

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
UNIVERSITY OF PIRAEUS**

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΝΟΜΙΚΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ, ΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΡΙΑ
ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ: Κ. ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΠΕΚΚΑ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

**ΜΑΡΙΑ Ι.Φ. ΕΞΑΡΧΟΥΛΑΚΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΑΜ ΔΣΑ 17969**

Μ Α Ι Ο Σ 2021

Copyright © [Μαρία Ι.Φ. Εξαρχουλάκου, 2021]

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΡΙΑ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΗ

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και θέσεις που περιέχονται σε αυτήν την εργασία εκφράζουν την συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Ευχαριστώ θερμά όλους τους Διδάσκοντες και του Συντελεστές του Προγράμματος για την ουσιαστική βοήθειά τους καθ' όλη τη διάρκεια αυτού καιμ ιδιαίτερος την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κ. Βικτώρια Πέκκα- Οικονόμου, για τις πολύτιμες συμβουλές της.

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (περιλαμβάνεται ως ξεχωριστή (δεύτερη) σελίδα στο σώμα της διπλωματικής εργασίας)

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ**

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι η διπλωματική εργασία για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στη Λογιστική και Έλεγχο Επιχειρήσεων και Δημοσίων Οργανισμών» με τίτλο

**Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΡΙΑ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΗ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ**

.....
Έχει συγγραφεί από εμένα αποκλειστικά και στο σύνολό της. Δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών) στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ούτε είναι εργασία ή τμήμα εργασίας ακαδημαϊκού ή επαγγελματικού χαρακτήρα.

Δηλώνω επίσης υπεύθυνα ότι οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας, αναφέρονται στο σύνολό τους κάνοντας πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου» .

Υπογραφή Μεταπτυχιακού φοιτητή/τριας

Όνοματεπώνυμο **ΜΑΡΙΑ ΙΦ ΕΞΑΡΧΟΥΛΑΚΟΥ**

Ημερομηνία **25/11/2021**

1.- Πίνακας Περιεχομένων.....	3,4
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	
Εισαγωγή	7
1. Χρηματοοικονομική διάρθρωση.....	7
2. Χρηματοοικονομική Δομή και Κεφαλαιακή δομή	18
3. Κεφάλαιο Κίνησης.....	21
4. Ταμιακά διαθέσιμα.....	22
5. Πιστωτική Πολιτική.....	33
6. Αποθεματικό επιχείρησης-Λειτουργία, Διοίκηση.....	35
7.- Πίστωση Προμηθευτών.....	36
8. Αντληση κεφαλαίων και Νομική Μορφή επιχείρησης.....	38
ΕΠΙΛΟΓΟΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	
Εισαγωγή	49
1. Συνήθεις τρόποι Χρηματοδότησης.....	49
1.1. Ιδια Κεφάλαια.....	49
1.2 Τραπεζική Χρηματοδότηση.....	53
2. Σύγχρονοι τρόποι χρηματοδότησης	60
2.1. FACTORING.....	60
2.2. FRANCHISE.....	61
2.3. LEASING.....	61
2.4. VENTURE CAPITAL.....	62
ΕΠΙΛΟΓΟΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΥΝΔΕΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	
Εισαγωγή	64
1. Έννοια – Αξιολόγηση.....	64
2. Ο εποπτικός ρόλος της ΤτΕ.....	65
ΕΠΙΛΟΓΟΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	74
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΠΛΗΜΜΕΛΟΥΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ-ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΚΥΡΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤτΕ.	
Εισαγωγή	75
4.1. ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ της ΤτΕ για την.....BANK ΑΕ – 2003.....	75
4.2. ΤΡΑΠΕΖΑ	ΑΕ.....77

4.3.- Ο εποπτικός και ελεγκτικός ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος, στην διακράτηση και αγορά Ελληνικών Ομολόγων την περίοδο 2010-2011.....78

ΕΠΙΛΟΓΟΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....87

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.ΜΕΛΕΤΕΣ 13 ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΖΗΜΙΟΓΟΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Εισαγωγή88

ΜΕΛΕΤΕΣ.....88-184

1. Έλεγχος δανειοδοτήσεων κ. Γ..... Μπ.....	88
2. Έλεγχος των επενδύσεων της εταιρείας Α..... Συμμετοχών Α.Ε.....	94
3. Ευρήματα ελέγχου δανειοδοτήσεων κατ/τος Καισαριανής.....	102
4. Αντικανονικές χορηγήσεις επιχειρηματικών δανείων από το Κατάστημα Πειραιά της Τράπεζας	106
5. Χρηματοδοτήσεις 20 εταιρειών από τηνbank ΑΕ μέσω Factoring.....	113
6. Αντικανονικές χορηγήσεις δανείων στο κατ/μαbank Κέρκυρας.....	121
7. "Διενέργεια ελέγχου στις δανειοδοτήσεις της εταιρείας «S..... F..... Α.Ε.»"	126
8. Έλεγχος των δανειοδοτήσεων των εταιρειών του Ομίλου Α..... Ι..... LTD. (ΟΜΙΛΟΣ Α..... Η..... S).....	131
9. «Έλεγχος δανειοδοτήσεων ΟΜΙΛΟΥ Α.....»	142
10. «Διερεύνηση της χρηματοδότησης της εταιρίας "Ο. L..... ΑΒΕΕ"	149
11. Έλεγχος των ανέλεγκτων χρηματοδοτήσεων στην Υποδιεύθυνση Factoring	154
12. Έλεγχος δανειοδοτήσεων των εταιρειών του Ομίλου «Μ. Α..... »	162
13. Χρηματοδοτήσεις των εκκοκκιστικών επιχειρήσεων Δ....., Ε..... & Ε..... στο Κ/μα «Δ.....».....	171

14. Υπ. αριθμ. 3699/2016 απόφαση του Ε΄Τριμελούς Εγχειδίου (κακουργημάτων) Αθηνών.....184

15. Υπ. αριθμ. 225/2016 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.....212

ΕΠΙΛΟΓΟΣ –ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ259

Παράρτημα.....260

Βιβλιογραφία.

Ιστοσελίδες.

***«Σας υπενθυμίζω ότι η χρηματοδότηση αποτελεί το αίμα των επιχειρήσεων, το αίμα των τιμών και των θέσεων εργασίας»
Herbert Hoover (31^{ος} Πρόεδρος των ΗΠΑ).***

Η εργασία αυτή έχει ως σκοπό αφενός μεν να παρουσιάσει την σημασία της χρηματοοικονομικής ανάλυσης στα πλαίσια της παροχής ρευστότητας σε επιχειρήσεις από τα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα, αλλά κυρίως να καταδείξει τις αρνητικές συνέπειες σε ολόκληρη την Ελληνική Κοινωνία από την πλημμελή εφαρμογή της σημαντικότερης αυτής οικονομικής Αρχής. Θα παρουσιάσει τις βασικές έννοιες της οικονομικής ανάλυσης και τα σύγχρονα εργαλεία της, την σημασία τους στα πλαίσια της οικονομικής ανάπτυξης μέσω της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων κυρίως και θα παρουσιάσει επίσης πληθώρα παραδειγμάτων ζημιογόνων χρηματοδοτήσεων λόγω πλημμελούς οικονομικής ανάλυσης και ελέγχου. Η επί συνεχή 10 έτη σκληρή οικονομική κρίση που πλήττει τη χώρα, η θέση της σε επιτροπεία και ο ασφυκτικός έλεγχος των «θεσμών», η διεθνής ανυποληψία όσον αφορά τον χειρισμό των οικονομικών υποθέσεων, έχει άμεση σχέση με τον τρόπο λειτουργίας της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων και νοικοκυριών από τα Πιστωτικά Ιδρύματα και της πλημμελούς, αν όχι ολοκληρωτικά ελλειπούς, άσκησης ελέγχου σε κάθε Τομέα, (εσωτερικό, εξωτερικό κατασταλτικό, δικαστικό κλπ.).

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Στην παρούσα εργασία θα εξετάσουμε και θα αναλύσουμε:

- Στο κεφάλαιο (1) την έννοια της οικονομικής ανάλυσης και τις ενέργειες που περιλαμβάνει.
- Στο κεφάλαιο (2) την σημασία και τους τρόπους χρηματοδότησης.
- Στο κεφάλαιο (3) θα εξετασθεί η συνδεση της οικονομικής ανάλυσης στην αποτελεσματική χρηματοδότηση της επιχείρησης, οι παθογένειες που εμφανίσθηκαν στην χρηματοδότηση των επιχειρήσεων από τις Ελληνικές Τράπεζες και θα γίνει εκτενής αναφορά στο ρόλο που διαδραματίζει η ΤτΕ, στην εποπτεία που οφείλει να ασκεί, θα γίνει αναφορά σε εκθέσεις ελέγχου της ΤτΕ επί Τραπεζικού Ιδρύματος, (που τελεί σήμερα υπό εκκαθάριση), στο τρόπο που τελικώς λειτούργησε και στην αποτελεσματικότητα της εποπτείας και του ελέγχου που ασκεί.
- Στο κεφάλαιο (4) θα παρατεθούν δέκα τρεις, (13) εκθέσεις ελέγχου εσωτερικών ελεγκτών Τραπεζικού Ιδρύματος, που αφορούν ζημιογόνες χρηματοδοτήσεις, από το 1999 και εντεύθεν. Επίσης θα παρατεθούν δύο χαρακτηριστικές αποφάσεις των Ελληνικών Δικαστηρίων, οι οποίες εξήχθησαν στα πλαίσια και επ' ευκαιρία υποθέσεων που αφορούσαν ζημιογόνες χρηματοδοτήσεις.
- Στο κεφάλαιο (5) που αποτελεί τον επίλογο της παρούσας εργασίας θα εξαχθούν συμπεράσματα, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο για την σημασία της σωστής χρηματοοικονομικής ανάλυσης των οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων και της χρηστής και ορθής χρηματοδότησης αυτών, στα πλαίσια μιάς φιλελεύθερης οικονομίας. Θα κατατεθούν επίσης οι προσωπικές μου απόψεις, επί του θέματος, όπως το έχω βιώσει στα 27 έτη της δικηγορίας μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οικονομική Ανάλυση σημαίνει επεξεργασία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης, με χρήση διαφόρων μεθόδων και κυρίως αριθμοδεικτών και συγκριτική επισκόπηση των δεικτών με προηγούμενες οικονομικές χρήσεις της ίδιας επιχείρησης, καθώς και με αριθμοδείκτρες ομοειδών επιχειρήσεων αλλά και του κλάδου, (διαχρονική και διαστρωματική ανάλυση). Πέραν όμως της χρηματοοικονομικής ανάλυσης, εξίσου σημαντική για την χρηματοδότηση μιάς επιχείρησης είναι και η λήψη πληροφοριών, που αφορούν το ιστορικό της, την νομική μορφή της, την δομή του μετοχικού κεφαλαίου της, το μεγεθός της, την θέση της στην αγορά, το μέλλον και τις προοπτικές του κλάδου, την θέση της επιχείρησης στο συγκεκριμένο κλάδο και τις προοπτικές της βάσει των επενδύσεών της και των πηγών χρηματοδότησής της. Όλα αυτά θα κριθούν σε σχέση με το εθνικό και παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον και τα προβλήματα που μπορεί να επιδράσουν άμεσα ή έμμεσα στην ανάπτυξη της επιχείρησης.

1.-Χρηματοοικονομική διάρθρωση μιάς επιχείρησης

1.1.- Έννοια: Η οικονομική ή χρηματοοικονομική διάρθρωση μιάς επιχείρησης αφορά κυρίως στον συνδυασμό των ξένων και ιδίων Κεφαλαίων. Ως ξένα κεφάλαια νοούνται τα προερχόμενα από Τράπεζες, δανειστές-πιστωτές της επιχείρησης και προμηθευτές. Ιδια κεφάλαια είναι τα εισφερόμενα από τον επιχειρηματία και του μετόχους ή εταίρους της επιχείρησης. Μέσω της διάρθρωσης των ξένων και ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης διακρίνουμε το πώς έχουν χρηματοδοτηθεί οι επενδύσεις της.¹

1.2.- Το ενεργητικό της επιχείρησης. Το ενεργητικό ή περιουσία της επιχείρησης είναι το σύνολο των μέσων και αποκτημάτων, που η επιχείρηση έχει στη διάθεσή της, προκειμένου να επιτύχει τους σκοπούς της. Στο ενεργητικό μιάς επιχείρησης υπάγεται το σύνολο των αξιών και απαιτήσεών της, όπως οι εγκαταστάσεις, τα μηχανήματα, τα αυτοκίνητα, το εμπορικό σήμα, οι πρώτες ύλες, τα εμπορεύματα, οι απαιτήσεις από πελάτες, τα ταμιακά διαθέσιμα, τα αξιόγραφα κλπ.²

Το ενεργητικό της επιχείρησης, μας δείχνει τον τρόπο που η επιχείρηση έχει διαθέσει το σύνολο των κεφαλαίων της και αποτελεί τον «καθρέπτη» επίτευξης των στόχων της.

¹ Αλέξανδρος Λυγγίτσος, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ της μικρής επιχείρησης, 2012, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ.

² Αλέξανδρος Λυγγίτσος, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ της μικρής επιχείρησης, 2012, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ

Διακρίνεται σε δύο κατηγορίες:

- 1) Στα πάγια περιουσιακά στοιχεία.
- 2) Στα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.

1.2.1. Πάγια περιουσιακά στοιχεία ή Πάγιο ενεργητικό

Κατά τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα: Πάγια περιουσιακά στοιχεία (πάγια στοιχεία ενεργητικού) (Fixed assets) είναι τα περιουσιακά στοιχεία που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν κατά τρόπο **διαρκή για τους σκοπούς της οντότητας** και αναμένεται να προσφέρουν οφέλη πέραν της μιας ετήσιας περιόδου. (Ν. 4308/2014 - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΟΡΙΣΜΟΙ).

Με βάση την ΠΟΛ.1073/31.3.2015 διευκρινίζεται ότι: «ως πάγιο περιουσιακό στοιχείο εν γένει, νοείται το περιουσιακό στοιχείο το οποίο προορίζεται να χρησιμοποιηθεί κατά τρόπο **διαρκή** για τους σκοπούς της επιχείρησης και **τα οφέλη** από τη χρήση του εκτείνονται πέραν του **ενός έτους**».

Ενδεικτικά αναφέρω ως πάγια στοιχεία μιας επιχείρησης:

α) τις ενσώματες ακινητοποιήσεις, (Ν. 4308/2014 - παράρτημα α: ορισμοί), ήτοι:

α1) Εδαφικές εκτάσεις.

α2) Κτίρια, κατασκευές, εγκαταστάσεις, βιομηχανικές και ειδικές εγκαταστάσεις, μη κτιριακές εγκαταστάσεις, αποθήκες και σταθμοί, περιλαμβανομένων των παραρτημάτων τους (και ειδικών οχημάτων φορτοεκφόρτωσης).

α3) Ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα (owner-occupied property): Ακίνητα κατεχόμενα από τον ιδιοκτήτη ή από τον μισθωτή βάσει χρηματοδοτικής μίσθωσης, τα οποία χρησιμοποιούνται στην παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, ή για διοικητικούς σκοπούς της οντότητας.

α4) Επενδυτικά ακίνητα (investment property): Ακίνητα (γη ή κτήριο ή τμήμα ενός κτηρίου, ή και τα δύο) που είναι ιδιόκτητα ή κατέχονται με χρηματοδοτική μίσθωση και προορίζονται είτε για εκμίσθωση, είτε για αποκόμιση οφέλους από αύξηση της αξίας τους, είτε και για τα δύο, αλλά όχι για ιδιοχρησιμοποίηση ή πώληση αυτών στα πλαίσια της συνήθους δραστηριότητας.

α5) Ιδιοπαραγόμενα περιουσιακά στοιχεία (self-constructed assets): Περιουσιακά στοιχεία που κατασκευάζονται ή δημιουργούνται είτε από την ίδια την οντότητα είτε από ένα τρίτο μέρος, είτε από κοινού από την οντότητα και ένα τρίτο μέρος, για λογαριασμό της.

α6) Μηχανήματα, εξοπλισμός, Η/Υ, λογισμικό.

α7) Μέσα μεταφοράς ατόμων και εμπορευμάτων.

α8) Έπιπλα & Σκεύη, Εξοπλισμός Η/Υ, κύριος και περιφερειακός, λογισμικό, εξοπλισμός τηλεπικοινωνιών, έργα τέχνης, αντίκες,

κοσμήματα και άλλα πάγια στοιχεία ενεργητικού επιχειρήσεων που δεν υπόκεινται σε φθορά και αχρήστευση λόγω παλαιότητας, εξοπλισμός και όργανα, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας όπως ορίζεται στο άρθρο 22Α του ν. 4172/2013. (ΠΟΛ.1111/2016).

α9) Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις, (πχ. γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμης διάρκειας, εγγυήσεις ΔΕΗ κλπ.).

Όλα τα ανωτέρω είναι πολύτιμα, χρειάζονται σημαντικά ποσά για να αποκτηθούν και η απώλειά τους συνεπάγεται την αδυναμία της επιχείρησης να λειτουργήσει και συνεπώς την αναστολή των δραστηριοτήτων της.

β) Ασώματες ακινητοποιήσεις (άυλα πάγια).

β1) Άυλα στοιχεία και δικαιώματα όπως η υπεραξία της επιχείρησης, τα δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, το εμπορικό σήμα, που έχουν απεριόριστη ωφέλιμη οικονομική ζωή.

γ) Συμμετοχές.

Ως συμμετοχές, που καταχωρούνται στους λογαριασμούς της κατηγορίας "συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις", ορίζονται τα δικαιώματα συμμετοχής στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων, οποιασδήποτε νομικής μορφής, τα οποία αντιπροσωπεύουν ποσοστό τουλάχιστον 10% του κεφαλαίου των επιχειρήσεων αυτών και αποκτούνται με σκοπό **διαρκούς** κατοχής τους.

δ) Εξοδα πολυετούς απόσβεσης.

Είναι οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την ίδρυση και οργάνωση της επιχείρησης καθώς και για την επέκταση και αναδιοργάνωσή της, όπως έξοδα ίδρυσης και οργάνωσης. Επειδή την εξυπηρετούν για μεγάλο διάστημα, δεν κρίνεται σκόπιμο να αποσβεστούν στη χρονιά που πραγματοποιούνται.

1.2.2. Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία ή κυκλοφορούν ενεργητικό

Κυκλοφορούντα Περιουσιακά στοιχεία ή Κυκλοφορούν Ενεργητικό αποτελούν τα περιουσιακά στοιχεία του Ενεργητικού που προορίζονται

να αλλάζουν θέση και μορφή μία ή περισσότερες φορές μέσα σε μια διαχειριστική χρήση (ένα έτος).³

Τα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία διακρίνονται σε:

α) Αποθέματα υλικών αξιών, όπως εμπορεύματα, έτοιμα προϊόντα, ημιτελή προϊόντα, πρώτες και βοηθητικές ύλες, ανταλλακτικά πάγιων στοιχείων, είδη συσκευασίας κτλ.

β) Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις. Είναι οι απαιτήσεις που πρόκειται να εισπραχθούν το αργότερο μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης, όπως πελάτες, γραμμάτια εισπρακτέα, χρεώστες διάφοροι κτλ.

γ) Χρεόγραφα. Είναι οι μετοχές Α.Ε. (εφόσον δεν πρόκειται για συμμετοχές), ομολογίες, ομόλογα, έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου, κτλ.

δ) Διαθέσιμα. Είναι τα περιουσιακά στοιχεία που μετατρέπονται σε χρήματα αμέσως και ασφαλώς, δηλαδή μπορούν να χρησιμοποιηθούν για πληρωμές σε οποιαδήποτε στιγμή, όπως μετρητά (ταμείο), καταθέσεις όψεως, ληγμένα τοκομερίδια ομολογιών εισπρακτέα.

Διευκρινίζεται ότι ένα περιουσιακό στοιχείο θεωρείται Πάγιο ή Κυκλοφορούν ανάλογα με τον προορισμό του π.χ. ένα αυτοκίνητο που προορίζεται να πωληθεί (προϊόν ή εμπόρευμα) είναι κυκλοφορούν, ενώ, αν το χρησιμοποιεί η επιχείρηση για ης δουλειές της, είναι πάγιο.

Τα πάγια και τα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία, αποτελούν **το ενεργητικό της επιχείρησης** και μας δείχνουν **πώς** ο/η επιχειρηματίας έχει τοποθετήσει το κεφάλαιό του/της προκειμένου δραστηριοποιούμενος/η να επιτύχει τους στόχους του/της.

1.3.- Το παθητικό της επιχείρησης.

Παθητικό στον Ισολογισμό μιας εταιρίας είναι η αποτύπωση των αποθεματικών μεγεθών των υποχρεώσεων της έναντι των μετόχων και των δανειστών της.⁴

Πιο συγκεκριμένα, αποτελεί **το σύνολο της Καθαρής Θέσης** (ή Ιδίων Κεφαλαίων) και των **Υποχρεώσεων** (ή ξένων κεφαλαίων) μιας επιχείρησης.

Ομαδοποίηση Στοιχείων Παθητικού

³ Αλέξανδρος Λυγγίτσος, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ της μικρής επιχείρησης, 2012, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ.

⁴ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΟΡΩΝ.

A. Ίδια Κεφάλαια

.....1) Μετοχικό Κεφάλαιο

.....2) Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο

.....3) Διαφορές αναπροσαρμογής – Επιχορηγήσεις επενδύσεων

.....4) Αποθεματικά Κεφάλαια

.....5) Αποτελέσματα εις νέο

.....6) Ποσά προορισμένα για αύξηση κεφαλαίου

B. Προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα

Γ. Υποχρεώσεις

.....1) Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

.....2) Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Δ. Μεταβατικοί λογαριασμοί Παθητικού.

$\text{Ενεργητικό} = \text{Παθητικό} = \text{Υποχρεώσεις} + \text{Καθαρή Περιουσία}^5$
--

Ίδια Κεφάλαια: Είναι καταρχήν τα κεφάλαια τα οποία εισέφερε ο επιχειρηματίας, οι εταίροι ή οι μέτοχοι, για την Ίδρυση της επιχείρησης με τα οποία μπορεί να εισέλθει στην αγορά και να συναλλάσσεται. Στα Ίδια Κεφάλαια ανήκουν και τα εισφερόμενα σε μεταγενέστερο της ίδρυσης χρόνο, τα οποία προέρχονται είτε από νέες εισφορές του επιχειρηματία ή γενικά των ιδρυτικών μελών της επιχείρησης, είτε από κέρδη τα οποία κεφαλαιοποιούνται και αυξάνουν το κεφάλαιο, {αποθεματικά κεφάλαια}, είτε από αύξηση της περιουσίας της επιχείρησης, (π.χ. αύξηση των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων λόγω νομοθετικής μεταβολής).⁶

Ο ρόλος των Ιδίων κεφαλαίων, κάθε μορφής, (Μετοχικό κεφάλαιο, αποθεματικό κλπ.) είναι πολύ σημαντικός, διότι αποτελεί την εσωτερική χρηματοδότηση της επιχείρησης, η οποία επενδύεται, είτε στο πάγιο ενεργητικό, είτε στο κυκλοφορούν, με απώτερο σκοπό την επίτευξη των στόχων της επιχείρησης. Η ουσιαστική χρησιμότητά του παρουσιάζεται κυρίως στην περίπτωση που η επιχείρηση θα εμφανίσει ζημιά.

Το ξένο κεφάλαιο ή πραγματικό παθητικό προέρχεται κυρίως από τα κάθε είδους και φύσεως δάνεια, τα οποία χρειάζονται όταν τα Ίδια Κεφάλαια δεν επαρκούν για την υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων. Η σύναψη δανείων όμως, τα οποία συμπληρώνουν

⁵ Μάριος Τσιμαρας: ΑΡΧΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, εκδοσεις Παπαζήση, 1987 σελ. 42-44.

⁶ Αλέξανδρος Λυγγίτσος, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ της μικρής επιχείρησης, 2012, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ

ουσιαστικά τα επενδυτικά κεφάλαια της επιχείρησης, έχουν ως συνέπεια την σημαντική εκροή πόρων, (τόκοι).⁷

Το **ξένο κεφάλαιο** διακρίνεται σε χρηματικό και εμπορευματικό, παραγωγικό και καταναλωτικό, ακάλυπτο και καλυμμένο, απρόθεσμο και προθεσμιακό.

Ως Υποχρεώσεις ή Ξένα κεφάλαια θεωρούνται:

- 1) Τα δάνεια που χορηγούν στην επιχείρηση τρίτοι
- 2) Οι πιστώσεις που χορηγούν τρίτοι (προμηθευτές, εργαζόμενοι και άλλοι πιστωτές) όταν η επιχείρηση αγοράζει από αυτούς αγαθά και υπηρεσίες με πίστωση.
- 3) Οι προκαταβολές πελατών προς την επιχείρηση, έναντι μελλοντικής αγοράς αγαθών ή χρησιμοποίησης υπηρεσιών κ.α.

Δεν αποτελούν όλες οι Υποχρεώσεις στοιχεία του Παθητικού. Μια υποχρέωση εντάσσεται στο Παθητικό όταν είναι:

Αποτέλεσμα οικονομικής συναλλαγής (λογιστικού γεγονότος) που συνέβη στο παρελθόν και αφορά την επιχείρηση.

Οριστική και αμετάκλητη, δηλαδή είναι νομικά αδύνατον για την επιχείρηση να αποφύγει την εξόφληση της.

Δυνατή η εξόφληση της με την καταβολή χρημάτων, τη μεταβίβαση πράγματος ή την παροχή υπηρεσιών στον πιστωτή (δανειστή)

Στο Παθητικό εντάσσονται επίσης ορισμένες υποχρεώσεις που δεν είναι οριστικές αλλά πιθανολογούμενες, όπως η υποχρέωση αποζημίωσης του προσωπικού λόγω απόλυσης ή συνταξιοδότησης.

Οι υποχρεώσεις μιάς επιχείρησης διακρίνονται επίσης σε **βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες.**

α) Βραχυπρόθεσμες είναι οι υποχρεώσεις, που πρέπει να εκπληρωθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα, ήτοι έως ένα έτος. Σ' αυτές υπάγονται οι τραπεζικές και οι εμπορικές πιστώσεις.

Η τραπεζική πίστωση, μπορεί έχει τη μορφή του κλασσικού δανείου, του ανοίγματος πίστωσης, του τρεχούμενου λογαριασμού, του ανοίγματος plafond για προεξόφληση κυρίως επιταγών, (παλαιότερα και συναλλαγματικών), με τη μορφή του factoring κλπ.

Η εμπορική πίστωση συνίσταται στην δυνατότητα της επιχείρησης να εξοφλήσει τα αγορασθέντα εμπορεύματα σε μικρό χρονικό διάστημα, από την παραλαβή τους που κυμαίνεται συνήθως από 2-6 μήνες. Το διάστημα αυτό είναι πολύ σημαντικό για την επιχείρηση και έχει μεγάλη σημασία για το κεφάλαιο κίνησης που χρειάζεται. Όταν η χρονική διάρκεια της πίστωσης που έχει η επιχείρηση για να εξοφλήσει τα εμπορεύματα που αγόρασε είναι μεγαλύτερη από το χρόνο που δίνει η ίδια στους πελάτες της για να την πληρώσουν, τότε είναι σε θέση να χρηματοδοτήσει η ίδια την λειτουργία της σε μεγάλο βαθμό. Γίνεται αποδεκτό ότι οι εμπορικές πιστώσεις αποτελούν την μεγαλύτερη

⁷ Αλέξανδρος Λυγγίτσος, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ της μικρής επιχείρησης, 2012, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ

κατηγορία βραχυπρόθεσμων πιστώσεων, (40-50% των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων των επιχειρήσεων).

β) Μεσοπρόθεσμες είναι οι υποχρεώσεις που το διάστημα εκπλήρωσής τους κυμαίνεται από ένα έτος έως πέντε έτη.

Είναι συνήθως οι επενδύσεις του κυκλοφορούντος ενεργητικού κλπ.

γ) Μακροπρόθεσμες είναι οι υποχρεώσεις που ο χρόνος εκπλήρωσής του είναι άνω των πέντε ετών. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν κυρίως τα δάνεια επενδυτικού χαρακτήρα με κάλυμμα υποθήκη, τα οποία αποπληρώνονται με τοκοχρεωλυτική δόση, (Κεφάλαιο + τόκοι). Επίσης στην κατηγορία αυτή ανήκουν και τα ομολογιακά δάνεια.

Η αναλογία μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων δανείων είναι πολύ σημαντική και διαφέρει ανάλογα με το είδος της επιχείρησης. Μια βιομηχανική επιχείρηση π.χ. συνάπτει περισσότερο μακροπρόθεσμα δάνεια, τα οποία επενδύει σε πάγια στοιχεία του ενεργητικού, (βιομηχανικά κτίρια, μηχανολογικό εξοπλισμό, αυτοκίνητα για την παραγωγή κλπ.). Από την άλλη μια εμπορική επιχείρηση έχει μεγαλύτερη ανάγκη βραχυπρόθεσμου δανεισμού, διότι χρειάζεται κυρίως κεφάλαιο κίνησης, που αποτελεί το βασικό κινητήριο μοχλό λειτουργίας της. Σημαντικό ρόλο παίζει επίσης, το μέγεθος της επιχείρησης, διότι μιά μεγάλη επιχείρηση έχει αυξημένες δυνατότητες δανεισμού, σε σχέση με τη μικρή επιχείρηση, η οποία αντιμετωπίζεται πάντα με επιφυλακτικότητα και προσοχή από τις τράπεζες και ιδιαίτερα σήμερα, την περίοδο της οικονομικής κρίσης.⁸

1.4.- ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ, (Balance sheet): Όλες οι ανωτέρω πληροφορίες, ήτοι το σύνολο των στοιχείων, που απαρτίζουν το ενεργητικό και το παθητικό μια επιχείρησης, εμφανίζονται στον Ισολογισμό.⁹

Ο Ισολογισμός είναι ένας **λογιστικός πίνακας** που εμφανίζει τα περιουσιακά στοιχεία (Ενεργητικό), τις Υποχρεώσεις και τις Απαιτήσεις μιας επιχείρησης σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Συνήθως, στο αριστερό του μέρος εμφανίζεται το Ενεργητικό (έσοδα) και στο αριστερό το Παθητικό (έξοδα).

Στις στήλες του Ενεργητικού μεταφέρονται τα στοιχεία των λογαριασμών με χρεωστικό υπόλοιπο, ενώ στις στήλες του Παθητικού μεταφέρονται τα στοιχεία των λογαριασμών με πιστωτικό υπόλοιπο.

Εξαίρεση αποτελούν οι αντίθετοι λογαριασμοί, οι οποίοι παρουσιάζονται αφαιρετικά από τους σχετικούς λογαριασμούς του Ενεργητικού / Παθητικού.

Σύμφωνα με το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, οι λογαριασμοί του Ενεργητικού κατατάσσονται με βάση το **κριτήριο ρευστότητας**. Δηλαδή παρατίθενται πρώτοι οι λογαριασμοί του μη Κυκλοφορούντος

⁸ Αλέξανδρος Λυγγίτσος, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ της μικρής επιχείρησης, 2012, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ

⁹ Ευρετήριο Οικονομικών Όρων.

Ενεργητικού (π.χ. οικόπεδα, κτίρια, μηχανήματα) και μετά αυτοί του Κυκλοφορούντος (π.χ. εμπορεύματα, απαιτήσεις, χρεόγραφα, διαθέσιμα). Επίσης οι λογαριασμοί του Παθητικού κατατάσσονται με βάση το χρόνο λήξης των ίδιων και των ξένων κεφαλαίων, με τον χρόνο των πρώτων να είναι μεγαλύτερος.

Έτσι παρατίθενται πρώτα οι λογαριασμοί της Καθαρής Θέσης (π.χ. μετοχικό κεφάλαιο, αποθεματικά), κατόπιν αυτοί των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων (π.χ. ομολογιακά δάνεια) και τέλος οι λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (π.χ. γραμμάτια πληρωτέα).

Οι Ισολογισμοί ανάλογα με την περιοδικότητα τους διακρίνονται σε:

- Τακτικούς, όπου καταρτίζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και συνήθως στο τέλος κάθε λογιστικής χρήσης
- Έκτακτους, οι οποίοι καταρτίζονται όταν συγχωνεύονται εταιρίες ή όταν γίνεται εκκαθάριση τους λόγω πτώχευσης.

Χαρακτηριστικά του Ισολογισμού.

Οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να καταρτιστεί ένας Ισολογισμός είναι οι παρακάτω:

1. Ειλικρίνεια
2. Σαφήνεια
3. Συνέπεια
4. Συγκρισιμότητα

Για να τηρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις θα πρέπει ο ισολογισμός να καταρτίζεται ως εξής:

- Να καταρτίζεται βάσει των γενικά παραδεκτών λογιστικών αρχών.
- Να ακολουθεί την διενέργεια της φυσικής απογραφής.
- Να έχει την κατάλληλη επικεφαλίδα.
- Να περιέχει λογαριασμούς με σαφείς τίτλους.
- Οι λογαριασμοί να είναι ταξινομημένοι σε ομάδες.
- Να παρουσιάζει πάνω από μία λογιστικές χρήσεις για σύγκριση.
- Να δίνονται όπου χρειάζεται οι αναγκαίες οικονομικές πληροφορίες για την ικανοποίηση της βασικής λογιστικής αρχής της πλήρους γνωστοποίησης.
- Να φαίνεται η επωνυμία της επιχείρησης στην οποία αναφέρεται ο Ισολογισμός
- Να φαίνεται η νομική μορφή της
- Να φαίνεται το αντικείμενο της δραστηριότητας της
- Να φαίνεται ο τίτλος ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
- Να φαίνεται το είδος του Ισολογισμού
- Να φαίνεται η ημερομηνία κατάρτισης του Ισολογισμού
- Να φαίνεται η λογιστική χρήση που καλύπτεται
- Να φαίνεται η νομισματική μονάδα
- Να φαίνονται οι ενδείξεις Ενεργητικό και Παθητικό¹⁰

¹⁰ Ευρετήριο Οικονομικών Όρων

Παράδειγμα: ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1, (σελ.16)

Παρατίθεται ο Ισολογισμός μίας Ανώνυμης Ποδοσφαιρικής Εταιρείας, στον οποίο εμφανίζονται τα κάτωθι χαρακτηριστικά, βάσει των ανωτέρω αναφερομένων:

ΤΙΤΛΟΣ: «ΠΑΝΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΛΙΤΩΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ-ΡΑΟΚ FC».

Προκύπτει από τη δημοσίευση ότι αφορά τον ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟ της χρήσης 1/7/2015-30/6/2016, ενώ παρατίθενται προς σύγκριση και οι ισολογισμοί των χρήσεων 2015 και 2014. Οι Ισολογισμοί περιλαμβάνουν το ενεργητικό και το παθητικό της εταιρείας. Στο Ενεργητικό καταγράφονται τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία, (πάγια) και τα κυκλοφορούντα, (απαιτήσεις, ταμειακά διαθέσιμα κλπ), ενώ στο Παθητικό τα Ίδια κεφάλαια, οι προβλέψεις και οι υποχρεώσεις, (μακροπρόθεσμες, βραχυπρόθεσμες, φόροι, τέλη, ΕΦΚΑ κλπ.).

Στο Ισολογισμό περιλαμβάνονται επίσης: α) η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ και β) η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ.

Η 1^η κατασταση αφορά τις ταμειακές ροές, (έσοδα-έξοδα) από την λειτουργία της επιχείρησης, τις επενδύσεις και τα χρηματοοικονομικές δραστηριότητες.

Η 2^η κατασταση αφορά τις μεταβολές στην Καθαρή Θέση της επιχείρησης.¹¹

¹¹ ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ: Δημοσιεύσεις Ισολογισμών και <https://www.paokfc.gr/sullogos/genikes-suneleuseis/isologismoi/>

ΠΑΟΚ FC

ΠΑΝΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ (ΠΑΟΚ) ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΣΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 30ης ΙΟΥΝΙΟΥ 2016
36η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (01/07/2015-30/06/2016) - ΑΡ.Μ.Α.Ε.: 99130 / 06 / Β / 86 / 77 - Αρ.Γ.Ε.Μ.Η.: 122030904000
(ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	30/06/2016	30/06/2015	30/06/2014	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	30/06/2016	30/06/2015	30/06/2014
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία				Καθαρή θέση			
Ενσώματα πάγια				Καταβλημένα κεφάλαια			
Ακίνητα	4.699.514,25	4.043.915,14	3.925.660,04	Κεφάλαια	63.514.538,40	57.479.543,40	37.779.497,40
Μηχανολογικός εξοπλισμός	0,01	0,01	0,01	Καταθέσεις ιδιοκτητών	6.925.000,00	0,00	3.500.050,00
Λοιπός εξοπλισμός	1.011.683,81	955.186,47	974.129,26	Σύνολο	70.439.538,40	57.479.543,40	41.279.547,40
Σύνολο	5.711.198,07	4.999.101,62	4.899.789,31	Αποτελέσματα εις νέο	-70.881.184,91	-60.911.217,90	-45.344.010,67
Αυλα πάγια στοιχεία				Σύνολο	-70.881.184,91	-60.911.217,90	-45.344.010,67
Λοιπά Αυλα	459.783,65	511.372,74	335.270,47	Σύνολο καθαρής θέσης	-441.646,51	-3.431.674,50	-4.064.463,27
Εγγραφές ποδοσφαιριστών	5.657.577,36	494.333,33	552.000,00	Προβλέψεις			
Σύνολο	6.117.361,01	1.005.706,07	887.270,47	Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους	128.899,81	109.179,92	78.552,15
Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή	0,00	2.800,00	0,00	Λοιπές προβλέψεις	765.275,99	532.330,39	556.730,28
Δάνεια και απαιτήσεις	36.673,05	38.380,05	35.860,05	Σύνολο Προβλέψεων	894.175,80	641.510,31	635.282,43
Σύνολο	36.673,05	38.380,05	35.860,05	Υποχρεώσεις			
Σύνολο μη κυκλοφορούντων	11.865.232,13	6.045.987,74	5.822.919,83	Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία				Δάνεια	9.000.000,00	9.000.000,00	0,00
Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές				Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	50.443,43	252.213,59	735.027,38
Εμπορικές απαιτήσεις	3.572.675,42	1.893.360,40	2.611.676,38	Σύνολο	9.050.443,43	9.252.213,59	735.027,38
Δουλεωμένα έσοδα περιόδου	544.841,81	128.387,82	212.396,66	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Λοιπές απαιτήσεις	343.654,24	1.469.417,55	2.541.896,86	Λοιποί φόροι και τέλη	1.521.219,85	1.379.575,12	10.578.287,54
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	1.783.753,01	1.508.824,29	1.084.642,56	Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης	122.147,36	228.685,23	286.471,05
Σύνολο	6.244.924,48	4.999.990,06	6.450.612,46	Λοιπές υποχρεώσεις	6.245.696,14	2.535.168,05	3.402.705,56
Σύνολο κυκλοφορούντων	6.244.924,48	4.999.990,06	6.450.612,46	Έξοδα χρήσεως δουλεωμένα	527.150,00	440.500,00	446.348,75
Σύνολο ενεργητικού	18.110.156,61	11.045.977,80	12.273.532,29	Έσοδα επόμενων χρήσεων	190.970,54	0,00	253.872,85
				Σύνολο	8.607.183,89	4.583.928,40	14.967.685,75
				Σύνολο υποχρεώσεων	17.657.627,32	13.836.141,99	15.702.713,13
				Σύνολο καθαρής θέσης, προβλέψεων και υποχρεώσεων	18.110.156,61	11.045.977,80	12.273.532,29

Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατά λειτουργία	01/07/2015 - 30/06/2016	01/07/2014 - 30/06/2015
Έσοδα από Αγώνες	6.867.746,65	6.279.498,41
Έσοδα από παραχωρήσεις ποδοσφαιριστών	1.525.000,00	83.209,77
Κύκλος εργασιών (καθαρός)	8.392.746,65	6.362.708,18
Κόστος Λειτουργίας Ποδοσφαιρικού Τμήματος	-23.215.746,70	-18.059.946,97
Μικτό (Ζημίες) αποτέλεσμα	-14.823.000,05	-11.697.238,79
Λοιπά συνήθη έσοδα	11.122.298,92	6.373.388,27
Σύνολο	-3.700.701,13	-5.323.850,52
Έξοδα διοίκησης	-3.954.844,47	-3.365.838,28
Έξοδα διάθεσης	-2.387.119,95	-1.686.502,14
Λοιπά έξοδα και ζημιές	-923.867,02	-5.666.202,64
Κέρδη & ζημιές από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων	644.000,00	0,00
Λοιπά έσοδα και κέρδη	527.174,11	499.631,42
Αποτελέσματα (Ζημιές) προ τόκων και φόρων	-9.795.358,46	-15.542.762,16
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	1.311,15	9.430,84
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	-175.919,70	-33.875,91
Αποτέλεσμα (Ζημίες) προ φόρων	-9.969.967,01	-15.567.207,23
Φόροι εισοδήματος	0,00	0,00
Αποτέλεσμα (Ζημίες) περιόδου μετά από φόρους	-9.969.967,01	-15.567.207,23

Κατάσταση μεταβολών Καθαρής Θέσης	Κεφάλαιο	Καταθέσεις Ιδιοκτητών	Υπόλοιπο Αποτελεσμάτων Εις Νέο	Συνολικά ίδια κεφάλαια
Υπόλοιπα 01/07/2014	52.629.497,40	500.000,00	-45.411.265,67	7.718.231,73
Μεταβολές λογιστικών πολιτικών και λάθη	-14.850.000,00	3.000.050,00	67.255,00	-11.782.695,00
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο	19.700.046,00	-3.500.050,00	0,00	16.199.996,00
Αποτελέσματα περιόδου	0,00	0,00	-15.567.207,23	-15.567.207,23
Υπόλοιπο Ιδίων Κεφαλαίων της 30/06/2015	57.479.543,40	0,00	-60.911.217,90	-3.431.674,50
Υπόλοιπα 01/07/2015	57.479.543,40	0,00	-60.911.217,90	-3.431.674,50
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο	6.034.995,00	6.925.000,00	-9.969.967,01	12.959.995,00
Αποτελέσματα περιόδου	0,00	0,00	-9.969.967,01	-9.969.967,01
Συνολική μεταβολή Ιδίων Κεφαλαίων περιόδου	6.034.995,00	6.925.000,00	-9.969.967,01	2.990.027,99
Υπόλοιπο Ιδίων Κεφαλαίων της 30/06/2016	63.514.538,40	6.925.000,00	-70.881.184,91	-441.646,51

Ο Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος

Το Μέλος του Δ.Σ.

Ο Προϊστάμενος Λογιστηρίου

Ο Φοροτεχνικός Σύμβουλος

LUBOS MICHEL
ΑΔ ΒΑ5794595

MARIA GONCHAROVA
ΑΔ 531015658

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΓΙΟΥΛΗΣ
ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ Ο.Ε.Ε 0101658 / Α'ΤΑΣΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΝΟΧΑΧΟΣ
ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ Ο.Ε.Ε 40 / Α'ΤΑΣΗΣ

Διαβάζοντας τον Ισολογισμό του πίνακα 1.1, (σελ. 16) παρατηρούμε η ΠΑΟΚ ΑΕ, λοιπύ το σύνολο του ενεργητικού για τη χρήση 2016 ευρώ ανέρχεται σε 18,11 εκ. και του παθητικού επίσης σε 18,11 εκ. Από το παθητικό προκύπτει ότι έχει αρνητική καθαρή θέση, (- 441.646,51 ευρώ) και σύνολο υποχρεώσεων 17,6 εκ. Σε σύγκριση με τις προηγούμενες δύο χρήσεις αύξηση του συνόλου των υποχρεώσεων και διαμόρφωση της αρνητικής καθαρής θέσης από -4,06 εκ. ευρώ στη χρήση 2014 και -34 εκ. ευρώ στη χρήση 2015, σε -441.646 στη χρήση 2016. Αρνητική καθαρή θέση σημαίνει ότι **έχουν εξανημισθεί** τα κεφάλαια της εταιρίας, (είτε Ιδια κεφάλαια, είτε κέρδη που επανεπενδύθηκαν). Όμως οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις από 735.027 € το 2014 αυξήθηκαν σε 9.05 εκ. € στη χρήση 2015 και 2016, γεγονός που σημαίνει δανεισμό της επιχείρησης και συνεπώς επιβάρυνση των αποτελεσμάτων της με τοκοχρεολύσια. Το ενεργητικό και παθητικό της επιχείρησης δείχνει ότι αυτή δεν μπορεί με τα στοιχεία του ενεργητικού να καλύψει τις υποχρεώσεις της και λογικά θα πρέπει να οδηγηθεί σε πτώχευση.

Από την κατάσταση Ταμειακών ροών βλέπουμε ζημιά για τη χρήση 2016 από την λειτουργική και επενδυτική δραστηριότητα της επιχείρησης κατά -9,9 € και από χρηματοοικονομική δραστηριότητα ζημιά -175.919 €. **Το οικονομικό αποτέλεσμα μετά από φόρους είναι ζημιογόνο κατά 9,9 εκ. € για τη χρήση 2016.** Σε σύγκριση με την χρήση 2015, παρατηρούμε μείωση της ζημιάς, (ζημιά χρήσης 2015: -15,5 εκ. €). Ο δημοσιευμένος Ισολογισμός, η κατάσταση Ταμειακών Ροών και η κατάσταση μεταβολών Καθαρής Θέσης αποδεικνύουν ότι πρόκειται για **ζημιογόνα επιχείρηση**, της οποίας οποιαδήποτε αίτηση χρηματοδότησης θα είχε αρνητικό πρόσημο. Βεβαίως πολλές ποδοσφαιρικές ομάδες με αρνητική καθαρή θέση, εξακολουθούν να λειτουργούν για λόγους πολιτικούς, ενώ θα έπρεπε να έχουν πτωχεύσει ή τεθεί σε εκκαθάριση. Εάν κάποιος/α αποφασίσει να επενδύσει σε μια τέτοια επιχείρηση, θα πρέπει κατά την άποψή μου να επενδύσει σημαντικά ποσά με αμφίβολο αποτέλεσμα.

Συμπέρασμα: Ο ισολογισμός, τα αποτελέσματα χρήσεως και οι οικονομικές καταστάσεις που τον συνοδεύουν αποτελούν πολύτιμο εργαλείο ανάλυσης της χρηματοπιστωτικής θέσης και της προοπτικής δυναμικής της επιχείρησης και χρησιμοποιούνται από τις τράπεζες και τους επενδυτές για να αξιολογήσουν τη θέση της επιχείρησης πριν χορηγήσουν δάνειο ή αγοράσουν μετοχές της στο χρηματιστήριο.¹²

2. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.

¹²Ευρετήριο Οικονομικών Όρων

2.1. Βασικές έννοιες.

Η Χρηματοοικονομική Δομή της επιχείρησης μας δείχνει το πώς έχουν επενδυνθεί τα κεφάλαιά της, Ίδια και Ξένα. Αυτό μπορούμε να το διαπιστώσουμε ελέγχοντας και αναλύοντας το παθητικό του Ισολογισμού της, δηλ. τα Ίδια κεφάλαια καθώς και τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Η κεφαλαιακή Δομή της επιχείρησης μας δείχνει το σύνολο των κεφαλαίων της επιχείρησης τα οποία έχουν επενδυθεί μακροπρόθεσμα στη λειτουργία της. Είναι δηλ. υποσύνολο της Χρηματοοικονομικής Δομής.

2.2. Ως Χρηματοοικονομική Μόχλευση ορίζεται η χρησιμοποίηση δανειακών κεφαλαίων με σκοπό την απόδοση των ιδίων κεφαλαίων. Έτσι λοιπόν ο όρος συσχετίζει το ενεργητικό με το παθητικό τμήμα στον ισολογισμό. Γενικά η ύπαρξη ξένου κεφαλαίου φέρνει μεγαλύτερες αποδόσεις, παρ' όλα αυτά φέρνει αντίθετα αποτελέσματα όταν η απόδοση του ενεργητικού είναι μικρότερη από το κόστος των δανειακών κεφαλαίων.¹³

2.3. Είδη Χρηματοοικονομικής Μόχλευσης

Θετική Χρηματοοικονομική Μόχλευση: Ο Βαθμός απόδοσης των Ιδίων Κεφαλαίων είναι μεγαλύτερος από αυτόν του συνολικού Κεφαλαίου.

Αρνητική Χρηματοοικονομική Μόχλευση: Ο Βαθμός απόδοσης των Ιδίων Κεφαλαίων είναι μικρότερος από αυτόν του συνολικού Κεφαλαίου.

Ουδέτερη Χρηματοοικονομική Μόχλευση: Ο Βαθμός απόδοσης των Ιδίων Κεφαλαίων είναι ίσος με αυτόν του συνολικού Κεφαλαίου.

2.4. Σχέση μόχλευσης και οικονομικού κινδύνου

Μια επιχείρηση έχει τριών ειδών τρόπους για να χρηματοδοτήσει το ξεκίνημά της. Πρόκειται λοιπόν για την πλήρη χρηματοδότηση με **ίδια**

¹³ Van Horne, Financial Management and Policy (1971).

Χρηματοοικονομικά θέματα, Γεωργίου Καραθανάση(2002)

Weston, J. Fred and Eugene F. Brigham, Managerial Finance (1969)

Ανάλυση Χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης,

Παπαδοπούλου Λ., Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1983

Χρηματοοικονομική Λογιστική, Δημητρίου Χ. Γκίκα.

Corporate financial analysis, Diana R. Harrington, The Irwin Series in Finance, United States 1993

Ο Οδηγός Επενδύσεων του Πλούσιου Μπαμπά, Robert T. Kiyosaki

κεφάλαια, των μετόχων της δηλαδή, είτε με αποκλειστική χρηματοδότηση με **ξένα κεφάλαια**, είτε με **συνδυασμό** των δύο προηγούμενων. Η εισαγωγή ξένων κεφαλαίων απαιτεί τη διάκριση κερδών προ φόρων και κερδών μετά από τόκους (ΚΜΤ). Ο κίνδυνος που έχουν τα αναμενόμενα καθαρά λειτουργικά κέρδη, εξαρτάται από τις προσδοκίες σε θέματα οικονομικής-πολιτικής κατάστασης της χώρας, τις προβλέψεις για την αγορά, τις πρώτες ύλες, τα εμπορεύματα και γενικότερα το περιβάλλον της επιχείρησης. Οι παράγοντες λοιπόν αυτοί προσδιορίζουν ως ένα επίπεδο τον επιχειρηματικό κίνδυνο, ο οποίος αναφέρεται στην αδυναμία της πρόβλεψης των παραπάνω παραγόντων που αναφέρθηκαν.

Με τη χρήση λοιπόν ξένων κεφαλαίων η επιχείρηση αντιμετωπίζει τον λεγόμενο **χρηματοοικονομικό κίνδυνο**. **Όσο πιο μεγάλος είναι ο λόγος ξένα προς ίδια κεφάλαια, τόσο πιο μεγάλος είναι ο κίνδυνος των αναμενόμενων κερδών από τους μετόχους. Αυτή είναι η έννοια της μόχλευσης.** Αυξημένη μόχλευση μπορεί να αυξάνει τα διανεμόμενα κέρδη μιας επιχείρησης ανά μετοχή, αλλά αντίστοιχα αυξάνονται οι κίνδυνοι και σε περίπτωση ζημιών αυτές μπορούν να είναι πολλαπλάσιες. Η χρήση ξένων κεφαλαίων, απαιτεί τη πληρωμή ενός σταθερού ποσού το οποίο πρέπει να αφαιρεθεί από τα καθαρά λειτουργικά κέρδη. Είναι φανερό ότι αν η εταιρεία έχει χρηματοδοτήσει τις επενδύσεις της μόνο με μετοχικό κεφάλαιο, τα κέρδη ανά μετοχή υπόκεινται μόνο στον επιχειρηματικό κίνδυνο. Έτσι όμως, δημιουργείται έντονη αβεβαιότητα και επιπλέον η ύπαρξη δανειακών κεφαλαίων μπορεί να οδηγήσει σε πτώχευση.

Οι σύγχρονοι οργανισμοί αντιμετωπίζουν δύο είδη κινδύνου:

Τον επιχειρηματικό κίνδυνο (Business Risk)

Τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο (Financial Risk)

Ο Επιχειρηματικός Κίνδυνος είναι ο Κίνδυνος που αντιμετωπίζουν οι μέτοχοι μιας επιχείρησης η οποία δεν έχει ξένα - δανεικά κεφάλαια. Ο Επιχειρηματικός κίνδυνος είναι άμεσα συνδεδεμένος με τις επενδυτικές αποφάσεις που καλείται να λάβει η επιχείρηση, δηλαδή τη σύνθεση του ενεργητικού στο πλαίσιο του ισολογισμού.

Χρηματοοικονομικός κίνδυνος λέγεται ο πρόσθετος κίνδυνος τον οποίο αναλαμβάνουν οι μέτοχοι μιας επιχείρησης προκειμένου να έχουν χρηματοδότηση μέσω ξένων-δανειακών κεφαλαίων. Σε πρώτη φάση οι μέτοχοι καλούνται να αντιμετωπίσουν τον επιχειρηματικό κίνδυνο και ο οποίος εκφράζει την αβεβαιότητα της απόδοσης του επενδεδυμένου κεφαλαίου (ROIC). Εάν η επιχείρηση χρησιμοποιεί και δανειακά κεφάλαια τότε ο επιχειρηματικός κίνδυνος επιβαρύνει μόνο τους κοινούς μετόχους. Γενικά η χρήση δανειακών κεφαλαίων αυξάνει τη μεταβλητότητα των κερδών προ φόρων και επομένως αυξάνει την αβεβαιότητα των καθαρών εσόδων καθώς επίσης και των κερδών προς

διάθεση ανά μετοχή, (earnings per share-EPS). Επομένως, ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος είναι η μεταβλητότητα των δυνητικών κερδών προς διάθεση ανά μετοχή γύρω από τα αναμενόμενα κέρδη προς διάθεση ανά μετοχή, λόγω δανειακών κεφαλαίων. Ο κίνδυνος οφείλεται στην χρησιμοποίηση χρηματοοικονομικής μόχλευσης (financial leverage).

Η πρόσφατη χρηματοοικονομική κρίση (2007-2009) αλλά και οι περισσότερες κρίσεις (πχ. 1929) οφείλονται κατά κύριο λόγο σε αυτό που ονομάζουμε "excessive leverage", δηλαδή επίμονη (υπερβολική) μόχλευση. Η τρέχουσα κρίση προκλήθηκε από την πιο διευρυμένη μόχλευση και τη μεγαλύτερη πιστωτική φούσκα στην ανθρώπινη ιστορία. Ο υπερβολικός δανεισμός από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και ορισμένους τομείς του επιχειρηματικού και δημοσίου τομέα, ο οποίος στόχευε να παρέχει ανάπτυξη σε διάφορες οικονομίες και τομείς, οδήγησε αντίθετα σε υπερβολική μόχλευση, δημιουργώντας παντού φούσκες: Φούσκα στη στέγαση, στις υποθήκες κατοικιών, στις μετοχές, στα ομόλογα, στις πιστώσεις, στα προϊόντα, στα ιδιωτικά και δημόσια αμοιβαία κεφάλαια, όχι μόνο στις ΗΠΑ αλλά και σε όλον τον κόσμο. Τράπεζες κατέρρευσαν (Lehman, Ιλανδικές), πωλήθηκαν (Merrill Lynch, Bear Stearns), ή τέθηκαν ουσιαστικά υπό κρατικό έλεγχο (Fannie Mae, Freddie Mac, AIG). Παρά το γεγονός ότι η τρέχουσα κρίση ξεκίνησε στα μέσα του 2007, ήταν η πτώχευση της Lehman και τα συνακόλουθα ερωτηματικά ως προς το γιατί δεν απετράπη, που πυροδότησαν το συστημικό ρίσκο στην παγκόσμια οικονομία και διέρρηξαν την αμοιβαία εμπιστοσύνη ανάμεσα στους παράγοντες της αγοράς.

Καταναλωτές στις Η.Π.Α αλλά και στον αναπτυσσόμενο κόσμο δανείστηκαν υπέρογκα ποσά, στο πλαίσιο της μόχλευσης, χρήματα τα οποία διέθεσαν κατά κόρον σε καταναλωτικούς σκοπούς παρά για επενδύσεις.

Η Lehmann Brothers στον ισολογισμό της έδειξε μόχλευση 30,7 φορές, (691\$ δισ. περιουσιακών στοιχείων/22\$ δισ. μετοχές).¹⁴

2.5. Καθορισμός Χρηματοοικονομικής Πολιτικής-Στάθμιση της Χρηματοδοτικής Ανάγκης

¹⁴ Van Horne, Financial Management and Policy (1971).

Χρηματοοικονομικά θέματα, Γεωργίου Καραθανάση(2002)

Weston, J. Fred and Eugene F. Brigham, Managerial Finance (1969)

Ανάλυση Χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης,

Παπαδοπούλου Λ., Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1983

Χρηματοοικονομική Λογιστική, Δημητρίου Χ. Γκίκα.

Corporate financial analysis, Diana R. Harrington, The Irwin Series in Finance, United States 1993

Ο Οδηγός Επενδύσεων του Πλούσιου Μπαμπά, Robert T. Kiyosaki

Ο καθορισμός της Χρηματοοικονομικής Πολιτικής, αποτελεί ουσιώδες τμήμα της λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων. Ο επιχειρηματίας είναι αυτός που θα καθορίσει το ύψος της χρηματοδότησης της επιχείρησής του με ξένα κεφάλαια, το ύψος των Ιδίων κεφαλαίων, τις επενδύσεις στις οποίες θα προβεί και το απαιτούμενο ύψος επενδυτικού κεφαλαίου, τον καθορισμό αποθεματικού, τον καθορισμό διανομής μερίσματος και ύψος αυτού κλπ.

Είναι πολύ σημαντικό ο επιχειρηματίας να είναι σε θέση να σταθμίσει και να καθορίσει τις Χρηματοδοτικές ανάγκες της επιχείρησής του και τον τρόπο κάλυψής τους.

Στην πράξη παρατηρούμε πολλές φορές η στάθμιση της χρηματοδοτικής ανάγκης να γίνεται κατά το χρονικό διάστημα που θα πρέπει να πληρωθούν οι τόκοι ή τα τοκοχρεολύσια. Αποτέλεσμα της αψυχολόγητης αυτής προσέγγισης, υπήρξε ο ανεξέλεγκτος δανεισμός πολλών Ελληνικών Επιχειρήσεων και η οικονομική καταστροφή τους, χωρίς βεβαίως να παραγνωρίζονται οι ευθύνες των Πιστωτικών Ιδρυμάτων, που χορηγούσαν δανειακά προϊόντα, χωρίς να υπάρχει πιστοληπτική δυνατότητα.

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ: ΕΝΝΟΙΑ - ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ - ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΥ Κ.Κ.

3.1. Εννοια: Το Κεφάλαιο Κίνησης αποτελεί μια από τις βασικές προϋποθέσεις για την επίτευξη της χρηματοοικονομικής ισορροπίας μέσα σε μια επιχείρηση. Η Χρηματοοικονομική ισορροπία προκύπτει από τη συσχέτιση της ρευστότητας των ενεργητικών στοιχείων (ο χρόνος που απαιτείται για τη μετατροπή των ενεργητικών στοιχείων σε μετρητά) με την απαιτητικότητα των πηγών κεφαλαίων.

Υπολογισμός του Κεφαλαίου Κίνησης

1ος τρόπος

ΚΚ = Κυκλοφορούν Ενεργητικό - Βραχυπρόθεσμο Παθητικό

2ος τρόπος

Ίδια Κεφάλαια + Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις - Καθαρό Πάγιο Ενεργητικό¹⁵.

3.2. Διακρίσεις Κεφαλαίου Κίνησης: Το ΚΚ διακρίνεται σε συνολικό ή μικτό κεφάλαιο κίνησης, (ΜΚΚ) και σε Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης. **Συνολικό ή Μικτό ΚΚ** είναι το απαιτούμενο για την κάλυψη του κυκλοφορούντος ενεργητικού ή διαφορετικά ισούται με το ύψος του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Το **Καθαρό ΚΚ** ισούται με το Κυκλοφορούν Ενεργητικό μείον τις Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, (ΚΕ

¹⁵ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ- Φωτεινή Ψιμάρη-Βούλγαρη, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

– BY). Το ΚΚΚ είναι το απαραίτητο Κεφάλαιο για την εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης.

3.3. Καθορισμός του απαιτούμενου ΚΚ: Η επάρκειά του και η εξεύρεσή του αποτελούν κομβικές επιχειρηματικές αποφάσεις διότι από αυτές εξαρτάται η ευμάρεια της επιχείρησης και η ικανότητα του επιχειρηματία να επιτύχει τους στόχους του. Ο τρόπος χρηματοδότησης κάθε στοιχείου του Ενεργητικού είναι πολύ σημαντικός. Η Χρηματοδότηση-απόκτηση των παγίων στοιχείων δεν πρέπει να γίνεται με κονδύλια του ΚΚ, αλλά είτε με Ίδια κεφάλαια, είτε μέσω μακροπρόθεσμου δανεισμού. Και τούτο διότι η μεταβολή των παγίων σε χρήμα, είναι μια μακροχρόνια διαδικασία που λαμβάνει χώρα μέσω της απόσβεσης, ενώ η αποπληρωμή των βραχυπρόθεσμων δανείων γίνεται εντός της χρήσης. Αντίθετα η χρηματοδότηση της επιχείρησης μέσω βραχυπρόθεσμου δανεισμού, αφορά κυρίως την κάλυψη των αναγκών του ενεργητικού που περιλαμβάνονται στο κυκλοφορούν και εξαρτάται από διάφορους παράγοντες. Ενδεικτικά αναφέρω, τον κλάδο, τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης, το κόστος παραγωγής, την ταχύτητα κυκλοφορίας των αποθεμάτων, την ταχύτητα κυκλοφορίας των απαιτήσεων κλπ.

4. ΤΑΜΙΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΙΑΚΗΣ ΡΟΗΣ

4.1. *Στη σημερινή εποχή, εποχή οικονομικής ύφεσης, ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που βιώνουν τόσο οι μικρές όσο και οι μεγάλες επιχειρήσεις είναι η έλλειψη ρευστότητας. Όταν λέμε έλλειψη ρευστότητας εννοούμε ότι η επιχείρηση δυσκολεύεται να εξοφλήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, από τη μια μεριά, και, από την άλλη, να εισπράξει τις απαιτήσεις της.¹⁶*

Η ρευστότητα της επιχείρησης είναι άμεσα συνυφασμένη με τα Ταμιακά Διαθέσιμα αυτής, ήτοι τα μετρητά στο ταμείο της, τις καταθέσεις όψεως και το σύνολο των αξιογράφων που μπορούν να μετατραπούν άμεσα σε ρευστό, (ομόλογα, έντοκα γραμμάτια).

Αποτελούν την κινητήριο δύναμη της επιχείρησης, άμεσα συνυφασμένη με την λειτουργία της, διότι μπορούν ανά πάσα στιγμή να μετασηματισθούν σε στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού, (αποθέματα, εμπορεύματα, αξίες βραχυπρόθεσμες, ακόμα και σε πάγια, πχ. υπολογιστές) ή να εξοφλήσουν υποχρεώσεις της επιχείρησης, κυρίως βραχυπρόθεσμες. Η επιτυχία του επιχειρηματία, φαίνεται κυρίως από την αποτελεσματικότητα χρησιμοποίησης των ταμιακών διαθεσίμων, τα

¹⁶ << ΤΑ ΜΕΤΡΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ >> Κυριάκος Πατατούκας, Επιθεωρητής Ποιοτικού Ελέγχου ΣΟΛ-Νικόλαος Λ. Παπάκης, Επίκουρος Ορκωτός Λογιστής Master of Accountancy & Business Finance, University of Dundee, Scotland.

οποία αξιολογώντας την αγορά και την οικονομία γενικότερα, μπορεί να τα διακρατήσει, να τα επενδύσει, να τα μετατρέψει σε αποθέματα, πάγια, εμπορικές πιστώσεις κλπ.¹⁷

4.2. Η χρήση των ταμιακών διαθεσίμων από την επιχείρηση, είναι πολλαπλή και μπορεί να αφορά σε διάφορες εκφάνσεις της λειτουργίας της επιχείρησης και όχι μόνον. Ειδικότερα μπορεί να αφορά συναλλακτικές πρακτικές, ήτοι εξόφληση των παντός είδους συναλλαγών της επιχείρησης, (πχ. αγορές εμπορευμάτων σε ευνοϊκή τιμή, έκπτωση σε περίπτωση εξόφλησης εμπορευμάτων μετρητοίς, μεγαλύτερη πίστωση από προμηθευτές κλπ.). Μπορεί επίσης να αφορά σε χρήση αυτών για κερδοσκοπικούς λόγους, π.χ. αγορά ομολόγων βραχυπρόθεσμης διάρκειας, γeros, παραγώγων και άλλων επενδυτικών προϊόντων. Πέρα των ανωτέρω λόγων η διατήρηση ενός συγκεκριμένου ύψους διαθεσίμων, το οποίο καθορίζει ο κάθε επιχειρηματίας, ανάλογα με τις ανάγκες του αλλά και τις αντιλήψεις του, παρέχει σ' αυτόν ασφάλεια σε δύσκολες και μη προβλέψιμες καταστάσεις και ιδίως σε περιπτώσεις οικονομικής ύφεσης, όπως η παρούσα στη χώρα μας. Η έλλειψη πρόβλεψης ικανοποιητικών ταμιακών διαθεσίμων, η αλόγιστη χρήση των υπαρχόντων στις καλές εποχές, η αντεπαγγελματική χρήση τους για την κάλυψη και αναγκών της επιχείρησης, αλλά και ατομικών ή οικογενειακών υποχρεώσεων, οδήγησε πολλές Ελληνικές Επιχειρήσεις σε χρεοκοπία, ιδίως την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Για το λόγο αυτό, κάθε επιχείρηση, υποχρεούται να καταρτίζει κατάσταση Ταμιακών Ροών, εξαμήνου ή χρήσης, ώστε να είναι σε θέση να γνωρίζει ποιες είναι οι εισροές και εκροές της και αναλόγως να λαμβάνονται οι απαιτούμενες επιχειρηματικές αποφάσεις.¹⁸

4.3. Δημιουργία Κατάστασης Ταμιακών Ροών

Η οικονομική κατάσταση η οποία παρουσιάζει τις **εισπράξεις και τις πληρωμές** τις επιχείρησης είναι γνωστή ως κατάσταση ταμιακών ροών (Cash Flow Statement). Πολλοί οικονομικοί αναλυτές, ορκωτοί λογιστές αλλά και θεωρητικοί της λογιστικής θεωρούν ότι η κατάσταση ταμιακών ροών είναι ίσως η πιο σημαντική χρηματοοικονομική κατάσταση γιατί, σε συνδυασμό με τις δύο άλλες καταστάσεις (ισολογισμό και αποτελέσματα χρήσεως), δείχνει τη δυνατότητα της εταιρείας να συνεχίσει την δραστηριότητά της (James A. Largay και Clyde P. Stickney). Η κατάσταση ταμιακών ροών είναι δυνατόν να εξαχθεί για μια περίοδο (συνήθως έτος) από δύο διαδοχικούς

¹⁷ Αλέξανδρος Λυγγίτσος, Χρηματοδότηση της μικρής επιχείρησης, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ

¹⁸ << ΤΑ ΜΕΤΡΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ >> Κυριάκος Πατατούκας, Επιθεωρητής Ποιοτικού Ελέγχου ΣΟΛ-Νικόλαος Α. Παπάκης, Επίκουρος Ορκωτός Λογιστής Master of Accountancy & Business Finance, University of Dundee, Scotland

ισολογισμούς, μια κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως και κάποιες επιπρόσθετες πληροφορίες.¹⁹

Η κατάσταση αποτελεσμάτων εμφανίζει το κέρδος ή τη ζημία που πέτυχε μια επιχείρηση κατά την διάρκεια μιας χρονικής περιόδου (τρίμηνο, εξάμηνο, ή έτος), καθώς επίσης και τους παράγοντες που διαμόρφωσαν το αποτέλεσμα αυτό (κέρδος ή ζημία). Η κατάσταση αποτελεσμάτων καταρτίζεται σύμφωνα με τις γενικώς αποδεκτές λογιστικές αρχές. **Τα μετρητά και τα ταμειακά ισοδύναμα αφορούν το ταμείο, καθώς επίσης και τις καταθέσεις στις τράπεζες.** Σύμφωνα με το ΔΛΠ 7, μια επένδυση, η οποία μπορεί να εισπραχθεί εντός 3 μηνών θεωρείται ταμειακό διαθέσιμο. Τα ταμειακά διαθέσιμα είναι ένα στοιχείο του ενεργητικού το οποίο δεν επιδέχεται εκτιμήσεις και παραδοχές όπως συμβαίνει με άλλα στοιχεία του ενεργητικού. Δηλαδή, όταν μια επιχείρηση εμφανίζει στον λογαριασμό «Καταθέσεις όψεως» εκατό χιλιάδες ευρώ σημαίνει ότι πράγματι έχει τόσα χρήματα στην τράπεζα. Όμως, υπάρχει και η περίπτωση η επιχείρηση να μην εμφανίζει την αλήθεια, όπως για παράδειγμα ο ιταλικός κολοσσός Parmalat, ο οποίος εμφάνιζε τραπεζικές καταθέσεις άνω των 4,98 δισ. δολαρίων τα οποία δεν υπήρχαν. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφερθούμε στο σημαντικό ρόλο του ορκωτού λογιστή ελεγκτή, ο οποίος θα πρέπει να διενεργεί εκείνες τις ελεγκτικές διαδικασίες (π.χ. καταμέτρηση ταμείου, λήψη επιβεβαιωτικών επιστολών κ.ά.) ώστε να επαληθεύσει τα ταμειακά διαθέσιμα που εμφανίζονται στον ισολογισμό με τα μετρητά που πράγματι έχει η επιχείρηση στην τράπεζα ή στο ταμείο της.²⁰

Ο Warren Buffet, ένας από τους μεγαλύτερους και πιο πετυχημένους επενδυτές στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης και όχι μόνο, υποστηρίζει ότι τα αποτελέσματα χρήσεως και ο ισολογισμός αποτελούν χρήσιμα εργαλεία για τους επενδυτές, όμως καταρτίζονται σύμφωνα με παραδοχές και εκτιμήσεις και συνεπώς μπορεί να περιέχουν σφάλματα. **Δεν συμβαίνει το ίδιο με τα χρηματικά διαθέσιμα. Συνεπώς, αποτελούν μια ασφαλή εικόνα για τη κατάσταση της επιχείρησης.** Είναι γεγονός ότι μια επιχείρηση χρειάζεται για να λειτουργήσει προσωπικό, γραφεία, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, τηλέφωνα, fax κ.ά. τα οποία δεν μπορούν να πληρωθούν με κέρδη παρά μόνο με μετρητά. **Κέρδη και μετρητά είναι δύο μεγέθη που είναι απαραίτητα για μια επιχείρηση.** Μια επιχείρηση δεν θα πρέπει να έχει μόνο λειτουργικά κέρδη αλλά να εισπράττει και τις απαιτήσεις που δημιουργεί από την

¹⁹ << ΤΑ ΜΕΤΡΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ >> Κυριάκος Πατατούκας, Επιθεωρητής Ποιοτικού Ελέγχου ΣΟΛ-Νικόλαος Α. Παπάκης, Επίκουρος Ορκωτός Λογιστής Master of Accountancy & Business Finance, University of Dundee, Scotland

²⁰ << ΤΑ ΜΕΤΡΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ >> Κυριάκος Πατατούκας, Επιθεωρητής Ποιοτικού Ελέγχου ΣΟΛ-Νικόλαος Α. Παπάκης, Επίκουρος Ορκωτός Λογιστής Master of Accountancy & Business Finance, University of Dundee, Scotland

πώληση των υπηρεσιών της ή των προϊόντων της. Δηλαδή να έχει ταμειακά πλεονάσματα. Πολλές μικρομεσαίες επιχειρήσεις πτωχεύουν κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας τους γιατί απλώς ξεμένουν από μετρητά. Επιπλέον, μια επιχείρηση θα πρέπει να έχει όχι μόνο ρευστότητα αλλά και κέρδη, διότι εάν έχει συνεχώς ζημιές θα οδηγήσουν την επιχείρηση με μαθηματική ακρίβεια σε αρνητικές ταμειακές ροές. Συνεπώς, μια υγιής επιχείρηση χρειάζεται τόσο ταμειακά πλεονάσματα όσο και κερδοφορία.²¹

Ταξινόμηση των ταμειακών ροών

Η κατάσταση των ταμειακών ροών (Cash Flow Statement) απεικονίζει τις εισπράξεις και τις πληρωμές για μια δεδομένη χρονική περίοδο, η οποία ταξινομείται σε τρεις βασικές κατηγορίες:

1) Ταμειακές ροές που προέρχονται από ή χρησιμοποιούνται σε λειτουργικές δραστηριότητες (Operating Cash Flow). Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει τις ταμειακές ροές που προέρχονται από τη βασική λειτουργία της επιχείρησης, όπως, για παράδειγμα, χρήματα που εισπράχθηκαν από τους πελάτες ή χρήματα που κατέβαλε η επιχείρηση για εξόφληση μισθών ή προμηθευτών.

2) Ταμειακές ροές που προέρχονται από ή χρησιμοποιούνται σε επενδυτικές δραστηριότητες (Investment Cash Flow). Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει τις ταμειακές ροές που προέρχονται από κεφαλαιουχικές δαπάνες, όπως π.χ. η αγορά ενός μηχανήματος ή ενός φορτηγού αυτοκινήτου. Με την ίδια λογική, εάν η επιχείρηση πουλήσει ένα μηχάνημα ή ένα άλλο πάγιο (περιουσιακό στοιχείο), τα χρήματα που θα εισπράξει θα εμφανισθούν σε αυτήν την κατηγορία.

3) Ταμειακές ροές που προέρχονται από ή χρησιμοποιούνται σε χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Financial Cash Flow). Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης τόσο από ξένα όσο και από ίδια κεφάλαια. Δηλαδή η αποπληρωμή ενός δανείου, η αύξηση του κεφαλαίου της επιχείρησης ή η πληρωμή μερισμάτων θα εμφανισθούν σε αυτήν την κατηγορία.²²

Η χρησιμότητα της κατάστασης των ταμειακών ροών

Οι ταμειακές ροές οι οποίες προέρχονται από τις λειτουργικές δραστηριότητες της επιχείρησης είναι ένα από τα πιο χρήσιμα μεγέθη της. Θετικές λειτουργικές ροές σημαίνει ότι η επιχείρηση μάλλον είναι και κερδοφόρα και πιθανόν μετατρέπει τα κέρδη της σε μετρητά. Οι ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες μας δείχνουν κατά πόσο

²¹ << ΤΑ ΜΕΤΡΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ >> Κυριάκος Πατατούκας, Επιθεωρητής Ποιοτικού Ελέγχου ΣΟΛ-Νικόλαος Α. Παπάκης, Επίκουρος Ορκωτός Λογιστής Master of Accountancy & Business Finance, University of Dundee, Scotland

²² << ΤΑ ΜΕΤΡΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ >> Κυριάκος Πατατούκας, Επιθεωρητής Ποιοτικού Ελέγχου ΣΟΛ-Νικόλαος Α. Παπάκης, Επίκουρος Ορκωτός Λογιστής Master of Accountancy & Business Finance, University of Dundee, Scotland

η επιχείρηση σκέφτεται να επενδύσει στο μέλλον. Οι ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες μας δείχνουν πώς χρηματοδοτείται η εταιρεία, δηλαδή μέσω χρέους, π.χ. τραπεζικός δανεισμός, ή μέσω αύξησης του μετοχικού της κεφαλαίου. Σε αυτήν την κατηγορία η εταιρεία φαίνεται εάν δανείζεται περισσότερο απ' ό,τι αποπληρώνει, δηλαδή δείχνει σε ποιο βαθμό η επιχείρηση εξαρτάται από τους δανειστές της (εξωτερική χρηματοδότηση). Επίσης οι ταμειακές ροές αυτής της κατηγορίας μας δείχνουν τη μερισματική πολιτική της επιχείρησης, εάν δηλαδή η επιχείρηση διανέμει υψηλό ανά μετοχή μέρισμα σε σχέση με το ανά μετοχή κέρδος.²³

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι ταμειακές ροές μιας επιχείρησης, για να μας δώσουν κάποια πληροφορία η οποία θα έχει αξία, θα πρέπει να συγκριθούν με τις ταμειακές ροές άλλων ομοειδών επιχειρήσεων. Επίσης σημαντικός παράγοντας είναι το είδος της υπό εξέταση επιχείρησης. Δηλαδή μια επιχείρηση παροχής υπηρεσιών συνήθως επενδύει λιγότερο σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό σε σχέση με μια βιομηχανική επιχείρηση. Συνεπώς, η ανάλυση των ταμειακών ροών μιας επιχείρησης θα πρέπει να γίνεται σε σχέση με τον κλάδο αλλά και την ευρύτερη κατάσταση της οικονομίας όπου δραστηριοποιείται. Μια μελέτη που διενεργήθηκε από τους Abdul Aziz και Gerald H. Lawson (1990), έδειξε ότι οι ροές χρήματος που προκύπτουν από τις λειτουργικές δραστηριότητες, από τη χρηματοδότηση από δάνεια, από τις καθαρές ταμειακές ροές για επένδυση και από τους φόρους, είναι σημαντικές μεταβλητές για την πρόβλεψη της χρεοκοπίας μιας επιχείρησης. Επίσης, οι καταστάσεις ταμειακών ροών μας βοηθούν στην εκτίμηση της αξίας μιας επιχείρησης, με τη μέθοδο της προεξόφλησης των **ελεύθερων ταμειακών ροών**, χρησιμοποιώντας ένα προεξοφλητικό επιτόκιο, το ονομαζόμενο **μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίου (WACC)**. Οι ελεύθερες ταμειακές ροές προκύπτουν εάν από τις ταμειακές ροές από τις λειτουργικές δραστηριότητες αφαιρεθούν οι επενδύσεις για κεφαλαιουχικό εξοπλισμό. Οι ελεύθερες ταμειακές ροές είναι ίσως από τους καλύτερους δείκτες της απόδοσης μιας επιχείρησης, και αυτό διότι μας δείχνουν τα ταμειακά διαθέσιμα που προέρχονται από τη λειτουργική δραστηριότητά της μείον τα διαθέσιμα που χρειάζεται για να διατηρηθεί εύρωστη στο μέλλον. **Θετικές ελεύθερες ταμειακές ροές δείχνουν ότι:**

1. Η επιχείρηση είναι ανεξάρτητη, δηλαδή έχει επιλογές, έχει τη δυνατότητα να διαθέσει τις ελεύθερες ταμειακές ροές έτσι ώστε να εξαγοράσει μια ανταγωνίστρια εταιρεία ή να καταβάλλει μερίσματα ή bonus. **2.** Η διοίκηση της επιχείρησης δεν επικεντρώνεται μόνο στο πώς θα εξυπηρετήσει τις τρέχουσες ανάγκες (εξόφληση μισθοδοσίας,

²³ << ΤΑ ΜΕΤΡΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ >> Κυριάκος Πατατούκας, Επιθεωρητής Ποιοτικού Ελέγχου ΣΟΛ-Νικόλαος Λ. Παπάκης, Επίκουρος Ορκωτός Λογιστής Master of Accountancy & Business Finance, University of Dundee, Scotland

προμηθευτών) αλλά στο πώς η εταιρεία μπορεί να γίνει περισσότερο ανταγωνιστική. **3.** Εάν η επιχείρηση είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο, η εποπτεύουσα αρχή αλλά και οι επενδυτές μάλλον θα δουν ευνοϊκά τη μετοχή της.²⁴

4.4. Δείκτες Ρευστότητας.

Ρευστότητα σημαίνει να υπάρχουν αρκετά χρήματα διαθέσιμα για την πληρωμή οφειλών που λήγουν και για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών σε χρήμα. Οι δυο τρόποι μέτρησης της ρευστότητας είναι το Κεφάλαιο Κίνησης και ο Δείκτης Γενικής Ρευστότητας. Το κεφάλαιο κίνησης είναι το ποσό κατά το οποίο το Κυκλοφορούν Ενεργητικό ξεπερνάει τις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις.²⁵

1. Δείκτης Κυκλοφοριακής ή Γενικής Ρευστότητας
2. Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας
3. Δείκτης Ταμιακής Ρευστότητας
4. Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων
5. Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων
6. Δείκτης Αμυντικού Διαστήματος
7. Δείκτης Ποσοστού Επισφαλών Απαιτήσεων²⁶

1. Δείκτης Κυκλοφοριακής ή Γενικής Ρευστότητας-ΔΚΡ

Ο δείκτης Κυκλοφοριακή ή Γενικής Ρευστότητας μας δείχνει την δυνατότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Προκύπτει από τον λόγο του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού προς τις Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

$$\text{Δείκτης Κυκλοφοριακής ή Γενικής Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}}$$

Ορίζεται ως λόγος του κυκλοφορούντος ενεργητικού προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Δείχνει το βαθμό κάλυψης των εν λόγω υποχρεώσεων. Όσο μεγαλύτερος τόσο αυξάνει το «περιθωριο

²⁴ << ΤΑ ΜΕΤΡΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ >> Κυριάκος Πατατούκας, Επιθεωρητής Ποιοτικού Ελέγχου ΣΟΛ-Νικόλαος Α. Παπάκης, Επίκουρος Ορκωτός Λογιστής Master of Accountancy & Business Finance, University of Dundee, Scotland

²⁵ NEEDLES E. BELVERD, JR POWERS MARIAN: «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ», κεφ.15,16

²⁶ Πέτρος Καλαντώνης, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Ανώτατο Τεχνολογικό Ίδρυμα Πειραιά, «ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ- Αριθμοδείκτες ρευστότητας»

ασφαλείας» των βραχυπρόθεσμων δανειστών.²⁷ Για να απεικονίζει θετικά την ρευστότητα της επιχείρησης πρέπει να είναι μεγαλύτερος της μονάδας. Ένας ΔΚΡ που έχει ως πηλίκιο 2 ή 3 αποδεικνύει ότι η επιχείρηση έχει δυνατότητα εξόφλησης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεών της, μέσω της ρευστοποίησης στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Ο δείκτης αυτός λαμβάνεται υπόψιν, (σε συνδυασμό και με άλλους δείκτες) στις περιπτώσεις αξιολόγησης επιχειρήσεων προκειμένου να χρηματοδοτηθούν με Κεφάλαιο Κίνησης. Για να προσδιορίσει κανείς αν ένας δείκτης γενικής ρευστότητας είναι καλός ή κακός θα πρέπει να συγκριθεί με δείκτες προηγούμενων ετών και με παρόμοιες μετρήσεις για εταιρείες που ανήκουν στον ίδιο κλάδο.²⁸

2. ΑριθμοΔείκτης Άμεσης ή Πραγματικής Ρευστότητας

Ο ΑΑΡ μας δείχνει την ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκριθεί άμεσα στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, χρησιμοποιώντας τα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού που είναι ΑΜΕΣΑ ρευστοποιήσιμα, δηλ. τα ταμιακά διαθέσιμα, τις απαιτήσεις, τα χρεόγραφα αλλά όχι τα αποθέματα, τα οποία πιθανόν να μην μπορούν να διατεθούν γρήγορα ή αν διατεθούν η αξία τους θα είναι μειωμένη. Προκύπτει από το λόγο του κυκλοφορούντος ενεργητικού μείον τα αποθέματα προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Κυκλοφορούν Ενεργητικό – Αποθέματα

Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας = $\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό} - \text{Αποθέματα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}}$

Μια υψηλή τιμή του ΑΑΡ παρέχει επίσης ενδείξεις ικανοποιητικού περιθωρίου ασφαλείας για την χορήγησης βραχυπρόθεσμων πιστώσεων. Συνεπώς όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο καλύτερη μπορεί να χαρακτηριστεί η θέση της επιχείρησης από πλευράς ρευστότητας και πιο ασφαλές το περιβάλλον για τους επενδυτές και τους πιστωτές της. Μία υπερβολικά υψηλή τιμή όμως μπορεί να σημαίνει χαμηλές επενδύσεις σε πάγια και άρα μειωμένη παραγωγικότητα, ανταγωνιστικότητα και κερδοφορία. Για την εξαγωγή ολοκληρωμένων συμπερασμάτων απαιτείται η παρακολούθηση της τιμής του ΑΑΡ διαχρονικά και σε σύγκριση με τις τιμές ομοειδών επιχειρήσεων και ολόκληρου του κλάδου, τόσο για μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή όσο και επί σειρά ετών.²⁹

²⁷ Γεώργιος Παπαναστασόπουλος, καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιώς, «Ειδικά θέματα λογιστικής και ελέγχου» 4^η ενότητα, ανάλυση ρευστότητας.

²⁸ NEEDLES E. BELVERD, JR POWERS MARIAN: «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ», κεφ.15,16

²⁹ Γεώργιος Παπαναστασόπουλος, καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιώς, «Ειδικά θέματα λογιστικής και ελέγχου» 4^η ενότητα, ανάλυση ρευστότητας.

3. Αριθμοδείκτης Ταμιακής Ρευστότητας

Ο Δείκτης αυτός δείχνει την ικανότητα της επιχείρησης να εξοφλεί τις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις μέσω των διαθεσίμων της, (ήτοι των μετρητών, των καταθέσεων όψεως, των εντόκων γραμματίων, των ομολόγων, των προθεσμιακών καταθέσεων κλπ κλπ.). Προκύπτει από το λόγο των ταμιακών διαθεσίμων προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

$$\text{Δείκτης Ταμιακής Ρευστότητας} = \frac{\text{Ταμιακά Διαθέσιμα} + \text{χρεόγραφα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}}$$

Για να θεωρηθεί θετικός πρέπει να είναι πάνω από την μονάδα, άλλως η επιχείρηση έχει σοβαρά προβλήματα και πολύ πιθανόν δυσμενή προοπτική. Γενικά μια υψηλή τιμή του δείκτη παρέχει ενδείξεις της καλής θέσης της επιχείρησης από άποψη ρευστότητας και ασφάλεια για την παροχή βραχυπρόθεσμων πιστώσεων. Για την εξαγωγή ολοκληρωμένων συμπερασμάτων απαιτείται η παρακολούθηση της τιμής του AAR διαχρονικά και σε σύγκριση με τις τιμές ομοειδών επιχειρήσεων και ολόκληρου του κλάδου, τόσο για μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή όσο και επί σειρά ετών.³⁰

4. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεων Απαιτήσεων

Μας δείχνει την ικανότητα της επιχείρησης να εισπράττει τις απαιτήσεις της, την πιστωτική της πολιτική, την δυνατότητα χρηματοδότησης μέσω factoring, την φερεγγυότητα των πελατών της. Ο ΑΤΕΑ ισούται με τον λόγο των πωλήσεων προς το σύνολο των απαιτήσεων

$$\text{Ταχύτητα Είσπραξης Απαιτήσεων} = \frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Απαιτήσεις}}$$

Ο τύπος αυτός μας δείχνει πόσες φορές εισπράττονται οι απαιτήσεις μιας επιχειρήσεως στα πλαίσια μίας λογιστικής χρήσης. Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο καλύτερη είναι η θέση της επιχείρησης όσον αφορά την διαχείριση των απαιτήσεων. Παρέχει ενδείξεις:

- Υψηλής ταχύτητας εισπράξεως των απαιτήσεων.
- Επιτυχημένης πιστωτικής πολιτικής.
- Χαμηλό κίνδυνο ζημιών από επισφαλείς απαιτήσεις.

³⁰ Γεώργιος Παπαναστασόπουλος, καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιώς, «Ειδικά θέματα λογιστικής και ελέγχου» 4^η ενότητα, ανάλυση ρευστότητας.

- Δυνατότητα αποπληρωμής των βραχυπρόθεσων απαιτήσεων.
- Ευελιξία ως προς την επενδυτική πολιτική.

Ενναλλακτικός τρόπος για να ανευρεθεί η συχνότητα είσπραξης των απαιτήσεων είναι ο υπολογισμός του ΑριθμοΔείκτη μέσης περιόδου είσπραξης των απαιτήσεων ο οποίος ισούται με το πηλίκο των 365ημερών προς τον ΑΤΕΑ

$$\text{Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Απαιτήσεων} = \frac{365}{\text{ΑΤΕΑ}}$$

Το αποτέλεσμα μας δείχνει το χρονικό διάστημα είσπραξης των απαιτήσεων, στα πλαίσια μιάς λογιστικής χρήσης. Όσο μικρότερο είναι το χρονικό διάστημα τόσο μεγαλύτερη ρευστότητα έχει η επιχείρηση. Εάν το χρονικό διάστημα είσπραξης των απαιτήσεων είναι μικρότερο του χρονικού διαστήματος αποπληρωμής των υποχρώσεων προς προμηθευτές, τότε η επιχείρηση έχει την δυνατότητα να αυτοχρηματοδοτείται σε μεγάλο βαθμό με το απαιτούμενο ΚΚ.³¹

5. ΑριθμοΔείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων

Μας δείχνει πόσες φορές δύναται η επιχείρηση να ανακυκλώνει τα αποθέματά της μέσα σε μια λογιστική χρήση. Δείχνει την πολιτική των πωλήσεών της, την φερεγγυότητά της, την φερεγγυότητα των πελατών της, την δυνατότητα της να χρηματοδοτηθεί μέσω factoring, κλπ. Μια υψηλή τιμή του ΑΤΚΑ παρέχει ενδείξεις:

- Υψηλής ταχύτητας ανανέωσης αποθεμάτων των αποθεμάτων.
- Επιτυχημένη πολιτική διαχείρισης των αποθεμάτων.
- Χαμηλό κίνδυνο ζημιών λόγω απαξιωμένων και ακατάλληλων αποθεμάτων.
- Ευχέρεια χρησιμοποίησης των κεφαλαίων από την πώληση των αποθεμάτων για εξόφληση βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων ή σε επενδύσεις. [31]

³¹ Γεώργιος Παπαναστασόπουλος, καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιώς, «Ειδικά θέματα λογιστικής και ελέγχου» 4^η ενότητα: «ανάλυση ρευστότητας».

Πέτρος Καλαντώνης, Επίκουρος καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων: «Χρηματοοικονομικοί Αριθμοδείκτες».

Ιωάννης Χαραλαμπίδης καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου: «Χρηματοοικονομικοί Δείκτες».

Μάριος Τσιαμάρης: «Αρχαί Γενικής Λογιστικής», Εκδόσεις Παπαζήση, 1987, σελ. 10.

Προκύπτει από το λόγο των πωλήσεων προς το σύνολο των αποθεμάτων.

$$\text{Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων} = \frac{\text{Κόστος πωληθέντων}}{\text{Αποθέματα}}$$

Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο καλύτερη θεωρείται η θέση της επιχείρησης ως προς την πολιτική της στην διαχείριση των αποθεμάτων και στην ρευστότητά της. Μια θετική ανοδική πορεία δείχνει την θετική ικανότητα της επιχείρησης στην ανανέωση των αποθεμάτων της.

Ενναλλακτικός τρόπος για να ανευρεθεί η συχνότητα είσπραξης των απαιτήσεων είναι ο υπολογισμός του ΑριθμοΔείκτη μέσης περιόδου κυκλοφορίας των αποθεμάτων, ο οποίος ισούται με το πηλίκο των 365 ημερών προς τον ΑΤΚΑ

$$\text{Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Απαιτήσεων} = \frac{365}{\text{ΑΤΚΑ}}$$

Το αποτέλεσμα μας δείχνει το χρονικό διάστημα κυκλοφορίας των αποθεμάτων, στα πλαίσια μίας λογιστικής χρήσης. Όσο μικρότερο είναι το χρονικό διάστημα τόσο μεγαλύτερη ρευστότητα έχει η επιχείρηση. Όσο μεγαλύτερο είναι το αποτέλεσμα του πηλίκου τόσο μεγαλύτερο είναι και το χρονικό διάστημα στο οποίο η επιχείρηση ανανεώνει τα αποθέματά της. Πάντα απαιτείται η παρακολούθηση του δείκτη διαχρονικά καθώς και η διαχρονική και διαστρωματική ανάλυση για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.³²

6. ΑριθμοΔείκτης Αμυντικού Χρονικού Διαστήματος- ΑΑΧΔ.

Μας δείχνει την δυνατότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στα ημερήσια λειτουργικά έξοδά της και ειδικότερα το χρονικό διάστημα ρευστοποίησης των στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού (πλην των αποθεμάτων) για την κάλυψη των ημερήσιων λειτουργικών δαπανών. Προκύπτει από το λόγο του κυκλοφορούντος ενεργητικού μείον τα αποθέματα προς τα ημερήσια λειτουργικά έξοδα της επιχείρησης.

³² Γεώργιος Παπαναστασόπουλος, καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιώς, «Ειδικά θέματα λογιστικής και ελέγχου» 4^η ενότητα: «ανάλυση ρευστότητας».

Πέτρος Καλαντώνης, Επίκουρος καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων: «Χρηματοοικονομικοί Αριθμοδείκτες».

Ιωάννης Χαραλαμπίδης καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου: «Χρηματοοικονομικοί Δείκτες».

Μάριος Τσιαμάρης: «Αρχαί Γενικής Λογιστικής», Εκδόσεις Παπαζήση, 1987, σελ. 10.

Κυκλοφορούν Ενεργητικό – Αποθέματα

$$\text{Δείκτης Αμυντικού Διαστήματος} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό – Αποθέματα}}{\text{Λειτουργικά έξοδα/ημέρα}}$$

Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη ρευστότητα διαθέτει η επιχείρηση. Για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων αιτείται η διαχρονική παρακολούθηση του δείκτη καθώς και η διαχρονική και διαστρωματική ανάλυση.[32]

7. Δείκτης Ποσοστού Επισφαλών Απαιτήσεων

Μας δείχνει το ποσοστό των επισφαλών και επίδικων απαιτήσεων σε σχέση με το σύνολο των απαιτήσεων της επιχείρησης και δίνει την δυνατότητα αξιολόγησης αυτής, ως προς την φερεγγυότητα του πελατολογίου, την πιστωτική της πολιτική και την δυνατότητά της να χρηματοδοτηθεί μέσω factoring.

$$\text{Δείκτης Ποσοστού Επισφαλών Απαιτήσεων} = \frac{\text{Επισφαλείς Απαιτήσεις} + \text{Επίδικες Απαιτήσεις}}{\text{Απαιτήσεις}}$$

Οι Δείκτες Ρευστότητας της επιχείρησης αποτελούν σημαντικά στοιχεία αξιολόγησης της βιωσιμότητάς της, διότι αποδεικνύουν αν μπορεί να εκπληρώνει εμπρόθεσμα τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, αν μπορεί να προμηθεύεται εμπορεύματα, ή πρώτες ύλες με σημαντικές εκπτώσεις, αν μπορεί να διαμορφώνει σωστή πιστωτική πολιτική, αν δύναται να απαιτεί εκπτώσεις και καλύτερες τιμές, αν μπορεί να εισπράττει έγκαιρα τις απαιτήσεις της και αν έχει τους σωστούς μηχανισμούς αξιολόγησης των πελατών της. Σε περίπτωση συνεπώς, που οι δείκτες ρευστότητας της επιχείρησης είναι αρνητικοί ή κάτω του απαιτούμενου μεγέθους, απαιτείται η λήψη αποφάσεων από την επιχείρηση, σε όλους τους τομείς που άπτονται της συνέχισης της δραστηριότητας, ήτοι κεφαλαιακή ενίσχυση, αλλαγή πολιτικής πιστώσεων, μέτρα και μεθόδους αξιολόγησης της φερεγγυότητας των πελατών, δυνατότητες είσπραξης οφειλομένων κλπ.

5. ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

5.1. Έννοια: Πιστωτική Πολιτική είναι η επιλογή της εταιρείας να παρέχει πίστωση στους πελάτες της, ήτοι το διδόμενο σ' αυτούς χρονικό περιθώριο για αποπληρωμή των οφειλών τους, λόγω αγοράς των εμπορευμάτων ή των προϊόντων της, με ή χωρίς εξασφαλίσεις.

5.2. Τρόποι άσκησης: Η αξιολόγηση του πελάτη, ως προς την δυνατότητα αποπληρωμής της αναλαμβανόμενης υποχρέωσης, αποτελεί κομβικό σημείο της πιστωτικής πολιτικής. Η παροχή πίστωσης, ευρέως, είτε χωρίς αξιολόγηση, είτε πλημμελώς, μπορεί να οδηγεί σε αύξηση του τζίρου, αλλά παράλληλα οδηγεί και σε αύξηση των επισφαλών και πιθανών ανείσπρακτων απαιτήσεων. Η αξιολόγηση συνήθως, κινείται σε δύο επίπεδα:

- 1) Αξιολόγηση της συνέχειας της επιχειρηματικής δράσης.
- 2) Αξιολόγηση ρευστότητας.

Η Αξιολόγηση της συνέχειας της επιχειρηματικής δράσης, προϋποθέτει και απαιτεί, την δυνατότητα από πλευράς του ασκούντος πιστωτική πολιτική, της ικανότητας διερεύνησης των οικονομικών στοιχείων της επιχείρησης, (Ισολογισμός, ΚΑΧ, διανομή μερίσματος, φορολογικές εκκρεμότητες, Κατάσταση Ταμιακών Ροών), λήψη στοιχείων από εταιρείες Εμπορικής Πίστης πχ. ICAP, πληροφορίες από συνεργαζόμενες τράπεζες για το ύψος του δανεισμού και την συνέπεια στις καταβολές, πληροφορίες από την αγορά και από επιχειρήσεις του κλάδου, έρευνα από δικηγόρο σε κτηματολόγια, υποθηκοφυλάκια, Δικαστήρια κλπ.) Η συγκέντρωση και αξιολόγηση των ανωτέρω, ενδεικτικά αναφερομένων, στοιχείων, οδηγεί σε μια αρχική εκτίμηση, όσον αφορά την συνέχιση της δραστηριότητας της επιχείρησης και συνεπώς την ικανότητά της να αποπληρώσει αναλαμβανόμενες υποχρεώσεις.

Η αξιολόγηση της ρευστότητας, είναι πολύ σημαντική, διότι από αυτήν μπορεί να εξαχθεί καταρχήν, ένα πρώτο ασφαλές συμπέρασμα για την ικανότητα της επιχείρησης να αποπληρώσει βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, (βραχυπρόθεσμα δάνεια, πιστωτές κλπ.) Συνήθως διαπιστώνουμε την ύπαρξή της αξιολογώντας όλα τα ανωτέρω αναφερόμενα στοιχεία αλλά κυρίως την Κατάσταση Ταμιακών Ροών. Οι θετικές διαφορές εισροών - εκροών προϋποθέτουν και ικανή ρευστότητα της επιχείρησης προς εξόφληση υποχρεώσεων.

5.3. Το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον: Η κάθε αξιολόγηση σε επίπεδο μικροοικονομίας, δεν είναι επαρκής για την άσκηση αποτελεσματικής πιστωτικής πολιτικής, εάν δεν ληφθούν υπόψιν οι συνθήκες μακροοικονομίας, τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και σε παγκόσμιο. Οι σημερινές συνθήκες μεγάλης οικονομικής ύφεσης που

επικρατούν στην χώρα μας, αλλά και παγκοσμίως πλέον, η συρρίκνωση του εισοδήματος όλων των τάξεων, η οικονομική ανασφάλεια, η μείωση των αναγκών, οι πληθωριστικές τάσεις, οδηγούν μαθηματικά σε πολύ πιο αυστηρά κριτήρια αξιολόγησης και παροχής πίστωσης καθώς και στην παροχή έκπτωσης σε περίπτωση πληρωμής μετρητοίς. Σήμερα πλέον κάθε επιχείρηση καλείται με μεγάλη προσοχή να επιλέξει εάν και πόση χρονική πίστωση θα δώσει, τι εξασφαλίσεις θα πάρει και ποιά μέτρα, θα λάβει στην περίπτωση που εμφανισθούν κακοπληρωτές.

5.4. Εφαρμογή Πιστωτικής πολιτικής: Η υλοποίηση της πιστωτικής πολιτικής έγκειται στο καθορισμό της διάρκειας της περιόδου πίστωσης η οποία συνήθως συνοδεύεται από εξασφαλίσεις. Η συνήθης διάρκεια είναι η χορήγηση πίστωσης για δύο (2) έως τρεις (3) μήνες συνήθως. Στη χώρα μας όπου οι οικονομικές συνθήκες είναι ιδιαίτερα δύσκολες, για τις περισσότερες επιχειρήσεις, η περίοδος πίστωσης πλέον είναι πολύ μικρή, έως 30 ημέρες, συνήθως. Κάθε είδους πίστωση εξασφαλίζεται συνήθως, με την χορήγηση μεταχρονολογημένων επιταγών, (είτε της αγοράστριας εταιρείας, είτε πελάτη της) και σπανίως με συναλλαγματικές ή γραμμάτια. Οι μεγάλες επιχειρήσεις έχουν τυποποιημένη εμπορική και πιστωτική πολιτική, με σαφείς κανόνες καθορισμένους εκ των προτέρων, για το σύνολο των πελατών τους, που εμπεριέχουν σαφή ενημέρωση για τις επιμέρους αρχές και πολιτικές λειτουργίας της εταιρείας. Συνήθης πρακτική είναι η συμπλήρωση της σχετικής φόρμας στοιχείων νέου συναλλασσομένου, ο έλεγχος ΑΦΜ και στοιχείων νομιμοποίησης, ο έλεγχος Πιστοληπτικής Ικανότητας, κλπ.³³

5.5. Δείκτες αξιολόγησης της πιστωτικής πολιτικής της εταιρείας και της εισπρακτικής της δυνατότητας.

α) Δείκτης Μέσης Περιόδου Είσπραξης Απαιτήσεων.

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

$$\Delta\text{ΜΠΕΑ} = \frac{\text{ΜΕΣΕΣ ΗΜΕΡΗΣΙΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΙΣΤΩΣΗ}}{\text{ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ}}$$

Η χαμηλή τιμή του δείκτη, αποδεικνύει την δυνατότητα της επιχείρησης να εισπράττει τις απαιτήσεις της και ότι συνεπώς έχει καλή πιστωτική πολιτική. Αύξηση του δείκτη σημαίνει κακή διαχείριση των πιστώσεων.³⁴ Πολύ σημαντική είναι η πολιτική της επιχείρησης, σε περίπτωση δημιουργίας καθυστερήσεων ή αποφυγής πληρωμής των απαιτήσεων από πελάτες. Τα στάδια διαχείρισης και οι τρόποι αποτελεσματικής

³³ «Enarxis dynamic media ltd». Εμπορική και Πιστωτική πολιτική πελατών Εσωτερικού.

³⁴ Αλέξανδρος Λυγγίτσος, Χρηματοδότηση της μικρής επιχείρησης, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ

είσπραξης των απαιτήσεων και ιδιαίτερα των ληξιπρόθεσμων, αποτελούν, ιδίως στις περιόδους κρίσης, σημαντικό τμήμα για κάθε επιχείρηση, μικρή, μεσαία και μεγάλη. Ο πελάτης θα πρέπει να προσεγγίζεται με ήπιο τρόπο αρχικά, (τηλεφωνική επικοινωνία, επιτολές, mail, τρόποι διευκόλυνσης κλπ). Η μη ανταπόκριση του πελάτη επιβάλλει στην συνέχεια την λήψη πιο σκληρών μέτρων, με προσφυγή σε δικαστικές συνήθως ενέργειες, τόσο προς είσπραξη της απαίτησης, όσο και εξασφάλισης αυτής, (έκδοσης διαταγής πληρωμής, δικαστικής απόφασης, προσημείωση επί ακινήτων κατάσχεση τραπεζικών λογαριασμών κλπ.).

6. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

6.1. Αποθέματα –έννοια: Είναι ποσότητες προϊόντων, οι οποίες φυλάσσονται σε αποθήκες για μελλοντική χρήση. Τα προϊόντα αυτά μπορεί να είναι πρώτες ύλες, ημικατεργασμένα ή έτοιμα προϊόντα, κεφάλαια, μηχανές κτλ. Τα αποθέματα, εάν διατηρούνται με ασφάλεια, συμβάλλουν σημαντικά στη σωστή λειτουργία των επιχειρήσεων. Επομένως, αποτελούν για τις διοικήσεις των επιχειρήσεων ένα τομέα με πολλές παραμέτρους, οι οποίες θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον πιο συμφέροντα για την επιχείρηση τρόπο.³⁵

6.2. Τα αποθέματα ως λογαριασμός του Ενεργητικού: Αποτελούν σημαντικό στοιχείο του ενεργητικού, καλύπτοντας συνήθως το 15-30% αυτού και εξ αυτού προκύπτει και το ποσοστό του κεφαλαίου που έχει τοποθετηθεί εκεί. Συνιστάται ο δείκτης των αποθεμάτων προς πωλήσεις να κυμαίνεται μεταξύ 10-20%. Γενικά το μέγεθος των αποθεμάτων μιάς επιχείρησης είναι απόρροια της χρηματοοικονομικής πολιτικής του επιχειρηματία, του κλάδου στον οποίο υπάγεται η επιχείρηση και των οικονομικών μεταβολών της οικονομίας.³⁶

6.3. Καθορισμός ύψους αποθεμάτων: Οι παράμετροι τους οποίους οφείλει να λαμβάνει υπόψιν του και να σταθμίζει ο επιχειρηματίας, είναι η πορεία της οικονομίας γενικά και της αγοράς ειδικότερα, (ιδίως του κλάδου του). Σε περιόδους οικονομικής άνθησης τεκμαίρεται συνήθως η ανοδική πορεία της ζήτησης και συνεπώς η αύξηση των αποθεμάτων. Αντίθετα σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, η δέσμευση κεφαλαίων, είτε ιδίων, είτε δανειακών, δεν αποτελεί σοφή επιλογή, διότι επιβαρύνει οικονομικά την επιχείρηση, (π.χ. με την πληρωμή των τόκων των δανειακών κεφαλαίων). Συνεπώς είναι πολύ σημαντικό, ο

³⁵ Βικιπαίδεια, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ.

³⁶ Αλέξανδρος Λυγγίτσος, Χρηματοδότηση της μικρής επιχείρησης, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ.

επιχειρηματίας, να μπορεί να κρίνει εκτιμώντας το οικονομικό περιβάλλον, το ύψος των αποθεμάτων που θα χρειασθεί, ώστε να μην έχει πλεόνασμα αποθηκευμένο, αλλά ούτε και ελλείψεις που θα του κοστίσουν σε απώλεια πελατών.

6.4. Βασικοί Τύποι αποθεμάτων: Τα αποθέματα, ανάλογα με τον τρόπο που δημιουργούνται, μπορούν να διακριθούν σε τέσσερις κατηγορίες, **κυκλικό, ασφαλείας, αναμονής και σε κίνηση**. Τα διαφορετικά αυτά είδη αποθεμάτων δεν διακρίνονται σε φυσική μορφή αλλά με βάση την αιτία της δημιουργίας τους. Το κυκλικό απόθεμα (**cycle inventory**) είναι το τμήμα του συνολικού αποθέματος που καθορίζεται άμεσα από το μέγεθος της παραγγελίας. Το ύψος του κυκλικού αποθέματος εξαρτάται από τον χρόνο ανάμεσα σε δυο παραγγελίες. Για παράδειγμα, αν γίνεται μια παραγγελία κάθε μήνα, το ύψος του αποθέματος θα πρέπει να ισούται με τη μηνιαία ζήτηση. Όσο μεγαλύτερη είναι η χρονική περίοδος ανάμεσα σε δυο παραγγελίες τόσο μεγαλύτερο θα είναι το κυκλικό απόθεμα. Για να αποφύγουν προβλήματα εξυπηρέτησης των πελατών και μη διαθεσιμότητας εξαρτημάτων, οι εταιρείες συχνά κρατάνε ένα **απόθεμα ασφαλείας (safety stock inventory)**. Τα αποθέματα ασφαλείας είναι χρήσιμα όταν οι προμηθευτές δεν παραδίδουν την απαιτούμενη ποσότητα στην προκαθορισμένη ημερομηνία σε αποδεκτή ποιότητα ή όταν τα παρασκευασμένα αντικείμενα έχουν υποστεί ζημιές ή απαιτούν περαιτέρω διορθώσεις. Η διατήρηση αποθεμάτων ασφαλείας εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία της παραγωγικής διαδικασίας σε περίπτωση τέτοιων προβλημάτων. Για τη διατήρηση αποθεμάτων ασφαλείας, μία επιχείρηση κάνει μία παραγγελία νωρίτερα απ' ότι τη χρειάζεται πραγματικά είτε σε μεγαλύτερη ποσότητα. Ως **απόθεμα αναμονής (anticipation inventory)** καθορίζεται το απόθεμα που χρησιμοποιείται για να απορροφήσει ανόμοια ζήτηση σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Για παράδειγμα, το 90% της ετήσιας ζήτησης του πετρελαίου θέρμανσης εμφανίζεται μέσα σε τέσσερις μήνες στο χρόνο. Με τη διατήρηση αποθεμάτων αναμονής, οι επιχειρήσεις δεν είναι υποχρεωμένες να προβαίνουν σε σημαντικές αυξομειώσεις της παραγωγής που συνεπάγονται κόστος. Τα αποθέματα αναμονής χρησιμοποιούνται επίσης και σε περιπτώσεις αβεβαιότητας σχετικά με την προσφορά ενός προϊόντος. Τα αποθέματα που κινούνται από το ένα σημείο του συστήματος ροής υλικών στο άλλο καλούνται **αποθέματα σε κίνηση (pipeline inventory)**. Τα αποθέματα αυτά αποτελούν παραγγελίες που έχουν γίνει αλλά δεν έχουν παραληφθεί ακόμα. Μπορούν να υπολογιστούν ως η μέση ζήτηση κατά το χρόνο μεταξύ της παραλαβής δυο διαδοχικών παραγγελιών.³⁷

³⁷ Βικιπαίδεια, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ.

6.5. Κόστος Διατήρησης αποθεμάτων: Το κόστος διατήρησης αποθεμάτων αποτελείται από τα παρακάτω κόστη:

- 1) Κόστος κεφαλαίου, (ήτοι κόστος αγοράς του αποθέματος).
- 2) Κόστος αποθήκευσης.
- 3) Κόστος ασφάλισης.
- 4) Κόστος απομείωσης της αξίας του, (λόγω μη πώλησης).
- 5) Κόστος εσωτερικής κίνησης.
- 6) Κόστος διαχείρισης αποθεμάτων.
- 7) Κόστος λογιστικών εργασιών.³⁸

7. ΠΙΣΤΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ

7.1. Εννοια - Χρησιμότητα: Η Χρήση της εμπορικής πίστωσης προμηθευτών από μια επιχείρηση, έχει τεράστια σημασία, διότι επιτρέπει σ' αυτήν να σταθμίζει την δυνατότητα αυτοχρηματοδότησής της, μέσω των έγκαιρων εισπράξεων των πωλήσεών της. Αν μια επιχείρηση έχει πίστωση από τους προμηθευτές της τεσσάρων μηνών και πιστωτική πολιτική ως προς τους πελάτες της δύο μηνών, είναι πρόδηλο, ότι μπορεί να δραστηριοποιείται στην αγορά, χωρίς να καταφεύγει σε δανεισμό, (πχ. κεφάλαιο κίνησης). Το αντίθετο σημαίνει ότι η αγορά αυτοχρηματοδοτεί τις πωλήσεις της επί δίμηνο.

7.2. Δείκτες αποτελεσματικότητας πίστωσης προμηθευτών: Τα αποτελέσματα αποτελεσματικής αξιοποίησης της πίστωσης των προμηθευτών μας, προκύπτουν από τους κάτωθι δείκτες:

$$\text{Μέσα υπόλοιπα προμηθευτών } \chi 365 \\ \text{Περίοδος λαμβανόμενης πίστωσης} = \frac{\text{-----}}{\text{Ετήσιες αγορές}}$$

$$\text{Μέσα υπόλοιπα προμηθευτών } \chi 365 \\ \text{Περίοδος παρεχόμενης πίστωσης} = \frac{\text{-----}}{\text{Ετήσιες πωλήσεις}} \\ \text{(σε ημέρες)}$$

Αποτελεσματική πολιτική της επιχείρησης, ως προς το θέμα αυτό, υπάρχει όταν ο χρόνος πίστωσης των προμηθευτών μας, είναι μεγαλύτερος από αυτόν που δίνουμε στους πελάτες μας. Επιτυχία για μια επιχείρηση είναι: πολλές πωλήσεις, εισπράξεις χωρίς απώλειες, (ή με ελάχιστες) και ικανοποιημένοι προμηθευτές. Συνεπώς εάν κάτω από συνθήκες ακραίου ανταγωνισμού, οικονομικής ύφεσης, έλλειψης δανεισμού από τράπεζες και κακών

³⁸Αλέξανδρος Λυγγίτσος, Χρηματοδότηση της μικρής επιχείρησης, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ.

οικονομικών συγκυριών διεθνώς, μια επιχείρηση έχει επιτύχει το ανωτέρω αποτέλεσμα, σημαίνει ότι έχει δυναμική πορεία και ικανότητα επιβίωσης υπό αντίξοες συνθήκες. Αυτό λαμβάνεται υπόψιν και ως προς τη χρηματοδότησή της και ως προς την αξία των μετοχών της, αν είναι εισηγμένη.

8. ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ.

8.1. Η επιλογή της νομικής μορφής της επιχείρησης: Η επιλογή της νομικής μορφής της εταιρείας είναι άμεσα συνδεδεμένη με τους στόχους της επιχείρησης. Κάθε νομική μορφή όπως θα αναλυθεί κατωτέρω, έχει μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα για τον επιχειρηματία και σηματοδοτεί και την δυναμική της επιχείρησης, εν μέρει. Ο επιχειρηματίας ανάλογα με το αν θα δραστηριοποιηθεί ατομικά ή σε συνεργασία με άλλους, επιλέγει την μορφή της ατομικής επιχείρησης ή της εταιρικής.

Αναλυτικά:

Ατομική Επιχείρηση

Η μορφή αυτή είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη. Κύριο πλεονέκτημά της είναι η μεγάλη ευελιξία ως προς τις επιχειρηματικές αποφάσεις που αφορούν στο είδος της δραστηριότητας, στην επιλογή των τεχνικών μεθόδων και, ως ένα βαθμό, στο μέγεθος της παραγωγής. Τα πλεονεκτήματα αυτά είναι ουσιώδη, κυρίως για τις μικρές και μέσου μεγέθους αγροτικές, βιοτεχνικές και εμπορικές επιχειρήσεις, στις οποίες η προσωπική επίβλεψη και πρωτοβουλία είναι μεγάλης σημασίας. Όταν όμως το είδος της δραστηριότητας επιβάλλει την ανάπτυξη μεγάλου μεγέθους, τότε η εταιρική μορφή της επιχείρησης είναι συχνά η πιο κατάλληλη.³⁹

Εταιρική Επιχείρηση

Η εταιρική επιχείρηση ανήκει σε δύο ή περισσότερα άτομα, τους εταίρους, που συνδέονται με ειδική σχέση μεταξύ τους, την εταιρική, η οποία καθορίζεται ανάλογα με το είδος της εταιρείας. Βασικές μορφές της εταιρικής επιχείρησης είναι: Ομόρρυθμη Εταιρεία (Ο.Ε.), Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.), Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης

³⁹ Κ.Ε.Μ.Ε.Λ.

(Ε.Π.Ε.), Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.), · Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.), Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ.Επ.).⁴⁰

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ομόρρυθμη Εταιρεία

Οι εταίροι της ομόρρυθμης εταιρείας ευθύνονται με ολόκληρη την περιουσία τους για όλες τις υποχρεώσεις της εταιρείας, με αλληλέγγυα ευθύνη τους. Με τη λύση της εταιρείας δεν παύει η ευθύνη των εταίρων για τυχόν υπάρχοντα χρέη της εταιρείας. Η ομόρρυθμη εταιρεία δεν χρειάζεται συμβολαιογραφικό έγγραφο για την κατάρτισή της, αντιθέτως αρκεί ένα ιδιωτικό συμφωνητικό.⁴¹

Ετερόρρυθμη Εταιρεία

Τα βασικά χαρακτηριστικά της Ετερόρρυθμης Εταιρείας είναι:
Η διαίρεση των εταίρων της ετερόρρυθμης εταιρείας σε δύο κατηγορίες: τους ομόρρυθμους και τους ετερόρρυθμους.
Η ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων απέναντι στους πιστωτές της εταιρείας είναι αλληλέγγυα και απεριόριστη.
Η ευθύνη των ετερόρρυθμων εταίρων είναι περιορισμένη και δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό της εισφοράς του στην εταιρεία.
Ο ετερόρρυθμος εταίρος ευθύνεται ως ομόρρυθμος στις περιπτώσεις που αναγράφεται το όνομα του στην επωνυμία της εταιρείας ή συμμετέχει στη διαχείριση και εκπροσώπησή της.
Η ετερόρρυθμη εταιρεία δεν χρειάζεται συμβολαιογραφικό έγγραφο για την κατάρτισή της, αντιθέτως αρκεί ένα ιδιωτικό συμφωνητικό.⁴²

Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Τα βασικά χαρακτηριστικά της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης είναι:
Η διαίρεση του κεφαλαίου σε “μερίδες συμμετοχής” κάθε μία εκ των οποίων αποτελείται από εταιρικά μερίδια, από τα οποία το καθένα δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 30 ευρώ. Η ορισμένη διάρκειά της. Η περιορισμένη ευθύνη των εταίρων. Η λήψη αποφάσεων κατά πλειοψηφία πλέον του μισού του όλου αριθμού των εταίρων, που εκπροσωπούν πλέον του μισού του όλου εταιρικού κεφαλαίου. Η ύπαρξη δύο οργάνων, της Γενικής Συνέλευσης των εταίρων και του διαχειριστή ή διαχειριστών.³⁰⁴³

⁴⁰ Κ.Ε.Μ.Ε.Λ.

⁴¹ Κ.Ε.Μ.Ε.Λ.

⁴² Κ.Ε.Μ.Ε.Λ.

⁴³ Κ.Ε.Μ.Ε.Λ.

Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.)

Η Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.) είναι κεφαλαιουχική εταιρεία, της οποίας το κεφάλαιο της είναι διαιρεμένο σε μετοχές. Τα βασικά χαρακτηριστικά της Ανώνυμης Εταιρείας είναι τα ακόλουθα: Το μεγάλο σχετικά κεφάλαιο που απαιτείται για την ίδρυσή της. Η διαίρεση του κεφαλαίου σε ίσα μερίδια, που ενσωματώνονται σε τίτλους, τις μετοχές. Οι αυστηροί όροι δημοσιότητας κατά την ίδρυσή της αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της (δημοσίευση ετήσιων αποτελεσμάτων στο ΦΕΚ, κλπ). Η μακρά διάρκειά της (συνήθως 50 ετών). Η περιορισμένη ευθύνη των μετόχων. Η λήψη αποφάσεων κατά πλειοψηφία. Η ύπαρξη δύο οργάνων, της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων και του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.).

Τα βασικά χαρακτηριστικά της Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας είναι τα ακόλουθα: Το καταστατικό της εταιρείας που εμπεριέχεται στην πράξη σύστασης καταρτίζεται κατά κανόνα με ιδιωτικό έγγραφο ή, αν επιλέγεται από τα συμβαλλόμενα μέρη, με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

Το καταστατικό και οι τροποποιήσεις του, εφόσον είναι ιδιωτικά έγγραφα, καθώς επίσης οι αποφάσεις των εταίρων και τα πρακτικά μπορούν να συντάσσονται εκτός από την ελληνική γλώσσα και σε μία από τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εταιρεία μπορεί να είναι μονοπρόσωπη. Το όνομα του μοναδικού εταίρου υποβάλλεται σε δημοσιότητα δια του Γ.Ε.ΜΗ. Η εταιρεία έχει κεφάλαιο τουλάχιστον ενός (1) ευρώ. Οι εταίροι συμμετέχουν με κεφαλαιακές, εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές. Στην επωνυμία της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας πρέπει σε κάθε περίπτωση να περιέχονται ολογράφως οι λέξεις "Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία" ή η συντομογραφία "Ι.Κ.Ε.". Εάν πρόκειται για μονοπρόσωπη, στην επωνυμία συμπεριλαμβάνονται οι λέξεις "Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία" ή "Μονοπρόσωπη Ι.Κ.Ε." Επίσης, η επωνυμία μπορεί να αποδίδεται ολόκληρη με λατινικούς χαρακτήρες ή σε ξένη γλώσσα. Αν αποδίδεται στην Αγγλική θα περιέχει ολογράφως τις λέξεις: "Private Company" ή την ένδειξη "P.C." και αντίστοιχα εάν είναι μονοπρόσωπη "Single Member Private Company" ή "Single Member P.C." Η διάρκεια της εταιρείας είναι ορισμένου χρόνου. Αν δεν ορίζεται ο ακριβής χρόνος της διάρκειας στο καταστατικό, η εταιρεία διαρκεί δώδεκα (12) έτη από τη σύστασή της. Παράταση της διάρκειας είναι δυνατή με απόφαση των εταίρων και εάν η απόφαση αυτή δε μνημονεύει τον ακριβή χρόνο, η παράταση ισχύει για δώδεκα (12) έτη. Μία σειρά πράξεων και στοιχείων

της εταιρείας υποβάλλονται σε δημοσιότητα στο Γ.Ε.ΜΗ., όπως και στις περιπτώσεις των άλλων εταιρικών μορφών.⁴⁴

Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ.Επ.).

Με τον ν. 4019/2011 θεσπίστηκε νέα νομική μορφή, η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ.Επ.) ως φορέας της Κοινωνικής Οικονομίας. «Κοινωνική Οικονομία» είναι το σύνολο των οικονομικών, επιχειρηματικών, παραγωγικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων, οι οποίες αναλαμβάνονται από νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, των οποίων ο καταστατικός σκοπός είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων. Η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ.Επ.) είναι αστικός συνεταιρισμός κοινωνικού σκοπού με περιορισμένη ευθύνη των μελών του και διαθέτει εκ του νόμου την εμπορική ιδιότητα. Η Κοιν.Σ.Επ. είναι επιχείρηση η οποία διοικείται ισότιμα από τα μέλη της και η λειτουργία της βασίζεται στην επιδίωξη συλλογικού οφέλους, ενώ το κέρδος της προκύπτει από δράσεις που εξυπηρετούν αποκλειστικά το κοινωνικό συμφέρον.⁴⁵

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Σύσταση Ομόρρυθμης Εταιρείας: Για τη σύσταση ομόρρυθμης εταιρείας πρέπει να συμπράξουν δύο τουλάχιστον μέρη, τα οποία κατά την έκφραση του νόμου υποχρεούνται αμοιβαίως στην επιδίωξη κοινού σκοπού (άρθρο 741, Αστικού Κώδικα). Τα ιδρυτικά μέλη της ομόρρυθμης εταιρείας μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας τους. Ομόρρυθμος εταίρος είναι ο εταίρος που ευθύνεται απεριόριστα (όχι δηλαδή μέχρι κάποιο ύψος οφειλής της εταιρείας) και εις ολόκληρον (για ολόκληρη την οφειλή της εταιρείας) για τις εταιρικές υποχρεώσεις με την προσωπική τους περιουσία. Ο νόμος δεν απαιτεί συγκεκριμένο ύψος εταιρικού κεφαλαίου για να συσταθεί μια Ο.Ε., γιατί ούτως ή άλλως δεν διαχωρίζεται η περιουσία της εταιρείας από την περιουσία των εταίρων, αφού αυτοί είναι υπεύθυνοι και με την προσωπική τους περιουσία για τις υποχρεώσεις της εταιρείας. Ο κάθε εταίρος ευθύνεται και με την προσωπική του περιουσία. Για την σύσταση της εταιρείας απευθύνεστε στην Υπηρεσία Μίας Στάσης, που είναι οι Υπηρεσίες Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕ.Μ.Η.) που λειτουργούν στα Επιμελητήρια και τα Πιστοποιημένα ως Υπηρεσία Μίας Στάσης Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ). Σε ειδικές περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται το καταστατικό να συνταχθεί με συμβολαιογραφικό έγγραφο, τότε Υπηρεσία μιας Στάσης είναι ο

⁴⁴Κ.Ε.Μ.Ε.Λ.

⁴⁵Κ.Ε.Μ.Ε.Λ.

πιστοποιημένος συμβολαιογράφος που θα συντάξει τη συμβολαιογραφική πράξη σύστασης. Στο διαδικτυακό τόπο του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (www.businessportal.gr) βρίσκεται αναρτημένος ο κατάλογος με τους φορείς που λειτουργούν ως Υπηρεσία Μίας Στάσης. Στοιχεία για τα Πιστοποιημένα Κ.Ε.Π. βρίσκονται και στην Εθνική Πύλη Δημόσιας Διοίκησης (www.ermis.gov.gr).

Σύσταση Ετερόρρυθμης Εταιρείας: Για τη σύσταση ετερόρρυθμης εταιρείας πρέπει να συμπράξουν δύο τουλάχιστον μέρη, τα οποία κατά την έκφραση του νόμου υποχρεούνται αμοιβαίως στην επιδίωξη κοινού σκοπού (άρθρο 741, Αστικού Κώδικα). Τα ιδρυτικά μέλη της ετερόρρυθμης εταιρείας μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Ομόρρυθμος εταίρος, τόσο στην Ο.Ε. όσο και στην Ε.Ε. (όπου υπάρχει ένας τουλάχιστον ομόρρυθμος και όσοι επιθυμούν ετερόρρυθμοι) είναι ο εταίρος που ευθύνεται απεριόριστα (όχι δηλαδή μέχρι κάποιο ύψος οφειλής της εταιρείας) και εις ολόκληρον (για ολόκληρη την οφειλή της εταιρείας) για τις εταιρικές υποχρεώσεις με την προσωπική τους περιουσία.

Ετερόρρυθμος εταίρος είναι αυτός που ευθύνεται περιορισμένα, δηλαδή μέχρι του ύψους της εταιρικής του εισφοράς στο κεφάλαιο της Ε.Ε.) έναντι τρίτων και επιπλέον στερείται το δικαίωμα να εκπροσωπεί την εταιρεία στις συναλλαγές της με τρίτους. Ο νόμος δεν απαιτεί συγκεκριμένο ύψος εταιρικού κεφαλαίου για να συσταθεί μια Ε.Ε., γιατί ούτως ή άλλως δεν διαχωρίζεται η περιουσία της εταιρείας από την περιουσία των ομορρύθμων εταίρων, αφού αυτοί είναι υπεύθυνοι και με την προσωπική τους περιουσία για τις υποχρεώσεις της εταιρείας. Ο κάθε ομόρρυθμος εταίρος ευθύνεται και με την προσωπική του περιουσία, ενώ ο/οι ετερόρρυθμοι μέχρι το ύψος της μερίδας τους. Για την σύσταση της εταιρείας απευθύνεστε στην Υπηρεσία Μίας Στάσης, που είναι οι Υπηρεσίες Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕ.Μ.Η.) που λειτουργούν στα Επιμελητήρια και τα Πιστοποιημένα ως Υπηρεσία Μίας Στάσης Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ). Σε ειδικές περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται το καταστατικό να συνταχθεί με συμβολαιογραφικό έγγραφο, τότε Υπηρεσία μιας Στάσης είναι ο πιστοποιημένος συμβολαιογράφος που θα συντάξει τη συμβολαιογραφική πράξη σύστασης. Στο διαδικτυακό τόπο του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (www.businessportal.gr) θα βρείτε αναρτημένο τον κατάλογο με τους φορείς που λειτουργούν ως Υπηρεσία Μίας Στάσης. Στοιχεία για τα Πιστοποιημένα Κ.Ε.Π. μπορείτε να βρείτε και στην Εθνική Πύλη Δημόσιας Διοίκησης (www.ermis.gov.gr). 30⁴⁶

⁴⁶ Κ.Ε.Μ.Ε.Λ.

Σύσταση Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης: Κατά κανόνα μία Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης συστήνεται τουλάχιστον από πρόσωπα είτε φυσικά είτε νομικά. Ωστόσο αρκεί 1 πρόσωπο φυσικό ή νομικό (Μονοπρόσωπη ΕΠΕ) υπό κάποιες προϋποθέσεις. Δηλαδή δεν επιτρέπεται εφόσον έχει ήδη ιδρυθεί μονοπρόσωπη ΕΠΕ από φυσικό ή νομικό πρόσωπο αυτό να ιδρύσει νέα μονοπρόσωπη ΕΠΕ. Επίσης μονοπρόσωπη ΕΠΕ δεν μπορεί να γίνει μοναδικός εταίρος άλλης μονοπρόσωπης ΕΠΕ. Η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης είναι κεφαλαιουχική εταιρεία με νομική προσωπικότητα, για τα χρέη της οποίας ευθύνεται μόνο η ίδια με την περιουσία της. Σύμφωνα με τον Ν.3190/1955, η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης είναι εμπορική, έστω και αν ο σκοπός αυτής δεν είναι εμπορική επιχείρηση, ωστόσο απαγορεύεται η άσκηση ορισμένων δραστηριοτήτων, όπως: τραπεζικές, ασφαλιστικές, χρηματιστηριακές, διαχείριση χαρτοφυλακίου αξιολογίων, διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων, χρηματοδοτική μίσθωση, πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, προώθηση και υλοποίηση επενδύσεων υψηλής τεχνολογίας (μόνο venture capital) και αθλητικές δραστηριότητες. Το ελάχιστο ύψος εταιρικού κεφαλαίου που απαιτεί ο νόμος για την σύσταση μιας ΕΠΕ είναι 2.400 Ευρώ. Το κεφάλαιο πρέπει να είναι καταβεβλημένο κατά την σύστασή της. Δεν είναι απαραίτητο να είναι ολόκληρο σε μετρητά, μπορεί να είναι και εισφορά σε είδος, δηλαδή εισφορά περιουσιακού στοιχείου στην εταιρεία (π.χ. ακίνητο). Όμως στην περίπτωση που μέρος του αρχικού εταιρικού κεφαλαίου (το πολύ το 50% αυτού) καλύπτεται με εισφορά σε είδος θα πρέπει να έχει προηγηθεί αποτίμηση. Η ευθύνη των εταίρων είναι μέχρι του ύψους του κεφαλαίου. Η ευθύνη είναι της εταιρείας με την περιουσία της, όχι των εταίρων. Αντίθετα από τις προσωπικές εταιρείες υπάρχει διαχωρισμός της περιουσίας της εταιρείας από την προσωπική περιουσία των ιδρυτών – εταίρων. Για την σύσταση της εταιρείας ο ενδιαφερόμενος απευθύνεται στην Υπηρεσία Μίας Στάσης, που είναι οι Υπηρεσίες Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΩΜ.) που λειτουργούν στα Επιμελητήρια και τα Πιστοποιημένα ως Υπηρεσία Μίας Στάσης Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ). Σε ειδικές περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται το καταστατικό να συνταχθεί με συμβολαιογραφικό έγγραφο, τότε Υπηρεσία μιας Στάσης είναι ο πιστοποιημένος συμβολαιογράφος που θα συντάξει τη συμβολαιογραφική πράξη σύστασης. Σύμφωνα με τον νόμο απαιτείται η παρουσία δικηγόρου εφόσον το κεφάλαιο της εταιρείας είναι μεγαλύτερο από 100.000. Στο διαδικτυακό τόπο του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (www.businessportal.gr) ο ενδιαφερόμενος θα βρει αναρτημένο τον κατάλογο με τους φορείς που λειτουργούν ως Υπηρεσία Μίας Στάσης. Στοιχεία για τα Πιστοποιημένα Κ.Ε.Π. μπορείτε να βρείτε και στην Εθνική Πύλη Δημόσιας Διοίκησης (www.ermis.gov.gr). Στοιχεία για τους Συμβολαιογράφους που

λειτουργούν ως Υπηρεσία μιας Στάσης ο ενδιαφερόμενος θα βρει και στο διαδικτυακό τόπο της Συντονιστικής Επιτροπής των Συμβολαιογραφικών Συλλόγων (www.hellenicnotaryassociation.gr). 30

Σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας: Η ανώνυμη εταιρεία μπορεί να ιδρυθεί από ένα ή περισσότερα πρόσωπα ή να καταστεί μονοπρόσωπη με τη συγκέντρωση όλων των μετοχών σε ένα μόνο πρόσωπο. Τα ιδρυτικά μέλη της ανώνυμης εταιρείας μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Η ανώνυμη εταιρεία είναι κεφαλαιουχική εταιρεία με νομική προσωπικότητα, για τα χρέη της οποίας ευθύνεται μόνο η ίδια με την περιουσία της. Κάθε ανώνυμη εταιρεία είναι εμπορική, έστω και αν ο σκοπός της δεν είναι η άσκηση εμπορικής επιχείρησης, σύμφωνα με τον Ν. 2190/1920. Το ελάχιστο ύψος μετοχικού κεφαλαίου που απαιτεί ο νόμος για την σύσταση μιας Α.Ε. είναι 25.000 Ευρώ, (ν. 4548/2018), ενώ υπάρχουν περιπτώσεις που ο νόμος απαιτεί πολύ μεγαλύτερο ποσό κεφαλαίου. Το κεφάλαιο πρέπει να είναι καταβεβλημένο κατά την σύστασή της. Δεν είναι απαραίτητο να είναι σε μετρητά, μπορεί να είναι και εισφορά σε είδος, δηλαδή εισφορά περιουσιακού στοιχείου στην εταιρεία (π.χ. ακίνητο). Όμως στην περίπτωση που μέρος ή το σύνολο του αρχικού μετοχικού κεφαλαίου καλύπτεται με εισφορά σε είδος θα πρέπει να έχει προηγηθεί αποτίμηση. Η ευθύνη των μετόχων είναι μέχρι του ύψους του κεφαλαίου. Η ευθύνη είναι της εταιρείας με την περιουσία της, όχι των μετόχων. Αντίθετα από τις προσωπικές εταιρείες υπάρχει διαχωρισμός της περιουσίας της εταιρείας από την προσωπική περιουσία των ιδρυτών – μετόχων. Για την σύσταση της εταιρείας ο ενδιαφερόμενος απευθύνεται στην Υπηρεσία Μίας Στάσης, που είναι ο πιστοποιημένος συμβολαιογράφος που θα συντάξει τη συμβολαιογραφική πράξη σύστασης. Στο διαδικτυακό τόπο του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (www.businessportal.gr) ο ενδιαφερόμενος θα βρει αναρτημένο τον κατάλογο με τους φορείς που λειτουργούν ως Υπηρεσία Μίας Στάσης. Στοιχεία για τους Συμβολαιογράφους που λειτουργούν ως Υπηρεσία μιας Στάσης μπορεί ο ενδιαφερόμενος να βρει και στο διαδικτυακό τόπο της Συντονιστικής Επιτροπής των Συμβολαιογραφικών Συλλόγων, (www.hellenicnotaryassociation.gr). Σύμφωνα με τον νόμο απαιτείται η παρουσία δικηγόρου εφόσον το κεφάλαιο της εταιρείας είναι μεγαλύτερο από 100.000 €. 30

Σύσταση Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας: Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία συνιστάται από ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα (ιδρυτές). Ωστόσο αρκεί 1 πρόσωπο φυσικό ή νομικό (μονοπρόσωπη Ι.Κ.Ε.). Στην περίπτωση αυτή το όνομα του μοναδικού εταίρου υποβάλλεται σε δημοσιότητα στο Γ.Ε.ΜΗ. Η Ι.Κ.Ε. είναι κεφαλαιουχική με νομική προσωπικότητα και είναι εμπορική ακόμα και

αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορική επιχείρηση. Ευθύνεται μόνο αυτή με την περιουσία της για τις εταιρικές υποχρεώσεις με εξαίρεση την ευθύνη που αναλαμβάνει πρωτογενώς ο εταίρος με εγγυητικές εισφορές. Βασικό της χαρακτηριστικό είναι ότι απαιτείται η συμμετοχή ενός τουλάχιστον εταίρου με τη λήψη τουλάχιστον ενός μεριδίου που αντιστοιχεί σε κεφαλαιακή εισφορά αξίας τουλάχιστον 1 ευρώ. Ωστόσο, είναι δυνατή η συμμετοχή εταίρων και η λήψη μεριδίων και με άλλα είδη εισφορών: τις εξωκεφαλαιακές και τις εγγυητικές, των οποίων η αξία δεν μπορεί να υπερβαίνει το 75% του ποσού της ευθύνης που αναλαμβάνει ο εταίρος έναντι των δανειστών της εταιρείας. Κεφαλαιακές εισφορές αποτελούν εισφορές σε μετρητά ή σε είδος που σχηματίζουν το κεφάλαιο της εταιρείας. Αύξηση ή μείωση των εταιρικών μεριδίων που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές μπορεί να γίνει μόνο με αύξηση ή μείωση κεφαλαίου, το οποίο καταβάλλεται ολοσχερώς κατά την ίδρυση της Ι.Κ.Ε. ή κατά την αύξησή του. Στην εταιρεία πρέπει να υπάρχει πάντα ένα τουλάχιστον μερίδιο που να εκπροσωπεί κεφαλαιακή εισφορά. Οι εξωκεφαλαιακές εισφορές συνίστανται σε παροχές που δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κεφαλαιακής εισφοράς, όπως απαιτήσεις που προκύπτουν από ανάληψη υποχρέωσης εκτέλεσης εργασιών ή παροχής υπηρεσιών. Οι παροχές αυτές πρέπει να εξειδικεύονται στο καταστατικό και εκτελούνται για ορισμένο ή αόριστο χρόνο. Η αξία των εισφορών αυτών που αναλαμβάνονται, είτε κατά τη σύσταση της εταιρείας είτε και μεταγενέστερα καθορίζεται στο καταστατικό. Εγγυητικές είναι οι εισφορές που συνίστανται στην ανάληψη ευθύνης έναντι τρίτων για τα χρέη της εταιρείας μέχρι το ποσό που ορίζεται στο καταστατικό. Η αξία κάθε εγγυητικής εισφοράς καθορίζεται στο καταστατικό και δεν μπορεί να υπερβαίνει το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του ποσού της ευθύνης. Το ελάχιστο ύψος εταιρικού κεφαλαίου που απαιτεί ο νόμος για την σύσταση μιας Ι.Κ.Ε, είναι ένα (1) Ευρώ. Το κεφάλαιο πρέπει να είναι καταβεβλημένο κατά την σύστασή της. Η ευθύνη είναι της εταιρείας με την περιουσία της, όχι των εταίρων. Μόνη εξαίρεση είναι ο εταίρος που συμμετέχει με εγγυητική εισφορά, ο οποίος και αναλαμβάνει την υποχρέωση έναντι των τρίτων να εξοφλήσει εφόσον απαιτηθεί από αυτούς χρέη της εταιρείας μέχρι του ύψους της εισφοράς του. Για τη σύσταση της εταιρείας απευθύνεστε στην Υπηρεσία Μίας Στάσης, που είναι οι Υπηρεσίες ΓΕ.Μ.Η. που λειτουργούν στα Επιμελητήρια και τα Πιστοποιημένα ως Υπηρεσία Μίας Στάσης Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ). Σε ειδικές περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται το καταστατικό να συνταχθεί με συμβολαιογραφικό έγγραφο, τότε Υπηρεσία μιας Στάσης είναι ο πιστοποιημένος συμβολαιογράφος που θα συντάξει τη συμβολαιογραφική πράξη σύστασης. Στο διαδικτυακό τόπο του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (www.businessportal.gr) θα βρείτε αναρτημένο τον κατάλογο με τους φορείς που λειτουργούν ως

Υπηρεσία Μίας Στάσης. Στοιχεία για τους Συμβολαιογράφους που λειτουργούν ως Υπηρεσία μιας Στάσης μπορείτε να βρείτε και στο διαδικτυακό τόπο της Συντονιστικής Επιτροπής των Συμβολαιογραφικών Συλλόγων (www.hellenicnotaryassociation.gr).³⁰

Σύσταση Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης: Ανάλογα με τον ειδικότερο σκοπό που εξυπηρετούν, οι Κοιν.Σ.Επ. διακρίνονται σε 3 κατηγορίες:

Ένταξης: Αποσκοπούν στην ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή των ατόμων που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού (ΑμεΑ, εξαρτημένοι, απεξαρτημένοι, οροθετικοί, φυλακισμένοι, αποφυλακισμένοι, ανήλικοι παραβάτες). Σε μια Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης, 40% κατ' ελάχιστον των εργαζομένων θα πρέπει να ανήκει υποχρεωτικά στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

Κοινωνικής Φροντίδας: Αποσκοπούν στην παραγωγή προϊόντων και παροχή υπηρεσιών κοινωνικού – προνοιακού χαρακτήρα που απευθύνονται σε ομάδες πληθυσμού όπως ηλικιωμένοι, βρέφη, παιδιά, ΑμεΑ και άτομα με χρόνιες παθήσεις.

Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού: Αποσκοπούν στην προαγωγή του τοπικού και συλλογικού συμφέροντος, στην απασχόληση, στην ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής ή περιφερειακής ανάπτυξης. Ενδεικτικά, μπορούν να δραστηριοποιούνται σε τομείς όπως ο πολιτισμός, το περιβάλλον, η οικολογία, η εκπαίδευση, οι παροχές κοινής ωφέλειας, αξιοποίηση τοπικών προϊόντων, η διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων κ.α. Για την ίδρυση μιας Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης, χρειάζονται τουλάχιστον 7 μέλη. Για την ίδρυση Κοιν.Σ.Επ. Κοινωνικής Φροντίδας ή Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού, χρειάζονται τουλάχιστον 5 μέλη. Τα μέλη της Κοιν.Σ.Επ. μπορεί να είναι τόσο φυσικά όσο και νομικά πρόσωπα. Η συμμετοχή των νομικών προσώπων στην επιχείρηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 του συνόλου των μελών της. Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή στην επιχείρηση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) που υπάγονται σε αυτούς. Εξαιρέση αποτελεί η Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης, στην οποία μπορούν να συμμετέχουν ως μέλη Ν.Π.Δ.Δ. με έγκριση του φορέα που τα εποπτεύει. Κάθε μέλος πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον μία υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα και έως πέντε προαιρετικές συνεταιριστικές μερίδες. Όλα τα μέλη της Κοιν.Σ.Επ. έχουν δικαίωμα μιας ψήφου ανεξάρτητα από τον αριθμό των συνεταιριστικών μερίδων που διαθέτουν. Μόνη η συμμετοχή ενός φυσικού προσώπου με την

ιδιότητα μέλους–εταίρου, σε Κοιν.Σ.Επ., δεν του προσδίδει εμπορική ιδιότητα και δεν δημιουργεί ασφαλιστικές ή φορολογικές υποχρεώσεις. Μέλος μίας Κοιν.Σ.Επ δεν μπορεί να μετέχει σε άλλη Κοιν.Σ.Επ που έχει έδρα στην ίδια Περιφερειακή ενότητα και τον ίδιο καταστατικό σκοπό. Τα κέρδη της Κοιν.Σ.Επ. δεν διανέμονται στα μέλη της, εκτός αν τα μέλη αυτά είναι και είναι εργαζόμενοι σε αυτή. Τα κέρδη διατίθενται ποσοστιαία, ετησίως, ως εξής:

- 5% για σχηματισμό αποθεματικού.

- Έως 35% διανέμεται στους εργαζόμενους ως κίνητρο παραγωγικότητας.

- Το υπόλοιπο (τουλάχιστον 60%) διατίθεται για τις δραστηριότητες της επιχείρησης και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Πέραν του ποσού που καταβάλλει για απόκτηση της συνεταιριστικής μερίδας, το μέλος της Κοιν.Σ.Επ. δεν έχει καμία άλλη ευθύνη έναντι των δανειστών της.

Κίνητρα για την ίδρυση μιας Κοιν.Σ.Επ.: Οι εργαζόμενοι στις Κοιν.Σ.Επ., οι οποίοι ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού και λαμβάνουν επίδομα πρόνοιας ή οποιαδήποτε άλλη παροχή, συνεχίζουν να εισπράττουν τις παροχές αυτές ταυτόχρονα με την αμοιβή τους από την Κοιν.Σ.Επ. Οι Κοιν.Σ.Επ. μπορούν να έχουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση από το Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας (υπό σύσταση). Μπορούν να έχουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση από το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης. Μπορούν να εντάσσονται στον Αναπτυξιακό Νόμο (Ν.3908/2011) για την «Ενίσχυση των Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή» Μπορούν να εντάσσονται σε προγράμματα στήριξης της επιχειρηματικότητας, σε προγράμματα του Ο.Α.Ε.Δ. για τη στήριξη της εργασίας και στις κάθε είδους ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.

Μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο, τον ευρύτερο δημόσιο τομέα και τους ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού. Για τη σύσταση της Κοιν.Σ.Επ. απευθύνεστε στο Τμήμα Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας της Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, από όπου θα προμηθευτείτε τα έντυπα που χρειάζεται να συμπληρωθούν για την εγγραφή στο Μητρώο που είναι υποχρεωτική, προκειμένου η Κοιν.Σ.Επ. να αποκτήσει νομική μορφή και εμπορική ιδιότητα. Για τη σύνταξη του καταστατικού της Κοιν.Σ.Επ., υπάρχει η δυνατότητα χρησιμοποίησης πρότυπου καταστατικού, το οποίο περιλαμβάνεται ως παράρτημα στην

Υπουργική Απόφαση Αριθμ. 2.9621/οικ.4.1200 (ΦΕΚ Β΄/1360/25-04-2012).

Επίλογος – Συμπεράσματα.

Ο επιχειρηματίας ανάλογα με τους στόχους που θέτει, οφείλει, επιδεικνύοντας μεγάλη προσοχή και υπευθυνότητα να επιλέξει τον σωστό νομικό τύπο για την επιχείρησή του. Για την έρευνα και επιλογή του οφείλει επίσης να συμβουλευεται έμπειρους λογιστές, οικονομικούς συμβούλους και δικηγόρους. Η επιλογή του τύπου της επιχείρησης, (ήτοι ατομική, ΟΕ, ΕΕ, ΙΚΕ, ΕΠΕ, ΑΕ κλπ.) έχει άμεση σχέση με την δυνατότητα ανάπτυξής της και το υλοποιήσιμο του οράματος του/της επιχειρηματία. Για μια επιχείρηση που διαθέτει μικρό κεφάλαιο και επιθυμεί λίγα έξοδα ίδρυσης και χαμηλό κόστος λειτουργίας ενδείκνυται η μορφή της ατομικής επιχείρησης. Ανάμεσα στην ατομική επιχείρηση και στις κεφαλαιουχικές εταιρείες, υπάρχουν μεγάλες διαφορές, στα έξοδα Ίδρυσης, στα έξοδα λειτουργίας, στην φορολογία, στην ευθύνη του επιχειρηματία και των εταίρων, στο τέλος επιτηδεύματος, στην φορολογία των μερισμάτων, στο φορολογικό συντελεστή, στην κατηγορία των βιλίων, (Β΄ απλογραφικά, Γ΄ διπλογραφικά), στην μηνιαία λογιστική υποστήριξη, (π.χ. η ατομική χρειάζεται από 50,00-300,00 ευρώ/μηνιαίως, η ΙΚΕ από 250,00-1000,00 ευρώ/μηνιαίως), ως προς τις δημοσιεύσεις, τη διάρκεια λειτουργίας, την υποχρεωτική ασφάλιση, (στις κεφαλαιουχικές ασφαλιζονται μονον οι διαχειριστές), ετήσιο κόστος ΓΕΜΗ, υποχρεωτική παρακολούθηση Ταμείου κλπ. Όλες αυτές οι σημαντικές διαφορές είναι απαραίτητο να είναι γνωστές πριν την έναρξη μιάς επιχείρησης και συνδέονται αρρηκτα με την ανάπτυξή της. Είναι επίσης πολύ συνηθισμένη περίπτωση πολλές επιχειρήσεις να ξεκινούν ως ατομικές και στην πορεία να εξελίσσονται σε κεφαλαιουχικές λόγω της μεγάλης ανάπτυξής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρατίθενται οι συνήθεις τρόποι χρηματοδότησης, Τα κύρια χαρακτηριστικά τους, τα πελονεκτήματα και μειονεκτήματά τους, τα οικονομικά εργαλεία για τον προσδιορισμό της χρηματοοικονομικής μόχλευσης μιάς επιχείρησης και τα συνηθισμένα λάθη των επιχειρηματιών όταν επιδιώκουν χρηματοδότηση, συνήθως μέσω του τραπεζικού δανεισμού ή άλλων εναλλακτικών και πιο σύγχρονων

μορφών, (factoring, Leasing κλπ.). Δεν συμπεριλαμβάνονται στην παράθεση των μορφών χρηματοδότησης, περιπτώσεις επενδυτικών Νόμων, (ΕΣΠΑ) ή δανείων με εγγύηση του Δημοσίου (ΤΕΜΠΤΕ). Μέσω των τρόπων χρηματοδότησης και των εργαλείων ανεύρεσης της χρηματοοικονομικής μόχλευσης της επιχείρησης μπορούμε να σχηματίσουμε ένα αρχικό συμπέρασμα για την δυνατότητα της επιχείρησης να αποπληρώνει τα δάνειά της, αλλά και να διαπιστώσουμε τις δυνατότητες ανάπτυξής της, κερδοφορίας, μερισματικής πολιτικής, φορολογικής και νομικής συνέπειας κλπ. Βέβαια σε μια χρηματοδότηση ή επένδυση είναι κατά την άποψή μου απαραίτητο να σχηματίσει κάποιος και προσωπική άποψη εκ του σύννευς για την αξιοπιστία και την δυναμική μιάς εταιρείας.

1. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

1.1. Ιδια Κεφάλαια.

- **Εννοια:** Ο πίος υγιής τρόπος χρηματοδότησης μιάς επιχείρησης κατά μία άποψη, είναι η χρηματοδότηση με **ίδια κεφάλαια ή εσωτερική χρηματοδότηση**, δηλ. η διάθεση του απαραίτητου κεφαλαίου για την δημιουργία και λειτουργία της επιχείρησης από τον ίδιο τον/την επιχειρηματία, τους εταίρους ή τους μετόχους, (ανάλογα με το αν είναι προσωπική ή κεφαλαιουχική εταιρεία). **Κεφάλαιο** είναι το σύνολο του χρηματικού ποσού, το οποίο είτε υπό την μορφή παγίων είτε ως ταμειακά διαθέσιμα, είναι προαπαιτούμενο για την ύπαρξη της επιχείρησης και την έναρξη της παραγωγικής της διαδικασίας και εμφανίζεται στο Παθητικό, στο τμήμα: **ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ**. Αν μέρος του απαιτούμενου κεφαλαίου προέρχεται από δάνεια και πάσης φύσεως χορηγήσεις, από τρίτους, προσδιορίζεται στο Παθητικό ως: **ΞΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ**.

- **Σχέση Ιδίων και Ξένων Κεφαλαίων:** Η σχέση αυτή δείχνει σε πολλές περιπτώσεις την δυναμική και την βιωσιμότητα μιάς επιχείρησης. Υπάρχουν επιχειρηματίες οι οποίοι αποφεύγουν να χρησιμοποιούν ξένα κεφάλαια, διότι θεωρούν πιο ασφαλές να χρησιμοποιούν μόνον τα δικά τους και να χρηματοδοτούν οι ίδιοι της πραιτέρω εξέλιξη της επιχείρησής τους, χωρίς να είναι υποχρεωμένοι να πληρώνουν τόκους δανείων, μειώνοντας τα κέρδη τους. Από την άλλη πλευρά υπάρχουν οι επιχειρηματίες που πιστεύουν, ότι μπορείς να πλουτίσεις μόνον «χρησιμοποιώντας τα λεφτά των άλλων»! Κατά την άποψή μου σε μια υγιή επιχείρηση που θέλει να επεκταθεί η χρήση ξένων κεφαλαίων δεν είναι αρνητικός τρόπος της επιδίωξης, αλλά θα πρέπει να γίνεται μετά από προσεκτική μελέτη και η χρήση τους να προσιδιάζει στην επένδυση που έχει σκεφτεί ο επιχειρηματίας. Στη Χώρα μας, όπως θα αποδειχθεί στο Ε΄ κεφάλαιο της εργασίας, όπου καταγράφονται παραδείγματα χρηματοδοτήσεων, πολλοί επιχειρηματίες έλαβαν βραχυπρόθεσμα

δάνεια, τα οποία εν συνεχεία χρησιμοποίησαν, είτε για καταναλωτικούς σκοπούς, είτε για αγορά παγίων, συνήθως ακινήτων. Από την άλλη πλευρά τα Τραπεζικά Ιδρύματα που τα χορήγησαν, δεν άσκησαν τον απαιτούμενο έλεγχο, ούτε πριν χορηγήσουν τα δάνεια, ούτε μετά. Σε πολλές περιπτώσεις δεν ελήφθησαν, ούτε οι απαιτούμενες διασφαλίσεις.

-Σύσταση Ιδίου Κεφαλαίου: Περιλαμβάνει το εισφερθέν ατομικό και μετοχικό κεφάλαιο, τα διάφορα αποθεματικά, την κεφαλαιοποίηση των παρακρατηθέντων κερδών, τις επιχορηγήσεις των επενδύσεων της εταιρείας καθώς και τις αποσβέσεις των παγίων, όπως και τις διαφορές αναπροσαρμογής των τιμών των ακινήτων της εταιρείας.⁴⁷ Το αρχικά εισφερθέν κεφάλαιο είναι το Ιδρυτικό της επιχείρησης κεφάλαιο και το ποσό που καταβάλλει κάθε εταίρος, καθορίζει και το ποσοστό συμμετοχής του στην εταιρεία.

- Τα αποθεματικά, των οποίων τις συνήθεις διακρίσεις θα αναφέρω κατωτέρω, δημιουργούνται από τα συσσωρευμένα κέρδη, τα οποία ο επιχειρηματίας, αφήνει στην επιχείρηση και χρησιμοποιούνται είτε για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων, είτε για την εξυπηρέτηση υποχρεώσεων της επιχείρησης, σε περιόδους κρίσης. Πολλοί τα χαρακτηρίζουν ως το «μαξιλάρι» ασφαλείας της επιχείρησης, που θα την βγάλει ασπροπρόσωπη σε περίοδο οικονομικής δυσπραγίας ή σε μια ζημιά.

Διακρίνονται σε **τακτικά και έκτακτα, προαιρετικά και αναγκαστικά, φανερά και αφανή.**

Τακτικά είναι τα αποθεματικά που σχηματίζονται με βάση το άρθρο 44 του Ν. 2190/1920 «περί ανωνύμων εταιρειών» που ορίζει: *«Ετησίως αφαιρείται το εικοστόν τουλάχιστον των καθαρών κερδών προς σχηματισμόν τακτικού αποθεματικού. Η προς σχηματισμόν αποθεματικού αφαιρέσεις παύει ούσα υποχρεωτική, άμα ως τούτο φθάση τουλάχιστον το τρίτον του εταιρικού κεφαλαίου. Το αποθεματικόν τούτο χρησιμοποιείται αποκλειστικώς προς εξίσωσιν προ πάσης διανομής μερίσματος του τυχόν χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού κερδών και ζημιών».*

Έκτακτα είναι τα αποθεματικά που δημιουργούνται από τα κέρδη της επιχείρησης για κάποιο ειδικό σκοπό, (π.χ. για κάποια επένδυση, για εξαγορά ιδρυτικών τίτλων, για εξόφληση δανείων, για κάποια έκτακτη υποχρέωση ή ζημιά κλπ.).

Προαιρετικά είναι τα αποθεματικά που δημιουργούνται βάσει της επιθυμίας και του σχεδιασμού του επιχειρηματία, σε αντίθεση με τα **αναγκαστικά** που την δημιουργία τους επιβάλλει ο Νόμος.

⁴⁷ Αλέξανδρος Λυγγίτσος: χρηματοδότηση μικρής επιχείρησης. Έκδοση 2012

Φανερά είναι τα εμφανιζόμενα στον Ισολογισμό της επιχείρησης, στο τμήμα του Παθητικού και **αφανή** είναι αυτά που δεν εμφανίζονται καθόλου, ή είναι συγκαλυμμένα.

Η χρησιμότητα των αποθεματικών, είναι προφανής τις περιπτώσεις που χρησιμοποιούνται για επενδύσεις, στην αποπληρωμή δανειακών υποχρεώσεων και κυρίως σε περιόδους οικονομικής κρίσης, όπως αυτή που βιώνει η χώρα μας, από το 2010 λλά και πρόσφατα λόγω της πανδημίας του κοροναϊού. Στις μετοχικές εταιρείες, όμως όταν οι Μέτοχοι και Διοίκηση είναι διαφορετικά πρόσωπα, υπάρχει περίπτωση δημιουργίας προβλημάτων, λόγω σύγκρουσης στόχων και επιθυμιών. Διότι, οι μεν μέτοχοι επιθυμούν μεγάλα μερίσματα, ενώ η Διοίκηση επιθυμεί σώρευση κεφαλαίων προς διενέργεια επενδύσεων, προσβλέποντας σε μακροπρόθεσμη επέκταση και ευμάρεια της εταιρείας. Και στις δύο περιπτώσεις υπάρχει δίκιο, οπότε η χρυσή τομή βρίσκεται στην εξέυρεση ισορροπίας μεταξύ ποσού σώρευσης για αποθεματικό και ποσού προς διανομή μερίσματος. Διότι καλή η οικονομική μεγέθυνση της επιχείρησης αλλά και ο μέτοχος επενδυτής λογικά επιζητά το ποσοστό του κέρδους του σήμερα και όχι «μετά θάνατον»!!!

- Άλλες μορφές εσωτερικής χρηματοδότησης:

1) **Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου**, η οποία επιτυγχάνεται με νέες εισφορές παλαιών και νέων εταίρων ή μετόχων.

2) **Σώρευση ποσών αποσβέσεων**. Τα ποσά των αποσβέσεων των παγίων στοιχείων κατ' έτος αφαιρούνται από το λογαριασμό παγίων του Ενεργητικού και από τα κέρδη ή τα Ίδια κεφάλαια του Παθητικού αντίστοιχα. Κατά μία **απολύτως ορθή άποψη**, τα ποσά αυτά θα πρέπει να συγκεντρώνονται σε ένα ειδικό λογαριασμό και να χρησιμοποιούνται για την αντικατάσταση του παγίου, όταν αποσβεσθεί πλήρως και αποσυρθεί.

3) **Δάνειο των εταίρων** στην επιχείρηση.

4) **Πώληση παγίων** ή λοιπών περιουσιακών στοιχείων.

5) **Μετοχοποίηση των χρεών**. Η μέθοδος αυτή έχει χρησιμοποιηθεί κυρίως από Τραπεζικά Ιδρύματα, με την έκδοση από τις εταιρείες, ισόποσης αξίας, ως προς τα δάνεια, μετοχών τα οποία αποκτούν τα πιστωτικά ιδρύματα και με αυτόν τον τρόπο συμμετέχουν ενεργά στη λήψη των αποφάσεων και στην περαιτέρω πορεία της εταιρείας.

6) **Διαφορές που προκύπτουν από την αύξηση/μείωση της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων της επιχείρησης**. Αυτή επηρεάζει το λογαριασμό παγίων και τα Ίδια κεφάλαια. Ο λογαριασμός παγίων, ανάλογα αυξάνεται ή μειώνεται, ενώ στα Ίδια κεφάλαια δημιουργείται λογαριασμός αναπροσαρμογής σε περίπτωση αύξησης της αξίας, ή μειώνονται τα κέρδη ή τα Ίδια κεφάλαια σε περίπτωση μείωσης.

7) Επιδοτήσεις. Αυτές μπορεί να είναι κρατικές ή κοινοτικές. Έχουν το πλεονέκτημα της δυνατότητας χρηματοδότησης της επιχείρησης με ξένα κεφάλαια, τα οποία πολλές φορές δεν χρειάζεται να επιστραφούν. Χρειάζονται όμως πολλές γραφειοκρατικές διαδικασίες που πολλές φορές καθιστούν αδύνατη την επιδότηση και επιβάλλονται κάποιοι κανόνες τους οποίους ο επιχειρηματίας πρέπει να τηρήσει, (λειτουργία της επιχείρησης υποχρεωτικά για κάποια χρόνια, πρόσληψη εργαζομένων για σημαντικό χρονικό διάστημα, κόστος προετοιμασίας του φακέλου κλπ.).

-Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του τρόπου χρηματοδότησης με Ίδια Κεφάλαια.

A) Πλεονεκτήματα

- 1) Δεν δημιουργείται ανάγκη άμεσης επιστροφής τους.
- 2) Ο επιχειρηματίας δεν πληρώνει τόκους.
- 3) Αποφασίζει με άνεση που, πότε και πόσα θα επενδύσει.
- 4) Αν το ποσοστό κερδών είναι μεγαλύτερο του τρέχοντος επιτοκίου τότε ο επιχειρηματίας έχει μεγαλύτερη απόδοση των χρημάτων του σε σχέση με την απόδοση που θα είχαν αν τα είχε κατατεθειμένα σε Τράπεζα.

B) Μειονεκτήματα

- 1) Δέσμευση προσωπικών κεφαλαίων με κίνδυνο να χαθούν, σε περίπτωση επιχειρηματικής αποτυχίας.
- 2) Μικρή δυνατότητα χρηματοδότησης, λόγω του περιορισμένου των κεφαλαίων συνήθως.
- 3) Απώλεια τραπεζικών τόκων.
- 4) Εγκλωβισμός των κεφαλαίων σε μια κακή επένδυση για χρόνια, αν η επιχείρηση είναι ζημιογόνος.

Ως συμπέρασμα μπορεί να ειπωθεί το εξής: Η χρήση Ιδίων κεφαλαίων είναι ιδιαίτερα σημαντική για την δημιουργία της επιχείρησης, διότι παρέχει την δυνατότητα στον επιχειρηματία να κινηθεί χωρίς να αυξήσει το κόστος του, αφού δεν θα πληρώνει τόκους, ή δεν θα πληρώνει μεγάλους τόκους που θα απομυζούν το κέρδος τους. Χρειάζεται όμως να προηγηθεί σωστή μελέτη και καλή χρήση αυτών.

1.2 Τραπεζική Χρηματοδότηση.

Οι επιχειρήσεις προσφεύγουν στην τραπεζική χρηματοδότηση όταν τα ίδια κεφάλαια δεν επαρκούν για την επίτευξη των στόχων τους. Οι στόχοι αυτοί μπορεί να είναι ποικίλοι και ενδεικτικά αναφέρω την επέκταση σε νέες αγορές, την καινοτομία και έρευνα, την παροχή πίστωσης σε πελάτες, την ύπαρξη επαρκών αποθεμάτων κλπ. Οι στόχοι

των επιχειρήσεων που δημιουργούν την αιτία προσφυγής στο τραπεζικό δανεισμό ποικίλουν και μπορεί να αποβλέπουν σε μακροπρόθεσμα ή βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα. Οι τράπεζες προτιμούν το βραχυπρόθεσμο δανεισμό διότι αποφέρει μεγαλύτερο κέρδος. Ουσιαστική προϋπόθεση για αυτές, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί μια επιχείρηση είναι η **ύπαρξη κερδοφορίας, ρευστότητας και ασφάλειας αυτής.**

1.2.1) Είδη βραχυπρόθεσμων δανείων

1) Εφάπαξ τραπεζική χρηματοδότηση: Προκειται για τραπεζικό δανεισμό μικρής διάρκειας, συνήθως μέχρι ένα έτος, με τον οποίο παρέχεται εφάπαξ ποσό στην επιχείρηση για κάλυψη έκτακτων και βραχυπρόθεσμων αναγκών. Είναι ευρέως διαδεδομένος τρόπος δανεισμού στις μικρομεσαίες Ελληνικές επιχειρήσεις και συνήθως έχει ως γενεσιουργό αιτία την αδυναμία σωστού σχεδιασμού από τις επιχειρήσεις, για την κάλυψη των αναγκών αυτών από τα χρηματικά τους διαθέσιμα.

2) Κεφάλαιο κίνησης μέσω ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.

Πρόκειται για βραχυπρόθεσμο δανεισμό συνήθως ενός έτους, που παρέχει όμως την δυνατότητα να γίνει μονιμότερου χαρακτήρα, διότι παρέχεται η δυνατότητα στον επιχειρηματία, είτε να εξοφλήσει όλο το ποσόν που του χορηγήθηκε με τους τόκους, είτε να εξοφλήσει μέρος αυτού ή μόνον τους τόκους. Προκειται για μορφή χρηματοδότησης ιδιαίτερα διαδεδομένη στην Ελλάδα. Η τράπεζα μετά από ένα έτος, (είναι ο συνήθης χρόνος παροχής του δανείου), επαναξιολογεί τον πελάτη της, ως προς την πιστοληπτική του ικανότητα, τη βιωσιμότητα της επιχείρησής του και την σκοπιμότητα της χρηματοδότησης. Αν διαπιστώσει μειωμένη πιστοληπτική ικανότητα, μπορεί να ζητήσει της εξόφληση του δανείου ή την μερική εξόφληση και επιπλέον διασφαλίσεις. Απαιτείται πολύ προσεκτική χρήση των δανείων αυτών και ειδικότερα η χρησιμοποίησή τους αποκλειστικά και μόνον για τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες της επιχείρησης και όχι για την ικανοποίηση προσωπικών ή οικογενειακών - καταναλωτικών αναγκών, όπως δυστυχώς πολλές φορές συμβαίνει. Η επιχείρηση οφείλει να λειτουργεί με συγκεκριμένο τρόπο ως προς τη χρήση των διαθεσίμων της, ιδίως αυτών που προέρχονται από τραπεζικό δανεισμό. Ο επιχειρηματίας μετά το τέλος της χρήσης, αφού υπολογίσει τα κέρδη του, βάλει στην άκρη τα αποθεματικά, φόρους, νέες επενδύσεις και λοιπές υποχρεώσεις, μπορεί να χρησιμοποιήσει το υπόλοιπο των κερδών για την κάλυψη των καταναλωτικών αναγκών του ιδίου και της οικογενείας του. Ποτέ όμως δεν πρέπει να τις καλύπτει από τα δανειακά κεφάλαια.

3) Οριο υπεραναλήψεων, (overdraft).

Αποτελεί μορφή δανεισμού, στην οποία η επιχείρηση, δύναται να λάβει ποσόν μεγαλύτερο από τον ποσό που τηρεί σε επαγγελματικό λογαριασμό όψεως. Είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη στις χώρες της Δυτικής και Βόρειας Ευρώπης και λίγο εδώ. Λειτουργεί με εφελτήριο τον επαγγελματικό λογαριασμό όψεως του πελάτη και την δυνατότητά του να υπερβεί το όριο του λογαριασμού του. Στην πράξη η τράπεζα χορηγεί τραπεζικές επιταγές στον πελάτη της, μέσω των οποίων ο τελευταίος εξοφλεί οφειλές του μέχρι το όριο υπερανάληψης που του έχει χορηγήσει η τράπεζα. Η τελευταία παρακολουθεί στενά το λογαριασμό του πελάτη ώστε να μην γίνει υπέρβαση του ορίου υπερανάληψης. Είναι ιδιαίτερα διαδεδομένος τρόπος δανεισμού στους ελεύθερους επαγγελματίες.

4) Χρηματοδότηση με εγγύηση αξιόγραφα ή επιταγές του δανειολήπτη.

Είναι μορφή χρηματοδότησης της επιχείρησης με παροχή εκ μέρους της τελευταίας προς την τράπεζα αξιογράφων, (συναλλαγματικών, επαταγών, γραμματίων κλπ.). Καταρχήν για την χορήγηση αυτού του είδους δανεισμού, λαμβάνει χώρα, αρχικά, αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης με βάση τα οικονομικά στοιχεία που προσκομίζει. Εν συνεχεία για την λήψη κάθε ποσού, έως το όριο που έχει θέσει η τράπεζα, κατατίθεται στην τράπεζα το αξιόγραφο και εν συνεχεία η επιχείρηση λαμβάνει το ποσό του αξιογράφου, (προεξόφληση) μειωμένο κατά το ποσοστό του περιθωρίου κέρδους που έχει συμφωνηθεί. Συνήθως κειμένεται από 10-20% επί του αναγραφόμενου ποσού. Στην λήξη του το αξιόγραφο εξοφλείται μέσω του λογαριασμού του εκδότη, (κυρίως σε επιταγές, γραμμάτια) ή του οφειλέτη, (στις συναλλαγματικές). Τα αξιόγραφα που συνήθως γίνονται δεκτά σε τέτοιας μορφής δανειοδότηση είναι οι επιταγές, με τις οποίες ο εκδίδων αυτές υποχρεούται στην ημερομηνία τους να διαθέτει στο λογαριασμό του το αντίστοιχο ποσό που αναγράφεται επί του σώματος της επιταγής. Η τράπεζα πλέον ζητά πάντα και τα αντίστοιχα τιμολόγια που συνοδεύουν την έκδοση της επιταγής, προκειμένου να διαπιστώνεται ότι αφορά εμπορική συν/γή και όχι επιταγή ευκολίας, που θεωρείται παράνομη.

5) Δάνειο με ενέχυρο εμπορεύματα.

Αποτελεί μορφή δανεισμού με ενέχυρο εμπορεύματα. Δεν είναι επιθυμητή από τις τράπεζες λόγω του κινδύνου απαξίωσης των εμπορευμάτων. Σε περίπτωση μη πληρωμής, τα εμπορεύματα τα οποία

βρίσκονται συνήθως στις Γενικές Αποθήκες για φύλαξη βγαίνουν σε πλειστηριασμό.

6) Δάνεια εξαγωγών

Δίδονται για την χρηματοδότηση εξαγωγικής δραστηριότητας της επιχείρησης και προϋπόθεση της χορήγησης είναι η προσκόμιση της παραγγελίας της εισαγωγικής επιχείρησης του εξωτερικού ή σε πολλές περιπτώσεις η προσκόμιση της φορτωτικής από την επιχείρηση. Πολλές φορές ζητείται εγγυητική επιστολή τραπεζής από τράπεζα της επιχείρησης του εξωτερικού για της χορήγηση της χρηματοδότησης. Πρόκειται για είδος δανεισμού με πολλούς κινδύνους για την τράπεζα λόγω των απροσδιόριστων παραμέτρων της συν/γής, όπως η αφερεγγυότητα του εισαγωγέα, η φερεγγυότητα και η αξιοπιστία του, η οικονομική ή πολιτική κατάσταση της χώρας εισαγωγής κ.ο.κ.

1.2.2.) Μακροπρόθεσμος δανεισμός

Ο εκσυγχρονισμός των επιχειρήσεων μέσα σε πλαίσια σκληρού ανταγωνισμού είναι *sine qua non* προϋπόθεση της επιβίωσής τους. Αυτό περιλαμβάνει την αντικατάσταση των παγίων τους, ήτοι του ηλεκτρομηχανολογικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού τους, του λογισμικού, των αυτοκινήτων κλπ. Εάν η επιχείρηση δεν διαθέτει σωρευμένα κέρδη για το σκοπό αυτό θα καταφύγει σε μακροπρόθεσμο τραπεζικό δανεισμό, ο οποίος έχει τη μορφή χρηματοδότησης της επένδυσης σε ποσοστό 70-80%, του υπολοίπου καταβαλλόμενου από την επιχείρηση. Η τράπεζα στις περιπτώσεις αυτές κινείται σε δύο άξονες αξιολόγησης, ήτοι αφενός μεν της επιχείρησης που ζητά το δάνειο, αφετέρου δε της σκοπιμότητας της επένδυσης. Ως προς το πρώτο **ελέγχει** την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης, την ρευστότητα, την βιωσιμότητα κλπ. Ως προς το δεύτερο την οικονομική προοπτική της επένδυσης, δηλ. το ποσοστό αύξησης του κέρδους που προσδοκά η επιχείρηση από την επένδυση, αυτό είναι μετρήσιμο μέγεθος. Η Τράπεζα, όταν αξιολογεί το αίτημα για μακροπρόθεσμο δανεισμό εξετάζει το σκοπό της επένδυσης, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης αυτής, τις διασφαλίσεις του δανεισμού και τέλος την αύξηση των πωλήσεων και εν κατακλείδι των κερδών της επιχείρησης από την επένδυση. Η επιχείρηση στο αίτημά της για χρηματοδότηση, αναλύει το χρονοδιάγραμμα που απαιτείται για την υλοποίηση της επένδυσης και το κόστος αυτής αποφεύγοντας τις υπερτιμολογήσεις. Τέλος προβαίνει σε πρόβλεψη της αύξησης των κερδών από την υλοποίηση της επένδυσης. Αυτό είναι το πιο σημαντικό κομμάτι του αιτήματος, το οποίο πρέπει να υποστηρίζεται από τα οικονομικά μεγέθη της επιχείρησης, διότι αν τελικά η αύξηση των κερδών, αφού αφαιρεθεί το κόστος υλοποίησης και οι τόκοι δανεισμού είναι αμελητέα, το αίτημα απορρίπτεται.

Οι Τράπεζες προκειμένου να αξιολογήσουν μακροπρόθεσμες επενδύσεις χρησιμοποιούν το πίνακα **εισροών-εκροών μακροπρόθεσμων κεφαλαίων**, ο οποίος δείχνει σε επίπεδο τριετίας την ρευστότητα και βιωσιμότητα της επιχείρησης, καθώς και την δυνατότητά της περί αποπληρωμής του δανείου από τα κέρδη της.

Θα πρέπει δε, να αναφερθεί ότι ενόψει της μακροχρόνιας οικονομικής ύφεσης που βιώνει η χώρα μας, είναι πολύ δύσκολη η μέτρηση μελλοντικών κερδών από μακροπρόθεσμες επενδύσεις, με αποτέλεσμα να μην χρηματοδοτούνται από τις τράπεζες τέτοια σχέδια, με απώτερη συνέπεια την έλλειψη επενδύσεων που δημιουργεί μεγαλύτερη ύφεση, αυτή δε, η αλληλεπίδραση συνεχίζεται δημιουργώντας έναν **φαύλο κύκλο** που αυξάνει την ανεργία.

1.2.3.) Υπολογισμός του επιτοκίου

Το κόστος δανεισμού, ποικίλει ανάλογα με την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης, την οικονομική συγκυρία, τον κλάδο δραστηριοποίησης, το επίπεδο επιτοκίων της αγοράς, το κόστος δανεισμού της τράπεζας κλπ. Υπάρχουν δύο είδη υπολογισμού του επιτοκίου:

1) Βάσει **Euribor**, (είναι το επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Διατραπεζικής Αγοράς, αν η Τράπεζα δανείζεται σε ευρώ), το επιτόκιο δανεισμού προκύπτει από την πρόσθεση του επιτοκίου δανεισμού της Τράπεζας από την ΕΚΤ + το περιθώριο κέρδους αυτής + την εισφορά του Νόμου 128/1975.

2) Βάσει **LIBOR**, ήτοι επιτόκιο αγοράς συναλλάγματος + το περιθώριο κέρδους αυτής + την εισφορά του Νόμου 128/1975.

Η είσπραξη του τόκου γίνεται είτε στην λήξη του δανείου, είτε προεπισπράττεται κατά την λήψη, είτε κατά τακτά χρονικά διαστήματα, (π.χ. σε μηνιαίες τοκοχρεωλυτικές δόσεις). Βάσει του τρόπου καταβολής του τόκου, παρατηρούμε σημαντικές αποκλίσεις στο ποσοστό του επιτοκίου. Ο τύπος ο οποίος μας δίνει το ποσοστό αυτό είναι ο ακόλουθος: $R = 2AT // K\{A+1\}$, , όπου A=ο αριθμός των δόσεων, T=το ποσό του τόκου και K=το κεφάλαιο – δάνειο.⁴⁸

1.2.4. Δείκτες δανειακής επιβάρυνσης

Η χρήση των αριθμοδεικτών αποτελεί μια από τις πλέον διαδεδομένες και δυναμικές μεθόδους χρηματοοικονομικής αναλύσεως. Έτσι, οι μέχρι τώρα αναπτυχθείσες μέθοδοι αναλύσεως συμπληρώνονται με την χρησιμοποίηση των αριθμοδεικτών, οι οποίοι βοηθούν στην ερμηνεία των οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων.⁴⁹

⁴⁸ Αλέξανδρος Λυγγίτσος, Χρηματοδότηση της μικρής επιχείρησης, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ.

⁴⁹ Νικήτα Α. Νιάρχου, Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα 2004

Ειδικά οι δείκτες δανειακής επιβάρυνσης μας δείχνουν την σχέση **Ιδίων προς Ξένα Κεφάλαια** και εν κατακλείδι την **βιωσιμότητα** και αποδοτικότητα της επιχείρησης, αλλά και την συνέχειά της. Ενδεικτικά οι πλέον χαρακτηριστικοί είναι:

A) Δείκτης συνολικής ταμειακής επιβάρυνσης.

Είναι η σχέση του συνόλου των δανειακών υποχρεώσεων σε σχέση με το σύνολο του ενεργητικού της επιχείρησης, από το οποίο μπορούν να ικανοποιηθούν οι δανειστές.

Σύνολο δανειακών υποχρεώσεων / Σύνολο ενεργητικού

Όσο μικρότερο είναι το νούμερο της διαίρεσης τόσο πιο υγιής και αξιόπιστη θεωρείται η επιχείρηση και συνεπώς αξιόλογη πελάτης για χρηματοδότηση. Και τούτο διότι σε περίπτωση μη καταβολής των οφειλομένων είναι δυνατή η ρευστοποίηση του ενεργητικού προς ικανοποίηση των αξιώσεων της δανείστριας τράπεζας.

B) Δείκτης Ιδίων προς Ξένα Κεφάλαια.

Μας δείχνει τον τρόπο δημιουργίας του ενεργητικού της επιχείρησης είτε με Ιδια κεφάλαια είτε με ξένα κεφάλαια.

Ιδια κεφάλαια // Ξένα Κεφάλαια ή

Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων // σύνολο παθητικού ή ενεργητικού.

Εκφράζει την σχέση μεταξύ του ιδίου κεφαλαίου και του συνόλου των κεφαλαίων που είναι διαθέσιμα στην επιχείρηση. Οι τιμές που παίρνει είναι από 0-100. Οι τιμές που πλησιάζουν προς το 100 είναι προτιμότερες. Ένας υψηλός δείκτης δεν προδιαθέτει αρνητικά για την ρευστότητα στα επόμενα χρόνια αφού από την πλευρά των ξένων κεφαλαίων η πίεση για ταμιακές εκροές για εξυπηρέτηση τους θα είναι χαμηλή και αντιμετωπίσιμη. Επίσης ο δείκτης αυτός δίνει και μια εικόνα της αυτονομίας που μπορεί να έχει μια επιχείρηση και της ανεξαρτησίας της από δανεικά κεφάλαια και άλλους πιστωτές.⁵⁰

Γ) Δείκτης κερδών εκμετάλλευσης προς χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.

Μας δείχνει την δυνατότητα της επιχείρησης να πληρώνει τις υποχρεώσεις της από κάθε είδους δάνεια. Είναι ο λόγος των κερδών της επιχείρησης προ τόκων και φόρων προς το σύνολο των υποχρεώσεων της από τόκους, έξοδα, προμήθειες κλπ. χρηματοοικονομικά έξοδα.

Κέρδη προ τόκων και φόρων // χρηματοοικονομικά έξοδα.

Ο δείκτης αυτός είναι πολύ σημαντικός, διότι αποδεικνύει την δυνατότητα της επιχείρησης να παράγει κέρδη ικανά να αποπληρώνουν τις υποχρεώσεις της προς δανειστές. Πρέπει να είναι **πολύ ανώτερος** της μονάδας για να θεωρείται αξιόπιστη μιά επιχείρηση. Μειωμένα κέρδη ή κέρδη που μόλις καλύπτουν δανειακές υποχρεώσεις μπορούν να οδηγήσουν την επιχείρηση σε χρεωκοπία.

⁵⁰ www.specisoft.gr/smp

Δ) Δείκτης Υπερχρέωσης & Επιπέδου Κεφαλαιακής Μόχλευσης⁵¹

Προκύπτει από την σχέση των Υποχρεώσεων προς Ιδια Κεφάλαια και αφορά κάθε πηγή χρηματοδότησης της επιχείρησης, (βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις).

Σύνολο Υποχρεώσεων // Ιδια Κεφάλαια

Η αξιολόγηση του δείκτη επιτρέπει στους μετόχους, στην διοίκηση της επιχείρησης, στους εργαζόμενους, στους επενδυτές κλπ. να κρίνουν την ευρωστία της επιχείρησης και την ασφάλεια που της δίνουν τα Ιδια Κεφάλαια που διαθέτει και **την δυνατότητα αξιολόγησης του επιπέδου της χρήσης κεφαλαιακής μόχλευσης**.³⁴

*Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης και ιδιαίτερα πάνω από 1 τόσο πιο υπερχρεωμένη θεωρείται η επιχείρηση και τόσο υψηλότερο το επίπεδο κεφαλαιακής μόχλευσης.*³⁴

Ε) Δείκτης βαθμού παγιοποίησης περιουσίας⁵²

Προκύπτει από τη σχέση του καθαρού παγίου της επιχείρησης προς το σύνολο του ενεργητικού μείον τις συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις.

Καθαρό Πάγιο // Σύνολο Ενεργητικού – Συμμετοχές

Υψηλή Παγιοποίηση, δηλ. υψηλός δείκτης μπορεί να σημαίνει μεγάλες εκροές λόγω σταθερών και μεταβλητών δαπανών.³⁴

Συνεπώς η επιχείρηση θα πρέπει να εξεύρει τρόπους αύξησης των πωλήσεων και μείωσης του κόστους, (παραγωγής, πωληθέντων κλπ.). Ο κλάδος επίσης προσδιορίζει σε σημαντικό βαθμό το δείκτη αυτό.

Σημαντικός επίσης είναι και ο δείκτης που προκύπτει από τη σχέση **Ιδίων Κεφαλαίων προς καθαρή αξία παγίων**, (αφαιρουμένων των αποσβέσεων). Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη είναι η οικονομική ευρωστία της επιχείρησης και η ανταπόκρισή της κυρίως στην κάλυψη βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων.

ΣΤ) Δείκτης Δανειακής επιβάρυνσης.⁵³

Προκύπτει από τη σχέση των πάσης φύσεως δανείων, (βραχυπρόθεσμα, μακροπρόθεσμα) προς το σύνολο του Παθητικού.

Σύνολο Δανείων/Σύνολο Παθητικού³⁶

Υψηλός δείκτης σημαίνει μεγάλη δανειακή επιβάρυνση και αξιολογείται σε σχέση με όλες τις άλλες υποχρεώσεις και τα υπολοιπα επενδεδυμένα κεφάλαια της επιχείρησης.

⁵¹ Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Πέτρος Καλαντώνης Επικουρος καθηγητής Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά-Τεχνολογικού Τομέα.

⁵² Αλέξανδρος Λυγίτσος, Χρηματοδότηση της μικρής επιχείρησης, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ

⁵³ Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Πέτρος Καλαντώνης Επικουρος καθηγητής Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά-Τεχνολογικού Τομέα.

Z) Δείκτης κάλυψης τόκων. ³⁶

Προκύπτει από τη σχέση των αποτελεσμάτων προ φόρων προς τα χρηματοοικονομικά έξοδα της επιχείρησης.

Αποτελέσματα προ φόρων // χρεωστικούς τόκους.

Ο δείκτης δείχνει την δυνατότητα καταβολής των χρηματοοικονομικών εξόδων, (δανείων) αφού έχουν εξοφληθεί όλες οι δαπάνες της επιχείρησης, (λειτουργίας, διάθεσης κλπ.). Υψηλός δείκτης δείχνει οικονομικά υγιή επιχείρηση, όμως θα πρέπει να εξετάζονται και οι ταμειακές εισροές, διότι οι πωλήσεις μπορεί να είναι και επί πιστώσει.

Δεν αρκεί μόνον η λογιστική απεικόνιση των μεγεθών αλλά και η ταμειακή ευρωστία της επιχείρησης προκειμένου να προβούμε σε ορθή αξιολόγηση αυτής.

H) Δείκτης εντάσεως κεφαλαίου.³⁶

Προκύπτει από τη σχέση ετησίων αποσβέσεων προς το ετήσιο κόστος εργασίας.

Ετήσιες αποσβέσεις // Ετήσιο κόστος εργασίας

Σε βιομηχανικές κυρίως επιχειρήσεις, μας δείχνει την τεχνολογική εξέλιξη της επιχείρησης, την αυτοματοποίηση της παραγωγής και την χρήση της σύγχρονων τεχνολογιών στην οργάνωση και την ανταγωνιστικότητά τους.⁵⁴

1.2.5. Τρόποι βελτίωσης των δεικτών κεφαλαιακής δομής και βιωσιμότητας.

- Αύξηση Ιδίων Κεφαλαίων.
- Επανεξέταση των δανειακών συμβάσεων που είναι ενήμερες προκειμένου να επιτευχθεί μετάθεση του χρόνου πληρωμής ή προέκταση των ετών αποπληρωμής ή μειωμένα επιτόκια ύστερα από διακανονισμό.⁵⁵
- Μείωση κόστους αγορών.
- Μείωση λειτουργικού κόστους και κόστους διάθεσης.
- Ενσταση ή και αλλαγή είσπραξης απαιτήσεων.
- Σωστή πολιτική διαχείρισης αποθεμάτων. ³⁸
- Αποταμίευση σημαντικού μέρους των καθαρών κερδών και επανεπένδυσή τους. ⁵⁶

⁵⁴ Κάντζος Κ. (2002), Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, Εκδόσεις Interbooks, Αθήνα
Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Πέτρος Κаланτώνης Επικουρος καθηγητής Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά-Τεχνολογικού Τομέα.

⁵⁵ Σωτηρία Ελευθερίου, Λογιστής φοροτεχνικός Α τάξης, εισηγήτρια λογιστικής στο ΙΕΣΟΕΛ, Sotele Accounting Officecrowe Sol

⁵⁶ Αλέξανδρος Λυγγίτσος, Χρηματοδότηση της μικρής επιχείρησης, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ

- Βελτίωση της παραγωγικότητας της επιχείρησης με την εφαρμογή νέων τεχνολογιών.³⁹

2. Σύγχρονοι τρόποι χρηματοδότησης

2.1. FACTORING.

Είναι η Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring). Αποτελεί **σύμβαση** που καταρτίζεται εγγράφως μεταξύ ενός **προμηθευτή αγαθών ή υπηρεσιών (πωλητή) και ενός πράκτορα επιχειρηματικών απαιτήσεων (factor)**, ο οποίος αναλαμβάνει να παρέχει στον προμηθευτή, για το διάστημα που συμφωνείται, έναντι αμοιβής, υπηρεσίες σχετικές με την παρακολούθηση και είσπραξη μέρους ή του συνόλου των απαιτήσεων του προμηθευτή από συμβάσεις πώλησης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών σε τρίτους ή εκτέλεσης έργων. Η μορφή αυτή εμπορικής χρηματοδότησης μπορεί να ασκηθεί μόνο από τράπεζες που έχουν εγκατασταθεί και λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα και ανώνυμες εταιρίες με αποκλειστικό σκοπό την άσκηση της δραστηριότητας αυτής. Με βάση σχετική σύμβαση, ο προμηθευτής αγαθών ή υπηρεσιών εκχωρεί στον ειδικό φορέα (factor) απαιτήσεις κατά πελατών του έναντι αμοιβής και ο factor αναλαμβάνει την υποχρέωση να παράσχει στον εκχωρητή το σύνολο ή μέρος των παρακάτω κυρίως υπηρεσιών: 1) αξιολόγηση της φερεγγυότητας των οφειλετών, 2) κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου (συνήθως στις περιπτώσεις εγχώριου factoring με αναγωγή, δηλαδή με δικαίωμα της τράπεζας να στραφεί κατά του πρωτοφειλέτη), 3) παροχή εγγυήσεων, 4) νομική υποστήριξη, 5) λογιστική παρακολούθηση και διαχείριση των λογαριασμών των πελατών διαχείριση και είσπραξη εκχωρημένων απαιτήσεων, 6) περιορισμός των μεταχρονολογημένων επιταγών, 7) αυξημένη ρευστότητα, 8) μείωση του κόστους των εισπράξεων, 9) βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση μέσω της προεξόφλησης των εκχωρούμενων απαιτήσεων, 10) προκαταβολές επί της τιμολογημένης αξίας (στις περιπτώσεις συμβάσεων factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής).⁵⁷

2.2. FRANCHISE.

Franchising ή δικαιόχρηση ονομάζεται η τεχνική της υιοθέτησης και χρήσης ενός επιτυχημένου επιχειρηματικού μοντέλου και η επονομασία κάποιου άλλου έναντι ενός αντιτίμου. Είναι το σύνολο των δικαιωμάτων βιομηχανικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας που αφορούν εμπορικά σήματα και επωνυμίες, πινακίδες καταστημάτων, πρότυπα χρήσεως, σχέδια, δικαιώματα αντιγραφής τεχνογνωσίας ή διπλώματα ευρεσιτεχνίας προς εκμετάλλευση με σκοπό την μεταπώληση προϊόντων ή την παροχή

⁵⁷ Ευρετήριο Οικονομικών Όρων.

υπηρεσιών σε τελικούς χρήστες. Για τον δικαιοπάροχο, το franchise είναι μια εναλλακτική λύση για την οικοδόμηση "αλυσίδας καταστημάτων" διανομής των εμπορευμάτων που αποφεύγει τις επενδύσεις και την ευθύνη της αλυσίδας. Η επιτυχία του δικαιοπάροχου εξαρτάται από την επιτυχία των δικαιοδόχων. Ο δικαιοδόχος λέγεται ότι έχει μεγαλύτερο κίνητρο από τους άμεσα εργαζόμενους, γιατί αυτός ή αυτή έχει άμεση συμμετοχή στην επιχείρηση.⁵⁸

2.3. LEASING.

Η χρηματοδοτική μίσθωση (Αγγλικά: leasing) είναι μια σύγχρονη μέθοδος μεσομακροπρόθεσμης χρηματοδότησης επιχειρήσεων και επαγγελματιών για την απόκτηση παγίων στοιχείων, δηλαδή εξοπλισμού και ακινήτων για επαγγελματική χρήση. Με αυτήν ο μισθωτής μισθώνει από μια εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης πράγμα κινητό ή ακίνητο για συγκεκριμένη χρονική περίοδο και στο τέλος της περιόδου αυτής μπορεί με μονομερή του δήλωση να το αγοράσει σε προσυμφωνημένο τίμημα (δικαίωμα προαίρεσης, option). Το μίσθωμα είναι έτσι υπολογισμένο, ώστε στο διάστημα της μίσθωσης να καλυφθούν τα έξοδα αγοράς και το κέρδος της εταιρείας χρηματοδοτικής μίσθωσης. Η επιχείρηση επιλέγει τον εξοπλισμό ή το ακίνητο που θεωρεί κατάλληλο για τις ανάγκες του, η εταιρία leasing αγοράζει τον εξοπλισμό αυτόν από τον προμηθευτή ή το ακίνητο από τον ιδιοκτήτη του και στη συνέχεια ενοικιάζει το μεν εξοπλισμό για περίοδο τουλάχιστον τριών χρόνων, το δε ακίνητο τουλάχιστον για δέκα χρόνια. Στο τέλος της μισθωτικής περιόδου, ο μισθωτής μπορεί είτε να εξαγοράσει το πάγιο (εξοπλισμός - ακίνητο) συνήθως έναντι συμβολικού τιμήματος είτε να ανανεώσει τη σύμβαση για ορισμένο χρόνο. Οι διαδικασίες συνεργασίες μεταξύ του επενδυτή και της εταιρίας leasing είναι απλές και το κόστος αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης. Η έγκριση μιας σύμβασης leasing εξαρτάται από την πιστοληπτική ικανότητα του μισθωτή και το είδος της επένδυσης, αξιολογείται δε με τραπεζικά κριτήρια. Η σύμβαση leasing για εξοπλισμό δεν επιβαρύνεται με χαρτόσημο. Η αντίστοιχη σύμβαση για ακίνητο καταρτίζεται με συμβολαιογραφική πράξη. Το κύριο πλεονέκτημα της χρηματοδοτικής μίσθωσης σε σχέση με το απλό τραπεζικό δάνειο είναι ο μειωμένος κίνδυνος κακής χρήσης της πίστωσης: αντί ο πιστωτής να καταβάλει χρήματα, τα οποία μπορεί να σπαταληθούν από τον δανειολήπτη σε σκοπούς άσχετους με την επιχείρηση, διακινδυνεύοντας έτσι την επιβίωση και τη φερεγγυότητα της επιχείρησης, με τη χρηματοδοτική μίσθωση ο πιστωτής αγοράζει ο ίδιος τον εξοπλισμό και είναι εξασφαλισμένος ότι το δάνειο επενδύεται στην επιχείρηση με τρόπο παραγωγικό.⁵⁹

⁵⁸ wikipedia

⁵⁹ wikipedia

2.4. VENTURE CAPITAL.

Τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital) ή καινοτόμα κεφάλαια ή κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου είναι ένας τρόπος επένδυσης σε μικρές επιχειρήσεις που ιδρύθηκαν σχετικά πρόσφατα (start-up companies) ή μεγαλύτερες, που είναι σε ένα ώριμο στάδιο. Venture capitalist (VC) είναι το νομικό ή φυσικό πρόσωπο, που κάνει τέτοιες επενδύσεις. Venture capital fund είναι το συνολικό επενδυτικό κεφάλαιο, συνήθως από μία ομάδα επενδυτών (partnership), των οποίων, οι αποφάσεις ενέχουν μεγάλο κίνδυνο. Οι ετερόρρυθμοι εταίροι (limited partners) είναι τα άτομα ή οι οργανισμοί που χρηματοδοτούν VC funds. Οι ομόρρυθμοι εταίροι (general partners) είναι οι venture capitalists που διαχειρίζονται αυτά τα funds και κάνουν τις επενδύσεις. Οι εταιρίες που επιζητούν venture capitals ενέχουν μεγάλο κίνδυνο και τα κεφάλαια αυτά είναι η μόνη τους δυνατότητα για χρηματοδότηση, αφού, λόγω του κινδύνου αυτού δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν από «παραδοσιακές» πηγές, όπως τα δάνεια από τράπεζες. Οι εταιρίες που επιλέγονται, συνήθως ασχολούνται με υποκλάδους της τεχνολογίας, αν και αυτό δεν είναι κανόνας όπως πολλοί πιστεύουν. Ο κανόνας είναι ότι επιλέγονται οι επιχειρήσεις που έχουν προοπτικές ανάπτυξης μεγαλύτερες από τα κανονικά επίπεδα και επειδή η τεχνολογία είναι, αναμφισβήτητα, ο κλάδος με την γρηγορότερη άνοδο, τις τελευταίες δεκαετίες, τα περισσότερα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών κατευθύνονται σε εκείνο το κλάδο. Κατά μέσο όρο 1 στις 200 προτάσεις γίνεται αποδεκτή από τους venture capitalists, οι οποίοι αναμένουν ότι μόνο 1-2 στις 10 επενδύσεις του χαρτοφυλακίου τους θα έχουν την επιθυμητή απόδοση και θα αναπληρώσουν τις ζημιές από τις υπόλοιπες «λανθασμένες» επενδύσεις. Επίσης, οι venture capitalists ίσως να έχουν διαφορετικές εντυπώσεις για μία εταιρία που τους παρουσιάζεται. Κάποιοι ίσως να ενδιαφέρονται μόνο για τεχνολογικού περιεχομένου εταιρίες, άλλοι μόνο για start-up εταιρίες κτλ. Η συνεισφορά των VC's γίνεται είτε, αποκλειστικά, μέσω αύξησης μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας, επομένως αποκτούν ένα ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας είτε, εν μέρει, με δάνειο, το οποίο, όταν η εταιρία ξεπεράσει κάποιο επίπεδο κινδύνου, μετατρέπεται σε επιπρόσθετο ποσοστό στο μετοχικό κεφάλαιο της (τέτοιος τύπος στρατηγικής χρηματοδότησης συχνά υιοθετείται από θυγατρικές εταιρίες venture capital τραπεζών). Προσθήκη σε αυτά αποτελεί η εξουσία που αποκτούν στην λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων, κάτι το οποίο από κάποιους επιχειρηματίες μπορεί να θεωρηθεί θετικό (με το σκεπτικό ότι οι VC's έχουν πείρα και τα κατάλληλα μέσα για να ενδυναμώσουν το management και άλλες πτυχές της επιχείρησης) και από άλλους αρνητικό (με το σκεπτικό ότι

«μπλέκονται στα πόδια τους»). Συνέπεια αυτού και βασικό χαρακτηριστικό των venture capitalists, είναι ότι στοχεύουν στην μακροπρόθεσμη σταθερότητα και βιωσιμότητα της επιχείρησης και όχι σε βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα.⁶⁰

ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η χρηματοδότηση μιάς επιχείρησης είναι συνάρτηση περισσότερων παραγόντων, ενδεικτικά δε αναφέρουμε το μέγεθος της επιχείρησης, τον κλάδο που δραστηριοποιείται την ανάγκη ξενων κεφαλαίων, την κάλυψη βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων αναγκών κλπ. Ο πλιός απλός τρόπος χρηματοδότησης, όπως προέκυψε από την ανωτέρω ανάλυση είναι η καταβολή του απαιτούμενου κεφαλαίου από τον επιχειρηματία. Όμως η ανάπτυξη της επιχείρησης, ακομα και όταν υπάρχει συσσωρευμένο κέρδος απαιτεί συνήθως ξένα κεφάλαιο με πλέον σύνηθες τον Τραπεζικό δανεισμό, είτε για κάλυψη αναγκών του κυκλοφορούντος ενεργητικού είτε για ανάπτυξη της επιχείρησης μέσω επενδύσεων και μακροπρόθεσμου δανεισμού. Η επιλογή της μορφής του δανεισμού είναι συνάρτηση των αναγκών της επιχείρησης και εξαρτάται όχι μόνον από το τι χρειάζεται η επιχείρηση, αλλά και από εξωγενείς παράγοντες, όπως το κόστος χρηματοδότησης, η πολιτικοοικονομικές συγκυρίες κλπ. Δεν θα πρέπει δε να παραβλέπεται το γεγονός ότι το κόστος της χρηματοδότησης αποτελεί μια τακτή εκροή για την επιχείρηση που επηρεάζει τα αποτελέσματά της και ενδιαφέρει τόσο την χρηματοδότησή της όσο και τους επενδυτές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΥΝΔΕΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η χρηματοδότηση της επιχείρησης, είτε μέσω ιδίων κεφαλαίων, είτε μέσω τρίτων, αποβλέπει ή πρέπει να αποβλέπει στην επίτευξη των στόχων της. Δεν αρκεί ο/η επιχειρηματίας να έχει όραμα, απαιτείται να υπάρχουν τα μέσα επίτευξης του επιχειρηματικού στόχου και πλάνο υλοποίησης αυτού. Συνεπώς η αξιολόγηση της επιχείρησης, σε επίπεδο αριθμών και μετρήσεων αλλά και πραγματικό είναι προπαιτούμενο για την χρηματοδότησή της. Κανείς δεν επενδύει αν δεν επιδιώκει όχι μόνον να ξαναπέρει τα χρήματά του αλλά και ικανοποιητικό κέρδος. Εν τούτοις διαπιστώνεται ότι υπάρχει πρόβλημα την χρηματοδότηση των επιχειρήσεων και όχι μόνον στην Ελλάδα αλλά παγκοσμίως. Στην χώρα

⁶⁰ Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Πέτρος Καλαντώνης Επικουρος καθηγητής Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά-Τεχνολογικού Τομέα

μας το πρόβλημα είναι ακόμα πιο έντονο, λόγω της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης και της απουσίας ορθολογικής αντιμετώπισης του προβλήματος με κριτήρια πολιτικοοικονομικά και όχι μόνον πολιτικού κόστους. Η αποκατάσταση της επιστοσύνης στο χρηματοπιστωτικό Ελληνικό σύστημα αλλά και στο ίδιο το κράτος έχει πληγεί, γεγονός που δεν έχει ακόμα αποκατασταθεί. Ο ρόλος της ΤτΕ υπήρξε ιδιαίτερα σημαντικός, λόγω της μη άσκησης του επιβαλλόμενου ελέγχου στα χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα. Ακολουθεί σχετική ανάπτυξη.

3.1. Η σημασία της οικονομικής ανάλυσης στην αποτελεσματική χρηματοδότηση μιάς επιχείρησης.

Τα όσα ανωτέρω έχουν εκτεθεί, αποδεικνύουν άνευ ετέρου την κύρια και καίρια σημασία της οικονομικής ανάλυσης στην θετική αντιμετώπιση μιάς επιχείρησης, που επιχειρεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά και να αναπτυχθεί περαιτέρω μέσω της χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα, κυρίως της χρηματοδότησης από τα Πιστωτικά Ιδρύματα. Η διάρθρωση των κεφαλαίων της, η λογιστική απεικόνιση της περιουσίας της, η υποδομή της, η δυναμική της στην αγορά, η αποτελεσματική λειτουργία της, η διοικητική της διάρθρωση, ο εσωτερικός έλεγχος, το ανθρώπινο δυναμικό, αποτελούν στοιχεία που συνθέτουν το παζλ και οδηγούν το ερευνητή σε σχετικά ασφαλή συμπερίσματα για την αποδοτικότητα, την βιωσιμότητα και την ρευστότητα αυτής. Όμως πέραν των στοιχείων που λαμβάνονται υπόψιν για την αξιολόγηση της επιχείρησης προκειμένου να χρηματοδοτηθεί, ιδίως από τα Πιστωτικά Ιδρύματα, εξίσου σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η παρακολούθηση του λογαριασμού της χρηματοδότησης και οι αποφάσεις που λαμβάνονται, (ιδίως ο χρόνος λήψης αυτών) όταν εμφανισθούν προβλήματα στην χρηματοδότηση. Επίσης ιδιαίτερα σημαντικό είναι και το θέμα των καλυμμάτων της χρηματοδότησης, τα οποία και θα αποτελέσουν την ελάχιστη εξασφάλιση για το Πιστωτικό Ιδρυμα, στην περίπτωση της εμφάνισης αδυναμίας πληρωμής. Στο κεφάλαιο (Ε) της παρούσας εργασίας θα διαπιστώσουμε στην πράξη, ότι η μη λήψη υπόψιν βασικών οικονομικών παραμέτρων των αιτουμένων χρηματοδότηση εταιρειών και η παράβλεψη αρνητικών προϋποθέσεων που καθιστούσαν στην πλειοψηφία των περιπτώσεων απαγορευτική κάθε μορφή παροχής χρήματος, οδήγησαν μετά βεβαιότητας σε ζημιολόγια, (για την Τράπεζα), αποτελέσματα. Η εγχώρια και η παγκόσμια αγορά χαρακτηρίζεται από έντανα ανταγωνιστικές τάσεις, παγκόσμια οικονομική κρίση και δυσχερές οικονομικό περιβάλλον ώστε να **καθίσταται επιτακτική** πλέον όχι απλώς η ανάγκη χρηματοοικονομικής ανάλυσης για την χρηματοδότηση των επιχειρήσεων αλλά η δημιουργία και χρησιμοποίηση οικονομικών-

τεχνικών εργαλείων που θα εξασφαλίζουν την αμφιμερώς και πολλαπλώς την ωφέλεια από τη χρηματοδότηση. Ιδιαίτερα σημαντικά στο κομμάτι αυτό είναι τα εργαλεία ελέγχου, μεταξύ των οποίων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα κύριο ρόλο κατέχει η ΤτΕ. Στο επόμενο κεφάλαιο θα αναφερθώ σ' αυτόν τον ιδιαίτερο και σημαντικό ρόλο της και στις συνέπειες του πλημμελούς ελέγχου επί των Ελληνικών Τραπεζών.

3.2. ΕΙΔΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΠΟΠΤΙΚΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΤτΕ.

3.2.1.- ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ. Η εμφάνιση των κεντρικών τραπεζών στην ιστορία σε μαζική έκταση αποτελεί ίδιον του 20ού αιώνα. Οι κεντρικές τράπεζες αποτελούν ιδρύματα που εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον και έχουν ποικίλους στόχους, οι οποίοι αναφέρονται στα καταστατικά τους: ελέγχουν την προσφορά χρήματος στην οικονομία, επιδιώκουν τη σταθερότητα των τιμών και τη διατήρηση της εξωτερικής αξίας του νομίσματος, χειρίζονται το βασικό προεξοφλητικό επιτόκιο και επιβλέπουν τη ροή πιστώσεων προς την

οικονομία. Ελέγχουν την ομαλή λειτουργία των εμπορικών τραπεζών, τηρούν τους λογαριασμούς του Δημοσίου και εποπτεύουν την εξέλιξη της οικονομίας, αμβλύνοντας με πρωτοβουλίες τους τις επιδράσεις διαταραχών της οικονομικής δραστηριότητας. Σε περιόδους κρίσεων λειτουργούν ως δανειστές έσχατης προσφυγής, συνεργαζόμενες προς τούτο με το κράτος, με το οποίο διατηρούν στενή σχέση. Η σχέση αυτή με την πάροδο του χρόνου έχει γίνει όλο και πιο χαλαρή, ώστε σήμερα να μιλούμε για σχετική ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών έναντι του Δημοσίου. Η εν λόγω ανεξαρτησία κατοχυρώνεται και θεσμικά.

3.2.2.- Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΤτΕ). Είναι η κεντρική τράπεζα της Ελλάδας. Ιδρύθηκε το 1927 επί Προεδρίας της Δημοκρατίας του Παύλου Κουντουριώτη και Πρωθυπουργίας του Αλεξάνδρου Ζαΐμη με τον Νόμο 3423/7-12-1927/ΦΕΚ Α' 298 με βάση το άρθρο 4 του από 15/9/1927 Πρωτοκόλλου της Γενεύης το οποίο υπεγράφη μεταξύ των Κυβερνήσεων Γαλλίας, Μ. Βρετανίας και Ιταλίας αφ' ενός και της Κυβέρνησης της Ελλάδας αφ' ετέρου για την έγκριση ενός δανείου 9.000.000 λιρών και οι λειτουργίες της άρχισαν τον Μάιο του 1928. Βάσει της Συνθήκης του Μάαστριχτ, συμμετέχει στο σύστημα κεντρικών τραπεζών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μαζί με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Είχε το αποκλειστικό εκδοτικό προνόμιο χαρτονομισμάτων στην Ελλάδα από το 1928 έως την εισαγωγή του ευρώ το 2002 και ήταν υπεύθυνη για τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής της χώρας. Η έδρα της βρίσκεται στην Αθήνα. Η Τράπεζα της Ελλάδος και οι υπόλοιπες κεντρικές τράπεζες της Ευρωζώνης είναι οι

αποκλειστικοί μέτοχοι της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η Τράπεζα της Ελλάδος είχε το 2004 το 1,8974% των μετοχών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Η Τράπεζα της Ελλάδος **δεν είναι κρατική, αλλά μια Ανώνυμη Εταιρεία**. Έχει ειδικά προνόμια, ειδικές αρμοδιότητες αλλά και περιορισμούς, όπως ότι **δεν μπορεί να λειτουργεί ως εμπορική τράπεζα και το ποσοστό του ελληνικού κράτους στη μετοχική της σύνθεση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 35%** όπως ορίζεται στο καταστατικό της. Διαφέρει από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία διατηρούσε το προνόμιο έκδοσης χαρτονομισμάτων στην Ελλάδα ως το 1928.

Κατά τη διατύπωση του άρθρου 29 του καταστατικού, **«Ο Διοικητής και οι Υποδιοικητές διορίζονται για μία εξαετία, με Προεδρικό Διάταγμα, μετά πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, κατόπιν προτάσεως του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας»**. Το κύρος και η ισχύς της θέσης είναι τέτοια ώστε πολλοί πρώην Διοικητές της Τράπεζας της Ελλάδος έχουν μετέπειτα τοποθετηθεί ως Υπουργοί σε διάφορες Κυβερνήσεις, ενώ τέσσερις από αυτούς (Αλέξανδρος Διομήδης, Εμμανουήλ Τσουδερός, Ξενοφών Ζολώτας και Λουκάς Παπαδήμος) έχουν διατελέσει Πρωθυπουργοί της χώρας σε έκτακτες περιπτώσεις.

Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους η Τράπεζα της Ελλάδος και τα μέλη των οργάνων της **δεν ζητούν ούτε δέχονται οδηγίες από την Κυβέρνηση**. Βάσει του καταστατικού κανείς αντιπρόσωπος του Δημοσίου δεν έχει δικαίωμα να ελέγξει τα βιβλία της τράπεζας σε κανένα από τα καταστήματα της **πλην του επιτρόπου του κράτους** ο οποίος μπορεί να ζητήσει στοιχεία αλλά υποχρεούται να τηρεί αυστηρή εχεμύθεια.

Το ανώτατο όργανο της Τράπεζας της Ελλάδος είναι η Γενική Συνέλευση των Μετόχων, όπου εκπροσωπείται το σύνολο των μετόχων. Επίσης, η Τράπεζα της Ελλάδος είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Διοικητής της από το 2014 είναι ο κ. Γιάννης Στουρνάρας.

3.2.3.- ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

α) Στα πλαίσια του συστήματος κεντρικών τραπεζών της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμμετέχει **στη χάραξη της ενιαίας νομισματικής πολιτικής της ζώνης του ευρώ** και την εφαρμόζει στην Ελλάδα, για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

β) **Με την έγκριση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας εκδίδει στο Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμματίων και Αξιών (ΙΕΤΑ) χαρτονομίσματα ευρώ**, τα οποία κυκλοφορούν ως νόμιμο χρήμα, και είναι αρμόδια για την κυκλοφορία και διαχείριση των χαρτονομισμάτων και κερμάτων ευρώ στην Ελλάδα.

γ) **Είναι αρμόδια για την παρακολούθηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας**.

δ) **Κατέχει και διαχειρίζεται τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας**.

- ε) **Εποπτεύει τα πιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας.**
- στ) Διατηρεί τραπεζικούς λογαριασμούς του Ελληνικού Δημοσίου και Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.
- ζ) Επιβλέπει τα συστήματα και τα μέσα πληρωμών.
- η) **Διαχειρίζεται μέρος του συναλλαγματικού αποθέματος και χρυσού της Ελλάδας.**
- θ) **Συλλέγει στατιστικά στοιχεία από νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.**
- ι) Καταρτίζει και δημοσιεύει τα νομισματικά και πιστωτικά μεγέθη και παρακολουθεί τις οικονομικές συγκυρίες κάθε εποχής και εκδίδει αναλύσεις σχετικά με αυτές.
- Με τις αρμοδιότητες αυτές, η ΤτΕ, παρουσιάζει έναν διφυή *νομικό χαρακτήρα*. Αφενός μεν ασκεί δημόσια εξουσία ως διοικητική αρχή, εκδίδοντας εκτελεστές διοικητικές πράξεις, αφετέρου δε, ασκεί, σε περιορισμένη έκταση, κοινές τραπεζικές εργασίες, συμβαλλόμενη κυρίως με άλλες τράπεζες. Στην τελευταία αυτή δραστηριότητα ισχύουν οι κανόνες του ιδιωτικού εμπορικού δικαίου. Για το λόγο αυτό, ως Ανώνυμη Εταιρεία, είναι και μέλος του Εμπορικού Επιμελητηρίου.

3.2.4.- ΟΙ ΚΑΤΕΞΟΧΗΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Ως κατεξοχήν εμπορικές θεωρούνται οι τράπεζες που λειτουργούν με κριτήρια που διέπουν τη Ιδιωτική Οικονομία, έστω και αν ελέγχονται από το κράτος. Οι τραπεζικές ανώνυμες εταιρείες έχουν ως πρωταρχικό σκοπό την αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων καθώς και τη χορήγηση Πιστώσεων, (Νόμος 3601/2007, άρθρο 2παρ. 1 εδ. α' και άρθρο 5 παρ. 1 και 2190/1920).

Η άδεια συστάσεως Τραπεζικού Ιδρύματος χορηγείται από την ΤτΕ, κατά την διακριτική της ευχέρεια και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του Νόμου.

Το καταστατικό τους εγκρίνεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης, (άρθρο 4παρ. 1 και 52 Ν. 2190/1920).

Όργανα της Ανώνυμης Τραπεζικής εταιρείας, είναι το Διοικητικό Συμβούλιο, η Γενική Συνέλευση των μετόχων και οι ελεγκτές, (άρθρα 18 επ., 25επ. και 36επ.

Υποχρεούνται να καταρτίζουν και να δημοσιεύουν του ετήσιους ενοποιημένους λογαριασμούς, εγκεκριμένους από το ΔΣ, όπως ειδικότερα προβλέπει ο Ν. 2190/1920 στα άρθρα 110-113.

3.2.5.- Ο ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Το τραπεζικό σύστημα αποτελεί την καρδιά του χρηματοπιστωτικού συστήματος μιας χώρας. Σε αυτό εντάσσονται οργανισμοί που κατέχουν

τον ρόλο του διαμεσολαβητή ανάμεσα σε αποταμιευτές και πιστούχους, εξασφαλίζοντας τον μετασχηματισμό της ρευστότητας. **Το τραπεζικό σύστημα συμβάλλει στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας με την τόνωση της εγχώριας ζήτησης, την χρηματοδότηση δυναμικών κλάδων της οικονομίας και καινοτόμων επενδυτικών πρωτοβουλιών.** Η αποτελεσματικότητα της συμβολής του εξαρτάται από την ύπαρξη αξιόπιστου θεσμικού πλαισίου το οποίο ρυθμίζει την λειτουργία της κοινωνίας σε οικονομικό επίπεδο και στηρίζει τις αναπτυξιακές διαδικασίες. Οι εμπορικές τράπεζες συμμετέχουν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα με σκοπό την ικανοποίηση των συναλλαγματικών αναγκών των καταναλωτών. Διαχειρίζονται με ορθολογικό τρόπο τα επίπεδα συναλλαγματικών διαθέσιμων κεφαλαίων, είτε επειδή επιδιώκουν το άριστο, είτε επειδή τους το επέβαλλε η κεντρική τράπεζα.

Αναλυτικότερα οι εμπορικές τράπεζες:

Λειτουργούν ως μεσολαβητές μεταξύ των αποταμιευτών και των επενδυτών.

Επηρεάζουν την προσφορά του χρήματος.

Είναι υποχρεωμένοι να κρατούν ένα ποσοστό, που καθορίζεται από την κεντρική τράπεζα, των καταθέσεων σε ρευστά διαθέσιμα και δανείζουν το υπόλοιπο τους.

Συνεπώς ο ρόλος τους είναι καθοριστικός και καίριος στην ανάπτυξη της οικονομίας μίας χώρας και η διασφάλιση της λειτουργικής ικανότητας και αξιοπιστίας του Τραπεζικού συστήματος, αποτελεί κύριο μέλημα τόσο του εθνικού όσο και του κοινοτικού νομοθέτη.

ΕΠΟΠΤΕΙΑ επί του τραπεζικού συστήματος αποτελεί η **αρμοδιότητα ελέγχου, συγκεκριμένης διοικητικής αρχής**, μετά από νομοθετική παρέμβαση, που σκοπό έχει τον έλεγχο και την επίβλεψη της εν γένει λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων, επεμβαίνοντας **ρυθμιστικά, ελεγκτικά και κυρωτικά**, διασφαλίζοντας τοιουτοτρόπως την φερεγγυότητα και αξιοπιστία τους και εν κατακλείδι την επίτευξη των στόχων της εθνικής οικονομίας, (εθνικής, οικονομικής και νομισματικής πολιτικής).

ΦΟΡΕΑΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ, στη χώρα μας, βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας είναι η **Τράπεζα της Ελλάδος**. Αυτό ορίζεται στο καταστατικό της, (άρθρο 2πα.1 εδ.δ και 55^Α) βάσει του οποίου μεταξύ των αρμοδιοτήτων της είναι **«η εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλων επιχειρήσεων και οργανισμών του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας».**

Στόχος της εποπτείας όπως ορίζεται στο ίδιο άρθρο είναι αφενός μεν **«η σταθερότητα και αποτελεσματικότητα του πιστωτικού συστήματος και γενικότερα του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας»**, αφετέρου δε, **«η διαφάνεια των διαδικασιών και των όρων των συναλλαγών των υποκειμένων σε αυτή».**

Τέλος η εποπτεία διακρίνεται αφενός μεν σ' εκείνη, που ασκείται σε πιστωτικά ιδρύματα, προληπτικά κατά τη σύσταση και την έναρξη της λειτουργίας τους, (ίδρυση, εγκατάσταση κλπ) αφετέρου δε, σε εποπτεία που ασκείται κατά την λειτουργία τους, δηλ. κατά την άσκηση της δραστηριότητάς τους. Στην παρούσα μελέτη θα μας απασχολήσει η δεύτερη περίπτωση.

3.2.6.- ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΤτΕ, ΚΑΤΑ ΤΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Το ίδιο το καταστατικό της ΤτΕ προβλέπει ρητά την συγκεκριμένη αρμοδιότητα, (ίδε ανωτέρω), η οποία ορίζεται emphaticά μετά την κύρωση του Ν. 2832/2000, άρθρο 18, αλλά και περαιτέρω ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Ν. 3601/2007 άρθρο 25. Ειδικότερα στο άρθρο 25 ρυθμίζονται θέματα εποπτείας κατά την λειτουργία των πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Βασικό περιεχόμενο της άσκησης εποπτείας κατά την λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων, αποτελεί: 1) η θέσπιση κανόνων λειτουργίας τους, 2) η παρακολούθηση της τήρησης του συνολικού νομοθετικού πλαισίου και 3) η επιβολή κυρώσεων σε περιπτώσεις παράβασης αυτού.

1) Η θέσπιση κανόνων λειτουργίας γίνεται είτε με τυπικό νόμο, είτε με ΠΔ/ΤΕ, η οποία αποτελεί κανονιστική διοικητική πράξη, μετά από νομοθετική εξουσιοδότηση. Ιδιαίτερο της νομοθετικής κατ' εξουσιοδότηση αρμοδιότητας της ΤτΕ και περιεχόμενο της εποπτικής της αρμοδιότητας αποτελεί **η διασφάλιση της φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων**, της ρευστότητάς τους, της διαφάνειας της λειτουργίας τους, ώστε να αποτρέπεται η επισφαλής συγκέντρωση κινδύνων, η υποχρέωση δημιουργίας εταιρικών συστημάτων εταιρικής διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου, , η διατήρηση ιδίων κεφαλαίων, ικανών να καλύψουν τις κεφαλαιακές ανάγκες των πιστωτικών ιδρυμάτων, βάσει αξιόπιστης διαδικασίας αξιολόγησης των κινδύνων, (στην τελευταία ανήκουν και τα ανεξάρτητα συστήματα διαχείρισης κινδύνων που πρέπει να διαθέτει μια τράπεζα προς αποφυγή χρεωκοπίας), η υποχρέωση δημοσιοποίησης πληροφοριών και η υποχρέωση παροχής πληροφοριών και στοιχείων στους συναλλασσόμενους, ενόψει της θεσπιζόμενης υποχρέωσης διαφάνειας και σαφήνειας των όρων συναλλαγών.

2) Η παρακολούθηση της τήρησης κανονιστικού πλαισίου από τα πιστωτικά ιδρύματα, γίνεται κυρίως με βάση τα στοιχεία και τις πληροφορίες ή τις γραπτές επεξηγήσεις που τα ίδια τα ιδρύματα παρέχουν στην ΤτΕ. Τα ανωτέρω είναι υποχρεωμένα να παρέχουν στην ΤτΕ, όπως η ίδια ορίζει, πληροφορίες και στοιχεία που διαθέτουν, χωρίς να μπορούν να επικαλεσθούν το τραπεζικό απόρρητο. Με την ΠΔ/ΤΕ

2606/21.2.2008, ειδικότερα καθορίστηκαν λεπτομερώς, (φυσικά αυτό ίσχυε και στο παρελθόν, ίδε ΠΔ/ΤΕ 2496/28.5.2002, ΠΔ/ΤΕ 2558/7.2.2005, ΠΔ/ΤΕ 2582/19.1.2007 κλπ.), τα στοιχεία που οφείλουν να θέτουν υπόψιν της Δ/νσης Εποπτείας του Πιστωτικού Συστήματος της ΤτΕ, τα Τραπεζικά Ιδρύματα, ενδεικτικά δε, αναφέρω τα κάτωθι: Μετοχική διάρθρωση, ειδικές συμμετοχές, ειδικές σχέσεις, κανονισμοί πιστοδοτήσεων, ειδικές σχέσεις, προτάσεις, εισηγήσεις και εγκρίσεις χρηματοδοτήσεων, τα δελτία πληροφοριών των πιστούχων και οι αναλύσεις των οικονομικών τους στοιχείων, τα πορίσματα των εσωτερικών ελεγκτών, το μετοχολόγιό τους κλπ. Οι σχετικοί πίνακες πρέπει να υποβάλλονται ανά μήνα, τρίμηνο, εξάμηνο ή ετησίως αναλόγως του αντικειμένου.

Η παρακολούθηση συνίσταται συνήθως σε προσκλήσεις προς τα πιστωτικά ιδρύματα για την υποβολή γραπτών επεξηγήσεων σε συγκεκριμένα θέματα εποπτείας, στην διενέργεια επιτόπιων ελέγχων και σε συνεργασία με εποπτικούς μηχανισμούς άλλων κρατών για διασταύρωση και ανταλλαγή πληροφοριών. Ακόμα περισσότερο οι Ορκωτοί λογιστές ή οι ελεγκτικές εταιρείες που διενεργούν βάσει του νόμου τους υποχρεωτικούς τακτικούς ή έκτακτους ελέγχους των οικονομικών καταστάσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων, υποχρεούνται να γνωστοποιούν αμέσως στην ΤτΕ κάθε παράβαση που υποπίπτει στην αντίληψή τους και δημιουργεί πρόβλημα την λειτουργία του πιστωτικού ιδρύματος.

3) Οι επιβαλλόμενες από την ΤτΕ, επί παραβάσεων, κυρώσεις διακρίνονται σε διοικητικές και ποινικές.

Οι διοικητικές κυρώσεις συνίστανται:

1) Σε λήψη διαρθρωτικών μέτρων προκειμένου να αντιμετωπισθούν από το πιστωτικό ίδρυμα οι ελλείψεις ή αδυναμίες ή προκειμένου να αποκατασταθεί η νομιμότητα.

2) Σε διορισμό επιτρόπου επ' αυτού και παράταση του χρόνου εκπληρώσεως ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων.

3) Σε ανάκληση της αδειάς του πιστωτικού ιδρύματος.

4) Σε επιβολή καθεστώτος ειδικής εκκαθάρισης, επί ανακλήσεως της άδειας λειτουργίας του.

5) Στην επιβολή των γενικών κυρώσεων του άρθρου 55^Α του καταστατικού της ΤτΕ, (πρόστιμο, άτοκη κατάθεση κλπ.) και των ειδικών κυρώσεων

Οι ποινικές κυρώσεις που επιβάλλονται επί των πιστωτικών ιδρυμάτων, συνίστανται καταρχήν στην επιβολή των διατάξεων που προβλέπονται στους νόμους 2190/1920 και 1667/1986 και ειδικότερα στις ποινικές διατάξεις των άρθρων 54-63 Ν. 2190/1920 και 15 Ν. 1667/1986. Ισχύουν επίσης οι διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, πέραν όμως αυτών, η τραπεζική νομοθεσία έχει συμπεριλάβει έναν αριθμό ειδικότερων

ποινικών διατάξεων για συγκεκριμένες αξιόποινες πράξεις, οι οποίες επειδή αφορούν αντικείμενα εποπτείας της ΤτΕ, εφόσον διαπιστώνονται από αυτήν κατά την άσκηση της εποπτείας που ασκεί, διώκονται με δική της έγκληση ή μηνυτήρια αναφορά. Από τις διατάξεις του ν.δ. 588/1948 άρθρο 5 και του α.ν. 1387/1950, προβλέπετο, (ανεξαρτήτως άλλων κυρώσεων που ενυπήρχαν σε άλλες διατάξεις), η δυνατότητα της ΤτΕ, (σωρευτικά ή διαζευκτικά), είτε να άρει από την ελεγχόμενη τράπεζα την εξουσιοδότηση να ενεργεί πράξεις επί συν/τος, είτε να την αποκλείει για ορισμένο ή αόριστο χρονικό διάστημα από περαιτέρω χρηματοδοτήσεις, είτε να αυξάνει το ποσοστό των αναγκαστικών καταθέσεων της σ' αυτήν, είτε να αυξάνει το επιτόκιο χρηματοδότησής της. Επιπλέον η παράβαση συνιστούσε αξιόποινη πράξη, διωκόμενη κατ' έγκληση της ΤτΕ, με την οποία ζητείτο η άσκηση ποινικής δίωξης, για τους παραβάτες υπαλλήλους, τον Διοικητή, τον Γενικό Διευθυντή, τον εντεταλμένο σύμβουλο της Τράπεζας κλπ. Οι ανωτέρω νόμοι καταργήθηκαν με τον ν. 3601/2007, χωρίς όμως να καταργηθεί η ιδιαίτερη υποχρέωση της ΤτΕ, απορρέουσα ευθέως εκ του εποπτικού της ρόλου, για την αντιμετώπιση των ανωτέρω θεσπιζομένων αδικημάτων και από την ίδια, πέραν της καλύψεως και αυτών των περιπτώσεων από τις γενικές διατάξεις του Δικαίου.

3.2.7.- Ο ΤΡΟΠΟΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤτΕ, ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ, ΑΠΟ ΤΟ 1990 ΚΑΙ ΕΝΤΕΥΘΕΝ.

Η ΤτΕ οφείλει, βάσει του καταστατικού της, (άρθρο 4 αυτού) και προκειμένου να εισφέρει στην επίτευξη του κοινοτικού και καταστατικού της στόχου, που είναι κατεξοχήν η διατήρηση της σταθερότητας στις τιμές, (άρθρα 4,98 και 105 Συνθ.ΕΚ), να λειτουργεί εντός του πλαισίου που χαράσσει η εκάστοτε κυβέρνηση και εντός των αρμοδιοτήτων που της έχουν εκχωρηθεί με νομοθετική εξουσιοδότηση, κατά το ισχύον, εκάστοτε, κανονιστικό πλαίσιο.

Ενόψει των ανωτέρω, η ΤτΕ υποχρεούται στην εποπτεία και στον έλεγχο των πιστωτικών ιδρυμάτων, όσον αφορά τις χρηματοδοτήσεις των παραγωγικών κλάδων της οικονομίας, το σύνολο των χορηγηθέντων πιστώσεων, τους όρους και τις προϋποθέσεις αυτών, στο καθορισμό των επιτοκίων και στις λοιπές επιβαρύνσεις των πιστώσεων, των ομολογιακών δανείων, των τραπεζικών ομολόγων, των πάσης φύσεως καταθέσεων, των επιβαρύνσεων για την παροχή υπηρεσιών. Η ΤτΕ, διαχρονικά βρίσκεται σε πλήρη αδράνεια, όσον αφορά τη ρύθμιση και τον έλεγχο των ανωτέρω θεμάτων, δικαιολογώντας την θέση της αυτή, ως απόρροια της ελευθερίας του ανταγωνισμού, της εξάρτησής της από την ΕΚΤ, (σχετική η απόφαση της ΕΤΠΘ/ΤΕ 178.19.7.2004) και της απεξάρτησής της από την καθοδήγηση της εκάστοτε Κυβέρνησης. Όμως η δικαιολογία

αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή, διότι δεν είναι δυνατόν η Πιστωτική Πολιτική μιάς χώρας να ασκείται από την ΕΚΤ και όχι από τις εκάστοτε υπεύθυνες κυβερνήσεις, ενέχουσας πλήρους αντισυνταγματικότητας, (άρθρο 82 Σ και άρθρο 1παρ. 2 Ν. 1266/182), οιασδήποτε αντίθετης νομοθετικής διάταξης, (ίδη σχετικά Ν.2548/1997 άρθρο 12 παρ. 6 και Ν. 2609/1998 άρθρο 1 παρ. 1 αι παρ. 4). Ο ελευθερία του ανταγωνισμού, η οποία επίσης προβάλλεται ως δικαιολογία, δεν επαρκεί, ενόψει του ότι και ο ανταγωνισμός λειτουργεί *sub lege*, στα πλαίσια των διατάξεων των νόμων 703/1977 και ν. 146/1914.

Διαχρονικά από το 1990 έως την έναρξη της οικονομικής κρίσης, (2009) η ΤτΕ δεν επέβαλε κανένα περιορισμό στην επεκτατική πιστοδοτική πολιτική των Τραπεζών ιδίως στο τομέα της καταναλωτικής πίστης, που υπήρξε ο κύριος παράγοντας αύξησης του πληθωρισμού από το έτος 2000 έως τουλάχιστον το 2010. Το γεγονός αυτό έπληξε καίρια την ήδη ασθενική Ελληνική Οικονομία.

Δεν διασφάλισε την αγοραστική δύναμη των καταθέσεων, με την θέσπιση κατωτάτων ορίων επιτοκίων στο ύψος του τρέχοντος πληθωρισμού, γεγονός που επιβράβευσε την ανήθικη εκμετάλλευση των καταθετών από τα Πιστωτικά Ιδρύματα, πλήττοντας ευθέως το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα της ιδιοκτησίας. Είναι γνωστό ότι και προ της επέλευσης της οικονομικής κρίσης τα επιτόκια καταθέσεων, ήταν αρνητικά και υπολείπονταν σε μεγάλο ποσοστό του ύψους του τρέχοντος πληθωρισμού. Ενώ ήταν και είναι πάγια τακτική όλων των τραπεζικών ιδρυμάτων η μη χορήγηση τόκων σε μικρού ύψους καταθέσεις, οι οποίες διαχρονικά αποτέλεσαν βασική πηγή πλουτισμού των τραπεζών, λόγω του ότι αποτελούσαν την πλειοψηφία των καταθέσεων, τις οποίες η τράπεζα εκμεταλλευόταν στο έπακρο, παρέχοντας δάνεια με υψηλά επιτόκια. Η Τράπεζα της Ελλάδος όμως δηλώνει ότι δεν έχει δικαίωμα επέμβασης στην πιστωτική πολιτική των τραπεζών!!!!

Δεν προέβη σε θέσπιση διατάξεων όσον αφορά τον καθορισμό ανώτατων ορίων επιτοκίων χορηγήσεων και απαγόρευση του ανατοκισμού στις πιστώσεις με το τέχνασμα του «αλληλόχρεου» λογαριασμού, (σχετική η υπ. αριθμ. 1219/2001 απόφαση του ΑΠ, περί σχέσεως τραπεζικών και εξωτραπεζικών επιτοκίων). Όμως είναι προϋπόθεση *sine qua non*, η σχέση και αλληλεπίδραση μεταξύ των τραπεζικών και εξωτραπεζικών επιτοκίων, γιατί επιβάλλεται από την απελευθέρωση των τραπεζικών επιτοκίων, από την αρχή της ισονομίας και από τις αποφάσεις των δικαστηρίων, ιδίως του ΑΠ που απεφάνθη περί «κοινών ανώτατων ορίων». Τα πιστωτικά ιδρύματα επέδειξαν σκανδαλώδη αδιαφορία και η ΤτΕ, κάλυψε πλήρως την τραπεζική απληστία, (απόρροια της οποίας, σε μεγάλο βαθμό, αποτελεί σήμερα, και η μεγάλου ύψους επισφάλεια των τραπεζών από τα «κόκκινα δάνεια»), με αποφάσεις της, (ενάντια στην

απόφαση του ΑΠ), ιδίως με αποφάσεις περί ελεύθερου ανταγωνισμού, επιτρέποντας την διαμόρφωση τιμών και επιτοκίων πάνω από κάθε όριο!!!!

Άσκησε πλημμελώς τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων της παροχής και εκτέλεσης των πιστώσεων, αν και είχε μέσω νομοθετικής εξουσιοδότησης την δυνατότητα να προβαίνει σε έλεγχο των βιβλίων και στοιχείων των τραπεζικών ιδρυμάτων, αλλά και των δανειοληπτών. **Δεν επέβαλλε διοικητικές κυρώσεις** σε πληθώρα περιπτώσεων, όπου μετά από έλεγχο προέκυπταν ευθύνες τόσο για παραβάσεις των κανονιστικών περί εποπτείας διατάξεων και των ΠΔ/ΤΕ, αλλά και δεν άσκησε τις επιβαλλόμενες εγκλήσεις στην περίπτωση όπου υπήρχαν σοβαρές ενδείξεις διάπραξης ποινικών αδικημάτων, (ιδίως απιστίας και απάτης).

Άσκησε πλημμελώς έλεγχο και εποπτεία στις εναρμονισμένες πρακτικές των τραπεζών, κατά παράβαση του νόμου 703/1977, όσον αφορά την επιβολή διαφόρων ειδών κόστους στον καταναλωτή και δεν επέβαλλε καμία κύρωση, αν και επανειλημμένως είχε κριθεί η συγκεκριμένη συμπεριφορά, με αποφάσεις των Ελληνικών Δικαστηρίων ως καταχρηστική και παράνομη.

Δεν άσκησε τον απαιτούμενο έλεγχο και εποπτεία για την έξαρση των καταναλωτικών δανείων, τα οποία απετέλεσαν, μια σημαντική, (αν όχι τη σημαντικότερη) πηγή εσόδων για τις τράπεζες. Η ανεξέλεγκτη αύξηση της καταναλωτικής πίστης στην Ελλάδα, όμως λειτούργησε εις βάρος της Εθνικής Οικονομίας και τα αποτελέσματα είναι ιδιαίτερα έντονα έως εκρηκτικά, την περίοδο της οικονομικής κρίσης, διότι εξασθένησε το Ελληνικό νοικοκυριό, αφού στην πλειοψηφία του, οδηγήθηκε σε υπερχρέωση, επιτρέποντας την εκμετάλλευσή του με υψηλά επιτόκια και ανατοκισμούς. Ενώ προξενεί αλγεινή εντύπωση η θέσπιση από τον κοινό Νομοθέτη, νόμων περί «τιτλοποίησης» των τραπεζικών απαιτήσεων από καταναλωτικά δάνεια, τα οποία απέφεραν σε προγενέστερο χρόνο ρευστότητα στις τράπεζες και αύξηση των επισφαλειών στην περίοδο της Οικονομικής Κρίσης. Η ΤτΕ ουδέν έπραξε επί του θέματος. Αδιαφόρησε πλήρως.

Πώς επιτελεί όμως αποτελεσματικά το σκοπό της, βάσει του καταστατικού της, (άρθρο 4), ήτοι την επίτευξη της σταθερότητας των τιμών, αφού δεν έλαβε κανένα μέτρο περιστολής έως τουλάχιστον την έναρξη της οικονομικής κρίσης των, πολλές φορές, παράνομων πρακτικών των τραπεζών και της προφανούς σε πολλές περιπτώσεις παράβασης των κανόνων πιστοδότησης; Ποιά τελικώς η εποπτεία που άσκησε ή που ώφειλε να ασκήσει, ποιοι οι έλεγχοι που έκανε και ποιες οι κυρώσεις που επέβαλλε για τις μεμπτές πρακτικές των συγχωνεύσεων, των αυξήσεων μετοχικών κεφαλαίων το 1999 και το 2000, των χρηματιστηριακών παιγνίων, της εξάρθρωσης των υγιών εργασιακών

σχέσεων, των σκανδαλωδών δανείων σε μεγαλομετόχους, της κάλυψης βαρύτερων ποινικών αδικημάτων από τα ΔΣ των τραπεζών τα οποία ήταν προφανή μετά από ελέγχους. Τα πρόσκαιρα κέρδη των τραπεζών απετέλεσαν ικανή αιτία της παράλειψης άσκησης των απαιτούμενων ενεργειών, που θα απέτρεπαν σε δύσκολες στιγμές την κατάρρευσή τους; Ήταν επιδίωξη και καίριος σκοπός του τραπεζικού συστήματος η απομύζηση της ελάχιστης οικονομικής δυνατότητας, που υπήρχε σε έναν σκληρά ανταγωνιστικό επιχειρηματικό περιβάλλον και σε συνθήκες απόλυτης έξαρσης υπερκαταναλωτισμού που λειτουργούσαν σε μια ήδη ισχνή και επισφαλή Ελληνική οικονομία; Η απουσία της άσκησης ουσιαστικής εποπτείας και ελέγχου από την ΤτΕ στο Τραπεζικό σύστημα, ως και σήμερα, (ίδη Τράπεζα Αττικής ΑΕ), αλλά και επιβολής κυρώσεων δεν οδήγησε σε δυσχερή θέση μόνον το Τραπεζικό σύστημα αλλά ολόκληρη την Εθνική Οικονομία, στην οποία και οι ίδιες οι Τράπεζες στηρίζουν την ύπαρξή τους.

Η αποφυγή αναγνώρισης και ανάληψης ευθύνης ακόμα και τώρα, όπως διαπιστώθηκε από το άκουσμα των όσων ανέφεραν, εξεταζόμενοι ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής της Βουλής, ο Διοικητής και τα στελέχη της ΤτΕ, κ.κ. Στουρνάρας, Παπαγιαννίδου και Πάσχας, προκαλεί πλέον κάθε σκεπτόμενο πολίτη.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η λειτουργία του τραπεζικού συστήματος τα τελευταία 40 χρόνια και ο τρόπος άσκησης της εποπτείας επ’ αυτού από την ΤτΕ, απέδειξε αφενός μεν τις παθογένειες κάθε πλευράς, αλλά έτι περισσότερο την έλλειψη παντελώς τραπεζικής επιχειρηματικής ηθικής. Θα μπορούσα να αναπτύξω ευρέως το θέμα αυτό, όμως η συνοπτική παρουσίαση που επιβάλλεται, δεν μου το επιτρέπει. Συνεπώς ως κατακλείδα του παρόντος θέματος αναφέρω ότι η ΤτΕ της οποίας ο ρόλος είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την Εθνική οικονομία, οφείλει πλέον να εγερθεί από τον ηδύ ύπνο και να ασκήσει τα καθήκοντά της, όπως το επιβάλλουν οι νόμοι, εθνικοί και κοινοτικοί και οι διατάξεις της ΕΚΤ, προκειμένου να επιτελέσει τον ύψιστο σκοπό της, που είναι η σταθερότητα των τιμών και η ανάπτυξη της χώρας μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΠΛΗΜΜΕΛΟΥΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ-ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΚΥΡΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤτΕ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Στο κεφαλαίο αυτό παρατίθενται Εκθέσεις Ελέγχου της Τράπεζας της Ελλάδος σε Τραπεζικά Ιδρύματα και θυγατρικές τους και οι διαπιστώσεις των ελεγκτών. Παρατηρούνται σ’ αυτές σημαντικές αποκλίσεις από το

κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας με αποτέλεσμα σημαντικές οικονομικές ζημιές,, ενώ πολλές από τις παρατηρήσεις των ελεγκτών εγείρουν και σοβαρά ερωτηματικά για την ύπαρξη σοβαρών ευθυνών σε τραπεζικά στελέχη και γιατί ο έλεγχος της ΤτΕ δεν προέβη σε ουσιαστικές παρεμβάσεις αλλά απλώς έμεινε σε διαπιστώσεις.

4.1.- ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ της ΤτΕ για τηνBANK ΑΕ - 2003.

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, η Γενική Επιθεώρηση Τραπεζών, με κλιμάκιο Επιθεωρητών πραγματοποίησε το **2003**, έλεγχο του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων τηςBANK ΑΕ, με σκοπό την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και των διαδικασιών χορηγήσεων. Από το Πόρισμα του Ελέγχου που διενεργήθη σε τμήμα του δανειακού χαρτοφυλακίου τηςBANK ΑΕ, προέκυπτε ζημιά που υπερέβαινε σημαντικά τόσο τις σχηματισθείσες προβλέψεις όσο και εκείνες που υπολογίζονταν με βάση την ΠΔ/ΤΕ 2442/1999. Η διαφορά έναντι των τεθειμένων προβλέψεων ήταν σημαντικού ύψους, χωρίς να συνυπολογισθεί η αναμενόμενη ζημιά για το μη ελεγχθέν, ιδίως ενήμερο χαρτοφυλάκιο. Διαπιστώθηκε επίσης αδυναμία στη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου και λήψη άμεσα διορθωτικών ενεργειών.

Στο πόρισμα αναφέρεται, ενδεικτικά:

- αύξηση των προβλέψεων κατά 226,1%.
- Υποξία ύψους 1.104 εκατ. ευρώ, από την αποτίμηση του Χαρτοφυλακίου τηςBANK ΑΕ, η οποία επηρέασε **αρνητικά τα Ιδια Κεφάλαια** της Τράπεζας και του Ομίλου.
- Σύμφωνα με παρατήρηση των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών επί του Ισολογισμού της χρήσης 2002, **το αρνητικό αποτέλεσμα από την αποτίμηση του χαρτοφυλακίου μετοχών θα έπρεπε να είναι κατά 70 εκ. μεγαλύτερο.**
- Δεν επαναξιολογείται κατ' έτος ο πιστωτικός κίνδυνος, κατά παράβαση του ισχύοντος συστήματος.
- Επισημάνθηκαν **πολλές αποκλίσεις** από την υπάρχουσα διαδικασία, οι οποίες διατυπώνονται και στα Πορίσματα Εσωτερικής Επιθεώρησης τηςBANK ΑΕ.
- Παρατηρήθησαν επανειλημμένες ρυθμίσεις οφειλών με στόχο να καταστούν ενήμερες, χωρίς να πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις, όπως προκύπτει από την εξέταση των οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων. Σημειώνεται ότι η τράπεζα επιχειρώντας να βελτιώσει τα υποβαλλόμενα στοιχεία της ΠΔ/ΤΕ 2442/99 δεν καταχωρεί τα ρυθμισθέντα δάνεια στην κατηγορία «ρυθμισμένα», για τα οποία απαιτούνται προβλέψεις 20% αλλά στα ενήμερα!! για τα οποία απαιτούνται προβλέψεις 1%.

- Παρατηρήθηκαν **εγκρίσεις** χορηγήσεων από ανώτερα εγκριτικά κλιμάκια παρά την **ύπαρξη αρνητικών εισηγητικών** και χωρίς επαρκή και τεκμηριωμένη αιτιολόγηση.
- **Ελλιπής τήρηση των σχετικών εγκυκλίων** για την μεταφορά της παρακολούθησης χορηγήσεων του πελάτη σε οριστική καθυστέρηση, λογιστικά και διοικητικά.
- **Ελλιπής εφαρμογή των σχετικών εγκυκλίων** για το χαρακτηρισμό απαίτησης ως επισφαλούς.
- Στην **εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου** με βάση το ισχύον σύστημα της τράπεζας παρατηρήθηκε **σοβαρός βαθμός υποκειμενικότητας** στη βαθμολόγηση των πελατών, όσον αφορά τα ποιοτικά κριτήρια. Υπήρξαν περιπτώσεις όπου δεν τηρήθηκαν οι προβλεπόμενες διαδικασίες και για τα ποσοτικά κριτήρια με αποτέλεσμα να μην γίνεται επικαιροποίηση από τηνBANK της ταξινόμησης για πελάτες παρά **την ύπαρξη δυσμενών οικονομικών μεγεθών** και καθυστερημένων οφειλών.

ΗBANK ΑΕ δεν ακολούθησε τις υποδείξεις της ΤτΕ για διορθώσεις, με αποτέλεσμα την **διόγκωση της ζημιάς**, η οποία δημιούργησε πρόβλημα στην συνέχιση της δραστηριότητάς της το 2004-2005. Για την επίλυση του προβλήματος αποφασίστηκε η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της, η οποία στηρίχθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο. Παράλληλα η νέα Διοίκηση της Τράπεζας το 2004 αποφάσισε την διενέργεια Εσωτερικού Ελέγχου για την διαπίστωση των αιτιών της τεράστιας ζημιάς της Τράπεζας, ιδίως από δανειοδοτήσεις και από χορηγήσεις περιόδου 1999-2002. Οι Εκθέσεις των Εσωτερικών Ελεγκτών τηςBANK ΑΕ, κατέληξαν στα ίδια συμπεράσματα με αυτά των Επιθεωρητών της ΤτΕ και διαβιβάστηκαν, μέσω της Νομικής Υπηρεσίας στην Εισαγγελία για την διαπίστωση και απόδοση Ποινικών Ευθυνών. Μετά από 15 και πλέον έτη, από την πληθώρα των υποθέσεων που περιγράφει το Πόρισμα του Εισαγγελέως Νικολούδη, για **μία** υπόθεση, υπήρξε καταδικαστική απόφαση για το αδίκημα της απάτης, (υπ. αριθμ. 3699/12.10.2016), από το Τριμελές Εφετείο κακουργημάτων Αθηνών, για τα στελέχη τηςBANK ΑΕ, που εισηγήθηκαν την χορήγηση δανείων κατά παράβαση του νόμου και των εγκυκλίων διατάξεων καθώς και για τους επιχειρηματίες που συνεβλήθησαν.

Η ΤτΕ αν και είχε κάνει έλεγχο σε προγενέστερο χρόνο, αν και διαπίστωσε την παράβαση πληθώρας διοικητικών και ποινικών διατάξεων, αν και είχε την ιδιαίτερη νομική υποχρέωση, εκ του νόμου και του ρόλου της, ως εποπτεύοντος οργάνου, να προβεί άμεσα στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων, το 2003 και υποβολή έγκλησης για απιστία, απάτη και παράβαση των διατάξεων και εγκυκλίων της ΤτΕ,

εντούτοις ΔΕΝ ΠΡΟΕΒΗ σε καμία από τις επιβαλλόμενες βάσει νόμου ενέργειες.

4.2.- ΤΡΑΠΕΖΑΑΕ.

Η ανωτέρω αναφερόμενη ενδεικτική περίπτωση, αποτελεί «δείγμα» της πλημμελούς εποπτείας και της έλλειψης επιβολής κυρώσεων από την μόνη αρμόδια προς τούτο Διοικητική Αρχή, ήτοι την ΤτΕ, γεγονός που δημιουργεί εύλογα ερωτηματικά για την αποτελεσματικότητα της άσκησης του ρόλου της διαχρονικά έως σήμερα. Η περίπτωση του ελέγχου της Τράπεζας ΑΕ αποτελεί πρόσφατο γεγονός, επ' ευκαιρία του οποίου γεννώνται έντονα πλέον τα ίδια ερωτηματικά, πανομοιότυπα με την περίπτωση της ΤράπεζαςBANK ΑΕ. Όπως διαπιστώνεται από την κατάθεση των στελεχών της ΤτΕ, υπήρξαν Πορίσματα, τα οποία εν κατακλείδι προέβλεπαν παράνομες χορηγήσεις και μεγάλες επισφάλειες. Εν τούτοις κανένα από τα εξετασθέντα στελέχη, (Διοικητή και Δ/ντές) **δεν δέχθηκε** ότι υπήρξε παράβαση νόμου ή ιδιαίτερη υποχρέωσή τους για λήψη διοικητικών κυρώσεων η υποβολή εγκλήσεων!!!!

4.3.- Ο εποπτικός και ελεγκτικός ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος, στην διακράτηση και αγορά Ελληνικών Ομολόγων την περίοδο 2010-2011, από τις Ελληνικές Τράπεζες, ενόψει σφοδρής οικονομικής κρίσης και απαξίωσης των Ομολόγων του Δημοσίου.

Παραθέτω, επί του θέματος, αυτούσιο το άρθρο του οικονομολόγου Γιάννη Σιάτρα: «Ως προαναφέρθη η ΤτΕ είναι επιφορτισμένη με την προληπτική εποπτεία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, την οποία ασκεί η Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος (ΔΕΠΣ). Η εποπτεία αυτή, όπως προσδιορίζεται από σειρά νομοθετημάτων, στοχεύει στη διασφάλιση της σταθερότητας και της εύρυθμης λειτουργίας του εγχώριου χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Κατά την έναρξη της κρίσης χρέους της Ελλάδας (31/12/2009), το σύνολο του Ελληνικού Δημοσίου Χρέους έφθανε στα € 298,5 δισεκατομμύρια. Από το σύνολο του χρέους, περίπου € 253 δισεκατομμύρια, εκφράζονταν σε Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου. Από τα ομόλογα αυτά, τίτλοι συνολικού ύψους περίπου € 203 δισεκατομμυρίων (το ποσό αφορά στην ονομαστική αξία των ομολόγων) βρίσκονταν σε τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρίες, συνταξιοδοτικά ταμεία, σε λοιπούς θεσμικούς επενδυτές και σε ιδιώτες του εξωτερικού.

Το γεγονός ότι, ένα τόσο υψηλό ποσό χρέους του Ελληνικού Δημοσίου βρίσκονταν στα χαρτοφυλάκια τραπεζών και άλλων επενδυτών του

εξωτερικού, έπαιξε έναν κεφαλαιώδη ρόλο στην όλη εξέλιξη της κρίσης του Ελληνικού χρέους, στην πολιτική που ακολούθησαν η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, οι Κυβερνήσεις των Ευρωπαϊκών κρατών και άλλοι φορείς προς τη χώρα μας και τελικά, προσδιόρισε την κατάληξη της κρίσης αλλά και την πολιτική, οικονομική και κοινωνική πορεία της Ελλάδας, έως σήμερα, ενώ θα την επηρεάζει για πολλές δεκαετίες ακόμη.

Όπως προκύπτει από την ιστορική έρευνα, τις αναλύσεις δεκάδων ιδρυμάτων, επενδυτικών οίκων, διεθνών οργανισμών και μεμονωμένων αναλυτών, αλλά και από εκατοντάδες ή ακόμη και χιλιάδες δημοσιεύματα της περιόδου Μαρτίου 2010 έως και Δεκεμβρίου 2012, αλλά και όπως σήμερα παραδέχονται ακόμη και επίσημοι φορείς (δείτε τις πρόσφατες δηλώσεις του κ. Όλι Ρεν), το κυρίως ζητούμενο από τους φορείς του εξωτερικού που ενεπλάκησαν στην Ελληνική κρίση, ήταν η εξεύρεση τρόπων για τη μείωση της έκθεσης των ευρωπαϊκών τραπεζών και των λοιπών (θεσμικών) επενδυτών, στον κίνδυνο που συνεπάγονταν η κατοχή αυτών των τεράστιων ποσοτήτων των Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου. Εάν η Ελλάδα χρεοκοπούσε την περίοδο εκείνη (Μάιος 2010) ή εάν κήρυττε “παύση πληρωμών”, τότε οι Ευρωπαϊκές τράπεζες, οι λοιποί επενδυτές και -κατά συνέπεια- πολλές Ευρωπαϊκές οικονομίες (οι τράπεζες των οποίων κατείχαν ελληνικά ομόλογα) διακινδύνευαν μεγάλες ζημιές.

Για την αποφυγή εμφάνισης και καταγραφής ζημιών από τις ξένες τράπεζες που κατείχαν στα χαρτοφυλάκιά τους Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, η εξεύρεση τρόπων για την μείωση της διακράτησης αυτών των ομολόγων από τις τράπεζες και τους άλλους επενδυτές του εξωτερικού, ήταν επιτακτική και κεφαλαιώδους σημασίας.

Κατά το διάστημα που ακολούθησε, δηλαδή από την έναρξη της κρίσης χρέους της Ελλάδος (αρχές του έτους 2010) μέχρι και τον Μάρτιο του 2012 (οπότε και έγινε το PSI - “κούρεμα χρέους”), οι ξένες τράπεζες μείωσαν τις θέσεις τους σε Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου κατά περισσότερο από € 145 δισεκατομμύρια (και βέβαια, γλύτωσαν το “κούρεμα” που έγινε στη συνέχεια).

Αυτό επιτεύχθηκε με τρεις κυρίως τρόπους:

α) Με την πλήρη αποπληρωμή των ομολόγων που έληξαν μεταξύ του Μαΐου 2010 και Φεβρουαρίου 2012 (η αποπληρωμή τους έγινε κανονικά με τα κεφάλαια που δανειζόταν η χώρα με βάση τη συμφωνία του πρώτου Μνημονίου).

β) Με την πώλησή τους στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σε τιμές που -κατά μέσο όρο- κυμάνθηκαν μεταξύ του 70% έως 75% της ονομαστικής τους αξίας.

γ) Με την πώληση ομολόγων σε ελληνικές τράπεζες και επιχειρήσεις των ελληνικών τραπεζικών ομίλων.

Με τον τρόπο αυτό, όταν έγινε η διαδικασία απομείωσης του Ελληνικού Δημόσιου Χρέους (PSI ή “κούρεμα” όπως επικράτησε να λέγεται) οι ξένες τράπεζες και άλλοι ξένοι επενδυτές συμμετείχαν με μικρά ποσά ομολόγων, ενώ, λόγω της μείωσης των θέσεών τους με τον τρόπο που περιγράφηκε παραπάνω, ένα μεγάλο τμήμα του Ελληνικού χρέους δεν “κουρεύτηκε” (δηλαδή αυτό που διακρατούνταν από τις Ευρωπαϊκές Κυβερνήσεις και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα). Από την άλλη πλευρά, οι Ελληνικές τράπεζες συμμετείχαν με αυξημένα ποσά ομολόγων (πολύ μεγαλύτερα απ’ αυτά που κατείχαν λίγο πριν την αρχή της κρίσης), με αποτέλεσμα την καταγραφή βαρύτερων ζημιών.

Δηλαδή, παρά το ότι οι Τράπεζες έβλεπαν τη βύθιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας και γνώριζαν τους κινδύνους που συνεπάγονταν η κατοχή Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, αυτές, όχι μόνον δεν ρευστοποιήσαν - ως όφειλαν για να προστατευθούν, αλλά και να προστατέψουν τους μετόχους τους - τις θέσεις τους, αλλά αντίθετα, υπερδιπλασίασαν τις θέσεις τους!

Το γεγονός αυτό οδήγησε στην ανάγκη ανακεφαλαιοποίησής τους, με νέα δάνεια που αναγκάστηκε να πάρει η χώρα, δάνεια τα οποία επιβάρυναν το Δημόσιο Χρέος και συνεπώς έβλαψαν την Εθνική Οικονομία και τον Ελληνικό λαό και τους Έλληνες Φορολογούμενους.

Το γεγονός της αύξησης των θέσεων των Ελληνικών Τραπεζών σε (τοξικά) Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου κατά τη διάρκεια της περιόδου από τα τέλη του 2009 έως τα τέλη του 2011, ήταν λίγο έως πολύ γνωστό, χωρίς ωστόσο να γνωρίζουμε τα ακριβή μεγέθη. Αυτά έγιναν γνωστά σε απάντηση που έδωσε ο Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών σε ερώτηση που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής της Α' Αθηνών κ. Προκόπης Παυλόπουλος. Μαζί με την απάντηση, ο κ. Σταϊκούρας κατέθεσε και τους παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 1: Υπόλοιπα Ομολογίων του Ελληνικού Δημοσίου – Εγχώριος τομέας

Ημερομηνία	Τράπεζες	Κεντρική Τράπεζα	Ασφαλιστικά Ταμεία	Λοιπά Χρημ/κά Ιδρύματα	Λοιπά μη Χρημ/κά Ιδρύματα - Ιδιώτες	Σύνολο
31/12/2008	14.614	2.720	20.289	3.810	1.173	42.605
31/12/2009	20.087	3.452	25.895	4.341	2.159	55.935
30/4/2010	35.746	3.727	27.863	4.339	3.349	75.025
31/12/2010	35.440	7.339	29.264	4.159	4.246	80.448
30/9/2011	44.061	7.467	24.732	3.861	5.456	85.577
31/12/2011	46.940	7.467	23.415	3.850	4.494	86.166

Πίνακας 2: Υπόλοιπα Ομολογίων του Ελληνικού Δημοσίου – Εξωτερικός τομέας

Ημερομηνία	Κάτοικοι εξωτερικού σε Έλληνες Θεματοφύλακες	CCBM Σύστημα Ανταποκριτιών Κεν. Τραπεζών	CLEARSTREAM (Διεθνές Αποθετήριο)	EUROCLEAR (Διεθνές Αποθετήριο)	Σύνολο
31/12/2008	155.455	17.230	0	0	172.685
31/12/2009	141.646	18.095	34.911	0	194.653
30/4/2010	129.972	21.225	35.917	0	187.113
31/12/2010	45.890	23.358	34.175	70.919	174.342
30/9/2011	40.039	20.335	26.539	67.393	154.307
31/12/2011	34.965	23.999	26.286	66.990	152.240

(τα ποσά αναφέρονται σε εκατομμύρια ευρώ)

Από τους παραπάνω πίνακες, μεταξύ άλλων προκύπτει ότι η εξέλιξη της αξίας των Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου που διακρατούσαν οι Ελληνικές Τράπεζες, μεταξύ των ετών 2008 και 2011, είχε ως εξής:

31/12/2008: 14.614 εκατ. ευρώ.

31/12/2009: 20.087 εκατ. ευρώ.

30/4/2010: 35.746 εκατ. ευρώ.

31/12/2010: 35.440 εκατ. ευρώ.

31/12/2011: 46.940 εκατ. ευρώ.

Δηλαδή, μεταξύ του τέλους του 2008 και του τέλους του 2011, σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρεί η Τράπεζα της Ελλάδος, τα ομόλογα που διακρατούσαν στα χαρτοφυλάκιά τους οι Ελληνικές Τράπεζες αυξήθηκαν κατά 32,3 δισεκατομμύρια ευρώ ή κατά 221,2%.

Μεταξύ του τέλους του 2009 και του τέλους του 2011, η αύξηση έφθασε στα 26,9 δισεκατομμύρια ή κατά 133,7%.

Σε νέα ερώτηση που κατέθεσε (στις 29/10/2012), ο κ. Παυλόπουλος σχολιάζει τους παραπάνω πίνακες, εκφράζει μερικά συμπεράσματα. Μεταξύ των άλλων σημειώνει:

“Από τ’ ανωτέρω στοιχεία συνάγεται αβιάστως ότι συστηματικά, κατά τη διετία 2010-2011, οι ξένοι παράγοντες των αγορών και ιδίως οι ξένες τράπεζες, πρωτίστως δε οι Γερμανικές, οι Γαλλικές και οι Αγγλικές – φυσικά με τη στήριξη των Κυβερνήσεών τους, οι οποίες συντελούσαν στην καθυστέρηση αναδιάρθρωσης του δημόσιου χρέους της Ελλάδας προκειμένου να κερδηθεί χρόνος - πωλούσαν μαζικά ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου που κατείχαν στα χαρτοφυλάκιά τους, ενώ αγόραζαν, μεταξύ άλλων, και οι Ελληνικές Τράπεζες, η Τράπεζα της Ελλάδος, οι Έλληνες ιδιώτες –φυσικά και νομικά πρόσωπα- και, αυτονοήτως, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Το περαιτέρω συμπέρασμα που, επίσης αβιάστως, προκύπτει είναι ότι οι ξένοι παράγοντες των αγορών, οι οποίοι γνώριζαν, πωλούσαν. Ενώ αγόραζαν οι Έλληνες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, πιστεύοντας και τις κατηγορηματικές δηλώσεις του οικονομικού επιτελείου της Κυβέρνησης Γ. Παπανδρέου ότι δεν πρόκειται να γίνει αναδιάρθρωση του δημόσιου χρέους και, άρα, "κούρεμα" των ομολόγων.”

Και καταλήγει: “Ποιοί έχασαν και ποιοί ωφελήθηκαν απ’ όλον αυτό τον ορυμαγδό δηλώσεων και παρεμβάσεων είναι πλέον πασιφανές: Κέρδισαν οι ξένοι που γνώριζαν. Και έχασαν, μεταξύ άλλων και κατά κύριο λόγο, οι Ελληνικές Τράπεζες, τα Ελληνικά Ασφαλιστικά Ταμεία, οι Έλληνες ιδιώτες –φυσικά και νομικά πρόσωπα- και η Τράπεζα της Ελλάδος.”

Με βάση τα στοιχεία που αναγράφονται στις Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις της χρήσης του 2011 της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, της Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias, της Alpha Bank και της Τράπεζας Πειραιώς, προκύπτει ότι, στο PSI (“κούρεμα”) του Μαρτίου 2012:

- Η Εθνική Τράπεζα συμμετείχε με επιλέξιμους τίτλους (Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου που ανταποκρίνονταν στους όρους της ανταλλαγής) συνολικού ύψους € 14.751 εκατομμυρίων και κατέγραψε ζημιές € 11.783 εκατομμυρίων.

- Η Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias συμμετείχε με ομόλογα € 7.336 εκατομμυρίων (η Τράπεζα δε διευκρινίζει εάν πρόκειται για ονομαστική ή λογιστική αξία) και κατέγραψε ζημιές € 5.779 εκατομμυρίων.

- Η Alpha Bank συμμετείχε με ομόλογα € 6.043 εκατομμυρίων και κατέγραψε ζημιές € 4.789 εκατομμυρίων.

- Η Τράπεζα Πειραιώς συμμετείχε με ομόλογα € 7,7 δισεκατομμυρίων και κατέγραψε ζημιές € 5.911 εκατομμυρίων.

Δεν είναι γνωστό το ύψος της συμμετοχής του Ταχυδρομικού Ταμειοτηρίου και της Αγροτικής Τράπεζας επειδή καθώς έπαυσαν να υφίστανται ως νομικά πρόσωπα, δεν εκδόθηκαν, ή δεν είναι δυνατό να εξευρεθούν τα σχετικά στοιχεία. Όμως, όπως προκύπτει από δημοσιεύματα της περιόδου, οι συγκεκριμένες Τράπεζες, στις 30/6/2010 κατείχαν Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου ύψους € 5,3 δισεκατομμύρια (Ταχυδρομικό Ταμειοτήριο), € 3,9 (Αγροτική Τράπεζα), ενώ σε περίπου € 4,5 δισεκατομμύρια υπολογίζεται το ύψος των ομολόγων που κατείχαν η Marfin, καθώς και άλλες μικρότερες τράπεζες.

Όμως, οι ζημιές δε σταμάτησαν εδώ. Στο νέο “κούρεμα” που έγινε το Δεκέμβριο του 2012, οι ζημιές αυξήθηκαν ακόμη περισσότερο:

- Η Εθνική Τράπεζα συμμετείχε προσφέροντας ομόλογα ύψους € 4,4 δισεκατομμυρίων. Έναντι αυτών έλαβε τίτλους του ΕΤΧΣ ύψους € 1,5 δισεκατομμυρίων. (Κατέγραψε ζημιά € 2,9 δισεκατομμυρίων).

- Η Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias συμμετείχε με ομόλογα ύψους € 2,3 δισεκατομμυρίων. Κατέγραψε ζημιά € 1,5 δισεκατομμυρίων.-

Η Alpha Bank συμμετείχε με ομόλογα ύψους € 1,5 δισεκατομμυρίων. Κατέγραψε ζημιά € 1,0 δισεκατομμυρίων περίπου.

- Η Τράπεζα Πειραιώς συμμετείχε με ομόλογα ύψους € 4,3 δισεκατομμυρίων. Κατέγραψε ζημιά € 2,8 δισεκατομμυρίων περίπου.

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω ζημιών, τα ίδια κεφάλαια των Ελληνικών Τραπεζών υποχώρησαν σε εξαιρετικά χαμηλά (και μη αποδεκτά με βάση τους διεθνείς κανόνες) επίπεδα (στην περίπτωση μάλιστα της Εθνικής

Τράπεζας βρέθηκαν να είναι και αρνητικά), με αποτέλεσμα να υπάρξει η ανάγκη για την ανακεφαλαιοποίηση των τεσσάρων τραπεζών που κρίθηκαν ως “συστημικές”, αλλά και την αναγκαστική εκκαθάριση της Αγροτικής Τράπεζας και του Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου και την τελική εκχώρησή τους σε άλλους τραπεζικούς ομίλους (η μεν Αγροτική Τράπεζα “πουλήθηκε” έναντι 95 εκατομμυρίων ευρώ στην Τράπεζα Πειραιώς, το δε Ταχυδρομικό Ταμειυτήριο απορροφήθηκε -με απαράδεκτους όρους- από την Eurobank).

Όμως, το κόστος της ανακεφαλαιοποίησης τελικά το επωμίσθηκε το σύνολο του Ελληνικού λαού, αφού αυτή έγινε με κεφάλαια που δανείστηκε η χώρα από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τα άλλα Κράτη μέλη της Ευρωζώνης, ενώ το δάνειο (το οποίο υπολογίζεται σε περίπου 50 δισεκατομμύρια ευρώ), προστέθηκε στο Δημόσιο Χρέος της χώρας, τη στιγμή μάλιστα που αυτή, εξακολουθεί να έχει σημαντικά χρηματοδοτικά κενά για την κάλυψη υποχρεώσεών της, με αποτέλεσμα την όξυνση των πιέσεων για συγκέντρωση ακόμη υψηλότερων φορολογικών εσόδων, αλλά και τη διατήρηση της περιοριστικής πολιτικής που τόσα δεινά έχει προκαλέσει στην Ελληνική οικονομία και την Ελληνική κοινωνία.

Η ανεύθυνη συμπεριφορά των διοικήσεων των Τραπεζών:

Οι αγοραπωλησίες των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου που έγιναν πριν από το “κούρεμα” του χρέους (PSI) (δηλαδή, πριν από το Μάρτιο του 2012) και οι ενέργειες των ελληνικών τραπεζών και των ελληνικών ασφαλιστικών ταμείων, επηρέασαν καταλυτικά -και θα επηρεάζουν για πολλά ακόμη χρόνια- την πορεία των δημοσίων οικονομικών, την εξέλιξη του χρέους και την περιουσία των ασφαλιστικών ταμείων, την πορεία της οικονομίας και γενικά, την ευρύτερη οικονομική κατάσταση του ελληνικού λαού.

Μεταξύ των ετών 2009 και 2012 υπήρξαν κάθε είδους ενδείξεις για την **επερχόμενη απαξίωση των Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου** και την οικονομική καταστροφή των κατόχων τους. Υπήρξαν ενδείξεις από τα ΜΜΕ, τα οποία περιέγραφαν τις εναγόνιες προσπάθειες των ξένων τραπεζών να “ξεφορτωθούν” τα **Ελληνικά ομόλογα**. Υπήρξαν **προειδοποιήσεις από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης**, διάφορα μελετητικά ιδρύματα, αλλά και διάφορους διεθνείς οργανισμούς. Προειδοποιήσεις και επιφυλάξεις δημοσίευαν ακόμη και τα **τμήματα Μελετών και Αναλύσεων των Ελληνικών Τραπεζών**, των ιδίων που στο μεταξύ αύξαναν τις θέσεις τους σε Ελληνικά ομόλογα! Ενώ, η χρηματιστηριακή αγορά, σε καθημερινή βάση, κατέγραφε το μέγεθος της απαξίωσης των τραπεζικών μετοχών.

Και όμως, σ' αυτό το περιβάλλον, μέσα σ' αυτές τις εξελίξεις, οι Ελληνικές Τράπεζες, έχοντας γνώση των πιθανών συνεπειών, αύξησαν θεαματικά την ποσότητα των Ελληνικών Ομολόγων στα χαρτοφυλάκιά τους!

Ο κάθε λογικός άνθρωπος θα αναρωτηθεί για το πώς είναι δυνατόν οι διοικήσεις των τραπεζών να συμπεριφερθούν με τόσο μεγάλη και εγκληματική ανωριμότητα; Πώς είναι δυνατό να συνεχίσουν να αυξάνουν τις θέσεις τους σε “τοξικά” ελληνικά ομόλογα, όταν η χώρα βούλιαζε και όταν όλες οι ξένες τράπεζες “ξεφόρτωναν” με βιασύνη τα ομόλογα αυτά από τα δικά τους χαρτοφυλάκια; Πώς είναι δυνατό να κατέχουν “τοξικά” ομόλογα τα οποία κατά μέσο όρο ήταν διπλάσια από τα ίδια τους κεφάλαια, τη στιγμή που οι ίδιες επιβίωναν από τη ρευστότητα που τους παρείχε η ΕΚΤ;

Δε μπορούσαν να καταλάβουν ότι με τον τρόπο αυτό κατέστρεφαν τις τράπεζες που διοικούσαν; Δε μπορούσαν να αντιληφθούν ότι αυτή η εγκληματική “στήριξη” προς το Ελληνικό Δημόσιο, τελικά θα κατέληγε – όπως και κατέληξε- να αποτελέσει την “αγχόνη” όχι μόνον για τις ίδιες, αλλά για το ίδιο το Δημόσιο, το οποίο –θεωρητικά- ήθελαν να προστατεύσουν;

Και βεβαίως, πέραν από την “άμεση” καταστροφή που υπέστησαν, τόσον οι Τράπεζες, όσο και η χώρα, από τις εγκληματικές αυτές επιλογές, υπήρξαν και άλλες, “έμμεσες” -επίσης καταστροφικές- επιδράσεις προς την ελληνική οικονομία: Λόγω του ότι η ρευστότητα των τραπεζών κατευθύνονταν στην αγορά ομολόγων του Δημοσίου, περιορίζονταν τα κεφάλαια που θα μπορούσαν να κατευθυνθούν στην πραγματική οικονομία, με αποτέλεσμα το θάνατο από “ασφυξία” χιλιάδων επιχειρήσεων, εξέλιξη που ενίσχυσε την ύφεση, αύξησε την ανεργία και προκάλεσε ακόμη μεγαλύτερη απελπισία στην κοινωνία (είναι γνωστό ότι, λόγω της στενότητας των κεφαλαίων που είχαν, οι τράπεζες ανακάλεσαν, συχνά αντισυμβατικά, χιλιάδες δάνεια από επιχειρήσεις, πολλές από τις οποίες οδηγήθηκαν έτσι στο κλείσιμο). Μεταξύ του τέλους του 2009 και του τέλους του 2011, ποσό μεγαλύτερο από € 27 δισεκατομμύρια, (ποσοστό μεγαλύτερο του 13% του τότε ΑΕΠ) αντί να στηρίζει την ελληνική οικονομία που κατέρρεε, κατευθύνθηκε στην αγορά τοξικών κρατικών ομολόγων! Η, ακόμη χειρότερα, κατευθύνθηκε στα ταμεία ξένων τραπεζών, οι οποίες πουλούσαν τα τοξικά ελληνικά τους ομόλογα!

Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί ότι, οι δεκάδες χιλιάδες μικρομέτοχοι των τραπεζών είχαν πλήρη άγνοια για το τί γίνονταν στα επενδυτικά χαρτοφυλάκια των τραπεζών τους. Κατά τα τελευταία χρόνια, τα ομόλογα που διακρατούσαν οι τράπεζες, έπαυσαν να αναφέρονται με αναλυτικά στοιχεία στις λογιστικές καταστάσεις ή στα Ετήσια Δελτία τους. Στις δε γενικές συνελεύσεις, ουδεμία συγκεκριμένη απάντηση δίδονταν στα ερωτήματα των μετόχων για το τί ακριβώς συνέβαινε.

Εύλογα, δημιουργούνται τα παρακάτω ερωτήματα:

- Η απόφαση για την αύξηση των θέσεων τους σε ελληνικά ομόλογα ήταν των ιδίων των τραπεζών;

- Ποιοι έπαιρναν τις αποφάσεις για τη διαμόρφωση των θέσεων των χαρτοφυλακίων των τραπεζών;
 - Με ποιες διαδικασίες;
 - Υπάρχουν τα σχετικά πρακτικά;
 - Τηρήθηκαν οι διαδικασίες που αφορούν στα όρια ανάληψης ρίσκου από τις τράπεζες; Λειτούργησε ο εσωτερικός τους έλεγχος;
 - **Ακόμη περισσότερο, ποια ήταν η στάση και ποιες ήταν οι ενέργειες της Τράπεζας της Ελλάδας, δηλαδή, του εποπτικού φορέα του ελληνικού τραπεζικού συστήματος; Προειδοποίησε τις τράπεζες που επόπτευε για τον υπερβολικό κίνδυνο που συσσωρεύονταν στα επενδυτικά τους χαρτοφυλάκια; Τους επέβαλε κάποιες κυρώσεις;**
 - **Υπήρξαν εντολές από την πολιτική ηγεσία της χώρας ή την Τράπεζα της Ελλάδος για την ενίσχυση των θέσεων τους σε ομόλογα, ή ακόμη χειρότερα, για αγορές ομολόγων από τις διεθνείς αγορές (όπου ως πωλητές κατά κανόνα εμφανίζονταν οι ξένες τράπεζες);**
 - Έγιναν κάποιες συμφωνίες για να συμβούν όλα αυτά; Ποιές είναι οι συμφωνίες αυτές;
 - Θα μάθουμε ποτέ για ποιους λόγους, ή με την εντολή ή την προτροπή ποιών, οι ελληνικές τράπεζες, όχι μόνο δεν ρευστοποιήσαν τα ομόλογα που κατείχαν, αλλά απεναντίας υπερδιπλασίασαν τις θέσεις τους κατά την κρίσιμη περίοδο;
 - Τα ομόλογα αυτά δεν αγοράστηκαν για να υποστηριχθεί η χώρα, σε κάποια απόπειρα έκδοσης ομολόγων (κάτι που επίσης θα ήταν κατακριτέο) αφού από τον Μάρτιο του 2010 είχε διακοπεί η έκδοση νέων ομολόγων, αλλά αγοράστηκαν από τη διεθνή αγορά και πωλητές ήταν οι ευρωπαϊκές τράπεζες. Με την αγορά τους, βελτιώθηκε η θέση των πωλητών και επιδεινώθηκε η θέση των αγοραστών.
 - Με ποια λογική έγινε αυτό;
- Η “διπλή” ζημιά για τη χώρα, την οικονομία και τους Έλληνες φορολογούμενους:
- Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, η ζημιά για τη χώρα (και τους Έλληνες φορολογούμενους) από την ακατανόητη πράξη των τραπεζών να αυξήσουν τις θέσεις τους σε Ελληνικά ομόλογα κατά την περίοδο 2009-2011, κατά περίπου 27 δισεκατομμύρια ευρώ, ήταν διπλή.
- Η αύξηση των θέσεων των Ελληνικών τραπεζών σε Ελληνικά ομόλογα κατά (τουλάχιστον) 27 δισεκατομμύρια ευρώ, αυτόματα σημαίνει ότι μειώθηκαν αντίστοιχα οι θέσεις των τραπεζών του εξωτερικού.
- Σε πρακτικό επίπεδο, αυτό σημαίνει ότι, στο PSI που ακολούθησε, “κουρευτήκαν” παραπάνω ομόλογα € 27 δισεκατομμυρίων από τις ελληνικές τράπεζες και αντίστοιχο ποσό λιγότερο από τις ξένες τράπεζες.
- Σε όρους PSI (Μαρτίου 2012) αυτό σήμαινε παραπάνω ζημιές ύψους € 14,7 δισεκατομμυρίων κατ' ελάχιστο για τις ελληνικές τράπεζες. Επιπλέον, στο δεύτερο PSI του Δεκεμβρίου 2012, από το παραπάνω ποσό των € 27

δισεκατομμυρίων, υπήρξε ένα επιπλέον "κούρεμα" της τάξης των € 5,46 δισεκατομμυρίων κατ' ελάχιστο. Δηλαδή, από τα € 27 δισεκατομμύρια που οι ελληνικές τράπεζες αύξησαν τις θέσεις τους κατά την περίοδο 2009-2011, λόγω των δύο "κουρεμάτων" του 2012, υπήρξε μια άμεση και καθαρή ζημιά ύψους € 20,2 δισεκατομμυρίων ευρώ κατ' ελάχιστο, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι διάφορες πολλαπλασιαστικές επιδράσεις στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας, ή και η καταστροφή που υπέστησαν οι ιδιώτες μικρομέτοχοι, η οποία επίσης αποτιμάται σε μερικά δεκάδες δισεκατομμύρια ευρώ. Για να καταλάβουμε το μέγεθος του ποσού αυτού, αλλά και το τί σημαίνει για την Ελληνική οικονομία και την κοινωνία, αξίζει να αναφέρουμε πως, το συνολικό ποσό που εξοικονομήθηκε για το Ελληνικό Δημόσιο, κατά την περίοδο 2010-2013, από τις κάθε είδους περικοπές και την πολιτική λιτότητας που εφαρμόστηκαν στη χώρα κατά την περίοδο αυτή, φτάνουν στο ποσό των € 28 δισεκατομμυρίων περίπου.

Από την άλλη πλευρά, η αποδυνάμωση των χαρτοφυλακίων των τραπεζών, προκάλεσε ανησυχίες στους καταθέτες και ήταν ένας από τους λόγους για τη φυγή κεφαλαίων προς το εξωτερικό, με όλα τα αρνητικά αποτελέσματα που είχε η εξέλιξη αυτή, τόσο για τις ίδιες τις τράπεζες, όσο και για την εθνική οικονομία.

Όμως, όπως προαναφέρθηκε, καθώς τα χρήματα αυτά εξανεμίστηκαν από τα κεφάλαια των ελληνικών τραπεζών, η χώρα δανείστηκε και πάλι για να τα αντικαταστήσει! Έτσι, ουσιαστικά, από την αύξηση των ελληνικών ομολόγων στα τραπεζικά χαρτοφυλάκια κατά τη διετία 2010-2011, πέραν της ζημιάς που έπαθε το τραπεζικό σύστημα, η χώρα αναγκάστηκε –λόγω της αύξησης των ομολόγων των τραπεζών- να δανειστεί, για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, επιπλέον ποσά (τα οποία κυμαίνονται ανάμεσα στα € 15 έως € 20 δισεκατομμύρια), σε σχέση με αυτά που θα χρειαζόνταν εάν δεν είχαν αυξηθεί οι θέσεις των Ελληνικών τραπεζών σε Ελληνικά ομόλογα.

Βεβαίως, τα κέρδη για το τραπεζικό σύστημα, το δημόσιο χρέος, αλλά και την εθνική οικονομία, θα ήταν πολύ μεγαλύτερα εάν οι Τράπεζες, αντί να αγοράζουν ομόλογα από τις διεθνείς αγορές, ρευστοποιούσαν τα χαρτοφυλάκια ομολόγων, ή έστω είχαν την πρόνοια να τα ασφαλίσουν μέσω του "μηχανισμού" των CDS. Όμως, αυτό απαιτούσε την απάλειψη διαφόρων ιδεοληψιών, κάτι που –δυστυχώς- δεν άντεχε η πολιτική ηγεσία και γενικότερα το πολιτικό σύστημα της χώρας.

Ο εποπτικός και ελεγκτικός ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος:

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι επιφορτισμένη με την προληπτική εποπτεία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, την οποία ασκεί η Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος (ΔΕΠΣ). Η εποπτεία αυτή, όπως προσδιορίζεται από σειρά νομοθετημάτων, στοχεύει στη διασφάλιση της σταθερότητας και της εύρυθμης λειτουργίας του εγχώριου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Όπως η ίδια η Τράπεζα της Ελλάδος

περιγράφει, η έννοια της "εποπτείας" έγκειται "στην εδραίωση της εμπιστοσύνης των καταθετών, με τη διασφάλιση της οικονομικής ευρωστίας των πιστωτικών ιδρυμάτων και την ενίσχυση της ικανότητάς τους να αντιμετωπίζουν τις επιπτώσεις από τυχόν εξωγενείς διαταραχές, συμβάλλοντας στη σταθερότητα του ευρύτερου χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας".

Ο ρόλος αυτός περιγράφεται τόσο στο Καταστατικό της, όσο και σε σειρά νομοθετημάτων και κανονιστικών διατάξεων.

Στα πλαίσια της έρευνάς που διεξήγαγα για τη συγγραφή του βιβλίου "Οι ζημιές μας, κέρδη τους – Η λεηλασία της Ελλάδος", (Εκδόσεις EuroCapital, Αθήνα, 2013), θέλοντας να βρω απαντήσεις σε βασικά ερωτήματα, απέστειλα επιστολή προς τον κ. Γεώργιο Προβόπουλο, Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (Η επιστολή κατατέθηκε στην Υπηρεσία Πρωτοκόλλου του Διοικητή της ΤτΕ στις 17 Ιουλίου 2013), από τον οποίον ζητούσα απαντήσεις στα παρακάτω ερωτήματα:

1) Με βάση τους τακτικούς ή και -ενδεχομένως- έκτακτους ελέγχους που, ως εποπτεύουσα αρχή, πραγματοποιούσε επί των χαρτοφυλακίων των ελληνικών τραπεζών την περίοδο μεταξύ του Δεκεμβρίου του 2009 και του Δεκεμβρίου του 2011, αντελήφθη η Τράπεζα της Ελλάδος, τους εξαιρετικούς κινδύνους που συνεπάγονταν η διακράτηση τόσο μεγάλων ποσοτήτων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, τα οποία σε αξία ξεπερνούσαν ακόμη και το 200% των ιδίων κεφαλαίων των ελληνικών τραπεζών;

Τηρήθηκαν οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου που προβλέπουν οι εσωτερικοί κανονισμοί λειτουργίας των τραπεζών;

Εξέδωσε η Τράπεζα της Ελλάδος κάποια οδηγία προς τις τράπεζες για τους κινδύνους που διέβλεπε; Προκάλεσε κάποια συνάντηση με τις διοικήσεις των τραπεζών; Ή, σε ποιες άλλες ενέργειες προέβη η Τράπεζα της Ελλάδας για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης;

2) Πραγματοποίησε, η Τράπεζα της Ελλάδος, κάποια έρευνα για να διαπιστωθούν τα αίτια της συσσώρευσης τόσο μεγάλων ποσοτήτων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια των τραπεζών που εποπτεύει, καθώς επίσης και τα αίτια για τη θεαματική αύξηση στις θέσεις τους επί των ελληνικών ομολόγων κατά την περίοδο μεταξύ του Οκτωβρίου 2009 και Φεβρουαρίου 2012. Ή, εάν η Τράπεζα της Ελλάδος, ανέθεσε την πραγματοποίηση μιας τέτοιας έρευνας σε ελεγκτικό ή άλλο οίκο του εσωτερικού ή του εξωτερικού. Εάν ναι, ποιο είναι το πόρισμα της έρευνας αυτής;

Μέχρι και σήμερα, ούτε ο κύριος Γεώργιος Προβόπουλος, αλλά ούτε κάποια υπηρεσία της Τράπεζας της Ελλάδος, έχουν απαντήσει στα ερωτήματα που τέθηκαν.....».

Το ανωτέρω άρθρο αποτελεί μια καταγραφή των γεγονότων της περιόδου 2009-2012, γεγονότων που είχαν άμεση σχέση με την έκταση και την

αποτελεσματικότητα του εποπτικού ρόλου της ΤτΕ. Και φυσικά αφήνουν αναπάντητα ερωτηματικά τόσο για το αν άσκησε αυτό το ρόλο, όσο και στον τρόπο που το έκανε ή δεν το έκανε τελικά. Ίσως κάποια στιγμή στο εγγύς μέλλον τα ερωτήματα αυτά απαντηθούν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Από τις ανωτέρω ενδεικτικές περιπτώσεις αποδεικνύεται κατά την άποψή μου η αποτυχία του ελέγχου που άσκησε η ΤτΕ ως προς το αποτέλεσμα που επιδιώκετο, ήτοι την διόρθωση των αδυναμιών των Τραπεζικών Ιδρυμάτων, των θυγατρικών τους και των ασφαλιστικών εταιρειών. Θα πρέπει πλέον όλοι και όλες να αναρωτηθούμε σοβαρά αν η έλλειψη ελέγχου τόσο σε επίπεδο κυβέρνησης, δημόσιας διοίκησης, δικαιοσύνης κλπ. διαδράματισε σημαντικό ρόλο στην κατάληξη της χώρας σε «οιονεί πτώχευση» και ποιές τελικά ήταν οι ενέργειες που έγιναν για την εξυγίανση του τραπεζικού κλάδου και όχι μόνον βέβαια. Το πρόσφατο νομοθέτημα περί υποβολής έγκλησης όταν διαπράττονται αδικήματα απιστίας, απάτης κλπ. από το αρμόδιο όργανο της Τράπεζας, ήτοι το ΔΣ, δείχνει την θέση και στάση των κυβερνήσεων διαχρονικά να θεσπίσουν την ατιμωρησία. Αυτό όσον και να ακούγεται περίεργο λειτουργεί τελικώς και εις βάρος αυτών που θεσπίζουν τέτοιες «φωτογραφικές» διατάξεις και αποδυναμώνει την έννοια του Κράτους Δικαίου και την εμπιστοσύνη των πολιτών προς αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΜΕΛΕΤΕΣ 13 ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΖΗΜΙΟΓΟΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται **13 Εκθέσεις Ελέγχου εσωτερικών ελεγκτών Πιστωτικού Ιδρύματος**, που αφορούν χορηγηθείσες χρηματοδοτήσεις, ζημιογόνες, γιά αυτό. Γίνεται ενδελεχής αναφορά στα κριτήρια χρηματοδότησης και στα αίτια που οδήγησαν στην ζημία της Τράπεζας, τα οποία συνέχονται και ενέχονται άμεσα με την οικονομική ανάλυση που ελαβε χώρα σε κάθε περίπτωση και οδήγησε στο ζημιογόνο αποτέλεσμα. Διακρίβεται ξεκάθαρα η σημασία της λανθασμένης οικονομικής ανάλυσης, είτε από εγκληματική αμέλεια, είτε από σκοπιμότητα, που όμως διαχρονικά οδήγησε το εν λόγω τραπεζικό Ιδρυμα σε εκκαθάριση. Εν συνεχεία παρατίθενται δύο δικαστικές αποφάσεις, η υπ. αριθμ. 3699/2016 του Ε΄Τριμελούς Εφετείου, (κακουργημάτων) Αθηνών και η υπ. αριθμ. 225/2016 απόφαση του

Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Και οι δύο αποφάσεις αναφέρονται σε ζημιολύγες χηματοδόσεις Τραπεζικών Ιδρυμάτων.

1.- Εκθεση Ελέγχου των εσωτερικών ελεγκτών:

Β..... Λ..... και Κ.....Δ.....

ΕΛΕΓΚΤΕΣ Α΄

Αθήνα2004

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

ΠΡΟΣ

ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ.

ΘΕΜΑ: Έλεγχος δανειοδοτήσεων κ. Γ..... Μπ.....

Σε εκτέλεση της Ε.Π./...../14.05.2004 διαταγής, για τη διερεύνηση του θέματος της επικεφαλίδας, σας κάνουμε γνωστά τα ακόλουθα:

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΕΥΝΑΣ.

Αντικείμενο του διεξαχθέντος ελέγχου αποτέλεσαν οι δύο δανειοδοτήσεις του κ. Γ..... Μπ..... από την τράπεζα ΑΕ. Η πρώτη αφορούσε σε προσωπικό μετοχοδάνειο, ύψους 7 δισεκατομμυρίων δρχ. και η δεύτερη σε χρηματοδότηση, ύψους 2,6 εκατομμυρίων €, μιας εκ των εταιρειών του κ. Μ..... και συγκεκριμένα της Ι.....Ε. Η διενέργεια του ελέγχου, έπειτα από σχετική εντολή της νέας διοίκησης της Τράπεζας, ήλθε σε συνέχεια της μηνυτήριας αναφοράς και της κατάθεσης ερώτησης στη Βουλή των Ελλήνων, από το Βουλευτή κο Μ..... Έ.....

2. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ – ΚΡΙΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

.....
Ανακεφαλαιώνοντας τα όσα μέχρι τώρα έχουμε αναφέρει καταλήγουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

3.1. Την2000 εγκρίθηκε, στον κ. Μ....., από το Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων δάνειο 7 δισεκατομμυρίων δραχμών, για αγορά μετοχών της εταιρείας Ι....., προκειμένου να αυξήσει το ποσοστό των κατεχόμενων μετοχών. Η έγκριση του δανείου βασίστηκε σε θετική

εισήγηση, που υπογράφεται από τους κ.κ. Γ..... Λ....., Κ..... Σφ..... και Α..... Τ..... Σύμφωνα με τα υφιστάμενα στοιχεία:

☞ Το υποβληθέν αίτημα δόθηκε για αντιμετώπιση στον κ. Λ.....την2000, φαίνεται να γνωματεύθηκε αυθημερόν και την επομένη,2000 υποβλήθηκε στο Γ.Σ.Χ. για έγκριση. Σε καμία περίπτωση δεν αιτιολογήθηκε η επείγουσα αντιμετώπιση του αιτήματος.

☞ Στην υποβληθείσα εισήγηση:

☛ Δεν έγινε σε καμία περίπτωση αξιολόγηση του κ. Μ....., ως αντισυμβαλλόμενου φυσικού προσώπου, παρά τις οδηγίες της Ε.Δ. 147/99.

☛ Δεν έγινε καμία αναφορά σε οφειλές του πελάτη προς άλλες Τράπεζες, το Δημόσιο, η άλλο φορέα.

☛ Δεν διερευνήθηκε η περιουσιακή κατάσταση του κ. Μπ.....

☛ Δεν αναφέρθηκε η ύπαρξη δυσμενών στοιχείων.

☛ Σε καμία περίπτωση αξιολογήθηκε η ικανότητα εξυπηρέτησης του υπό χορήγηση δανείου.

☛ Δεν αξιολογήθηκε, ούτε αναφέρθηκε, στην εισήγηση προς το Γ.Σ.Χ. η μείωση του κατεχόμενου, από τον κ. Μ....., ποσοστού μετοχών της Ι....., από 35,91 σε 31,05. Επίσης, δεν προβληματίσε, κατά τα φαινόμενα, η περαιτέρω μείωση της συμμετοχής του στο 27,59% μέχρι την ημέρα αρχής εκταμίευσης του εγκριθέντος δανείου (.....2000), ούτε και ο λόγος της μείωσης, που οφειλόταν σε αναγκαστική εκποίηση μετοχών από την ΕΤΕ, για εξόφληση υφισταμένων, σε αυτή, οφειλών της εταιρείας του κ. Μ....., Ε..... ΑΒΕΤΕ.

☛ Δεν αναφέρθηκε το γεγονός ότι με την από 1999 απόφαση του Δ.Σ. του Χ.Α.Α. η Ι..... είχε ενταχθεί στην κατηγορία των εταιρειών υπό επιτήρηση.

Για όλα τα προαναφερόμενα η ευθύνη βαρύνει, τον εισηγητή κ. Γ..... Λ....., Κ..... Σ..... και τον τότε Υποδιευθυντή κ. Α..... Τ.....

☞ Εξ' αρχής κατέστη εμφανές ότι το δάνειο δεν θα εξυπηρετείτο και ότι υπήρξε διαταραχή της διασφαλιστικής σχέσης που είχε καθοριστεί από το Γ.Σ.Χ. Στις συνεχείς έγγραφες οχλήσεις του Κεντρικού Καταστήματος, που άρχισαν με το Νο/.....2000 έγγραφό του, η Διεύθυνση Αγροτικής Πίστης αντέδρασε με αρκετή καθυστέρηση, μόλις την 2000, χωρίς όμως να λάβει κάποιο ουσιαστικό μέτρο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τη δανειστική σύμβαση. Μόνο άγονες έγγραφες υπενθυμίσεις των συμβατικών υποχρεώσεων του

απηύθυνε στον κ. Μ..... Αυτό που έκανε η ΕΤΕ για τη διασφάλιση των οφειλών της, ηΑΕ ουδέποτε το επιχείρησε. Κατ' αυτό τον τρόπο φθάσαμε στην υποβάθμιση της διασφαλιστικής σχέσης στο 38,29, (δάνειο/ ενέχυρο) την 2000.

Η σχετική ευθύνη βαρύνει, μια και στο φάκελο του δανείου δε βρέθηκε κάποια εισήγησή του για διαφορετική αντιμετώπιση της περίπτωσης, τον υπεύθυνο παρακολούθησης του λογαριασμού, κ. Κ.....
Σ.....

☞ Οι δύο ρυθμίσεις των οφειλών που αποφασίστηκαν, έπειτα από τις από/00 και/01 σχετικές εισηγήσεις που υπογράφονται από τους κ.κ. Σ..... και Π....., ουδέποτε εξυπηρετήθηκαν.

Οι εισηγήσεις αυτές, με ελλιπή πληροφοριακά στοιχεία, αναφορικά με τις ιδιοκτησίες του κ. Μ..... που προσφέρθηκαν ως «πρόσθετες διασφαλίσεις», καθώς και για των επ' αυτών υφιστάμενων βαρών, με αναιτιολόγητες προτάσεις, αναφορικά με το επιτόκιο της ρύθμισης και την κάλυψη των εξόδων ενεχυρίασης των μετοχών του τηλεοπτικού σταθμού Σ....., δεν είχαν κάποια ουσιαστική επίδραση στην εξέλιξη της υπόθεσης και ως εκ τούτου, παρά την προβληματικότητά τους δεν καταλογίζονται ευθύνες, Στην περίπτωση ίσχυσε η λαϊκή ρήση «ο πνιγμένος από τα μαλλιά του πιάνεται».

☞ Την/01 και την/01 εγράφησαν υποθήκες υπέρΑΕ, σε συνέχεια άλλων υφιστάμενων, σε ακίνητα του κ. Μ..... Τα υποθηκικά βάρη που προηγούνται των υποθηκών της Τράπεζας καθιστούν την διασφαλιστική αξία των ακινήτων αυτών μηδενική.

☞ Μετά την πτώχευση της εταιρείας Ι..... και την κατάρρευση του εγχειρήματος της λειτουργίας της δεύτερης πλατφόρμας δορυφορικής τηλεόρασης (Ι.....), το μόνο περιουσιακό στοιχείο που πιθανόν να έχει αξία είναι οι μετοχές του Σ..... (35%), επί των οποίων έχει γίνει σύσταση ενεχύρου υπέρΑΕ και προς αυτή τη κατεύθυνση πρέπει κατά κύριο λόγο να στραφούν οι προσπάθειες για ρευστοποίηση της οφειλής από το προσωπικό μετοχοδάνειο, το ύψος της οποίας, με λογιστικό/03, ανέρχεται σε 21.428.552 €.

☞ Ως τελικό συμπέρασμα, για την περίπτωση του μετοχοδανείου των 7 δισεκατομμυρίων δρχ., προκύπτει ότι αυτό εξυπηρετήσε βραχύβιες σκοπιμότητες ενίσχυσης της μετοχής της Ι..... και μάλιστα κατά την προεκλονική περίοδο του Μαρτίου - Απριλίου 2000. Στη συνέχεια, όπως ήταν φυσικό, η μετοχή, όπως και το Χρηματιστήριο, έλαβε την κατιούσα με ταχύτατους ρυθμούς, Εν κατακλείδι, ο κ.

Μ.....ς δεν υπήρξε θύμα χρηματιστηριακής κρίσης, Υπήρξε, συν τοις άλλοις, δημιουργός της απαξίωσης του χρηματιστηριακού θεσμού.

3.2 Στη συνεδρίαση Νο/...../...../2002 του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων εγκρίθηκε, έπειτα από σχετική θετική εισήγηση της Διεύθυνσης Μεγάλων Πελατών που υπογράφεται από τους κ.κ. Κ. Σ....., Ε. Π..... και Δ. Τ....., δάνειο για κεφάλαιο κίνησης 2,6 εκατομμυρίων €, στην εταιρεία Ι....., συμφερόντων του κ. Μ.....

☞ Κατά το χρόνο υποβολής του αιτήματος (..../..../02), για την ως άνω χορήγηση, ο κ. Μ.....ς δεν νομιμοποιείτο για την υποβολή του, δεδομένου ότι δεν του είχε δοθεί το δικαίωμα της εταιρικής εκπροσώπησης.

☞ Η δανειολήπρια εταιρεία εστερείτο της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της, όπως αυτές απέρρεαν από τη σύμβασή της με το δημόσιο, στα πλαίσια του Νόμου 2644/98.

☞ Παρότι το αίτημα αναφερόταν σε κάλυψη επενδυτικών αναγκών, εντούτοις αντιμετωπίστηκε με τη χορήγηση κεφαλαίου κίνησης, με κάλυμμα μεταχρονολογημένες επιταγές.

☞ Η Ι..... δανειοδοτήθηκε με 2,6 εκατομμύρια εκατομμύρια €, για εκμετάλλευση των τηλεοπτικών δικαιωμάτων της ποδοσφαιρικής ομάδας τα οποία είχαν παραχωρηθεί στην, επίσης συμφερόντων του κ. Μ....., εταιρεία Ε..... δυνάμει του από 23,07.01 ιδιωτικού συμφωνητικού, Σημειώνεται ότι τα δικαιώματα αυτά η Ε..... τα είχε μεταβιβάσει, δυνάμει του από/...../01 ιδιωτικού συμφωνητικού στην εταιρεία Α..... Ψ..... Σ.....Σ.

☞ Στην εταιρεία Α..... Ψ..... Σ.....Σ. χορηγήθηκε δάνειο 2 δισεκατομμυρίων δραχμών για αγορά τηλεοπτικών δικαιωμάτων, το οποίο, τελικά, μετά την εκταμίευσή του εξόφλησε υποχρεώσεις του κ. Μ..... Διαπιστώνεται δηλαδή διπλή χρηματοδότηση για την ίδια ουσιαστικά δραστηριότητα.

☞ Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης και έγκρισης του αιτήματος, εκτός των ανωτέρω:

☛ Δε λήφθηκε υπόψη η κακή πορεία, για τα συμφέροντα της Τράπεζας, του χορηγηθέντος προσωπικού μετοχοδανείου στον Κο Μ.....

☛ Δεν αξιολογήθηκαν οι σημαντικού ύψους οικονομικές υποχρεώσεις της Ι....., κατά τη χρήση έτους 2001, (1.169.285 €).

☛ Δεν λήφθηκαν υπόψη τα υφιστάμενα δυσμενή στοιχεία (δημοσιεύματα) για την πορεία των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του κ. Μ.....

☛ Δεν αναφέρθηκαν τα υφιστάμενα δυσμενή στοιχεία για τον κ. Μ.....

Για τα ανωτέρω φέρουν ευθύνη οι κ.κ. Κ. Σ....., Ε, Π..... και Δ. Τ.....

☞ Για τη διασφάλιση του δανείου προσκομίστηκαν, στο Κεντρικό Κατάστημα, επιταγές συνολικού ποσού 3.257.522 € έκδοσης της Α..... Ψ..... Σ.....Σ, μέρος των οποίων αντικαταστάθηκε με άλλες συνολικού ποσού 2.312.545 € λόγω αδυναμίας της εκδότριας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, υπόψη ότι από/...../02 έχει τεθεί σε καθεστώς εκκαθάρισης.

☞ Κατά παρέκκλιση της εγκριτικής διαταγής έγιναν δεκτές και επιταγές, συνολικού ύψους 943.000 €, έκδοσης της εταιρείας, συμφερόντων του κ. Μ....., Δ.....Σ. ΟΙ επιταγές αυτές, ως επιταγές ευκολίας, δεν πληρώθηκαν, αντικαταστάθηκαν με άλλες που και αυτές δεν πληρώθηκαν, σφραγίστηκαν ως ακάλυπτες και τελικά δημιούργησαν το ανεξόφλητο υπόλοιπο των 558.000 €.

Η ευθύνη για το θέμα της λήψης των επιταγών ευκολίας βαρύνει τον τότε Υποδιευθυντή του Κεντρικού Καταστήματος, κ. Ι..... Σ.....

Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι η αντικατάσταση των επιταγών αυτών με άλλες, επίσης ευκολίας του ίδιου εκδότη, έγινε σε ννώση των κ.κ. Π..... και Σ.....

Επισημαίνεται ότι ο Έλεγχος δεν υπεισήλθε σε θέματα σχετικά με τη λειτουργία του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων και των εξ αυτών απορροευσών τυχόν ευθυνών του.

4. ΕΙΣΗΓΗΣΗ.

Υπόψη των παραπάνω εισηγούμαστε:

4.1. Την πειθαρχική δίωξη των:

☛ Κ.....Σ....., Τμηματάρχη Α' Οικονομικού Κλάδου, Α.Μ,

☛ Γ..... Λ....., Τμηματάρχη Α' Οικονομικού Κλάδου, Α.Μ.

☛ Ι..... Σ....., Τμηματάρχη Α' (Υποδιευθυντή με ανάθεση) Οικονομικού Κλάδου, Α.Μ.

Δυνάμει των άρθρων 82 και 114 παρ. 1,2, 4β και 4η, για τα όσα αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος πορίσματος ελέγχου.

4.2. Πειθαρχικές ευθύνες προκύπτουν και για τον τότε Προϊστάμενο Διεύθυνσης Μεγάλων Πελατών, Διευθυντή κ. Δ..... Τ.....

(Α.Μ.) καθώς και για τον Αναπληρωτή Προϊστάμενο της ίδιας Κεντρικής Υπηρεσίας, Υποδιευθυντή κ. Ε..... Π..... (Α.Μ. 8532/4), για τους οποίους λόγω του κατεχόμενου βαθμού δεν προτείνουμε πειθαρχική δίωξη αλλά το θέμα το θέτουμε στη κρίση της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου.

4.3. Πειθαρχικές ευθύνες προκύπτουν, επίσης, και για τον κ. Α. Τ....., Διευθυντή (Α.Μ. 8019/5), τέως προϊστάμενο της Διεύθυνσης Επιχειρήσεων, ο οποίος έχει συνταξιοδοτηθεί. Θα πρέπει, ως εκ τούτου, αντίγραφο του παρόντος πορίσματος ελέγχου να τεθεί στον ατομικό του φάκελο, για τυχόν μελλοντική χρήση.

4.4. Αντίγραφο του παρόντος πορίσματος ελέγχου να διαβιβαστεί:

- ☛ Στη Διοίκηση της Τράπεζας
- ☛ Στη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών, και
- ☛ Στη Διεύθυνση Καθυστερήσεων,

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν θέματα και να ληφθούν αποφάσεις, σχετικά με τις τυχόν ποινικές και αστικές ευθύνες των εμπλεκόμενων υπηρεσιακών οργάνων καθώς και σχετικά με τη μεθόδευση της ρευστοποίησης των οφειλών, από το προσωπικό μετοχοδάνειο του κ. Μ..... και της εταιρείας Ι.....

Συν: 1 φάκελος για το μετοχοδάνειο (613 φύλλα).

1 φάκελος για τη δανειοδότηση της Ι.....
(.....φύλλα)

2.- Εκθεση Ελέγχου των εσωτερικών ελεγκτών:
--

Α..... Τ..... και Α..... Γ.....

ΕΛΕΓΚΤΕΣ '

Αθ

ήνα / / 2004

ΠΡΟΣ:
ΤΗ Δ/ΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΞ/ΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Έλεγχος των επενδύσεων της εταιρείας Α..... Συμμετοχών Α.Ε.

Σε εκτέλεση της Ε.Π.//.....//...//2004 σχετικής με το θέμα εντολής σας αναφέρουμε τα ακόλουθα:

Ο έλεγχος αφορά τις επενδύσεις συμμετοχής της προαναφερόμενης εταιρείας στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρειών, εισηγμένων ή μη στο Χρηματιστήριο, πέρα της εξαγοράς μετοχών κυριότητας τηςΑ.Ε. Επίσης δεν εξετάστηκε η περίπτωση της συμμετοχής στο κεφάλαιο της εταιρείαςΖ.....S λόγω του ότι αυτή απετέλεσε αντικείμενο ελέγχου άλλου κλιμακίου Ελεγκτών.

Σύμφωνα με το πρακτικό Νο//...//99 του Δ.Σ. της εταιρείας, οι αποφάσεις για επενδύσεις μέχρι 500 εκατ. δρχ. λαμβάνονταν από τριμελή επιτροπή αποτελούμενη από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο και από το μέλος εκείνο του Δ.Σ. που είχε και τη θέση του Προϊσταμένου της Υποδ/σης Θυγατρικών Εταιριών τηςΑΕ. Για ποσά άνω των 500 εκατ. δρχ. οι αποφάσεις λαμβάνονταν από το Δ.Σ. της εταιρείας. Σε κάθε περίπτωση θα προηγούνταν εισήγηση Επιτροπής Αξιολόγησης, η οποία, σύμφωνα με το προαναφερόμενο πρακτικό, αποτελείτο από τους Πρ/νους των Διευθύνσεων Τραπεζικών Εργασιών και Οικονομικών Υπηρεσιών τον Προϊστάμενο της Υποδ/σης Θυγατρικών Εταιριών και δύο υπεύθυνους της FINANCE. Σημειώνουμε τη διπλή ιδιότητα του Πρ/νου της Υποδ/σης Θυγατρικών Εταιριών, ο οποίος συμμετείχε, τόσο στο εισηγητικό όργανο όσο και σε αυτό που ελάμβανε την απόφαση.

Στην//...//1999 συνεδρίαση του Δ.Σ. της εταιρείας αποφασίστηκε, σύμφωνα και με την//...//1999 απόφαση της Διοίκησης της Τράπεζας, η σύσταση τριών διαφορετικών επιτροπών αξιολόγησης, ανάλογα με το αντικείμενο της επένδυσης. Συγκεκριμένα συστάθηκε μια επιτροπή για επενδύσεις σε Ασφαλιστικές, Επενδυτικές και Χρηματοπιστωτικές εταιρείες, μια δεύτερη για επενδύσεις σε εταιρείες αξιοποίησης ακινήτων και η τρίτη για λοιπές επενδύσεις.

Με την Νο//...//2000 απόφαση του Διευθύνοντος Συμβούλου, που εγκρίθηκε από το Δ.Σ. στην//...//2000 συνεδρίαση του, καταργήθηκαν οι προαναφερόμενες επιτροπές αξιολόγησης και δημιουργήθηκε μια νέα πενταμελής επιτροπή, η οποία αποτελείτο από δύο σταθερά μέλη, που ήταν ο Δ/ντης Επενδύσεων της εταιρείας και η Διευθύντρια Λειτουργιών και Εποπτείας επί Συμμετοχών αυτής, ενώ στις θέσεις των τριών άλλων μελών εναλλάσσονταν ανάλογα με το αντικείμενο της επένδυσης, αντίστοιχα για κάθε θέση, δύο στελέχη της FINANCE, οι Προϊστάμενοι των Δ/σεων Τραπεζικών

Εργασιών, Γεωργικών Βιομηχανιών και Οικονομικών Υπηρεσιών και τέσσερα στελέχη της Τράπεζας.

Οι συνεχείς προαναφερόμενες μεταβολές στο σχήμα της Επιτροπής Αξιολόγησης φανερώνουν ότι η ίδρυση και οργάνωση της εταιρείας έγιναν χωρίς προηγούμενη μελέτη και σχεδιασμό. Έτσι και ενώ η εταιρεία είχε πραγματοποιήσει σχεδόν το σύνολο των επενδύσεων της, οι διοικούντες αυτή φαίνεται ότι δεν είχαν καταλήξει ακόμα για το σχήμα και τη σύνθεση του κυριότερου, για τη λήψη μιας απόφασης επένδυσης, οργάνου.

Πλέον των ανωτέρω ουδέποτε συστάθηκε κάποιο όργανο που να παρακολουθεί τις επενδύσεις της εταιρείας, να αξιολογεί την πορεία τους και να κάνει εισηγήσεις για τις ενδεδειγμένες κάθε φορά κινήσεις. Είναι έντονη η εντύπωση ότι το ενδιαφέρον της εταιρείας για μεγάλο αριθμό επενδύσεων σταματούσε αμέσως μετά την πραγματοποίηση αυτών.

Τα προαναφερόμενα αποτελούν το γενικότερο πλαίσιο μέσα στο οποίο λαμβάνονταν οι αποφάσεις για τις επενδυτικές δραστηριότητες της εταιρείας.

Πλέον των ανωτέρω παρατηρήθηκαν κατά περίπτωση τα ακόλουθα:

1. ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ & ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Η Συμμετοχών και οι εταιρείες «Θ.....Η Α.Ε.», «Ε.....Σ Α.Ε.» και «Α.....Η Α.Ε.» αγόρασαν την .../.../2001 το σύνολο των μετοχών της προαναφερόμενης εταιρείας (70.000 ΤΕΜ) με σύμβαση αγοραπωλησίας από τους προκατόχους τους. Η Συμμετοχών αγόρασε 17.500 μετοχές, συμμετέχοντας έτσι σε ποσοστό 25%, και κατέβαλε ποσό 8.750.000 δρχ. (500 δρχ./μετ.). Η Συμμετοχή αυτή είχε αποφασιστεί από το Δ.Σ. της Συμμετοχών την/.../2000 (Πρακτικό Νο 11). Συγκεκριμένα είχε ληφθεί απόφαση για τη σύσταση μιας νέας εταιρείας REAL EST.....bank ή την εξαγορά της προαναφερόμενης εταιρείας, η οποία λειτουργούσε και θα επιταχυνόταν έτσι η είσοδός της στο χρηματιστήριο. Στο μετοχικό κεφάλαιο της REAL EST.....bank εταιρείας θα συμμετείχε η εταιρεία με ποσό ενός δισεκατομμυρίου δρχ., το οποίο θα της εξασφάλιζε το 25% των μετοχών με συμμετόχους τις τρεις προαναφερόμενες τεχνικές εταιρείες, και με την προϋπόθεση και προοπτική ότι, θα εξασφαλιζόταν πως η νέα εταιρεία σε πρώτη φάση, θα αξιοποιούσε, με το σύστημα της αντιπαροχής, οικοπεδική έκταση στο Διόνυσο Αττικής 137.000 m², που είχαν αγοράσει οι τρεις συμμετέχουσες εταιρείες από την ΚΕΔ αντί 11 δις. Δρχ. με δάνειοΑΕ. Σημειώνεται ότι, τόσο η όλη αξιολόγηση της επένδυσης και η τελική θετική εισήγηση για αυτή, από την επιτροπή

αξιολογήσεων (έγιναν τρεις αξιολογήσεις μέχρι την τελική θετική εισήγηση) όσο και οι σχετικές αποφάσεις του Δ.Σ. βασίστηκαν στην πιο πάνω προϋπόθεση.

Το Δ.Σ. της Συμμετοχών την/.../2000 (Πρακτικό Νο 17) ενέκρινε την εξαγορά της και το περιεχόμενο της «Συμφωνίας Μετόχων», στην οποία όμως δεν έγινε καμία αναφορά για την αξιοποίηση της οικοπεδικής έκτασης στο Διόνυσο, παρά το γεγονός ότι το θέμα της εξασφάλισης της αξιοποίησης αυτής της έκτασης αναφέρθηκε στη συνεδρίαση. Σημειώνεται ότι τελικά οι τρεις συμμετέχουσες τεχνικές εταιρείες σε καμία περίπτωση δεν ανέλαβαν την όποια δέσμευση για αξιοποίηση της πιο πάνω έκτασης μέσω της νέας εταιρείας. Το γεγονός αυτό καθιστά στην ουσία τη συμμετοχή της «.....Συμμετοχών» στην επένδυση αναιτιολόγητη και χωρίς καμία προηγούμενη μελέτη και αξιολόγηση.

Στη «Συμφωνία Μετόχων» αναφέρθηκε ότι οι μέτοχοι αναλαμβάνουν την υποχρέωση όπως εντός 10 ημερών από την εξαγορά τηςΑΕ. προκαλέσουν Έκτακτη Καθολική Γενική Συνέλευση των μετόχων της εταιρείας, Η οποία θα αποφασίσει επί της αύξησης του μετοχικού της κεφαλαίου, της μετονομασίας της εταιρείας σε «..... Α.Ε.» και των λοιπών τροποποιήσεων του καταστατικού, ώστε αυτό να προσαρμοστεί στο σκοπό της εταιρείας. Η συμφωνία αυτή των μετόχων, η οποία φέρει ημερομηνία .../.../2000, προβλέπει επίσης την καταβολή αποζημιώσεων από τα μέλη που τυχόν θα την παραβιάσουν, καθώς και επίλυση των διαφωνιών με διαιτησία.

Από την/...../2001, ημερομηνία κατά την οποία το Δ.Σ. της εταιρείας (Πρακτικό Νο 32) όρισε την κ. Ζ..... Σ..... ως εκπρόσωπο στη Γενική Συνέλευση των μετόχων της, η οποία θα γινόταν την επόμενη,/.../2001, καμία άλλη ενέργεια δεν προκύπτει ότι έχει γίνει από πλευράς μετόχων, συμπεριλαμβανομένης και της Συμμετοχών, τουλάχιστον επισήμως, για την υλοποίηση των όρων της «Συμφωνίας Μετόχων» και των στόχων της επένδυσης. Από έρευνα που πραγματοποιήσαμε, διαπιστώθηκε ότι οι τρεις άλλοι εταίροι έχουν ιδρύσει νέα εταιρεία με την επωνυμία «..... ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.», η οποία μεταξύ των άλλων έχει αξιοποιήσει και την οικοπεδική έκταση στο Διόνυσο.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω γίνεται φανερό ότι η Συμμετοχών υποβλήθηκε σε δαπάνες και συμμετείχε με ποσό 8.750.000 δρχ., στην εξαγορά της εταιρείας χωρίς, από πριν αλλά και στη συνέχεια, να επιδιώξει τους σκοπούς και την αξιοποίηση της επένδυσης αυτής. Έτσι κατέχει σήμερα 17.500 μετοχές ονομαστικής αξίας 8.750.000 δρχ της εταιρείας «.....», **η οποία ουδέποτε λειτούργησε.**

2. Ν..... Μ.....Μ INVESTMENTS Α.Ε.Ε.Χ.

Για τη συμμετοχή της Συμμετοχών στο κεφάλαιο της προαναφερόμενης εταιρείας με ποσό 1.400.000.000 δρχ. λήφθηκε, σύμφωνα με το πρακτικό Νο...../...../2000, απόφαση από το Δ.Σ. της Συμμετοχών μετά από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου κ. Χ....., Κ..... και αφού λήφθηκε υπόψη «πρακτικό της επιτροπής αξιολόγησης της επένδυσης». Επίσης το Δ.Σ. έλαβε απόφαση για καταβολή, πλέον του ποσού της συμμετοχής στο κεφάλαιο της εταιρείας, και ποσού συμμετοχής στα «έξοδα συστάσεως», χωρίς το ποσό αυτό να προσδιορίζεται. Σχετικά με την επένδυση αυτή διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

Για τη συγκεκριμένη επένδυση έχουν συνταχθεί τρία πρακτικά αξιολόγησης από δύο διαφορετικές επιτροπές. Το πρώτο με ημερομηνία .../.../1999, έχει συνταχθεί από την επιτροπή που συστάθηκε με την .../.../1999 απόφαση της Διοίκησης της Τράπεζας και εισηγείται τη συμμετοχή στο κεφάλαιο της υπό ίδρυση εταιρείας Ν..... Μ..... Μ INVESTMENTS Α.Ε.Ε.Χ. με ποσό 400.000.000 δρχ., με την προϋπόθεση της προσκόμισης της τεχνοοικονομικής μελέτης που θα υποβαλλόταν και στην Επιτροπή Κεφαλαιοαγοράς. Την επιτροπή αυτή αποτελούσαν οι κ.κ. Κ..... από την Δ/ση Διαθεσίμων της τράπεζας Ν. Τ..... από την Α..... FINANCE, Δ..... Γ..... από την Υπ/ση Θυγατρικών Εταιρειών της τράπεζας, Χ. Π..... από την Δ/ση Γεωργικών Βιομηχανιών της τράπεζας και Μ. Κ..... από την Δ/ση Νομικών Υπηρεσιών. Τα άλλα δύο πρακτικά, με ημερομηνία/.../1999 έχουν συνταχθεί από την επιτροπή που είχε συσταθεί στην συνεδρίαση .../.../1999 του Δ.Σ. της εταιρείας και αποτελείται από τον Προϊστάμενο της Δ/σης Τραπεζικών Εργασιών Ν. Λ....., τον προϊστάμενο της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών κ. Μ. Σ....., τον Πρ/νο της Υποδ/σης Θυγατρικών Εταιρειών κ. Ν. Κ....., το Δ/ντη Corporate Finance της FINANCE κ. Ν. Τ..... και το Δ/ντη Fund Management της FINANCE κ. Α. Ν..... Ενώ το περιεχόμενό των δύο αυτών πρακτικών είναι ακριβώς το ίδιο, διαφέρουν μεταξύ τους ως προς το ποσό της επένδυσης για το οποίο η επιτροπή εισηγείται. Έτσι στο ένα πρακτικό γίνεται εισήγηση για 400.000.000 δρχ., ποσό ίσο με αυτό που είχε εισηγηθεί και η πρώτη επιτροπή, ενώ στο άλλο (προφανώς αυτό που λήφθηκε υπόψη από το Δ.Σ.) γίνεται εισήγηση για 1.400.000.000 δρχ., χωρίς να υπάρχει κανένα στοιχείο που να δικαιολογεί την αύξηση του ποσού της επένδυσης κατά 1.000.000.000 δρχ.

Β. Το ποσό για τα «έξοδα συστάσεως της εταιρείας» που κατέβαλε τελικά η Συμμετοχών ανήλθε σε 28.000.000 δρχ. (2 επί του ποσού της συμμετοχής). Για την είσπραξη του ποσού αυτού **δεν εκδόθηκε**

κανένα παραστατικό από τους λαβόντες αυτό, ενώ σημειώνεται ότι κατατέθηκε, με εντολή του Διευθύνοντος Συμβούλου της Συμμετοχών, σε λογαριασμό ταμιευτηρίου 017, ο οποίος είχε ανοιχθεί την .../.../1999 στο όνομα της Ε..... Π..... – Π....., εκπροσώπου τότε της ομάδας των επενδυτών της υπό σύσταση εταιρείας και του κ. Ζ..... Β..... Από τις εκτυπώσεις της κίνησης του πιο πάνω λογαριασμού διαπιστώθηκε ότι σε αυτόν είχαν γίνει καταθέσεις και από άλλους επενδυτές, με αποτέλεσμα να έχει συγκεντρωθεί ένα ποσό πολλών εκατοντάδων εκατομμυρίων δραχμών, το οποίο επενδύονταν σε REPOS με απόδοση περίπου 8,5%. Σημειώνεται ότι το ποσό που κάθε φορά επενδύονταν έφθανε και τα 500 εκατομμύρια δρχ. Για την τύχη των κερδών των επενδύσεων αυτών δε γνωρίζουμε, αφού το ποσό των 28.000.000 δρχ. επιστράφηκε τον Ιούνιο του 2000 στην Συμμετοχών άτοκα.

3. Α..... INSURANCE S.A.

Πρόκειται για ασφαλιστική εταιρεία του Ομίλου της, η ίδρυση της οποίας, σύμφωνα με τα .../.../2000 & .../.../2000 έγγραφα του Διευθύνοντος Συμβούλου των εταιρειών Α..... ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ και «Α..... ΖΩΗΣ» και το .../.../2000 απόσπασμα πρακτικού συνεδρίασης του Δ.Σ. της «Α..... ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ», είχε σκοπό την επέκταση των ασφαλιστικών δραστηριοτήτων του ομίλου στα Βαλκάνια και κυρίως στη Ρουμανία. Με τα έγγραφα αυτά ζητήθηκε από την εταιρεία να συμμετάσχει στο μετοχικό κεφάλαιο της νέας εταιρείας, ύψους 1,2 εκατ. \$, με ποσοστό 3%. Η συμμετοχή των εταιρειών «Α..... ΖΩΗΣ» & «Α..... ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ» ήταν 51 και 40 αντίστοιχα, ενώ με ποσοστό 3 συμμετείχαν και οι εταιρείες του Ομίλου «..... LEASING» και «..... ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ».

Το Δ.Σ. της εταιρείας αποφάσισε τη συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο της "..... INSURANCE S.A.", το σύνολο του οποίου τελικά θα ανερχόταν σε 1,3 εκατ. \$, στη συνεδρίαση .../.../2000 μετά από εισήγηση του Αντιπροέδρου του κ. Χ. Κ..... Της εισήγησης αυτής δεν προηγήθηκε αξιολόγηση της επένδυσης από την αρμόδια επιτροπή, προφανώς λόγω του χαμηλού ποσού της επένδυσης, του ότι αφορούσε εταιρεία του Ομίλου και του γεγονότος, όπως ανέφερε στην εισήγησή του ο κ. Κ....., ότι η συμμετοχή αυτή ήταν και τυπικά αναγκαία δεδομένου ότι απαιτούνταν τουλάχιστον 5 εταίροι ιδρυτές. Την .../.../2002 και αφού, σύμφωνα με το ../.../2002 έγγραφο του Διευθύνοντος Συμβούλου της «Α..... ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ», είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία ίδρυσης της νέας εταιρείας και απέμενε η

καταβολή του κεφαλαίου για την έκδοση της Άδειας Λειτουργίας της, ο Πρόεδρος της Συμμετοχών έδωσε, με το/...../...../2002 έγγραφο, την εντολή για την καταβολή του ποσού της συμμετοχής της εταιρείας στο κεφάλαιο της "..... INSURANCE S.A.". Στο αρχείο της Συμμετοχών δε βρέθηκε κανένα άλλο στοιχείο για την οποιαδήποτε μετέπειτα, σχετική με τη νέα εταιρεία, ενέργεια. Η εταιρεία αυτή ουδέποτε λειτούργησε. Σημειώνεται ότι με την απόφαση/...../...../...../2001 της Διοίκησης της Τράπεζας είχαν προκηρυχθεί και οι θέσεις για τη στελέχωση της νέας εταιρείας.

4. Α.....S ΕΠΕΝΔ ΥΤΙΚΗ Α.Ε.Ε.Χ.

Πρόκειται για εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου. Η Συμμετοχών συμμετείχε στο μετοχικό κεφάλαιο της προαναφερόμενης εταιρείας με το ποσό των 200.000.000 δρχ. (200.000 μετοχές προς 1.000 δρχ. ή 2,93 €/μετοχή) που αποτελούσε το 4,7 του συνολικού κεφαλαίου της.

Η απόφαση για την επένδυση λήφθηκε την/...../2000 από την τριμελή επιτροπή, που λειτουργούσε με εξουσιοδότηση του Δ.Σ. και κάλυπτε επενδύσεις μέχρι του ποσού των 500 εκατ. δρχ. Της απόφασης είχε προηγηθεί αξιολόγηση και θετική εισήγηση της ειδικής επιτροπής αξιολόγησης συμμετοχών. Η αξιολόγηση δεν πραγματοποιείται οικονομικά στοιχεία, έτσι η θετική εισήγηση στηρίχθηκε στο γεγονός ότι μεταξύ των μετόχων της εταιρείας ήταν γνωστά μέλη της «επιχειρηματικής κοινότητας», καθώς και στην απλή αναφορά ωφελειών που θα υπάρξουν για την

Την/...../2002 η Συμμετοχών σύμφωνα με τις δεσμεύσεις και υποχρεώσεις των μετόχων, για την εισαγωγή της εταιρείας στο Χρηματιστήριο, διέθεσε 30.000 μετοχές σε τιμή 2,02 €/μετοχή. Έτσι σήμερα η εταιρεία κατέχει 170.000 μετοχές.

5. Σ.....Σ Α.Ε., Α..... Α.Τ.Ε. & Ε.....Σ Α.Τ.Ε. (Ε.....Ε)

Η «..... Συμμετοχών» κατέχει σήμερα 43.910 μετοχές της Α.....Τ Α.Τ.Ε., συμπεριλαμβανομένων 25.341 που προήλθαν από απορρόφηση της Σ.....Σ Α.Ε. και 65.570 μετοχές της Ε.....Σ Α.Τ.Ε. (Ε.....Ε). Οι αγορές των μετοχών, συμπεριλαμβανομένης και της αρχικής αγοράς των μετοχών της Σ.....Σ Α.Ε., συνολικού ποσού 480.697.860 έγιναν το χρονικό διάστημα από/...../2000 έως/...../2000, χωρίς να ακολουθηθεί η προβλεπόμενη διαδικασία, δηλαδή δεν έγινε

αξιολόγηση των επενδύσεων από την Ειδική Επιτροπή, ούτε λήφθηκε απόφαση αγοράς των μετοχών από την, εξουσιοδοτημένη από το Δ.Σ. της εταιρείας, τριμελή Επιτροπή.

Την/...../2000, χωρίς να τηρηθεί καμία διαδικασία, έγινε αγορά 12.000 μετοχών της εταιρείας Α.....Τbank στην τιμή των 1.235 δρχ. και πώληση αυτών την ίδια ημερομηνία στην τιμή των 220 δρχ., δηλαδή από τις δύο αυτές πράξεις προέκυψε **ζημία** 180.000 δρχ.

6. Ε..... HOLDING S.A.

Στις/...../99 αποκτήθηκαν 30.000 μετοχές της προαναφερόμενης εταιρείας έναντι τιμήματος 430.500.000 δρχ. Για την επένδυση αυτή δεν τηρήθηκαν οι καθορισθείσες από το Δ.Σ. της εταιρείας διαδικασίες. Έτσι δεν έγινε αξιολόγηση της επένδυσης από την ειδική επιτροπή, ούτε λήφθηκε απόφαση από την τριμελή επιτροπή (Πρόεδρος, Αντιπρόεδρος και το μέλος Δ.Σ. που είναι πρ/νος της Υπ/σης Θυγατρικών Εταιρειών της Τράπεζας).

7. Α.....Α – Α.....Α HOLDINGS S.A. (πρώην Α..... Α.....Σ)

Όπως στην περίπτωση της Ε..... HOLDINGS S.A., έτσι και για την απόκτηση των 1860 μετοχών της εταιρείας Α.....Α – Α.....Α HOLDINGS, δεν έγινε αξιολόγηση της επένδυσης από την ειδική επιτροπή, ούτε λήφθηκε απόφαση από την τριμελή επιτροπή (Πρόεδρος, Αντιπρόεδρος και το μέλος Δ.Σ. που είναι πρ/νος της Υπ/σης Θυγατρικών Εταιρειών της Τράπεζας). Η ποσότητα βέβαια και η αξία των μετοχών αυτών (4.597.300 δρχ.), είναι πολύ μικρότερες αυτών που αφορούν την εταιρεία Ε..... HOLDINGS S.A. Αναλυτικά: στις/...../99 αποκτήθηκαν 930 μετοχές έναντι τιμήματος 3.434.800δρχ. και στις/...../2000, η Συμμετοχών συμμετείχε στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας και απέκτησε 930 επιπλέον μετοχές, έναντι τιμήματος 1. 162.500δρχ.

Στο υπ' αριθμ./...../...../03 Δ.Σ. της Συμμετοχών, τα μέλη εξουσιοδότησαν ομόφωνα τον Διευθύνοντα Σύμβουλο κ. Β....., σε συνεργασία και σύμφωνα με σχετικές αναλύσεις που θα πραγματοποιούσε η ASSET MANAGEMENT, να καθορίσει τους τρόπους, τους όρους και το χρόνο επωφελούς μεταβίβασης, των μετοχών των εταιρειών που αναφέρονται στις παραγράφους 4, 5 και 6. Στο σχετικό φάκελο δε βρέθηκαν στοιχεία, ενδεικτικά της ενεργοποίησης της ανωτέρω απόφασης. Επίσης στο ίδιο

πρακτικό αναφέρεται ανακριβώς ότι οι μετοχές των εταιρειών αυτών αποκτήθηκαν από τις αρχές του 2000 μέχρι το τέλος του 2001 αφού όπως έχουμε προαναφέρει οι αγορές έγιναν από τον 11^ο μήνα του 1999 μέχρι τον 4^ο μήνα του 2000.

8. Κ..... Α.Ε.

Η Συμμετοχών, απέκτησε 1.430 ονομαστικές μετοχές της εταιρίας (4% επί του Μετοχικού της Κεφαλαίου), με την υπ' αριθμ. /..... /..... /99 απόφαση του Δ.Σ. των μελών της, έναντι τιμήματος 480.000.000 δρχ. και 15 επιπλέον ονομαστικές μετοχές, με τη συμμετοχή της στην εν συνεχεία αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας, δυνάμει της υπ' αριθμ. /..... /..... /00 απόφασης Δ.Σ., έναντι τιμήματος 4.800.000δρχ.

Μετά την κεφαλαιοποίηση των έκτακτων αποθεματικών της εταιρείας και την ταυτόχρονη μείωση της ονομαστικής αξίας της μετοχής της (απόφαση Γ.Σ. της /..... /00), η Συμμετοχών κατέχει συνολικά 293.750 μετοχές της Εταιρίας με κόστος κτήσης 484.800.000δρχ. (1.422.743,94€ ή 4,84€/ μετοχή).

Με το ιδιωτικό συμφωνητικό που υπογράφηκε μεταξύ των δυο συμβαλλομένων στις /..... /99 (άρθρο 6.2), οι ΜΕΤΟΧΟΙ της πλειοψηφίας της εταιρείας Κ..... Α.Ε. είχαν αναλάβει την υποχρέωση, «όπως διαμορφώσουν τις αναγκαίες συνθήκες και προϋποθέσεις για την εισαγωγή των μετοχών της εταιρείας στο Χ.Α.Α. εντός χρονικού διαστήματος δώδεκα (12) μηνών από την ολοκλήρωση της αύξησης του μετοχικού της κεφαλαίου (απόφαση Γ.Σ. της 20/12/99».

Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή της μη εισαγωγή των μετοχών της εταιρίας στο Χ.Α.Α. εντός της καθορισμένης προθεσμίας, το ανωτέρω συμφωνητικό παρείχε την ευχέρεια στην Συμμετοχών, είτε να μεταβιβάσει ελεύθερα τις μετοχές της, είτε, εφόσον το επιθυμεί να τις μεταβιβάσει στους μετόχους. Οι μέτοχοι υποχρεούνταν να τις αγοράσουν εντός ενός (1) μηνός από την έγγραφη ειδοποίησή της, στην τότε τιμή αποτίμησης τους. Η τιμή αυτή θα καθοριζόταν από ανεξάρτητη διεθνούς κύρους εταιρία, με εξημισείας επιβάρυνση των συμβαλλομένων μερών με τη σχετική δαπάνη. Οι διαδικασίες για την εισαγωγή των μετοχών της εταιρίας Κ..... Α.Ε. στο Χ.Α.Α. **δεν ολοκληρώθηκαν ποτέ**, όμως η Α.Τ.Ε. Συμμετοχών δεν έκανε χρήση της προαναφερόμενης ευχέρειας που της παρείχε το συμφωνητικό, για μεταβίβαση των μετοχών της.

Στο υπ' αριθμ. /..... /..... /04 Δ.Σ. αποφασίσθηκε η, για τη λόγο αυτό, απεμπλοκή της Α.Τ.Ε. Συμμετοχών από την εταιρεία Κ..... ΑΕ.

3. Εκθεση Ελέγχου των εσωτερικών ελεγκτών:
A..... B..... και A.....
Γ.....
ΕΛΕΓΚΤΕΣ

Αθ

ήνα/....../2008

ΠΡΟΣ
ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ
ΥΠΟΔ/ΝΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Ευρήματα ελέγχου δανειοδοτήσεων κατ/τος
Καισαριανής

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Δυνάμει της υπ' αριθμόν/....../....../07 εντολής της Δ/σης Εσωτερικής Επιθεώρησης διενεργήσαμε έκτακτο έλεγχο των δανειοδοτήσεων στο κατάστημα Καισαριανής, από τον οποίο διαπιστώθηκαν τα εξής:

α. Αντικανονικές χορηγήσεις δανείων για αγορά ακινήτων αποκλειστικά στη Λέρο και Πάτμο, κατόπιν σύστασης της μεσίτριας κας Ε..... Α.....- Μ.....ς.

β. Υπερεκτιμήσεις ακινήτων από τον εξωτερικό συνεργάτη μηχανικό.

γ. Μεταφορές δανειακών κεφαλαίων

δ. Αντικανονικές χορηγήσεις λοιπών στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων

Τα ανωτέρω αποτέλεσαν αντικείμενο ιδιαίτερης έρευνας, τα αποτελέσματα της οποίας έχουν ως εξής:

2. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΛΕΓΧΘΗΚΑΝ

Περί το μήνα 2007 προσέγγισε το κατ/μα Καισαριανής η Α..... Μ..... Ε....., ετών 35, μεσίτρια ακινήτων και ζήτησε

συνεργασία, ως διαμεσολαβήτρια, με το κατ/μα τηςΚαισαριανής για την προσέλκυση πελατών, ενδιαφερομένων να συνάψουν στεγαστικά δάνεια. Δε γνωρίζουμε ακριβώς με ποιο τρόπο ήλθε σε επαφή με τη Δ/ντρια. Σύμφωνα όμως με όσα μας κατέθεσε η ίδια, συστήθηκε από την πελάτισσα κα Μ....., σύζυγο του δανειολήπτη κου Δ.....

Όπως προκύπτει από όσα θα αναφερθούν στη συνέχεια, μεθοδεύτηκε σε βάρος τηςBank η χορήγηση στεγαστικών δανείων, κυρίως για αγορά οικοπέδων στη Λέρο και Πάτμο με προφανή σκοπό την εξαπάτηση της Τράπεζας, η οποία συνίσταται στα εξής:

α) Η μεσίτρια Ε..... Α.....-Μ..... και η μητέρα της κ. Ε..... Α....., κάτοικος Λακκίου-Λέρου, εντόπιζαν στη Λέρο και στην Πάτμο αγροτεμάχια και οικόπεδα προς πώληση. Τα εν λόγω ακίνητα είτε διατίθονταν αυτούσια, είτε ο ιδιοκτήτης τους αφού προχωρούσε σε κατάτμηση, τα διέθετε σε τεμάχια. Σε αρκετές περιπτώσεις τα προς πώληση ακίνητα αγοράστηκαν από την ίδια τη μεσίτρια και συγγενικά πρόσωπα αυτής, λίγες ημέρες πριν την πώλησή τους στους δανειολήπτες της τράπεζας, έναντι τιμήματος πολύ μικρότερου αυτού της τελικής πώλησής τους, όπως θα αναφερθεί στη συνέχεια.

β) Τα περισσότερα αγροτεμάχια και οικόπεδα σχεδόν ταυτόχρονα με την αγορά τους, είτε κατατμήθηκαν και πωλήθηκαν σε διαιρετά τμήματα, είτε πωλήθηκαν εξ' αδιαρέτου στους δανειολήπτες σε τιμές υπερπολλαπλάσιες της αξίας τους ως ενιαία, στοιχείο που συνιστά μεθόδευση προκειμένου να εξαπατηθεί η τράπεζα.

γ) Ο εξωτερικός συνεργάτης μηχανικός του κατ/τος Καισαριανής της τράπεζας κος Λ....., ο οποίος διενήργησε το σύνολο των εκτιμήσεων των δανειοδοτηθέντων ακινήτων, αν και είχε στη διάθεσή του το συμβόλαιο αγοραπωλησίας, ή προγενέστερους τίτλους των ακινήτων συνέταξε τα εκτιμητήρια των ακινήτων που αποκτήθηκαν με δάνεια της τράπεζας, παραθέτοντας αναληθή και ανακριβή στοιχεία και θέτοντας αξίες γης που ουδεμία σχέση έχουν με την πραγματικότητα, αλλά με προφανή σκοπό να δικαιολογηθεί η χορήγηση δανείων μεγάλου ύψους.

δ) Από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει η επιτόπια επίσκεψη του μηχανικού κ. Λ..... στη Λέρο και στην Πάτμο, (π.χ. αίτημα για καταβολή οδοιπορικών και εξόδων διαμονής και διατροφής κ.α.). Κατά την εκτίμηση του ελέγχου ο κ. Λ..... ουδέποτε διενήργησε αυτοψία στα ακίνητα, αλλά οι εκτιμήσεις του έγιναν από την Αθήνα.

ε) Η διαδικασία της αγοραπωλησίας διενεργούταν αποκλειστικά από τη μεσίτρια και συγγενικά πρόσωπα αυτής. Τόσο οι πωλητές, όσο και οι αγοραστές εκπροσωπούσαν κατά τη σύναψη του συμβολαίου από αυτήν

ή συγγενικά της πρόσωπα πρώτου βαθμού δυνάμει πληρεξουσίων. Η ίδια η μεσίτρια ή συγγενικά της πρόσωπα διενεργούσαν επίσης για λογαριασμό των δανειοληπτών όλες τις συναλλαγές που αφορούσαν στις υποχρεώσεις που απορρέανε από την αγοραπωλησία και τη δανειοδότησή τους (καταβολή τιμήματος στους πωλητές, πληρωμή ασφαλιστρών, Δ.Ο.Υ., προμηθειών δανείου κ.α.).

στ) Όλο σχεδόν το προϊόν των δανείων για αγορά ακινήτων, ποσού ύψους **13.254.945€**, πιστώθηκε στους λογ/μούς ταμειυτηρίου της μεσίτριας, γεγονός που δε δικαιολογείται.

ζ) Η πλειοψηφία των δανειοληπτών στερούταν επαρκούς εισοδήματος για τη χορήγηση αυτού του ύψους των δανείων, τα οποία όμως εν τέλει συνάφθηκαν. Επιπλέον, η υψηλή δανειακή επιβάρυνσή τους, λόγω του μεγάλου ύψους των οφειλών τους σε άλλες Τράπεζες, καθώς και η ύπαρξη δυσμενών στοιχείων εις βάρος τους καθιστούσε απαγορευτική τη δανειοδότησή τους. Οι εν λόγω παράμετροι μας οδηγούν στην εκτίμηση ότι η μεσίτρια εντόπιζε πελάτες με σοβαρότατα οικονομικά προβλήματα και τους οδηγούσε στην τράπεζα, προκειμένου να δανειοδοτηθούν. Στην άποψη αυτή συνηγορεί και το γεγονός ό,τι, από το προϊόν του δανείου, το οποίο άγονταν σχεδόν αυτούσιο σε πίστωση του λογ/μού ταμειυτηρίου της μεσίτριας, ένα μέρος αποδίδονταν στο δανειολήπτη, όπως αναφέρεται με κάθε λεπτομέρεια στη συνέχεια. Υπόψη ότι, σύμφωνα με τις οδηγίες της Τράπεζας/05 και05, το προϊόν του δανείου σε περιπτώσεις αγοράς ακινήτων αποδίδεται πάντοτε στον πωλητή.

η) Όλες οι συνεννοήσεις γίνονταν μεταξύ της μεσίτριας και της μητέρας της και της Δ/ντριας του κατ/τος. Κανείς άλλος υπάλληλος δεν εμπλέκονταν ουσιαστικά στη διαδικασία των δανειοδοτήσεων. Ο ρόλος των υπολοίπων υπαλλήλων ήταν τυπικός και συνίστατο απλώς στο διαδικαστικό μέρος (καταχώρηση στοιχείων πελάτη, καταχώρηση αξιολόγησης, έκδοση παραστατικών κ.α.).

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ανακεφαλαιώνοντας τα όσα μέχρι τώρα έχουμε αναφέρει, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η Διευθύντρια του καταστήματος Καισαριανής κα Π....., ο μηχανικός κος Λ..... και η μεσίτρια κα Ε..... μεθόδευσαν τη χορήγηση στεγαστικών δανείων, συνολικού ύψους **14,20 εκατ. ευρώ**, κυρίως για αγορά οικοπέδων στη **Λέρο και στην Πάτμο**, προβαίνοντας σε σωρεία αντικανονικών ενεργειών και με κύριο σκοπό την εξαπάτηση της Τράπεζας. Με τις ενέργειές τους αυτές έθεσαν σε κίνδυνο τα συμφέροντα της Τράπεζας, προκαλώντας σημαντικό ύψους ζημιά σε βάρος της, η οποία ανέρχεται στο ποσό **των 11.495.950€**.

Υπόψη των ανωτέρω εισηγούμεστε:

4.1. Την πειθαρχική δίωξη της Διευθύντριας Π.....
Στ....., Τμημ. Β' (Οικ), Α.Μ....., δυνάμει των άρθρων 82
παρ. 1α και 114 παρ. 1, 2, 4β, 4ζ, 4η και 4ιγ του ισχύοντος Οργανισμού
της Τράπεζας, με βάση τα προαναφερόμενα στην παράγραφο 3.1. της
παρούσας έκθεσης.

4.2. Λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες επιβολής του διευθυντικού
δικαιώματος υπό τις οποίες οι υπάλληλοι του κατ/τος Καισαριανής
ασκούσαν τα καθήκοντά τους, εισηγούμαστε με βάση τα
προαναφερόμενα στην παράγραφο 3.3. της παρούσας έκθεσης, να γίνει
αυστηρή έγγραφη παρατήρηση στους:

-Μ..... Α....., Λογ. Γ' (Οικ), ΑΜ

-Σ..... Κ....., Λογ. Β' (Οικ), ΑΜ

4.3. Αντίγραφο της παρούσας έκθεσης να διαβιβαστεί:

4.3.1. Στη Δ/ση Νομικών Υπηρεσιών για τη νομική αξιολόγηση της
έκθεσης από άποψη ποινικών ή αστικών ευθυνών κατά της μεσίτριας κας
Ε..... Α.....-Μ.....ς και της μητέρας της κ. Ε.....
Α.....ς, της Διευθύντριας κας Π..... Σ.....ς,
του εξωτερικού συνεργάτη μηχανικού κ. Λ.....α, και όλων των
εμπλεκόμενων στα δάνεια που αναφέρονται στην παρούσα έκθεση.

4.3.2. Στη Δ.Ι.Α:

-Για ενημέρωσή της και για την καταγγελία της σύμβασης με τη μεσίτρια
κα Ε..... Α.....- Μ..... και το μηχανικό κ.ο
Λ.....

-Για την παροχή οδηγιών προς το κατάστημα προκειμένου: α) να γίνει
έρευνα διαθέσιμων περιουσιακών στοιχείων των δανειοληπτών, με στόχο
την ενίσχυση των διασφαλίσεων (συμπεριλαμβανομένων και των
περιπτώσεων της παραγράφου 2.3, για τις οποίες θα προηγηθεί
επανεκτίμηση των ενυπόθηκων ακινήτων) και β) να γίνει
επιανεξιολόγηση των πελατών και αποτύπωση της πραγματικής ζημιάς
στο σύστημα profits (ορθή καταχώρηση των καλυμμάτων).

-Τέλος, η Δ.Ι.Α σε συνεννόηση με τη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών να
αποφασίσει την καταβολή ή μη της προμήθειας στη μεσίτρια.

4.3.3. Στην Υποδιεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης για την
αξιολόγηση των διενεργηθέντων συναλλαγών **ως ύποπτων για ξέπλυμα
βρόμικου χρήματος και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες
δραστηριότητες.**

ΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ

Α. Β.....

A. Γ.....

4. Εκθεση Ελέγχου των εσωτερικών ελεγκτών:
Ομάδα Ελέγχου:
Κ..... Σ Ι. Τ..... Σ
Χ..... Α Α..... Υ
Α..... Η Β..... Υ

ΕΛΕΓΚΤΕΣ

ΑΘΗΝΑ, 2011

Εντολή Ελέγχου : Ε.Π. /..... /..... /2010

Διάρκεια Ελέγχου : Από /..... /2010 έως /..... / 2010

Ημερομηνία Παράδοσης : ... /... /2011

ΘΕΜΑ

Αντικανονικές χορηγήσεις επιχειρηματικών δανείων από το Κατάστημα Πειραιά της Τράπεζας

Σε εκτέλεση των Ε.Π. ... /... /... /... /2010 & ... /... /... /... /2010 διαταγών της Υποδιεύθυνσης Υποστήριξης Προγραμματισμού & Παρακολούθησης Ελεγκτικού Έργου (Τμήμα Προγραμματισμού Ελεγκτικού Έργου), καθώς και της ... /... /... /... /2010 διαταγής της Υποδιεύθυνσης Ελέγχου Ειδικών Θεμάτων, σχετικών με το θέμα της επικεφαλίδας, αναφέρουμε τα παρακάτω:

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αντικείμενο της έρευνας σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διαταγές ήταν, αρχικά, η διενέργεια έκτακτου ελέγχου επί των εργασιών του καταστήματος τηςbank Πειραιά. Ο έλεγχος θα εστιαζόταν πρωτίστως στις χορηγήσεις δανείων με την εγγύηση της Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε. Α.Ε, στα πλαίσια των ορίων δικαιοδοσίας του Καταστήματος (εγκυρότητα δικαιολογητικών, αξιολόγηση, έγκριση, παρακολούθηση και ρευστοποίηση), από2009 και θα περιελάμβανε το σύνολο των τραπεζικών εργασιών των πελατών (φυσικών και νομικών προσώπων).

Με την έναρξη του έκτακτου ελέγχου (... /... /2010), διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Σύμφωνα με στοιχεία της .../.../2010, το συνολικό ποσοστό των υπερήμερων δανείων του Κατ/τος, με εγγύηση ΤΕΜΠΜΕ, ανέρχονταν στο 41% με το αντίστοιχο ποσοστό του Τομέα Ανάπτυξης Ιδιωτών να ανέρχεται στο 8% και του Τομέα Επιχειρήσεων στο 43%.
- Κατά τη χορήγηση δανείων ΤΕΜΠΜΕ από τον Τομέα Επιχειρήσεων χορηγούνταν, σε ορισμένες περιπτώσεις και Κεφάλαια Κίνησης (ΚΚ), σε νέους πελάτες, τα οποία, στο μεταξύ, είχαν μεταπέσει σε υπερημέρια. Η παραπάνω πρακτική δεν εφαρμόστηκε σε καμία περίπτωση χορήγησης ΤΕΜΠΜΕ από τον Τομέα των Ιδιωτών. Όπως έδειχναν τα στοιχεία του Κατ/τος, τα υπερήμερα ΚΚ του τομέα Επιχειρήσεων, χωρίς να λάβουμε υπόψη τα ΤΕΜΠΜΕ και όσα έχουν μεταφερθεί στη Δ/ση Καθυστερήσεων Επιχειρήσεων, από 7% στις .../.../2010 έφτασαν στο 14% στις .../.../2010, δηλαδή διπλασιάστηκαν μέσα σε δύο μήνες. Τα αντίστοιχα μεγέθη της Δ.Ι.Α κυμαίνονταν κοντά στο 0% και στις δύο ημερομηνίες.
- Σε σύγκριση με τα στοιχεία της .../.../2008, η εικόνα των χορηγήσεων ΚΚ (αφαιρουμένων των ΤΕΜΠΜΕ) παρουσίαζε, στις .../.../2010, στον Τομέα των Επιχειρήσεων αύξηση της τάξης του 25%, εμφανίζοντας μια πολύ διαφορετική εικόνα, από εκείνη του Τομέα των Ιδιωτών, όπου σημειώνονταν μείωση των ΚΚ κατά 30% περίπου την ίδια περίοδο.
- Το συνολικό ποσοστό υπερήμερων δανείων του Κατ/τος ανέρχονταν, στις .../.../2010, στο 20%, με το αντίστοιχο του Τομέα Ιδιωτών-Αγροτών στο 17% και του Τομέα Επιχειρήσεων στο 41%.
Τα παραπάνω στοιχεία, τα οποία παρουσιάζουν μια πολύ διαφορετική εικόνα των δύο Τομέων Ανάπτυξης Εργασιών του Κατ/τος, συνολικά, και στα ΚΚ και δάνεια ΤΕΜΠΜΕ ειδικά, μας οδήγησαν στην αναλυτική εξέταση των χορηγήσεων του Τομέα των Επιχειρήσεων και στη λήψη δείγματος μόνο από τον εν λόγω τομέα του Κατ/τος.
Στη συνέχεια του ελέγχου, εντοπίστηκαν αντικανονικοί χειρισμοί τόσο στις χορηγήσεις δανείων με εγγύηση ΤΕΜΠΜΕ όσο και στα ΚΚ, που είχαν ως αποτέλεσμα την αλλαγή του τύπου και του αντικειμένου του ελέγχου με την έκδοση διαταγής από τη Δ/ση Εσωτερικής Επιθεώρησης για εξέταση ειδικού θέματος με αντικείμενο «Αντικανονικές χορηγήσεις επιχειρηματικών δανείων από το Κατ/μα Πειραιά».
Συνολικά ελέγχθηκαν φάκελοι 40 πελατών του τομέα Επιχειρήσεων, με δανειακούς λογ/σμούς δανείων ΤΕΜΠΜΕ και ΚΚ, τύπου 61 & 4 καθώς και επενδυτικά δάνεια (τύπος 62).
Σε σύνολο 132 χορηγηθέντων δανείων με εγγύηση ΤΕΜΠΜΕ του τομέα Επιχειρήσεων ελέγχθηκαν 34 ήτοι ποσοστό 26% ενώ σε σύνολο 127 δανειακών λογ/σμών ΚΚ και επενδυτικών δανείων (τύποι 61,4,62) ελέγχθηκαν 38 ήτοι ποσοστό 29,9%.

Για τη διεξαγωγή της έρευνάς μας αντλήθηκαν στοιχεία από την ιστοσελίδα της ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε., της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και της εφημερίδας Express, από την ICAP, από τα τεύχη Α.Ε. και ΕΠΕ της Εφημερίδας της Κυβέρνησης και από τα παρακάτω συστήματα της Τράπεζας:

- Σύστημα Παρακολούθησης Καταστημάτων (ΣΠΑΚ)
- Σύστημα Profits
- Σύστημα Velti
- Σύστημα On Line
- Καταστάσεις Μ74576 και Μ74577 με τα ενήμερα και υπερήμερα δάνεια ανά Δ/ση και ανά δανειακό λογ/σμό.
- Στοιχεία παρακολούθησης εγκρίσεων δανείων, που διαβιβάζονται στη Δ/ση Διαχείριση Κινδύνων από τη Δ/ση Ηλεκτρονικής Τραπεζικής, μέσα από το Profits.
- Σύστημα παρακολούθησης των αξιολογήσεων, Data Mart

Επίσης για την εξέταση του θέματος, εκτός από τον έλεγχο δείγματος δανείων ικανού αριθμού, λάβαμε υπόψη μας το, από/.../2010, σημείωμα του Δ/ντή κ. Π..... προς την ομάδα ελέγχου, τις γραπτές απαντήσεις του σε δύο ερωτηματολόγια, που του δόθηκαν από τους ελεγκτές καθώς και τις έγγραφες απαντήσεις των κ. Π....., λειτουργού Επιχειρήσεων και του κ. Β....., Υπεύθυνου Τομέα Εξυπηρέτησης Πελατείας και Εργασιών, σε ερωτηματολόγια που τους υποβάλαμε.

ΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

Ελέγχθηκε δείγμα 35 δανείων ΤΕΜΠΜΕ ήτοι ποσοστό 26,5% επί συνόλου 132 δανείων ΤΕΜΠΜΕ και σε σύνολο 127 δανειακών λογ/σμών Κεφαλαίων Κίνησης και επενδυτικών δανείων (τύποι 61, 4, 62) ελέγχθηκαν 38 ήτοι ποσοστό 29,9%. Όλα τα παραπάνω αφορούν στον τομέα των Επιχειρήσεων του Κατ/τος Πειραιά και από τον έλεγχο προέκυψαν τα συμπεράσματα που ακολουθούν.

2.3. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΚΡΙΣΕΙΣ

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Μετά από εξέταση των παραπάνω στοιχείων, καταλήξαμε στα συμπεράσματα που ακολουθούν.

3.1. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΔΑΝΕΙΩΝ

Ελέγχθηκε δείγμα 35 δανείων ΤΕΜΠΜΕ ήτοι ποσοστό 26,5% επί συνόλου 132 δανείων ΤΕΜΠΜΕ και σε σύνολο 127 δανειακών λογ/σμών Κεφαλαίων Κίνησης και επενδυτικών δανείων (τύποι 61, 4, 62) ελέγχθηκαν 38 ήτοι ποσοστό 29,9%. Όλα τα παραπάνω αφορούν

στον τομέα των Επιχειρήσεων του Κατ/τος Πειραιά και από τον έλεγχο προέκυψαν τα συμπεράσματα που ακολουθούν.

Ο Διευθυντής του καταστήματος Πειραιά κος Π..... ευθύνεται γιατί ως επικεφαλής του καταστήματος και έχων τη συνολική ευθύνη για την εύρυθμη, νόμιμη και σύμφωνη με τις εγκύκλιες οδηγίες της Τράπεζας λειτουργία του καταστήματος αλλά και ως μοναδικό εγκριτικό όργανο του τομέα των Επιχειρήσεων:

1. Ενέκρινε και απέδωσε **αντικανονικά** τα παρακάτω δάνεια εκτός των ορίων δικαιοδοσίας του καταστήματος του.

2. Ενέκρινε και απέδωσε τα παρακάτω δάνεια μετά από **υπερβαθμολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών**, οφειλόμενη στην έλλειψη επαρκούς τεκμηρίωσης της ικανότητας εξυπηρέτησης, την ύπαρξη δυσμενών στοιχείων και κακής συναλλακτικής τάξης, τη μη προσκόμιση απαραίτητων για την αξιολόγηση δικαιολογητικών.

3. Ενέκρινε και απέδωσε τα παρακάτω Π.Ο. σε νέους πελάτες χωρίς τη λήψη επαρκών εμπράγματων διασφαλίσεων (υποθήκη), όπως ρητά ορίζεται από τις οδηγίες της Τράπεζας (.....//...../08 και Ε.Ο./09).

4. Ενέκρινε και απέδωσε τα παρακάτω Π.Ο. σε νέους πελάτες, χωρίς να δικαιολογείται από την ορθή πιστωτική τους κατάταξη και κατά παρέκκλιση των οδηγιών της Τράπεζας (.....//...../08 και Ε.Ο./09).

5. Ενέκρινε τη χορήγηση Π.Ο. κεφαλαίων κίνησης ή την αύξηση υφιστάμενων Π.Ο. με διασφάλιση την εκχώρηση των μελλοντικών και όχι των γεγεννημένων απαιτήσεων από μηχανήματα POS, χωρίς να προβλέπεται από τις οδηγίες της Τράπεζας (Ε.Ο./06 και/06) η διασφάλιση δανειοδότησης από μελλοντικές εισπράξεις μέσω POS.

6. Με ευθύνη του και κατά παρέκκλιση του ισχύοντος πλαισίου άσκησης πίστης αποδόθηκε προϊόν δανείων σε τρίτα φυσικά πρόσωπα-μη δικαιούχους και μη συμβαλλόμενους στη δανειστική σύμβαση, μέσω εξουσιοδοτήσεων που αυτός ο ίδιος θεώρησε για το γνήσιο της υπογραφής την ίδια ημέρα με την εκταμίευση.

7. Ενέκρινε και απέδωσε τα παρακάτω δάνεια σε επιχειρήσεις με έδρα πλησίον άλλων Κατ/των και σε μεγάλη απόσταση από το Κατ/μα και ορισμένες ήταν πελάτες άλλων Κατ/των

8. Ενέκρινε την αύξηση υφιστάμενων Π.Ο. κεφαλαίων κίνησης, δίχως να προβεί στην ενυπόθηκη διασφάλιση των υφιστάμενων οφειλών, όπως αυτή προβλέπεται από τις σχετικές οδηγίες της Τράπεζας.

9. Εξόφλησε δάνεια Κεφαλαίων Κίνησης με το προϊόν του δανείου ΤΕΜΠΜΕ, τα οποία επαναχορήγησε και είναι πλέον υπερήμερα.

10. Εξόφλησε δόσεις δανείων ΤΕΜΠΜΕ ή μέρος αυτών χωρίς την πραγματική καταβολή μετρητών από τους πελάτες αλλά είτε

δεσμεύοντας σε εξάμηνη προθεσμιακή κατάθεση, κατά την εκταμίευση, ισόποσο της πρώτης δόσης είτε με χρέωση των ποσών σε άλλους δανειακούς λογ/σμούς, αυξάνοντας το χρέος προς την Τράπεζα.

11. Δεν διαβίβασε στη ΔΕΠ για αξιολόγηση/ έγκριση δάνεια ΤΕΜΠΙΜΕ, που το ύψος τους με βάση την Ε.Υ. 237/2008 υπερέβαινε τα εγκριτικά όρια του Κατ/τος.

12. Κατά παρέκκλιση του ισχύοντος πλαισίου άσκησης πίστης ενέκρινε και απέδωσε τα παρακάτω δάνεια για σκοπούς διαφορετικούς από τους προβλεπόμενους από το προϊόν του δανείου.

Συγκεκριμένα:

α. Ενέκρινε στην εταιρία Π..... Α.Ε. τη χορήγηση Π.Ο. κεφαλαίου κίνησης 200.000€ έναντι εκχώρησης προς την Τράπεζα της αναμενόμενης επιχορήγησης από επένδυση του Ν. 3299/04, αντί Μ/Μ δανείου, όπως προβλέπεται από το ισχύον πλαίσιο άσκησης πίστης.

β. Ενέκρινε Μ/Μ δάνειο Α.Λ.00 ύψους 200.000€ στην εταιρία Σ..... Α.Ε. για αναδιάρθρωση της χρηματοοικονομικής της εικόνας ήτοι για εξόφληση οφειλών από υφιστάμενα βραχυπρόθεσμα δάνεια Α.Λ. και, αντί δανείου ρύθμισης. Στη σύμβαση αναγράφεται ως σκοπός «η αναδιάρθρωση της χρηματοοικονομικής εικόνας της επιχείρησης».

γ. Ενέκρινε Μ/Μ δάνειο Α.Λ. στη Β..... & ΣΙΑ Ο.Ε. για ενημεροποίηση υπερήμερων οφειλών σε άλλες τράπεζες και στη συνέχεια προχώρησε σε αναχρηματοδότηση των παραπάνω δανείων με έγκριση ΠΟ και χορήγηση ΚΚ Α.Λ.

13. Με ευθύνη του αποδόθηκε προϊόν δεσμευμένης κατάθεσης ύψους 50.000€, στο λογ. Α.Κ. της επιχείρησης Ε..... Α.Ε. (.....), το οποίο ενεχυριάστηκε για διασφάλιση δανειοδότησής της με κεφάλαιο κίνησης Α.Κ., προκειμένου να πληρωθεί η πρώτη δόση δάνειο ΤΕΜΠΙΜΕ ύψους 300.000€ που εγκρίθηκε από το κατάστημα. Το δάνειο είναι αδιασφάλιστο.

14. Ενέκρινε την αύξηση του Π.Ο. της δανειολήπτριας εταιρίας Π..... Α.Ε. κατά το ποσό των 200.000€, με διασφάλιση την εκχώρηση μέρους της β' δόσης της αναμενόμενης επιχορήγησης, χωρίς αφενός να μεριμνήσει για τη διαπίστωση της καταβολής τουλάχιστον της α' δόσης και αφετέρου να απευθυνθεί στην περιφέρεια Θ..... προς διαπίστωση της υλοποίησης της δανειοδοτούμενης επένδυσης.

15. Με ευθύνη του δε διασφαλίστηκε ενυπόθηκα σε ποσοστό 50% το παραπάνω Π.Ο. 200.000€ (το οποίο χορηγήθηκε ως δάνειο έναντι επιχορήγησης) κατά παρέκκλιση των οδηγιών της Τράπεζας.

Ο κ. Π.....ς, Α.Μ., ευθύνεται γιατί ως λειτουργός ανάπτυξης εργασιών επιχειρήσεων, αξιολογητής και εισηγητής, κατά το ελεγχόμενο διάστημα (σήμερα λειτουργός εργασιών στήριξης) :

1. Υπερβαθμολόγησε την πιστοληπτική ικανότητα πελατών, σε 18 από τις 19 υπερβαθμολογήσεις, που εντοπίστηκαν κατά τον έλεγχο.

2. Εισηγήθηκε τη χορήγηση Π.Ο. κεφαλαίων κίνησης ή την αύξηση υφιστάμενων Π.Ο. με διασφάλιση την εκχώρηση των μελλοντικών και όχι των γεγεννημένων απαιτήσεων από μηχανήματα POS, χωρίς να προβλέπεται από τις οδηγίες της Τράπεζας (Ε.Ο./06 και/06) η διασφάλιση δανειοδότησης από μελλοντικές εισπράξεις μέσω POS και στις τέσσερις εντοπισθείσες περιπτώσεις.

3. Εισηγήθηκε τη χορήγηση Π.Ο. σε νέους πελάτες χωρίς τη λήψη επαρκών εμπράγματων διασφαλίσεων (υποθήκη), όπως ρητά ορίζεται από τις οδηγίες της Τράπεζας (...../ .../..../08 και Ε.Ο./09) και στις εννιά εντοπισθείσες περιπτώσεις.

4. Εισηγήθηκε την αύξηση υφιστάμενων Π.Ο. κεφαλαίων κίνησης, χωρίς τη λήψη ενυπόθηκης διασφάλισης των υφιστάμενων οφειλών, όπως αυτή προβλέπεται από τις σχετικές οδηγίες της Τράπεζας και στις τρεις περιπτώσεις που εντοπίστηκαν στο δείγμα ελέγχου.

5. Εισηγήθηκε αντικανονικά τη χορήγηση δανείων εκτός των ορίων δικαιοδοσίας του καταστήματος και στις πέντε περιπτώσεις που εντοπίστηκαν στο δείγμα δανείων, που ελέγχθηκε.

3.2. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΖΗΜΙΑ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΟΚΥΨΕΙ ΑΠΟ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΗΚΕ.

Λαμβάνοντας υπόψη:

- Την αρχική απόφαση για δυνατότητα της ΤΕΜΠΙΜΕ Α.Ε. μη καταβολής του εγγυημένου ποσοστού του 80% σε περίπτωση κατάρπτωσης του 12% και άνω των χορηγηθέντων ποσών από μια Τράπεζα
- Την 8596/981/3-6-2009 Κοινή Υπουργική Απόφαση, με την οποία απαλήφθηκε η παραπάνω διάταξη και πλέον η ΤΕΜΠΙΜΕ ανέλαβε την υποχρέωση να καλύψει το 80% της εγγύησης, σε κάθε περίπτωση.
- Το γεγονός ότι το ποσό της εγγύησης θα καταβληθεί σε ομόλογα του Ελληνικού δημοσίου 5ετούς διάρκειας (λήξη 10/8/2014) και με επιτόκιο, κυμαινόμενο, 6μηνο Euribor + 0,63% (Ν. 3775/2009), σημαντικά χαμηλότερο απ' αυτό των ΤΕΜΠΙΜΕ, το οποίο ήταν 6μηνο Euribor + 2,10%.
- Τις αξίες των ακινήτων, επί των οποίων ενεγράφησαν οίκοθεν υποθήκες, εφόσον υπάρχει υπολειπόμενη αξία, μετά την αφαίρεση προηγούμενων εγγεγραμμένων βαρών.

- Τις τιμές πώλησης στο διαδίκτυο, αντίστοιχων ακινήτων, στις ίδιες περιοχές, με τα υποθηκευμένα ακίνητα, σε περιπτώσεις μη ύπαρξης εκτίμησης στο Κατ/μα.

- Τον τρόπο υπολογισμού της ζημιάς και των προβλέψεων για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια από την Τράπεζα.

Υπολογίστηκαν δύο ποσά σε ό,τι αφορά την εκτιμώμενη ζημιά από τα δάνεια του δείγματος. Το ένα ποσό χωρίς την καταβολή αποζημίωσης από την ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ και το άλλο με πλήρη αποζημίωση της Τράπεζας από την ΤΕΜΠΜΕ ως προς το κεφάλαιο.

- Εκτίμηση ζημιάς ύψους **10 εκ. €**, με βάση τα μέχρι τον 6/2009 ισχύοντα περί μη καταβολής της εγγύησης από την ΤΕΜΠΜΕ, μετά την καταγγελία του 12% των χορηγηθέντων δανείων.

- Εκτίμηση ζημιάς **4,5 εκ. €** με την προϋπόθεση καταβολής της εγγύησης από την ΤΕΜΠΜΕ, για τα καταγγελλόμενα δάνεια.

.....
4. ΕΙΣΗΓΗΣΗ – ΠΡΟΤΑΣΗ

Κατόπιν των ανωτέρω, εισηγούμεθα:

4.1. Ο Διευθυντής του καταστήματος κ. Σ..... Π....., (Υποδιευθυντής στο Βαθμό & Διευθυντής με Ανάθεση στο ΚατάστημαBank Πειραιά, Οικον. Κλάδου και Α.Μ.), έχει πειθαρχικές ευθύνες για τις αντικανονικές ενέργειες του όπως περιγράφονται στα κεφ.2 & 3 της παρούσης.

Λόγω του κατεχόμενου βαθμού του ανωτέρω υπαλλήλου, δε δυνάμεθα να εισηγηθούμε την πειθαρχική του δίωξη. Η σχετική εισήγηση θα πρέπει να υποβληθεί με μέριμνα της Διεύθυνσης Εσωτερικής Επιθεώρησης.

4.2 Στον κ. Α..... Π....., Λογιστή Γ', (Οικον.), Α.Μ., να ασκηθεί πειθαρχική δίωξη, δεδομένου ότι οι ενέργειες του εμπίπτουν στις προβλεπόμενες από την παράγραφο 4η του άρθρου 114 του Οργανισμού της Τράπεζας περιπτώσεις.

ΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ

Κ. Τ....., Σ Χ. Α....., Α. Β.....

Συν.: 44 (φύλλα 654)

5. Εκθεση Ελέγχου των εσωτερικών ελεγκτών:

Ομάδα Ελέγχου:

Λ..... Σ Κ..... Σ ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ

Χ..... Σ Β..... Σ ΕΛΕΓΚΤΗΣ Α"

Δ..... Σ Μ..... Σ ΕΛΕΓΚΤΗΣ Β"

ΠΡΟΣ

ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ: "Εκτακτος έλεγχος χρηματοδοτήσεων της Υποδιεύθυνσης Factoring

Σε εκτέλεση των Ε.Π.:.../...../.../.../2004 και/.../.../.../2004 εντολών σας και ύστερα από τις σχετικές αποφάσεις του κ. Διοικητή (.../...../2004 και/...../...../2004), προβήκαμε στον έλεγχο χρηματοδοτήσεων και σας αναφέρουμε τα ακόλουθα:

1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1.1 Ιστορικό -εξέλιξη Factoring στηνbank

Στα πλαίσια του Ν. 1905/90, περί Factoring στην Ελλάδα, ηbank ίδρυσε το Τμήμα Πρακτορείας Επιχειρηματικών Απαιτήσεων (Factoring), το οποίο μέχρι το έτος 1994 προσέφερε τις υπηρεσίες του μόνο στον εξαγωγικό τομέα. Από 1/1/1995 προσφέρει επιπλέον τις υπηρεσίες του στο εισαγωγικό και εγχώριο Factoring.

Το Factoring από την ίδρυση του μέχρι και 30/9/2000 λειτούργησε σαν τμήμα της Διεύθυνσης Τραπεζικών Εργασιών και από 1/10/2000 μέχρι λειτουργεί ως Υποδιεύθυνση, υπαγόμενη στην Διεύθυνση Μεγάλων Πελατών.

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, την περίοδο 1994-1998 οι εργασίες ήταν από περιορισμένες έως ασήμαντες. Τη διετία **1999-2000** με τη συνεργασία του Εξωτερικού Συνεργάτη Φ..... Δ..... (Σχετική η από/...../99 σύμβαση - Συν/νο: 705-707) σημειώθηκε μία εκρηκτική αύξηση των σχετικών μεγεθών, αφού χρηματοδοτήθηκαν συνολικά (58) επιχειρήσεις με αντίστοιχο σύνολο πιστοδοτικών ορίων **79 εκατ. €**.

1.2 Ταυτότητα ελέγχου

Ελέγξαμε τις χρηματοδοτήσεις είκοσι (20) επιχειρήσεων που εγκρίθηκαν το διάστημα 1998-2000, με σημερινό οφειλόμενο υπόλοιπο 21.446.519 €. Πέραν αυτών έχουν ελεγχθεί στο παρελθόν από τη Διεύθυνσή μας δέκα (10) ακόμη χρηματοδοτήσεις επιχειρήσεων με υπόλοιπο 25.300.000 €.

Έτσι επί συνόλου εξήντα επτά (67) χρηματοδοτηθέντων από το factoring επιχειρήσεων, οι οποίες οφείλουν σήμερα **67.336.000 €**, έχουν ελεγχθεί από τη Διεύθυνσή μας οι τριάντα (30), (δείγμα 44,77 % επί του συνόλου) με αντίστοιχες ληξιπρόθεσμες **οφειλές 46.746.579 €** (73,63 % επί του υφισταμένου σήμερα υπολοίπου των επιχειρήσεων αυτών).

Ο έλεγχος επικεντρώθηκε αποκλειστικά στις χρηματοδοτήσεις αρμοδιότητας Factoring και όχι άλλου είδους χρηματοδοτήσεις που ενδεχόμενα έγιναν στους ίδιους πελάτες.

4. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η μη τήρηση των βασικών κανόνων χρηματοδότησης Factoring (Νόμος 1905Ι90, αποφάσεις του Δ.Σ τηςbank, Εγκ. Οδηγίες της Τράπεζας), η έλλειψη εποπτείας καθώς και η ύπαρξη ανεπαρκών έως μηδενικών διασφαλίσεων είχαν σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία ζημιάς, ιδιαίτερα σημαντικού ποσού (**57,1 εκατ. €**). Η ζημιά αυτή προέρχεται αποκλειστικά σχεδόν από τις χρηματοδοτήσεις της **διετίας 1999-2000** και εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ FACTORING (Ποσά σε χιλ. €)

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΛΑΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	ΤΡΕΧΟΝΤΑ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΛΑΤΩΝ	ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΕΝΗΜΕΡΑ	ΛΟΓ. 31/07/2004 ΣΕ ΟΡΙΣΤ. ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	ΖΗΜΙΑ
1994-1997	6	6	5	0	1.128	1.128
1998	9	12	9	142	7.934	7.934
1999	22	26	19	258	31.874	22.261
2000	36	41	32	0	27.528	23.815
2001-2004	3	4	2	428	1.983	1.983
ΣΥΝΟΛΑ	76	89	67	828	70.447	57.121

Παραθέτουμε στη συνέχεια τα αίτια και τους λόγους που οδήγησαν στη δημιουργία των ιδιαίτερα προβληματικών καταστάσεων για την Τράπεζα, που πιο πάνω αναφέρθηκαν

4.1 Η πρωτοφανής αύξηση των χρηματοδοτήσεων Factoring, στη διετία 1999-2000, καθώς και η -εξαιρετικά μεγάλη- ζημιά που δημιουργήθηκε στην Τράπεζα αυτή την περίοδο, βρίσκεται σε ευθεία συνάρτηση με την παρουσία του εξωτερικού συνεργάτη τηςbank Φ.....Δ..... (απεβίωσε προς το τέλος του 2001).

Με βάση την από/.../99 σύμβαση συνεργασίας που υπεγράφη από τον κ. Δ..... και τον Φ. Δ....., η οποία δεν έχει θεωρηθεί από τις Νομικές υπηρεσίες της Τράπεζας για το νομότυπο του περιεχομένου της, ηbank εκχώρησε στον Φ. Δ..... όλες τις αρμοδιότητες που αφορούσαν τον έλεγχο της φερεγγυότητας και της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων καθώς και της παρακολούθησης της μετέπειτα πορείας τους. Με αυτό τον τρόπο, οι υπηρεσίες της Factoring περιορίστηκαν σε ρόλους διεκπεραίωσης, ενώ είχαν υποχρέωση να διαφυλάττουν τα συμφέροντα της Τράπεζας με παράλληλους ελέγχους με αυτούς που είχαν ανατεθεί στο «επιτελείο» του Φ. Δ.....

Από την άλλη πλευρά η παρουσία και η συμπεριφορά του Φ. Δ..... στο χώρο τηςbank, κατά μαρτυρίες υπαλλήλων (Γ....., Π....., Ο.....) και πελατών (Ψ....., Κ....., Κ.....), ήταν αλαζονική και έδειχνε φορέα εξουσίας. Βέβαια αυτό το προφίλ το δημιούργησε με την ανοχή των αρμοδίων της Factoring, ήταν όμως το στοιχείο που του εξασφάλισε τη δυνατότητα να επιβάλλει τη μεσολάβησή του ως αναγκαία συνθήκη, για τη λειτουργία του Factoring, γεγονός που του επέτρεψε να εισπράττει προμήθειες (αμοιβή) και από τις δύο πλευρές, δηλαδή τη νόμιμη από τηνbank (0,2-0,3%) και την κατά την άποψή μας παράνομη από τους πελάτες (7-15%/ο) που σύστηνε σ' αυτή.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του κ. Κ..... (εταιρεία Β..... Β..... Α.Ε.Β.Ε) που αναλυτικά περιγράφουμε στην παράγραφο 2.21.1, ο οποίος κατέβαλε στον Φ. Δ..... παράνομη προμήθεια 21.000.000 δρχ. για τη μεσολάβησή του, προκειμένου να του χορηγηθεί τραπεζική χρηματοδότηση 300 εκατ. δρχ.

Ανάλογα περιστατικά, για καταβολή προμήθειας στον Φ. Δ....., μας καταγγέλθηκαν - σε προφορικό επίπεδο - και από τους οφειλέτες Ψ....., Σ..... και Κ.....

Με τον κ. Κ....., ο Φ. Δ..... υπέγραψε και μία δεύτερη σύμβαση, με την οποία ο δεύτερος θα διευκόλυνε τον πρώτο με το ποσό των 80 εκατ. δρχ. Οι συμβάσεις αυτές υπογράφηκαν και με τη συμμετοχή του κ. Γ....., δικηγόρου του Φ. Δ....., ο οποίος προσέφερε τις υπηρεσίες του και στην Factoring (έλεγχος συμβάσεων, εγγραφή υποθηκών κτλ).

Με το δεδομένο ότι πέραν της νόμιμης αμοιβής του ο Φ. Δ.....εξασφάλιζε και παράνομες προμήθειες σημαντικού ύψους από μη αξιόχρεους πελάτες που σύστηνε στο Factoring, είχε κάθε λόγο να προωθεί στηνbank όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό πελατών, ανεξαρτήτου ποιότητας.

Η έλλειψη θεσμοθετημένων διαδικασιών, **εποπτείας, αποτελεσματικού ελέγχου και άλλων δυσλειτουργιών** στην Factoring, επέτρεψε στην «ομάδα» Δ..... να εφαρμόσει πρακτικές παρατράπεζας, σε βαθμό ιδιαίτερα επικίνδυνο για τα συμφέροντα της Τράπεζας.

4.2 Σε αρκετές περιπτώσεις δόθηκαν χρηματοδοτήσεις ή έγιναν δεκτές εκχωρήσεις τιμολογίων, παρά την ύπαρξη δυσμενών στοιχείων σε βάρος των πελατών ή των αγοραστών τους (Β..... Β..... Α.Ε.Β.Ε - §2.9, C.... - §2.12, Α..... V.... - §2.14, Ε..... Ρ..... Ο.Ε - §2.2, Χ.....Σ Α.Ε §2.4 κ.ά), ενώ σε μια τουλάχιστον περίπτωση υπήρξε συγκέντρωση κινδύνου - σημαντικού ύψους- σε ένα μόνο αγοραστή (D..... S.A, αγοραστής της Χ.....Σ Α.Ε - §2.4). Οι ενέργειες αυτές ήταν αντίθετες με τη ρητή απόφαση του Δ.Σ τηςbank/...../99 θέμα 25, αφενός, και αφετέρου με την από/99 σύμβαση συνεργασίας που υπογράφηκε μεταξύ τηςbank και του εξωτερικού συνεργάτη Φ..... Δ....., και ως

εκ τούτου, ζημιολόγους για την Τράπεζα. **Υπεύθυνοι** για τη μη εφαρμογή της πιο πάνω απόφασης του Δ.Σ τηςbank, καθώς και του σχετικού όρου της από .../.../99 σύμβασης συνεργασίας μεταξύbank και Φ. Δ....., είναι: Ο Δ/ντής κ. Ν..... Λ.....ς ως Προϊστάμενος της τότε Δ/σης Τραπεζικών Εργασιών και μέλος του Συμβουλίου της ίδιας Δ/σης για θέματα Factoring, η Υποδ/ντρια κα Δ..... Α..... ως μέλος του Συμβουλίου της Δ/σης Τραπεζικών Εργασιών για Θέματα Factoring, ο Τμημ. Α' κ. Ι.....ς Σ.....ς μέλος του ίδιου Συμβουλίου και ως προϊστάμενος του Τμήματος Factoring, καθώς και ο Τμημ. Α' κ. Σ.....ς Π.....ς ως Αναπληρωτής του Τμήματος Factoring και βασικός εισηγητής.

4.3 Η εφαρμογή διαδικασιών εμπιστευτικού Factoring (δηλαδή μη αναγγελία της απαίτησης - μη ύπαρξη αποδοχής των αγοραστών) από τους αρμόδιους τηςbank Factoring κ.κ. Ι..... Σ..... και Σ. Π....., επέτρεψε να παρακρατούνται εισπράξεις σημαντικού ύψους ή ακόμη να δίδονται χρηματοδοτήσεις με την προσκόμιση πλαστών ή εικονικών τιμολογίων (Μ..... Α.Ε §2.1, Ν..... Ε.Π.Ε Νικ. Κ..... §2.7, κ.ά) και ως εκ τούτου να τίθενται σε υψηλό κίνδυνο τα συμφέροντα της Τράπεζας. Η ευχέρεια αυτή δόθηκε από το Δ.Σ τηςbank (Πρακτικό/...../.....99 θέμα 25) μόνο για ορισμένους αγοραστές, προκειμένου να μη διαταραχθούν οι ομαλές σχέσεις των πελατών με κάποιους απ' αυτούς. Παρ' όλα αυτά όμως οι υπεύθυνοι του Factoring γενίκευσαν την εξαίρεση και την εφήρμοσαν στην πλειονότητα των πελατών και για το σύνολο των αγοραστών τους.

4.4 Με εγκρίσεις των κ.κ. Λ....., Σ..... δόθηκαν προχρηματοδοτήσεις εκατοντάδων εκατομμυρίων με υποσχετικές, χωρίς ενυπόθηκη ή άλλη εμπράγματη διασφάλιση, σε πελάτες που συνεργαζόταν για πρώτη φορά με τηνbank (Β..... Β..... §2.9, Κ..... Π..... §2.10, Β..... Α.Ε §2.11, C..... Η. Α..... Σ Α.Ε.Β.Ε, §2.12, Σ..... Ψ..... Σ Α.Ε.Β.Ε §2.17 ΑΦΟΙ Λ..... Ο.Ε §2.18 κ.ά) και δεν ήταν εξακριβωμένα τα στοιχεία «...φερέγγυοι, πολύ καλοί και μεγάλοι πελάτες...», που ορίζονται με την/.../99 απόφαση του Δ.Σ τηςbank .

Η τακτική αυτή εξασφάλιζε στους πελάτες- επιχειρήσεις κεφάλαια με μεγάλη ευκολία, με αποτέλεσμα να εκτίθεται η Τράπεζα σε αυξημένους και αδικαιολόγητους κινδύνους, καθότι η εξυπηρέτηση αυτών των δανείων επαφίετο στην καλή θέληση ενός εκάστου αυτών των πελατών. Με το δεδομένο όμως, ότι ορισμένοι απ' αυτούς είχαν δεχθεί να καταβάλουν υπέρογκες και παράνομες προμήθειες στον μεσολαβητή Φ. Δ..... (Κ....., Ψ....., Κ.....) απ' ενός και απ' ετέρου να δανείζονται εκ παραλλήλου (Κ....., Χ....., Κ.....) από τον προαναφερόμενο, είναι αποκαλυπτικό της δεινής

οικονομικής κατάστασης στην οποία είχαν περιέλθει - πριν καταφύγουν στηνbank - Factoring και κατ' επέκταση της αδυναμίας εξυπηρέτησης των δανειακών τους υποχρεώσεων.

4.5 Αναφέρεται πολύ συχνά, στις εισηγήσεις-εγκρίσεις καθώς και στις δανειστικές συμβάσεις, ότι υπάρχει η δυνατότητα εγγραφής υποθήκης επί ακινήτων που προσέφεραν οι πελάτες Factoring. Ωστόσο δεν υπήρξε μέριμνα από τις υπηρεσίες τηςbank - Factoring για την έκδοση πιστοποιητικών βαρών, τον έλεγχο τίτλων, καθώς και την εκτίμηση αυτών των ακινήτων. Οι παραλείψεις αυτές είχαν σαν αποτέλεσμα να δοθούν χρηματοδοτήσεις χωρίς να διασφαλίζονται ενυπόθηκα, να εγγράφονται υποθήκες σε ακίνητα με προϋπάρχοντα βάρη ή να μην είναι γνωστή στην Τράπεζα η ακριβής αξία των ενυπόθηκων διασφαλίσεων της (Π..... Φ..... ΕΠΕ §2.5, Ν..... Ε.Π.Ε §2.7, Μ.....Σ ΕΠΕ §2.8, κ.ά). Βασικοί υπεύθυνοι γι' αυτές τις παραλείψεις είναι οι κ.κ Ι..... Σ.....ς και Σ..... Π.....ς.

4.6 Προκειμένου να εκτιμηθεί ο αναλαμβανόμενος πιστωτικός κίνδυνος, όπου υπήρχαν ακίνητα για διασφάλιση, οι υπηρεσίες τηςbank - Factoring βασίσθηκαν στις εκτιμήσεις που έγιναν, με εντολή των πελατών ή του Φ. Δ....., από ιδιώτες μηχανικούς (εταιρεία FPD S.....S και Χρ. Ρ.....ς, συνταξιούχοςbank και πρώην Προϊστάμενος της Δ/σης Τεχνικών Εργων), παρόλο που υπήρχε η δυνατότητα οι εν λόγω εκτιμήσεις να γίνονται από τη Δ/ση Τεχνικών Εργων.

Η ακολουθούμενη τακτική είχε σαν αποτέλεσμα να λαμβάνονται υπόψη υπερεκτιμημένες αξίες και ως εκ τούτου να αλλοιώνεται το μέγεθος του αναλαμβανόμενου πιστωτικού κινδύνου, προς όφελος των χρηματοδοτούμενων πελατών και σε βάρος βέβαια των συμφερόντων της Τράπεζας. Ειδικά για την περίπτωση της Χ.....Σ Α.Ε §2.4, το ενυπόθηκο ακίνητο εκτιμήθηκε από τη Δνση Τεχν. Έργων με το ποσό των 0,8 εκατ. €, ενώ η εκτίμηση του κ. Ρ.....και της FPD S.....S ανερχόταν σε 2,9 εκατ. € και 41 εκατ.€ αντίστοιχα. Όμοιες περιπτώσεις εκτιμήσεων: Α..... Β.....Α.Ε §2.14, Ι..... Κ..... §2.16.

4.7 Τα πιστοδοτικά όρια που εισηγούταν και ενέκριναν τ' αρμόδια όργανα Factoring τηςbank (Ν..... Λ.....ς, Γ. Σ.....ς, Ι..... Σ....., Δ..... Α....., Σπ. Π.....ς), ήταν κατά κανόνα υπέρογκα σε σχέση με τον κύκλο εργασιών και τον αριθμό ανακυκλώσεων των επιχειρήσεων (Ε.Δ/94 σελ. 4) ή με τα προτεινόμενα πιστοδοτικά όρια από τις συνεργαζόμενες Τράπεζες Πληροφοριών ICAP Α.Ε και INFOBANK, των οποίων τα δελτία επισυνάπτονταν στις σχετικές εισηγήσεις.

Η τακτική αυτή, σε συνδυασμό με την ανυπαρξία ελέγχων και παρακολούθησης από την πλευρά των υπηρεσιών Factoring τηςbank

αφενός μεν οδήγησε σε υπερδανεισμούς και αφετέρου έδωσε τα περιθώρια σε μερικές από τις χρηματοδοτηθείσες επιχειρήσεις να εκχωρήσουν πλαστά-εικονικά τιμολόγια ή να προβούν σε παρακράτηση εισπράξεων (Μ.....ς Α.Ε §2.1, Π.....Κ Φ.....Ν Ε.Π.Ε §2.5, Ε..... Ρ.....ς & Σία Ο.Ε §2.2, Κ..... Π..... §2.10, ΑΦΟΙ Λ..... Ο.Ε §2.18, ΙΩΑΝ. Κ..... §2.16, Ν..... Π..... §2.13, κ.ά.....) .

4.8 Οι αυξημένες και εκτός ελέγχου αρμοδιότητες του Φ. Δ..... και οι σοβαροί κίνδυνοι που εγκυμονούσε η συνεργασία του με το Factoring επισημάνθηκαν ΕΓΚΑΙΡΑ από την αρμόδια Υποδιεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων (έγγραφα/...../...../99,/...../...../99). Παρόλα αυτά ο κ. Λ..... δεν έλαβε κανένα ουσιαστικό μέτρο.

Αντίθετα με το υπηρεσιακό σημείωμα Νο/...../...../99 διαβεβαίωσε την τότε Διοίκηση ότι το Factoring λειτουργεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα και ως εκ τούτου κανένας κίνδυνος δεν υπάρχει για τηνbank. Το γεγονός αυτό, επέτρεψε να συνεχίζεται η δανειοδότηση με τον ίδιο επικίνδυνο για τα συμφέροντα τηςbank τρόπο, όπως έχει προαναφερθεί.

4.9 Η από .../.../99 σύμβαση συνεργασίας με τον εξωτερικό συνεργάτη Φ.... Δ....., υπογράφηκε από το Δ/ντή κ. Ν..... Λ..... ως Προϊστάμενο της τότε Δ/σης Τραπεζικών Εργασιών, στην οποία υπαγόταν το Τμήμα Factoring. Η εν λόγω σύμβαση, καθώς και οι συμβάσεις Factoring, που υπέγραψε ηbank με τους πελάτες της δεν θεωρήθηκαν από τη Δ/ση Νομικών Υπηρεσιών, για το νομότυπο του περιεχομένου τους.

Η εργασία αυτή, απ' ότι μας δήλωσαν οι υπάλληλοι του Factoring, γινόταν από τον κ. Π..... Τ....., δικηγόρο του Φ. Δ.....

Κατά την άποψη του ελέγχου, ο συγκεκριμένος τρόπος λειτουργίας, δε διασφάλιζε τα συμφέροντα της Τράπεζας, ούτε κατ' ελάχιστο.

4.10 Οι πειθαρχικές ευθύνες των υπαλλήλων που προέκυψαν από τον έλεγχο των εταιρειών Χ.....Σ Α.Ε (παραγ. 2.4) και Ρ.....Χ (παραγ. 2.6) και ΑΦΟΙ Λ..... Ο.Ε (παρ. 2.18) έχουν παραγραφεί λόγω παρέλευσης πενταετίας από την τέλεση των αντικανονικών πράξεων, σύμφωνα με το άρθρο του Οργανισμού τηςbank.

Για τις επιχειρήσεις Μ.....Σ Α.Ε (παραγ. 2.8) και ΣΤ. Ψ.....Σ Α.Ε.Β.Ε (παρ. 2.17) επίκειται η παραγραφή κατά τις ημερομηνίες 14 και 20/1/2005.

ΕΥΘΥΝΕΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Σχετικά με τις ευθύνες των εμπλεκομένων υπαλλήλων καταλήγουμε, στα παρακάτω:

5.1 Ο Διευθυντής κ. Ν. Λ.....ς, Προϊστάμενος της τότε Διεύθυνσης Τραπεζικών Εργασιών στην οποία εντάσσονταν το Τμήμα Factoring:

- Δε φρόντισε να εξασφαλίσει την έγκριση της Δ/σης Νομικών Υπηρεσιών επί του περιεχομένου όλων των συμβάσεων, που υπεγράφησαν με τον εξωτερικό συνεργάτη τηςbank, Φ. Δ....., και τους πελάτες του Factoring, ώστε να διασφαλίζονται επαρκώς τα συμφέροντα της Τράπεζας.

- Ως μέλος του συμβουλίου Factoring, ενέκρινε - κατά παρέκκλιση των πιστωτικών κανόνων που ίσχυαν στηνbank - υπέρογκα πιστοδοτικά όρια, που οδήγησαν σε υπερδανεισμούς και κατ' επέκταση δημιούργησαν στην Τράπεζα ζημιά ιδιαίτερα μεγάλου ύψους.

- Σε μερικές περιπτώσεις ενέκρινε χρηματοδοτήσεις παρά την ύπαρξη δυσμενών στοιχείων σε βάρος των πελατών ή δε μερίμνησε για τη διασπορά του κινδύνου σε πολλούς αγοραστές.

- Δεν άσκησε αποτελεσματική εποπτεία επί των εργασιών Factoring (Άρθρο του Οργανισμού τηςbank), όπως είχε υποχρέωση από το άρθρο του Οργανισμού τηςbank, πολύ δε περισσότερο μετά τις σοβαρές όσο και προφητικές πισημάνσεις που έγιναν από την (τότε) Υποδιεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων. Αποτέλεσμα της ελλειμματικής ως άνω εποπτείας, ήταν το Τμήμα Factoring να λειτουργεί κατ' ουσία κάτω από τις εντολές του Φ. Δ..... και των συνεργατών του, γεγονός που επέτρεψε να χρηματοδοτηθούν επιχειρήσεις με την προσκόμιση πλαστών οικονομικών στοιχείων ή επιχειρήσεις κοινών συμφερόντων και όχι μόνο.

5.2 Η Υποδ/ρια κα Δ. Α....., ως μέλος του συμβουλίου της Διεύθυνσης Τραπεζικών Εργασιών για Θέματα Factoring, συνυπέγραψε την έγκριση χρηματοδοτήσεων Factoring χωρίς να υπεισέλθει στην ουσία των εκάστοτε εισηγήσεων, με αποτέλεσμα να εγκριθούν ποσά χρηματοδοτήσεων δυσανάλογα (μεγάλα) των οικονομικών δυνατοτήτων των πελατών ή να χρηματοδοτηθούν επιχειρήσεις με δυσμενή στοιχεία.

5.3 Ο Υποδ/ντής κ. Γ. Σ.....ς. Μέλος του συμβουλίου της Διεύθυνσης Τραπεζικών Εργασιών για Θέματα Factoring. Ομοίως ως άνω, εδάφιο β της παρούσης παραγράφου.

5.4 Ο Τμημ. Α' (Οικον.) κ. Ι. Σ..... με την ιδιότητα του προϊσταμένου του Τμήματος Factoring και ως μέλος του συμβουλίου της Διεύθυνσης Τραπεζικών Εργασιών για Θέματα Factoring, αγνόησε σε βαθμό πρόκλησης το ποιοτικό μέρος των χρηματοδοτήσεων Factoring ως προς τον έλεγχο φερεγγυότητας- βιωσιμότητας, την αξιολόγηση και την παρακολούθηση των πελατών (Εμπιστευτικό Factoring, υπέρογκα Π.Ο, πελάτες και αγοραστές με δυσμενή στοιχεία, προσκόμιση αλλοιωμένων ή πλαστών και εικονικών στοιχείων κ.ά) και ευθυγραμμίστηκε απόλυτα με

τους στόχους και τις μεθοδεύσεις του Φ. Δ.....και των συνεργατών του, που τελικά ζημίωσαν την Τράπεζα με ασυνήθιστα μεγάλα ποσά.

5.5 Ο Τμημ. Α' (Οικον.) κ. Σ. Π....., αναπληρωτής Προϊσταμένου στο Τμήμα Factoring, εμφανίζεται ως βασικός εισηγητής στα αιτήματα Factoring που προωθούνται στο συμβούλιο της Διεύθυνσης Τραπεζικών Εργασιών, στην πραγματικότητα όμως απλά προσυπογράφει τα κείμενα των εισηγήσεων που του παρέδιδε ο Προϊστάμενός του κ. Σ....., νοθεύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις διαδικασίες διασφάλισης των συναλλαγών και εμμέσως συνέβαλε και συνηγόρησε στις επιλογές που τελικά ζημίωσαν την Τράπεζα με ιδιαίτερα μεγάλα ποσά (Εμπιστευτικό Factoring, υπέρογκα Π.Ο, πελάτες και αγοραστές με δυσμενή στοιχεία, προσκόμιση αλλοιωμένων ή πλαστών και εικονικών στοιχείων κ.ά).

5.6 Παραλείψεις διαπιστώθηκαν και σε επίπεδο απλών υπαλλήλων, μικρότερης όμως έκτασης. Ωστόσο δε μπορεί να γίνει λόγος για απόδοση ευθυνών, καθότι εκτίμηση του ελέγχου είναι ότι το πρόβλημα του Factoring δημιουργήθηκε από τις λανθασμένες επιλογές υψηλόβαθμων στελεχών και όχι από υπαλλήλους της πρώτης γραμμής.

6. ΕΙΣΗΓΗΣΗ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Υπόψη των όσων πιο πάνω αναφέρθηκαν:

Εισηγούμαστε:

6.1 Με βάση τις παραγράφους 4ζ και 4η του Άρθρουτου Οργανισμού τηςbank ο Διευθυντής κ. Ν. Λ..... Α.Μ υπέπεσε σε πειθαρχικά παραπτώματα για τις παραλείψεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5.1 της παρούσας έκθεσης, παρά ταύτα δεν προτείνεται η πειθαρχική του δίωξη λόγω του κατεχόμενου βαθμού.

6.2 Με βάση τις παραγράφους 4ζ και 4η του Άρθρου του Οργανισμού τηςbank η Υποδ/ντρια κα Δ. Α..... υπέπεσε σε πειθαρχικά παραπτώματα για τις παραλείψεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5.2 της παρούσας έκθεσης, ωστόσο δεν προτείνεται η πειθαρχική της δίωξη λόγω συνταξιοδότησής της. Αντίγραφο της έκθεσης να τεθεί στον ατομικό της φάκελο, για τυχόν μελλοντική χρήση.

6.3 Να ασκηθεί πειθαρχική δίωξη με βάση το Άρθροπαρ. 4η του Οργανισμού τηςbank στον Τμημ. Α' (οικον.) κ. Ι. Σ.....Α.Μ, για τις παραλείψεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5.4 της παρούσας έκθεσης.

6.4 Να ασκηθεί πειθαρχική δίωξη με βάση το Άρθρο παρ. 4η του Οργανισμού τηςbank, στον Τμημ. Α' (οικον.) κ. Σ. Π..... Α.Μ, για τις παραλείψεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5.5 της παρούσας έκθεσης.

6.5 Η παρούσα έκθεση να διαβιβασθεί στην Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών, προκειμένου να εξετασθεί το ενδεχόμενο αναζήτησης αστικών και ποινικών ευθυνών σε βάρος των υπευθύνων υπαλλήλων.

6.6 Να δρομολογηθούν άμεσα οι διαδικασίες σύνταξης κωδικοποίησης των διάσπαρτων οδηγιών, που αφορούν τη λειτουργία του Factoring, προσαρμοσμένες στο ισχύον Νομικό πλαίσιο, τις απαιτήσεις της Τράπεζας και της αγοράς γενικότερα, ώστε να διασφαλισθεί η μετέπειτα ομαλή λειτουργία του.

Συν/να : (831) φύλλα

ΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ: Α. Κ..... Χ. Β..... Δ. Μ.....

6. Εκθεση Ελέγχου των εσωτερικών ελεγκτών:
Ομάδα Ελέγχου:
Α..... Σ Χ..... Σ ΕΛΕΓΚΤΗΣ Α΄
ΧΡ..... Σ Σ..... Σ ΕΛΕΓΚΤΗΣ Β΄
ΑΘΗΝΑ .../.../2006

ΠΡΟΣ

ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΥΠ/ΝΣΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ.

ΘΕΜΑ: Αντικανονικές χορηγήσεις δανείων στο κατ/μαbank
Κέρκυρας.

Σε εκτέλεση της Ε.Π./...../.../.../2006 Διαταγής της Διεύθυνσης
Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία εκδόθηκε σε συνέχεια της Ε.Π./
.../...../ .../...../2006 δ/γής της ίδιας Δ/σης, σας κάνουμε γνωστά τα
ακόλουθα:

1.ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΕΥΝΑΣ.

Κατά τη διάρκεια του έκτακτου ελέγχου του κατ/τος Κέρκυρας που
διενεργήθηκε το χρονικό διάστημα από .../.../2006 μέχρι .../.../2006
διαπιστώθηκε ότι:

1. Εγιναν αντικανονικές αξιολογήσεις και εισηγήσεις για χορήγηση δανείων με πλαστά φορολογικά και άλλα στοιχεία (άδειες οικοδομών, προυπολογισμοί μηχανικών, κ.α.).
2. Εκταμιεύτηκαν δάνεια για ανέγερση ή αποπεράτωση οικοδομών, στις οποίες σύμφωνα με νεώτερο έλεγχο δεν έγιναν οι προβλεπόμενες εργασίες ανέγερσης ή αποπεράτωσης. Το προϊόν των δανείων

αποδίδονταν σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, που σε πολλές περιπτώσεις ήταν μικρότερο του μηνός.

3. Χορηγήθηκε μεγάλος αριθμός επενδυτικών δανείων, (κυρίως διαμόρφωσης κατ/των) χωρίς να προσκομίζονται οι άδειες λειτουργίας των επιχειρήσεων, όπου αυτό ήταν απαραίτητο. Επίσης δεν υπάρχει κανένα αποδεικτικό στοιχείο (π.χ. έκθεση προόδου εργασιών) ότι πραγματοποιήθηκαν οι προβλεπόμενες εργασίες.

4. Συντάχθηκαν εκτιμητήρια των προς βελτίωση ή υποθήκευση ακινήτων από την ίδια την εισηγήτρια των δανείων με τα οποία ανέβαζε υψηλά την αξία τους, με αποτέλεσμα κατά τη χορήγηση να παρουσιάζεται μεγάλο διασφαλιστικό περιθώριο που στην πραγματικότητα δεν υπάρχει. Εκτιμητήρια συνέτασσε και ο σύζυγός της εισηγήτριας Σ. Κ.....ς Τοπογράφος Μηχανικός, συνεργάτης τηςbank από/...../2000, μέχρι που παύθηκε κατά τη διάρκεια του ελέγχου.

5. Σε ευρεία έκταση αξιολογήθηκαν νεοιδρυθείσες εταιρείες, στις οποίες χορηγήθηκαν δάνεια για **κεφάλαια κίνησης** χωρίς κανένα οικονομικό στοιχείο (με βάση αυθαίρετο προϋπολογισμό εσόδων επόμενης τριετίας). Κατά την αξιολόγηση, η επιχειρηματική εικόνα, τα οικονομικά στοιχεία, τα οικονομικά αποτελέσματα, η συναλλακτική τάξη κατατάχθηκαν στο κριτήριο Α, έτσι ώστε με τη συνολική βαθμολογία να κατατάσσονται στην Α κατηγορία συντελεστού επικινδυνότητας αντισυμβαλλομένου (ΣΕΑ) και να μπορεί να δικαιολογηθεί η χορήγηση δανείων για κεφάλαια κίνησης επιχειρήσεων μέχρι 45.000 € με προσωπική εγγύηση. Στους εταίρους φυσικά πρόσωπα χορηγήθηκαν και άλλα δάνεια (Μ/Μ και στεγαστικά) με αποτέλεσμα αυτοί σήμερα να είναι υπερδανεισμένοι, χωρίς τα δάνεια να πληρώνονται.

6. Τα δάνεια δε συσχετίζονται μεταξύ τους, με συνέπεια να μην είναι εύκολος ο εντοπισμός των οφειλετών με κοινή οικονομία και των συγγενών εταιρειών.

7. Εξουδετερώθηκαν όλοι οι εσωτερικοί μηχανισμοί ελέγχου που έχει θεσπίσει η Τράπεζα για την ασφάλεια των συναλλαγών, αφού ο πρώην Δ/ντής κ. Κ.....ς δεν είχε κάνει κατανομή αρμοδιοτήτων στα υπόλοιπα στελέχη του κατ/τος, ενώ με εντολή του δεν επέτρεπε τον έλεγχο των φακέλων από τους αρμόδιους Προισταμένους. Επίσης παρά τις διαμαρτυρίες της Κεντρικής Ταμείας, τα εντάλματα εκταμίευσης των δανείων εκτελούνταν κατόπιν εντολών του, με μόνη την υπογραφή της κ. Β.....

8. Όλες οι εγκρίσεις των αντικανονικώς χορηγηθέντων δανείων φέρουν την υπογραφή του μέχρι/...../2006 του Δ/ντού κ. Ι. Κ.....

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ανακεφαλαιώνοντας τα όσα μέχρι τώρα έχουμε αναφέρει, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, με εισηγήσεις της κ. Ν. Β..... και εγκρίσεις του μέχρι/...../2006 Δ/ντού του κατ/τος Κέρκυρας κ. Ι. Κ..... έγινε σε ευρύτατη έκταση εξαπάτηση τηςbank και καταστρατήγηση των Νόμων και των οδηγιών που διέπουν την άσκηση πίστης, με πολύ σοβαρές επιπτώσεις στα αποτελέσματα του κατ/τος, στη φήμη και στο κύρος της Τράπεζας.

Συγκεκριμένα:

☛ Στο σύνολο σχεδόν των δανείων που ελέγχθηκαν οι αξιολογήσεις της κ. Β..... για δανεισμό φυσικών και νομικών προσώπων τόσο για κεφάλαια κίνησης, όσο και με μεσοπρόθεσμα δάνεια, έγιναν με πλαστά οικονομικά στοιχεία. Συνήθως με αλλοίωση επί των εντύπων Ε1 αυξάνονταν ο τζίρος και τα καθαρά κέρδη, προκειμένου να καθορίζεται υψηλότερο πιστοδοτικό οριο και να "δικαιολογείται" η χορήγηση ταυτόχρονα, βραχυπρόθεσμων και Μ/Μ δανείων.

☛ Δανειοδοτήθηκαν οφειλέτες ως φυσικά πρόσωπα και ταυτόχρονα εταιρείες στις οποίες αυτοί συμμετέχουν, ενώ παράλληλα κάθε μια εξ' αυτών εμφανίζεται εγγυητής της άλλης. Συγκεκριμένα σε πολλούς οφειλέτες χωρίς να εξεταστεί η οικονομική τους δυνατότητα, η ομαλή αποπληρωμή των δανείων από τα λειτουργικά κέρδη των επιχειρήσεων και χωρίς επαρκείς διασφαλίσεις, χορηγήθηκαν 2 και 3 δάνεια, μέχρι του ανώτατου ανά πελάτη ύψους, που μπορούσε να χορηγήσει το κατ/μα εντός των ορίων δικαιοδοσίας του.

☛ Χορηγήθηκε μεγάλος αριθμός δανείων για επισκευή-ανακαίνιση κατοικιών, που το ύψος τους ήταν μεγαλύτερο της αξίας των ακινήτων ως νεόδμητων.

☛ Χορηγήθηκε πολύ μεγάλος αριθμός δανείων για επισκευή-ανακαίνιση επαγγελματικής στέγης, από τον έλεγχο των οποίων προέκυψαν τα εξής:

☛ Δεν έγιναν οι προβλεπόμενες από την εισήγηση εργασίες. Αυτό διαπιστώθηκε όταν εκ των υστέρων ζητήθηκε εκτίμηση των ακινήτων από εξωτερικούς συνεργάτες της Τράπεζας. Προφανώς το προϊόν των δανείων χρησιμοποιήθηκε για άλλο σκοπό.

☛ Οι προϋπολογισμοί προβλεπόμενων εργασιών αμφισβητήθηκαν από τους μηχανικούς που φέρονται να τους έχουν συντάξει. Συγκεκριμένα αρνήθηκαν τη συνταξή τους.

☛ Η απόδοση του συνόλου των δανείων έγινε με δελτίο απόδοσης που εξέδωσε η κ. Ν. Β....., χωρίς υπογραφή και ενημέρωση του Δ/ντού του κατ/τος ή άλλου μέλους της ηγεσίας, όπως προβλέπεται από την Ε.Δ./97.

☛ Το προϊόν των επενδυτικών δανείων αποδόθηκε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα (ακόμη και ολίγων ημερών), όπως σε κάθε περίπτωση αναφέρεται ανωτέρω. Σε καμία περίπτωση για τις

"υποτιθέμενες" εργασίες προσκομίστηκαν τιμολόγια υλικών ή παροχής υπηρεσιών.

☛ Σύμφωνα με εντολές του πρώην Δ/ντού του κατ/τος κ. Ι. Κ..... όλες οι εκταμιεύσεις γίνονταν με την υπογραφή του εντάλματος από την εισηγήτρια κ. Β....., χωρίς να λαμβάνει γνώση ο Προϊστάμενος του αρμόδιου Γραφείου, (Ιδιωτών-Αγροτών ή Επιχειρήσεων), ούτε η ηγεσία του κατ/τος, (Δ/ντής- Υπ/ντής). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, πέραν της εισηγήτριας να μη γνωρίζει κανείς άλλος σε ποιούς και με ποιές προϋποθέσεις χορηγούνται τα δάνεια.

☛ Χορηγήθηκαν δάνεια σε νεοιδρυθείσες επιχειρήσεις χωρίς κανένα στοιχείο εγκατάστασης. Κατά την εκτίμηση του ελέγχου τους υποδείχθηκε να συστήσουν εταιρείες με μοναδικό σκοπό να δικαιολογηθεί η χορήγηση δανείου και μάλιστα με προσωπική εγγύηση μέχρι του ανωτάτου ύψους των 45.000 € που προέβλεπε η εγκύκλιος οδηγία/2002.

☛ Για τον προσδιορισμό του πιστοδοτικού ορίου, (πλαφόν) των νεοιδρυθεισών επιχειρήσεων έγινε σε ευρεία έκταση χρήση προϋπολογισμού εργασιών επόμενης τριετίας (cash flow) που φέρεται να συντάχθηκε από Οικονομολόγους-Λογιστές. Οι περισσότερες περιπτώσεις έχουν υπογραφή και σφραγίδα του Ν. Μ....., ο οποίος με υπεύθυνη δήλωσή του αρνήθηκε τη σύνταξη των εγγράφων που προσκομίστηκαν στην Τράπεζα και με βάση τα οποία δανειοδοτήθηκαν οι οφειλέτες.

☛ Κατά πάγια τακτική, κατά τη διαδικασία εισήγησης – έγκρισης των αιτημάτων δεν προσκομίζονταν άδειες λειτουργίας ή και εγκατάστασης όπου απαιτείτο, των υπο χρηματοδότηση εταιρειών. Κατ' αυτό τον τρόπο χρηματοδοτήθηκαν επιχειρήσεις χωρίς την ύπαρξη των ανωτέρω αδειών, με βλαπτικό αποτέλεσμα για τηνbank.

☛ Στο σύνολο σχεδόν των δανείων που ελέγχθηκαν η εκτίμηση των προσφερόμενων για διασφάλιση των δανείων ακινήτων, έγινε από την κ. Β..... που αξιολόγησε και το αίτημα δανεισμού ή από το σύζυγό της, τοπογράφο μηχανικό, εξωτερικό συνεργάτη της Τράπεζας. Έγινε υπερεκτίμηση ακινήτων προκειμένου κατά τη χορήγηση να προκύπτει υψηλό διασφαλιστικό περιθώριο και να δικαιολογείται η χορήγηση του δανείου. Σε ορισμένες περιπτώσεις αναφέρονται ακίνητα που υπάρχουν ή κατασκευάζονται, που στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν. Η υπερεκτίμηση διαπιστώθηκε μετά από επανεκτιμήσεις που έγιναν έπειτα από αίτημα του ελέγχου, ενώ δεν έχει ολοκληρωθεί για το σύνολο των δανείων με προβλήματα ρευστοποίησης.

☛ Σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις ο νομικός έλεγχος των δικαιολογητικών έγινε από τη δικηγόρο κ. Α. Σ.....

☛ Νεοιδρυθείσες επιχειρήσεις βαθμολογήθηκαν και κατάχθηκαν στην Α κατηγορία ΣΕΑ, αφού καταστρατηγήθηκαν όλες οι οδηγίες

αναφορικά με τη βαθμολόγηση των κριτηρίων, όπως προβλέπονται από τις εγκύκλιες οδηγίες, (...../2001 &/2004). Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι, στο σύνολο σχεδόν των περιπτώσεων το κριτήριο συναλλακτική τάξη βαθμολογήθηκε με Α', αδικαιολόγητα.

☛ Μετά τη χορήγηση δεν έγινε καμία παρακολούθηση των οφειλετριών εταιρειών, ούτε και μετά την παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος αφότου οι οφειλές περιήλθαν σε καθυστέρηση. Δεν έγινε επαναξιολόγηση, ούτε βέβαια ενέργειες για τη ρευστοποίηση των δανείων.

☛ Αποτέλεσμα των ανωτέρω αντικανονικών ενεργειών είναι:

- Πλήρης αδυναμία των οφειλετών να τακτοποιήσουν τις δανειακές υποχρεώσεις,
- Ανάλωση πολύτιμου χρόνου για τη διαχείριση των καθυστερημένων δανείων, σε βάρος της ανάπτυξης των εργασιών του κατ/τος.
- Αύξηση των λειτουργικών εξόδων της Τράπεζας, αφού απαιτούνται μεγάλες δαπάνες για έρευνα περιουσιακών στοιχείων, για νέες εκτιμήσεις και στη συνέχεια για δικαστικά έξοδα.
- Δημιουργία έντονου κοινωνικού προβλήματος, λόγω δικαστικών μέτρων που θα αναγκαστεί να λάβει η Τράπεζα κατά των οφειλετών που δεν ανταποκρίνονται στις δανειακές τους υποχρεώσεις.

Λόγω περιορισμού στο διαθέσιμο χρόνο, ο έλεγχος δεν εξάντλησε όλες τις περιπτώσεις δανείων που χορηγήθηκαν με εισηγήσεις της κ. Β..... με παραποιημένα και πλαστά δικαιολογητικά.

11. ΕΙΣΗΓΗΣΗ.

Υπόψη των παραπάνω εισηγούμαστε:

- Την πειθαρχική δίωξη του Ι. Κ..... Τμημ. Α (Οικ), Α.Μ., δυνάμει των άρθρων του ισχύοντος Οργανισμού της Τράπεζας.
- Την πειθαρχική δίωξη της Ν. Β..... Τμημ. Β' (Γεωτ.) Α.Μ., δυνάμει των άρθρων του ισχύοντος Οργανισμού της Τράπεζας.

Αντίγραφο της παρούσας έκθεσης να διαβιβαστεί και στις Νομικές Υπηρεσίες, για την αξιολόγησή της από άποψη ποινικών ή αστικών ευθυνών.

Συν: 1 Πίνακας συνημμένων, (82 έγγραφα σε φάκελο)
79 φάκελοι πελατών.

ΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ

Α. Χ.....Σ, Χ. Σ.....Σ

7. Εκθεση Ελέγχου των εσωτερικών ελεγκτών:

Ομάδα Ελέγχου:

Χ. Σ.....Σ ΕΛΕΓΚΤΗΣ Β΄

Α. Β..... ΒΟΗΘΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ

ΑΘΗΝΑ .../.../2005

ΠΡΟΣ

ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΥΠ/ΝΣΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ.

ΘΕΜΑ: "Διενέργεια ελέγχου στις δανειοδοτήσεις της εταιρείας «S.....
F..... A.E.»"

Σ' εκτέλεση των Ε.Π. .../.../.../2005, .../.../.../2005 και .../.../.../2005 διαταγών σας (συν.....), για τη διερεύνηση του θέματος της επικεφαλίδας, σας κάνουμε γνωστά τα ακόλουθα:

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΘΕΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του ελέγχου αποτέλεσε ο έλεγχος των δανειοδοτήσεων της εταιρείας «S..... F..... A.E.» και των μετόχων αυτής Α. Π..... και Μ. Β.....-Γ..... Οι δανειοδοτήσεις αυτές είναι:

S..... F..... A.E.

- Δάνειο για Π.Ο. ύψους 4.000.000 €, που έχει αυξηθεί σε 5.000.000 €.
- Δάνειο για αγορά μετοχών ύψους 15.500.000 €. Έχει εξοφληθεί.

Α. Π.....

- Δάνειο για αγορά μετοχών ύψους 7.800.000 €. Δεν υλοποιήθηκε.
- Δάνειο για αγορά μετοχών ύψους 20.000.000 €
- Δάνειο για αγορά μετοχών ύψους 40.000.000 €
- Δάνειο ρύθμισης 58.712.780 €. Δεν υλοποιήθηκε.

Μ..... Β.....-Γ.....

- Δάνειο για αγορά μετοχών ύψους 6.500.000 €. Έχει εξοφληθεί.

.....

2. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ – ΚΡΙΣΕΙΣ

2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Η δραστηριότητα της εταιρείας ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του '60 (το 1965) ως αφανής εταιρεία με την επωνυμία «S.. F... Σ....ς B.....ς», με αντικείμενο την κατασκευή, εισαγωγή και εμπορεία γυναικείων εσωρούχων και παιδικού ενδύματος.

- Η ατομική επιχείρηση μετατράπηκε το Δεκέμβριο του 1973, με το Ν.Δ. 1297/72, σε Α.Ε. με την επωνυμία «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Ε..... S.... F..... Α.Ε.». Η διάρκεια της εταιρείας έχει ορισθεί στα πενήντα (50) έτη, έως το 2023. Είναι εισηγμένη στην παράλληλη αγορά του Χ.Α.Α. από την 26η Ιουλίου του 2000.

- Η Εταιρεία ανήκει (συν.4) στον κλάδο κατασκευής ειδών ένδυσης (κωδικός ΕΣΥΕ 18) και ειδικότερα δραστηριοποιείται στην κατασκευή εσωρούχων (κωδικός ΕΣΥΕ 182.3).

- Η συνεργασία της Τράπεζας με την εταιρεία και τους μετόχους αυτής ξεκίνησε το Δεκέμβριο του 2001 όταν υποβλήθηκε αίτημα για δανειοδότηση:

☛ της εταιρείας με Π.Ο. 4.000.000 € και

☛ του Αναπληρωτή Διευθύνοντα Συμβούλου της κ. Α. Π..... με 35.000.000 € για αγορά μετοχών.

5.6 Γενικά συμπεράσματα

Εκτός από όσα, κατά περίπτωση, αναφέρθηκαν, άλλα στοιχεία που, πάντοτε κατά την άποψή μας, χαρακτηρίζουν τις δανειοδοτήσεις της εταιρείας S... F..... ΑΕ και των μελών του Δ.Σ. αυτής, Α. Π..... και Μ. Β.....-Γ..... είναι:

- Όλες οι εισηγήσεις έγιναν με οικονομικά στοιχεία της εταιρείας, χωρίς τα στοιχεία αυτά να τεκμηριώνονται πάντοτε από τα ανάλογα δικαιολογητικά.

- Στις εισηγήσεις σχολιάζονταν τα όποια θετικά στοιχεία της εταιρείας ενώ τα αρνητικά ή τα λιγότερο θετικά απλώς αναφέρονταν. Με τον τρόπο αυτό όμως οι εισηγήσεις δεν παρουσίαζαν την πραγματική εικόνα της εταιρείας αλλά μόνον την καλή της πλευρά. Η απάντηση του εισηγητή ότι τα στοιχεία εκείνα, που ήταν δυνατόν να ανατρέψουν τη δική του θετική πρόταση, αναφέρονταν στην εισήγηση προκειμένου, το Γ.Σ.Χ. να έχει στοιχείο της πληροφορίας και το έναυσμα να το

αξιολογήσει και συνακόλουθα να περιορίσει ή και να απορρίψει το αίτημα, υποδηλώνει και τον τρόπο που έγιναν οι εισηγήσεις.

- Δεν υπήρχε ουσιαστική πρόβλεψη για τον τρόπο ρευστοποίησης των δανείων. Οι εισηγήσεις αναφέρονταν σε υποθετικά σενάρια βασισμένα, κατά κύριο λόγο στην αύξηση της χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής.

- Δεν προσκομίζονταν βεβαιώσεις για τα ύψη των οφειλών της εταιρείας σε άλλες Τράπεζες.

- Δεν διερευνήθηκαν τυχόν οφειλές των φυσικών προσώπων (Α. Π..... και Μ. Β.....-Γ.....) σε άλλες Τράπεζες, οι οποίες προφανώς υφίστανται αφού υπάρχουν και άλλες ενεχυριασμένες μετοχές τους, εκτός τηςbank.

- Δεν προβληματίσε και δεν αντιμετώπιστηκε από τα εισηγητικά και εγκριτικά όργανα η αντισυμβατική συμπεριφορά των δανειοληπτών (αθέτηση συμβατικών δεσμεύσεων και υποχρεώσεων, χρησιμοποίηση των δανείων για διαφορετικό σκοπό από αυτόν της χορήγησης, παρελκυστική τακτική στη διασφάλιση των δανείων).

- Δεν υπήρξε συστηματική παρακολούθηση των δανειοδοτήσεων, από τους αρμοδίους της Δ.Μ.Π., σε ότι αφορά την εφαρμογή των συμβατικών όρων των δανειοληπτών και την υλοποίηση των προϋποθέσεων που έθετε το Γ.Σ.Χ.

- Υπήρξε μεγάλη καθυστέρηση ως προς το χρόνο αντίδρασης των αρμοδίων της Δ.Μ.Π. για την ενυπόθηκη διασφάλιση των δανείων, παρά τη συνεχή υποβάθμιση των υπαρχόντων καλυμμάτων (μετοχές).

- Δεν προβληματίσε ή δε λήφθηκε υπόψη, από τα εισηγητικά και εγκριτικά όργανα, η στάση του, καθ' ύλην αρμόδιου Υποδιοικητή, κ. Β....., ο οποίος, στην πορεία των δανειοδοτήσεων, διαφοροποιήθηκε από τις αποφάσεις του Γ.Σ.Χ. ψηφίζοντας αρνητικά, επιδιώκοντας συναντήσεις με τον πελάτη και αποχωρώντας από συνεδρίαση του Γ.Σ.Χ.

- Σε όλες τις περιπτώσεις τα μερίσματα των ενεχυριασμένων μετοχών αποδόθηκαν στους δανειολήπτες αφού έτσι είχε καθορισθεί από τις εγκριτικές αποφάσεις να γίνεται, όταν δεν υπάρχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές (τα δάνεια που παραμένουν ανεξόφλητα είχαν λήξεις από το 2005 και μετά).

- Τα Ενημερωτικά Σημειώματα (.../.../2003,/.../2003 και/.../2003) της Δ.Μ.Π., προς το Γ.Σ.Χ., σχετικά με τις διασφαλίσεις των δανείων του Α. Π....., αναφέρονταν σε συνολική διασφάλιση των δανείων, στοιχείο που δεν αποτύπωνε την πραγματικότητα, αφού οι υπάρχουσες διασφαλίσεις δεν κάλυπταν όλα τα δάνεια.

- Καθορίστηκε ως διασφάλιση η προσωπική εγγύηση δανειολήπτη και εγγυητών, που ήταν αμφιβόλου αξίας, αφού δεν στοιχειοθετήθηκε από έλεγχο για την προσωπική τους ακίνητη περιουσία (προσκόμιση στοιχείων που να αποδεικνύουν την ύπαρξη της και ενδεχόμενα την ύπαρξη βαρών).

- Οι δανειοδοτήσεις μπορεί να αναφέρονται σε διαφορετικά πρόσωπα (εταιρεία και μέλη του Δ.Σ.) όμως ο τρόπος, η σειρά και η χρονική διαδοχή που υποβλήθηκαν τα αιτήματα, ο τρόπος χρησιμοποίησης και εξόφλησης των δανείων και οι προσφερόμενες διασφαλίσεις παραπέμπουν σε μία ενιαία πολιτική με κύριο εκφραστή τον κ. Α. Π.....

- Από τα στοιχεία που εξετάστηκαν προκύπτει ότι το Κ.Κ. ήλεγχε την πορεία των διασφαλίσεων των δανείων και την εφαρμογή των συμβατικών υποχρεώσεων αυτών και ενημέρωνε την Δ.Μ.Π. όταν αυτές παραβιάζονταν ή δεν τηρούνταν.

- Σε κάθε περίπτωση, η διασφαλιστική σχέση που καθορίζονταν στην έγκριση, ίσχυε μόνον για την ημερομηνία εκταμίευσης. Η διατηρούμενη διασφαλιστική σχέση στη συνέχεια ήταν 180/100.

- Στη συνεδρίαση-.....-2001 του Γ.Σ.Χ. (Απόφαση) είχε καθοριστεί ότι η Τράπεζα δεν θα προχωρούσε σε λήψη μέτρων εφ' όσον η κάλυψη των δανείων υπερβαίνει, με βάση τον εκτιμώμενο Π.Κ., για πελάτες Α' κατηγορίας το 110%, κατηγορίας Β' το 120% και κατηγορίας Γ' το 130%. Η καθυστερημένη λήψη μέτρων, προφανώς στηρίχθηκε στην απόφαση αυτή. Η απόφαση αυτή όμως λήφθηκε για δάνεια, που είχαν χορηγηθεί και δεν προκύπτει ότι προέβλεπε εφαρμογή για δάνεια που θα χορηγούνταν μελλοντικά.

- Σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις τα αιτήματα του πελάτη ικανοποιούνταν στο μεγαλύτερο βαθμό, γεγονός που από μόνο του δεν είναι επιλήψιμο, με δεδομένη τη προσπάθεια της Τράπεζας να προσελκύσει νέους πελάτες και να ανταποκριθεί στις συνθήκες της αγοράς. Διαπιστώθηκε όμως ότι η προσπάθεια ικανοποίησης των αιτημάτων του πελάτη, παρά την μη τήρηση των συμβατικών του υποχρεώσεων, οδήγησε τα εισηγητικά-εγκριτικά όργανα στη λήψη ζημιολογίων για την Τράπεζα αποφάσεων.

6. ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΝ

7. ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Υπόψη των ανωτέρω, εισηγούμαστε:

7.1 Η παρούσα έκθεση να διαβιβαστεί:

☛ Στη Διοίκηση της Τράπεζας, για ενημέρωσή της.

☛ Στη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών, για τυχόν δικές της ενέργειες, όσον αφορά τις ποινικές και αστικές ευθύνες, που μπορεί να απορρέουν από όσα έχουν εκτεθεί, για το σύνολο των εμπλεκομένων, στο θέμα, υπηρεσιακών προσώπων και για να διερευνήσει τη δυνατότητα της Τράπεζας να προχωρήσει σε περαιτέρω διασφάλιση των δανείων, από τις υπόλοιπες μετοχές των εγγυητών, που δεν έχουν ενεχυριαστεί.

☛ Στη Διεύθυνση Καθυστερήσεων, για τις δικές της ενέργειες αναφορικά με τη ρευστοποίηση των υφισταμένων οφειλών.

7.2 - Την πειθαρχική δίωξη του Τμημ. Α' (Οικ.) κ. Ι..... Σ....., Α.Μ. για όσα συνοπτικά αναφέρονται, στην παράγραφο 6.3.1 της παρούσας έκθεσης, σύμφωνα με το άρθρο 114 παρ. 1, παρ. 4β και παρ. 4η. Σε κάθε περίπτωση να ληφθεί υπόψη η διαμορφωμένη, το χρονικό εκείνο διάστημα πολιτική της Τράπεζας στο θέμα «μετοχοδάνεια».

- Τη μετακίνησή του σε άλλη θέση χωρίς αρμοδιότητες αξιολόγησης.

.3 Για τους εμπλεκόμενους υπαλλήλους κ.κ. Ε. Π..... (Υποδιευθυντή Οικ.), Δ. Τ..... (Διευθυντή Οικ.), Α. Τ..... (Διευθυντή Οικ.), Ν. Π..... (Διευθυντή Οικ.), Ι. Β..... (Υποδιευθυντή Οικ.) και Α. Π.....ο (Υποδιευθυντή Οικ.) δεν μπορούμε να υποβάλλουμε εισήγηση, για πειθαρχική τους δίωξη (άρθρο 82 και άρθρο 114, παρ.1,2,4β και 4η του Οργανισμού), λόγω του κατεχόμενου από αυτούς βαθμού.

Ως προς το σημείο αυτό η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου θα πρέπει να εισηγηθεί ανάλογα. Σε κάθε περίπτωση να ληφθεί υπόψη η διαμορφωμένη, το χρονικό εκείνο διάστημα πολιτική της Τράπεζας στο θέμα «μετοχοδάνεια» και να σταθμισθεί η ευθύνη τους ανάλογα με τη θέση την οποία κατείχαν και τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις.

7.4 Αντίγραφο της έκθεσης να τεθεί στον ατομικό φάκελο των εμπλεκόμενων υπαλλήλων, εν ενεργεία και συνταξιούχων, για τυχόν μελλοντική χρήση.

8. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

8.1 Ο τρόπος λειτουργίας και λήψης αποφάσεων του Γ.Σ.Χ. να επανεξετασθεί, αφού σταθμισθούν οι διαπιστώσεις που προέκυψαν από τις δανειοδοτήσεις που εξετάστηκαν στην παρούσα έκθεση καθώς και σε εκθέσεις παρόμοιων υποθέσεων.

8.2 Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Μεγάλων Πελατών (ή άλλης πελατειακής Διεύθυνσης) η οποία εισηγείται στο Γ.Σ.Χ. να συμμετέχει ουσιαστικά στην εισήγηση και να μη μετέχει στη σχετική ψηφοφορία.

8.3 Να επανεξετασθεί ο καθορισμός διασφαλίσεων του τύπου «προσωπική» ή «εταιρική» εγγύηση.

8.4 Σε κάθε περίπτωση τα μερίσματα των ενεχυριασμένων μετοχών να εκχωρούνται στην Τράπεζα και να άγονται σε πίστωση οφειλών, ανεξάρτητα εάν υπάρχουν ή όχι ληξιπρόθεσμες οφειλές.

8.5 Στις περιπτώσεις των ενεχυριασμένων μετοχών να εκχωρούνται συμβατικά και τα δικαιώματα. Η σκοπιμότητα της απελευθέρωσης αυτών να εξετάζεται κατά περίπτωση, από το εγκριτικό όργανο.

ΜΕ ΤΙΜΗ

ΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ

X. Σ..... A. Β.....

Συν.: Πίνακας περιεχομένων

231 έγγραφα και τα επισυναπτόμενα σε αυτά

106 - Για τα δάνεια της S.... F.....(1-106)

93 - Για τα δάνεια του Α. Π..... (201-293)

32 - Για τα δάνεια της Μ. Β.....-Γ..... (301-332)

8. Εκθεση Ελέγχου των εσωτερικών ελεγκτών:

Ομάδα Ελέγχου:

Κ. Δ.....

ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ

Ε. Κ.....

ΕΛΕΓΚΤΗΣ Α΄

Αθήνα/...../2005

ΠΡΟΣ

ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Έλεγχος των δανειοδοτήσεων των εταιρειών του Ομίλου Α..... Ι..... LTD. (ΟΜΙΛΟΣ Α..... Η.....S).

Σε εκτέλεση της Ε-Π./...../.....2004 διαταγής, σχετικής με το θέμα της επικεφαλίδας, σας κάνουμε γνωστά τα ακόλουθα:

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΕΥΝΑΣ.

Από τη Διοίκηση της Τράπεζας δόθηκε εντολή στη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου, για τη διενέργεια ελέγχου των δανειοδοτήσεων των εταιρειών. του Ομίλου Α..... Η Ι.....S LTD, πιο γνωστού στις Υπηρεσίες της Τράπεζας ως Ο.....Σ Α..... Η....., υπόψη και των ληξιπρόθεσμων οφειλών της, που ανέρχονταν, κατά το κλείσιμο των λογαριασμών και τη μεταφορά τους σε οριστική καθυστέρηση (Δεκέμβριος 2002) σε € 26,2 εκατομμύρια περίπου και με λογιστικό/..../2004 σε € 34,2 εκατομμύρια περίπου.

2. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ - ΚΡΙΣΕΙΣ.

2.1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ.

.....

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

Ανακεφαλαιώνοντας τα όσα μέχρι τώρα έχουμε αναφέρει καταλήγουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

3.1. Αρχής γενομένης από την άνοιξη του έτους 1998, ξεκίνησε μια καινούργια περίοδος συνεργασίας τηςbank, με τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν στον κλάδο των ιχθυοκαλλιεργειών (Α..... Η....., Α... F..... Η....., Ζ..... F..... και Μ..... Ι.....) και εκπροσωπούνταν από τον κ. Γ..... Π..... Οι εταιρείες αυτές, πλην της Ζ..... F....., η οποία σχεδιαζόταν να ενταχθεί αλλά ουδέποτε εντάχθηκε, ανήκαν στην Κυπριακή εταιρεία Α.....F..... Ι..... L.T.D. μέτοχοι της οποίας ήταν η εταιρεία Ε..... S.A. (70%) με έδρα το Λουξεμβούργο και ο κ. Γ. Π..... (30%).

Από τις ως άνω εταιρείες, στο παρελθόν είχαν δανειοδοτηθεί από τηνbank:

☛ Η Α..... Η....., οι δανειοδοτήσεις της οποίας είχαν εμφανίσει προβλήματα ρευστοποίησης (1994 - 1995) και την περίοδο που αναφερόμαστε (1998) εμφάνιζε συνολικές οφειλές στηνbank, ύψους 126 εκατομμυρίων δρχ .

☛ Η Ζ..... F....., η οποία, κατά την ίδια ως άνω χρονική περίοδο, όφειλε στηνbank το συνολικό ποσό των 136.028.000 δρχ. και

☛ Η εταιρεία Μ..... Ι.....), οι οφειλές της οποίας, στηνbank, είχαν εξοφληθεί ολοσχερώς.

Η νέα συνεργασία τηςbank με τις επιχειρήσεις που εκπροσωπούσε ο κ.Π..... αφορούσε:

☛ Τη χρηματοδότησή τους με κεφάλαια κίνησης και μεσοπρόθεσμα δάνεια για την δημιουργία ή βελτίωση εγκαταστάσεων, καθώς και την αποπληρωμή δανείων σε άλλες Τράπεζες .

☛ Την εξαγορά των επιχειρήσεων Ι..... και Α....., του Ομίλου Γ....., που, επίσης, χρηματοδοτούνταν από τηνbank και παρουσίαζαν σοβαρότατα προβλήματα στην εξυπηρέτηση των δανείων τους.

3.2. Η έναρξη της αντιμετώπισης των δανειακών αιτημάτων, των επιχειρήσεων που εκπροσωπούσε ο κ. Π....., έγινε με την υποβολή της από .../.../1998 εισήγησης των υπηρεσιών της Τράπεζας, προς το ΓΣΧ, για χορήγηση δανείων συνολικού ύψους 1,531 δισεκατομμυρίων δρχ.

Η εισήγηση αυτή, κατά την εκτίμηση του Ελέγχου, κινήθηκε σε αποδεκτά πλαίσια, τόσο ως προς το ύψος των δανείων, όσο και ως προς τον καθορισμό των διασφαλίσεών τους,

Δεν κινήθηκε, όμως, στο ίδιο πλαίσιο και η αντίστοιχη έγκριση του Γ.Σ.Χ. στην Νο 27/06.10.1998 συνεδρίασή του, όσον αφορά τη διασφάλιση του εγκριθέντος κεφαλαίου κίνησης. Αντί της προταθείσας διασφάλισής του με επιταγές φερέγγυων πελατών ευρείας διασποράς, εγκρίθηκε η διασφάλισή του με επιταγές του Ομίλου. Βέβαια προβλεπόταν ότι η διασφάλιση αυτή θα ίσχυε για 6 μήνες, με αντικατάστασή της στη συνέχεια από επιταγές πελατών, φορτωτικά έγγραφο κ.λ.π.

Στην πραγματικότητα, όμως, η ως άνω τροποποίηση στη συνέχεια γενικεύτηκε και αποτέλεσε την απαρχή συνεχών διολισθήσεων τηςbank στις απαιτήσεις του κ. Π....., με καταστροφικό αποτέλεσμα για τα συμφέροντά της.

3.3. Με τη Νο .../.../.../1998 απόφασή του το Δ.Σ. της Τράπεζας ενέκρινε την εξαγορά από την εταιρεία Α..... F.... I..... L.T.D. των εταιρειών I..... και Α..... του Ομίλου Τ....., που, όπως προαναφέρθηκε, εμφάνιζαν σοβαρότατα προβλήματα στην εξυπηρέτηση των δανειακών υποχρεώσεών τους.

Το συνολικό τίμημα ανήλθε σε 2.250.000.000 δρχ, εκ των οποίων το 1 δισεκατομμύριο καταβλητέο άμεσα σε μετρητά με την υπογραφή της σύμβασης εκχώρησης απαίτησης. Το υπόλοιπο θα πιστωνόταν και θα καταβαλλόταν σε έξι χρόνια, με περίοδο χάριτος ένα χρόνο, έντοκα από 26.09.1998. Παράλληλα, διεγράφησαν μη λογιστικοποιημένοι τόκοι συνολικού ύψους 860.479.946 δρχ.

Τα ανωτέρω υλοποιήθηκαν ως συμφωνήθηκε. Πλην όμως, όσον αφορά το πιστούμενο μέρος του τιμήματος των 1,250 δισεκατομμυρίων δρχ, στην πορεία υπήρξε μεταβολή. Το ποσό αυτό μετατράπηκε σε μεσοπρόθεσμο δάνειο οκταετούς διάρκειας, το οποίο ουδέποτε εξυπηρετήθηκε.

3.4. Η συνέχεια χαρακτηρίζεται από τα ακόλουθα στοιχεία:

☛ Την υποβολή συνεχών «επειγόντων», αποσπασματικών αιτημάτων συμπληρωματικών χρηματοδοτήσεων, από τον κ. Π.....

☛ Την σε πρώτο στάδιο (Νοέμβριος 1998), άρνηση των Κεντρικών Υπηρεσιών της Τράπεζας, να ικανοποιήσουν τα αιτήματα αυτά,

☛ Την ικανοποίηση των αιτημάτων αυτών, δια της μεθόδευσης της έγκρισης προχρηματοδοτήσεων, από τον τότε Διοικητή.

☛ Την, σε δεύτερο στάδιο, (επιτυχή) χρησιμοποίηση των υπηρεσιών του Κεντρικού Καταστήματος, προκειμένου να υπερκεραστούν ή καμφθούν οι αντιρρήσεις των Κεντρικών Υπηρεσιών και,

☛ Την συνεχή υποβάθμιση των εξασφαλίσεων της Τράπεζας.

Ειδικότερα:

☛ Μετά την εξαγορά των παραγωγικών εταιρειών του Ομίλου Γ....., ο κ. Π..... άρχισε την, με καταγιστικούς ρυθμούς, υποβολή νέων δανειακών αιτημάτων, επικαλούμενος αύξηση των εργασιών, νέες επενδύσεις, έκτακτες καταστάσεις στην αγορά κ.ο.κ. Τα αιτήματά αυτά συνοδεύονταν ενίοτε και από αιχμές σε βάρος της Τράπεζας, απειλές για διακοπή της συνεργασίας, καθώς και από συνεχείς υπαναχωρήσεις σε συμφωνηθέντα ή υπεσχημένα .

☛ Αρχικά, οι Κεντρικές Υπηρεσίες της Τράπεζας (Διευθύνσεις) αντέδρασαν, αρνούμενες να ικανοποιήσουν τα αιτήματα αυτά. Οι αρνήσεις τους έχουν καταγραφεί σε υπηρεσιακά σημειώματα, που υποβλήθηκαν, κατά κύριο λόγο, στον τότε Διοικητή τηςbank κ. και σε μικρότερη έκταση στον τότε Υποδιοικητή κ.

Η αρνητική τους θέση βασιζόταν, αφενός στο γεγονός της αποσπασματικότητας και της απουσίας τεκμηρίωσης, των υποβαλλόμενων αιτημάτων και αφετέρου στην άρνηση του κ. Π..... να προσφέρει ουσιαστικές διασφαλίσεις, για την κάλυψη των δανειακών υποχρεώσεών του. Κρίνεται σκόπιμο να επισημανθούν τα υπηρεσιακά σημειώματα που υποβλήθηκαν στον τότε Διοικητή από τις Υπηρεσίες της Τράπεζας, στις .../.../98 και/.../98, από την αρχή δηλαδή των εξελίξεων. Στα υπηρεσιακά αυτά σημειώματα, μεταξύ άλλων, τονίζονταν:

- Ότι οι επιταγές των εταιρειών του Ομίλου δεν διασφάλιζαν τα χορηγούμενα δάνεια.
- Ότι η σύσταση ενεχύρου στον εκτρεφόμενο ιχθυοπληθυσμό δεν είχε κάποια πρακτική διασφαλιστική αξία.
- Η κακή συναλλακτική τάξη, που είχε επιδείξει ο κ. Π..... στην παρελθούσα συνεργασία του με την Τράπεζα.
- Ότι ο κ. Π..... εξαρχής είχε δηλώσει ότι δεν προτίθεται να προσφέρει, ως διασφάλιση, επιταγές πελατών.
- Ότι ο φορέας προέβη σε αναίρεση προφορικών και γραπτών υποσχέσεων, επί των οποίων είχε βασιστεί η αρχική θετική εισήγηση των υπηρεσιών της Τράπεζας.
- Ότι ο φορέας ακολουθούσε παρελκυστική τακτική με σκοπό την εξάντληση ολόκληρου του πιστοδοτικού ορίου, χωρίς διασφαλίσεις. Το περιεχόμενο των ανωτέρω εγγράφων θα μπορούσε να χαρακτηριστεί προφητικό για τη συνέχεια, αν απλά δεν αποτελούσε τεκμήριο στοιχειώδους λογικής και επίδειξης συνέπειας, ως προς την εκτέλεση του

υπηρεσιακού καθήκοντος. Ατυχώς ο αποδέκτης τους, κ. Λάμπρου, δεν τα έλαβε υπόψη.

☛ Παρά το γεγονός ότι είχε ληφθεί απόφαση τα δανειακά αιτήματα των εταιρειών του Ομίλου της Α..... Η..... να αντιμετωπίζονται από τις Κεντρικές Υπηρεσίες της Τράπεζας, από την .../.../98 στην αξιολόγηση των αιτημάτων υπεισέρχονται και οι Υπηρεσίες του Κεντρικού Καταστήματος, οι οποίες αρχίζουν να υποβάλλουν θετικές εισηγήσεις, χρησιμοποιώντας τρία «εργαλεία».

☞ Το πρώτο ήταν ο «λεκτικός μετασχηματισμός» της φύσης των βραχυπροθέσμων χρηματοδοτήσεων, που είχαν λάβει οι εταιρείες από τις άλλες Τράπεζες. Έτσι, στις εισηγήσεις των υπηρεσιών της Τράπεζας αρχίζουν να εμφανίζονται φράσεις όπως: «με την παραδοχή ότι βραχ/σμα δάνεια θα μετατραπούν σε μεσοπρόθεσμα ... » ή «οι ανωτέρω οφειλές είναι κεφάλαια μονιμότερου χαρακτήρα ... » επεδίωκαν να υποβαθμίσουν το ύψος της βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης του Ομίλου και να δικαιολογήσουν την πρόταση αύξησης του Πιστοδοτικού Ορίου.

☞ Παράλληλα, ως δεύτερο εργαλείο, χρησιμοποιήθηκε το ύψος του ετήσιου κύκλου εργασιών. Έτσι, με παροδοχές, που κατά κανόνα απέρρεαν από εκτιμήσεις του κ. Π....., ο κύκλος εργασιών έτους 1999 προσδιορίστηκε σε 6 ή 7 ή και 8 δισεκατομμύρια δρχ, καθιστώντας το σχετικό μέγεθος «λάστιχο» που συνεχώς τεντωνόταν. Κατ' αυτό τον τρόπο το πιστοδοτικό όριο του Ομίλου έφτασε σε ύψος 1,850 δισεκατομμυρίων δρχ. ενώ παράλληλα χορηγήθηκαν και βραχυπρόθεσμα δάνεια «ειδικού σκοπού», τα οποία μαζί με τα εγκριθέντα και εκταμιευθέντα μεσοπρόθεσμα οδήγησαν την όλη κατάσταση εκτός ελέγχου.

Είναι χαρακτηριστικό, φρονούμε, ότι με βάση τα στοιχεία του ενοποιημένου ισολογισμού του Ομίλου, χρήσης 1999, ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός της εταιρείας ανερχόταν σε 5.319.291.636 δρχ. με εμφανιζόμενο κύκλο εργασιών ύψους 4.501.273.093 δρχ. ήτοι στο 118% του κύκλου εργασιών.

Σύμφωνα δε, με τα στοιχεία του ICAP η εταιρεία εμφανιζόταν με κατάταξη "D", δηλαδή η χρηματοοικονομική διάρθρωσή της δεν επέτρεπε ανεπιφύλακτη χρηματοδότηση.

Μετά δε, τη ρύθμιση των οφειλών, κατά το σχέδιο οικονομικής εξυγίανσης που παρουσίασε ο κ. Π....., το Δεκέμβριο 2000, εγκρίθηκε νέο πιστοδοτικό όριο 1 δισεκατομμυρίου δρχ. και νέες επιπλέον βραχ/σμες δανειοδοτήσεις.

Κατ' αυτό τον τρόπο μεθοδεύτηκε η αφειδής δανειοδότηση του Ομίλου, με κριτήριο όχι τις ανάγκες της παραγωγής, αλλά με κριτήριο την «εκτίμηση» του κύκλου εργασιών.

☞ Το τρίτο εργαλείο, ωραιοποίησης της κατάστασης, αποτέλεσε ο υπολογισμός του Πιστωτικού Κινδύνου σε χαμηλά επίπεδα, με εμφάνιση ανύπαρκτων στην ουσία διασφαλίσεων (π.χ. αξία ιχθυοπληθυσμού).

Στα πλαίσια αυτά, από τις υπηρεσίες του Κεντρικού Καταστήματος υποβλήθηκαν πέντε θετικές εισηγήσεις. Οι τρεις πρώτες (...../...../98, .../.../99 &/99) εμφάνιζαν (μετρίως ως πολύ) ωραιοποιημένη θετική εικόνα, που συνοδεύονταν και από προβλέψεις ουσιαστικών διασφαλίσεων. Η επόμενη (..../..../99) ήταν γεμάτη από υπερβολές θετικών επισημάνσεων (τζίρος 8 δις. δρχ. κ.λ.π.) αλλά ως προς τις διασφαλίσεις δεν εμφανίζει πρόβλημα γιατί αφορούσε επενδυτικά δάνεια διασφαλιζόμενα, κυρίως, με εκχώρηση επιχορηγήσεων. Η τελευταία (.../.../99), που υπογράφεται μόνο από τον Διευθυντή του Καταστήματος κ. Π..... έχει εναρμονιστεί πλήρως με τα νέα κρατούντα: «...χορήγηση προχρηματοδότησης 250 εκατ. δρχ. με διασφάλιση επιταγές του ομίλου ...»

3.5. Παρά τις παγίως εκφραζόμενες, αντιρρήσεις των υπηρεσιών της Τράπεζας κατά την έγκριση των δανειακών αιτημάτων του κ. Π....., είτε με τη μορφή Προχρηματοδοτήσεων από τον τότε Διοικητή, είτε από το Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων, τροποποιούνταν οι υποβαλλόμενες εισηγήσεις, ως προς τις προβλεπόμενες διασφαλίσεις. επί το δυσμενέστερο για τα συμφέροντα της Τράπεζας. Κατ' αυτό τον τρόπο εγκρίνονταν ως διασφαλίσεις προσκόμιση επιταγών του Ομίλου ή σύσταση ενεχύρου επί του ιχθυοπληθυσμού. Έτσι κατέληξε το σύνολο σχεδόν των δανείων να «καλύπτονται» από ανύπαρκτα καλύμματα με τις πραγματικές εμπράγματα διασφαλίσεις να καλύπτουν μικρό μέρος τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι το μήνα Μάιο 2000 το ύψος των επιταγών του ομίλου, που «διασφαλίζαν» τις οφειλές προς τηνbank, ανερχόταν σε 2.518.000.000 δρχ. για τις οποίες ο κ. Π..... δεν κατέβαλε ούτε το χαρτόσημο.

Με τη μεθόδευση αυτή εγκρίθηκαν από τον τότε Διοικητή, κ. ή με εισήγησή του στο Γ.Σ.χ. προχρηματοδοτήσεις συνολικού ύψους 1,650 δισεκατομμυρίων δρχ. και από τον τότε Υποδιοικητή, κ. (άμεσα), σε συνεννόηση με τον κ. όπως σημειώνεται, 300 εκατομμυρίων δρχ. χωρίς την τήρηση των κανόνων πιστοδοτήσεων, δημιουργώντας τετελεσμένα γεγονότα και υποδεικνύοντας, εμμέσως πλην σαφώς στις υπηρεσίες της Τράπεζας τον τρόπο αντιμετώπισης του θέματος.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι άλλες Τράπεζες (.....) διασφαλίζαν τα δάνεια προς τις εταιρείες του Ομίλου, κυρίως με δεσμευμένες καταθέσεις, προσημειώσεις υποθηκών και λίγες επιταγές πελατών του Ομίλου. Διασφαλίσεις τύπου «επιταγές του Ομίλου» ή «σύσταση ενεχύρου στον ιχθυοπληθυσμό» δεν τους ήταν γνωστές και για αυτό το λόγο δεν είχαν επισφάλειες ή τις περιόρισαν στο ελάχιστο,

βοηθούσης και τηςbank, που χορήγησε δάνεια ή αποδέσμευσε καλύμματα για αυτό το σκοπό.

3.6. Η εκταμίευση των εγκρινόμενων προχρηματοδοτήσεων ή χρηματοδοτήσεων δεν σταμάτησε ούτε όταν το Νοέμβριο 1999 εμφανίστηκαν στοιχεία, σε βάρος εταιρειών του Ομίλου, παρά τη σχετική σύσταση των Υπηρεσιών του Κεντρικού Καταστήματος. Η εκροή, μάλιστα εντάθηκε μετά τη «ρύθμιση εξυγίανσης με νέα έγκριση πιστοδοτικού ορίου, ενός δισεκατομμυρίου δρχ. κατ' αρχήν, και κατά τα έτη 2001 και (μερικώς) 2002, παρά το γεγονός ότι τα δυσμενή στοιχεία έλαβαν κατακλυσμιαία μορφή και δημιουργήθηκαν προνομιακές απαιτήσεις τρίτων, που περιόριζαν τις ήδη ισχνές ουσιαστικές εμπράγματα διασφαλίσεις.

3.7. Ως προς την ποιοτική διάσταση του θέματος κρίνεται σκόπιμο να επισημανθούν, ενδεικτικά, και τα ακόλουθα στοιχεία:

☞ Την πρωτοφανή έγγραφη παρέμβαση που έγινε από τον τότε Διοικητή,, προς το Υπουργείο Οικονομικών, σχετικά με τον διενεργούμενο από τις Υπηρεσίες του έλεγχου στις εταιρείες του κ. Π....., προκειμένου « ... ο έλεγχος να μη δημιουργήσει τραυματικές καταστάσεις στην εταιρεία ... ». Παράλληλα, με το ίδιο έγγραφο, «φόρτωσε» στηνbank την ευθύνη της εξαγοράς των επιχειρήσεων του Ομίλου Γ..... από την Α..... Η.....

☞ Κατά τη συνεδρίαση Νο .../.../.../98 του Γ.Σ.Χ. αποφασίστηκε η περαιτέρω χρηματοδότηση του Ομίλου, με την, εκτός των άλλων, προϋπόθεση να συμβληθούν και ατομικά, ως συνοφειλέτες, οι κ.κ. Π..... και Μ..... Ταυτόχρονα, καθορίστηκε ότι, η τυχόν άρνησή τους δεν θα αποτελούσε λόγο μη εκταμίευσης του υπολοίπου πιστοδοτικού ορίου.

☞ Κατά πάγια, σχεδόν, τακτική στις εγκρίσεις των δανείων των εταιρειών του Ομίλου προβλεπόταν «διασφάλιση» ενεχυρίαση επιταγών του Ομίλου, με την πρόβλεψη εντός τακτού χρονικού διαστήματος να αντικατασταθούν αυτές με επιταγές φερέγγυων πελατών ευρείας διασποράς. Το μήνα Δεκέμβριο 1998 η ως άνω πρόβλεψη αντικαταστάθηκε με « ... προσπάθεια όπως οι παραπάνω επιταγές του Ομίλου αντικατασταθούν με επιταγές πελατών των εταιρειών ... »

☞ Εγκρίθηκε (..... 1999) δάνειο 850 εκατομμυρίων δρχ, για εξόφληση οφειλών του Ομίλου σε άλλες Τράπεζες (.....), με διασφάλιση μεταφορά ισόποσης δεσμευμένης κατάθεσης. Στη συνέχεια, με έγκριση επιπλέον άλλων 350 εκατ. Δρχ. εκταμιεύτηκε στην Τράπεζα το συνολικό ποσό του 1,2 δισεκατομμυρίου δρχ. Ως κάλυμμα μεταφέρθηκε δεσμευμένη κατάθεση 760,9 εκατομμυρίων δρχ. Το κάλυμμα μόνο ισόποσο δεν ήταν.

☞ Το μήνα 1999 εγκρίθηκαν και επενδυτικά δάνεια στις εταιρείες του Ομίλου, με διασφάλιση εκχώρηση των επιχορηγήσεων των

εκτελούμενων έργων. Μια των προϋποθέσεων που τέθηκαν ήταν η διενέργεια επιτόπιου ελέγχου για την πιστοποίηση και αποτίμηση του ανεκτέλεστου μέρους των έργων. Στη συνέχεια η πρόβλεψη αυτή υποκαταστάθηκε από σχετική δήλωση του φορέα.

☞ Για την απόδοση των ανωτέρω επενδυτικών δανείων προβλεπόταν η νομότυπη κοινοποίηση των συμβάσεων εκχώρησης των επιχορηγήσεων στις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες καθώς και η προσκόμιση βεβαιώσεων των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας για το ύψος των ποσών των επιχορηγήσεων που ήδη είχαν αποδοθεί. Στη συνέχεια καμία από τις δύο αυτές προβλέψεις δεν αποτέλεσε αναγκαία συνθήκη για την εκταμίευση των δανείων.

☞ Μία των προϋποθέσεων που τίθονταν για την έγκριση - απόδοση των δανείων ήταν και η εξόφληση, από τον κ. Π....., των οφειλών της Ζ..... F..... Ως πρώτη καταληκτική ημερομηνία εξόφλησης καθορίστηκε η ../../99. Παρελθούσης άπρακτης της προθεσμίας αυτής καθορίστηκε νέα, η ../../2000 και στη συνέχεια νέα, η ../../2001. Κατ' αυτό τον τρόπο το θέμα της εξόφλησης των οφειλών της Ζ.... F.... απέκτησε επετειακό χαρακτήρα!! Φυσικά η εκταμίευση των δανείων συνεχίστηκε σε κάθε περίπτωση κανονικά και η ανωτέρω οφειλή ουδέποτε τακτοποιήθηκε.

3.8. Όταν τα ως άνω «εργαλεία» διαχείρισης της κατάστασης έπαψαν να αποδίδουν, περί τα μέσα του έτους 2000, άρχισαν οι «κατ' ανάγκη» εισηγήσεις των Υπηρεσιών της Τράπεζας για εγκρίσεις συμπληρωματικών προχρηματοδοτήσεων ή χρηματοδοτήσεων, με προβλέψεις πάντως παραδεκτών, αλλά εκ των πραγμάτων μη υλοποιήσιμων, διασφαλίσεων, οι οποίες, συνήθως, στις αντίστοιχες συνεδριάσεις του Γ.Σ.Χ τροποποιούνταν επί το δυσμενέστερο για τα συμφέροντα της Τράπεζας. Παράλληλα, τόσο με αποφάσεις του τότε Διοικητή, κ., όσο και με αποφάσεις του Γ.Σ.Χ. άρχισαν οι αποδεσμεύσεις καταθέσεων (979 εκατομμύρια δρχ), εισπράξεων (330 εκατομμύρια δρχ.) και εμβασμάτων από πωλήσεις εξωτερικού (η συνολική αξία των οποίων δεν μπορεί να προσδιοριστεί αλλά είναι κατά πολύ κατώτερη των δύο άλλων μεγεθών), που διασφάλιζαν τα δάνεια, προκειμένου να εξυπηρετηθούν «λειτουργικές ανάγκες» του Ομίλου ή να εξοφληθούν οφειλές σε άλλες Τράπεζες. (Απόφαση Διοικητή Νο ../../2000, αποφάσεις Γ.Σ.Χ. ../../2000 & ../../2001).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, από το μήνα 2001 και μετέπειτα, οι εισηγητές των δανείων είχαν αλλάξει και οι νέοι (κ. Κ..... και κ. Π.....) είχαν επωμιστεί το εξαιρετικά δύσκολο έργο της διαχείρισης της υπόθεσης, για την εξέλιξη της οποίας ουδεμία ευθύνη έφεραν.

3.9. Από το Φθινόπωρο του έτους 1999 και ενώ ο Όμιλος έχει ουσιαστικά οδηγηθεί σε αδιέξοδο, άρχισαν συζητήσεις, εκτός των άλλων,

και για τη συμμετοχή τηςbank ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ στο μετοχικό κεφάλαιο του Ομίλου, με ποσό ενός δισεκατομμυρίου δρχ. Το σενάριο αυτό προβλεπόταν να υλοποιηθεί στα πλαίσια της «εξυγίανσης» του Ομίλου, με βάση τη ρύθμιση της/.../2000. Ευτυχώς για την πολύπαθη θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας η σχετική πρόβλεψη δεν υλοποιήθηκε. Δυστυχώς, όμως, για τηνbank το ένα δισεκατομμύριο δρχ. εκταμιεύτηκε, ως νέο πιστοδοτικό όριο, μετά την προαναφερομένη ρύθμιση των οφειλών.

Επισημαίνεται ότι το σύνολο των αιτημάτων δανειοδότησης των εταιρειών της Α..... Η..... συζητήθηκαν στο Γ.Σ.Χ. ως θέματα εκτός ημερήσιας διάταξης.

3.10. Το σύνολο των οφειλών που κατέλειπε στην Τράπεζα ο Όμιλος των εταιρειών της Α..... Η....., με λογιστικό .../.../2004. ανέρχεται σε € 34.183.784. Η αξία των υφιστάμενων ενυπόθηκων διασφαλίσεων, εκφραζόμενη σε αξίες ευχερούς διάθεσης, ανέρχεται σε € 2.897.936.

Για τις παραπάνω ενυπόθηκες διασφαλίσεις θα πρέπει να σημειωθούν τα ακόλουθα:

- Δεν είναι γνωστή, στον Έλεγχο, η σημερινή κατάσταση των επ' αυτών κτιριακών εγκαταστάσεων και προπαντός η ύπαρξη και η κατάσταση των μηχανημάτων καθώς του περιγραφόμενου ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού, που αποτελούσαν σημαντικότερα στοιχεία στη διαμόρφωση της εκτιμηθείσης συνολικής αξίας.

- Δεν είναι γνωστό, στον Έλεγχο, το ύψος των προνομιακών απαιτήσεων τρίτων (Δημόσιο, Ασφαλιστικοί Οργανισμοί, μισθωτοί). Εκτιμάται, όμως, ότι οι απαιτήσεις αυτές είναι σημαντικές και κατά συνέπεια επηρεάζουν ανάλογα τη διασφαλιστική αξία των ενυποθήκων. Από τον Έλεγχο εκτιμάται ότι, το τελικό ποσό που πιθανόν να εισπράξει ηbank δεν θα υπερβεί το ήμισυ της ως άνω αξίας.

Σε κάθε περίπτωση η τελική ζημία που θα υποστεί ηbank από τις δανειοδοτήσεις των εταιρειών του Ομίλου της Α..... Η....., θα είναι ιδιαίτερα μεγάλου ύψους, (άνω των € 30 εκατομμυρίων).

Σημειώνεται ότι, από τα στοιχεία του φακέλου δεν φαίνεται να έχει διερευνηθεί η τυχόν ύπαρξη περιουσιακών στοιχείων στο όνομα των κ. Π..... και Μ....., οι οποίοι έχουν συμβληθεί και ατομικά. Τέλος, όσον αφορά τις ενεχυριασμένες μετοχές (προσωρινούς τίτλους) των δανειοληπτριών εταιρειών, εκτίμηση μας είναι ότι ουδεμία αξία ενσωματώνουν.

3.11. Κατά την άποψή μας την κύρια ευθύνη για την υπόθεση των δανειοδοτήσεων των εταιρειών του Ομίλου Α..... Η..... φέρουν:

- Ο τότε Διοικητής τηςbank και τα μέλη της Διοίκησης (Υποδιοικητές), που μετείχαν στις, κατά περίπτωση, συνεδριάσεις του

ΓΣΧ και τα οποία, λόγω της (μη υπαλληλικής) ιδιότητάς τους, θα μπορούσαν ευχερώς να ανμιτδράσουν στα όσα συνέβαιναν.

☛ Τα Υπηρεσιακά στελέχη τηςbank, που μετείχαν με δικαίωμα ψήφου στο ΓΣΧ, συλλογικό υπηρεσιακό όργανο, που υποτίθεται ότι λειτουργεί και ως υπέρτατη δικλείδα ασφαλείας για τα συμφέροντα της Τράπεζας. Από τα υπηρεσιακά αυτά στελέχη δεν υπήρξε ούτε μια φωνή αντίδρασης στα τεκταινόμενα .

☛ Οι κατά περίπτωση συμπράξαντες υπάλληλοι της Τράπεζας, με την υποβολή θετικής εισήγησης.

Επισημαίνεται ιδιαίτερα ότι ουδείς από τους ανωτέρω μπορεί να ισχυριστεί ότι δεν είχε επαρκή πληροφόρηση για τα όσα συνέβαιναν.

3.12. Σύνοψη των ευθυνών των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών και υπηρεσιακών προσώπων στο θέμα,

Με βάση τα όσα έχουμε ήδη αναφέρει προκύπτει ο ακόλουθος επιμερισμός των, κατά την άποψή μας, προκυπτουσών ευθυνών:

3.12.1. Ευθύνες των μελών της Διοίκησης.

Το γεγονός ότι, μετά την αρχική έγκριση, τα δανειακά αιτήματα του φορέα εγκρίθηκαν, παρά τις αντιρρήσεις ή επιφυλάξεις των Υπηρεσιών της Τράπεζας, υπό τη μορφή προσχρηματοδότησης, δημιουργώντας τετελεσμένα γεγονότα και στη συνέχεια «αξιολογήθηκαν» και διαμορφώθηκαν εισηγήσεις που «στήριζαν» προειλημμένες αποφάσεις, οι οποίες επικυρώθηκαν στα πλαίσια λειτουργίας του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων, προσδιορίζει και τις ευθύνες των μελών της Διοίκησης της Τράπεζας, που ενέκριναν ή συνέπραξαν με τη ψήφο τους στην, κατά περίπτωση, έγκριση των δανειακών αιτημάτων του Ομίλου της Α..... Η..... ή στη μείωση των υφιστάμενων εξασφαλίσεων.

3.12.2. Ευθύνες υπαλλήλων τηςbank, που, εκ της θέσεως που κατείχαν, μετείχαν στις συνεδριάσεις του Γ.Σ.Χ. με δικαίωμα Ψήφου.

Πλέον των ανωτέρω στις συνεδριάσεις του Γ.Σ.Χ, που συζητήθηκαν θέματα σχετικά με την υπόθεση Α..... Η..... μετείχαν και οι παρακάτω, εν ενεργεία σήμερα, υπάλληλοι της Τράπεζας, οι οποίοι έχουν και τις ανάλογες πειθαρχικές ευθύνες:

3.12.5. Ευθύνες υπαλλήλων της Τράπεζας που ενήργησαν ως εισηγητές

Κατά την άποψη του Ελέγχου στις παρακάτω περιπτώσεις προκύπτει ευθύνη για τους, κατά περίπτωση, εισηγητές χορήγησης χρηματοδοτήσεων ή προχρηματοδοτήσεων, που σήμερα εξακολουθούν να φέρουν την ιδιότητα του υπαλλήλου της Τράπεζας:

Επισημαίνεται ότι στα εμπλεκόμενα εν ενεργεία υπηρεσιακά πρόσωπα δεν υποβλήθηκαν έγγραφα ερωτηματολόγια, σχετικά με το υπό διερεύνηση θέμα, με στόχο την συντόμευση του χρόνου ολοκλήρωσης της έρευνας, υπόψη ότι ήδη έχει αρχίσει η αποσβεστική προθεσμία παραγραφής, κατά το άρθροτου Οργανισμού.

4. ΕΙΣΗΓΗΣΗ.

4.1. Υπόψη των ανωτέρω, εισηγούμεθα η παρούσα έκθεση να διαβιβαστεί στη Διοίκηση της Τράπεζας, για ενημέρωσή της, καθώς και στη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών, για τυχόν δικές της ενέργειες, όσον αφορά τις ποινικές και αστικές ευθύνες, που μπορεί να απορρέουν από όσα έχουν εκτεθεί, για το σύνολο των ευπλεκομένων στο θέμα προσώπων. Αντίγραφο, επίσης, θα πρέπει να διαβιβαστεί και στη Διεύθυνση Καθυστερήσεων, για τις δικές της ενέργειες αναφορικά με τη ρευστοποίηση των υφισταμένων οφειλών.

4.2. Αναφορικά με τις ευθύνες των, εκτός της Διοίκησης τηςbank, μελών του Γ.Σ.Χ. εισηγούμαστε:

4.3. Η ίδια ως άνω εισήγηση γίνεται και για τους υπαλλήλους, οι οποίοι συμμετείχαν στο θέμα που διερευνήθηκε, ως εισηγητές και σήμερα δεν έχουν υπαλληλική σχέση με την Τράπεζα και όσο και για αυτούς που εξακολουθούν να είναι υπάλληλοι της Τράπεζας. και η σχετική τους ευθύνη έχει παραγραφεί.

4.4. Για τους εν ενεργεία υπαλλήλους που μετείχαν στις κατά περίπτωση συνεδριάσεις του Γ.Σ.Χ.δεν μπορούμε να υποβάλλουμε εισήγηση για πειθαρχική τους δίωξη, λόγω του κατεχόμενου από αυτούς βαθμό και θέση. Ως προς το σημείο αυτό η Διεύθυνση Εσωτερικού ελέγχου θα πρέπει να εισηγηθεί ανάλογα.

4.6. Η κατ' εξακολούθηση έγκριση, από το Γ.Σ.Χ δανείων με διασφαλίσεις προσωπικές επιταγές, επιταγές έκδοσης των δανειοληπτριών εταιρειών, ενέχυρο σε ιχθυοπληθυσμό, κλπ. είναι προφανές και αυτονόητο ότι ουδεμία εξασφάλιση της αποπληρωμής των δανείων προσέφεραν αλλά αντιθέτως δημιούργησαν μεγάλες επισφάλειες.

Υπόψη αυτής της κατάστασης επιβάλλεται, στο μέλλον, να μη λαμβάνονται υπόψη τέτοιου είδους «διασφαλίσεις», οι οποίες ωραιοποιούν μεν τον αναλαμβανόμενο, από το Γ.Σ.Χ, πιστωτικό κίνδυνο, ουσιαστικά όμως υπονομεύουν τα αποτελέσματα της Τράπεζας.

Συν: 289 έγγραφα.

ΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ

Κ. Δ.....

Ε. Κ.....

9. Εκθεση Ελέγχου των εσωτερικών ελεγκτών:
Ομάδα Ελέγχου:
Κ. Δ.....
Α. Κ.....
Αθήνα/.../2004

ΠΡΟΣ
ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ: «Έλεγχος δανειοδοτήσεων ΟΜΙΛΟΥ Α.....»

Σε εκτέλεση της Ε.Π. .../.../.../2004 διαταγής (συν.1), για τη διερεύνηση του θέματος της επικεφαλίδας, σας κάνουμε γνωστά τα ακόλουθα:

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αντικείμενο του διεξαχθέντος ελέγχου αποτέλεσαν οι δανειοδοτήσεις πέντε (5) εταιριών του Ομίλου Α..... και συγκεκριμένα των εταιριών Α..... Ι..... Α.Ε., J..... Ι.....L S.A, V.....Τ..... S.A, B..... CO..... S.A. και Λ..... Ε..... ΕΠΕ.

Η διενέργεια του ελέγχου έγινε μετά από σχετική εντολή του κ. Διοικητή τηςbank (έγγραφο .../.../.../2004), με την επισήμανση οι Νομικές Υπηρεσίες της Τράπεζας να αξιολογήσουν την έκθεση ελέγχου, σχετικά με τις τυχόν προκύπτουσες ποινικές και αστικές ευθύνες των εμπλεκόμενων οργάνων της Τράπεζας (συν.2).

2. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ - ΚΡΙΣΕΙΣ

2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Όμιλος Α..... αποτελείτο από ένα σύνολο εταιριών με συμπληρωματικές δραστηριότητες, στο επίκεντρο του οποίου βρισκόταν το δίκτυο αισθητικής και αδυνατίσματος με τον εμπορικό τίτλο "B..... & D.....".

Σύμφωνα με τα υφιστάμενα πληροφοριακά στοιχεία η δραστηριότητα του Ομίλου ξεκίνησε το έτος, με την ίδρυση, από την κ. Π. Α....., των Ι.... Α.....

Το έτος η κ. Α..... ίδρυσε την εταιρεία J..... Ι..... S.A. με σκοπό και κύρια δραστηριότητα τη διοικητική οργάνωση, το

management, και την αποκλειστική προμήθεια με αναλώσιμα και μηχανήματα, των εταιρειών "B..... & D....".

Έκτοτε ιδρύθηκε ένα πλήθος εταιρειών (παραγωγικών και υποστηρικτικών), στη λογική ότι κάθε κατάσταση "B..... & D...." που άνοιγε γινόταν εταιρεία (συνήθως Ε.Π.Ε.).

Μεγάλος αριθμός των εταιρειών αυτών δανειοδοτήθηκαν, αρχής γενομένης από τον μήνα 1999, από τηνbank, με τη διαδικασία του εγχώριου Factoring και σε μια περίπτωση (J.....I.....) και με κεφάλαιο κίνησης, έναντι μεταχρονολογημένων επιταγών.

Στα πλαίσια του παρόντος ελέγχου θα διερευνήσουμε και θα καταγράψουμε τις διαπιστώσεις μας για τις δανειοδοτήσεις προς τις εταιρείες, J.... I....., I..... A....., V..... T....., B..... και Λ..... Ε....., οι οποίες και τελικά άφησαν οφειλή στηνbank συνολικού (λογιστικοποιημένου και μη) ποσού € 5.576.494 (συν 3).

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

Ανακεφαλαιώνοντας τα όσα μέχρι τώρα έχουμε αναφέρει καταλήγουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

3.1. Στο χρονικό διάστημα από .../.../1999 μέχρι .../.../2000 εγκρίθηκε και χορηγήθηκε, σε εταιρείες του Ομίλου Α....., μεγάλος αριθμός δανείων, είτε με τη μορφή πιστοδοτικού ορίου για κεφάλαιο κίνησης, είτε με τη μορφή πλαφόν για χρηματοδότηση έναντι επιχειρηματικών απαιτήσεων (Factoring).

Στα πλαίσια του παρόντος ελέγχου διερευνήσαμε και καταγράψαμε τις διαπιστώσεις μας, για τις δανειοδοτήσεις προς τις εταιρείες, Α..... Ι..... Α.Ε., J..... Ι..... L S.A, V..... T..... S.A, B..... CO..... S.A και Λ..... Ε..... ΕΠΕ, οι οποίες και τελικά άφησαν οφειλή στηνbank συνολικού (λογιστικοποιημένου και μη) ποσού € 5.576.494.

3.2. Η πρώτη γενική διαπίστωση, σχετικά με το υπόψη θέμα, έχει να κάνει με την, κατά την άποψή μας, ανορθολογική χρηματοδοτική πολιτική που ακολουθήθηκε προς τις εταιρείες του Ομίλου. Θεωρούμε ότι η απλόχερη Βραχυπρόθεσμη δανειοδότηση του Ομίλου δεν εξυπηρετούσε, σε ευρύτερη βάση, τις δανειακές ανάγκες του, υπόψη της συνεχούς επέκτασής του και της προσπάθειάς του για καθετοποίηση των εργασιών του. Η χρήση Βραχυπρόθεσμων δανειακών κεφαλαίων ή και ιδίων διαθέσιμων, για πάγιες Επενδύσεις, αναπόφευκτα θα δημιουργούσε πρόβλημα ρευστότητας, με επιπτώσεις στην ικανότητα της εξυπηρέτησης του χρέους του.

3.3. Η συνεχής, όπως αναφέραμε, επέκταση του Ομίλου, με συνεχή σύσταση εταιρειών, στη λογική κάθε νέο κατάστημα και νέα εταιρεία, εκτός από τα φυσιολογικά προβλήματα management που συνεπαγόταν,

δημιουργούσε και αναπόφευκτη δυσκολία στην ουσιαστική αξιολόγηση των οικονομικών στοιχείων, που υποβάλλονταν με την υποβολή των κατά καιρούς δανειακών αιτημάτων. Η απόλυτη αλληλεξάρτηση των εταιρειών αυτών επέτεινε τις δυσκολίες και τους κινδύνους.

Ο κίνδυνος αυτός δε φαίνεται να εκτιμήθηκε.

3.4. Η εκχώρηση των επιχειρηματικών απαιτήσεων (τιμολόγια, επιταγές) είχε εξαιρετικά περιορισμένη διασφαλιστική αξία, διότι προέρχονταν, αποκλειστικά σχεδόν, από εταιρείες του Ομίλου. Έτσι ουσιαστικά δεν υπήρχε η αναγκαία, για τη μείωση του κινδύνου, διασπορά τους. Αντίθετα η μορφή αυτή δανειοδότησης, σε συνάρτηση με το συγκεκριμένο τρόπο διασφάλισής της, πολλαπλασίαζε τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο. Η αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου, μη λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, δημιουργούσε μια εικονική πραγματικότητα, μια ψεύτικη ευδαιμονία αριθμών.

3.5. Η παροχή της ατομικής εγγύησης της κ. Α..... είχε εξαιρετικά περιορισμένη αξία, υπόψη του ύψους της αποτίμησής της περιουσίας της (€670.000) σε σχέση με το ύψος των χορηγούμενων δανείων. Η εγγραφή υποθηκικών βαρών, προηγούμενων της εγγραφείσας υποθήκης τηςbank, μηδένισε την ως άνω διασφαλιστική αξία.

3.6. Το κύριο πρόβλημα, αναφορικά με τις δανειοδοτήσεις των εταιρειών του Ομίλου Α....., δημιουργήθηκε από τον τρόπο λειτουργίας του τότε Τμήματος Factoring τηςbank. Συγκεκριμένα:

☛ Η μη προσκόμιση επίσημων λογιστικών καταστάσεων, ή προσκόμιση προσωρινών λογιστικών καταστάσεων, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις δεν βρέθηκαν από τον Έλεγχο (π.χ. V.... T.....), ή που ακόμα εμφάνιζαν σημαντικές αναντιστοιχίες μεταξύ τους,

☛ Η μη πιστοποίηση της δημοσίευσης, κατά το Νόμο, των ισολογισμών,

☛ Η μη ύπαρξη πιστοποιητικού ελέγχου των καταστάσεων (περιπτώσεις Α.Ε),

☛ Η μη ουσιαστική επεξεργασία των προσκομιζόμενων στοιχείων και η διαπίστωση ουσιαστικών αντίφασεων σε όλα τα (εισηγητικά-εγκριτικά) επίπεδα.

☛ Η μη αξιοποίηση των πληροφοριών της ICAP και των, κατά περίπτωση, υποδείξεών της, σχετικά με την πιστοληπτική ικανότητα των δανειοληπτριών εταιρειών.

☛ Η, κατά κανόνα, εξάντληση του δικαιοδοτικού ορίου του Συμβουλίου Factoring, όσον αφορά το εγκρινόμενο ύψος χρηματοδότησης.

☛ Ο αναιτιολόγητος διπλασιασμός του πλαφόν χρηματοδότησης σε εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα από την πρώτη έγκριση (Ε.Ο./97).

☛ Η μη ύπαρξη, παρά τα αντιθέτως σημειούμενα στις εισηγήσεις, δυνατότητας εμπράγματης διασφάλισης, γεγονός που μπορούσε εύκολα να διαπιστωθεί.

☛ Η μη αξιολόγηση του ύψους του κατά περίπτωση καταβεβλημένου μετοχικού ή εταιρικού κεφαλαίου, σε σχέση με τον αιτούμενο δανεισμό (Ε.Ο...../94,).

☛ Η μη αναφορά, σε κάθε περίπτωση υποβολής νέου αιτήματος, σε προηγούμενα εγκριθέντα πλαφόν χρηματοδότησης (Ε.Ο/94, σελ. 2, παρ.4 - συγγενείς εταιρείες, με πρόεδρο την κ. Α.....).

☛ Η απουσία στοιχείων, με βάση τα οποία υπολογίστηκε το κατά περίπτωση πιστοδοτικό όριο (πλαφόν χρηματοδότησης). Κατά τα φαινόμενα εγκρίνονταν τα ποσά που αιτούνταν(Ε.Ο/94)

☛ Η ανάθεση της παρακολούθησης των φακέλων των πελατών σε άτομα που δεν είχαν ιδιότητα υπαλλήλου τηςbank (μισθωμένοι υπάλληλοι της εταιρείας «Α..... Σ.....») αλλά ούτε, όπως εγγράφως μας γνωστοποιήθηκε, τις απαραίτητες γνώσεις και εμπειρία (σχετική ή έγγραφη αναφορά της κ. Ο..... και των κ.κ. Π..... και Π..... - συν. 34, 37, 38), αποτέλεσαν τον κανόνα των εισηγήσεων - εγκρίσεων των δανειακών αιτημάτων των εταιρειών του Ομίλου Α..... και στη συνέχεια της παρακολούθησής τους.

Επιπρόσθετα, διαπιστώθηκε και δανειοδότηση εταιρείας (Λ..... Ε.....) εκτός (και τυπικά) ορίων πιστωτικού κινδύνου.

Τα ανωτέρω σε συνδυασμό:

☛ Με το πανομοιότυπο περιεχόμενο των εισηγήσεων και τη μονότονη επανάληψη ατεκμηρίωτων στοιχείων, ακόμα και των μικρολαθών στο κείμενο,

☛ Με το ότι σε εισηγήσεις αποτυπώνεται και το όνομα του τότε Υποδιευθυντή της τότε Διεύθυνσης Τραπεζικών Εργασιών, κ. και αντί της υπογραφής του έχει τεθεί η ένδειξη «συνταξιούχος», μη αλλάζοντας, δηλαδή, ούτε ως προς τα στοιχειώδη τη φόρμα του εγγράφου, μας οδηγούν στο συμπέρασμα της ύπαρξης προκατασκευασμένων εισηγήσεων που σκοπό είχαν την τυπική κάλυψη προειλημμένων αποφάσεων, ως προς την ικανοποίηση των δανειακών αιτημάτων.

Ενισχυτικό της άποψης αυτής αποτελούν:

☛ Η γραπτή πληροφόρηση που μας δόθηκε, σχετικά με την προσκόμιση των στοιχείων της εκάστοτε εισήγησης από τον εξωτερικό συνεργάτη του Factoring, Φ. Δ..... Επισημαίνεται, πάντως, ότι δεν μπορεί να εξακριβωθεί αν ο αναφερόμενος εξωτερικός συνεργάτης είχε ασχοληθεί ή όχι και με τις δανειοδοτήσεις των εταιρειών του Ομίλου Α..... Πέρα όμως από αυτό, η ανάθεση διερευνητικού - αξιολογητικού - εκτελεστικού έργου, σε εξωτερικό συνεργάτη δεν μπορούσε να αναιρέσει σε καμία περίπτωση τη σχετική υποχρέωση των

υπηρεσιών της Τράπεζας, ήταν δε, ως μεθόδευση εργασίας, εξαιρετικά επικίνδυνη, για προφανείς λόγους.

☛ Το γεγονός, το οποίο πιστοποιείται και από δυο έγγραφες μαρτυρίες υπαλλήλων, μη εμπλεκομένων στο υπό εξέταση θέμα, ότι υπήρξαν πιέσεις, εκ μέρους του τότε Προϊσταμένου του Τμήματος Factoring, Ι. Σ....., για λήψη υπογραφών εν λευκώ, από υπαλλήλους του Τμήματος.

3.7. Όσον αφορά τις επιμέρους δανειοδοτήσεις ειδικότερα επισημαίνονται τα ακόλουθα:

3.7.1. Για τη δανειοδότηση της εταιρείας J..... Ι....., με **κεφάλαιο κίνησης** ύψους 300 εκατομμυρίων δραχμών, έπειτα από εισήγηση των υπηρεσιών του Κεντρικού Καταστήματος και της Διεύθυνσης, προς το Συμβούλιο της ίδιας Διεύθυνσης (.../.../1999), απουσιάζει από τη διάθεση του Ελέγχου το βασικό και κρίσιμο στοιχείο εκκίνησης της αξιολόγησης, το ισοζύγιο δηλαδή με στοιχεία/1999, που φέρεται να προσκόμισε η αιτούσα εταιρεία. Κατά συνέπεια ο Έλεγχος βρίσκεται σε αντικειμενική αδυναμία να αμφισβητήσει τους διενεργηθέντες υπολογισμούς και την εξαγωγή δεικτών, ενισχυτικών ως προς τη διαμόρφωση θετικής, για την ικανοποίηση του αιτήματος, εισήγηση. Για την ιστορία της υπόθεσης σημειώνουμε ότι εισηγητές από πλευράς Κεντρικού Καταστήματος υπήρξαν οι,ενώ από πλευράς Διεύθυνσης Πίστης οι, Επισημαίνεται ότι υπόψη των οργανωτικών αλλαγών που επήλθαν στην Τράπεζα, οι οποίες συμπίπτουν με το επίμαχο χρονικό διάστημα, των μετακινήσεων των υπαλλήλων - αρχικών εισηγητών - και της μετακίνησης των φακέλων μεταξύ των υπηρεσιών της Τράπεζας, δεν είναι εφικτό να προσδιοριστούν οι διαχρονικά προκύπτουσες υπευθυνότητες. Στην αδυναμία αυτή συμβάλλει και η απουσία ενδείξεων για το χρόνο παραλαβής, μεταγενέστερων της εγκριτικής απόφασης εκδοθέντων, λογιστικών καταστάσεων. (ισολογισμός της .../.../1999).

Τέλος, σημειώνουμε ότι το υποβληθέν ερωτηματολόγιο στον κ. Κ. Σ..... μας επεστράφη αναπάντητο, από τη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, λόγω απουσίας του στο εξωτερικό (συν.39).

.....
Από τους ανωτέρω μόνο οι κ.κ. Ν. Λ..... και Ι. Σ..... έχουν σήμερα υπαλληλική σχέση με την Τράπεζα. Μάλιστα στο δεύτερο των αναφερομένων έχει επιβληθεί, από το Π.Π.Σ, η ποινή της οριστικής απόλυσής του από την Τράπεζα. Η ποινή αυτή έχει εφεσιβληθεί και η υπόθεση εκκρεμεί για εκδίκαση στο Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο, μέχρι δε της εκδίκασής της ο κ. Σ..... έχει τεθεί σε κατάσταση αργίας, δυνάμει του άρθρουτου Οργανισμού.

Υπόψη της υπηρεσιακής κατάστασης του κ. Σ..... δεν του υποβλήθηκε έγγραφο ερωτηματολόγιο.

Όλες οι ως άνω χρηματοδοτήσεις είναι **αδιασφάλιστες**, το συνολικό υπόλοιπό τους ανέρχεται, με λογιστικό/.../04, σε € 5.576.494 (λογ/μένο και μη) και θα επιφέρουν οικονομική ζημιά στην Τράπεζα ιδιαίτερα μεγάλου ύψους.

3.9. Σε μια προσπάθεια επιμερισμού των ευθυνών, όσον αφορά τις χρηματοδοτήσεις Factoring, σημειώνουμε τα ακόλουθα:

Υπόψη των διαπιστώσεων του Ελέγχου, για τον τρόπο και τις συνθήκες λειτουργίας της Υπηρεσίας Factoring τηςbank, οι δύο αναφερόμενοι εισηγητές (Π....., Ο.....) έχουν το έλασσον μερίδιο ευθύνης.

Σε αυτό το έλασσον μερίδιο ο κ. Π....., Αναπληρωτής Προϊσταμένου Τμήματος και υπεύθυνος για τη σύνταξη των εισηγήσεων τότε, κατέχει την μερίδα του λέοντος της προκύπτουσας ευθύνης.

Η ευθύνη της κ. Ο..... απορρέει αποκλειστικά από το γεγονός της υπογραφής της, καθόσον το επίμαχο χρονικό διάστημα δεν είχε κάποια υπεύθυνη θέση στο Factoring και επιπλέον υπηρετούσε στο Τμήμα του Εξαγωγικού Factoring και δεν είχε κατά συνέπεια ούτε τις γνώσεις, ούτε την απαιτούμενη εμπειρία.

Η μείζων ευθύνη βαρύνει τα μέλη του Συμβουλίου Factoring, που αποτελούσαν τόσο την τότε ηγεσία της τότε Διεύθυνσης Τραπεζικών Εργασιών (κ.κ. Ν. Λ....., Δ. Α....., Κ. Κ..... στο βαθμό που έχει ουσιαστικά συμπράξει), όσο και την ηγεσία του Τμήματος Factoring (κ.Ι. Σ.....). Οι ανωτέρω, εκ της κατεχόμενης υπηρεσιακής θέσης, όφειλαν:

☞ Να έχουν αντιληφθεί και θεραπεύσει τις οργανωτικές (συνύπαρξη στην υπηρεσία Factoring επιτελικών και εκτελεστικών αρμοδιοτήτων, μη ένταξη της σε χρηματοδοτική Κεντρική Υπηρεσία) και λειτουργικές αδυναμίες του Factoring και όχι, όπως ο κ. Σ....., να ωθούν τους υφισταμένους τους σε αντικανονικές πράξεις.

☞ Να λειτουργήσουν με υπευθυνότητα και να προστατέψουν τα συμφέροντα της Τράπεζας, επισημαίνοντας το ατεκμηρίωτο των υποβληθεισών εισηγήσεων. Επισημαίνεται ότι κάθε υποβαλλόμενη εισήγηση συνοδευόταν από τις προσκομιζόμενες λογιστικές καταστάσεις καθώς και πληροφοριακό δελτίο της ICAP.

☞ Να μεριμνήσουν για την ουσιαστική διασφάλιση των εγκρινόμενων χρηματοδοτήσεων, υπόψη ότι αφορούσαν, κυρίως, νεοϊδρυθείσες συγγενείς εταιρείες, με εξαιρετικά αμφίβολα λογιστικά στοιχεία και προσκομιζόμενες διασφαλίσεις (τιμολόγια).

Σε τελευταία ανάλυση το Συμβούλιο Factoring όφειλε να λειτουργήσει ως **δικλείδα ασφαλείας** και όχι απλώς να εγκρίνει, χωρίς καμία επεξεργασία ποσά αυτού του ύψους, χωρίς ουσιαστική διασφάλιση, ή

διασφάλιση μειωμένης αξίας αποτελεσματικότητας. Η ευθύνη τους, για το εξαιρετικά ζημιογόνο αποτέλεσμα που προέκυψε, είναι απόλυτη.

3.10. Για τους λόγους που αναφέραμε στην παράγραφο 3.7.1. δεν κρίνεται, από τον Έλεγχο, εφικτός ο καταλογισμός και ο επιμερισμός ευθυνών στους υπαλλήλους του Κεντρικού Καταστήματος και της Διεύθυνσης Πίστης, που συμμετείχαν στην σύνταξη εισηγήσεων για την χορήγηση κεφαλαίου κίνησης στην εταιρεία J..... I.....

4. ΕΙΣΗΓΗΣΗ.

Υπόψη των ανωτέρω εισηγούμαστε.

4.1. Να ασκηθεί πειθαρχική δίωξη, δυνάμει του άρθρου παρ., σε βάρος:

4.1.1 Του Τμηματάρχη Α (Οικ), Ι. Σ. (Α.Μ.).

4.1.2. Του Τμηματάρχη Α (Οικ.) Σ. Π. (Α.Μ.), για τα όσα αναφέρονται στις παραγράφους 2 & 3 της παρούσης έκθεσης.

Ιδιαίτερα, για τον κ, Παπαδόπουλο, κατά την εκδίκαση της υπόθεσης, φρονούμε ότι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα όσα μνημονεύονται στην υποπαράγραφο 3.9 (πρώτη ενότητα) της παρούσης έκθεσης.

4.2. Να γίνει αυστηρή έγγραφη παρατήρηση στη Τμηματάρχη Α (Μετ.) Α. Ο. (Α.Μ.), για τα όσα αναφέρονται στις παραγράφους 2 & 3 της παρούσης έκθεσης.

Η μη υποβολή εισήγησης για πειθαρχική της δίωξη βασίζεται στα όσα αναφέρονται στην υποπαράγραφο 3.9 της έκθεσης.

4.3. Πειθαρχικές ευθύνες προκύπτουν και για τον τότε Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Τραπεζικών Εργασιών, Διευθυντή κ. Ν. Α. Όμως, λόγω του κατεχόμενου βαθμού, δεν εισηγούμαστε την πειθαρχική του δίωξη, Η σχετική εισήγηση θα πρέπει να υποβληθεί με μέριμνα της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου.

4.4. Η παρούσα έκθεση θα πρέπει να συνεκτιμηθεί με τις υφιστάμενες προηγούμενες με το ίδιο θέμα (Factoring), καθώς και με την έκθεση ελέγχου που θα συνταχθεί, μετά το πέρας του γενικού ελέγχου που διεξάγεται στις εργασίες του Factoring.

4.5. Αντίγραφο της παρούσας έκθεσης να διαβιβαστεί, εκτός των άλλων, και στη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών, προκειμένου το περιεχόμενό της να αξιολογηθεί για τις τυχόν αστικές και ποινικές ευθύνες των εμπλεκόμενων υπαλλήλων της Τράπεζας, όπως άλλωστε επιτάσσει και η σχετική εντολή ελέγχου της Διοίκησης τηςbank.

Συν: 39, ως ο πίνακας συν/νων.

10. Έκθεση Ελέγχου των εσωτερικών ελεγκτών:
--

Ομάδα Ελέγχου:

Γ. Μ.....

Μ. Θ.....

Αθήνα .../.../2004

ΠΡΟΣ ΤΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ: «Διερεύνηση της χρηματοδότησης της εταιρίας "Ο.. Λ.....
ΑΒΕΕ" »

Σε εκτέλεση της Ε.Π .../...../...../..../2004 εντολής, που αναφέρεται στο θέμα της επικεφαλίδας και ύστερα από σχετική έρευνα της υπόθεσης, σας αναφέρουμε τα ακόλουθα:

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η Διεύθυνση Μεγάλων Πελατών, στην αρμοδιότητα της οποίας - Υποδ/ση Factoring – υπάγεται η προαναφερόμενη εταιρία, δια του Προϊσταμένου της κ. Χ. Σ. ζήτησε (Ε.π. Νο .../.../2004), κατόπιν εντολής της Διοίκησης της Τράπεζας, τη διεύθυνση των παραμέτρων της χρηματοδότησης (έγκριση Πιστοδοτικού Ορίου, τρόπος χρηματοδότησης, τήρηση του Λογαριασμού και παρακολούθηση των εκχωρημένων τιμολογίων και επιταγών και επιταγών που προσκόμισε ο πελάτης)

2. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ -ΚΡΙΣΕΙΣ

2.1. Στοιχεία της χρηματοδότησης

☛ **Συμβάσεις:**

α) Από .../.../1999 ποσού 1.200 εκατ. δρχ. ή 3.521.640 €

β) Από .../...../1999 ποσού 800εκατ. Δρχ. ή 2.243.720 €

γ) Από .../.../1999 & από .../.../1999 Πρόσθετες Πράξεις ποσού 1.000 εκατ. δρχ. ή 2.934.700 €

δ) Από .../.../2000 ποσού 500 εκατ. δρχ. ή 1.467.350 €

☛ **Λογαριασμοί:**

α), υπόλοιπο λογ/μού: 9.096.503,49 € με λογιστικό .../.../2004

β), υπόλοιπο λογ/μού: 146.507,51 €, με λογιστικό .../.../2004

☛ **Προϊόντα:**

α) «Χρηματοδότηση εγχώριου Factoring»

β) «Χρηματοδότηση εξωτερικού Factoring»

☛ **Κατάσταση Δανείων:** Σε καθυστέρηση (καταβλήθηκαν τόκοι μέχρι .../.../2004

☛ Διασφαλίσεις:

α) Δικαίωμα εγγραφής Α' υποθήκης υπέρbank (.../.../2002) για ποσό 10.275.000 € επί οικοπέδου και του επ' αυτού βιομηχανικού κτιρίου, που βρίσκεται στο, εμπορικής αξίας 2.158.400€ και διασφαλιστικής αξίας 1.187.175 € (εκτίμηση Δ/νσης Τεχνικών Έργων από .../.../03)

β) Υποθήκες τάξης α' και γ' υπέρbank (από .../.../2002) για ποσό 10.275.000 € επί αστικών ακινήτων (διαμερίσματα, θέσεις στάθμευσης) σε οικόπεδο που βρίσκεται στην, εμπορικής αξίας 2.127.938 € και διασφαλιστικής αξίας, μετά και την αφαίρεση των προϋπαρχόντων βαρών, 600.428,25€

γ) Υποθήκη τάξης β' υπέρbank (.../.../2000) για ποσό 1.467.350 € επί καταστήματος που βρίσκεται στην, εμπορικής αξίας 864.856,93 € και διασφαλιστικής 648.364 €.

2.2. Ιστορικό των εγκρίσεων της χρηματοδότησης

.....
ii. Κρίσεις επί των οικονομικών στοιχείων και του αιτήματος δανειοδότησης

- Η δανειακή επιβάρυνση της εταιρίας για το έτος 1998 ήταν υψηλότερη (79,24) και μάλιστα το ποσοστό αυτό προέκυψε με την Προσθήκη το έτος 1998 στα Ίδια Κεφάλαια της εταιρείας του Λογαριασμού «Ποσά προοριζόμενα για αύξηση Κεφαλαίου» με το ποσό των 100 εκατ. δρχ. Διατηρούμε έντονες επιφυλάξεις για τη διενέργεια της καταβολής του ποσού αυτού στο Ταμείο της εταιρείας από τους εταίρους. Σύμφωνα με τα στοιχεία που θα εκθέσουμε παρακάτω, πιθανότατα, η καταβολή δεν πραγματοποιήθηκε αλλά έγινε μόνο με λογιστική εγγραφή με χρέωση του λογαριασμού: «Χρεώστες Διάφοροι» - «Εταίροι Λογαριασμός Καλύψεως Κεφαλαίου». Αν δεν λάβουμε υπόψη την προαναφερόμενη λογιστική εγγραφή, ο δείκτης της δανειακής επιβάρυνσης της εταιρείας για το έτος 1998 ήταν 86%. Τα προηγούμενα δύο έτη ο προαναφερόμενος δείκτης ήταν 97,50 % και 93,30 % αντίστοιχα.

- Το έτος 1998 το κεφάλαιο κίνησης της εταιρίας ήταν θετικό κατά 235 εκατ. δρχ. και η ανάγκη για περαιτέρω τραπεζικό δανεισμό δικαιολογούνταν μόνο από το γεγονός ότι η κυκλοφοριακή ταχύτητα των προμηθευτών της εταιρείας ήταν μικρότερη από αυτή των πελατών της.

- Με βάση τα όσα προαναφέραμε στο προηγούμενο εδάφιο το όριο για περαιτέρω δανεισμό της εταιρείας από τηνbank ήταν 202 εκατ. δρχ. και μάλιστα χωρίς να ληφθεί υπόψη το μέρος των Ιδίων Κεφαλαίων της εταιρείας που περίσσευε από την κάλυψη του παγίου ενεργητικού, ύψους

215 εκατ. δρχ., και χρηματοδοτεί το κυκλοφορούν ενεργητικό της εταιρείας. Στο σημείο αυτό αξίζει να μνημονευτεί ότι, με βάση το πληροφοριακό δελτίο από .../.../1999 της INTERLEASE – INFOBANK, το προτεινόμενο επιπλέον ανώτατο πιστωτικό όριο ήταν 70 εκατ. δρχ.. Για κάλυψη των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων η εταιρεία προσκόμιζε μεταχρονολογημένες επιταγές δικές της, των συγγενών της εταιρειών και πελατείας της. Παρατηρήθηκε το φαινόμενο της αντικατάστασης των εκχωρηθέντων μεταχρονολογημένων επιταγών με νέες με συνέπεια να παρατείνεται ο χρόνος εμφάνισης αυτών για είσπραξη. Ιδιαίτερα, από το 2003 και μετέπειτα η πρακτική της αντικατάστασης ήταν συνήθης.

- Η δανειακή κατάσταση της δανειολήπτριας εταιρίας είναι η ακόλουθη: Με λογιστικό .../.../04, οι εκχωρηθείσες απαιτήσεις ανέρχονται στο ύψος των 12.245.799 €, εκ των οποίων οι ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις είναι 11.078.765 €, με καθυστέρηση από 90 έως 258 ημέρες.

Στις .../.../04, ο βραχ/σμος τραπεζικός δανεισμός στις άλλες τράπεζες της εταιρείας ήταν ύψους 7.773.081 € και με συνολικά Π.Ο ύψους 12.249.999 €. Τα υπόλοιπα των δανείων στις 12 δανείστριες τράπεζες, εκτόςbank, ήταν ενήμερα, σύμφωνα με δήλωση της εταιρείας, εκτός από ένα υπόλοιπο ύψους 228.314 €.

Οι μεταχρονολογημένες επιταγές με λήξη μέχρι .../.../04 για την κάλυψη των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων ανέρχονταν στο ύψος των 2.992.400 €. Μετά την παύση της πρακτικής της αντικατάστασης των μεταχρονολογημένων επιταγών, το πρόβλημα της ρευστότητας της εταιρείας έγινε οξύτατο. Συγκεκριμένα, από .../.../04 οι εκπρόσωποι της εταιρείας εμφανίζονται να βαρύνονται με πλήθος ακάλυπτων επιταγών. Το πλήθος των ακάλυπτων επιταγών ανέρχεται σε 65 και είναι συνολικού ύψους 2.019.831 €.

Με βάση τα παράπανω η ομαλή εξυπηρέτηση της χρηματοδότησης ύψους 9.243.011 € δεν είναι εφικτή. Διατηρουμένου του υφιστάμενου δανειακού καθεστώτος της εταιρείας με τηνbank και σε συνδυασμό με το οξύτατο πρόβλημα ρευστότητας που αντιμετωπίζει η εταιρεία, εκτιμάται βάσιμα, ότι η Τράπεζα θα υποστεί ζημία το ύψος της οποίας προς το παρόν δεν μπορεί να προσδιοριστεί, πέραν του γεγονότος των δύσκολων και χρονοβόρων διαδικασιών που θα πρέπει να ακολουθηθούν στην περίπτωση της αναγκαστικής είσπραξης της απαίτησης.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ανακεφαλαιώνοντας τα όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω αναλυτικά, καταλήγουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

Η δυσμενής εξέλιξη της χρηματοδότησης της εταιρείας "..... ABEE" οφείλεται σε δύο κύριους λόγους, που έχουν να κάνουν με πράξεις και παραλείψεις των υπευθύνων του Factoring και όχι σε αντικειμενικούς λόγους.

A. Η εταιρεία υπερδανειοδοτήθηκε εξ αρχής και εξακολουθεί να παραμένει υπερδανειοδοτημένη.

B. Η εφαρμογή στην πράξη από τους υπεύθυνους του Factoring διαδικασιών εμπιστευτικού factoring – μη ενημέρωση των πελατών περί της εκχώρησης των υποχρεώσεών τους και μη συναίνεση τους για αυτό – κατά παράβαση των όσων περιλαμβάνονταν στην εισήγηση και στην έγκριση των χρηματοδοτήσεων, είχε σαν αποτέλεσμα την συγκέντρωση του πιστωτικού κινδύνου στη δανειολήπτρια εταιρεία αντί της διασποράς αυτού σε περισσότερους εμπλεκομένους.

Αναλυτικότερα, στην υπεδανειοδότηση της δανειολήπτριας εταιρείας συνέβαλαν οι παρακάτω πράξεις και παραλείψεις των υπευθύνων:

i. Η “ωραιοποίηση” της οικονομικής κατάστασης της εταιρείας με την κατάταξη της στην Α κατηγορία και με την υπερκτίμηση του κύκλου εργασιών της.

ii. Δεν προσδιορίζεται σαφέστατα και με ακρίβεια ο τραπεζικός δανεισμός της εταιρείας από τις άλλες τράπεζες και δεν υιοθετείται καμία διαδικασία που να διασφαλίζει τη μείωση του, της οποίας και πάλι δεν προσδιορίζεται το μέγεθος της.

iii. Στις εισηγήσεις δεν γίνεται ανάλυση και αξιολόγηση των οικονομικών μεγεθών της εταιρείας και δεν προσδιορίζεται το αναγκαίο κεφάλαιο κίνησης.

iv. Δεν αξιολογήθηκε αρνητικά από τους εισηγητές η μη χρησιμοποίηση μέρους των δανείων για τον σκοπό που χορηγήθηκαν. Αναφερόμαστε στις περιπτώσεις απόκτησης ακινήτων από τους μετόχους και τη δανειολήπτρια εταιρεία.

Η καταστρατήγηση και η ουσιαστική ακύρωση των διαδικασιών του μη εμπιστευτικού factoring και η μετατροπή του σε εμπιστευτικού χαρακτήρα, πέραν της προαναφερθείσας σημαντικότητας συνέπειας (συγκέντρωση του πιστωτικού κινδύνου) για τα συμφέροντα της Τράπεζας, που μάλιστα έγινε και πράξη, είχε και άλλες συνέπειες εξίσου σοβαρές:

i. Επέστρεψε στην δανειολήπτρια εταιρεία τη διαχείριση των εισπράξεων των εκχωρημένων απαιτήσεων κατά το δοκούν όπως την εκχώρηση των μεταχρονολογημένων επιταγών πελατείας της για την αύξηση του τραπεζικού δανεισμού της από τις άλλες τράπεζες και την πραγματοποίηση επενδύσεων που δεν είχαν την έγκριση της τράπεζας. Αξιομνημόνευτο είναι το γεγονός ότι η δανειολήπτρια εταιρεία στον ισολογισμό της του 2001 εμφανίζεται να έχει συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις της τάξης των 8 εκατ. €, όταν το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της ήταν 5,2 εκατ. €.

ii. Οι απαιτήσεις τηςbank από τη δανειολήπτρια εταιρεία, παρόλο που αυτή ήταν ο μεγαλύτερος δανειστής, μετατράπηκαν με τις ενέργειες των υπευθύνων του Factoring σε μειωμένης προτεραιότητας

και διασφάλισης απαιτήσεις σε σχέση με αυτές των άλλων τραπεζών, (τιμολόγια για τηνbank έναντι μεταχρονολογημένων επιταγών πελατείας για τις άλλες τράπεζες)

4. ΕΙΣΗΓΗΣΗ

1. Οι προαναφερόμενες πράξεις και παραλείψεις των αρμοδίων Οργάνων της Τράπεζας συνιστούν, σύμφωνα με το άρθρο, παρ..... του Οργανισμού της Τράπεζας, πειθαρχικά αδικήματα. Συγκεκριμένα:

i. Ο κ. Ι.Σ., Τμημ. Α (Οικ.), ΑΜ:., ως κατεξοχήν υπεύθυνος του Factoring- Προϊστάμενος του Τμήματος Factoring στη Δ/ση Τραπεζικών Εργασιών και μετέπειτα της Υπ/σης Factoring στη Δ/ση Μεγάλων Πελατών, ευθύνεται για τις παραλείψεις των εισηγήσεων δανειοδότησης που είχαν σαν αποτέλεσμα την υπερδανειοδότηση της εταιρείας "..... ABEE" και για τις ενέργειες μετατροπής της μορφής του factoring για την εταιρεία σε εμπιστευτικό τοιούτο. Κατόπιν τούτων, προτείνεται η παραπομπή του στο Π.Υ.Σ. Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι κ. Ι. Σ. είναι υπότροπος για παρόμοιες πράξεις και παραλείψεις(έκθεση μας από .../.../2001 για χρηματοδοτήσεις Factoring).

ii. Ο κ. Ν. Λ., Προϊστάμενος τότε της Δ/σης Τραπεζικών Εργασιών στην οποία υπάγονταν το Τμήμα Factoring, ευθύνεται για τις παραλείψεις των εισηγήσεων δανειοδότησης που είχαν σαν αποτέλεσμα την υπερδανειοδότηση της εταιρείας "..... ABEE". Επίσης ευθύνεται για το γεγονός ότι δεμ άσκησε την προβλεπόμενη εποπτεία στις εργασίες του Τμήματος Factoring, ώστε να αποτραπεί η αλλαγή της μορφής του factoring για τη δανειολήπτρια εταιρεία. Λόγω του βαθμού του Δ/ντή που κατέχει ο κ. Ν. Λ. δεν δυνάμεθα να προτείνουμε την παραπομπή του στο Πειθαρχικό Συμβούλιο. Σημειώνεται ότι και ο κ. Ν. Λ. είχε εμπλοκή στις χρηματοδοτήσεις Factoring που αναφέρουμε πιο πάνω για τον κ. Ι. Σ.. Οι ευθύνες του για αυτές δεν είχαν διερευνηθεί, παρόλο ότι είχε ζητηθεί η διερεύνησή τους.

Σημειώνεται ότι και στην παρούσα περίπτωση δανειοδότησης είχε εμπλοκή ο εξωτερικός συνεργάτης κ.Φ. Δ., του οποίου οι συστάσεις για συνεργασία με πελάτες κάθε άλλο παρά επωφελείς για την Τράπεζα απέβησαν.

Τέλος, ανάλογα με την εξέλιξη της υπόθεσης και στη δυσάρεστη περίπτωση που προκύψει ζημιά για την Τράπεζα η υπόθεση να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Αστικής Ευθύνης.

2. Η παρούσα έκθεση να κοινοποιηθεί στη Δ/ση Μεγάλων Πελατών για να ενημερωθεί ο προϊστάμενος αυτής κ. Χ. Σ., μέσω του οποίου ζήτησε η Διοίκηση της Τράπεζας τη διενέργεια της έρευνας, για το αποτέλεσμα της και για την ακόλουθη επισήμανση μας. Η διάδοχη κατάσταση μετά τον κ. Σ. στο Factoring ελάχιστα έως λίγο αποτελεσματική φάνηκε στη διαχείριση της συγκεκριμένης υπόθεσης. Οι μέχρι πρόσφατα υπεύθυνοι, μη εξαιρουμένου και του Προϊσταμένου της Δ/σης Μεγάλων Πελατών

κ. Τ., διαχειρίστηκαν την περίπτωση με γνώμονα "να μην σκάσει" και όχι τη ριζική αντιμετώπισή της ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος για την Τράπεζα.

Με τιμή
ΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ

Γ. Μ. Μ. Θ.

11. Εκθεση Ελέγχου των εσωτερικών ελεγκτών:
Ομάδα Ελέγχου:
Σ. Π.....
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡ/ΝΟΥ Δ/ΝΣΗΣ
Α. Τ.....
Γ.Π.....
ΥΠΟΔ/ΝΤΕΣ ΕΛΕΓΚΤΕΣ
Χ. Β.....
Α. Α.....
Ι. Δ.....
ΕΛΕΓΚΤΕΣ Α'
Α. Γ.....
Δ. Μ.....
ΕΛΕΓΚΤΕΣ Β'
Α. Β.....
ΒΟΗΘΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ
Αθήνα/.../2005

ΠΡΟΣ
ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Έλεγχος των ανέλεγκτων χρηματοδοτήσεων στην Υποδιεύθυνση
Factoring

Με βάση τις υπ' αριθμ./...../.../.../2005,/...../...../...../2005 και/...../...../.../2005 εντολές ελέγχου, οι οποίες εκδόθηκαν ύστερα από την υπ' αριθμ. .../...../.../.../2005, απόφαση της Διοίκησης, διενεργήθηκε έλεγχος στις χρηματοδοτήσεις επιχειρήσεων - πελατών της Υποδιεύθυνσης Factoring που δεν είχαν ελεγχθεί κατά τους

προγενέστερους ελέγχους τους οποίους διενήργησε η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας καθώς και σε όσες χρηματοδοτήσεις πραγματοποιήθηκαν στους συγκεκριμένους πελάτες μέσω Καταστημάτων τηςbank

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Από τη σύσταση της υπηρεσίας Factoring στηνbank που λειτούργησε είτε ως Τμήμα της Διεύθυνσης Τραπεζικών Εργασιών είτε ως Υποδιεύθυνση της Διεύθυνσης Μεγάλων Πελατών - και μέχρι σήμερα, έχουν χρηματοδοτηθεί συνολικά 76 πελάτες – επιχειρήσεις με συνολικό ύψος πιστοδοτικών ορίων 102,4 εκατ. €.

Από αυτούς τους πελάτες οι 63 (ποσοστό 83%) παρουσιάζουν σήμερα (με λογιστικό .../.../2005) ανεξόφλητα και σε οριστική καθυστέρηση υπόλοιπα συνολικού ύψους 71,3 εκατ. € (Πίνακας 1 – Παράρτημα 2).

Από τους προαναφερόμενους 63 πελάτες έχουν ήδη ελεγχθεί 30 περιπτώσεις πελατών με συνολικό οφειλόμενο υπόλοιπο 44,3 εκατ. €. Συγκεκριμένα έχουν ελεγχθεί: 4 περιπτώσεις το έτος 2001 και έχουν υποβληθεί 2 πορίσματα ελέγχου και 26 περιπτώσεις το έτος 2004 και έχουν υποβληθεί 3 πορίσματα ελέγχου.

Οι υπόλοιποι 33 πελάτες με συνολικό οφειλόμενο ποσό 27 εκατ. € αποτέλεσαν αντικείμενο του παρόντος ελέγχου (Πίνακας 2 - Παράρτημα 2).

2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο συγκεκριμένος έλεγχος που αφορά τις 33 προαναφερόμενες περιπτώσεις πελατών (Παράρτημα 1) επικεντρώθηκε στις χρηματοδοτήσεις Factoring και σε όσες χρηματοδοτήσεις πραγματοποιήθηκαν στους ίδιους πελάτες από την Τράπεζα :

Για την καλύτερη οργάνωση, τον ορθότερο συντονισμό της ομάδας των Ελεγκτών και την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας του ελέγχου που αναμφισβήτητα στη συγκεκριμένη περίπτωση παρουσιάζει σημαντικές ιδιαιτερότητες (μεγάλο πλήθος ελέγξιμων περιπτώσεων, πολυπλοκότητα κ.λ.π.) κρίθηκε αναγκαίος ο επιμερισμός των 33 ελεγκτέων περιπτώσεων στους 9 Ελεγκτές της ομάδας ελέγχου σύμφωνα με τον Πίνακα 3 του Παραρτήματος 2.

3. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΚΡΙΣΕΙΣ

Το μεγάλο χρονικό διάστημα στο οποίο ανατρέχει ο συγκεκριμένος έλεγχος (1994 - 2002), η πληθώρα των ελέγξιμων περιπτώσεων (33), η πολυπλοκότητά τους, το πλήθος και η σπουδαιότητα των ευρημάτων, επέβαλαν οι διαπιστώσεις, κρίσεις και τα ειδικά ανά ελεγχθείσα περίπτωση συμπεράσματα των Ελεγκτών να αναγράφονται / αναπτύσσονται λεπτομερώς στα ανά πελάτη φύλλα ελέγχου τα οποία

αποτελούν μέρος του πορίσματος και επισυνάπτονται στην παρούσα έκθεση ελέγχου (Παράρτημα 1).

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1 Χρηματοδοτήσεις Factoring

Από τον έλεγχο των 33 προαναφερόμενων περιπτώσεων που αποτέλεσαν αντικείμενο του συγκεκριμένου ελέγχου προκύπτουν τα ακόλουθα γενικά συμπεράσματα:

- Σε πολλές περιπτώσεις δεν είχαν ληφθεί ή τουλάχιστον δεν ανεβρέθηκαν στους αντίστοιχους φακέλους των πελατών η αίτηση, υποστηρικτικά του αιτήματος δικαιολογητικά, η εισήγηση / αξιολόγηση και η έγκριση των χρηματοδοτήσεων Factoring. Ανεβρέθηκαν όμως οι συμβάσεις και οι τυχόν πρόσθετες πράξεις αυτών, με ότι αυτό υποδηλώνει σχετικά με την τήρηση ή μη των κανόνων πιστοδότησης, από τα αρμόδια όργανα τηςbank Factoring.
 - Στο σύνολό τους σχεδόν οι εισηγήσεις των αρμοδίων εισηγητικών οργάνων ήταν ατεκμηρίωτες. Σε πολλές περιπτώσεις εμπεριείχαν λανθασμένα στοιχεία ή ενώ τα δεδομένα της εισήγησης ήταν αρνητικά και αποτρεπτικά/ απαγορευτικά (κακή χρηματοοικονομική διάρθρωση, υψηλή μόχλευση, δυσμενή στοιχεία κ.λ.π) η εισήγηση κατέληγε πάντα να είναι θετική και μάλιστα για υπέρογκα πιστοδοτικά όρια τα οποία, σε κάποιες περιπτώσεις, στη συνέχεια αυξάνονταν αδικαιολόγητα πολλαπλάσια.
 - Η εφαρμογή του συστήματος αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου (ΕΔ/99) από τα αρμόδια όργανα της τράπεζας ήταν υποτυπώδης έως ανύπαρκτη, ενώ στις περιπτώσεις πελατών που προτεινόταν από τον εξωτραπεζικό συνεργάτη Φ. Δ..... η αξιολόγηση γίνονταν αποκλειστικά από τον ίδιο. Τις αξιολογήσεις αυτές, που ήταν προσαρμοσμένες κατά τέτοιο τρόπο που να οδηγούν αβίαστα σε θετική έκβαση του αιτήματος του πελάτη, αποδέχονταν και υιοθετούσαν τα αρμόδια όργανα της Τράπεζας. Την επικινδυνότητα της συγκεκριμένης διαδικασίας είχε επισημάνει από το έτος 1999 στη Διοίκηση της Α.Τ.Ε. ο Προϊστάμενος της τότε Υποδιεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων ως μέλος του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων.
- Σε όσες περιπτώσεις υπήρξε αξιολόγηση πιστωτικού κινδύνου (δηλαδή μετά την εφαρμογή της ΕΔ/99) ο κίνδυνος υπολογιζόταν μηδενικός, αφού οι εισηγητές εκλάμβαναν ως ενυπόθηκα διασφαλισμένα τα πιστοδοτικά όρια μόνο και μόνο επειδή οι πελάτες δήλωναν ότι έχουν ακίνητη περιουσία χωρίς να γίνεται ο απαραίτητος έλεγχος για την ύπαρξη βαρών και το σημαντικότερο χωρίς να εγγράφεται υποθήκη στα

δηλούμενα ακίνητα που εκλαμβάνονταν στην αξιολόγηση ως διασφάλιση, πριν τη χορήγηση. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μην έχει εντοπισθεί έγκαιρα η ύπαρξη πληθώρας βαρών, γεγονός που θα απέτρεπε όχι μόνο τη συνέχιση της χρηματοδότησης αλλά ακόμα και την αρχική χορήγηση με συνέπεια οι οφειλές σήμερα να είναι αδιασφάλιστες ή υπασφαλισμένες και η ζημιά της τράπεζας μεγάλη. Η έντονη προσπάθεια των υπαλλήλων τηςbank Factoring, που διαδέχθηκαν τους εμπλεκόμενους στις προαναφερόμενες χρηματοδοτήσεις υπαλλήλους για την ενυπόθηκη διασφάλιση των ληξιπρόθεσμων σήμερα οφειλών δεν απέδωσε ιδιαίτερα, αφού των εγγραφειών υπέρbank υποθηκών προηγούνται πολλαπλά βάρη υπέρ τρίτων. Η καθυστέρηση στη λήψη διασφαλίσεων επέτρεψε σε τρίτους να προλάβουν να εγγράψουν υποθήκη πριν τηνbank. Επίσης, σε πολλές περιπτώσεις, ως μορφή καλύμματος εκλαμβάνονταν οι «εκχώρησεις των απαιτήσεων» για τις οποίες όμως δεν γίνονταν αναγγελία στους αγοραστές και ως εκ τούτου δεν υπήρχε ουσιαστική διασφάλιση.

- Τα εγκριτικά όργανα που προέβαιναν στις εγκρίσεις όλων αυτών των χρηματοδοτήσεων είναι εμφανές ότι λειτουργούσαν εντελώς διεκπεραιωτικά .
- Δε διαφαίνεται να υπήρχε από το μέρος τους έλεγχος και επιβεβαίωση του περιεχομένου των εισηγήσεων, διασταύρωση στοιχείων, αναζήτηση βασικών και καθοριστικών για την έγκριση στοιχείων που έλλειπαν από την εισήγηση. Δεν υπήρχε οποιοσδήποτε προβληματισμός για τα αρνητικά στοιχεία των θετικών εισηγήσεων, τις συνεχείς αυξήσεις των πιστοδοτικών ορίων, τις διασφαλίσεις(υποθήκες) που προβλέπονταν στις εισηγήσεις-αξιολογήσεις και δεν λαμβανόταν κ.λ.π. Ο τρόπος που λειτούργησαν τα εγκριτικά όργανα δείχνει ή ότι δεν γνώριζαν τους βασικούς Κανόνες Πιστοδοτήσεων γεγονός απαράδεκτο για στελέχη αυτού του επιπέδου, ή ότι συνειδητά αγνόησαν και καταστρατήγησαν κανόνες, οδηγίες και διαδικασίες της Τράπεζας.
- Η εκχώρηση των τιμολογίων δε γινόταν σύμφωνα με τα προβλεπόμενα (Νόμος 1905/90 άρθρο 2, Ε.Δ/95, Ε.Δ/93 και οι κατά περίπτωση υπογραφείσες συμβάσεις πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων), αφού σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις φαίνεται ότι δεν είχε επικολληθεί στα τιμολόγια το ειδικό σήμα ή ένδειξη εκχώρησης των απαιτήσεων, δεν είχε αναγγελθεί η εκχώρηση των απαιτήσεων στους αντίστοιχους οφειλότες του πελάτη τηςbank factoring και ούτε υπήρξε αντίστοιχη αποδοχή των αγοραστών/οφειλετών ότι αποδέχονται την προς τηνbank (factoring) εκχώρηση της οφειλής τους που απορρέει από το συγκεκριμένο τιμολόγιο. Το αποτέλεσμα είναι να υφίσταται σήμερα μεγάλος αριθμός και τεράστιο ύψος ανεξόφλητων προς τηνbank τιμολογίων, τα οποία προφανώς έχουν ήδη

πληρωθεί στους χρηματοδοτούμενους πελάτες. Πέραν τούτου βεβαίως η μη τήρηση της ορθής διαδικασίας εκχώρησης των τιμολογίων δε θα επιτρέψει στην τράπεζα να διεκδικήσει τις απαιτήσεις της από τους οφειλέτες των εκχωρημένων προς τηνbank τιμολογίων (Ν. 1905/90 άρθρο 2, παρ.4).

- Οι αποδόσεις/ εκταμιεύσεις των χρηματοδοτήσεων factoring γίνονται χωρίς να έχει προηγηθεί κατά κανόνα ο οποιοσδήποτε έλεγχος (π.χ. ύπαρξη δυσμενών στοιχείων κ.λ.π) στα δεδομένα τόσο του προμηθευτή - πελάτη τηςbank factoring όσο και του αγοραστή οφειλέτη με συνέπεια να αποδίδονται χρήματα σε αφερέγγυους, μη αξιόχρεους πελάτες και να υφίσταται σοβαρό πρόβλημα είσπραξης των απαιτήσεων της Τράπεζας.

- Οι συμβάσεις και οι Πρόσθετες πράξεις αύξησης των πιστωτικών ορίων δεν ελέγχονταν και δε θεωρούνταν από τη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών, με συνέπεια να υφίστανται, σοβαρές ελλείψεις που θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί και να είχε επίσης αποφευχθεί και η ζημιά που υπέστη η τράπεζα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι δεν είχε προβλεφθεί στις συμβάσεις ότι ο εκτοκισμός των ληξιπρόθεσμων οφειλών θα γίνονταν με επιτόκιο υπερημερίας, και όχι ενήμερου δανεισμού. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων για την Τράπεζα.

- Από τις 33 συνολικά περιπτώσεις που ελέγχθηκαν στα πλαίσια του συγκεκριμένου ελέγχου οι 9 (Πίνακας 1) αφορούν πελάτες τους οποίους συνέστησε/πρότεινε (έπ' αμοιβή) στηνbank factoring ο εξωτερικός συνεργάτης Φ. Δ.....(απεβίωσε το έτος 2001).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

.....
Η συνολική οφειλή αυτών των 9 πελατών σήμερα όπως προκύπτει και από τον παραπάνω πίνακα είναι εξ ολοκλήρου ληξιπρόθεσμη και σε οριστική καθυστέρηση. Ανέρχεται σε 14 εκατ. € και αντιπροσωπεύει το 52% του συνόλου των οφειλών των 33 περιπτώσεων που ελέγχθηκαν και το οποίο ανέρχεται σε 27 εκατ.€.

Η συνεργασία της τράπεζας με τον Δ..... αντί εισροής εσόδων, όπως αναμενόταν, προκάλεσε στην τράπεζα εξαιρετικά μεγάλη ζημιά. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι οι πελάτες τους οποίους συνέστησε ο Δ..... και υποστήριξε την χρηματοδότηση τους ήταν στην πλειονότητά τους αφερέγγυοι με δυσμενή στοιχεία, με κακή χρηματοοικονομική διάρθρωση και υπερδανεισμένοι.

Τα αρμόδια όργανα τηςbank factoring παρά τα σχεδόν απαγορευτικά για κάθε συνεργασία οικονομικά στοιχεία των περισσότερων προτεινόμενων επιχειρήσεων, τα αποδέχθηκαν και προχώρησαν σε υπέρμετρες χρηματοδοτήσεις χωρίς τη λήψη

διασφαλίσεων και τη σε συνέχεια έστω έγκαιρη λήψη των απαραίτητων μέτρων για την είσπραξη των απαιτήσεων της Τράπεζας .

Η συνεργασία της Τράπεζας με τον εξωτερικό συνεργάτη βασίστηκε στο από .../.../1999 Ιδιωτικό συμφωνητικό το οποίο υπέγραψαν ως συμβαλλόμενα μέρη ο τότε Διευθυντής Διεύθυνσης Τραπεζικών Εργασιών κ. Λ..... για τηνbank και ο Φ. Δ..... (ως φυσικό πρόσωπο).

Σε συνέχεια αυτού τού συμφωνητικού υπογράφηκε και η υπ' αριθμ. / /...../2000 πρόσθετη πράξη επίσης από τον Κ. Λ..... και τον Φ. Δ..... ο οποίος όμως αυτήν τη φορά υπέγραψε ως νόμιμος εκπρόσωπος κάτω από την σφραγίδα της εταιρίας «Ε.....Σ..... ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.» ενώ στο κείμενο της πρόσθετης πράξης αναγράφεται ότι συμβάλλεται ο Φ. Δ..... ως φυσικό πρόσωπο.

Κανένα από τα δύο έγγραφα φέρει θεώρηση από τη Νομική Υπηρεσία της Τράπεζας, αν και θα έπρεπε σύμφωνα και με την απόφαση του ΔΣ .../.../...../98 .

Θέμα ώστε να ελεγχθεί η εγκυρότητά τους, το νομότυπο της σύνταξης και υπογραφής τους, η πανταχόθεν εξασφάλιση της Τράπεζας με τα αναφερόμενα σε αυτά άρθρα κ.λ.π.

Αν και αναζητήθηκαν επίμονα και κατ' επανάληψη κατά τη διάρκεια του ελέγχου δεν μας επιδείχθηκαν από τα όργανα τηςbank factoring στοιχεία από το οποία να προκύπτει σχετική έρευνα για τη συγκεκριμένη επιλογή του Φ. Δ..... Από κανένα επίσης στοιχείο δεν έχει προκύψει ότι υπήρξε από τα αρμόδια όργανο της Τράπεζας ο αυτονόητος έλεγχος για το ιστορικό του Φ. Δ....., με τον οποίο η Τράπεζα θα ξεκινούσε μία τόσο σημαντική και ιδιαίτερη οικονομική συνεργασία, ώστε να ελεγχθεί η φερεγγυότητά του, η εμπιστευτικότητά του, η αξιοπιστία του, ο επαγγελματισμός του, η τεχνογνωσία του, η φήμη του στην αγορά κ.λ.π.

Ενδεικτικά καταγράφεται ότι ο Φ. Δ..... την περίοδο 1989 -1994 πριν τη συνεργασία του με τηνbank δραστηριοποιούταν στη Μύρινα της Λήμνου φερόμενος ως ιδιοκτήτης καφετέριας και συνεργαζόμενος με τηνΤράπεζα Μύρινας. Από τον έλεγχο στο Σύστημα Τειρεσίας εντοπίστηκε .όη εκείνη τη χρονική περίοδο είχε διαφορετικό ΑΦΜ και διαφορετικό ΑΔΤ (ΑΔΤ και ΑΦΜ) από εκείνα που αναγράφονται στην από .../.../1999 σύμβαση αλλά δήλωνε την ίδια διεύθυνση κατοικίας με εκείνη που αναγράφεται στη συγκεκριμένη σύμβαση (οδός ,). Τα δυσμενή στοιχεία που υφίστανται στο σύστημα ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ με τα προαναφερόμενα στοιχεία του. Φ.Δ..... ήταν Ενώ με τα νέα στοιχεία,

(ΑΔΤ, ΑΦΜ5) δηλαδή με τα στοιχεία που έχει συμβληθεί με τηνbank δεν εντοπίστηκαν βάρη.

Από τα προαναφερόμενα προκύπτει ότι ο Φ. Δ..... την περίοδο έναρξης της επίμαχης συνεργασίας με τηνbank (..... /1999) είχε δυο ταυτότητες, δυο ΑΦΜ και μια τέτοια δραστηριότητα που δεν προεξοφλούσε ούτε πιστοποιούσε, τα όσα δεσμεύτηκε να προσφέρει στην Τράπεζα με την σύμβαση που υπέγραψε. Συνεπώς υπήρχαν σοβαρά ερείσματα προς προβληματισμό των αρμοδίων οργάνων τηςbank που φαίνεται ότι δεν λήφθηκαν υπόψη .

4.2 Χρηματοδοτήσεις μέσω Καταστημάτωνbank

Κατά τον έλεγχο των 33 περιπτώσεων οι οποίες αποτέλεσαν αντικείμενο του συγκεκριμένου ελέγχου, προέκυψε ότι 7 πελάτες (Πίνακας 2) είχαν παράλληλα με τη χρηματοδότησή τους μέσω factoring, δανειοδοτηθεί και με δάνειο (κεφάλαια κίνησης) από Καταστήματα τηςbank. Από τους 7 πελάτες οι 5 είχαν δανειοδοτηθεί από το Κεντρικό κατάστημα και δύο από περιφερειακά Καταστήματα (..... περίπτωση 2, περίπτωση 7.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΠΕΛΒΑΝΚΣ ΤΗΣ.....bankΣ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣbank ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΜΕ ΤΟ FACTORING (σε €)

Οι διαπιστώσεις, κρίσεις και τα ειδικά συμπεράσματα των Ελεγκτών για κάθε περίπτωση χρηματοδότησης μέσω Καταστημάτων τηςbank αναγράφονται / αναπτύσσονται επίσης λεπτομερώς στα ανά πελάτη φύλλα ελέγχου τα οποία αποτελούν μέρος του. πορίσματος και επισυνάπτονται στην παρούσα έκθεση ελέγχου.(παράρτημα 1).

Τα γενικά όμως συμπεράσματα που προκύπτουν από τον έλεγχο των προαναφερόμενων 7 περιπτώσεων είναι τα ακόλουθα:

- Και οι 7 συγκεκριμένοι πελάτες δεν είχαν τις προϋποθέσεις να χρηματοδοτηθούν (υπερδανεισμένοι, -κακή χρηματοοικονομική διαρθρωση κ.λ.π). .
- Οι ληφθείσες διασφαλίσεις ήταν κυρίως η ενεχυρίαση μεταχρονολογημένων επιταγών έκδοσης είτε συγγενών εταιριών είτε ακόμη έκδοσης των ίδιων των χρηματοδοτούμενων φορέων.

Αποτέλεσμα όλων αυτών όπως άλλωστε προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα είναι οι 7 εταιρείες να εμφανίζουν σήμερα ληξιπρόθεσμες οφειλές ύψους 3,2 εκατ. € με εκτιμώμενη ζημία 98,2.

5. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ FACTORING

Με τον έλεγχο και των 33 περιπτώσεων ολοκληρώθηκε από τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου ο έλεγχος και των 63 πελατών που

έλαβαν χρηματοδοτήσεις Factoring και παρουσιάζουν σήμερα ανεξόφλητα υπόλοιπα που στο σύνολό τους είναι όλα σε καθυστέρηση. Η διαχρονική εξέλιξη των χρηματοδοτήσεων Factoring που σήμερα παρουσιάζουν οφειλές και η συνολική τους εικόνα, με λογιστικό .../.../2005 παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

.....

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα επί του συνόλου των πελατών του χαρτοφυλακίου factoring που ενισχύθηκαν τα έτη 1994/2001 76 επιχειρήσεις με συνολικό ύψος πιστοδοτικών ορίων ύψους 102,3 εκατ. €. Από τις επιχειρήσεις αυτές σήμερα, οι 63 έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές ύψους 71 εκατ. € με εκτιμώμενη ζημιά ύψους 59,6 εκατ. € ήτοι ποσοστό 84%

Όπως προκύπτει επίσης, από τον πίνακα την περίοδο 1994-1998 οι εργασίες ήταν πολύ περιορισμένες σε αντίθεση με τη διετία 1999-2000 που σημειώθηκε μία εκρηκτική αύξηση των χρηματοδοτήσεων factoring. Τη συγκεκριμένη διετία χρηματοδοτήθηκαν συνολικά 58 επιχειρήσεις με αντίστοιχο συνολικό ύψος πιστοδοτικών ορίων 78,8 εκατ. € εκ των οποίων σήμερα οι ληξιπρόθεσμες και σε οριστική καθυστέρηση οφειλές ανέρχονται στο ύψους των 61,1 εκατ. € ήτοι ποσοστό 86 του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλών.

Από τις 58 περιπτώσεις που χρηματοδοτήθηκαν μέσωbank factoring τη διετία 1999/2000 οι 25 είχαν προταθεί από τον εξωτερικό συνεργάτη Φ. Δ. (Πίνακας 4 - Παράρτημα 2) και οι οποίες παρουσιάζουν σήμερα ληξιπρόθεσμες και σε οριστική καθυστέρηση οφειλές ύψους 44 εκατ. €, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 72% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλών της διετίας 1999/2000 και στο 62 % του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλών τηςbank factoring.

6. ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Οι ευθύνες των εμπλεκομένων υπαλλήλων περιγράφονται αναλυτικά στα ανά πελάτη φύλλα ελέγχου, τα οποία αποτελούν μέρος του πορίσματος και επισυνάπτονται σε αυτό (Παράρτημα 1) .

Γιο διευκόλυνση των καθ' ύλην αρμόδιων οργάνων της Τράπεζας (Δ/νσεις

Ανθρώπινου Δυναμικού & Νομικών Υπηρεσιών) σε ότι αφορά τις ευθύνες των υπαλλήλων της (εισηγητικά και εγκριτικά όργανα) παρατίθεται αναλυτικός πίνακας στο Παράρτημα 3 της παρούσας έκθεσης με τους εμπλεκόμενους, ανά περίπτωση, υπαλλήλους τηςbank factoring.

.....

12. Εκθεση Ελέγχου των εσωτερικών ελεγκτών:
--

Ομάδα Ελέγχου:

I. Τ.....

M. Θ.....

ΕΣΩΤ. ΕΛΕΓΚΤΕΣ

Αθήνα/...../2005

ΠΡΟΣ

ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Έλεγχος δανειοδοτήσεων των εταιριών του Ομίλου «Μ. Α..... » .

Σε εκτέλεση της Ε.Π. διαταγής σας Νο/...../...../.../04, σχετικής με το παραπάνω θέμα που εξετάσαμε, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ο έλεγχος των δανειοδοτήσεων των εις το θέμα εταιριών, όπως αυτό ζητήθηκε από τη Διοίκηση τηςbank με το Ε.Π. έγγραφο Νο/...../...../...../04.

2. Εξέταση του θέματος- Παράθεση στοιχείων

2.1 Γενικά στοιχεία -συνοπτικό ιστορικό

Ο Όμιλος του «Μ. Α..... » , απαρτίζονταν, κατά τον χρόνο δανειοδότησης από τηνbank, από τις παρακάτω εταιρείες, όπως αυτό προκύπτει από το ενημερωτικό δελτίο για την αύξηση του Μ/Κ της εταιρίας «Μ..... Κ..... ΑΕ», λόγω της συγχώνευσης με απορρόφηση της εταιρίας S.....:

- S..... (Μ. Α..... . συμμετοχής 99,85)
- Κ..... Ε.....-Ε..... ΕΠΕ (Μ.Α..... . συμμετοχής 60)
- Ε..... Τ.....-Ε..... Ε.....ΑΕ –Μ.....(Μ. Α..... . συμμετοχής 65)
- Τ..... Ε..... ΑΕ(Μ. Α..... . συμμετοχής 98)

- Μ..... ΑΕ(Μ.Α..... συμμετοχής 98)
- Ν..... Κ..... ΑΕ (Μ.Α..... συμμετοχής 25)
- Π..... Α..... Ε..... ΕΠΕ (Οικ. Α..... συμμετοχής 60)
- Ε..... Ε..... ΑΕ(Οικ. % συμμετοχής 100)
- Π..... Κ..... ΑΕ Μ..... Α..... % συμμετοχής 100)
- Σ..... ΑΕ(Μ..... Α..... % συμμετοχής 100) Συν/νο Νο 10

Ο Μ. Α..... συνεργάζεται με τον Όμιλο τηςbank από το

Από τηνbank και τηνbank LEASING δανειοδοτήθηκαν οι εταιρείες:

-

Επίσης δανειοδοτήθηκε ο κ. Μ. Α..... από τηνbank , ως φυσικό πρόσωπο, για την αγορά μετοχών.

Η διαπραγμάτευση της μετοχής της εισηγμένης στο Χρηματιστήριο εταιρίας Σ..... έχει ανασταλεί από/...../2003.

Με βάση στοιχεία του Τμήματος Εμπορικών Πληροφοριών (έγγραφο ΕΠ/...../04) ο κ. Μ. Α..... , είτε ως φυσικό πρόσωπο είτε ως εκπρόσωπος εταιρίας, εμφανίζεται ως εκδότης 424 ακάλυπτων επιταγών συνολικού ποσού 17.056.937,59 €, με ημερομηνία έκδοσης από/...../2002 και μετά, και ημερομηνία καταχώρησης από/...../2002 και μετά.

2.2 ΟΦΕΙΛΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ Α..... ΣΤΗΝbank και τηνbank LEASING

Α. ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΤΗΝbank

Α.1 Οφειλές του Μ. Α....., από δάνειο για αγορά μετοχών:

Υπόλοιπο Οφειλών (σε €) :14.313.342

Α.2 Οφειλές της εταιρίας Ν...Κ..... ΑΕ

Υπόλοιπο Οφειλών (σε €) : 368.126

Β. ΟΦΕΙΛΕΣ ΣΤΗΝbank LEASING, σύμφωνα με το έγγραφο της Νο .../...../04

Β.1 Οφειλές της εταιρίας Ν... Κ.... ΑΕ (δάνεια στις) :4.379.989,51 €

Β.2 Οφειλές της εταιρίας Τ.....Ε.....(δάνεια στις) :410.640,03€

B.3 Οφειλές της εταιρίας Μ..... (δάνειο της):96.453,57€

B.4 Οφειλές της εταιρίας Μ..... (δάνειο της):39.388,46€

B.5 Οφειλές της εταιρίας Π..... ΑΕ (δάνειο της):265.953,52 €

ΣΥΝΟΛΟ: 5.192.425,09 €

Συν/νο Νο 11

Σημείωση: Οι σχετικές συμβάσεις καταγγέλθηκαν στις ../.../, ../.../,
ΚΑΙ ../.../2002

Γ. ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΟΦΕΙΛΩΝ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ: 19.873.893 €

• ΣΤΗΝbank (ΑΙ - Α2): 14.681.468 €

• ΣΤΗΝbank LEASING: (ΒΙ - Β5) : 5.192.425,09 €

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Απαιτήσεις τηςbank και τηςbank LEASING συνολικού ποσού 19.873.893 €, με λογιστικό ../.../04, από δανειοδοτήσεις του κ. Μ. Α..... και εταιριών του Ομίλου του, χαρακτηρίζονται ως ανεπίδεκτες είσπραξης, αφού διασφαλίζονται με τις, μηδενικής αξίας, μετοχές της εισηγμένης στο Χρηματιστήριο εταιρίας S....., η διαπραγμάτευση των οποίων έχει ανασταλεί από/...../2003.

Ειδικότερα οι οφειλές αυτές αφορούν τις παρακάτω δανειοδοτήσεις:

3.1 Χρηματοδότηση 3.497.118.494 δρχ δρχ του κ. Μ. Α..... για αγορά μετοχών των εταιριών Μ..... ΑΕ.

Η χρηματοδότηση εγκρίθηκε από το ΓΣΧ στη συνεδρίαση Νο/.../2000 και εκταμιεύθηκαν συνολικά 3.497.118.494 δρχ από/.../2000 μέχρι/.../2001, για την αγορά μετοχών της S....., αφού την 26/5/2000 η Μ..... ΑΕ μετονομάστηκε σε S.....

Η με ημ/νία ../.../2000 εισήγηση προς το Γ.Σ.Χ., ήταν θετική για κάθε σημείο του αιτήματος του πελάτη. Από τον έλεγχο, ωστόσο, διαπιστώθηκε ότι παρεκκλίνει σε μεγάλο βαθμό από τις σχετικές Οδηγίες (Ε.Ο. .../1991, .../1994, .../1996) και υπερβαίνει βασικά τραπεζικά κριτήρια δανειοδοτήσεων διότι :

• Χαρακτηρίζεται από υπερβολική συνοπτικότητα και πλήθος παραλείψεων.

• Διατυπώνονται αναληθή, ασαφή και αναξιόπιστα επιχειρήματα όπως: «θετικά οικονομικά στοιχεία», «υψηλή χρηματιστηριακή αξία των εταιριών» παρά το ότι: α) τα οικονομικά στοιχεία των εταιριών, ιδιαίτερα

της «Μ..... Α.Ε.» αποδεικνύουν ότι πρόκειται για εξαιρετικά προβληματικές εταιρίες, β) για την χρηματιστηριακή αξία των εταιριών, αποδεικνύει το ίδιο το έγγραφο της εισήγησης, ότι πρόκειται για εταιρίες «φούσκες».

- Η επιλογή του προϊόντος του δανείου είναι αυθαίρετη (ως συνδυασμός προσωπικού δανείου και κεφαλαίου κίνησης) αφού δεν προβλέπεται από καμία Εγκύκλιο Οδηγία. Επιπρόσθετα, περιέχει πολλές αποκλίσεις με βάση την Ε.Ο./1997, § 2 & § 3, (ύψος πιστοδοτικού ορίου, δικαιούχοι κ.α.).

- Σε ότι αφορά την εταιρία «Μ..... Α.Ε.», οι εισηγητές παρέλειψαν να παρουσιάσουν γνωστά σε αυτούς δυσμενή στοιχεία σχετικά με την κατάσταση της εταιρίας, όπως ότι :

1. Μέχρι και//2000 η εταιρία ήταν σε καθεστώς επιτήρησης από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

2. Για δεκαετίες υπολειτούργουσε.

3. Ήταν γνωστή για τη χειραγώγηση των μετοχών της από επιτήδειους επιχειρηματίες της χρηματιστηριακής αγοράς, ιδιαίτερα κατά την «ανθηρή» περίοδο 1998-1999 και της επιβλήθηκαν πρόστιμα την ...//1999, από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για παρατυπίες των βασικών της μετόχων. Είναι χαρακτηριστικό ότι η τιμή της μετοχής της «Μ..... Α.Ε.» σε διάστημα 9 μηνών (από//1998 έως//1999), απέδωσε υπεραξία 4.000%(με 26 limit up σε 21 συνεδριάσεις), **έστω και αν διαπραγματευόταν επί μακρόν σε καθεστώς επιτήρησης.**

Επίσης η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη, από τον κ. Σφουντούρη, χαρακτηρίζεται ως εικονική και αναξιόπιστη, διότι διαβαθμίζονται δύο αρκετά προβληματικές και ζημιογόνες εταιρίες (Μ..... Α.Ε. και Κ..... Α.Ε.) σε Κλίμακα Β' (Χαμηλού Κινδύνου, ΣΕΑ = 2,50). Η κακή οικονομική κατάσταση των εταιριών είναι εμφανέστατη στους ισολογισμούς αυτών και στις εκτιμήσεις της ICAP. Επιπλέον ο φάκελος του δανείου βρέθηκε ελλιπής από δικαιολογητικά υψίστης σημασίας για την αξιολόγηση. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι η αξιολόγηση των εταιριών «Σ..... Α.Ε.» και «Μ..... Α.Ε.» βασίστηκε σε έναν ενοποιημένο μη δημοσιευμένο ισολογισμό, ο οποίος παρόλο που εμφανίζει κέρδη, αποτυπώνει την άσχημη οικονομική κατάσταση και των δύο εταιριών.

Για όλα τα προαναφερόμενα η ευθύνη βαρύνει, τον εισηγητή κ. Κ. Σ..... και τον τότε Υποδιευθυντή στην Δ.Α.Π. κ. Α.Τ.....

Η έγκριση παρέμεινε ανενεργή για διάστημα τεσσάρων μηνών (...//10). Στο διάστημα αυτό μεσολάβησαν γεγονότα τα οποία έπρεπε

να προβληματίσουν τους υπευθύνους υπαλλήλους της Δ/νσης Μεγάλων Πελατών. Πιο συγκεκριμένα:

ο Η αξία της μετοχής σε αυτό το διάστημα των τριών μηνών (.../.../2000- .../.../2000) είχε μειωθεί κατά 69,05%,.

ο Στις .../.../00 (μόλις δέκα ημέρες μετά την έγκριση του δανείου) ο Βουλευτής Ν. Φθιώτιδας, της Ν.Δ., κ., σε ερώτηση προς τον υπουργό Εθνικής Οικονομίας ζητούσε την παρέμβαση του τελευταίου για «το πρωτοφανές μέγα σκάνδαλο "....."».

Ωστόσο παρά τα προαναφερόμενα και τις από .../.../2000 έγγραφες επιφυλάξεις του Δ/ντή του Κ.Κ. που θα υλοποιούσε τη χρημ/ση, ο Διοικητής κ. με την υπογραφή του εγγράφου Νο .../.../.../2000 της Δ.Μ.Π έκανε γνωστό στο Κ.Κ. ότι μπορεί να προχωρήσει στην εκταμίευση της χρημ/σης σύμφωνα με τους όρους της αρχικής έγκρισης, με αποτέλεσμα από .../.../2000 μέχρι και .../.../2001 να εκταμιευτεί το ποσό των 10.263.003,65 €.

3.2 Δάνεια στις εταιρίες Μ..... ΑΕ (S.....),Κ..... ΕΠΕ(E.....) και Ν... Κ..... (Τ.....).

Το αίτημα δανειοδότησης των παραπάνω εταιριών αξιολογήθηκε την επομένη της υποβολής του και εμφανίστηκε προς συζήτηση στο ΓΣΧ τη μεθεπομένη (συνεδρίαση .../.../01) με θετική εισήγηση.

Στην εισήγηση αυτή:

- Γίνεται μια εξαιρετικά συνοπτική αναφορά μόνο στις πωλήσεις και στα κέρδη προ φόρων των εταιριών.
- Δεν γίνεται αναφορά στις από .../.../98 οφειλές των εταιριών προς τηνbank LEASING ύψους 2.811.412 € αλλά και στις οφειλές του κυρίου μετόχου αυτών Μ. Α..... στηνbank ποσού 3,5 δις από το μετοχοδάνειο.
- Παραλείφθηκε οποιαδήποτε αναφορά στην μειωμένη διασφάλιση του μετοχοδανείου 3,5 δις { σχέση 98/100 αντί 220/100 (μετοχές S...../ δάνειο)} που προέβλεπε η εγκριτική διαταγή και γνώριζαν οι εισηγητές (έγγραφο του Κ.Κ. Νο .../.../.../01).
- Δεν μνημονεύεται η ύπαρξη των δυσμενών στοιχείων του κ. Ανδρουλιδάκη, που υπήρχαν από την περίοδο 1993-94.

Για όλα τα προαναφερόμενα η ευθύνη βαρύνει, τον εισηγητή-υπεύθυνο λογ/σμού κ. Κ. Σ..... και τον τότε Υποδιευθυντή στην Δ.Μ.Π. κ. Ε. Π.....

Η δανειοδότηση των επιχειρήσεων του Ο. Α..... συζητήθηκε και πάλι από το ΓΣΧ (συνεδρίαση .../.../.../01 & .../.../.../01) και

αποφασίστηκε τελικά η χορήγηση των παρακάτω δανείων με διασφάλιση την ενεχυρίαση μετοχών της εταιρίας STABILTON :

1. Η χρηματοδότηση 1.350.000.000 δρχ στην εταιρία Μ..... σε σχέση 150/100.
2. Η χρηματοδότηση 500.000.000 δρχ στην εταιρία Κ..... ΕΠΕ σε σχέση 150/100 και επιπλέον την ενεχυρίαση του τίτλου της εφημερίδας Ε.....
3. Η χρηματοδότηση 1.000.000.000 δρχ στην εταιρία Ν.. Κ..... σε σχέση 200/100.

Ουσιαστικά δηλαδή όλες οι χρηματοδοτήσεις του κ. Α..... και των εταιριών του από τηνbank διασφαλιζόνταν μόνο με το ενέχυρο μετοχών της εταιρίας Σ....., που ουδέποτε η αξία τους κάλυψε τα δάνεια στις προβλεπόμενες σχέσεις.

3.2.1 Χρηματοδότηση 1.350.000.000 δρχ (3961848,86 €) της Μ..... ΑΕ

Από το δάνειο εκταμιεύτηκαν στις 20/3/01 ποσό 1.127.839.000 δρχ και στις 9/4/01 ποσό 222.161.000 δρχ, δηλαδή συνολικά 1.350.000.000 δρχ. Κηρύχθηκε ληξ/σμο και απαιτητό την 31/7/02, με υφιστάμενο χρεωστικό υπόλοιπο 4.350.826,33 € (1.482.543.959 δρχ).

Την απαίτηση αυτή ύψους 4.350.826,23 € (κεφάλαιο 4085071,42 €, τόκοι λογιστικοποιημένοι μέχρι 31/12/02 265.754,81 €) ανέλαβε η εταιρία Ρ..... Ε.....ΑΕ , με την υπογραφή σύμβασης σωρευτικής αναδοχής χρέους.

Οι μη λογιστικοποιημένοι τόκοι που διεγράφησαν ήταν ύψους 558.052,84 €.

3.2.2 Χρηματοδότηση 500.000.000 δρχ (1.467.351 €) στην «Κ.....Σ ΕΠΕ»

Το δάνειο αποδόθηκε την 10/4/01 και εξοφλήθηκε ολοσχερώς την 20/5/02.

Για τη διασφάλιση μόνο του δανείου αυτού είχε, επιπλέον της ενεχυρίασης των μετοχών της εταιρίας Σ....., ενεχυριαστεί και το σήμα της εφημερίδας «Ε.....», αξίας σύμφωνα με την ΚΡΜΓ, περίπου 13 δις δρχ.

Όλες οι αρμόδιες Υπηρεσίες της Τράπεζας (Κ.Κ.-Δ/ση Μεγάλων Πελατών, Δ/ση Νομικών Υπηρεσιών) γνώριζαν κατά την ημ/νία εξάλειψης του ενεχύρου αλλά και πολύ νωρίτερα, τόσο από δημοσιεύματα του τύπου όσο και από την πολύ κακή συναλλακτική τάξη (ελλιπέστατες διασφαλίσεις, κατάπτωση Ε/Ε, έκδοση ακάλυπτων επιταγών, κήρυξη σε πτώχευση της εταιρίας Ν..... Κ.....) την οικτρή κατάσταση στην οποία είχαν περιέλθει ο κ. Α..... και οι εταιρίες του.

Ωστόσο ο κ. Τ..... ενέκρινε την εξάλειψη του ενεχύρου αντί το κάλυμμα αυτό να το χρησιμοποιήσει ως μοχλό πίεσης προς τον κ. Α..... για την εξόφληση ή την διασφάλιση των υπέρογκων υπόλοιπων οφειλών του Ομίλου.

3.2.3 Δάνειο 1.000.000.000 δρχ στην «Ν.. Κ.....ΑΕ» για έκδοση Ε/Ε.

Από .././01 μέχρι .././01 εκδόθηκαν 8 Ε/Ε συνολικού ποσού 350.244.850 δρχ από τις οποίες έχουν εκπέσει 2 συνολικού ποσού 338.163,14 € (115.229.090 δρχ).

Η εταιρία εκμεταλλεύεται το Ν.... Τ..... και κηρύχθηκε σε πτώχευση με ημ/νία πάυσης πληρωμών την .././2002.

Η αναγγελία των απαιτήσεων τηςbank στον σύνδικο πτώχευσης έγινε την .././04.

3.3 Καλύμματα Δανείων

Όλες οι χρηματοδοτήσεις του κ. Α.....και των εταιριών του από τηνbank. διασφαλίζονταν μόνο με το ενέχυρο 21.638.788 μετοχών της εταιρίας S..... και 40.000 μετοχών της Κ..... ΑΕ.

Στις συνεδριάσεις του ΓΣΧ .././2000 & .././01 αποφασίστηκε η σχέση κάλυψης να είναι 220/100 (μετοχές / οφειλές).

Στη συνεδρίαση του ΓΣΧ .././2001 αποφασίστηκε η σχέση κάλυψης να μειωθεί από 220/100 σε 200/100, προκειμένου να εξευρεθούν καλύμματα για τις χρημ/σεις των εταιριών του Ομίλου Α....., Ν.. Κ....., Μ..... και Κ..... ΕΠΕ.

Στη συνεδρίαση του ΓΣΧ 10/14-3-2001 αποφασίστηκε η σχέση κάλυψης να είναι 200/100 για το προσωπικό δάνειο 3,5 δις/ρίων δρχ. του κ. Α.....και το δάνειο 1 δις/ρίου δρχ για έκδοση Ε/Ε της εταιρίας Ν..... Κ..... και 150/100 για τις χρημ/σεις της Μ..... ποσού 1.350.000.000 δρχ και 500.000.000 δρχ της Κ..... ΕΠΕ.

Στις συνεδριάσεις του ΓΣΧ/01 &/01 αποφασίστηκε η Τράπεζα να. επιδείξει ανοχή και να μη προχωρήσει στη λήψη μέτρων σε περίπτωση που η σχέση κάλυψης υπολείπεται του αρχικά προβλεφθέντος αλλά υπερβαίνει το 120 για τις εταιρίες Β' κατηγορίας.

Από τα προαναφερόμενα προκύπτει ότι το ΓΣΧ μέσα σε ένα εξάμηνο (...../.....) τροποποίησε - μείωσε 3 φορές το ποσοστό κάλυψης των οφειλών των εταιριών του Ομίλου Α..... προκειμένου στις δύο πρώτες να προκύψει πλεόνασμα καλυμμάτων και να χρησιμοποιηθούν για τη διασφάλιση νέων χρηματοδοτήσεων και στην τρίτη να μη ληφθούν αναγκαστικά μέτρα.

Η χρηματιστηριακή αξία των μετοχών που ενεχυριάστηκαν ουδέποτε κάλυψε τις οφειλές στις προβλεπόμενες, από τις αποφάσεις του ΓΣΧ, σχέσεις.

Το δικαίωμα τηςbank για πώληση αντίστοιχου αριθμού μετοχών, στις περιπτώσεις που δεν πληρωθούν οι δεδουλευμένοι τόκοι ή ο οφειλέτης δεν προσκομίσει νέες για την αποκατάσταση της διαταραχθείσας σχέσης ή δεν εξοφλήσει το δάνειο στη λήξη του, όπως προέβλεπε η απόφαση του ΓΣΧ (Συνεδρίαση Νο/...../2000), ουδέποτε ασκήθηκε.

Οι μετέπειτα αποφάσεις του ΓΣΧ .../.../01 &/.../01 ουσιαστικά αναίρεσαν το δικαίωμα αυτό.

Οι Υπεύθυνοι του Κ.Κ. προέβαιναν στην αποτίμηση της διασφαλιστικής αξίας των δανείων του κ. Α..... και ενημέρωναν εγγράφως, σε μηνιαία βάση, την Δ/ση Μεγάλων Πελατών. Τουναντίον, οι αρμόδιοι υπάλληλοι της Δ/σης Μεγάλων Πελατών, επέδειξαν αδιαφορία και βαρύτατη αμέλεια, αφού δεν έλαβαν κανένα εμπρόθεσμο μέτρο για την διασφάλιση των συμφερόντων τηςbank, παρόλο που ήταν δέκτες πληροφοριών, βάση των οποίων παραβιάζονταν βασικοί όροι της δανειστικής σύμβασης, είχαν εκτέσει Ε/Ε και είχαν εκδοθεί ακάλυπτες επιταγές. Παρά τις συνεχείς έγγραφες οχλήσεις του Κ.Κ. που άρχισαν από τον Ιανουάριο του 2001 και συνεχίστηκαν μέχρι τον Ιούλιο 2002, η Διεύθυνση Μεγάλων Πελατών αντέδρασε με αρκετή καθυστέρηση.

Αν και η διασφαλιστική σχέση άρχισε να υπολείπεται της προβλεφθείσας, τόσο πριν από την απόφαση του ΓΣΧ .../.../01 όσο και αμέσως μετά (από 2717/01 η μετοχή της S..... ήταν σε κάθετη πτώση), μόλις την/02 έδωσε εντολή στο ΚΚ να προχωρήσει στην καταγγελία των συμβάσεων και να κηρύξει τα δάνεια ληξ/σμα και απαιτητά. Ήταν όμως πλέον αργά. Η ζημία είχε συντελεστεί.

Η σχετική ευθύνη βαρύνει τον υπεύθυνο παρακολούθησης του λογαριασμού, κ. Κ. Σ..... και τους προϊσταμένους του κ. Π..... και κ.Τ.....

Επισημαίνεται ότι ο Έλεγχος δεν υπεισήλθε σε θέματα σχετικά με τη λειτουργία του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων και των εξ αυτών απορρεουσών τυχόν ευθυνών του. Ωστόσο είναι φανερές οι ευθύνες των μελών του Συμβουλίου που αν και ήταν απόλυτα ενήμεροι για την πολύ κακή συναλλακτική τάξη του κ. Α....., κατ' αρχήν αποφάσισαν τη μείωση των διασφαλίσεων των δανείων και στη συνέχεια δεν έλαβαν κανένα εμπρόθεσμο μέτρο για την διασφάλιση των συμφερόντων τηςbank,

Σημειώσεις:

- Ο κ. Σ..... απαξίωσε να απαντήσει στα ερωτήματα που του θέσαμε με το από .../...../2004 έγγραφο μας, το οποίο παρέλαβε ενυπόγραφα από την DHL την/...../2004.

Συν/νο Νο 38-Φύλλα 7

- Οι δανειοδοτήσεις των εταιρειών του Ομίλου «Μ. Α.....» από τηνbank LEASING δεν αποτέλεσαν αντικείμενο ειδικής έρευνας.

4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Υπόψη των παραπάνω εισηγούμαστε:

4.1. Την πειθαρχική δίωξη του Τμημ/ρχη Α' (Οικ.) κ. Κ. Σ....., Α.Μ., δυνάμει των άρθρων και παρ. 1,2, 4β και 4η, για τα όσα αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος πορίσματος ελέγχου.

4.2 Πειθαρχικές ευθύνες προκύπτουν και για τον τότε Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Μεγάλων Πελατών, Διευθυντή κ. Δ. Τ..... (Α.Μ.), καθώς και για τον τότε Υποδ/ντή της ίδιας Διεύθυνσης κ. Ε. Π..... (Α.Μ.). Ωστόσο, λόγω του κατεχόμενου βαθμού δεν μπορούμε να προτείνουμε την πειθαρχική τους δίωξη αλλά το θέμα το θέτουμε στη κρίση της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου.

4.3. Πειθαρχικές ευθύνες προκύπτουν, επίσης, και για τον κ. Α.Τ....., Διευθυντή (Α.Μ.), κατά την εκτέλεση των υπηρεσιακών του καθηκόντων ως Υποδιευθυντή στην τότε Δ/ση Αγροτική; Πίστης, ο οποίος έχει συνταξιοδοτηθεί. Θα πρέπει, ως εκ τούτου, αντίγραφο του παρόντος πορίσματος ελέγχου να τεθεί στον ατομικό του φάκελο, για τυχόν μελλοντική χρήση.

4.4. Για τις απορρέουσες ποινικές ή αστικές ευθύνες των εμπλεκόμενων υπηρεσιακών Οργάνων να αποφανθεί η Δ/ση Νομικών Υπηρεσιών, στην οποία εισηγούμεθα να διαβιβαστεί η έκθεσή μας.

4.5. Αντίγραφο του παρόντος πορίσματος ελέγχου να διαβιβαστεί για ενημέρωση:

- Στη Διοίκηση της Τράπεζας και
- Στη Διεύθυνση Καθυστερήσεων.

Με τιμή
Οι Ελεγκτές

I. Τ.....

M.

13. Εκθεση Ελέγχου των εσωτερικών ελεγκτών:

Ομάδα Ελέγχου:

I. Τ.....

ΕΣΩΤ. ΕΛΕΓΚΤΗΣ Α΄

Αθήνα/..../2004

ΠΡΟΣ
ΤΗ Δ/ΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Χρηματοδοτήσεις των εκκοκκιστικών επιχειρήσεων Δ....., Ε..... & Ε..... στο Κ/μα Δ.....

Σε εκτέλεση των Ε.Π. Δ/γών σας Νο .../.../.../03 & .../.../.../03, σχετικών με το παραπάνω θέμα που εξετάσαμε, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Κατά τον έκτακτο έλεγχο που πραγματοποιήσαμε στο Κ/μα Δομοκού, το χρονικό διάστημα από .../.../03 μέχρι .../.../03 με βάση τις Δ/γές της Δ/νσης Εσωτερικού Ελέγχου Νο .../.../.../03, .../.../.../03 & .../.../.../03, διαπιστώσαμε ότι οι παραπάνω Επιχειρήσεις εμφάνιζαν μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα που δεν καλύπτονταν από αντικρίσματα (αποθέματα προϊόντων, απαιτήσεις, διαθέσιμα).

Ειδικότερα διαπιστώσαμε ότι οι οφειλές (λογιστικά υπόλοιπα) των τριών αυτών Επιχ/σεων (Δ....., Ε....., Ε.....) ύψους 39.346.600 € είχαν μεταφερθεί σε οριστική καθυστέρηση και αποτελούσαν το 68,56 των συνολικών πιστοδοτήσεων του Κ/τος. Οι αντίστοιχες διασφαλίσεις δεν ξεπερνούσαν τα 4 εκατομμύρια €.

Επιπλέον διαπιστώσαμε ότι:

Α) Με έγκριση των Κεντρικών Υπηρεσιών, εισπράξεις από την πώληση ενεχύρων προϊόντων ύψους 4.573.000.000 δρχ αντί να μεταφερθούν σε πίστωση των χρηματοδοτήσεων των Επιχ/σεων Δ..... και Ε....., μεταφέρθηκαν από .../.../99 μέχρι .../.../2000 σε Αμοιβαία Κεφάλαια, Μετοχικά Εσωτερικού τηςbank.

Η αξία τους την .../.../03 ήταν 3.965.564 € ή 1.351.265.933 δρχ. (Μείωση 70,45).

Β) Χωρίς έγκριση των Κεντρικών Υπηρεσιών και χωρίς να τηρηθούν οι ελάχιστες προϋποθέσεις και βασικοί κανόνες πιστοδοτήσεων, το Κ/μα χορήγησε τοντου 2001 δάνεια ποσού 985.125.812 δρχ με το προϊόν των οποίων εξοφλήθηκαν συμψηφιστικά τόκοι χρημ/σεων, Μας αναφέρθηκε ότι αυτό έγινε στα πλαίσια των οδηγιών της Δ/γής ΕΠ Νο .../.../.../.../2001 της Δ/νσης Οικ, Υπηρεσιών που ωστόσο δεν προέβλεπαν τέτοιες ενέργειες.

Γ) Το Κ/μα εισηγήθηκε θετικά και η Κεντρική Υπηρεσία ενέκρινε την ικανοποίηση αιτήματος της εταιρείας Ε..... για τον αντιλογισμό εισπράξεων ποσού 88.219.681 δρχ και την απόδοσή τους στην εταιρεία. Το ποσό αποδόθηκε την .../.../99 χωρίς να τηρηθούν από το Κ/μα οι όροι διασφάλισης που προβλέπονταν τόσο στην εισήγηση όσο και στην εγκριτική διαταγή.

Δ) Τα αποθέματα των ενεχύρων προϊόντων βάμβακος και των τριών Επ/σεων ασφαλίστηκαν εκτός ομίλουbank.

Το περιορισμένο χρονικό πλαίσιο του έκτακτου ελέγχου δεν μας επέτρεψε τότε να ερευνήσουμε διεξοδικά τις χρημ/σεις των προαναφερομένων Επιχ/σεων.

Με το από .../.../03 ΕΠ έγγραφό μας (Συν/νο Νο 1) και την από .../.../03 ΕΠ συνοπτική μας έκθεση (Συν/νο Νο 2) ενημερώσαμε την Δ/ση Εσωτερικού ελέγχου και την Διοίκηση αντίστοιχα για τα ευρήματα του ελέγχου και προτείναμε οι χρηματοδοτήσεις των Επιχ/σεων αυτών να εξεταστούν ως «ειδικό θέμα», αφού ο τρόπος διαχείρισής τους είχε σαν αποτέλεσμα υπέρογκες ζημίες για τηνbank.

Την εξέταση των επίμαχων χρηματοδοτήσεων, ως ειδικό θέμα, ζήτησε και ο Υπ/τής κ. Π..... με το ΕΠ έγγραφο Νο/.../.../03 προς τη Δ/ση Εσωτερικού Ελέγχου.

Συν/νο Νο 3

2. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΚΡΙΣΕΙΣ

3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

3.1 Χρηματοδότηση Ε..... ΑΕ για κάλυψη μέρους συνυπευθυνότητας της περιόδου 1996/97.

Χρηματοδότηση με την Εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, με υφιστάμενο ληξ/σμο υπόλοιπο την ../.../03 285.208,01 €, ανεπίδεκτου είσπραξης .

Οδηγίες της Δ/σης που δόθηκαν στο Κ/μα με τα έγγραφα Νο/.../.../99,/.../.../00 &/.../.../00 και αναφέρονταν στην απόδοση εισπράξεων στην Ε....., στα μέτρα διασφάλισης της απαίτησης αυτής που έπρεπε να λάβει και τέλος στον τρόπο είσπραξης της απαίτησης ουδέποτε. εφαρμόστηκαν από το Κ/μα.

Συγκεκριμένα :

Α. Με το έγγραφο Νο .../.../.../99 εγκρίθηκε αίτημα της εταιρίας, σύμφωνα με την πρόταση και του Κ/τος, να της αποδοθεί μέρος του ποσού που κατέβαλε έναντι της χρημ/σης, με διασφάλιση την εκχώρηση απαιτήσεων της από επιστροφή χαρτόσημου 30.000.000 δρχ και ασφαλιστική αποζημίωση 40.000.000 δρχ.

Το Κ/μα αντιλόγησε την ../.../99 εισπράξεις συνολικού ποσού 88.219.681 δρχ και τις απέδωσε στην Επιχείρηση, χωρίς ωστόσο να λάβει τα μέτρα διασφάλισης που αναφέρονταν στο προαναφερόμενο έγγραφο.

Β. Με το έγγραφο Νο ../.../.../00 δόθηκαν οδηγίες όπως το δάνειο να εξοφληθεί με παρακράτηση αντίστοιχου ποσού από τις επιδοτήσεις βάμβακος εσοδείας/00 και από τη διαφορά μετακαθορισμού που δικαιούταν η εταιρία.

Παρά τις παραπάνω σαφείς οδηγίες το Κ/μα έκρινε σκόπιμο:

- Να μη παρακρατήσει το αντίστοιχο ποσό, για την εξόφληση του δανείου, από τις επιδοτήσεις βάμβακος εσοδ. 1999.
- Να αποδώσει το ποσό των 92.000.000 δρχ στην Ε..... που αφορούσε εισπράξεις από πώληση ενεχυριασμένου βαμβακιού που είχε με δική του πρωτοβουλία δεσμεύσει για τη διασφάλιση του δανείου, πράξη που είχε αποδεχθεί εγγράφως η Ε.....ΑΕ και εγκρίθηκε από την Δ.Α.Π.

Γ. Με το έγγραφο Νο .../.../.../.../00 ικανοποιήθηκε αίτημα της εταιρίας για αύξηση του Πιστοδοτικού Ορίου κατά 92.000.000 δρχ προκειμένου να εξοφληθούν οι παραγωγοί επειδή, όπως επί λέξει αναφέρεται, « ... παρακρατήθηκε ανάλογο ποσό από την οικονομική ενίσχυση βάμβακος για την εξόφληση του δανείου της Συνυπευθυνότητας ».

Το Κ/μα και στην περίπτωση αυτή αντί να προβεί στη χορήγηση της χρημ/σης με βάση τις προϋποθέσεις που προέβλεπε το προαναφερόμενο έγγραφο, αποδέσμευσε και απόδωσε στην Ε..... το ποσό των 92.000.000 δρχ.

Επισημαίνεται ότι αν εκτελούνταν οι παραπάνω οδηγίες, δηλαδή η χορήγηση της χρημ/σης και όχι η αποδέσμευση των εισπράξεων τότε δεν θα υπήρχε πρόβλημα αφού αφενός για την παλαιά χρημ/ση θα υπήρχε σαν κάλυμμα η δεσμευμένη κατάθεση και αφετέρου για τη χρημ/ση βάμβακος εσοδείας 99/00 η εταιρία είχε καταθέσει επιταγή 150.000.000 δρχ λήξης 30/6/00 , ως πρόσθετη διασφάλιση.

Η επιταγή αυτή στη συνέχεια με τη διαταγή Νο .../.../.../.../00 της ΔΑΠ αντικαταστάθηκε με επιταγή 50.000.000 δρχ λήξης .../.../00, λόγω της θετικής εξέλιξης της χρημ/σης.

Αποτέλεσμα των παραπάνω παραλείψεων ή άστοχων χειρισμών του Κ/τος ήταν αφενός να μην εξοφληθεί το δάνειο και αφετέρου να απολέσει ηbank το δικαίωμα να κάνει χρήση της Εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, αφού μια τέτοια ενέργεια θα είχε επιπτώσεις για την ίδια εκ μέρους του Δημοσίου, για αντισυμβατική συμπεριφορά εφόσον αν και εισέπραξε τις εκχωρημένες, για την αποπληρωμή του δανείου, επιδοτήσεις τις απόδωσε στην Επιχ/ση.

Υπεύθυνοι για τις προαναφερόμενες αντικανονικές ενέργειες ή παραλείψεις είναι ο Δ/ντής του Κ/τοςκ. Σ..... Ν..... και ο Προϊστάμενος Χορηγήσεων κ. Μ..... Λ..... οι οποίοι επικαλούνται προφορικές οδηγίες από Όργανα των Κεντρικών Υπηρεσιών που ωστόσο τα διαψεύδουν.

3.2 ΧΡΗΜ/ΣΕΙΣ των Επιχ/σεων Ε..... & Δ.....

Συνοπτικά τα συμπεράσματα για την πορεία των χρημ/σεων των δύο αυτών εκκοκκιστικών Επιχ/σεων απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΡΗΜ/ΣΕΩΝ των Εκκοκ. Επιχ/σεων Ε.....& Δ.....

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΖΗΜΙΑ ΖΗΜΙΑ: Ε..... : 1.851.491.425

Δ.....: 4.766.036.213

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτουν αβίαστα τα παρακάτω συμπεράσματα:

- Λογιστικοποιημένες οφειλές ποσού 13.319.330.500 δρχ. των Επιχ/σεων Ε..... και Δ..... από χρηματοδοτήσεις βάμβακος εσοδείας 1998/99 έχουν καταστεί ανεπίδεκτες είσπραξης, αφού καλύπτονται μόνο κατά 15% ή 1.998.612.222 δρχ, όση είναι δηλαδή η καθαρή αξία των μεριδίων των Μετοχικών Αμοιβαίων Κεφαλαίωνbank .

- Η μετατροπή των χρημ/σεων από δρχ σε jpy συσώρευσε ζημιές στην Τράπεζα ποσού 4.043.139.860 δρχ. αφού κατά την δραχμοποίηση των δανείων σε συνάλλαγμα προέκυψαν συναλλαγματικές διαφορές που εν τέλει βάρυναν τηνbank και όχι τους δανειοδοτούμενους που υποτίθεται ότι είχαν αναλάβει και τον συναλλαγματικό κίνδυνο.

- Η μετατροπή των δεσμευμένων εισπράξεων ποσού 4.573.000.000 δρχ σε Μετοχικά Αμοιβαία Κεφάλαιαbank αντί του προσδοκώμενου κέρδους προκάλεσε ζημία στην Τράπεζα αφενός από την σημερινή μειωμένη αξία τους (1.998.612.222 δρχ την .../.../04 , μείωση 56,30) και αφετέρου διότι οι χρηματοδοτήσεις, μη πιστωθείσες με το ποσό των δεσμευμένων εισπράξεων, προσέλαβαν χαρακτηριστικά έντονης προβληματικότητας, εφόσον όχι μόνο δεν μειώθηκε το οφειλόμενο κεφάλαιο αλλά επιβαρύνθηκε και με αντίστοιχους, μεγάλου μεγέθους, τόκους.

- Οι χρηματοδοτήσεις θα είχαν αίσιο τέλος τόσο για τηνbank όσο και για τις δανειολήπτριες εταιρίες εάν αφενός δεν μετατρέπονταν και στην συνέχεια δεν ανανεώνονταν, για δύο περίπου έτη, σε συνάλλαγμα και αφετέρου αν οι εισπράξεις από την πώληση των ενεχύρων πίστωναν τις χρημ/σεις και δεν μετατρέπονταν σε Αμοιβαία Κεφάλαια ..

Σημειώνεται επίσης ότι αρνητικά συνέβαλαν στην εξέλιξη των χρημ/σεων και οι παρακάτω παράγοντες:

- Η πτώση της τιμής του εκκοκκισμένου βαμβακιού σε συνδυασμό με την πτώση του δολαρίου και την ακύρωση συμβολαίων λόγω σεισμών ή της επιβολής δασμών από την Τουρκία (υπόθεση Οτσαλάν) είχαν σαν αποτέλεσμα την αποθεματοποίηση και την μετέπειτα διάθεση του βαμβακιού σε πολύ χαμηλές τιμές .. Σχετικές είναι οι συν/νες αναφορές του Κ/τος. Συμπλ. Συν/νο Νο 11

- Η Ε..... τις περιόδους & είχε χρηματοδοτηθεί από την Τράπεζα στην οποία μαζί με την

συγγενή της εταιρία Ε..... είχαν οφειλές ύψους 2.200.000.000 δρχ. Για την διασφάλιση των απαιτήσεων αυτών η Τράπεζα είχε εγγράψει πρώτη (Α') προσημείωση υποθήκης στα εργοστάσια της εταιρείας και σε διαμερίσματα των ιδιοκτητών-μετόχων. Συνεπώς αφενός η Επιχ/ση είχε υποχρεώσεις μεγάλου μεγέθους προς τρίτους και αφετέρου οι εμπράγματα εξασφαλίσεις για τις χρηματοδοτήσεις από τηνbank την περίοδο 98/99, εκτός από το ενέχυρο του βαμβακιού, δεν υπήρχαν.

- Η απόδοση εισπράξεων από την πώληση ενεχύρων εις χείρας των εταιριών, αντί της μεταφοράς αυτών σε πίστωση των χρημ/σεων με το αιτιολογικό ότι κατά το χρόνο της απόδοσης υπήρχαν επαρκή καλύμματα ή ότι η επιχ/ση αδυνατεί να καλύψει βασικές δαπάνες, όπως ασφάλιστρα κλπ. Ενδεικτικά αναφέρεται η απόδοση δεσμευμένων εισπράξεων 80.000.000 δρχ την .../...../98 και 41.315.500 δρχ την/...../99 στην Ε..... για την κάλυψη αναγκών της εταιρίας και την εξόφληση ασφαλίστρων.

Συμπλ. Συν/νο 13

- Η Δ..... λειτουργούσε σε δύο μισθωμένα εργοστάσια για τα οποία η Α..... ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ αρνήθηκε εγγράφως την ασφαλιστική τους κάλυψη (αυξημένες υποχρεώσεις για μισθώματα, ασφάλιστρα κλπ).

3.2.1 Μετατροπή των Χρηματοδοτήσεων Ε..... και Δ..... από δρχ σε jpy.

Η Δ.Α.Π ενέκρινε την μετατροπή των χρηματοδοτήσεων σε συνάλλαγμα κατ' αρχήν για έξι μήνες με δυνατότητα ανανέωσης στο τέλος του εξ/νου, εφόσον όμως εξοφληθούν εκτός από τους τόκους και οι συναλλαγματικές διαφορές και με την προϋπόθεση ότι ισχύει η χρημ/ση.

Μετά από αλληπάλληλα αιτήματα των Επιχ/σεων εγκρίθηκε διαδοχικά 7 φορές η παράταση της λήξης και της χρήσης της χρημ/σης σε συν/γμα ποσού 1.005.447.567 jpy μέχρι την .../...../2001 της Ε..... και 6 φορές η παράταση της λήξης και της χρήσης της χρημ/σης σε συν/γμα ποσού 2.169.030.233 jpy μέχρι την/...../2000 της Δ.....

Οι τόκοι που αναλογούσαν αντί να καταβάλλονται από την εταιρία, εξοφλούνταν από τις, δεσμευμένες καταθέσεις, Το Κ/μα είχε ενημερώσει την ΔΑΠ για τον τρόπο εξόφλησης των τόκων χωρίς, ωστόσο, ποτέ σε καμία εγκριτική για την ανανέωση του δανείου διαταγή της Δ.Α.Π. να γίνει σχετική αναφορά ή σύσταση στο Κ/μα.

Επί πλέον στο δάνειο σε συν/γμα της Ε..... οι τόκοι από .../...../2000 μέχρι και την/...../01 συνολικού ποσού 78.763.434 δρχ και στο δάνειο της Δ..... οι τόκοι από/...2000 μέχρι και την/.../00 συνολικού ποσού 186.021.431 δρχ αντί να καταβληθούν πριν από κάθε

ανανέωση, όπως προέβλεπαν οι εγκριτικές, για την ανανέωση του δανείου, διαταγές, χρεώθηκαν στην δανειστική καρτέλα.

Η εξόφληση των τόκων από τις δεσμευμένες καταθέσεις και στη συνέχεια η χρέωσή τους στην δανειστική καρτέλα είχε σαν συνέπεια αφενός την μείωση των εξασφαλίσεων με παράλληλη αύξηση των απαιτήσεων και αφετέρου την ανάληψη του συναλλαγματικού κινδύνου από τηνbank και όχι από την δανειολήπτρια εταιρία.

Είναι προφανές ότι τα δάνεια σε συν/γμα δεν έπρεπε να ανανεωθούν από .../.../00 και μετά εφόσον δεν καταβάλλονταν οι δεδουλευμένοι τόκοι. Έγγραφα στοιχεία από τα οποία να αποδεικνύεται ότι η Δ.Α.Π. ήταν ενήμερη για την μη τήρηση της βασικής αυτής προϋπόθεσης δεν υπάρχουν.

Την αποκλειστική ευθύνη για την παρέκκλιση αυτή φέρουν στο Κ/μα Δομοκού ο Δ/ντής του Κ/τος κ. Σ. Ν..... και ο Προϊστάμενος Χορηγήσεων κ. Μ. Λ..... οι οποίοι επικαλούνται προφορικές οδηγίες από Όργανα των Κεντρικών Υπηρεσιών.

Βασικοί κανόνες που αναφέρονται στα δάνεια σε συνάλλαγμα (ΕΔ/95,/2000) δεν ελήφθησαν υπόψη κατά την ανανέωση των δανείων. Ήτοι:

- Ο συναλλαγματικός κίνδυνος αναλαμβάνεται και βαρύνει αποκλειστικά τον πιστούχο.
- Τα δάνεια ανανεώνονται μόνο εφόσον καταβάλλονται οι δεδουλευμένοι τόκοι και υπάρχει ομαλή εξέλιξη των πάσης φύσεως υποχρεώσεων του πελάτη.
- Θέματα έμμεσης αύξησης των Πιστοδοτικών Ορίων και έλλειψης διασφαλίσεων από την μη είσπραξη και την κεφαλαιοποίηση των δεδουλευμένων τόκων και των συναλλαγματικών διαφορών.

Οι συναλλαγματικές διαφορές ουδέποτε κατεβλήθησαν από τούς Φορείς. Κατά τη δραχμοποίηση προέκυψαν συναλλαγματικές διαφορές ποσού 792.930.257 δρχ για την Ε..... και 3.250.209.603 δρχ για τη Δ....., οι οποίες εν τέλει βάρυναν την Τράπεζα αφού αφενός οι Επιχ/σεις αδυνατούσαν να καλύψουν τον συναλλαγματικό κίνδυνο και αφετέρου δεν υπήρχαν επαρκείς εμπράγματα διασφαλίσεις.

Σύμφωνα με την έγγραφη κατάθεση του Προϊστάμενου του Τμήματος Ειδικών Δανειοδοτήσεων κ, Σ....., από το οποίο εκδόθηκαν οι διαταγές της μετατροπής και της ανανέωσης των δανείων σε συν/γ μα, οι παρατάσεις εγκρίνονταν στα πλαίσια κατευθύνσεων του ΓΣΧ (Συν/ση .../.../.../99) λόγω των υψηλών συν/κών διαφορών που είχαν δημιουργηθεί στα δάνεια των πελατών σε ΓΙΕΝ και δεν επαρκούσαν τα καλύμματα για την εξόφλησή τους.

Με την απόφαση στην συνεδρίαση .../.../.../99 του ΓΣΧ εξουσιοδοτήθηκαν οι Δ/νσεις Α.Π. και Γ.Β. να αντιμετωπίζουν περιπτώσεις χρημ/σης όμοιες με αυτή της Κ..... ΑΕ, με τον ίδιο

τρόπο. Δηλαδή να ανανεώνουν δάνεια σε συν/γμα χωρίς τον υπολογισμό συναλλαγματικών διαφορών και με την προϋπόθεση της καταβολής των δεδουλευμένων τόκων της χρημ/σης.

Επισημαίνουμε ωστόσο ότι η απόφαση για την Κ..... προέβλεπε την ανανέωση των δανείων σε συν/γμα μόνο για ένα 3μηνο και την δραχμοποίηση της οφειλής που αποτελούσε το χρηματοοικονομικό άνοιγμα.

Στην προκειμένη περίπτωση η λήξη των δανείων σε συν/γμα ανανεώθηκε 6-7 φορές για 15 και πλέον μήνες συνολικά, χωρίς να δραχμοποιηθεί σε καμία ανανέωση η οφειλή που αποτελούσε το χρηματοοικονομικό άνοιγμα.

Επί πλέον οι τόκοι μέχρι την .../...../00 εξοφλήθηκαν από τις δεσμευμένες καταθέσεις που είχαν εκχωρηθεί στην Τράπεζα για την διασφάλιση των απαιτήσεων της και τέλος από .../...../00 και μετά χρεώθηκαν στην καρτέλα. Είναι χαρακτηριστικό ότι την .../...../99 στην χρημ/ση της Δ..... αν και υπήρχε ήδη χρηματοδοτικό άνοιγμα 3.378.εκατομμυρίων δρχ, μετά την πώληση όλων των αποθεμάτων, ανανεώθηκε το δάνειο σε συν/γμα διαδοχικά μέχρι την/...../2000. Σχετική η αναφορά του Κ/τος Νο/...../99.

Ομοίως και το δάνειο της Ε..... ανανεώθηκε μέχρι την/...../2001 παρά το γεγονός ότι η Ε..... δεν λειτούργησε την περίοδο 99/00 και την .../...../99 είχαν πωληθεί όλα τα ενέχυρα και υπήρχε χρηματοδοτικό άνοιγμα 1.268.εκατομμυρίων δρχ. Σχετική η αναφορά του Κ/τος Νο .../...../.....00. Συμπλ. Συν. Νο 12- Φύλλα 3

Την ευθύνη, για την κατά παρέκκλιση των διαταγών της Τράπεζας διαχείριση των δανείων σε συν/γμα, φέρουν κατά κύριο λόγο οι τελικοί υπογράφωντες τις σχετικές εγκρίσεις και δευτερευόντως οι αρμόδιοι υπάλληλοι της Δ.Α.Π. (Συν/να Νο 38 & 25).

3.2.2 Μετατροπή δεσμευμένων εισπράξεων από την πώληση ενεχύρου βάμβακος σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο-Μετοχικόbank.

Εισπράξεις από την πώληση ενεχύρων προϊόντων ποσού 4.573.000.000 δρχ αντί να μεταφερθούν σε πίστωση των χρηματοδοτήσεων των Επιχ/σεων Δ..... και Ε....., μεταφέρθηκαν από .../...../99 μέχρι/...../2000 σε Αμοιβαία Κεφάλαια, Μετοχικά Εσωτερικού τηςbank.

Η έγκριση για την μετατροπή των εισπράξεων χορηγήθηκε με τα έγγραφα του Τμήματος Ειδικών Δανειοδοτήσεων της Δ/σηςμε αριθμό πρωτ. .../...../1999 & .../...../1999 τα οποία υπογράφονται από τον τότε Υποδιοικητή κ. Π..... και μονογράφονται από τα στελέχη της Δ/σης

- κ. Α. Τ.....
- κ. Κ. Σ.....
- κ. Γ. Λ.....

- κ. Ε. Κ.....

Ο ισχυρισμός των παραπάνω υπαλλήλων ότι οι εγκρίσεις αυτές δόθηκαν στα πλαίσια της υπ' αριθμ. .../.../.../1999 απόφασης του Γ.Σ.Χ δεν είναι ακριβής.

Συγκεκριμένα με την απόφαση αυτή εξουσιοδοτούνταν οι κκ Θ. Τ.....και Κ. Σ..... σε συνεργασία με τον Υποδ/τή κ. Π..... να αξιολογήσουν και ανάλογα να προχωρήσουν στην χορήγηση χρηματοδοτήσεων βάμβακος εσοδ. 99 σε εκκοκκιστικές Επιχ/σεις, μεταξύ των οποίων η Ε..... και η Δ....., που παρουσίαζαν ανοίγματα χρημ/σεων βαμβακιού εσοδ. 98,με βάση τα ισχύοντα στηνbank και εφόσον πληρούνταν προκαθορισμένες από το ΓΣΧ προϋποθέσεις.

Δε δόθηκε επομένως από το ΓΣΧ εξουσιοδότηση για την μεταφορά των ποσών από τις δεσμευμένες καταθέσεις των εταιριών Ε..... και Δ..... που προέρχονταν από την πώληση ενεχύρων προϊόντων στα Μετοχικά Αμοιβαία Κεφάλαια τηςbank.

Η έγκριση επομένως που δόθηκε για την μετατροπή των δεσμευμένων εισπράξεων από την πώληση ενεχύρου βάμβακος σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο-Μετοχικόbank ήταν ενέργεια αντικανονική που δεν προβλέπεται από καμία απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου τηςbank και ούτε είχε δοθεί σχετική εξουσιοδότηση από υπερκείμενο Όργανο της Τράπεζας.

Το αίτημα των εταιριών Δ..... & Ε..... δεν έπρεπε να ικανοποιηθεί αφού τα ποσά που ήταν κατατεθειμένα σε δεσμευμένους λογ/σμούς του Κ/τος ήταν Κεφάλαια τηςbank και όχι των εταιριών, δεδομένου ότι προέρχονταν από την πώληση ενεχύρων στηνbank προϊόντων. Εκκρεμούσε η μεταφορά τους σε πίστωση της χρηματοδότησης γιατί αυτή είχε μετατραπεί σε συνάλλαγμα.

Για το λόγο αυτό είχε χορηγηθεί επιτόκιο στις δεσμευμένες καταθέσεις από την τότε Δ/ση Τραπεζικών Εργασιών.

Επιπλέον η τοποθέτηση των εισπράξεων από την πώληση των ενεχύρων σε Α/Κ ήταν επένδυση υψηλού κινδύνου, αφού το Α/Κ δεν είχε εγγυημένη απόδοση, και η απόφαση ελήφθη σε μια περίοδο που ο γενικός δείκτης του χρηματιστηρίου εμφάνιζε πτωτικές τάσεις.

Η έγκριση και η επιλογή της τοποθέτησης των εισπράξεων εμμέσως μέσω των Αμοιβαίων Κεφαλαίων στο Χρηματιστήριο την συγκεκριμένη χρονική περίοδο εκτός από αντικανονική πράξη, έθετε άμεσα σε κίνδυνο τα συμφέροντα τηςbank και των χρηματοδοτούμενων Επιχ/σεων. Ενδεχομένως η ενέργεια αυτή να εξυπηρετούσε άλλη σκοπιμότητα.

Η μετατροπή των δεσμευμένων εισπράξεων σε Μετοχικά Αμοιβαία Κεφάλαιαbank προκάλεσε ζημία στην Τράπεζα αφενός διότι από την κάθετη πτώση του Χρηματιστηρίου η αρχική αξία των Α/Κ μειώθηκε κατά 56,30% και αφετέρου διότι οι χρηματοδοτήσεις, μη πιστωθείσες με

το ποσό των δεσμευμένων εισπράξεων, προσέλαβαν χαρακτηριστικά έντονης προβληματικότητας, εφόσον όχι μόνο δεν μειώθηκε το οφειλόμενο κεφάλαιο αλλά επιβαρύνθηκε και με αντίστοιχους, μεγάλου μεγέθους, τόκους.

Η καθαρή αξία των μεριδίων των Α/Κ από 4.573.000.000 δρχ., που επενδύθηκαν αρχικά, την .../.../04 έγιναν 1.998.612.222 δρχ, Δηλαδή μειώθηκε κατά 2.574.387.778 δρχ (Μείωση 56,30%).

Οι θέσεις των υπαλλήλων της Δ/σης ότι οι εγκρίσεις της Δ/σης δόθηκαν για δεσμευμένα έναντι της χρηματοδότησης βαμβακιού εσοδείας 1999 ποσά δε γίνονται αποδεκτές από μας για τους παρακάτω λόγους :

- Πράγματι οι εγκρίσεις αναφέρονται σε δεσμευμένα ποσά, έναντι της χρηματοδότησης βαμβακιού εσοδείας 1999. Ωστόσο το αίτημα των Επιχ/σεων ήταν συγκεκριμένο και αναφερόταν στις δεσμευμένες καταθέσεις που υπήρχαν κατά το χρόνο υποβολής των αιτημάτων, δηλαδή στις/10 και .../.../99, και αφορούσαν εισπράξεις από την πώληση βαμβακιού παλαιότερων εσοδειών. Την χρονική αυτή περίοδο αλλά και μεταγενέστερα που εγκρίθηκε η μετατροπή, στις/12 και/.../99, δεν υπήρχαν εισπράξεις έναντι της χρηματοδότησης βαμβακιού εσοδείας 1999. Το στοιχείο αυτό το γνώριζαν πολύ καλά οι αρμόδιοι προαναφερόμενοι υπάλληλοι.

- Η Ε..... την περίοδο 1999/2000 δε λειτούργησε και άρα δεν είχε βαμβάκι εσοδ. 99, η δε Δ..... λειτούργησε μεν αλλά οι περιορισμοί της Ειδικής Δ/γής .../...../.../.../99 στις Χρηματοδοτήσεις (40 χρημ/ση εμπορικής αξίας και το υπόλοιπο 60 να καλύπτεται από τις πωλήσεις των εταιριών), πλέον των περιορισμών της εξόφλησης των παραγωγών σε 30 ημέρες, με κίνδυνο κατάπτωσης των Ε.Ε., δεν άφηναν διαθέσιμα Είναι χαρακτηριστικά τα έγγραφα της ΔΑΠ Νο .../4...../.../.../99 και .../...../.../.../99 που υπογράφονται από τον κ. Γ..... στα οποία τονίζεται ότι όλες οι εισπράξεις από τις πωλήσεις των προϊόντων θα κατατίθενται στον ανέκκλητο λογ/σμό των εταιριών (Δ..... και Ε.....),κάθε δε απόδοση σ'αυτές για την κάλυψη τυχόντων εξόδων θα γίνεται μετά από δική μας έγκριση. Γνώριζαν επομένως τα στελέχη της Δ.Α.Π. και ο κ. Υποδιοικητής ότι δεν υπήρχαν δεσμευμένες εισπράξεις από την πώληση βαμβακιού εσοδ.99.

- Σε αλληπάλληλα έγγραφα του Κ/τος προς τη Δ.Α.Π. γίνεται αναφορά για δεσμευμένες καταθέσεις ή Αμοιβαία Μετοχικάbank ως αντικρίσματα μόνο των χρημ/σεων βάμβακος εσοδ. 98/99. Θα έπρεπε επομένως η Δ.Α.Π. να επισημάνει στο Κ/μα, σε απάντηση των αναφορών αυτών, ότι οι εγκρίσεις της για την μετατροπή σε Α/Κ αφορούσαν δεσμευμένες καταθέσεις από την πώληση βαμβακιού εσοδ. 99, οπότε η

ζημιά θα περιορίζονταν αφού η πτώση του Χρημ/ρίου δεν είχε ακόμα ξεκινήσει.

Ωστόσο, επισημαίνουμε ότι ο Δ/ντής του Κ/τος Δομοκού θα έπρεπε, εφόσον είχε διαπιστώσει ότι οι διαταγές αναφέρονται σε δεσμευμένα ποσά έναντι της χρηματοδότησης βαμβακιού εσοδείας 1999 και όχι παλαιότερων εσοδειών, να ζητήσει έγγραφες διευκρινίσεις. Αυτός αντιθέτως, με υπέρμετρο θα λέγαμε ζήλο, ενέκρινε την μετατροπή εισπράξεων σε Α/Κ διαδοχικά 7 φορές, από ../.../99 μέχρι ../.../00, παρά τις πτωτικές τάσεις του δείκτη του Χρημ/ρίου και την αδυναμία των Ε..... και Δ..... να ξοφλήσουν τους δεδουλευμένους τόκους των δανείων σε συν/γμα.

Είναι προφανές ότι δεν έπρεπε να καταβληθούν προμήθειες & Bonus για την διάθεση των προαναφερομένων μεριδίων Α/Κ στο Προσωπικό του Κ/τος αφού τα ποσά που επενδύθηκαν ήταν Κεφάλαια τηςbank και όχι καταθέσεις των φερόμενων ως δικαιούχων των τίτλων μεριδίων του Α/Κ, δηλαδή της Ε..... και της Δ.....

3.3 Χορήγηση δανείων ποσού 984.252.282 δρχ την/...../2001 για την εξόφληση των τόκων χρηματοδοτήσεων των εταιρειών Ε....., Ε....., Δ.....

Χωρίς έγκριση των Κεντρικών Υπηρεσιών και χωρίς να τηρηθούν οι ελάχιστες προϋποθέσεις και βασικοί κανόνες πιστοδοτήσεων, το Κ/μα χορήγησε την ../.../2001 δάνεια ποσού 984.252.282 δρχ. με τα οποία εξοφλήθηκαν συμψηφιστικά τόκοι χρημ/σεων.

Το Κ/μα ενήργησε στα πλαίσια προφορικών οδηγιών και όχι με βάση τις οδηγίες της Δ/γής ΕΠ Νο ../...../...../.....2001 της Δ/σης Οικ. Υπηρεσιών.

Ο τρόπος υλοποίησης ήταν αντικανονικός, κατά παράβαση πιστωτικών κανόνων και κανόνων διαφάνειας των συναλλαγών, με ενδεχόμενη, εκτός επιβολή κυρώσεων στηνbank από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Οι οδηγίες που δόθηκαν κατά παρέκκλιση της προαναφερόμενης διαταγής και εφαρμόστηκαν από το Κ/μα θα έπρεπε να είναι γραπτές και όχι προφορικές.

4. ΕΙΣΗΓΗΣΗ

4.1 Ευθύνες Υπαλλήλων

Από την εξέταση του θέματος προέκυψαν ευθύνες υπηρεσιακών Οργάνων που με τις πράξεις ή παραλείψεις τους προκάλεσαν ζημιά στην Τράπεζα,.

Σε επίπεδο Κεντρικών Υπηρεσιών οι ευθύνες των Οργάνων αυτών εντοπίζονται:

1. Στην έγκριση για την μετατροπή των δεσμευμένων εισπράξεων από την πώληση ενεχύρου βάμβακος σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο-Μετοχικόbank. (παράγραφος έκθεσης 3.2.2).

Υπεύθυνοι για την πράξη αυτή είναι οι παρακάτω οι οποίοι συνυπέγραψαν τα έγγραφα με τα οποία εγκρίθηκε η μετατροπή των δεσμευμένων εισπράξεων από την πώληση ενεχύρου βάμβακος σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο-Μετοχικόbank :

- Ο τότε Υποδιοικητής κ. Α. Π.....
- Ο κ. Α. Τ.....
- Ο κ. Κ. Σ.....
- Ο κ. Γ. Λ.....
- Η κα Ε. Κ.....

2. Στην έγκριση των παρατάσεων της λήξης των χρηματοδοτήσεων σε συνάλλαγμα μετά την .../...../99, κατά παρέκκλιση βασικών κανόνων που ισχύουν στα δάνεια σε συνάλλαγμα και παρά τη διαπίστωση των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, την πώληση όλων των ενεχύρων προϊόντων και την ανάληψη του συναλλαγματικού κινδύνου από τηνbank από τη μη είσπραξη και κεφαλαιοποίηση των δεδουλευμένων τόκων, των συναλλαγματικών διαφορών και την έλλειψη διασφαλίσεων. (παράγραφος έκθεσης 3.2.1).

Τις παρατάσεις έχουν εγκρίνει:

- Ο τότε Υποδιοικητής κ. Α. Π..... τις παρατάσεις των χρημ/σεων των εταιριών Ε..... και Δ..... από/...../00 μέχρι/...../00.
- Ο κ. Α. Τ..... τις παρατάσεις των χρημ/σεων των εταιριών Ε..... και Δ..... από/...../00 μέχρι .../.../00.
- Ο Διοικητής κ. την παράταση της χρημ/σης σε συνάλλαγμα της Δ..... από/...../99 μέχρι...../...../99

Ευθύνη για τις προαναφερόμενες εγκρίσεις φέρει ο κ. Κ. Σ....., ως ο αρμόδιος Προϊστάμενος του Τμήματος Ειδικών Δαν/σεων της Δ.Α.Π.

Υπόψη των προαναφερομένων προτείνουμε:

A). Να ασκηθεί πειθαρχική δίωξη κατά του Τμημ. Α'(Οικ.) κ. Κ. Σ....., ΑΜ, Υπεύθυνο Λογισμού στη Δ/ση Μεγάλων Πελατών, για τις αντικανονικές πράξεις ή παραλείψεις του, ως αρμοδίου Προϊσταμένου του Τμήματος Ειδικών Δαν/σεων της Δ/σης Αγροτικής Πίστης, που λεπτομερώς περιγράφονται στις παραγράφους 3.2.1 και 3.2.2 της έκθεσης και αποτελούν πειθαρχικά αδικήματα σύμφωνα με το άρθρο του ισχύοντος Οργανισμού της Τράπεζας

B). Να γίνει έγγραφη αυστηρή παρατήρηση στους υπαλλήλους:

- Τμημ. Β' Οικ. κ. Λ. Γ., ΑΜ, Αν/τη Πρ/νο Τμήματος της Δ/σης Επιχ/σεων και
- Τμημ, Α' Οικ. κα Κ. Ε., ΑΜ, Πρ/νΗ Τμήματος της Δ/σης Διοίκησης

Διότι συνυπέγραψαν τα έγγραφα με τα οποία εγκρίθηκε η μετατροπή των δεσμευμένων εισπράξεων από την πώληση ενεχύρου βάμβακος σε

Αμοιβαίο Κεφάλαιο-Μετοχικόbank. (παράγραφος έκθεσης 3.2.2).

Γ). Για τις ευθύνες του Δ/ντή (Γεωπ.) κ. Α. Τ., ΑΜ, Πρ/νου της Δινσης Επιχ/σεων, δεν δυνάμεθα να εισηγηθούμε την πειθαρχική του δίωξη λόγω κατεχόμενου βαθμού. Για το θέμα αυτό να αποφανθεί η Δ/ση Εσωτερικού Ελέγχου.

Δ). Για τις απορρέουσες, ενδεχόμενες, ποινικές ή αστικές ευθύνες του πρώην Υποδ/τή κ. Α. Π..... να αποφανθεί η Δ/ση Νομικών Υπηρεσιών, στην οποία εισηγούμεθα να διαβιβαστεί η έκθεσή μας.

Σε επίπεδο Κ/τος οι ευθύνες των υπαλλήλων εντοπίζονται:

1. Στην μετατροπή των δεσμευμένων εισπράξεων από την πώληση ενεχύρου βάμβακος εσοδείας 1998 σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο-Μετοχικόbank, κατά παρέκκλιση των οδηγιών των εγκριτικών διαταγών που αναφέρονταν στις δεσμευμένες, έναντι της χρημ/σης βαμβακιού εσοδείας 1999, εισπράξεις. (παράγραφος έκθεσης 3.2.2).

2. Στην ανανέωση των δανείων σε συνάλλαγμα κατά παρέκκλιση των εγκριτικών διαταγών που προέβλεπαν ως προϋπόθεση της ανανέωσης, την εξόφληση των δεδουλευμένων τόκων και όχι την χρέωσή τους στις δανειστικές; καρτέλες, (παράγραφος έκθεσης 3.2.1).

3. Στην μη εφαρμογή έγγραφων οδηγιών της Δ.Α.Π. που δόθηκαν στο Κ/μα και αναφέρονταν στην απόδοση ποσών που είχαν εισπραχθεί σε πίστωση του δανείου της συνυπευθυνότητας της Ε....., στα μέτρα διασφάλισης και είσπραξης της απαίτησης αυτής. (παράγραφος έκθεσης 3.1).

Υπόψη των προαναφερομένων προτείνουμε:

Να ασκηθεί πειθαρχική δίωξη κατά των παρακάτω υπαλλήλων:

- Τμημ. Α'(Οικ.) κ. Σ.Ν., ΑΜ, Δ/ντή στο Κ/μα τηςbank, για τις αντικάνονικές πράξεις ή παραλείψεις του που λεπτομερώς περιγράφονται στις παραγράφους 3.1, 3.2.1 και 3.2.2 της έκθεσης και αποτελούν πειθαρχικά αδικήματα σύμφωνα με το άρθρο του ισχύοντος Οργανισμού της Τράπεζας.

- Τμημ. Β'(Οικ.) κ. Μ. Λ., ΑΜ, Πρ/νο του Γραφείου Πιστοδοτήσεων στο Κ/μα τηςbank, για τις αντικανονικές πράξεις ή παραλείψεις τους που λεπτομερώς περιγράφονται στις παραγράφους 3.1 και 3.2.1 της έκθεσης και αποτελούν πειθαρχικά αδικήματα σύμφωνα με το άρθρο 114 του ισχύοντος Οργανισμού της Τράπεζας.

4.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

4.2.1 Από τις πιστοδοτικές; Δ/σεις να εκδοθεί Εγκύκλιος Οδηγία με την οποία θα επισημαίνεται στις Υπηρεσιακές Μονάδες ότι στις χρηματοδοτήσεις που χορηγούνται με διασφάλιση τη σύσταση ενεχύρου στο χρηματοδοτούμενο προϊόν, οι εισπράξεις από την πώληση του ενεχύρου θα μεταφέρονται στο σύνολό τους σε πίστωση του δανείου.

Η απόδοση των εισπράξεων από την πώληση των ενεχύρων θα είναι δυνατή μόνο μετά την εξόφληση όλου του ποσού του δανείου καθώς και των τόκων και των λοιπών εξόδων.

Τυχόν ανάγκες των χρηματοδοτούμενων Επιχ/σεων θα καλύπτονται μόνο μέσω δανεισμού από τα εγκριμένα Π.Ο.

4.2.2 Στην έγκριση για τη χορήγηση δανείων σε συνάλλαγμα ή τη μετατροπή σε συνάλλαγμα οφειλών από δάνεια σε δραχμές να συμπράττει μαζί με τις πιστοδοτικές Δ/νσεις, η Δ/νση Διαθεσίμων που είναι αρμόδια για την έρευνα και τη συνεχή παρακολούθηση της αξιοπιστίας των χωρών των Τραπεζών και των λοιπών χρηματοοικονομικών μονάδων εσωτερικού και εξωτερικού, οι οποίες συμμετέχουν και δραστηριοποιούνται στις κεφαλαιαγορές, καθώς και για την επιμέλεια συλλογής και ανταλλαγής εμπιστευτικών χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

ΜΕ ΤΙΜΗ

Ο ΕΛΕΓΚΤΗΣ

Τ. Ι.

14. ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ επί ζημιογόνων χρηματοδοτήσεων.

Στο παρόν κεφάλαιο παρατίθενται δύο δικαστικές αποφάσεις, ήτοι η υπ. αριθμ. **3699/2016** του Ε' Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, και η υπ. αριθμ. **225/2016** του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Η πρώτη εκδόθηκε στα πλαίσια της ποινικής διαδικασίας και η δεύτερη στα πλαίσια και επ' ευκαιρία αγωγής αποζημίωσης αστικού δικαίου.

1) Αριθμός: 3699/2016

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΗ

ΤΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

(Ε' ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑΤΩΝ)

Δημόσια συνεδρίαση της 12-10-2016 σε συνέχεια της αρχικής συνεδρίασης της 17-9-2014 και των από 2-10-2014, 14-10-2014, 30-10-2014, 18-11-2014, 25-11-2014, 2-12-2014, 9-12-2014, 20-1-2015, 17-2-2015, 19-2-2015, 12-3-2015, 23-3-2015, 7-4-2015, 28-4-2015, 2-6-2015, 4-6-2015, 25-6-2015, 30-6-2015, 10-9-2015, 24-9-2015, 5-10-2015, 3-11-2015, 13-11-2015, 7-12-2015, 18-12-2015, 13-1-2016, 26-1-2016, 5-2-2016, 9-2-2016, 17-2-2016, 22-2-2016, 4-3-2016, 9-3-2016, 22-3-2016, 29-3-2016, 7-4-2016, 22-4-2016, 13-5-2016, 31-5-2016, 10-6-2016, 24-6-2016, 28-6-2016, 29-6-2016, 5-7-2016, 8-9-2016, 13-9-2016, 19-9-2016 και 5-10-2016 συνεδριάσεων

(Παρεμπίπτουσες αποφάσεις 3438/14, 1762/15, 2453/15, 4032/15, 1392/16, 2112/16, 3385/16)

ΣΥΝΘΕΣΗ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ.....

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΙ:

ΠΡΑΞΕΙΣ

1. Απάτη κατά συναυτουργία και κατ' εξακολούθηση με σκοπό οφέλους και απειληθείσα ζημία άνω των 150.000 ευρώ (1ος, 2ος)

2. Ηθική αυτουργία σε απάτη κατά συναυτουργία με σκοπό οφέλους και απειληθείσα ζημία άνω των 150.000 ευρώ (3ος, 4ος, 5ος, 6ος, 7ος, 8ος, 9η, 10ος)

ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΗ

Η συνεδρίαση, έγινε δημόσια, στο ακροατήριο του Δικαστηρίου.....

.....
Η Πρόεδρος εκφώνησε τα ονόματα των κατηγορουμένων,

Στο σημείο αυτό της δίκης εμφανίσθηκε η δικηγόρος Αθηνών Μ..... Ε....., η οποία δήλωσε ότι η Α.Ε., για την εκπροσώπηση της οποίας έχει εξουσιοδοτηθεί, δυνάμει του υπ' αριθμ. από ειδικού πληρεξουσίου, από την συμβολαιογράφο Αθηνών, το οποίο και προσκόμισε, παρίσταται ως πολιτικώς ενάγουσα κατά των παραπάνω κατηγορουμένων για την ηθική βλάβη που υπέστη από την σε βάρος της αξιόποινη πράξη της απάτης κατά συναυτουργία και κατ' εξακολούθηση και της ηθικής αυτουργίας στη παραπάνω πράξη και ζήτησε το ποσό των 44 ευρώ, με επιφύλαξη, εις έκαστον, ως χρηματική της ικανοποίηση, επιφυλασσόμενη να ζητήσει μεγαλύτερο ποσό στα πολιτικά Δικαστήρια. Προσκόμισε δε το με αρ. φύλλου και ημερομηνία ΦΕΚ, το οποίο με πρόταση του Εισαγγελέα και εντολή της Προέδρου αναγνώσθηκε.

Ο Πρόεδρος παράγγειλε στους κατηγορούμενους, να προσέχουν την κατηγορία και την συζήτηση, συγχρόνως δε τους πληροφόρησε ότι έχουν το δικαίωμα να αντιτάξουν στην κατηγορία πλήρη έκθεση των ισχυρισμών τους, καθώς και να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους μετά την εξέταση κάθε μάρτυρα ή την έρευνα οποιουδήποτε άλλου αποδεικτικού μέσου.....

ΑΦΟΥ ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά το άρθρο 386 παρ. 1 ΠΚ, "όποιος με σκοπό να αποκομίσει ο ίδιος ή άλλος παράνομο περιουσιακό όφελος βλάπτει ξένη περιουσία πείθοντας κάποιον σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή με την εν γνώσει παράσταση ψευδών γεγονότων σαν αληθινών ή την αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση αληθινών γεγονότων τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και, αν η ζημία που προξενήθηκε είναι ιδιαίτερα μεγάλη, με

φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών". Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι για την στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της απάτης απαιτούνται: α) σκοπός του δράστη να περιποιήσει στον εαυτό του ή και σε άλλον (τρίτον) παράνομο περιουσιακό όφελος, αδιάφορα αν τελικώς δεν επιτευχθεί το όφελος, β) εν γνώσει παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών ή αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση αληθινών, από την οποία, ως παραγωγό αιτία, παραπλανήθηκε κάποιος και προέβη στην επιζήμια για τον ίδιο ή άλλον πράξη, παράλειψη ή ανοχή. Η παράσταση ψευδών γεγονότων μπορεί να συνίσταται σε οποιαδήποτε ανακοίνωση, δήλωση ή ισχυρισμό στον οποίο υπάρχει ανακριβής απεικόνιση της πραγματικότητας, μπορεί δε να είναι ρητή ή να συνάγεται και συμπερασματικά από τη συμπεριφορά του δράστη, και, γ) βλάβη ξένης περιουσίας, η οποία να τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με τις παραπλανητικές ενέργειες του δράστη. Ως βλάβη νοείται και η χειροτέρευση της περιουσίας, έστω και αν υπάρχει ενεργός αξίωση κατά του δράστη ή τρίτου προς αποκατάσταση της βλάβης. Το έγκλημα της απάτης συντελείται, εφόσον συντρέχουν και τα λοιπά στοιχεία αυτού, με την εν γνώσει παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών ή με αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση αληθινών, εφόσον αυτή υπήρξε η παραγωγός αιτία της παραπλάνησης αυτού που εξαπατήθηκε (ΑΠ 249/2016, ΑΠ 511/2016, ΑΠ 533/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Περαιτέρω, κατά την διάταξη της παρ. 3 του ίδιου άρθρου, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 παρ. 4 του Ν. 2721/1999, η απάτη προσλαμβάνει κακουργηματικό χαρακτήρα και τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών α) β) αν το περιουσιακό όφελος ή η προξενηθείσα ζημία υπερβαίνει συνολικά το ποσό των 25.000.000 δρχ. ή των 73.000 ευρώ και ήδη 120.000 ευρώ (το ποσό των 120.000 ορίστηκε με την παρ. 1 του άρθρου 25 του ν.4055/2012). Κατά το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 1608/1950, περί αυξήσεως των προβλεπομένων για τους καταχραστές του Δημοσίου ποινών, όπως ίσχυε μετά το ν. 1738/1987, στον ένοχο των αδικημάτων που προβλέπονται στα αναγραφόμενα εκεί άρθρα του Ποινικού Κώδικα, μεταξύ των οποίων και απάτη, εφόσον αυτά στρέφονται κατά του Δημοσίου, ή των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ή κατά άλλου νομικού προσώπου από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 263Α ΠΚ και το όφελος που πέτυχε ή επιδίωξε ο δράστης, ή η ζημία που προξενήθηκε ή οπωσδήποτε απειλήθηκε στο Δημόσιο ή στα πιο πάνω νομικά πρόσωπα υπερβαίνει το ποσό των 150.000 Ευρώ, επιβάλλεται ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης και αν συντρέχουν ιδιαίζόντως επιβαρυντικές περιστάσεις, ήτοι ιδίως αν ο ένοχος εξακολούθησε επί μακρό χρόνο την εκτέλεση του εγκλήματος ή το αντικείμενο είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, επιβάλλεται η ποινή της ισόβιας κάθειρξης. Νομικά πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 263 Α ΠΚ και συνεπώς προστατεύονται από την ανωτέρω διάταξη του ν. 1608/1950, υπό την έννοια ότι τα κατ' αυτών διαπραττόμενα

εγκλήματα τιμωρούνται, συντρεχόντων και των λοιπών όρων του ν. 1608/1950, κατά τις διατάξεις του τελευταίου αυτού νόμου, είναι και "οι Τράπεζες που εδρεύουν στην ημεδαπή, κατά το νόμο ή το καταστατικό τους", χωρίς άλλη διάκριση. Επομένως οι ένοχοι των αδικημάτων που προβλέπονται στο ν. 1608/1950, τα οποία τελούνται σε βάρος Τράπεζας από αυτές που εδρεύουν στην ημεδαπή, τιμωρούνται κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού, ο οποίος δεν καθιερώνει διαφορετικά εγκλήματα, αλλά απλώς τιμωρεί αυστηρότερα τον δράστη όταν τα εγκλήματα που παρατίθενται σε αυτόν στρέφονται κατά του Δημοσίου και των λοιπών προσώπων του άρθρου 263 Α ΠΚ. Στην περίπτωση δηλαδή αυτή, που το έγκλημα της απάτης στρέφεται, μεταξύ άλλων και κατά Τράπεζας που εδρεύει στην ημεδαπή και το όφελος ή η ζημία είναι μεγαλύτερη του ποσού των 150.000 ευρώ, αρκεί επιδίωξη οφέλους ή απειλή ζημίας, χωρίς να είναι αναγκαία και η επίτευξη τους και ο υπαίτιος τιμωρείται με (πρόσκαιρη) κάθειρξη, το ανώτατο όριο της οποίας είναι είκοσι έτη (αρθρ. 52 ΠΚ), χωρίς δηλαδή τον περιορισμό, σε σχέση με το ανώτατο όριο ποινής, των δέκα ετών του άρθρου 386 παρ. 3 του ΠΚ., με την συνδρομή δε επιβαρυντικής περίπτωσης, με ισόβια κάθειρξη (ΑΠ 1050/2017, ΑΠ 456/2013, ΑΠ 648/2014 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Κατά το άρθρο δε 16 παρ.2 του νδ 2576/1953 όταν στις περιπτώσεις του άρθρου 1 παρ.1 του ν. 1608/1950 το έγκλημα διαπράχθηκε κατ εξακολούθηση με πολλές μερικότερες πράξεις για τον προσδιορισμό του κατά το άρθρο αυτό οφέλους που επέτυχε η επεδίωξε ο δράστης, η της ζημίας που προκλήθηκε ή απειλήθηκε, καθώς επίσης για τον προσδιορισμό της ζημίας ως ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας, λαμβάνεται υπόψη το περιεχόμενο των μερικότερων πράξεων. Περαιτέρω από τη διάταξη του άρθρου 46 παρ.1 εδ. α' του Π.Κ., η οποία ορίζει ότι "με την ποινή του αυτουργού τιμωρείται επίσης όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να εκτελέσει την άδικη πράξη που διέπραξε", προκύπτει ότι για την ύπαρξη ηθικής αυτουργίας, η οποία έχει παρακολουθηματικό χαρακτήρα, απαιτούνται αντικειμενικώς μεν α) η πρόκληση από τον ηθικό αυτουργό σε κάποιον άλλο της αποφάσεως να διαπράξει ορισμένη αξιόποινη πράξη, η πρόκληση δε αυτή μπορεί να γίνει με οποιοδήποτε τρόπο και μέσο, όπως με συμβουλές, υπόσχεση ή χορήγηση αμοιβής, παραινέσεις, προτροπές (παρακίνηση, παρόρμηση, ενθάρρυνση), πειθώ, φορτικότητα, πίεση, απειλή, εκμετάλλευση οποιασδήποτε πλάνης, πραγματικής ή νομικής ή περί τα παραγωγικά αίτια της βουλήσεως, με τη διέγερση μίσους κατά του θύματος, με την επιβολή λόγω υπηρεσιακής ή άλλης εξαρτήσεως ή την επιρροή προσώπου λόγω της ιδιότητας και της θέσεώς του ή και της σχέσεώς του με το φυσικό αυτουργό κλπ και β) η διάπραξη από τον άλλο της πράξεως αυτής, η οποία συγκροτεί την αντικειμενική υπόσταση ορισμένου εγκλήματος ή τουλάχιστον συνιστά αρχή εκτελέσεως αυτής, υποκειμενικώς δε δόλος του ηθικού αυτουργού, αρκεί

και ενδεχόμενος, δηλαδή ηθελημένη πρόκληση της αποφάσεως για τη διάπραξη από τον άλλο ορισμένης άδικης πράξεως με την γνώση και θέληση ή αποδοχή της συγκεκριμένης εγκληματικής πράξεως χωρίς να είναι αναγκαίος ο καθορισμός της πράξεως αυτής μέχρι λεπτομερειών (ΑΠ 669 /2016, 290/2016 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). , Η σύμβαση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων - Factoring είναι, κατά το άρθρο 1 παρ. 1 του ν.1905/1990, όπως ισχύει μετά την τροποποίηση του με το ν.2367/1995, μια σύμβαση μεταξύ ενός πράκτορα επιχειρηματικών απαιτήσεων, που είναι είτε τράπεζα, είτε ανώνυμη εταιρία, και μίας επιχείρησης - εμπορικής εταιρίας ή και φυσικού προσώπου, που ασχολείται κατ' επάγγελμα με την πώληση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών. Περιεχόμενο της σύμβασης είναι ότι η εταιρία factoring (εφεξής πράκτωρ ή factor) αναλαμβάνει να παρέχει στην επιχείρηση του πελάτη της (εφεξής προμηθευτής), για το διάστημα που συμφωνείται και έναντι αμοιβής, υπηρεσίες σχετικές με την προεξόφληση, την λογιστική και νομική παρακολούθηση, καθώς και την είσπραξη των χρηματικών απαιτήσεων κατά των πελατών της (εφεξής οφειλέτες). Πρόκειται για χρηματοδοτικό μηχανισμό με τον οποίο επιδιώκεται σκοπός χρηματοδοτικός ή διαχειριστικός ή ασφαλιστικός (εγγυητικός), σωρευτικά ή διαζευκτικά, με αντίστοιχες λειτουργίες. Κατά ρητή δε πρόβλεψη του νόμου (άρθρο 1§1 του ν. 1905/1990), η σύμβαση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων καταρτίζεται εγγράφως και το έγγραφο αποτελεί συστατικό τύπο, ενώ η έλλειψη του συνεπάγεται ακυρότητα της σύμβασης. Η σύμβαση που καταρτίζεται μεταξύ του πράκτορα και του προμηθευτή είναι μία "σύμβαση πλαίσιο", με την οποία καθορίζονται οι όροι συνεργασίας των μερών, όπως το είδος του factoring (γνήσιο ή μη γνήσιο, εμφανές ή αφανές), το ανώτατο ποσό (πλαφόν) μέχρι το οποίο δέχεται ο πράκτορας να χρηματοδοτήσει τον προμηθευτή, η αμοιβή και οι προμήθειες του πράκτορα, ο τρόπος με τον οποίο θα γίνεται η εκχώρηση των απαιτήσεων. Η λειτουργία της σύμβασης αυτής επιτελείται με τις εκχωρήσεις των απαιτήσεων του προμηθευτή προς τον πράκτορα και τις πιστώσεις από τον τελευταίο του λογαριασμού του πρώτου με τα αντίστοιχα ποσά, αμέσως μετά την εκχώρηση ή μετά την είσπραξη των απαιτήσεων, ανάλογα με το είδος του factoring, που έχει συμφωνηθεί. Δεδομένου του διαρκούς χαρακτήρα της ενοχής που δημιουργείται με τη σύμβαση factoring, της συνεχούς εκχώρησης απαιτήσεων του προμηθευτή στον πράκτορα και της αντίστοιχης πίστωσης του προμηθευτή με τα ποσά που εισπράττονται ή πρόκειται να εισπραχθούν (ανάλογα με το συμφωνηθέν είδος factoring), μείον αμοιβές, προμήθειες, προεξοφλητικούς τόκους, η εξυπηρέτηση της σύμβασης factoring, γίνεται συνήθως με την τήρηση από τον πράκτορα ενός ανοικτού λογαριασμού στο όνομα του προμηθευτή. Περαιτέρω, η σύμβαση factoring, ως συμβατικό σχήμα που δημιουργήθηκε από την

πράξη, εμφανίζεται στις συναλλαγές με διάφορες μορφές, οι σπουδαιότερες από τις οποίες είναι: α) γνήσιο και μη γνήσιο factoring, β) εμφανές (μη εμπιστευτικό) και αφανές (εμπιστευτικό) γ) factoring με ή χωρίς προεξόφληση και δ) εσωτερικό και διεθνές factoring. Ειδικότερα γνήσιο χαρακτηρίζεται το factoring, όταν ο πράκτορας αγοράζει το σύνολο των υπαρχουσών και μελλουσών απαιτήσεων του προμηθευτή κατά των πελατών του και αναλαμβάνει συγχρόνως τον κίνδυνο μη πληρωμής τους, λόγω αφερεγγυότητας των οφειλετών, ενώ για μη γνήσιο factoring γίνεται λόγος όταν τον κίνδυνο αφερεγγυότητας του οφειλέτη δεν αναλαμβάνει ο πράκτορας, αλλά τον διατηρεί ο προμηθευτής. Εξάλλου, η διάκριση του factoring με ή χωρίς προεξόφληση έχει ως κριτήριο τον χρόνο εξόφλησης των απαιτήσεων από τον πράκτορα προς τον προμηθευτή. Αν ο πράκτορας εξοφλεί τις απαιτήσεις (πιστώνει με το ποσό τους τον λογαριασμό του προμηθευτή), κατά το χρόνο που γίνονται αυτές ληξιπρόθεσμες, δεν υπάρχει προεξόφληση. Αντίθετα, αν η πίστωση του λογαριασμού του προμηθευτή γίνεται αμέσως μετά την εκχώρηση, δηλαδή τη χορήγηση στον πράκτορα αντιγράφων των τιμολογίων ή καταστάσεων με τις εκχωρούμενες αξιώσεις, τότε πρόκειται για σύμβαση factoring με προεξόφληση. (ΑΠ 59/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Στο εμφανές factoring η πρακτορεία αναγγέλλεται εγγράφως από τον πράκτορα ή τον προμηθευτή στον οφειλέτη. Αναγγελία θεωρείται και η έγγραφη γνωστοποίηση στον οφειλέτη της υπάρξεως της συμβάσεως μεταξύ πράκτορα και προμηθευτή, καθώς και η αναγραφή στα προς εξόφληση παραστατικά της ταυτότητας του πράκτορα, μπορεί δε να γίνει με οποιονδήποτε πρόσφορο, κατά τις συναλλαγές έγγραφο τρόπο αρκεί να αποδεικνύεται παραχρήμα (άρθρο 2 παρ.1,2,3, ν. 1905/1990). Στο αφανές ή εμπιστευτικό factoring η εκχώρηση των απαιτήσεων από την πλευρά του προμηθευτή διατηρείται μυστική και δεν ανακοινώνεται στον πελάτη παρά μόνο αν αυτός δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Αυτό γίνεται για να προστατευθεί ο πράκτορας από επισφαλείς πελάτες, ή όταν πρόκειται για πελάτες που δεν αποδέχονται το factoring, δηλ την εκχώρηση των επιχειρηματικών απαιτήσεων. Με την υπ αριθμ. 20/24.11.1999 απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της BANK επετράπη κατ εξαίρεση το αφανές (εμπιστευτικό) factoring, ώστε η είσπραξη των εκχωρημένων τιμολογίων να γίνεται σε περιορισμένο βαθμό και για ορισμένους μόνο πελάτες απευθείας από τον προμηθευτή, χωρίς αναγγελία της εκχωρήσεως στον οφειλέτη. Η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων της BANK, ως μορφή πιστοδοτήσεως, διέπεται από I. Την Νομοθεσία II. Τις Αρχές Πιστοδοτήσεων III. Τους Κανόνες Πιστοδοτήσεων της Τράπεζας (βλ. υπ αριθμ. 181/5.11.2004 Υπηρεσιακή Εγκύκλιο της Δ/σεως Διαχειρίσεως Κινδύνων της BANK) . Σύμφωνα με τους όρους της υπ αριθμ. 115/14.9.1994 Εγκυκλίου της Δ/σεως Α..... Π..... της BANK κάθε

πελάτης που δραστηριοποιείται στον εξωγεωργικό γενικά τομέα της οικονομίας (βιομηχανία, βιοτεχνία, εμπόριο, πλην εμπορίου γεωργικών προϊόντων), έχει ένα πιστοδοτικό όριο, με την έννοια του πλαφόν πίστωσης κεφαλαίου μέσα από το οποίο θα πραγματοποιούνται κάθε χρόνο οι διάφορες βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις του (I.1). Η χρηματοδότηση γίνεται για κεφάλαια κινήσεως πάσης φύσεως (αγορά υλών ή εμπορευμάτων, κάλυψη λειτουργικών εξόδων, εισαγωγές, εξαγωγές κλπ), η δε διασφάλισή της εντός των ορίων του ενιαίου πιστοδοτικού ορίου γίνεται συνολικά ή τμηματικά με εγγραφή υποθήκης, ή ενεχύρου ή με μεταχρονολογημένες επιταγές κλπ. (I.2). Το πιστοδοτικό όριο (Π.Ο.) ισχύει για ένα έτος από την ημερομηνία που θα εγκριθεί και το ύψος του δεν μεταβάλλεται. Τροποποίησή του εντός του έτους είναι δυνατή και δικαιολογείται μόνο στις εξής περιπτώσεις α) όταν κατά τον αρχικό προσδιορισμό του είχε ληφθεί υπόψη μικρότερο αίτημα του πελάτη,β) όταν η επιχείρηση αποδεδειγμένα (από φορολογικά στοιχεία όπως δηλώσεις ΦΠΑ, τιμολόγια κλπ) παρουσιάζει σημαντική αύξηση του κύκλου εργασιών της (τζίρου) στην τρέχουσα περίοδο γ) στην περίπτωση εξαντλήσεως του ΠΟ και μη εξοφλήσεως στην λήξη τους των αποδοθέντων ποσών υπό τους όρους της παρ. 8. Στο τέλος ισχύος του το ΠΟ ανανεώνεται εντός προθεσμίας ενός μηνός, από το όργανο που έχει αρμοδιότητα, είτε παραμένοντας ως έχει είτε αυξημένο, είτε μειωμένο, ανάλογα με τα στοιχεία του οφφέα και την δραστηριότητά του. Για την τροποποίηση ή ανανέωσή του ΠΟ αρμόδιο να αποφασίσει είναι το όργανο στην δικαιοδοσία του οποίου εμπίπτει ποσοτικά το νέο προτεινόμενο ΠΟ (στο σύνολό γου και όχι κατά το ποσό της αύξησης ή της μείωσής του), εκτός από την περίπτωση της παρ. 8, όπου ορίζεται διαφορετικά. Στους πελάτες της Τράπεζας οι οποίοι έχουν αδικαιολόγητες ληξιπρόθεσμες οφειλές, δεν μπορεί να γίνει ανανέωση του ΠΟ παρά μόνο αν εξοφλήσουν τις οφειλές τους. Σε πελάτες, που η καθυστέρηση πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών τους είναι δικαιολογημένη, μπορεί να γίνει ανανέωση του ΠΟ αν αυτό κρίνεται σκόπιμο για την ομαλή λειτουργία της επιχειρήσεώς τους, μόνο από τις κεντρικές υπηρεσίες, κατόπιν προτάσεως του καταστήματος. (5). Για τον προσδιορισμό του ύψους του ΠΟ λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία που αφορούν τον φορέα, ειχείρηση και το αίτημα. Ενδεικτικά λαμβάνονται υπόψη ο ετήσιος κύκλος εργασιών του προηγούμενου χρόνου, τα καθαρά κέρδη της επιχειρήσεως του προηγούμενου χρόνου, οι οφειλές της επιχειρήσεως στην BANK και στις άλλες Τράπεζες, εγκεκριμένα ΠΟ σε άλλες Τράπεζες, η εξέλιξη της επιχειρήσεως τα τρία τελευταία έτη, οι δαπάνες της επιχείρησης τις οποίες δεν δανειοδοτεί η BANK (λ.χ εισφορές ΙΚΑ, οφειλές στο Δημόσιο), οι δαπάνες της επιχειρήσεως που δεν κρίνεται σκόπιμο να δανειοδοτηθούν, κατάλληλότητα και φερεγγυότητα του φορέα, συναλλακτική τάξη,

αποδοτικότητα, διασφαλίσεις, φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα αυτού, τυχόν περιορισμοί ως προς το ύψος της διανειακής ενίσχυσης, ύψος υοβληθέντος αιτήματος (6.α). Ανεξαρτήτως των ανωτέρω το ανώτατο ύψος του ΠΟ για κάθε επιχείρηση δεν μπορεί να ξεπεράσει ποτέ την σχέση: Ετήσιος κύκλος εργασιών προηγούμενου χρόνου , δια του αριθμού των ανακυκλώσεων, μείον το κεφάλαιο κίνησης που μπορεί να καλυφθεί από την επιχείρηση. Λαμβάνεται επίσης υπόψη το ΠΟ όριο που χρησιμοποιεί ήδη η επιχείρηση σε άλλη Τράπεζα, καθώς και η επάρκεια των διασφαλίσεων (6.β). Το ΠΟ λειτουργεί μέσω συμβάσεως ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού με τον πελάτη. Το ποσόν του Πο συμπίπτει εννοιολογικά και αριθμητικά με το ποσόν της συμβάσεως. Η διαφορά τους έγκειται στο ότι ενώ η σύμβαση έχει αόριστη διάρκεια, το ΠΟ έχει ισχύ ενός έτους, στην λήξη του οποίου ανανεώνεται εφόσον το ζητήσει ο πελάτης και υπάρχουν οι προϋποθέσεις (7).

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων κατηγορίας και υπερασπίσεως, τα αναγνωσθέντα έγγραφα και τις απολογίες των κατηγορουμένων αποδείχθηκαν τα εξής: Στα πλαίσια του Ν 1905/90, περί Factoring στην Ελλάδα, ηbank ίδρυσε το Τμήμα Πρακτορείας Επιχειρηματικών Απαιτήσεων (Factoring), το οποίο μέχρι το τέλος του έτους 1994 προσέφερε τις υπηρεσίες του μόνο στον εξαγωγικό τομέα. Από 1/1/1995 προσέφει επιπλέον τις υπηρεσίες του στο εισαγωγικό και εγχώριο Factoring. Η Υπηρεσία Factoring από την ίδρυσή της έως και 30.9.2000 λειτούργησε ως Τμήμα της Δ/σης Τραπεζικών Εργασιών και από 1.10.2000 λειτουργεί ως Υποδ/νση υπαγομένη στην Δ/ση Μεγάλων Πελατών. Δυνάμει της ως άνω υπ' αριθ. 20/24-11-1999 απόφασης του Δ.Σ. τηςbank, τα όρια δικαιοδοσίας των αρμοδίων οργάνων της για την έγκριση δανείων - χορηγήσεων της Υποδ/σης Factoring, καθορίστηκαν ως εξής: α) Για ποσά μέχρι 50.000.000, τότε, δραχμών αρμόδιος ήταν ο προϊστάμενος του Τμήματος Πρακτορείας, Επιχειρηματικών Απαιτήσεων Factoring β) για ποσά μέχρι 100.000.000, τότε, δραχμών αρμόδιος ορίστηκε ο προϊστάμενος της αρμόδιας Δ/σης, γ) για ποσά μέχρι 300.000.000, τότε, δραχμών αρμόδιο ήταν το Συμβούλιο Factoring, δ) για ποσά μέχρι 500.000.000, τότε, δραχμών αρμόδιος ήταν ο δ/ντής του Συμβουλίου Factoring, ε) για ποσά άνω των 500.000.000, τότε, δραχμών εγκαθιδρύθηκε αρμοδιότητα του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων (ΓΣΧ), συντιθέμενο από τον δ/ντή και τους υποδ/τες τηςbank και τους δ/ντές των Δ/σεων. Οι αποφάσεις ενός εκάστου των προαναφερομένων οργάνων, οι οποίες εκδίδονταν μετά από τις αντίστοιχες εισηγήσεις στελεχών της Τράπεζας, δεν υπέκειντο σε έγκριση άλλου ανωτέρω οργάνου. Στα αρμόδια όργανα Πρακτορείας Επιχειρηματικών Απαιτήσεων (Factoring) τηςbank ανήκαν 1) ο Ν. Α. (πρώτος των κατηγορουμένων) ως προϊστάμενος Δ/σης

Τραπεζικών Εργασιών, 2) η Δ. Α. ως μέλος Συμβουλίου Δ/σης Τραπεζικών Εργασιών, 3) ο Γ. Σ. ως υποδ/ντής και μέλος Συμβουλίου Δ/σης Τραπεζικών Εργασιών, 4) ο Ι. Σ. (δεύτερος των κατηγορουμένων) ως τμηματάρχης Α', προϊστάμενος Τμήματος Factoring και μέλος Συμβουλίου Δ/σης Τραπεζικών Εργασιών και 5) ο Σ. Π. ως τμηματάρχης Α', αναπληρωτής προσταμένου του Τμήματος Factoring και βασικός εισηγητής επί αιτημάτων Factoring. Ο πρώτος κατηγορούμενος, Ν. Α., ο οποίος υπηρέτησε στο τμήμα Factoring από .../.../1997 έως .../.../2000, ο δε δεύτερος κατηγορούμενος, Ν. Σ., ο οποίος υπηρέτησε στο αυτό τμήμα από/.../1994 έως .../.../2002, προέβησαν σε εισηγήσεις προς τα μέλη του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων τηςbank 1) για την εταιρεία Κ.....ΑΒ.Ε.Ε., (με τις κατωτέρω αναφερόμενες διακρίσεις), εκδοθεισών αποφάσεων με αριθμό 16/20-4-2000, 17/26-4-2000, 24/21-6-2000 και 14/11-4-2001, 2) για την εταιρεία Β..... Β..... ΑΒ.Ε.Ε., εκδοθεισών αποφάσεων με αριθμό 38/14-9-1999 και 16/20-4-2000, 3) για την εταιρεία Κ..... Π..... ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ ΑΕ., εκδοθείσης απόφασης με αριθμό 41/5-10- 1999, 4) για την εταιρεία Σ..... Η..... Α..... ΑΕ.Β.Ε., εκδοθείσης απόφασης με αριθμό 21/24-5-2000, 5) α) για την εταιρεία Α.... Κ. Γ..... Ε.Π.Ε., εκδοθείσης απόφασης με αριθμό 21/1-6-1999, β) για την εταιρεία Δ..... Κ. Γ..... ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Π.Ε, εκδοθείσης απόφασης με αριθμό 21/1-6-1999, γ) για την εταιρεία Ο.... Λ..... Α.Β.Ε.Ε., εκδοθεισών των αποφάσεων με αριθμό 46/9-11-1999, 24/21-6-2000. Ειδικότερα, δυνάμει της υπ' αριθ. 20/24-11-1999 απόφασης του Δ.Σ. τηςbank, όπως ήδη εκτέθηκε, τα όρια αρμοδιότητας των οργάνων της για την έγκριση χρηματοδοτήσεων - χορηγήσεων της Υποδ/σης Factoring, για ποσά άνω των 500.000.000 τότε δραχμών, εγκαθιδρύθηκε αρμοδιότητα του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων (ΓΣΧ), συντιθέμενο από τον δ/τή και τους υποδ/τές της ανωτέρω Τράπεζας και τους δ/ντές των Δ/σεων. Ο Ν.Α. ήταν προϊστάμενος Δ/σης Τραπεζικών Εργασιών της BANK και ο Ι. Σ. ήταν τμηματάρχης Α', προϊστάμενος Τμήματος Factoring της 20/24-11-1999. Οι δύο ανωτέρω, με τις εισηγήσεις τους, κατόπιν συναπόφασης, προς το Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων τηςbank, με σκοπό να προσπορίσουν παράνομο όφελος στις ανωτέρω εταιρίες που εκπροσωπούσαν οι λοιποί κατ/νοι, εν γνώσει τους παρέστησαν, ψευδώς ενώπιον των μελών του παραπάνω Συμβουλίου για τις προαναφερόμενες εταιρείες, οι οποίες ζητούσαν χρηματοδότηση από τηνbank, ότι τηρήθηκαν οι βασικοί κανόνες χρηματοδότησης Factoring (Ν 1905/90, αποφάσεις του δ.σ. τηςbank, Εγκ. Οδηγίες τηςbank,), ότι δεν υπήρχε κανένας πιστοδοτικός κίνδυνος για τηνbank, ότι υφίσταντο επαρκείς διασφαλίσεις εκ μέρους τους για τις χρηματοδοτήσεις, ότι οι

εταιρείες είχαν μεγάλο κύκλο εργασιών, ότι ήσαν φερέγγυες και βιώσιμες με μεγάλα οικονομικά μεγέθη κατόπιν ελέγχου αυτών, ότι επρόκειτο να υπάρξει εποπτεία από τηνbank, ότι τα προσκομιζόμενα απ' αυτές τιμολόγια ανταποκρίνονταν σε πραγματικές συναλλαγές και προέρχονταν από πελάτες-αγοραστές χωρίς δυσμενή στοιχεία και επρόκειτο να πληρωθούν, ότι για επιταγές που επρόκειτο να εκχωρηθούν στηνbank υπήρχε κάλυψή τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις που αναφέρονται κατωτέρω οι δύο πρώτοι κατηγορούμενοι απέκρυσαν αθεμίτως κρίσιμα στοιχεία για την χρηματοδότηση των εταιριών με αποτέλεσμα το ΓΣΧ τηςbank, να παραπλανηθεί και να δώσει την έγκρισή του για την χρηματοδότηση αυτών. Η αλήθεια δε, είναι ότι οι προαναφερόμενες επιχειρήσεις δεν είχαν μεγάλο κύκλο εργασιών, δεν ήσαν φερέγγυες και βιώσιμες, μη διαθέτουσες επαρκείς διασφαλίσεις για χρηματοδότησής τους, μη έχοντας γίνει έλεγχος προηγουμένως ως προς αυτές για την σύναψη της σύμβασης Factoring μαζί τους, μη τηρηθέντων των βασικών κανόνων χρηματοδότησής Factoring από τηνbank (N 1905/90, αποφάσεις του Δ.Σ. τηςbank, Εγκ. Οδηγίες τηςbank), μη υπάρχουσας ούτε εποπτείας, παρακολούθησης της πορείας των εταιρειών από τηνbank. Οι χρηματοδοτήσεις προς τις παραπάνω εταιρείες αξιολογήθηκαν ως ζημιογόνες για την περιουσία τηςbank, εκδόθηκαν δε τα από 24/12/2004 και 16/7/2004 πορίσματα ελέγχου χρηματοδοτήσεων της Υποδ/σης Factoring τηςbank, που συνέταξαν αντίστοιχα αφ' ενός οι ελεγκτές Λ. Κ., Χ. Β. και Δ. Μ. και αφ' ετέρου οι ελεγκτές Γ. Μ. και Μ. Θ., αναφορικά με τις χρηματοδοτήσεις διαφόρων εταιρειών, οι οποίες υπήρξαν επιζήμιες για την περιουσία της ως άνω Τράπεζας λόγω μη τήρησης βασικών κανόνων της χρηματοδότησης, έλλειψης εποπτείας, παράβλεψης δυσμενών οικονομικών στοιχείων που υποδήλωναν κακή οικονομική κατάσταση, κακή πορεία των εργασιών αυτών και ύπαρξη ανεπαρκών έως μηδενικών εξασφαλίσεων και δη ενυπόθηκων, με αποτέλεσμα να επέλθει και οπωσδήποτε να απειληθεί συνολική περιουσιακή ζημία στηνbank ύψους 17.386.390 ευρώ. Συγκεκριμένα, όσον αφορά στις χρηματοδοτήσεις των εταιρειών «Κ..... Α.Β.Ε.Ε.» με νομίμους εκπροσώπους την Χ. Λ. και Κ. Λ., «Κ.... Π....Α.Ε.» με νόμιμο εκπρόσωπο τον Π.Π., «Β.....Β..... ΑΒΕ.Ε.» με νόμιμο εκπρόσωπο τον Π. Κ., «C..... Η. Α..... Α.Ε.ΒΕ.» με νόμιμο εκπρόσωπο τον Η. Α., «Α..... Κ. Γ..... Ε.ΠΕ.» και «Δ..... Κ. Γ.....Σ ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΠΕ >> και της εταιρίας <<Ο... Λ..... ΑΒΕΕ >> (που προέκυψε από συγχώνευση των δύο πρώτων) με νομίμους εκπροσώπους τους Χ.Δ. και Α.Γ. οι οποίες, αναφερόμενες σε ποσά ανώτερα των 500.000 τότε δραχμών, εγκρίθηκαν με αποφάσεις του ανωτέρω Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων, (ΓΧΣ), μετά από εισήγηση των δύο πρώτων κατηγορουμένων ως στελεχών τηςbank, υπό

την ανωτέρω ιδιότητά τους ο καθένας, οι δε εισηγήσεις τους ήσαν παραπλανητικές, όπως πιο κάτω θα εξηγηθεί για κάθε μία εταιρία και αυτοί είχαν γνώση του ζημιογόνου χαρακτήρα των χρηματοδοτήσεων των εταιριών, ενήργησαν δε με σκοπό να προσπορίσουν παράνομο όφελος στις χρηματοδοτούμενες εταιρίες. Ι) Αναφορικά με την χρηματοδότηση της εταιρίας << Κ..... ΑΒΕΕ >>, με νομίμους εκπροσώπους την Χ.Λ. και τον Κ.Λ. (9ο και 10ο των κατηγορουμένων), από τους οποίους η πρώτη ήταν αντιπρόεδρος του δ.σ. και δ/νων σύμβουλος και ο δεύτερος πρόεδρος του δ.σ., είχε δε αντικείμενο δραστηριότητας τα κλωστουφαντουργικά προϊόντα, το πλαφόν χρηματοδότησης ορίσθηκε σε 2.934.700 Ευρώ και το λογιστικό υπόλοιπο το οποίο συνιστά την ζημία τηςbank ανήλθε σε 2.681.163 Ε, καθόσον εγκρίθηκε αρχικά πιστωτικό όριο (ΠΟ) 300 εκατ. δρχ, το οποίο αυξήθηκε σε 700 εκατ. δρχ με τρεις αποφάσεις του ΓΣΧ υπ αριθμ. 16/20.4.2000,17/26.4.200 και 24/21.6.2000, κατόπιν των από 14.4.2000,25.4.2000 και 21.6.2000 εισηγήσεων αντιστοίχως των δύο πρώτων κατ/νων πλην η χρηματοδότηση της εταιρίας ήταν ανεπίτρεπτη, με αύξηση μάλιστα του πιστοδοτικού ορίου ενόψει της αξίας του κύκλου εργασιών του έτους 1998 που ήταν 1.771 εκ. δραχ., του δείκτη ανακυκλώσεως που ήταν 2,7 και των πιστοδοτικών ορίων που η επιχείρηση είχε σε άλλες Τράπεζες (.....) και ανέρχονταν στο ποσόν των 770 εκ. δραχμων (1771 εκ. δρχ/2.7- 770 εκ. δρχ, βλ. για τον προσδιορισμό του ΠΟ την υπ αριθμ. 115/1994 εγκύκλιο τηςbank). Αναφορικά με την διασφάλιση πιστώσεων πελατείας στην σελίδα 6 παρ. 16 της από 1.3.2000 Εισηγήσεως αναφέρεται ότι αυτή θα γίνει με εγγραφή Β' υποθήκης στο εργοστάσιο της επιχειρήσεως στην Κ..... (κτίρια και γήπεδο). Με βάση το από Μαρτίου του έτους 2001 εκτιμητήριο της Δ.Τ.Ε. η εμπορική αξία του οικοπέδου και των κτιριακών εγκαταστάσεων της εταιρίας χωρίς τον μηχανολογικό εξοπλισμό ανέρχεται στο ποσόν του 1,462 δις δρχ και η διασφαλιστική τους αξία στο ποσόν των 950 εκατ. δρχ. Πλην επειδή στον ισολογισμό εμφανίζεται οφειλή 223 εκατ. δρχ από μεσοπρόθεσμα δάνεια με βάρη υπερ τρίτων (βλ. Εισήγηση από 1.3.2000) η διασφαλιστική αξία των 950 εκατ. δρχ μειώνεται κατά το πόσόν των 312,2 εκατ. δρχ (223 εκατ. δρχ προσαυξημένο κατά 140%, Ε.Ο. 181/2004 σελ.10). Επομένως το ύψος της διασφαλίσεως περιορίζεται στο ποσόν των 637,8 εκατ. δρχ και οποιαδήποτε δανειοδότηση με εμπράγματα εξασφάλιση υποθήκης δεν θα μπορούσε να υπερβαίνει το ποσόν αυτό. Κατά τον χρόνο συντάξεως του πορίσματος των ελεγκτών Γ.Μ. και Μ.Θ. (16.7.2004) υπήρχαν ληξιπρόθεσμα τιμολόγια ύψους 3 εκατ. Ε, γεγονός που εμφανίζει την αδυναμία της επιχειρήσεως να εξυπηρετήσει την χρηματοδότηση. Με την από 11.4.2001 Εισήγηση που υπογράφεται από την Α.Γ. και τον Ι. Σ. (δεύτερο κατηγορούμενο), απορρίφθηκε το αίτημα

της ως άνω εταιρίας για αύξηση του ΠΟ από 700 εκ. δρχ. σε 1.000 εκ δραχμ., ο δε πρώτος κατηγορούμενος, Ν.Λ., δεν συνέπραξε στην κατάρτιση της Εισηγήσεως και δεν έχει συνυπογράψει την Εισήγηση, όμως με το από 11.4.2001 πρακτικό του ΓΣΧ της BANK εγκρίθηκε η ως άνω αύξηση του ΠΟ για διάστημα 6 μηνών με τις αναφερόμενες στο πρακτικό αυτό διασφαλίσεις. Την απόφαση στους κατηγορουμένους Ν.Λ. και Ι..... Σ..... να εισηγηθούν στο ΓΣΧ τηςbank τις ως άνω χρηματοδοτήσεις της εταιρίας Κ..... ΑΒΕΕ, προκάλεσαν με συνεχείς παραινέσεις και προτροπές, οι οποίες δόθηκαν με πειθώ και φορτικότητα στην Αθήνα κατά το χρονικό διάστημα από τον Μάρτιο του έτους 2000 έως τον Ιούνιο του έτους 2000, α) η Χ. Λ. (ενάτη των κατηγορουμένων), β) ο Κ. Λ. (δέκατος των κατηγορουμένων), προκειμένου η εταιρία που εκπροσωπούσαν να αποκομίσει παράνομο περιουσιακό όφελος που υπερβαίνει συνολικά το ποσόν των 120.000 Ε, η ζημία δε που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στην Τράπεζα υπερβαίνει το ποσόν των 150.000 Ε Ε, είναι δε ιδιαίτερος μεγάλης αξίας. Μάλιστα η ενάτη κατηγορουμένη ήλθε σε επαφή με τους πρώτο και δεύτερο των κατηγορουμένων μέσω του Φ..... Δ....., ο οποίος, δυνάμει του από 28.5.1999 ιδιωτικού συμφωνητικού που συνήψε με τον πρώτο των κατηγορουμένων, ως εκπρόσωπο της BANK και ενέκρινε ως μέλος του Συμβουλίου Factoring και ο δεύτερος των κατηγορουμένων, συμφώνησε την υπόδειξη πελατών στο Factoring, έναντι προμηθείας, η δε ενάτη κατηγορουμένη στις 20.10.2000 κατέθεσε στον λογαριασμό του συνεργάτη αυτού το ποσόν των 200 εκ. δρχ (βλ. σελ. 46 του από 16.7.2004 πορίσματος των ελεγκτών Γ. Μπ..... και Μ. Θ.....). ΙΙ) Καθόσον αφορά στην χρηματοδότηση της εταιρίας Κ..... Π..... ΑΕ με αντικείμενο δραστηριότητας την κατασκευή πλαστικών ειδών μίας χρήσεως, με νόμιμο εκπρόσωπο τον Π. Π..... (έκτο των κατ/νων), το πλαφόν χρηματοδότησης ορίσθηκε σε 1.467.351 Ε και το λογιστικό υπόλοιπο που συνιστά την ζημία της BANK, ανήλθε σε 887.326 Ε. Με την από 5.10.1999 θετική εισήγηση των δύο πρώτων κατηγορουμένων εγκρίθηκε από το ΓΣΧ, με την υπ αριθμ. 41/5.10 1999 απόφασή του, ΠΟ 500 εκατ. δραχμές. Οι δύο πρώτοι κατηγορούμενοι που υπέγραψαν την από 5.10.2009 Εισήγηση προς το ΓΣΧ , παρασιώπησαν αθέμιτα υπέρογκα δάνεια της εταιρίας ύψους 875.000.000 δραχμών που είχε λάβει από άλλες Τράπεζες, αλλά περιλήφθηκαν στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της ύψους, για το 1998, 1.941 δις. δραχμών, επίσης δε παρασιώπησαν αθέμιτα την έλλειψη ρευστότητας της εταιρίας, αφού η τελευταία πίστωνε τους πελάτες 247 ημέρες, αλλά πλήρωνε τους προμηθευτές της σε 153 ημέρες. Περαιτέρω οι κατηγορούμενοι παρέστησαν ψευδώς ότι υπήρχε η δυνατότητα διασφαλίσεως της BANK με την εγγραφή υποθήκης σε ακίνητα της εταιρίας, ως ελεύθερα βαρών , χωρίς να έχουν προβεί σε σχετικό έλεγχο στον οποίο αν

προέβαιναν θα αποκαλυπτόταν ότι τα ακίνητα έφεραν βάρη ύψους 195 εκατ. δρχ. Τέλος πρέπει να αναφερθεί ως στοιχείο του δόλου των κατηγορουμένων ότι αυτοί εν γνώσει παρέβλεψαν το γεγονός ότι οι αποδόσεις γίνονταν μετά από προσκόμιση αντιγράφων τιμολογίων, επί των οποίων υπήρχε σφραγίδα εκχωρήσεως, χωρίς να πιστοποιείται ότι οι πελάτες είχαν γνώση της εκχωρήσεως υπέρ της BANK, ούτε έγιναν ειδοποιήσεις του Factoring της BANK προς τους πελάτες ότι οι αντίστοιχες απαιτήσεις είχαν εκχωρηθεί υπέρ της Τράπεζας, παρά τα αντίθετα προβλεπόμενα στον νόμο 1905/1990. Την απόφαση να εισηγηθούν οι κατηγορούμενοι Ν. Α..... και Ι. Σ..... στο ΓΣΧ τηςBANK την ως άνω χρηματοδότηση της εταιρίας Κ..... Π..... ΑΕ, προκάλεσε με συνεχείς παραιτήσεις και προτροπές, οι οποίες δόθηκαν με πειθώ και φορτικότητα στην Αθήνα κατά το χρονικό διάστημα Σεπτεμβρίου - Οκτωβρίου του έτους 1999 ο Π. Π..... (6ος των κατηγορουμένων), προκειμένου η εταιρία που εκπροσωπούσε να αποκομίσει παράνομο περιουσιακό όφελος που υπερβαίνει συνολικά το ποσόν των 120.000 Ε, η ζημία δε που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στην Τράπεζα υπερβαίνει το ποσόν των 150.000 Ε, είναι δε ιδιαίτερος μεγάλης αξίας. ΙΙΙ. Καθόσον αφορά στην χρηματοδότηση της εταιρείας << Β.....Β.....ΑΒΕΕ >>, με αντικείμενο δραστηριότητας την παραγωγή και το εμπόριο κατεψυγμένων προϊόντων ζύμης, με νόμιμο εκπρόσωπο τον Π... Κ..... (7ο των κατ/νων) το πλαφόν χρηματοδότησεως ορίσθηκε στο ποσόν των 2.641.233 Ε και το λογιστικό υπόλοιπο που συνιστούσε την ζημία της BANK ανήλθε στο ποσόν των 2.596.789 Ε. Αρχικώς οι δύο πρώτοι κατηγορούμενοι εισηγήθηκαν, με την από 31.3.2009 εισήγησή τους προς το Συμβούλιο Factoring και εγκρίθηκε με απόφαση του τελευταίου ΠΟ 300 εκατ. δραχμών, το οποίο μετά από δύο διαδοχικές εισηγήσεις των αυτών κατηγορουμένων προς το ΓΣΧ τηςBANK από 14.9.1999 και 14.4.2000 και αντίστοιχες εγκρίσεις του ΓΣΧ αυξήθηκε σε 600 εκατ. δραχμές και εν συνεχεία σε 900 εκατ. δραχμές. Ομως με δεδομένο ότι ο κύκλος εργασιών της εταιρίας γο έτος 1998 ανερχόταν σε 908.708.000 (και όχι σε 1.514.183,719 δραχμές όπως ανέφεραν ψευδώς οι δύο πρώτοι κατηγορούμενοι στην από από 31.3.1999 εισήγησή τους στο Συμβούλιο Factoring, βλ. επομένη από 14,9.1999 εισήγηση αυτών προς το ΓΣΧ), και οι ημέρες εισπράξεως των απαιτήσεων ανέρχονταν σε 84 ημέρες, ο δείκτης ανακυκλώσεως ήταν 4,3 (365 ημ/84ημ) το δικαιούμενο πιστωτικό όριο ανερχόταν σε 211.327.441,86 δρχ. (908.708.000 Ε/ 4,3, βλ. υπ αριθμ. 115/1994 εγκ.bank), και επομένως τόσο η αρχική χρηματοδότηση με 300 εκ. δραχμ., όσο και οι επόμενες διαδοχικές αυξήσεις του ΠΟ σε 600 εκ. δραχμ. και εν συνεχεία σε 900 εκ. δραχμές ήσαν ανεπίτρεπτες ενόψει και του ότι η αύξηση του κύκλου εργασιών το

έτος 1999 ήταν μικρή, αφού ο κύκλος εργασιών κατά το τελευταίο αυτό έτος ανήλθε στο ποσόν των 983.954.000 δραχμ. Περαιτέρω, αναφορικός με τον δόλο των κατηγορουμένων πρέπει να επισημανθεί ότι οι αποδόσεις του ΠΟ των 900 εκατ. δραχμών γίνονταν με προσκόμιση μόνο καρτελών, όπου εμφανίζονταν οι πελάτες της ανωτέρω εταιρείας και τα σημαντικά ποσά που φέρονταν ότι της όφειλαν από αγορές προϊόντων, χωρίς να πιστοποιείται από κάποιο στοιχείο (προσκόμιση τιμολογίων, σφράγιση τους εκχώρησης, επιστολή αγοραστών) ότι οι αντίστοιχες απαιτήσεις είχαν εκχωρηθεί υπέρ της Τράπεζας και είχαν εξασφαλισθεί οι καλύψεις της χρηματοδότησης. Τα ποσά της χρηματοδότησης αποδίδονταν κατά παράβαση των υπ' αριθ. 38/99 και 16/00 εγκριτικών αποφάσεων του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων, οι οποίες όριζαν ότι η χρηματοδότηση θα πραγματοποιείτο, αφού προσκόμιζε ο πελάτης τα τιμολόγια έκδοσης του, τις καρτέλες με τα υπόλοιπα των πελατών, καθώς και επιταγές πελατείας, προϋπόθεση για να γίνει αντίστοιχη προεξόφληση σε ποσοστό 80% και αφού θα προηγείτο δειγματοληπτικός έλεγχος στα τιμολόγια. Μέρος των παραπάνω αποδόσεων (740 εκατ. δρχ. κατά το χρονικό διάστημα από 28/1/00- 25/5/00) πραγματοποιήθηκαν χωρίς καν την προσκόμιση των «καρτελών», αλλά με τις λεγόμενες «υποσχετικές επιστολές», δηλαδή επιστολές της οφειλέτριας εταιρείας, στις οποίες ανέφερε ότι θα προσκόμιζε τιμολόγια-επιταγές προς εκχώρηση. Αποδόσεις με «καρτέλες» πραγματοποιήθηκαν από τον Ι. Σ., ύστερα από σχετική έγκριση του προϊσταμένου Δ/νσης Ν.Α., ο οποίος έθεσε υπογραφή στα σχετικά δελτία έγκρισης καταβολής. Την απόφαση να εισηγηθούν οι κατηγορούμενοι Ν.Α. και Ι. Σ. στο ΓΣΧ τηςbank την ως άνω χρηματοδότηση της εταιρίας Β... Β..... ΑΒΕΕ, προκάλεσε με συνεχείς παραινήσεις και προτροπές, οι οποίες δόθηκαν με πειθώ και φορτικότητα στην Αθήνα κατά το χρονικό διάστημα από τον Σεπτέμβριο του έτους 1999 έως τον Απρίλιο του έτους 2000 ο Π.Κ. (7ος των κατηγορουμένων), προκειμένου η εταιρία που εκπροσωπούσε να αποκομίσει παράνομο περιουσιακό όφελος που υπερβαίνει συνολικά το ποσόν των 120.000 euro, η ζημία δε που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στην Τράπεζα υπερβαίνει το ποσόν των 150.000 E, είναι δε ιδιαίτερος μεγάλης αξίας.

IV). Ως προς την χρηματοδότηση της εταιρίας << C..... Η. Α..... ΑΕΒΕ >>, με αντικείμενο την κατασκευή ασημικών ειδών (κοσμήματα, εικόνες) και νόμιμο εκπρόσωπο τον Η.Α., (3ο των κατ/νων) το πλαφόν χρηματοδότησης ορίσθηκε σε 2.054.292 euro ενώ το λογιστικό υπόλοιπο, που συνιστά την ζημία τηςbank ανήλθε σε 1.978.101 E. Με την υπ αριθμ. 21/24.5.2000 απόφαση του ΓΣΧ τηςbank εγκρίθηκε πιστωτικό όριο 700 εκατ. δραχ (2.054.292), κατόπιν της από 24.5.2000 εισηγήσεως των δύο πρώτων κατ/νων. Οι τελευταίοι αναφέρουν στην εισήγησή τους (2.5) την ύπαρξη δύο

διαμαρτυρημένων συναλλαγματικών ύψους 240.000 δραχ. που αφορούν στο έτος 1997, αλλά απέκρυψαν αθεμίτως δυσμενή στοιχεία εις βάρος της εταιρίας και του ως άνω εκπροσώπου της ήτοι 5 προγράμματα πλειστηριασμών, 10 δ/γές πληρωμής, 9 απλήρωτες συναλλαγματικές, 2 ακάλυπτες επιταγές. Το έτος 1999 ο κύκλος εργασιών της εταιρίας ανερχόταν σε 1.206.711.000 δραχμές και ο κύκλος κυκλοφοριακής ταχύτητας των απαιτήσεων ήταν 90 ημέρες, επομένως ο δείκτης ανακυκλώσεως ήταν 4 (365 ημέρες/ 90 ημέρες), το δε ΠΟ ανερχόταν σε 301.677.750 δραχμ (1.206.711.000/4, βλ. υπ αριθ. 115/1994 Εγκύκλιο τηςbank) και επομένως η χρηματοδότησή της με 700 εκατ. δραχμές ήταν ανεπίτρεπτη, χωρίς μάλιστα να συνυπολογίζονται τα ΠΟ που είχε σε άλλες τράπεζες και έκανε χρήση (.....bank 100 εκατ. δραχμ.,bank 50 εκατ. δρχ,bank 500 εκατ δραχμές). Οι κατ/νοι ε γνώριζαν το ανεπίτρεπτο της χρηματοδοτήσεως και το απέκρυψαν αθεμίτως. Περαιτέρω οι κατ/νοι απέκρυψαν αθεμίτως το προτεινόμενο από την Τράπεζα Πληροφοριών ICAP ΑΕ ΠΟ των 48 εκατ. δραχμών, ενώ στο συνημμένο στην εισήγηση << φύλλο εργασίας αντισυμβαλλομένου >> εμφανιζόταν ως κάλυψη της χρηματοδοτήσεως, αξίας 849 εκατ. δρχ, το Factoring εσωτ. με ασφαλιστική κάλυψη , καθώς και η ασφαλιστική κάλυψη πιστώσεων, που όμως δεν υφίστατο ούτε έλαβε χώρα. Αναφορικά με την αξία του ακινήτου εμβαδού 9.900 τμ, κειμένου στο Κρυονέρι Αττικής, ιδιοκτησίας του κατ/νου κατά ποσοστό ½ εξ αδιαιρέτου, το οποίο ο τελευταίος προσέφερε προς ασφάλεια της πιστοδοτήσεως, αυτή είναι υπερεκτιμημένη, διότι στην εισήγησή τους οι κατ/νοι αναφέρουν ότι αυτή ανέρχεται σε 700 εκατ. δραχμ. (2.054,292 euro) πλην στην από 2.5.2001 έκθεση εκτιμήσεως της Δ/νσεως Τεχνικών Εργων τηςbank αναφέρεται ότι ανέρχεται σε 167 εκατ. δρχ, στην από 9.2.2004 εκτίμηση της ίδια δ/νσεως η αξία ευχερούς διαθέσεως αυτού αναφέρεται ότι ανέρχεται σε 1.383.000 euro, τελικώς δε το ακίνητο, όπως προκύπτει από την υπ αριθμ. 5133/2010 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, εκπλειστηριάσθηκε σε δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό στις 25.5.2005 και επιτεύχθηκε πλειστηρίασμα ύψους 1.350.000 ευρώ. Τέλος αναφορικά με τον δόλο των κατηγορουμένων (αφού τα κατωτέρω αναφερόμενα περιστατικά αφορούν σε χρόνο μεταγενέστερο της εισηγήσεως), κατά το χρονικό διάστημα από 8.6.2000 έως 25.7.2000 έγιναν 9 αποδόσεις και εκταμιεύθηκαν 593,8 εκατ. δρχ. Οι αποδόσεις αυτές έγιναν με την προσκόμιση μόνο καρτελλών, όπου εμφανίζονται οι πελάτες της εταιρίας και τα οφειλόμενα από αυτούς ποσά, χωρίς να πιστοποιείται με την προσκόμιση τιμολογίων (με σφραγίδα εκχωρήσεως), ότι οι αντίστοιχες απαιτήσεις είχαν εκχωρηθεί υπερ της Τράπεζας και είχαν εξασφαλισθεί οι καλύψεις της χρηματοδοτήσεως, ενώ δειγματοληπτικός έλεγχος τιμολογίων δεν έγινε ποτέ. Την απόφαση να εισηγηθούν οι κατηγορούμενοι Ν.Α. και Ι.

Σ. στο ΓΣΧ τηςbank την ως άνω χρηματοδότηση της εταιρίας << C..... Η. Α..... ABEE >>, προκάλεσε με συνεχείς παραινήσεις και προτροπές, οι οποίες δόθηκαν με πειθώ και φορτικότητα στην Αθήνα τον Μάιο του έτους 2000, ο Η.Α. (3ος των κατηγορουμένων), προκειμένου η εταιρία που εκπροσωπούσε να αποκομίσει παράνομο περιουσιακό όφελος που υπερβαίνει συνολικά το ποσόν των 120.000 ευρώ, η ζημία που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στην Τράπεζα υπερβαίνει το ποσόν των 150.000 ευρώ, είναι δε ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας.

V. Ως προς την χρηματοδότηση των εταιριών << Α..... Κ. Γ..... ΕΠΕ >> και <<Δ..... Γ..... ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΠΕ>> με αντικείμενο δραστηριότητας την κατασκευή, εισαγωγή και το χονδρικό εμπόριο γυναικείων ενδυμάτων και νομίμους εκπροσώπους τους Χ.Δ. και Α. Γ. (8ο, 4ο και 5ο των κατ/νων) στο παραπεμπτικό υπ αριθμ. 1448/2013 βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών αναφέρονται επί λέξει τα εξής (φύλλο 116 επ). << Με την από 1/6/1999 εισήγηση του Ν. . και Ι.Σ., υπό την ανωτέρω ιδιότητά τους, εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Χορηγήσεων της Τράπεζας η χρηματοδότηση της εταιρείας «Α..... Κ. Γ..... Ε.Π.Ε.» για ποσόν ύψους 1.200 εκατ. δρχ., ενώ για την υλοποίηση των παραπάνω υπογράφηκε η από 8/6/1999 Σύμβαση Πρακτορείας Επιχειρηματικών Απαιτήσεων για εγχώριο Factoring, ποσού 1.200 εκατ. δρχ. ή 3,521.64. Την 1/6/1999 εγκρίθηκε από το ως άνω Συμβούλιο Χορηγήσεων της Τράπεζας η χρηματοδότηση της εταιρείας «Δ..... Κ. Γ..... ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Π.Ε.», για ποσόν ύψους 800 εκατ. δρχ., ενώ για την υλοποίηση των παραπάνω, υπογράφηκε η από 8/6/1999 Σύμβαση Πρακτορείας Επιχειρηματικών Απαιτήσεων για εγχώριο Factoring, ποσού 800 εκατ. δρχ. ή 2.347.760 ευρώ μεταξύ των εκπρόσωπων τηςbank και των διαχειριστών - νόμιμων εκπροσώπων της εταιρείας που, ταυτόχρονα, συνυπέγραψαν την σύμβαση ως εγγυητές (...) Ειδικότερα όσον αφορά την εταιρεία «Α..... Κ. Γ..... Ε.Π.Ε.», από το πιστοδοτικό όριο των 3.521,60 εκατ. ευρώ εκταμιεύτηκε ποσό 2.008 εκατ. ευρώ. Η συνολική αυτή εκταμίευση πραγματοποιήθηκε μέσα σε διάστημα ενός μηνός (14/6/1999-14/7/1999) με τρεις (3) μερικές αποδόσεις χρηματοδοτήσεων. Από την αρχική εκταμίευση (την 14/6/1999) ύψους 522.377 ευρώ, ποσό ύψους 366.840 ευρώ χρησιμοποιήθηκε για να πιστωθεί λογαριασμός χρηματοδότησης ή κατάθεσης της εταιρείας ή των εταίρων αυτής στην Τράπεζα, Κατ/μα Ν. Ιωνίας. Το ποσό της εκταμίευσης της 14/7/1999, ύψους 880.410 ευρώ, μεταφέρθηκε στην BANK, Κατ/μα Ν. Ιωνίας, για τον ίδιο σκοπό. Στο όνομα της εταιρείας είχε ανοιχθεί λογαριασμός όψεως με χορήγηση μπλοκ επιταγών για χρήση του προϊόντος της χρηματοδότησης. Ο λογαριασμός όψεως κινήθηκε έως και το πρώτο τρίμηνο του έτους 2000 και σε βάρος του

σύρθηκαν επιταγές ύψους έως 8 εκατ. δρχ.. Η πίστωση του λογαριασμού χρηματοδότησης της ως άνω εταιρείας πραγματοποιείται με κατάθεση μετρητών από την ίδια την εταιρεία και όχι από το προϊόν της τακτοποίησης-εξόφλησης από τους πελάτες-αγοραστές των εκχωρηθέντων τιμολογίων-απαιτήσεων. Ο λογαριασμός εξοφλήθηκε την 3/7/2000 με το προϊόν της χρηματοδότησης της εταιρείας Ο... Λ..... Α.Β.Ε.Ε., που είναι η εταιρεία που απορρόφησε την παραπάνω Ε.Π.Ε. Η καταβολή για την ολοσχερή εξόφληση του λογαριασμού ήταν ύψους 1.037.262 ευρώ. Δεδομένου ότι η τελευταία εκταμίευση πραγματοποιήθηκε την 14/7/1999 και ότι η λήξη των απαιτήσεων ήταν μέχρι 8 μήνες, η καταβολή της ολοσχερούς εξόφλησης του λογαριασμού αφορούσε την εξόφληση-τακτοποίηση εκχωρηθέντων απαιτήσεων, που είχαν καταστεί ληξιπρόθεσμες από 14/3/2000 και ενωρίτερα. Όσον αφορά την εταιρεία «Δ..... Κ. Γ..... ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Π.Ε.», από το πιστωτικό όριο των 2.347,76 εκατ. ευρώ εκταμιεύθηκε συνολικά ποσόν 2.441 εκατ. ευρώ, σε χρονικό διάστημα ενός (1) μηνός, από 14/6/1999 έως 14/7/1999, με τρεις τμηματικές αποδόσεις. Από τον λογαριασμό όψεως της ανωτέρω εταιρείας, που ανοίχθηκε για την χρήση του προϊόντος της χρηματοδότησης, που αφορούσε κεφάλαιο κίνησης, έγινε μεταφορά ποσών μεγάλου ύψους (167,50 και 300 εκατ. δρχ.) σε συνεργαζόμενες άλλες Τράπεζες, για την πίστωση λογαριασμών δανείων ή και καταθέσεων της ανωτέρω εταιρείας ή και των μετόχων της, ενώ οι υπόλοιπες κινήσεις του λογαριασμού όψεως αφορούσαν σε εξοφλήσεις επιταγών, ύψους μέχρι 8 εκατ. δρχ. Η πίστωση του λογαριασμού χρηματοδότησης της εταιρείας πραγματοποιείται με κατάθεση μετρητών από την ίδια την εταιρεία και όχι από το προϊόν της τακτοποίησης-εξόφλησης από τους πελάτες-αγοραστές των εκχωρηθέντων τιμολογίων-απαιτήσεων. Μεταφέρθηκαν ποσά από τον λογαριασμό χρηματοδότησης της εταιρείας «Ο... Λ..... Α.Β.Ε.Ε.» σε πίστωση του λογαριασμού της εταιρείας «Δ..... Κ. Γ..... Ε.Π.Ε.». Οι πιστώσεις του λογαριασμού χρηματοδότησης της παραπάνω εταιρείας την 12/5/2000, 9/6/2000 και 12/6/2000 πραγματοποιήθηκαν από το προϊόν εκταμίευσης της χρηματοδότησης της εταιρείας «Ο... Λ..... Α.Β.Ε.Ε.». Ο λογαριασμός χρηματοδότησης της εταιρείας «Δ..... Κ. Γ..... ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Π.Ε.» εξοφλήθηκε ολοσχερώς την 3/7/2000, με καταβολή ύψους 273.366 ευρώ που προερχόταν από το προϊόν της χρηματοδότησης της εταιρείας «Ο... Λ..... Α.Β.Ε.Ε.» Στο ως άνω κείμενο του βουλεύματος που αφορά στην χρηματοδότηση των εταιριών << Α..... Κ. Γ..... ΕΠΕ >> και <<Δ..... Κ. Γ..... ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΠΕ>>, γίνεται διηγηματική αναφορά στην εξέλιξη της χρηματοδοτήσεως αυτών, χωρίς την παράθεση περιστατικών, που συγκροτούν το έγκλημα της απάτης σε βαθμό κακουργήματος κατά συναυτουργία και κατ' εξακολούθηση εις βάρος τηςbank με

προκληθείσα και οπωδήποτε απειληθείσα ζημία άνω των 120.000 ευρώ και 150.000 €, με τις επιβαρυντικές περιστάσεις της επί μακρό χρόνο τελέσεως και της ζημίας ιδιαίτερος μεγάλης αξίας (άρθρα 386 παρ. 3 εδ β, ΠΚ, 1 ν. 1608/1950), αφού, πρωτίστως, δεν γίνεται μνεία συγκεκριμένων πράξεων εξαπατήσεως με τους τρεις εννοιολογικώς μη ταυτιζόμενους τρόπους του άρθρου 386 παρ. 1 ΠΚ και επομένως χωρίς να αποδίδεται κατηγορία σε βάρος των κατηγορουμένων ως συναυτουργών Ν.Α. και Ι. Σ. (πρώτου και δευτέρου των κατ/νων) και παρεπομένως και κατά των φερομένων ως ηθικών αυτουργών (Δ. Γ., Α. Γ. και Χ. Γ. (4ου, 5ου και 8ου των κατ/νων αντιστοίχως).

VI. Η εταιρία « Ο..... Λ.....ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΝΔΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΣΕΩΣ εκπροσωπούμενη από τους Χ. Γ., Δ. Γ. και Α. Γ. (8°,4° και 5° των κατ/νων) συστάθηκε με το υπ αριθμ./22.4.1999 συμβόλαιο της συμβ/φου Πειραιώς και καταχωρίστηκε στο μητρώο ανωνύμων εταιριών (ΜΑΕ) με αριθμό μητρώου (ΑΜ) (ΦΕΚ/.../.../1999 τ. ΑΕ και ΕΠΕ), προέκυψε δε με συγχώνευση δι απορροφήσεως των εταιριών « Α..... Γ.....ΕΠΕ » και « Δ..... Γ..... ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΠΕ ». Η εταιρία χρηματοδοτήθηκε με αύξηση του ΠΟ από 2 δις δρχ. σε 3 δις δρχ, κατόπιν της από 9.11.1999 εισηγήσεως των δύο πρώτων κατ/νων προς το ΓΣΧ, με την υπ αριθμ. 46/9.11.1999 απόφαση του ΓΣΧ. Ακολούθως με την υπ αριθμ. 24/21.6.2000 απόφαση του ΓΣΧ το ΠΟ αυξήθηκε από το ποσόν των 3 δις στο ποσόν των 3,5 δις, κατόπιν της από 21.6.2000 εισηγήσεως των αυτών κατ/νων. Στην πρώτη από τις ως άνω εισηγήσεις αναφέρεται αναληθώς ότι η εταιρία Ο..... Λ..... ΑΒΕΕ ιδρύθηκε το έτος 1998, ενώ ιδρύθηκε τον Ιούνιο του έτους 1999, όπως αναφέρεται ανωτέρω. Στην ίδια εισήγηση εξωραϊζεται η εικόνα της επιχειρήσεως με την αναφορά ότι έως 21.12.1999 ο κύκλος εργασιών αυτής θα ανέλθει στο ποσόν των 5 δις. Περαιτέρω οι κατ/νοι ανεπιτρέπτως εισηγήθηκαν με τις ως άνω εισηγήσεις τους την αύξηση του ΠΟ από 2 δις σε 3 δις και στην συνέχεια σε 3,5 δις, διότι τα υπάρχοντα ΠΟ στις άλλες τράπεζες και στην BANK συνολικού ύψους 4.380 εκατ. δρχ. (1.380 εκατ. δρχ και 3.000 εκατ. δρχ αντιστοίχως) υπερκάλυπταν τον κύκλο εργασιών της εταιρίας του έτους 1999 που ανερχόταν σε 4.072 εκατ. δρχ. Εξ άλλου η εταιρία αξιολογήθηκε και κατατάχθηκε στην Α' κατηγορία , ενώ σύμφωνα με το από 8.4.2002 πληροφοριακό δελτίο της ICAP η πιστωτική κατάταξη της εταιρίας στην δική της κλίμακα για τα έτη 1999 και 2000 ήταν στις κατηγορίες Ε και D αντιστοίχως. Η εταιρία είχε δυσμενή εξέλιξη η οποία καταφαίνεται από το γεγονός ότι οι εκχωρηθείσες απαιτήσεις με λογιστικό 2.6.2004, ενέρχονταν στο ύψος των 12.245.799 euro, εκ των οποίων οι ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις ήσαν 11.078.765 euro, με καθυστέρηση από 90 έως 258 ημέρες. Στις 30.4.2004 ο βραχυπρόθεσμος

δανεισμός της στις άλλες τράπεζες ανερχόταν σε 7.773.081 euro, με συνολικά ΠΟ ύψους 12.240.000Ε. Τα υπόλοιπα των δανείων στις 12 δανείστριες τράπεζες,πληνbank, ήσαν ενήμερα, σύμφωνα με την εταιρία, πλην υπολοίπου ύψους 228.314 euro. Οι μεταχρονολογημένες επιταγές, με λήξη έως 31.7.2004 για την κάλυψη ληξιπορθέσμων απαιτήσεων ανέρχονταν σε 2,992.400 euro . Μετά την παύση της πρακτικής της αντικατάστασης των μεταχρονολογημένων επιταγών, το πρόβλημα της ρευστότητας έγγινε οξύτατο. Από 10.6.2004 οι εκπρόσωποι της εταιρίας εμφανίζονταν να βαρύνονται με μεγάλο αριθμό ακάλυπτων επιταγών. Ο αριθμός των ακάλυπτων επιταγών ανερχόταν σε 65, συνολικού ποσού 2.091.831 euro. Η συνολική ζημία που προκλήθηκε στηνbank ανέρχεται σε τουλάχιστον 9.243.011 euro (βλ. από 16.7.2004 έκθεση ελεγκτών Γ. Μ., Μ. Θ. σελ. 9 επ. και ιδίως σελ. 16) Με τις ως άνω εισηγησεις τους οι δύο πρώτοι κατ/νοι αποσκοπούσαν να προσπορίσουν παράνομο περιουσιακό όφελος στην εταιρία που εκπροσωπούσαν οι ως άνω κατ/νοι, η τέλεση της πράξεώς τους εξακολούθησε επί μακρό χρόνο η ζημία δε προκλήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στηνbank είναι ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας , υπερβαίνουσα το ποσον των 120.000 euro και 150.000 euro. Ο Δ. Γ. (4ος των κατηγορουμένων), προκάλεσε με συνεχείς παραινήσεις και προτροπές, οι οποίες δόθηκαν με πειθώ και φορτικότητα στην Αθήνα από τον Νοέμβριο του έτους 1999 έως τον Ιούνιο του έτους 2000 την απόφαση να εισηγηθούν οι κατηγορούμενοι Ν.Α. και Ι. Σ. στο ΓΣΧ τηςbank την ως άνω χρηματοδότηση της εταιρίας <<Ο..... L..... ABEE >>, προκειμένου η εταιρία που εκπροσωπούσε να αποκομίσει παράνομο περιουσιακό όφελος που υπερβαίνει συνολικά το ποσόν των 120.000 ευρώ και 150.000 ευρώ, η δε ζημία που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στην Τράπεζα υπερβαίνει το ποσόν των 150.000 euro και είναι ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας. Ο Α. Γ.....(5ος των κατηγορουμένων), προκάλεσε με συνεχείς παραινήσεις και προτροπές, οι οποίες δόθηκαν με πειθώ και φορτικότητα στην Αθήνα από τον Νοέμβριο του έτους 1999 έως τον Ιούνιο του έτους 2000 την απόφαση να εισηγηθούν οι κατηγορούμενοι Ν. Α..... και Ι. Σ..... στο ΓΣΧ της bank την ως άνω χρηματοδότηση της εταιρίας <<Ο..... L..... ABEE>>, προκειμένου η εταιρία που εκπροσωπούσε να αποκομίσει παράνομο περιουσιακό όφελος που υπερβαίνει συνολικά το ποσόν των 120.000 euro και 150.000 euro, η δε ζημία που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στην Τράπεζα υπερβαίνει το ποσόν των 150.000 euro και είναι ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας. Ο Χ.Γ. (8ος των κατηγορουμένων), προκάλεσε με συνεχείς παραινήσεις και προτροπές, οι οποίες δόθηκαν με πειθώ και φορτικότητα στην Αθήνα από τον Νοέμβριο του έτους 1999 έως τον Ιούνιο του έτους 2000 την απόφαση να εισηγηθούν οι κατηγορούμενοι Ν.Α. και Ι. Σ. στο

ΓΣΧ τηςbank την ως άνω χρηματοδότηση της εταιρίας << Ο..... Λ..... ΑΒΕΕ >>, προκειμένου η εταιρία που εκπροσωπούσε να αποκομίσει παράνομο περιουσιακό όφελος που υπερβαίνει συνολικά το ποσόν των 120.000 euro και 150.000 euro, η δε ζημία που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στην Τράπεζα υπερβαίνει το ποσόν των 150.000 euro και είναι ιδιαίτερος μεγάλης αξίας. Ο προϊστάμενος της Υποδ/σης Διαχειρίσεως Κινδύνων τηςbank Κ.Χ. στο από 18.11.1999 ενημερωτικό του σημείωμα Νο 18 για τον Διοικητή τηςbank με θέμα << Εισηγήσεις Τμήματος Factoring στο ΓΣΧ >> επεσήμανε ότι οι εισηγήσεις από το εν λόγω τμήμα δεν ήσαν επαρκώς τεκμηριωμένες και εμφάνιζαν μία ευνοϊκή αποτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών (κλιμακες διαβαθμίσεως συνήθως Α και σπανίως Β), παρατηρούσε δε ότι οι εισηγήσεις για πελάτες που είχε συστήσει ο συνεργάτης της bank Φ.Δ. δεν συντάσσονταν από το Τμήμα Factoring αλλά από το γραφείο του, με κίνδυνο για τα συμφέροντα της Τράπεζας, λόγω του αυξημένου λειτουργικού και πιστωτικού κινδύνου που αναλάμβανε ηbank, αφού τα συμφέροντα του Φ.Δ., ο οποίος αμοιβόταν με προμήθεια, εξυπηρετούνταν με την ικανοποίηση όσο το δυνατόν περισσότερων και όσο το δυνατόν μεγαλύτερου ύψους αιτημάτων πελατών του. Στην επιστολή αυτή απάντησε ο πρώτος κατηγορούμενος με την από 7.12.1999 επιστολή του προς τον Διοικητή τηςbank, με την οποία αρνήθηκε το ατεκμηρίωτο των εισηγήσεων του Τμήματος Factoring και ότι σε αυτές γινόταν ευνοϊκή αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών. Τέλος η προϊσταμένη λογιστηρίου του καταστήματος τηςbank Κ.Ο. με την από 28.11.2004 επιστολή της προς τους ελεγκτές Λ. Κ., Χ. Β. και Δ.Μ. επεσήμανε ότι η επιλογή πελατών εκ μέρους του Φ. Δ. ήταν επιζήμια για τηνbank, διότι οι προτεινόμενοι από αυτόν πελάτες, ήσαν στα πρόθυρα της πτωχεύσεως και προκειμένου να χρηματοδοτηθούν ήσαν διατεθειμένοι να πληρώσουν οποιοδήποτε ποσόν προμήθειας. Το δικαστήριο επισημαίνει ότι το ΓΣΧ τηςbank, κατά την εξέταση των εισηγήσεων των δύο πρώτων κατ/νων, παρά την τις γνώσεις και την εμπειρία των μελών του, δεν διέγνωσε τις σοβαρές ελλειψεις και τα ελαττώματα των εισηγήσεων, επίσης παρά τις εγγραφές παρατηρήσεις της Υποδ/σεως Διαχειρίσεως Κινδύνων τηςbank για αδυναμίες και προβλήματα στην λειτουργία του Factoring, των οποίων έλαβε γνώση, δεν ενήργησε αποτελεσματικά ώστε να εντιμετωπισθούν και να επιλυθούν τα προβλήματα. Ομως η ανεπαρκής αντιμετώπιση της δυσλειτουργίας του τμήματος Factoring από το ΓΣΧ δεν αναιρεί την ποινική ευθύνη των κατ/νων. Κατ ακολουθία των εκτεθέντων πρέπει:

Α.Ι. α) Να κηρυχθούν αθώοι οι πρώτος και δεύτερος των κατ/νων (Ν. Λ. και Ι. Σ.), της κατηγορίας για την πράξη της απάτης κατά συναυτουργία

και κατ' εξακολούθηση εις βάρος τράπεζας που εδρεύει στην ημεδαπή, το δε περιουσιακό όφελος που επεδίωξαν και η ζημία που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε κατ αυτής υπερβαίνει το ποσόν των 120.000 euro και 150.000 euro και είναι ιδιαίτερος μεγάλης αξίας , εξακολούθησαν δε επί μακρόν την τέλεση του εγκλήματος, καθόσον αφορά στην επιμέρους πράξη πραγματώσεως του εγκλήματος με την από 11.4.2001 εισήγησή τους προς το ΓΣΧ για χρηματοδότηση της εταιρίας << Κ..... ΑΒΕΕ >>. β) Να κηρυχθούν αθώοι οι ενάτη και δέκατος των κατ/νων, (Χ.Λ. και Κ. Λ.), νόμιμοι εκπρόσωποι της ως άνω εταιρίας, της κατηγορίας εναντίον καθενός για ηθική αυτουργία στην ως ως άνω πράξη των συναυτουργών με τις επιβαρυντικές περιστάσεις για τους ηθικούς αυτουργούς της ζημίας ιδιαίτερος μεγάλης αξίας εις βάρος τράπεζας που εδρεύει στην ημεδαπή που υπερβαίνει το ποσόν των 120.000 euro και 150.000 euro και της τελέσεως επί μακρόν χρόνο. II. α) Να κηρυχθούν αθώοι οι πρώτος και δεύτερος των κατ/νων (Ν. Λ., Ι. Σ.) της ως άνω κατηγορίας της απάτης εις βάρος τράπεζας που εδρεύει στην ημεδαπή, αναφορικάς με τις αναφερόμενες στο σκεπτικό εισηγήσεις τους χρηματοδοτήσεως των εταιριών << Α..... Κ. Γ..... ΕΠΕ >> και << Δ..... Γ..... ΚΑ ΣΙΑ ΕΠΕ >>. β) Να κηρυχθούν αθώοι οι Δ.Γ., Α.Γ. και Χ. Γ. (4ος, 5ος και 8ος των κατ/νων) της κατηγορίας για ηθική αυτουργία στην ως άνω πράξη των ανωτέρω συναυτουργών με τις επιβαρυντικές περιστάσεις για τους ηθικούς αυτουργούς της ζημίας ιδιαίτερος μεγάλης αξίας εις βάρος τράπεζας που εδρεύει στην ημεδαπή που υπερβαίνει το ποσόν των 120.000 euro και 150.000 euro και της επί μακρόν χρόνο τελέσεως.

Β) Να κηρυχθούν **ένοχοι** οι κατ/νοι, κατά τα λοιπά, ήτοι οι πρώτος και δεύτερος από αυτούς (Ν.Λ., Ι.Σ.) για απάτη κατά συναυτουργία κατ εξακολούθηση εις βάρος τράπεζας που εδρεύει στην ημεδαπή, με προεξηγηθείσα και οπωσδήποτε απειληθείσα ζημία άνω των 120.000 euro και 150.000 euro, που είναι μεγάλης αξίας, η τέλεση δε της πράξεως εξακολούθησε επί μακρόν χρόνο και να κηρυχθούν ένοχοι οι λοιποί κατηγορούμενοι, (3ος,4ος,5ος,6ος,7ος,8ος,9η και 10ος) κατά τα λοιπά, ως ηθικοί αυτουργοί στην ως άνω πράξη των συναυτουργών με την επιβαρυντική περίσταση της προκλήσεως και οπωσδήποτε απειληθείσης ζημίας άνω των 120.000 euro και 150.000 euro, που είναι ιδιαίτερος μεγάλης αξίας, εις βάρος τράπεζας που εδρεύει στην ημεδαπή.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΕΙ με παρόντα τον 1ο κατηγορούμενο Ν.Λ. του και της,, με παρόντα τον 2ο κατηγορούμενο Ι.Σ. τουκαι της με θεωρούμενο παρόντα, εκπροσωπούμενο από πληρεξούσιο δικηγόρο, τον 3ο κατηγορούμενο Η.Α., με παρόντα τον 4ο κατηγορούμενο Δ.Γ. του με θεωρούμενο παρόντα, εκπροσωπούμενο από πληρεξούσιους δικηγόρους, τον 5ο κατηγορούμενο

Α.Γ.με θεωρούμενο παρόντα, εκπροσωπούμενο από πληρεξούσιο δικηγόρο, τον 6ο κατηγορούμενο Π.Π. τουμε θεωρούμενο παρόντα, εκπροσωπούμενο από πληρεξούσιο δικηγόρο, τον 7ο κατηγορούμενο Π.Κ. με παρόντα τον 8ο κατηγορούμενο Χ.Γ. με θεωρούμενη παρούσα, εκπροσωπούμενη από πληρεξούσιο δικηγόρο, την 9η κατηγορουμένη Χ.Λ. συζ. Σ.,και με θεωρούμενο παρόντα, εκπροσωπούμενο από πληρεξούσιο δικηγόρο, τον 10ο κατηγορούμενο Κ. Λ. του

Β).Ι . Κηρύσσει **ενόχους** τους κατ/νους Ν.Λ. και Ι.Σ. (1ο και 2ο) του ότι ότι ενεργώντας από κοινού στην Αθήνα μεταξύ του χρονικού διαστήματος από το έτος 1999 έως το έτος 2000, με περισσότερες πράξεις που συνιστούν εξακολούθηση ενός και του αυτού εγκλήματος, με σκοπό αποκόμισης παράνομου οφέλους που υπερβαίνει συνολικά το ποσόν των 120.000 euro, έβλαψαν με πρόθεση ξένη περιουσία, πείθοντας κάποιον σε πράξη και παράλειψη με την εν γνώσει της αναληθείας παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθών, στρεφομένης της πράξεως κατά τηςbank, η οποία είναι τράπεζα που εδρεύει στην ημεδαπή, η δε ζημία που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στην τράπεζα είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, ανώτερης των 150.000 euro, εξακολούθησαν δε επί μακρόν την τέλεση του εγκλήματος και ειδικότερα του ο πρώτος ως προϊστάμενος της Δ/σης Τραπεζικών Εργασιών, ο δε δεύτερος ως προϊστάμενος του Τμήματος Factoring, και αναφορικά με τις χρηματοδοτήσεις των εταιρειών «Κ..... Α.Β.Ε.Ε.» με νομίμους εκπροσώπους την Χ.Λ. και τον Κ.Λ., (9η και 10ο των κατ/νων), «Κ.....Π..... ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ Α.Ε.» με νόμιμο εκπρόσωπο τον Π.Π., (6ο των κατ/νων), «Β..... Β..... Α.Β.Ε.Ε.» με νόμιμο εκπρόσωπο τον Π.Κ., (7ο των κατ/νων) «C..... Η. Α..... Α.Ε,Β.Ε.» με νόμιμο εκπρόσωπο τον Η. Α. (3ο των κατ/νων), << Ο..... Λ..... ΑΒΕΕ >>, με νομίμους εκπροσώπους τους Χ., Δ. και Α. Γ....., (8ο, 4ο και 5ο των κατ/νων), οι οποίες, αναφερόμενες σε ποσά ανώτερα των 500.000.000 τότε δραχμών, εγκρίθηκαν με αποφάσεις του ανωτέρω Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων, είχαν προβεί (οι κατ/νοι), κατόπιν συναπόφασης, σε παραπλανητικές θετικές εισηγήσεις προς αυτό, υπό την προπαρατεθείσα ιδιότητά τους, ως στελέχη τηςbank, αν και είχε γνώση έκαστος του ζημιογόνου χαρακτήρα των χρηματοδοτήσεων των εταιριών αυτών και ειδικότερα: α) Αναφορικά με την χρηματοδότηση της εταιρίας << Κ..... ΑΒΕΕ >>, με νομίμους εκπροσώπους την Χ.Λ. και τον Κ.Λ. (9ο και 10ο των κατηγορουμένων), από τους οποίους η πρώτη ήταν αντιπρόεδρος του δ.σ. και δ/νων σύμβουλος και ο δεύτερος

πρόεδρος του δ.σ. είχε δε αντικείμενο δραστηριότητας τα κλωστουφαντουργικά προϊόντα, το πλαφόν χρηματοδότησης ορίσθηκε σε 2.934.700 euro και το λογιστικό υπόλοιπο το οποίο συνιστά την ζημία της BANK ανήλθε σε 2.681.163 euro, καθόσον εγκρίθηκε αρχικά πιστωτικό όριο (Π.Ο.) 300 εκατ. δραχ, το οποίο αυξήθηκε σε 700 εκατ. δραχ με τρεις αποφάσεις του ΓΣΧ υπ αριθμ. 16/20.4.2000,17/26.4.2000 και 24/21.6.2000, κατόπιν των από 14.4.2000,25.4.2000 και 21.6.2000 εισηγήσεων αντιστοίχως των δύο πρώτων κατ/νων πλην η χρηματοδότηση της εταιρίας ήταν ανεπίτρεπτη, με αύξηση μάλιστα του πιστοδοτικού ορίου ενόψει της αξίας του κύκλου εργασιών του έτους 1998 που ήταν 1.771 εκ. δραχ. του δείκτη ανακυκλώσεως που ήταν 2,7 και των πιστοδοτικών ορίων που η επιχείρηση είχε σε άλλες Τράπεζες (.....) και ανέρχονταν στο ποσόν των 770 εκ. δραχμων (1771 εκ.δραχ./2,7 – 770 εκ. δραχ, βλ. προσδιορισμό του ΠΟ στην υπ αριθμ. 115/1994 εγκύκλιο τηςbank). Αναφορικώς με την διασφάλιση πιστώσεων πελατείας στην σελίδα 6 παρ. 16 της από 1.3.2000 Εισηγήσεως αναφέρεται ότι αυτή θα γίνει με εγγραφή Β' υποθήκης στο εργοστάσιο της επιχειρήσεως στην Κ..... (κτίρια και γήπεδο). Με βάση το από Μαρτίου του έτους 2001 εκτιμητήριο της ΔΤΕ η εμπορική αξία του οικοπέδου και των κτιριακών εγκαταστάσεων της εταιρίας χωρίς τον μηχανολογικό εξοπλισμό ανέρχεται στο ποσόν του 1,462 δις δραχ και η διασφαλιστική τους αξία στο ποσόν των 950 εκατ. δραχ. Πλην επειδή στον ισολογισμό εμφανίζεται οφειλή 223 εκατ. δραχ από μεσοπρόθεσμα δάνεια με βάρη υπερ τρίτων (βλ. Εισηγήση από 1.3.2000) η διασφαλιστική αξία των 950 εκατ. δραχ μειώνεται κατά το πόσόν των 312,2 εκατ. δραχ (223 εκατ. δραχ προσαυξημένο κατά 140%, Ε.Ο. 181/2004 σελ.10). Επομένως το ύψος της διασφαλίσεως περιορίζεται στο ποσόν των 637,8 εκατ. δραχ και οποιαδήποτε δανειοδότηση με εμπράγματα εξασφάλιση υποθήκης δεν θα μπορούσε να υπερβαίνει το ποσόν αυτό. Κατά τον χρόνο συντάξεως του πορίσματος των ελεγκτών Γ.Μ. και Μ.Θ. (16.7.2004) υπήρχαν ληξιπρόθεσμα τιμολόγια ύψους 3 εκατ. euro, γεγονός που εμφανίζει την αδυναμία της επιχειρήσεως να εξυπηρετήσει την χρηματοδότηση. β) Καθόσον αφορά στην χρηματοδότηση της εταιρίας Κ..... Π..... ΑΕ με αντικείμενο δραστηριότητας την κατασκευή πλαστικών ειδών μίας χρήσεως, με νόμιμο εκπρόσωπο τον Παναγιώτη Παναγιωτόπουλο (έκτο των κατ/νων), το πλαφόν χρηματοδότησης ορίσθηκε σε 1.467.351 euro και το λογιστικό υπόλοιπο που συνιστά την ζημία τηςbank, ανήλθε σε 887.326 euro. Με την από 5.10.1999 θετική εισήγηση των δύο πρώτων κατηγορουμένων εγκρίθηκε από το ΓΣΧ με την υπ αριθμ. 41/5.10 1999 απόφασή του ΠΟ 500 εκατ. δραχμές. Οι δύο πρώτοι κατηγορούμενοι που υπέγραψαν την από 5.10.2009 Εισηγήση προς το ΓΣΧ, παρασιώπησαν αθέμιτα υπέρογκα δάνεια της εταιρίας ύψους 875.000.000 δραχμών που

είχε λάβει από άλλες Τράπεζες, αλλά περιλήφθηκαν στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της ύψους, για το 1998, 1.941 δις. δραχμών, επίσης δε, παρασιώπησαν αθέμιτα την έλλειψη ρευστότητας της εταιρίας αφού η τελευταία πίστωνε τους πελάτες 247 ημέρες, αλλά πλήρωνε τους προμηθευτές της σε 153 ημέρες. Περαιτέρω οι κατηγορούμενοι παρέστησαν ψευδώς ότι υπήρχε η δυνατότητα διασφάλισης τηςbank με την εγγραφή υποθήκης σε ακίνητα της εταιρίας, ως ελεύθερα βαρών, χωρίς να έχουν προβεί σε σχετικό έλεγχο στον οποίο αν προέβαιναν θα αποκαλυπτόταν ότι τα ακίνητα έφεραν βάρη ύψους 195 εκατ. δρχ. Τέλος πρέπει να αναφερθεί ως στοιχείο του δόλου των κατηγορουμένων ότι αυτοί εν γνώσει παρέβλεψαν το γεγονός ότι οι αποδόσεις γινόνταν μετά από προσκόμιση αντιγράφων τιμολογίων, επί των οποίων υπήρχε σφραγίδα εκχωρήσεως, χωρίς να πιστοποιείται ότι οι πελάτες είχαν γνώση της εκχωρήσεως υπέρ τηςbank, ούτε έγιναν ειδοποιήσεις του Factoring τηςbank, προς τους πελάτες ότι οι αντίστοιχες απαιτήσεις είχαν εκχωρηθεί υπέρ της Τράπεζας, παρά τα αντίθετα προβλεπόμενα στον νόμο 1905/1990. γ) Καθόσον αφορά στην χρηματοδότηση της εταιρίας << B..... B..... ABEE >>, με αντικείμενο δραστηριότητας την παραγωγή και το εμπόριο κατεψυγμένων προϊόντων ζύμης, με νόμιμο εκπρόσωπο τον Π.Κ. (7ο των κατ/νων) το πλαφόν χρηματοδοτήσεως ορίσθηκε στο ποσόν των 2.641.233 euro και το λογιστικό υπόλοιπο που συνιστούσε την ζημία της BANK ανήλθε στο ποσόν των 2.596.789 euro. Αρχικώς οι δύο πρώτοι κατηγορούμενοι εισηγήθηκαν, με την από 31.3.2009 εισήγησή τους προς το Συμβούλιο Factoring και εγκρίθηκε με απόφαση του τελευταίου ΠΟ 300 εκατ. δραχμών, το οποίο μετά από δύο διαδοχικές εισηγήσεις των αυτών κατηγορουμένων προς το ΓΣΧ τηςbank από 14.9.1999 και 14.4.2000 και αντίστοιχες εγκρίσεις του ΓΣΧ αυξήθηκε σε 600 εκατ. δραχμές και εν συνεχεία σε 900 εκατ. δραχμές. Ομως με δεδομένο ότι ο κύκλος εργασιών της εταιρίας για το έτος 1998 ανερχόταν σε 908.708.000 (και όχι σε 1.514.183,719 δραχμές όπως ανέφεραν ψευδώς οι δύο πρώτοι κατηγορούμενοι στην από από 31.3.1999 εισήγησή τους στο Συμβούλιο Factoring, βλ. επομένη από 14.9.1999 εισήγηση αυτών προς το ΓΣΧ), και οι ημέρες εισπράξεως των απαιτήσεων ανέρχονταν σε 84 ημέρες, ο δείκτης ανακυκλώσεως ήταν 4,3 (365 ημ/84ημ) το δικαιούμενο πιστωτικό όριο ανερχόταν σε 211.327.441,86 δρχ. (908.708.000 euro / 4,3, βλ. υπ αριθμ. 115/1994 εγκ.bank), και επομένως τόσο η αρχική χρηματοδότηση με 300 εκ. δραχμ. όσο και οι επόμενες διαδοχικές αυξήσεις του ΠΟ σε 600 εκ. δραχμ. και εν συνεχεία σε 900 εκ. δραχμές ήσαν ανεπίτρεπτες ενόψει και του ότι η αύξηση του κύκλου εργασιών το έτος 1999 ήταν μικρή, αφού ο κύκλος εργασιών κατά το τελευταίο αυτό έτος ανήλθε στο ποσόν των 983.954.000 δραχμ.

Περαιτέρω, αναφορικά με τον δόλο των κατηγορουμένων πρέπει να επισημανθεί ότι οι αποδόσεις του ΠΟ των 900 εκατ. δραχμών γίνονταν με προσκόμιση μόνο καρτελών, όπου εμφανίζονταν οι πελάτες της ανωτέρω εταιρείας και τα σημαντικά ποσά που φέρονταν ότι της όφειλαν από αγορές προϊόντων, χωρίς να πιστοποιείται από κάποιο στοιχείο (προσκόμιση τιμολογίων, σφράγιση τους εκχώρησης, επιστολή αγοραστών) ότι οι αντίστοιχες απαιτήσεις είχαν εκχωρηθεί υπέρ της Τράπεζας και είχαν εξασφαλισθεί οι καλύψεις της χρηματοδότησης. Τα ποσά της χρηματοδότησης αποδίδονταν κατά παράβαση των υπ' αριθμ. 38/99 και 16/00 εγκριτικών αποφάσεων του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων, οι οποίες όριζαν ότι η χρηματοδότηση θα πραγματοποιείτο, αφού προσκόμιζε ο πελάτης τα τιμολόγια έκδοσης του, τις καρτέλες με τα υπόλοιπα των πελατών, καθώς και επιταγές πελατείας, προϋπόθεση για να γίνει αντίστοιχη προεξόφληση σε ποσοστό 80% και αφού θα προηγείτο δειγματοληπτικός έλεγχος στα τιμολόγια. Μέρος των παραπάνω αποδόσεων (740 εκατ. δρχ. κατά το χρονικό διάστημα από 28/1/00- 25/5/00) πραγματοποιήθηκαν χωρίς καν την προσκόμιση των «καρτελών», αλλά με τις λεγόμενες «υποσχετικές επιστολές», δηλαδή επιστολές της οφειλέτριας εταιρείας, στις οποίες ανέφερε ότι θα προσκόμιζε τιμολόγια- επιταγές προς εκχώρηση. Αποδόσεις με «καρτέλες» πραγματοποιήθηκαν από τον Ι.Σ., ύστερα από σχετική έγκριση του προϊσταμένου Δ/σης Ν.Α., ο οποίος έθεσε υπογραφή στα σχετικά δελτία έγκρισης καταβολής. δ) Ως προς την χρηματοδότηση της εταιρίας <<C..... Η. Α..... ΑΕΒΕ >>, με αντικείμενο την κατασκευή ασημικών ειδών (κοσμήματα, εικόνες) και νόμιμο εκπρόσωπο τον Η.Α., (3ο των κατ/νων) το πλαφόν χρηματοδότησης ορίστηκε σε 2.054.292 euro ενώ το λογιστικό υπόλοιπο, που συνιστά την ζημία τηςbank ανήλθε σε 1.978.101 euro. Με την υπ αριθμ. 21/24.5.2000 απόφαση του ΓΣΧ τηςbank εγκρίθηκε πιστωτικό όριο 700 εκατ. δραχ. (2.054.292), κατόπιν της από 24.5.2000 εισηγήσεως των δύο πρώτων κατ/νων. Οι τελευταίοι αναφέρουν στην εισήγησή τους (2/5) την ύπαρξη δύο διαμαρτυρημένων συναλλαγματικών ύψους 240.000 δραχ. που αφορούν στο έτος 1997, αλλά απέκρυψαν αθεμίτως δυσμενή στοιχεία εις βάρος της εταιρίας και του ως άνω εκπροσώπου της ήτοι 5 προγράμματα πλειστηριασμών, 10 δ/γές πληρωμής, 9 απλήρωτες συναλλαγματικές, 2 ακάλυπτες επιταγές. Το έτος 1999 ο κύκλος εργασιών της εταιρίας ανερχόταν σε 1.206.711.000 δραχμές και ο κύκλος κυκλοφοριακής ταχύτητας των απαιτήσεων ήταν 90 ημέρες, επομένως ο δείκτης ανακυκλώσεως ήταν 4 (365 ημέρες/ 90 ημέρες), το δε ΠΟ ανερχόταν σε 301.677.750 δραχμ. (1.206.711.000/4, βλ. υπ αριθ. 115/1994 Εγκύκλιο τηςbank) και επομένως η χρηματοδότησή της με 700 εκατ. δραχμές ήταν ανεπίτρεπτη, χωρίς μάλιστα να συνυπολογίζονται τα ΠΟ που είχε σε άλλες τράπεζες και

έκανε χρήση (.....bank 100 εκατ. δραχμ.,bank 50 εκατ. δρχ,bank 500 εκατ δραχμές). Οι κατ/νοι εγνώριζαν το ανεπίτρεπτο της χρηματοδότησεως και το απέκρυσαν αθεμίτως. Περαιτέρω οι κατ/νοι απέκρυσαν αθεμίτως το προτεινόμενο από την Τράπεζα Πληροφοριών ICAP ΑΕ, ΠΟ των 48 εκατ. δραχμών, ενώ στο συνημμένο στην εισήγηση << φύλλο εργασίας αντισυμβαλλομένου >> εμφανιζόταν ως κάλυψη της χρηματοδότησεως, αξίας 849 εκατ. δρχ το Factoring εσωτ. με ασφαλιστική κάλυψη, καθώς και η ασφαλιστική κάλυψη πιστώσεων, που όμως δεν υφίστατο ούτε έλαβε χώρα. Αναφορικά με την αξία του ακινήτου εμβαδού 9.900 τμ, κειμένου στο Κ..... Αττικής, ιδιοκτησίας του κατ/νου κατά ποσοστό ½ εξ αδιαιρέτου, το οποίο ο τελευταίος προσέφερε προς ασφάλεια της πιστοδοτήσεως, αυτή είναι υπερεκτιμημένη, διότι στην εισήγησή τους οι κατ/νοι αναφέρουν ότι αυτή ανέρχεται σε 700 εκατ. δραχμ. (2.054,292 euro) πλην στην από 2.5.2001 έκθεση εκτιμήσεως της Δ/σεως Τεχνικών Εργων τηςbank αναφέρεται ότι ανέρχεται σε 167 εκατ. δρχ., στην από 9.2.2004 εκτίμηση της ίδια δ/σεως η αξία ευχερούς διαθέσεως αυτού αναφέρεται ότι ανέρχεται σε 1.383.000 euro, τελικώς δε το ακίνητο, όπως προκύπτει από την υπ αριθμ. 5133/2010 απόφαση του Εφετείου Αθηνών εκπλειστηριάσθηκε σε δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό στις 25.5.2005 και επιτεύχθηκε πλειστηρίασμα ύψους 1.350.000 euro. Τέλος αναφορικά με τον δόλο των κατηγορουμένων (αφού τα κατωτέρω αναφερόμενα περιστατικά αφορούν σε χρόνο μεταγενέστερο της εισηγήσεως), κατά το χρονικό διάστημα από 8.6.2000 έως 25.7.2000 έγιναν 9 αποδόσεις και εκταμιεύθηκαν 593,8 εκατ. δρχ. Οι αποδόσεις αυτές έγιναν με την προσκόμιση μόνο καρτελλών, όπου εμφανίζονται οι πελάτες της εταιρίας και τα οφειλόμενα από αυτούς ποσά, χωρίς να πιστοποιείται με την προσκόμιση τιμολογίων (με σφραγίδα εκχωρήσεως), ότι οι αντίστοιχες απαιτήσεις είχαν εκχωρηθεί υπερ της Τράπεζας και είχαν εξασφαλισθεί οι καλύψεις της χρηματοδότησεως, ενώ δειγματοληπτικός έλεγχος τιμολογίων δεν έγινε ποτέ. ε) Αναφορικά με την εταιρία « Ο..... Λ..... ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΝΔΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΣΕΩΣ εκπροσωπούμενη από τους Χ.Γ., Δ.Γ. και Α.Γ. (8°,4° και 5° των κατ/νων), η οποία συστάθηκε με το υπ αριθμ./22.4.1999 συμβόλαιο της συμβ/φου Πειραιώς και καταχωρίσθηκε στο μητρώο ανωνύμων εταιριών (ΜΑΕ) με αριθμό μητρώου (ΑΜ) (ΦΕΚ/.../1999 τ. ΑΕ και ΕΠΕ), προέκυψε δε, με συγχώνευση δι απορροφήσεως των εταιριών «Α..... Γ..... ΕΠΕ» και «Δ.....Γ..... ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΠΕ » αυτή χρηματοδοτήθηκε με αύξηση του Π.Ο. από 2 δις δρχ. σε 3 δις δρχ. κατόπιν της από 9.11.1999 εισηγήσεως των δύο πρώτων κατ/νων προς το ΓΣΧ, με την υπ αριθμ. 46/9.11.1999 απόφαση του ΓΣΧ.

Ακολούθως με την υπ αριθμ. 24/21.6.2000 απόφαση του ΓΣΧ το ΠΟ αυξήθηκε από το ποσόν των 3 δις στο ποσόν των 3,5 δις, κατόπιν της από 21.6.2000 εισηγήσεως των αυτών κατ/νων. Στην πρώτη από τις ως άνω εισηγήσεις αναφέρεται αναληθώς ότι η εταιρία Ο.... Λ..... ΑΒΕΕ ότι ιδρύθηκε το έτος 1998, ενώ ιδρύθηκε τον Ιούνιο του έτους 1999 όπως αναφέρεται ανωτέρω. Στην ίδια εισήγηση εξωραΐζεται η εικόνα της επιχειρήσεως με την αναφορά ότι έως 21.12.1999 ο κύκλος εργασιών αυτής θα ανέλθει στο ποσόν των 5 δις. Περαιτέρω οι κατ/νοι ανεπιτρέπτως εισηγήθηκαν με τις ως άνω εισηγήσεις τους την αύξηση του ΠΟ από 2 δις σε 3 δις και στην συνέχεια σε 3,5 δις, διότι τα υπάρχοντα ΠΟ στις άλλες τράπεζες και στηνbank συνολικού ύψους 4.380 εκατ. δρχ. (1.380 εκατ. δρχ και 3.000 εκατ. δρχ αντιστοίχως) υπερκάλυπταν τον κύκλο εργασιών της εταιρίας του έτους 1999 που ανερχόταν σε 4.072 εκατ. δρχ. Εξ άλλου η εταιρία αξιολογήθηκε και κατατάχθηκε στην Α' κατηγορία , ενώ σύμφωνα με το από 8.4.2002 πληροφοριακό δελτίο της ICAP η πιστωτική κατάταξη της εταιρίας στην δική της κλίμακα για τα έτη 1999 και 2000 ήταν στις κατηγορίες Ε και D αντιστοίχως. Η εταιρία είχε δυσμενή εξέλιξη η οποία καταφαίνεται από το γεγονός ότι οι εκχωρηθείσες απαιτήσεις με λογιστικό 2.6.2004, ενέρχονταν στο ύψος των 12.245.799 ευρώ, εκ των οποίων οι ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις ήσαν 11.078.765 ευρώ, με καθυστέρηση από 90 έως 258 ημέρες. Στις 30.4.2004 ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός της στις άλλες τράπεζες ανερχόταν σε 7.773.081 ευρώ, με συνολικά ΠΟ ύψους 12.240.000 ευρώ. Τα υπόλοιπα των δανείων στις 12 δανείστριες τράπεζες, πληνbank, ήσαν ενήμερα, σύμφωνα με την εταιρία πλην υπολοίπου ύψους 228.314 ευρώ. Οι μεταχρονολογημένες επιταγές, με λήξη έως 31.7.2004 για την κάλυψη ληξιπορθέσμων απαιτήσεων ανέρχονταν σε 2,992.400 ευρώ. Μετά την παύση της πρακτικής της αντικατάστασης των μεταχρονολογημένων επιταγών, το πρόβλημα της ρευστότητας έγινε οξύτατο. Από 10.6.2004 οι εκπρόσωποι της εταιρίας εμφανίζονταν να βαρύνονται με μεγάλο αριθμό ακάλυπτων επιταγών. Ο αριθμός των ακάλυπτων επιταγών ανερχόταν σε 65, συνολικού ποσού 2.091.831 ευρώ. Η συνολική ζημία που προκλήθηκε στηνbank ανέρχεται σε τουλάχιστον 9.243.011 ευρώ (βλ. από 16.7.2004 έκθεση ελεγκτών Γ.Μ., Μ.Θ. σελ. 9 επ. και ιδίως σελ. 16) Με τις ως άνω εισηγήσεις τους οι δύο πρώτοι κατ/νοι αποσκοπούσαν να προσπορίσουν παράνομο περιουσιακό όφελος στην εταιρία που εκπροσωπούσαν οι ως άνω κατ/νοι, η τέλεση της πράξεώς τους εξακολούθησε επί μακρό χρόνο η ζημία δε προκλήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στηνbank είναι ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας, υπερβαίνουσα το ποσόν των 120.000 ευρώ και 150.000 ευρώ.

Β. Π. Κηρύσσει ενόχους τους α) Χ.Α.και Κ.Α. (9η και 10η των κατ/νων) του ότι με συνεχείς παραινέσεις και προτροπές, οι οποίες

δόθηκαν με πειθώ και φορτικότητα στην Αθήνα κατά το χρονικό διάστημα από τον Μάρτιο του έτους 2000 έως τον Ιούνιο του έτους 2000 προκάλεσαν την απόφαση στους κατ/νους Ν.Α. και Ι.Σ. να εισηγηθούν στον ΓΣΧ τηςbank τις χρηματοδοτήσεις της εταιρίας <<Κ..... ΑΒΕΕ >>, όπως αυτές αναφέρονται ανωτέρω υπό στοιχ. Β.Ι.α, προκειμένου η εταιρία αυτή που εκπροσωπούσαν να αποκομίσει παράνομο περιουσιακό όφελος που υπερβαίνει συνολικά το ποσόν των 120.000Ε, η ζημία δε, που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στην τράπεζα υπερβαίνει το ποσόν των 150.000 ευρώ, είναι δε ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας. Μάλιστα η ενάτη κατ/νη ήλθε σε επαφή με τους πρώτο και δεύτερο των κατ/νων μέσω του Φ.Δ., ο οποίος δυνάμει του από 28.5.1999 ιδιωτικού συμφωνητικού που συνήψε με τον πρώτο των κατ/νων, ως εκπρόσωπο τηςbank και ενέκρινε ως μέλος του Συμβουλίου Factoring και ο δεύτερος των κατ/νων συμφώνησε την υπόδειξη πελατών στο Factoring, έναντι προμηθείας, η δε ενάτη κατ/νη στις 20.10.2000 κατέθεσε στον λογαριασμό του συνεργάτη αυτού το ποσόν των 200 εκ. δρχ. β) Π.Π. (6ο των κατ/νων) του ότι, με συνεχείς παραινήσεις και προτροπές, οι οποίες δόθηκαν στην Αθήνα κατά το χρονικό διάστημα Σεπτεμβρίου – Οκτωβρίου του έτους 1999, με πειθώ και φορτικότητα προκάλεσε την απόφαση στους κατ/νους Ν.Α. και Ι. Σ. την απόφαση να εισηγηθούν στο ΓΣΧ τηςbank την χρηματοδότηση της εταιρίας Κ..... Π..... ΑΕ, όπως αυτή αναφέρεται ανωτέρω υπό στοιχ. Β.Ι.β , προκειμένου η εταιρία αυτή που εκπροσωπούσε να αποκομίσει παράνομο περιουσιακό όφελος, που υπερβαίνει συνολικά το ποσόν των 120.000 ευρώ, η ζημία δε που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στην τράπεζα υπερβαίνει το ποσόν των 150.000 ευρώ, είναι δε ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας, γ) Π.Κ. (7ο των κατ/νων) του ότι με συνεχείς παραινήσεις και προτροπές, οι οποίες δόθηκαν με πειθώ και φορτικότητα στην Αθήνα κατά το χρονικό διάστημα από τον Σεπτέμβριο του έτους 1999 έως τον Απρίλιο του έτους 2000, προκάλεσε στους κατ/νους Ν.Α. και Ι.Σ. την απόφαση να εισηγηθούν στο ΓΣΧ τηςbank την χρηματοδότηση της εταιρίας Β..... Β..... ΑΒΕΕ, όπως αυτή αναφέρεται ανωτέρω υπό στοιχ. Β.Ι.γ, προκειμένου η εταιρία αυτή που εκπροσωπούσε να αποκομίσει παράνομο περιουσιακό όφελος που υπερβαίνει συνολικά το ποσόν των 120.000 ευρώ, η ζημία δε που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στην τράπεζα υπερβαίνει το ποσόν των 150.000 ευρώ, είναι δε ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας, δ) Η.Α. (3ο των κατ/νων) του ότι στην Αθήνα τον Μάιο του έτους 2000, με συνεχείς παραινήσεις και προτροπές, οι οποίες δόθηκαν με πειθώ και φορτικότητα προκάλεσε στους κατ/νους Ν. Α. και Ι.Σ. την απόφαση να εισηγηθούν στο ΓΣΧ τηςbank την χρηματοδότηση της εταιρίας << C..... Η.Α.....>>, όπως αναφέρεται ανωτέρω υπό στοιχ. Β.Ι.γ, προκειμένου η εταιρία αυτή που

εκπροσωπούσε να αποκομίσει παράνομο περιουσιακό όφελος που υπερβαίνει συνολικά το ποσόν των 120.000 ευρώ, η ζημία δε που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στην τράπεζα υπερβαίνει το ποσόν των 150.000 ευρώ και είναι ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας ε) Δ.Γ., Α.Γ., Χ.Γ. (4ο, 5ο,8ο των κατ/νων αντιστοίχως) του ότι με συνεχείς παραινήσεις και προτροπές οι οποίες δόθηκαν εκ μέρους καθενός, με πειθώ και φορτικότητα στην Αθήνα από τον Νοέμβριο του έτους 1999 έως τον Ιούνιο του έτους 2000 προκάλεσαν στους κατ/νους Ν.Λ. και Ι.Σ. την απόφαση να εισηγηθούν στο ΓΣΧ τηςbank την χρηματοδότηση της εταιρίας <<Ο... Λ..... ΑΒΕΕ>>, όπως αυτή αναφέρεται ανωτέρω υπό στοιχ. Β.Ι.ε, προκειμένου η εταιρία αυτή που εκπροσωπούσαν να αποκομίσει πράνομο περιουσιακό όφελος το οποίο υπερβαίνει συνολικά το ποσόν των 120.000 ευρώ, η ζημία δε που προξενήθηκε και οπωσδήποτε απειλήθηκε στην τράπεζα υπερβαίνει το πόσόν των 150.000Ε και είναι ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας. Κρίθηκε, αποφασίσθηκε και δημοσιεύθηκε αμέσως στο ακροατήριό του σε δημόσια συνεδρίαση.

Αθήνα, 12-10-2016

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ ΕΦΕΤΗΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

.....

15) ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΝΟΧΙΚΟ
ΤΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
Αριθμός Αποφάσεως 225/2016
ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές, Ε..... Ν....., Πρόεδρο Πρωτοδικών, Χ..... Γκ....., Πρωτοδίκη, Σ..... Κ....., Πρωτοδίκη - Εισηγητή, και από τη Γραμματέα, Ό..... Οι.....

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕ δημόσια στο ακροατήριό του, τη 12η Μαρτίου 2015, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ :

ΤΟΥ ΕΝΑΓΟΝΤΟΣ : Κ.Σ. του Ι., Αττικής, ο οποίος παραστάθηκε στο Δικαστήριο μετά της πληρεξουσίας δικηγόρου του, Χ..... Κ..... (Α.Μ. Δ.Σ.Α. 1.....), που κατέθεσε έγγραφες προτάσεις.

ΤΩΝ ΕΝΑΓΟΜΕΝΩΝ : 1) υπό ειδική εκκαθάριση ανωνύμου τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «..... ΑΕ.», νομίμως εκπροσωπούμενης από τον ειδικό αυτής εκκαθαριστή, Ν.Μ. εδρεύουσας

στην Αθήνα, 2) Κ.Δ. Β....., κατοίκου Γέρακα Αττικής, επί της οδού Κ..... αρ., και 3) Ι.Τ.Αττικής, , εκ των οποίων η μεν πρώτη παραστάθηκε στο Δικαστήριο δια του πληρεξουσίου δικηγόρου της, Ν..... Ξ..... (Α.Μ. Δ.Σ.Α 1.....), ο δε τρίτος μετά του αυτού ως άνω πληρεξουσίου δικηγόρου του, που κατέθεσε κοινές έγγραφες προτάσεις, ενώ ο δεύτερος ενάγων παραστάθηκε στο Δικαστήριο μετά της πληρεξουσίας δικηγόρου του, Μ..... Ε..... (Α.Μ. Δ.Σ.Α. 1.....), που κατέθεσε έγγραφες προτάσεις.

Ο ΕΝΑΓΩΝ ζητεί να γίνει δεκτή, για όσους λόγους εκθέτει σε αυτήν, η από 20-12-2010 και με αριθμό εκθέσεως καταθέσεως δικογράφου/31-12-2010 αγωγή του, η συζήτηση της οποίας προσδιορίσθηκε κατά την στην αρχή της παρούσας αναφερόμενη δικάσιμο, εξ αναβολής από την αρχικώς ορισθείσα τοιαύτη της 23^{ης} 05-2013, και ενεγράφη στο οικείο πινάκιο, με αριθμό

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΦΩΝΗΣΗ της υποθέσεως από τη σειρά του σχετικού πινακίου και κατά τη συζήτησή της, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των διαδίκων ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους, αναφέρθηκαν στις έγγραφες προτάσεις, που κατέθεσαν, και ζήτησαν να γίνουν δεκτά όσα αναφέρονται σε αυτές και στα πρακτικά της δίκης.

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ το ΝΟΜΟ

1. Στο άρθρο 145, τιτλοφορούμενο «Ειδική Εκκαθάριση Πιστωτικών Ιδρυμάτων», του Ν. 4261/2014 ορίζονται, πλην άλλων, και τα εξής, ταυτόσημα με τα αναφερόμενα στον ήδη καταργηθέντα Ν. 3601/2007 και δη στο άρθρο 68 αυτού, ήτοι: «1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 3458/2006 και του άρθρου 142 του παρόντος νόμου: α) Πιστωτικό ίδρυμα δεν κηρύσσεται σε πτώχευση ούτε είναι δυνατόν να ανοίξει επ' αυτού προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης. β) Στην περίπτωση που ανακαλείται η άδεια λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος σύμφωνα με το άρθρο 19, αυτό τίθεται υποχρεωτικώς υπό ειδική εκκαθάριση με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος. γ) Κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης, τη διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος αναλαμβάνει ειδικός εκκαθαριστής, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που ορίζεται με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος. δ) Ο ειδικός εκκαθαριστής υπόκειται στον έλεγχο και την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία μπορεί να τον αντικαθιστά κατά πάντα χρόνο. Ο έλεγχος και η εποπτεία αποσκοπούν ενδεικτικά: (α) στην αποτελεσματική διαχείριση και ρευστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων της εκκαθάρισης στο πλαίσιο της στρατηγικής που έχει καταρτιστεί από τον ειδικό εκκαθαριστή και έχει εγκριθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος, (β) στην τήρηση του νόμου και των αποφάσεων της Τράπεζας της Ελλάδος και (γ)

στην παρακολούθηση των εργασιών της ειδικής εκκαθάρισης μέσω της υποβολής στοιχείων και αναφορών, όπως ειδικότερα ορίζεται με απόφαση κατά την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου στ) Με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος μπορεί, μέχρι την ολοκλήρωση των εργασιών εκκαθάρισης και χάριν προστασίας της χρηματοοικονομικής σταθερότητας και ενίσχυσης της εμπιστοσύνης του κοινού στο εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα, να υποχρεωθεί ο ειδικός εκκαθαριστής στη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων του υπό ειδική εκκαθάριση πιστωτικού ιδρύματος σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα ή σε μεταβατικό πιστωτικό ίδρυμα κατά το άρθρο 142. Στην περίπτωση αυτή, οι διατάξεις του άρθρου 141 εφαρμόζονται ανάλογα 2. Με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος μπορεί να εξειδικεύονται οι όροι εφαρμογής του παρόντος άρθρου. Στην ειδική εκκαθάριση πιστωτικού ιδρύματος εφαρμόζονται συμπληρωματικώς και στο μέτρο που δεν αντίκειται στο παρόν άρθρο όπως αυτό εξειδικεύεται με την ανωτέρω απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος, οι διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα ». Στο άρθρο, δε, 166 παρ. 1 και 2 του Ν. 4261/2014 ορίζεται ότι: «1. Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καταργείται ο ν. 3601/2007 και οποιαδήποτε υφιστάμενη αναφορά σε αυτόν, και στον παρόντα νόμο, νοείται στο εξής ως αναφορά στις αντίστοιχες διατάξεις του παρόντος νόμου, σύμφωνα με την αντιστοίχιση, όπως αυτή φαίνεται στο παράρτημα του παρόντος νόμου ή του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013. 2. Οι κανονιστικές αποφάσεις, που έχουν εκδοθεί από Υπουργούς ή αρμόδιες αρχές, βάσει διατάξεων που καταργούνται δυνάμει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, εφόσον δεν αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου ή του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013, διατηρούνται σε ισχύ μέχρι την αντικατάστασή τους με νέες κανονιστικές αποφάσεις, εκδιδόμενες κατ' εξουσιοδότηση του παρόντος νόμου». Περαιτέρω, με την απόφαση (Κανονισμό) της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, που λήφθηκε κατά την υπ' αριθμ. 21/02/04-11-201.1 συνεδρίασή της (ΦΕΚ Β' 2498/04-11-2011) και εξεδόθη κατά ρητή νομοθετική εξουσιοδότηση της παραγράφου 2 του άρθρου 68 του Ν. 3601/2007, θεσπίστηκε ο Κανονισμός Ειδικής Εκκαθάρισης Πιστωτικών Ιδρυμάτων, σύμφωνα με τον οποίο η ειδική εκκαθάριση αποτελεί διαδικασία, που αποβλέπει στη ρευστοποίηση της περιουσίας του πιστωτικού ιδρύματος (βλ. το προοίμιο της απόφασης), προβλέφθηκε, δε, ότι ο ειδικός εκκαθαριστής λαμβάνει όλα τα αναγκαία εξασφαλιστικά και συντηρητικά μέτρα για να διασφαλισθεί η ακεραιότητα και να προστατευθεί η αξία της υπό εκκαθάριση περιουσίας, την οποία και απογράφει: (άρθρο 2), ότι καλεί τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους (άρθρο 3) και προβαίνει στην επαλήθευσή τους (άρθρο 4), ότι, μετά την υποβολή της εκθέσεως απογραφής, μπορεί να προβαίνει στην εκποίηση των περιουσιακών

στοιχείων του πιστωτικού ιδρύματος (άρθρο 5) και πως, μετά την εκποίηση, συντάσσει πίνακα διανομής, τον οποίο υποβάλλει στην Τράπεζα της Ελλάδος (άρθρο 6). Εξάλλου, στην ως άνω εκδοθείσα απόφαση (Κανονισμό) και δη στο προοίμιο αυτής ορίζεται ότι «Με την παρούσα ασκείται η κανονιστική αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδος εκ του άρ. 68 παρ. 2 ν. 3601/2007. Δεν καταστρώνεται αυτοδύναμη ρύθμιση για την ειδική εκκαθάριση πιστωτικού ιδρύματος, που θα κάλυπτε τα οικεία ζητήματα χωρίς ανάγκη προσφυγής στον Πτωχευτικό Κώδικα. Αντίθετα, εισάγονται ειδικότεροι κανόνες εκεί όπου απαιτείται, ενώ κατά τα λοιπά ισχύει βεβαίως η συμπληρωματική εφαρμογή του Πτωχευτικού Κώδικα. Η ειδική εκκαθάριση γίνεται αντιληπτή, διαφορετικά από ό,τι η πτώχευση, αποκλειστικά ως διαδικασία ρευστοποίησης της περιουσίας του πιστωτικού ιδρύματος. Σχέδιο αναδιοργάνωσης με την έννοια των άρ. 107 επ. ΠτΚ δεν χωρεί, όπως δεν χωρεί άλλωστε ήδη κατά το άρ. 68 παρ. 1 στοιχ. α ν. 3601/2007 και η διαδικασία εξυγίανσης των άρ. 99 επ. ΠτΚ. ... Τα όργανα της ειδικής εκκαθάρισης καθορίζονται σύμφωνα με το άρ. 68 παρ. 1 στοιχ. γ-δ ν. 3601/2007 και σύμφωνα με την αντίληψη στο αρ. 68 παρ. 1 για την ειδική εκκαθάριση ως συλλογική διαδικασία διοικητικής φύσεως, κινούμενη από την εποπτική αρχή και όχι με πρωτοβουλία των πιστωτών και οδηγούσα οπωσδήποτε, και χωρίς δυνατότητα λήψης διαφορετικής απόφασης εντός της προβλεπόμενης στην παρούσα πράξη διαδικασίας στην ρευστοποίηση της περιουσίας του πιστωτικού ιδρύματος». Τέλος, με τη διάταξη του άρθρου 25 του Πτωχευτικού Κώδικα (Ν. 3588/2007), ορίζεται ότι «1. Με επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 26, από την κήρυξη της πτώχευσης αναστέλλονται αυτοδικαίως όλα τα ατομικά καταδιωκτικά μέτρα των πιστωτών κατά του οφειλέτη προς ικανοποίηση ή εκπλήρωση πτωχευτικών απαιτήσεών τους. Ιδίως απαγορεύεται η έναρξη ή συνέχιση της αναγκαστικής εκτέλεσης, η άσκηση αναγνωριστικών ή καταψηφιστικών αγωγών, η συνέχιση των δικών επ' αυτών, η άσκηση ή εκδίκαση ένδικων μέσων, η έκδοση πράξεων διοικητικής ή φορολογικής φύσεως, ή η εκτέλεσή τους σε στοιχεία της πτωχευτικής περιουσίας. 2. Πράξεις κατά παράβαση της κατά την παράγραφο 1 αναστολής είναι απολύτως άκυρες». Από το συνδυασμό των προεκτεθεισών διατάξεων ηροκύητε: όη, τα πιστωτικά ιδρύματα δεν κηρύσσονται σε πτώχευση, αλλά μπορεί να τεθούν σε κατάσταση ειδικής εκκαθαρίσεως, η οποία, αντιθέτως με ότι συμβαίνει στην πτώχευση, γίνεται αντιληπτή αποκλειστικά ως συλλογική διαδικασία διοικητικής φύσεως, που κινείται από την εποπτεύουσα αρχή και όχι με πρωτοβουλία των πιστωτών και οδηγεί στη ρευστοποίηση της περιουσίας του πιστωτικού ιδρύματος. Λόγω, δε, του διαφορετικού σκοπού, ο οποίος επιδιώκεται με καθένα από τους παραπάνω θεσμούς της ειδικής εκκαθαρίσεως και της πτωχεύσεως, συνιστάμένου επί μεν της πρώτης

στην, με επίσπευση της εποπτεύουσας αρχής, ικανοποίηση, αποκλειστικώς δια της ρευστοποίησης της περιουσίας του πιστωτικού ιδρύματος, των πιστωτών ανάλογα με το ύψος των κατά του τελευταίου υφισταμένων απαιτήσεών τους, επί δε της δεύτερης στην, με πρωτοβουλία των πιστωτών, ικανοποίηση, όχι μόνο με τη ρευστοποίηση της περιουσίας του πτωχού, αλλά και με άλλα μέσα (σχέδιο αναδιοργάνωσης, σχέδιο εξυγίανσης, βλ. άρθρα 107 και 99 ΠτΚ) ικανοποίηση αυτών, είναι δυνατή η συμπληρωματική, ευθεία και όχι αναλογική εφαρμογή επί της ειοικης εκκαθαρίσεως του άρθρου 68 Ν. 3601/2007 και ήδη του άρθρου 145 του Ν. 4261/2014 μόνον των διατάξεων εκείνων του Πτωχευτικού Κώδικα, 01 οποίες δεν αντίκειται στον επιδιωκόμενο με αυτή (ειδική εκκαθάριση) σκοπό, όπως αυτός, διαγραφόμενος από το άρθρο 68 του Ν. 3601/2007 (και ήδη 145 του Ν. 4261/2014), εξειδικεύεται με τον, κατά τη σχετική εξουσιοδότηση της τελευταίας, εγκριθέντα κανονισμό της Τράπεζας της Ελλάδος, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η διάταξη του άρθρου 25 ΠτΚ, η οποία προβλέπει την αυτοδίκαιη αναστολή, από την κήρυξη της πτωχεύσεως, όλων των ατομικών καταδιωκτικών μέτρων των πιστωτών κατά του οφειλέτη προς εκπλήρωση ή ικανοποίηση των πτωχευτικών απαιτήσεών τους (έναρξη, συνέχιση αναγκαστικής εκτέλεσης, άσκηση εκδίκαση ενδίκων μέσων κ.λπ.), απαγγελλομένης της απολύτου ακυρότητας των κατά παράβαση της παραπάνω αναστολής επιχειρηθεισών πράξεων. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι, στο πλαίσιο της εκκαθαρίσεως της τραπεζικής εταιρείας, επέρχονται ειδικότερα οι ακόλουθες έννομες συνέπειες :

Η συζήτηση κάθε είδους ασκηθεισών, αναγνωριστικού ή καταφηφιστικού περιεχομένου, αγωγών των πιστωτών της εκκαθαρίσεως κηρύσσεται ως απαράδεκτη. Η συνέχιση εκκρεμών δικών επί αγωγών αντιστοίχου χαρακτήρα αναστέλλεται αυτοδικαίως. Η έναρξη διαδικασιών αναγκαστικής εκτελέσεως, με την επίδοση επιταγής προς πληρωμή, θεωρείται ως άκυρη. Η διενέργεια πράξεων συντηρητικής ή αναγκαστικής εκτελέσεως και η συνέχιση αντιστοίχων διαδικασιών κατά της περιουσίας του ιδρύματος, ακόμη κι αν έχει εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση, αναστέλλονται. Η άσκηση και η εκδίκαση, ενδίκων μέσων εκ μέρους των πιστωτών της εκκαθαρίσεως επί ενδίκως εγερθεισών αξιώσεών τους απαγορεύεται. Η έναρξη ή συνέχιση διαδικασιών εκτελέσεως εκ μέρους του Δημοσίου ή ν.π.δ.δ. σε βάρος της τραπεζικής εταιρείας αναστέλλονται ομοίως. Σε περίπτωση, δε, που, παρά την απαγόρευση, ασκηθούν αγωγές, ένδικα μέσα ή άλλου είδους έννομα βοηθήματα, το Δικαστήριο, που επιλαμβάνεται αυτών, οφείλει να εκδώσει σχετική απόφαση και να κηρύξει απαράδεκτη τη συνέχιση της ανοιγείσης με την κρινόμενη αγωγή διαδικασίας. Αντιστοίχως άκυρες κρίνονται και όλες οι διενεργούμενες, παρά τη θέση του ιδρύματος σε

εκκαθάριση, διαδικαστικές πράξεις. Κατά την ορθότερη, δε, άποψη, το Δικαστήριο οφείλει να ενεργήσει αυτεπαγγέλτως, εφαρμόζοντας τις διατάξεις του άρθρου 25 ΠτΚ και κηρύσσοντας απαράδεκτη είτε τη συνέχιση της διαδικασίας, είτε τη συζήτηση των εισαγωγικών δικογράφων και ενδίκων μέσων. Ο δε ειδικός εκκαθαριστής δεν υποχρεούται να συμπεριλάβει σχετικό ισχυρισμό, περί του απαραδέκτου της διαδικασίας και της συνεχίσεως της δίκης (ΑΠ 822/2015, δημ. ΤΝΠ ΔΣΑ). Περαιτέρω, με απόφαση της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, που ελήφθη κατά την υπ' αριθμ. συνεδρίασή της (ΦΕΚ 8'), αποφασίσθηκε η ανάκληση της αδείας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «.....», ήτοι της πρώτης εναγομένης, και ετέθη αυτή σε καθεστώς ειδικής εκκαθαρίσεως, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 68 του Ν. 3601/2007, ενώ διορίσθηκε ως ειδικός εκκαθαριστής της ο Ν.Μ. Συνάμα, με απόφαση της ίδιας ως άνω Επιτροπής, που ελήφθη κατά την υπ' αριθμ. συνεδρίασή της (ΦΕΚ), δόθηκε στον ειδικό εκκαθαριστή του προαναφερόμενου πιστωτικού ιδρύματος η εντολή της παραχρήμα μεταβιβάσεως των, αναφερόμενων στο παράρτημά της, περιουσιακών στοιχείων του υπό ειδική εκκαθάριση τελούντος πιστωτικού ιδρύματος σε εκείνο με την επωνυμία «.....ΑΕ.», δηλαδή όλων των συμβατικών σχέσεων με τρίτους και του συνόλου του ενεργητικού και παθητικού (δικαιώματα, αξιώσεις, υποχρεώσεις και βάρη κάθε είδους), εκτός από τις συμβατικές σχέσεις και τα στοιχεία που περιγράφονται ως μη μεταβιβαζόμενα. Τα μη μεταβιβαζόμενα στην «..... ΑΕ.» περιουσιακά στοιχεία (ενεργητικό, παθητικό και έννομες σχέσεις), διατηρούνται υπό τη δικαιοκτησία ή συνεχίζουν να βαρύνουν την υπό εκκαθάριση τελούσα «.....Α.Ε.». Σύμφωνα, δε, με την παράγραφο 2 του παραρτήματος της ως άνω αποφάσεως, ορίσθηκαν τα περιουσιακά στοιχεία του ανωτέρω υπό εκκαθάριση τελούντος πιστωτικού ιδρύματος, που δεν μεταβιβάζονται στο πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία «.....ΑΕ.», μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και τα εξής, ήτοι : «α) Οι έννομες σχέσεις της «.....ΑΕ.» με τρίτους που πηγάζουν ή σχετίζονται με συμβάσεις εργασίας που έχει καταρτίσει η «.....ΑΕ.» ζ) Όλες οι αξιώσεις και υποχρεώσεις της «.....ΑΕ.» έναντι τρίτων, περιλαμβανομένων και των υπαλλήλων της «.....ΑΕ.», για καταβολή αποζημίωσης από οποιαδήποτε (συμβατική ή εξωσυμβατική) αιτία, για καταβολή χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, καθώς και για απόδοση αδικαιολογήτου πλουτισμού, εφόσον συνδέονται με τα μη μεταβιβαζόμενα στοιχεία». 11. Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 57, 59, 914 και 932 ΑΚ, σε συνδυασμό και με εκείνες των άρθρων 926, 480-482 ΑΚ, συνάγεται ότι όποιος προσβάλλεται

παρανόμως από πρόθεση στην προσωπικότητά του, έχει το δικαίωμα να ζητήσει, μεταξύ άλλων, χρηματική ικανοποίηση για την ηθική του βλάβη. Αν η προσβολή της προσωπικότητας, κατά τα ανωτέρω, επήλθε με πράξεις περισσοτέρων, που, ενόψει των περιστάσεων, εμφανίζουν ενότητα, οφείλεται χρηματική ικανοποίηση, συγκεντρούμενη, ως εκ της ταυτότητας του σκοπού της, συνισταμένου στην ικανοποίηση του προσβληθέντος στην προσωπικότητά του για την ενιαία βλάβη την οποία αυτός υπέστη, ήτοι στην ικανοποίηση ενός και του αυτού συμφέροντος, σε μία παροχή (ενιαίο χρηματικό ποσό), το οποίο ο δανειστής (προσβληθείς στην προσωπικότητά του) μπορεί, κατ' επιλογήν του, να ζητήσει με αγωγή διαιρετός ή εις ολόκληρον από τον καθένα από τους αντιδίκους του (ΑΠ 2027/2014, ΑΠ 194/2012, ΑΠ 1095/2009, ΑΠ 518/2008, δημ. ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΕφΑθ 5015/2012 ΔιΜΕΕ 2013.205, Εφθεσ 457/2011 Αρμ 2011.1022, Εφθεσ 236/2009, ΕφΑΔ 2010. 181). Στην προκείμενη περίπτωση, ο ενάγων, με την υπό κρίση αγωγή του, ιστορεί ότι, κατά το χρονικό διάστημα από το έτος 1981 έως και το έτος 2004, απασχολήθηκε στην πρώτη εναγόμενη τράπεζα, με σύμβαση εξηρημένης εργασίας, διατελώντας, μάλιστα, από το έτος 1991 και εντεύθεν, προϊστάμενος του τμήματος ειδικών δανειοδοτήσεων, με αντικείμενο την αξιολόγηση αιτημάτων προς την τράπεζα για τη χορήγηση δανείων. Ότι σε εκτέλεση σχετικής διαταγής της αρμόδιας υπηρεσίας της πρώτης εναγομένης, για τη διενέργεια εσωτερικού ελέγχου των υπαλλήλων της, αναφορικά με την υπόθεση δύο δανειοδοτήσεων, που έλαβε ο Γ.Μ., ο δεύτερος εναγόμενος συνέταξε την από **19-07-2004 έκθεση ελέγχου**, με την οποία υποστήριξε ψευδώς και εν γνώσει της, αναλήθειας των διαλαμβανόμενων σε αυτήν γεγονότων, ότι ο ίδιος (ενάγων), με τις ειδικότερα αναφερόμενες ενέργειες και παραλείψεις του, ζημίωσε την τράπεζα, κατά την εκτέλεση της εργασίας του. Ότι, περαιτέρω, σε εκτέλεση αντίστοιχης διαταγής των αρμοδίων οργάνων της τράπεζας, αναφορικά με την υπόθεση για την έγκριση της μετατροπής δεσμευμένων εισπράξεων από την πώληση ενεχύρου βάμβακος εσοδείας 1998 σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο-Μετοχικόbank και την έγκριση των παρατάσεων λήξεως των χρηματοδοτήσεων σε συνάλλαγμα, κατά παρέκκλιση των οικείων κανόνων, που ίσχυαν για τα δάνεια σε συνάλλαγμα, ο τρίτος εναγόμενος συνέταξε την από 10-03-2004 έκθεση ελέγχου, με την οποία ομοίως ισχυρίσθηκε ψευδή γεγονότα, εν γνώσει της αναλήθειάς του, καταλογίζοντας πειθαρχική ευθύνη στον ίδιο, για πράξεις και παραλείψεις του, που ζημίωσαν την τράπεζα, ενώ αυτός (τρίτος εναγόμενος), μετά τα περί του αντιθέτου συμπεράσματα, στα οποία είχαν καταλήξει έτεροι συνάδελφοί του για την ίδια υπόθεση, ενέμεινε στην ορθότητα της προρρηθείσης εκθέσεώς του, ως προς την ευθύνη των εμπλεκόμενων υπαλλήλων, μεταξύ, δε, αυτών και του ενάγοντος,

ζητώντας, μάλιστα, την επαναξιολόγησή της, με την από 22-10-2004 επιστολή του προς τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου της τράπεζας. Ότι η πρώτη εναγομένη, δια των αρμοδίων οργάνων της, υπέβαλε στις αρμόδιες Εισαγγελικές Αρχές τις ανωτέρω συνταγείσες υπό των υπαλλήλων της συκοφαντικές και προσβλητικές για την προσωπικότητά του εκθέσεις ελέγχου, χωρίς, ωστόσο, να έχει προβεί σε πειθαρχική δίωξη του ιδίου, και χωρίς την προηγούμενη τήρηση οιασδήποτε διαδικασίας ενημερώσεως και προσκλήσεώς του, ώστε, στο πλαίσιο της ασκήσεως του δικαιώματος ακροάσεώς του, να παράσχει σχετικώς εξηγήσεις ή διευκρινίσεις επί των θεμάτων των διενεργηθέντων ελέγχων. Ότι με βάση τις ανωτέρω διαβιβάσθεισες εκθέσεις ελέγχου, που επέιχαν θέση καταγγελλτικών αναφορών, ασκήθηκαν ποινικές διώξεις τόσο σε βάρος του, όσο και βάρος άλλων προσώπων, ενώ παραπέμφθηκε, ως κατηγορούμενος, ενώπιον των αρμοδίων ποινικών Δικαστηρίων, για τις αξιόποινες πράξεις της απιστίας κατ' εξακολούθηση και της παραβάσεως καθήκοντος. Ότι, περαιτέρω, η πρώτη εναγομένη, δυνάμει σχετικών αποφάσεων του Διοικητικού της Συμβουλίου, παραστάθηκε ως πολιτικώς ενάγουσα στις δύο επακολουθήσασες ποινικές δίκες, για τη βλάβη που φερόταν ότι είχε υποστεί από τις δήθεν αξιόποινες και ζημιογόνες πράξεις του, ενώ οι δεύτερος και τρίτος των εναγομένων εμφανίσθηκαν ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών και του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Λαμίας αντιστοίχως και ενόρκως εξεταζόμενοι, ως μάρτυρες, υποστήριξαν τα αυθαίρετα και συκοφαντικά για τον ίδιο πορίσματα των διενεργηθέντων ελέγχων τους, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο ανωτικό δικόγραφο. Ότι, ωστόσο, δυνάμει των σχετικώς εκδοθεισών αποφάσεων των ανωτέρω Δικαστηρίων, που έχουν ήδη καταστεί αμετάκλητες, κηρύχθηκε αθώος των αποδιδόμενων σε αυτόν αξιοποιώνων πράξεων. Ότι, περαιτέρω, η εμπλοκή του ιδίου στις ανωτέρω ελεγχόμενες υποθέσεις έλαβε μεγάλες διαστάσεις, μέσω της διαρροής τους στον ημερήσιο και οικονομικό τύπο, ενώ, μάλιστα, δημοσιοποιήθηκαν και τα στοιχεία της ταυτότητάς του στο φύλλο της εφημερίδας «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» της2004, με αποτέλεσμα αυτός να εξαναγκασθεί σε παραίτηση, αφού προηγουμένως είχε υποστεί αιφνιδίως δυσμενή μετάθεση και είχε ουσιαστικά υποβαθμισθεί σε τμήμα, χωρίς κατ' ουσίαν αρμοδιότητα. Ότι η εν λόγω, όμως, παραίτησή του δεν έγινε δεκτή από τη Διεύθυνση Προσωπικού τηςΑ.Ε., με την αιτιολογία ότι υφίσταντο σε βάρος του ενδείξεις για πιθανές πειθαρχικές του ευθύνες έναντι της πρώτης εναγομένης, ενώ, ακολούθως, την 20η-01-2005, κατόπιν ασκήσεως εναντίον του πειθαρχικής διώξεως, του ζητήθηκε να απολογηθεί εγγράφως για τα αποδιδόμενα σε αυτόν πειθαρχικά αδικήματα, γεγονός ενδεικτικό της προθέσεως και της εμμονής των εναγομένων να διωχθεί αυτός τόσο πειθαρχικώς, όσο και ποινικώς και να υποστεί τις αντίστοιχες

κυρώσεις. Ότι με τις ως άνω εκθέσεις ελέγχου, αλλά και με τις ένορκες μαρτυρικές τους καταθέσεις, ενώπιον των προρρηθέντων ποινικών Δικαστηρίων, στις οποίες διαλαμβάνονταν ψευδείς και συκοφαντικοί ισχυρισμοί, ενώ δολίως αποσιωπήθηκαν αληθινά γεγονότα, οι δεύτερος και τρίτος των εναγομένων, υπό την ιδιότητά τους, ως Εσωτερικών Ελεγκτών τηςΑ.Ε, με την προτροπή και καθ' υπόδειξη της πρώτης εναγομένης, διέπραξαν σε βάρος του τις αξιόποινες πράξεις της παραβάσεως καθήκοντος, καθόσον παραβίασαν τις ειδικότερα μνημονευόμενες στην αγωγή διατάξεις του έχοντος ισχύ Νόμου Οργανισμού της τράπεζας, με σκοπό να τον βλάψουν, της ψευδορκίας μάρτυρος και της συκοφαντικής δυσφημίσεως. Ότι οι ενέργειές τους αυτές εντάσσονταν στην ενορχηστρωμένη και αντίθετη προς τα χρηστά ήθη, μεθόδευση της Διοικήσεως και των προϊσταμένων της πρώτης εναγομένης, προκειμένου να πληγεί το επαγγελματικό του μέλλον και να απομακρυνθεί αυτός από την υπηρεσία του. Ότι η πρώτη, δε, εναγομένη, με τη διαβίβαση στις αρμόδιες Εισαγγελικές Αρχές των κατά τα ανωτέρω δύο συνταχθησών εκθέσεων ελέγχου, που επείχαν θέση μηνυτήριων αναφορών, τέλεσε σε βάρος του, εκτός από την αξιόποινη πράξη της συκοφαντικής δυσφημίσεως και εκείνη της ψευδούς καταμηνύσεως, ενώ με το περιεχόμενο αυτών των αναφορών, αλλά και των ενόρκων μαρτυρικών καταθέσεων των λοιπών εναγομένων προσεβλήθησαν και τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα του. Ότι, συνεπεία της ως άνω παράνομης και υπαίτιας συμπεριφοράς των δευτέρου και τρίτου των εναγομένων, για την οποία ευθύνεται και η πρώτη εναγομένη, ως προστήσασα αυτούς στην υπηρεσία της, αλλά και των λοιπών αδικοπρακτικών ενεργειών των οργάνων της τελευταίας, άπαντες οι εναγόμενοι προσέβαλαν από κοινού το δικαίωμα στην προσωπικότητά του, ζημιώνοντάς τον κατά τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη, κλονίζοντας ανεπανόρθωτα την εν γένει αξιοπιστία και την φερεγγυότητά του στις συναλλαγές, το επαγγελματικό του μέλλον, την τιμή και την υπόληψή του και προκαλώντας του ηθική βλάβη. Ότι η εύλογη χρηματική ικανοποίηση, που πρέπει να του επιδικασθεί, λόγω της ηθικής βλάβης, την οποία φέρεται ότι έχει υποστεί, ένεκα της κατά τα ως άνω προσβολής της προσωπικότητάς του, ανέρχεται στο χρηματικό ποσό των 250.000,00 ευρώ, την οποία του οφείλει έκαστος των εναγομένων εις ολόκληρον. Ότι ως εκ τούτων, η συνολική χρηματική ικανοποίηση, που του οφείλεται από έκαστον των εναγομένων εις ολόκληρον, ανέρχεται στο χρηματικό ποσό των 500.000,00 ευρώ. Με βάση, δε, αυτό το ιστορικό και μετά το νομοτύπως γενόμενο περιορισμό του αιτήματος της ένδικης αγωγής του, με την εν συνόλω τροπή αυτού από καταψηφιστικό σε έντοκο αναγνωριστικό, που έλαβε χώρα τόσο με προφορική δήλωση της πληρεξουσσίας δικηγόρου του ενάγοντος, καταχωρισθείσα στα ταυτάριθμα με την παρούσα πρακτικά δημοσίας συνεδριάσεως του

Δικαστηρίου τούτου, όσο και με τις νομίμως και εμπροθέσμως κατατεθείσες προτάσεις του (άρθρα 223 εδ. β, 295 παρ. 1 εδ. β' και 297 ΚΠολΔ), ζητεί να αναγνωρισθεί ότι έκαστος των εναγομένων οφείλει να του καταβάλει εις ολόκληρον το ποσό των 500.000,00 ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση, λόγω της ηθικής βλάβης, που αυτός υπέστη από την παράνομη και υπαίτια, κατά τα ως άνω, προσβολή της προσωπικότητάς του, νομιμοτόκως από της επιδόσεως της αγωγής και μέχρις εξοφλήσεως. Επίσης, ζητεί να κηρυχθεί η εκδοθησομένη απόφαση προσωρινώς εκτελεστή, να απαγγελθεί σε βάρος του δευτέρου και του τρίτου των εναγομένων η προσωπική τους κράτηση, διάρκειας ενός (1) έτους, ως μέσον αναγκαστικής εκτελέσεως της παρούσας, ένεκα της διαπραχθείσης υπ' αυτών αδιοπραξίας, για την οποία διατηρεί εναντίον τους την ανωτέρω αξίωση χρηματικής ικανοποιήσεως, λόγω ηθικής βλάβης, ποσού 500.000,00 ευρώ, και, τέλος, να καταδικασθούν οι εναγόμενοι στα δικαστικά του έξοδα. Περαιτέρω, ο ενάγων, με την από 07-05-2013 προσθήκη επί των νομίμως και εμπροθέσμως κατατεθεισών προτάσεών του, διευκρινίζοντας το αίτημα της ένδικης αγωγής του, επισημαίνει ότι η απαίτησή του, αναφορικά μεν με την πρώτη εναγόμενη τράπεζα ανέρχεται στο ποσό των 500.000,00 ευρώ, ήτοι στο ποσό των 250.000,00 για κάθε αδιοπραξία των προστηθέντων ελεγκτών της, δευτέρου και τρίτου των εναγομένων, ενώ αναφορικά με έκαστο εκ των τελευταίων, η απαίτησή του ανέρχεται στο χρηματικό ποσό των 250.000,00 ευρώ. Με αυτό το περιεχόμενο και αιτήματα, η κρινόμενη αγωγή αρμοδίως καθ' ύλην (άρθρα 7, 8, 9, 10, 14 παρ. 2 και 18 παρ. 1, ως η διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 ίσχυε προ της τροποποιήσεώς της με τις διατάξεις των άρθρων 2 του Ν. 3994/2011 και 6 παρ. 1 του Ν. 4055/2012, και η διάταξη του άρθρου 18 παρ. 1 ίσχυε προ της αντικαταστάσεώς της με τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν. 3994/2011, σε συνδυασμό και με τις διατάξεις των άρθρων 221 παρ. 1 στοιχ. β, 45 ΚΠολΔ και 72 παρ. 2 του Ν. 3994/2011) και κατά τόπον (άρθρα 22 και 25 παρ. 2 ΚΠολΔ) εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου. κατά την προκείμενη τακτική διαδικασία, ενώ επισημαίνονται ότι, για το παραδεκτό της παραστάσεως των πληρεξουσίων δικηγόρων αμοτέρων των διαδίκων μερών, κατά τη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο του Δικαστηρίου τούτου, έχουν προκαταβληθεί, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 61 παρ. 4 του Ν. 4194/2013, ως αντικαταστάθηκε από εκείνη του άρθρου 7 παρ. 8 περ. γ' του Ν. 4205/2013, οι προβλεπόμενες από τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του ιδίου ως άνω άρθρου εισφορές (βλ το υπ' αριθμ. Π0169016/24-03-2015 γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών του Δ.Σ.Α. της πληρεξουσίας δικηγόρου του ενάγοντος, το υπ' αριθμ. Π0137803/11-03-2015 γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών του Δ.Σ.Α. του πληρεξουσίου δικηγόρου της πρώτης και του τρίτου των εναγομένων,

καθώς και τα υπ' αριθμ. Π0091605/18-02-2015 και Π0169284/24-03-2015 γραμμάτια προκαταβολής εισφορών και ενσήμων του Δ.Σ.Α. της πληρεξουσίας δικηγόρου του δευτέρου των εναγομένων). Ωστόσο, αναφορικά με την πρώτη εναγόμενη τράπεζα, η ένδικη αγωγή αφορά σε αξίωση χρηματικής ικανοποίησης, λόγω της ηθικής βλάβης, την οποία φέρεται ότι έχει υποστεί ο ενάγων, συνεπεία της αδικοπρακτικής συμπεριφοράς των οργάνων και των προστηθέντων της, με αφορμή τις ευθύνες που του καταλόγισαν, στο πλαίσιο της ενασκήσεως των υπηρεσιακών του καθηκόντων, ως υπαλλήλου της «..... Α.Ε.». Η καταγόμενη, δηλαδή, υπό δικαστική διάγνωση αξίωση του ενάγοντος, περί επιδικάσεως σε αυτόν χρηματικής ικανοποίησης, λόγω ηθικής βλάβης, απορρέει από εξωσυμβατική αιτία και σχετίζεται με τη σύμβαση εργασίας, που είχαν συνάψει τα εν λόγω διάδικα μέρη. Επομένως, πρόκειται για στοιχείο του παθητικού της πρώτης εναγόμενης τράπεζας, που εξακολουθεί να τη βαρύνει και δεν έχει μεταβιβασθεί στην «..... Α.Ε.», σύμφωνα και με τα διαλαμβανόμενα στην υπό στοιχείο Ι ως άνω νομική σκέψη. Με δεδομένο, δε, ότι η πρώτη εναγόμενη τράπεζα ετέθη υπό καθεστώς ειδικής εκκαθάρισεως, κατά την ημερομηνία της, ανακαλουμένης της αδείας λειτουργίας της, δυνάμει της προεκτεθείσης αποφάσεως της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, από το ανωτέρω χρονικό σημείο επήλθε η αναστολή των εναντίον της ατομικών καταδιωκτικών μέτρων των ανέγγυων και των γενικώς προνομιούχων δανειστών της, με βάση τις συμπληρωματικώς και ευθέως εφαρμοζόμενες στην ειδική εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων διατάξεις του άρθρου 25 ΠτΚ. Πρέπει, επομένως, σύμφωνα και με τα εκτιθέμενα στην υπό στοιχείο Ι ως άνω μείζονα σκέψη της παρούσας, να κηρυχθεί απαράδεκτη η συζήτηση της αγωγής, ως προς την πρώτη εναγομένη, δεδομένου ότι η τελευταία ετέθη σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισεως, μετά την κατ' αυτής άσκηση της ένδικης αγωγής του ενάγοντος, ο οποίος τυγχάνει γενικώς προνομιούχος δανειστής της (βλ. την υπ' αριθμ. έκθεση επιδόσεως του αρμοδίου Δικαστικού Επιμελητή του Πρωτοδικείου Πειραιώς, Δ..... Γ. Μ....., από την οποία προκύπτει η επίδοση επικυρωμένου αντιγράφου του δικογράφου της κρινόμενης αγωγής προς την πρώτη εναγομένη, κατά την ημερομηνία της, πρβλ. και ΕφΑθ 3575/2010 ΔΕΕ 2010.1307, ΕφΠειρ 907/1995 ΔΕΕ 1996.57, Κοτσίρη, Πτωχευτικό Δίκαιο, 8η έκδοση, §184, σ. 324-325). Διάταξη, δε, περί δικαστικής δαπάνης, στην οποία πράγματι υπεβλήθησαν οι διάδικοι, ως προς την εν λόγω υποκειμενικώς σωρευόμενη αγωγή, δε θα περιληφθεί στην παρούσα απόφαση, δοθέντος ότι αυτή δεν είναι οριστική, ως προς την πρώτη εναγομένη (πρβλ. άρθρο 191.παρ. 1 ΚΠολΔ• ΑΠ 1027/1992 ΕλλΔνη 35.378, ΕφΑθ 623/1994 ΕλλΔνη 37.393). Περαιτέρω, η

κρινόμενη αγωγή, ως προς τους δεύτερο και τρίτο των εναγομένων τυγχάνει αρκούντως ορισμένη, διότι περιέχει όλα τα απαιτούμενα, κατά τις διατάξεις των άρθρων 118 αρ. 4 και 216 παρ. 1 ΚΠολΔ, στοιχεία για τη νομική θεμελίωση και τη δικαστική εκτίμησή της, απορριπτομένης της περί του αντιθέτου αιτιάσεως των εναγομένων. Ειδικότερα, στο δικόγραφο της ένδικης αγωγής εκτίθεται με πληρότητα και σαφήνεια ότι η προσβολή της προσωπικότητας του ενάγοντος επήλθε με τις ιστορούμενες πλείονες, διακριτές και αυτοτελείς, παράνομες και υπαίτιες ενέργειες των δευτέρου και τρίτου των εναγομένων, φυσικών προσώπων, αλλά και των απροσδιορίστου ταυτότητας οργάνων, μελών της Διοικήσεως και Προϊσταμένων, της πρώτης εναγομένης, οι οποίες, όμως, εν όψει των περιστάσεων υπό τις οποίες εκδηλώθηκαν, εμφανίζουν ενότητα, ως εντασσόμενες στην εν γένει ενορχηστρωμένη μεθόδευση των οργάνων της πρώτης εναγομένης, που αποσκοπούσε στο να υποστεί ο ενάγων πειθαρχικές και ποινικές κυρώσεις, για τη δήθεν αποδιδόμενη σε αυτόν επίμεμπτη υπηρεσιακή του συμπεριφορά, και εντεύθεν να απομακρυνθεί, κατ' αυτόν τον τρόπο, από την υπηρεσία του. Επομένως, η εκ των επιμέρους αυτών αδιοπρακτικών συμπεριφορών προκύψασα βλάβη της προσωπικότητας του ενάγοντος είναι ενιαία, με αποτέλεσμα να οφείλεται γι' αυτήν μία ενιαία παροχή (χρηματική ικανοποίηση), ενόψει της ταυτότητας του σκοπού που επιδιώκεται με αυτήν, σύμφωνα και με τα διαλαμβανόμενα στην υπό στοιχείο II ως άνω νομική σκέψη. Με βάση, δε, τον προαναφερόμενο προσδιορισμό της επιμέρους ευθύνης των δευτέρου και τρίτου των εναγομένων, ο ενάγων ζητεί, με την προβολή αντιστοίχου αναγνωριστικού πλέον αιτήματος -μετά τη νομοτύπως γενόμενη, κατά τα ως άνω, τροπή του από κατανηφιστικό τοιούτο, στο σύνολό του-, την επιδίκαση σε αυτόν μίας ενιαίας εύλογης χρηματικής ικανοποιήσεως, λόγω της ηθικής βλάβης, την οποία φέρεται ότι έχει υποστεί, ένεκα της παράνομης και υπαίτιας προσβολής της προσωπικότητάς του, το ύψος της οποίας (εύλογης χρηματικής ικανοποιήσεως) αρχικώς και δη στο ιστορικό της αγωγής αποτιμά στο χρηματικό ποσό των 250.000,00 ευρώ, για έκαστον εκ των δευτέρου και τρίτου εναγομένων φυσικών προσώπων, ενώ, ακολούθως, στο διατακτικό της αγωγής προσδιορίζει το ύψος της εν λόγω ενιαίας χρηματικής ικανοποιήσεως, που του οφείλεται από έκαστο εκ των εν λόγω εναγομένων, ευθυνομένων εις ολόκληρον, στο ποσό των 500.000,00 ευρώ, το οποίο και τελικώς ζητεί να του επιδικασθεί. Περαιτέρω, ο ενάγων, με την από 07-05-2013 προσθήκη επί των νομίμως και εμπροθέσμως κατατεθεισών προτάσεών του, επιχειρώντας προφανώς, στο πλαίσιο της διατάξεως του άρθρου 224 εδ. β' ΚΠολΔ, να διευκρινίσει το αίτημα της αγωγής του, επισημαίνει ότι η απαίτησή του, αναφορικά με έκαστο εκ των δευτέρου και τρίτου των εναγομένων, ανέρχεται στο χρηματικό ποσό των 250.000,00 ευρώ. Τοιουτοτρόπως, δε, με την εν

λόγω διευκρινιστική δήλωσή του, ο ενάγων παραδεκτώς περιορίζει και καθ' ύψος το αίτημα της ένδικης αγωγής του, ως προς έκαστο εκ των δευτέρου και τρίτου των εναγομένων στο προρρηθέν χρηματικό ποσό των 250.000,00 ευρώ, ζητώντας, σύμφωνα και με τα διαλαμβανόμενα στην υπό στοιχείο II ως άνω νομική σκέψη, κατ' επιλογήν του διαιρετώς από καθένα εκ των αντιδίκων του τμήμα της ενιαίας ως άνω οφειλόμενης σε αυτόν παροχής (ενιαίου χρηματικού ποσού) των 500.000,00 ευρώ (για το ότι ο περιορισμός του αγωγικού αιτήματος μπορεί να γίνει και με τις προτάσεις, εωσότου περατωθεί η δίκη στον πρώτο βαθμό και, επομένως, και με την προσθήκη επί των προτάσεων αυτών, ακόμη και με εκείνη που γίνεται μετά τη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, εντός της νομίμου προθεσμίας, εφόσον μέχρι τότε δεν έχει περατωθεί η δίκη στον εν λόγω βαθμό, βλ. ΟΛΑΠ 3/2008 ΑρχΝ 2009.172, ΟΛΑΠ 30/2007 ΝοΒ 2007.2388, ΟΛΑΠ 6/1997 ΕλλΔνη 38.1035, ΑΠ 32/2013, ΑΠ 692/2010, δημ. ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 315/2010 ΕΠολΔ 210.734 με σημ. Π.Γ. Γιαννόπουλου, ΑΠ 1908/2008 ΕλλΔνη 2010.763, ΑΠ 241/2003 ΧρΙΔ 2003.541, ΑΠ 488/2002 ΕλλΔνη 44.502, ΑΠ 1122/2000 ΕΔνη 41.1664, ΑΠ 519ί1999 ΕλλΔνη 40.1701). Περαιτέρω, η αγωγή, ως προς τους δεύτερο και τρίτο των εναγομένων, καταφάσκει νόμιμη, ως ερειδόμενη στις διατάξεις των άρθρων 57, 59, 299, 330, 340, 346, 481 επ., 914, 926, 932 ΑΚ, 224 παρ. 2, 259, 363-362, 361 ΠΚ, 68, 70, 74 παρ. 1, 176 και 191 παρ. 2 ΚΠολΔ. Μη νόμιμη τυγχάνει, ωστόσο, η ένδικη αγωγή, καθ' ο μέρος η αξίωση χρηματικής ικανοποιήσεως του ενάγοντος επιχειρείται να θεμελιωθεί στην προσβολή των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων του, συνεπεία του περιεχομένου των ενόρκων καταθέσεων των εναγόμενων φυσικών προσώπων, ενώπιον των αρμοδίων ποινικών Δικαστηρίων. Και τούτο, καθώς η ιστορούμενη συναφώς συμπεριφορά των δευτέρου και τρίτου των εναγομένων, και αληθής υποτιθέμενη, δεν παραβιάζει καθ' οιονδήποτε τρόπο τις διατάξεις του Ν. 2472/1997 (πρβλ. ΑΠ 637/2013 ΔιΜΕΕ2014.125, ΑΠ 174/2011 ΧρΙΔ 2012.510 ΑΠ 476/2009 ΧρΙΔ 2010.33, ΑΠ 1923/2006 ΝοΒ 2007.367, Εφθεσ 87/2013 Αρμ 2013.521, ΕφΑθ 6282/2011 ΔΕΕ 2012.581, ΕφΑθ 2887/2010 ΕΕμπΔ 2010.950, Εφθεσ 733/2009 ΔίνιΕΕ 2009.614, ΕφΑθ 3833ί2003 ΝοΒ 2004.247, ΜΕφΑθ 1437/2014 Αρμ 2014.1868). Τέλος, τα παρεπόμενα αιτήματα, περί κηρύξεως της εκδοθησομένης αποφάσεως προσωρινώς εκτελεστής και περί απαγγελίας της προσωπικής κρατήσεως σε βάρος του δευτέρου και τρίτου των εναγομένων, διάρκειας ενός (1) έτους, ως μέσον έμμεσης, αναπληρωματικής εκτελέσεως της παρούσας, μετά τον κατά τα ως άνω νομοτύπως γενόμενο περιορισμό του αιτήματος της ένδικης αγωγής, με την εν συνόλω τροπή αυτού από καταψηφιστικό σε έντοκο αναγνωριστικό, τυγχάνουν νόμω αβάσιμα και εντεύθεν απορριπτέα, δοθέντος ότι τα στηριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 907, 908 παρ. 1

περ. δ' και 1047 παρ. 1 ΚΠολΔ αιτήματα, δεν προσήκουν σε αναγνωριστική αγωγή, καθώς η εκδοθησομένη επ' αυτής απόφαση δεν αποτελεί τίτλο εκτελεστό (904 παρ. 1 και 2 στοιχ. α ΚΠολΔ) και, επομένως, δεν κηρύσσεται προσωρινά εκτελεστή, ούτε, δε, επιτρέπεται έμμεση, αναπληρωματική εκτέλεσή της (Εφθεσ 28365/2011, Αρμ 2012.914, ΕφΑθ 628/2003, ΕλλΔνη 2004.1450, ΕφΑθ 292/2001, ΕλλΔνη 2001.1663, ΕφΑθ 1014/1992, δημ. ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΕφΑθ 3702/1986, ΕλλΔνη 1986.706, ΕφΠειρ 1903/1979, ΠειρΝ1979.625). Πρέπει, επομένως, η ένδικη αγωγή, καθ' ο μέρος κρίθηκε ορισμένη και νόμιμη, ως προς τους δεύτερο και τρίτο των εναγομένων, να εξετασθεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, ενώ, τέλος, επισημαίνεται ότι δεν απαιτείτο εν προκειμένω η καταβολή αναλόγου τέλους δικαστικού ενσήμου, καθόσον η κρινόμενη αγωγή, ασκηθείσα αρχικώς ως καταψηφιστική τοιαύτη στο σύνολό της, με τη νόμιμη επίδοση επικυρωμένου αντιγράφου της στο δεύτερο και τρίτο των εναγομένων, κατά την ημερομηνία της (άρθρο 215 παρ. 1 ΚΠολΔ - βλ. τις υπ' αριθμ. και εκθέσεις επιδόσεως του αρμοδίου Δικαστικού Επιμελητή του Πρωτοδικείου Πειραιώς, Δ. Μ., που νομίμως επικαλείται και προσκομίζει ο ενάγων), ήτοι προ της ενάρξεως ισχύος του Ν. 3994/2011 (ΦΕΚ Α' 165/25-07-2011), εν συνεχεία μετατράπηκε παραδεκτώς στο σύνολό της σε αναγνωριστική αγωγή και δη μετά την έναρξη ισχύος του ίδιου ως άνω Νόμου [βλ. άρθρα 2 του Ν. ΓΠΟΗ/1912 «Περί Δικαστικών Ενσήμων» και 7 παρ. 3 του Ν.Δ. 1544/1942, όπως το τελευταίο τροποποιήθηκε με τις διατάξεις των άρθρων 70 του Ν. 3994/2011 (ΦΕΚ Α 165/25-07-2011) και 21 παρ. 1 του Ν. 4055/2012 (ΦΕΚΑ 51/12-03-2012) και ισχύει, σε συνδυασμό και προς τις διατάξεις των άρθρων 72 παρ. 14 του Ν. 3994/2011 και 21 παρ. 2 του Ν. 4055/2012].

Οι δεύτερος και τρίτος των εναγομένων, αμυνόμενοι, με τις νομίμως και εμπροθέσμως κατατεθείσες προτάσεις τους, συνομολογούν μεν το περιεχόμενο των επίμαχων εκθέσεων ελέγχου, τις οποίες είχαν συντάξει, και των ενόρκων καταθέσεών τους, ενώπιον των αρμοδίων ποινικών Δικαστηρίων, όπως αυτές (περικοπές) διαλαμβάνονται στο δικόγραφο της κρινόμενης αγωγής (άρθρο 352 παρ. 1 ΚΠολΔ), περαιτέρω, όμως, αρνούνται αιτιολογημένα ότι προσέβαλαν, καθ' οιονδήποτε τρόπο, την προσωπικότητα του ενάγοντος, και δη ότι συκοφάνησαν ή δυσφήμισαν αυτόν, ότι παρεβίασαν το καθήκον αντικειμενικότητας και αληθείας, κατά τη διενέργεια του ανατεθέντος σε αυτούς εσωτερικού ελέγχου, και ότι ισχυρίσθηκαν σε βάρος του ψευδή γεγονότα, καταθέτοντας ενόρκως ως μάρτυρες, δεδομένου ότι άπαντα τα εκτιθέμενα σε αμφοτέρως τις εκθέσεις ελέγχου τους, καθώς και στις ένορκες μαρτυρικές καταθέσεις τους, γεγονότα ήσαν αληθή. Επιπλέον, ισχυρίζονται ότι η αξίωση χρηματικής ικανοποίησης, λόγω της ηθικής

βλάβης, την οποία φέρεται ότι έχει υποστεί ο ενάγων, καθ' ο μέρος της θεμελιώνεται στις επίμαχες εκθέσεις ελέγχου, που συνέταξαν οι δεύτερος και τρίτος εξ αυτών, κατά τις ημερομηνίες της 19ης-7-2004 και της 10ης-3-2004 αντιστοίχως, έχουν υποπέσει στην εκ της διατάξεως του άρθρου 937 ΑΚ προβλεπόμενη πενταετή παραγραφή, δοθέντος ότι η ένδικη αγωγή ασκήθηκε, κατά την ημερομηνία της 31ης-12-2010. Ο προκείμενος, όμως, ισχυρισμός τυγχάνει απορριπτέος ως απαράδεκτος, λόγω αοριστίας, δεδομένου ότι οι εναγόμενοι δεν εκθέτουν, κατά τρόπο σαφή και ορισμένο, ως τούτο επιτάσσεται από τη διάταξη του άρθρου 262 παρ. 1 ΚΠολΔ, τον ακριβή χρόνο ενάρξεως της προβλεπόμενης από τη διάταξη του άρθρου 937 ΑΚ πενταετούς παραγραφής και, ειδικότερα, δεν προσδιορίζουν το χρονικό εκείνο σημείο, κατά το οποίο περιήλθε σε γνώση του φερόμενου, ως παθόντος, ενάγοντος, το ζημιογόνο γεγονός, ήτοι οι ως άνω συνταγείσες εκθέσεις ελέγχου των εναγομένων (ΑΠ 1168/2006, ΕφΑθ 1005/2015 δημ. ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Τέλος, οι δεύτερος και τρίτος των εναγομένων ισχυρίζονται ότι ο ενάγων καταχρηστικώς ασκεί την ως άνω αξίωσή του, περί επιδικάσεως σε αυτόν χρηματικής ικανοποίησεως, λόγω της ηθικής βλάβης, την οποία φέρεται ότι έχει υποστεί, έξι και πλέον έτη μετά την εκ μέρους του υποβολή της παραιτήσεώς του από την πρώτη εναγόμενη τράπεζα, χωρίς αυτός να έχει προσβάλει εν τω μεταξύ την πειθαρχική ποινή της απολύσεως που του επεβλήθη μεταγενεστέρως, ως και τους κατ' ιδίαν αυτής λόγους. Ο εν λόγω, όμως, ισχυρισμός, καθόσον κατάγεται στην προκείμενη δίκη, ως ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως δικαιώματος, τυγχάνει νόμω αβάσιμος και ως τέτοιος απορριπτέος, διότι τα ιστορούμενα συναφώς περιστατικά και αληθή υποτιθέμενα, δεν καθιστούν καταχρηστική την εκ μέρους του ενάγοντος άσκηση της ανωτέρω αξιώσεώς του και δε δύνανται να θεμελιώσουν την εκ του άρθρου 281 ΑΚ ένσταση, αλλά αποτελούν άρνηση των εναγομένων, ως προς την συνδρομή εν προκειμένω των ουσιαστικών προϋποθέσεων, για την άσκηση της εν λόγω αγωγικής αξιώσεως του ενάγοντος. Εξάλλου, μόνη η επικαλούμενη από τους εναγόμενους μακρόχρονη αδράνεια του ενάγοντος, ως προς την άσκηση της νυν καταγόμενης υπό δικαστική διάγνωση αξιώσεώς του, χωρίς να εκτίθεται παραλλήλως ότι αυτή (αδράνεια) συνοδευόταν και από οιαδήποτε προηγούμενη συμπεριφορά του, που προκάλεσε στους εναγομένους την πεποίθηση ότι αυτός δεν θα ασκούσε το δικαίωμά του, δεν αρκεί ώστε να καταστήσει μη ανεκτή, κατά την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη, και, συνεπώς, καταχρηστική και απαγορευμένη την άσκηση της κρινόμενης αγωγής (ΟΛΑΠ 7/2002, ΟΛΑΠ 8/2001, ΑΠ 967/2010, ΑΠ 812/2010, ΑΠ 480/2010, δημ ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων των διαδίκων (ενός από κάθε διάδικη πλευρά), Γ.Σ. και Λ. Κ., που εξετάστηκαν νομίμως στο ακροατήριο του Δικαστηρίου τούτου και περιέχονται στα ταυτάριθμα με

την παρούσα απόφαση πρακτικά δημοσίας συνεδριάσεώς του, τις υπ' αριθμ. και ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων, Α.Κ. και Α.Χ. αντιστοίχως, που συνετάγησαν, με πρωτοβουλία των δευτέρου και τρίτου των εναγομένων, ενώπιον της Ειρηνοδίκου Αθηνών, Μ..... Ε..... Β....., κατόπιν νομίμου και εμπροθέσμου, πριν από δύο (2) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες, κλητεύσεως του αντιδίκου τους (άρθρο 270 παρ. 2 εδ. γ• ΚΠολΔ - βλ. τη νομίμως επικαλούμενη και προσκομιζόμενη από το δεύτερο εναγόμενο υπ' αριθμ. έκθεση επιδόσεως της αρμόδιας Δικαστικής Επιμελήτριας του Πρωτοδικείου Πειραιώς,), χωρίς, όμως, να λαμβάνονται εν προκειμένω υπ' όσιν οι επικαλούμενες και προσκομιζόμενες από τον ενάγοντα υπ' αριθμ. και ένορκες βεβαιώσεις των μαρτύρων, Ι.Ζ. και Γ.Λ. αντιστοίχως, που συνετάγησαν, με πρωτοβουλία αυτού (ενάγοντος), ενώπιον των Ειρηνοδικών Αθηνών, Αι..... Τ..... και Σ..... Τ.....Ρ....., καθόσον αποτελούν ανεπίτρεπτα αποδεικτικά μέσα, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τις υπ' αριθμ. και εκθέσεις επιδόσεως του αρμοδίου Δικαστικού Επιμελητή του Πρωτοδικείου Πειραιώς, που ο ενάγων νομίμως επικαλείται και προσκομίζει, οι δεύτερος και τρίτος των εναγομένων δεν κλητεύθηκαν νομίμως, διότι η επίδοση της προβλεπόμενης από τη διάταξη του άρθρου 270 παρ. 2 εδ. ν ΚΠολΔ κλήσεως πραγματοποιήθηκε όχι προς τους ως άνω εναγομένους, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 126 περ α, 127 παρ. 1, 128, 129 επ. ΚΠολΔ, αλλά προς τη φερομένη ως πληρεξουσία δικηγόρο και αυτοδικαίως αντίκλητό τους, Μ..... Ε....., πριν τη συζήτηση της κρινόμενης υποθέσεως στο ακροατήριο του Δικαστηρίου τούτου, ήτοι προτού η ως άνω δικηγόρος αποκτήσει την ιδιότητα της δικαστικής πληρεξουσίας, με έναν από τους ρητώς διαγραφόμενους από τις διατάξεις των άρθρων 94 και 96 παρ. 1 και 2 ΚΠολΔ τρόπους, και εντεύθεν πριν αυτή καταστεί αυτοδικαίως αντίκλητος των δευτέρου και τρίτου των εναγομένων, κατ' άρθρον 143 παρ. 1 ΚΠολΔ [επισημαίνεται, ότι η μεταγενεστέρως χορηγηθείσα δικαστική πληρεξουσιότητα στην ως άνω δικηγόρο μόνον από το δεύτερο εναγόμενο, και όχι και από τον τρίτο τοιούτο, δε δύναται να θεραπεύσει την εν λόγω ακυρότητα της επιχειρηθείσης διαδικαστικής πράξεως, δια της συναγωγής εκ των υστέρων εγκρίσεώς της, εφόσον αυτή (έγκριση) αφορά σε διαδικαστικές πράξεις εκείνου μόνον που ενήργησε ως δικαστικός πληρεξούσιος, χωρίς να έχει διορισθεί νομοτύπως, και όχι όταν αναφέρεται σε πράξεις που έγιναν με παραγγελία του αντιδίκου προς τον μη νομοτύπως διορισμένο πληρεξούσιο, ως αντίκλητο - βλ σχετ. ΑΠ 991/2012, δημ. ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΕφΔωδ 287/1998 Αρμ 1999.1574], από όλα ανεξαιρέτως τα έγγραφα, που οι διάδικοι νομίμως επικαλούνται και προσκομίζουν, τα οποία

λαμβάνονται υπ' όψιν είτε προς άμεση απόδειξη, είτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων (άρθρο 336 παρ. 3 ΚΠολΔ), ορισμένα εκ των οποίων μνημονεύονται ειδικότερα κατωτέρω, χωρίς, ωστόσο, να παραλείπεται οιοδήποτε εξ αυτών, κατά την ουσιαστική εκτίμηση της διαφοράς, από τη δικαστική ομολογία των διαδίκων, που συνάγεται είτε ευθέως, είτε εμμέσως από τα δικόγραφα της αγωγής και των προτάσεών τους και επισημαίνεται ειδικότερα κατωτέρω (άρθρα 261 εδ. β' και 352 παρ. 1 ΚΠολΔ), καθώς και από τα διδάγματα της κοινής πείρας και της λογικής (άρθρο 336 παρ. 4 ΚΠολΔ), που λαμβάνονται υπ' όψιν αυτεπαγγέλτως από το παρόν Δικαστήριο, αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά :

Ο ενάγων, Κ.Σ., την 02-06-1981, προσελήφθη από την πρώτη εναγόμενη τραπεζική εταιρεία με την επωνυμία «.....ΑΕ.» (εφεξής αποκαλούμενη ωςΑ.Ε.) και απασχολήθηκε σε αυτήν έως και το έτος 2005, ότε το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο τηςΑ.Ε. του επέβαλε την πειθαρχική ποινή της οριστικής απολύσεως. Κατά τη διάρκεια δε, της απασχολήσεώς του στην εν λόγω τράπεζα, παρείχε, πλην άλλων, την εργασία του και στη Διεύθυνση, από το έτος 1984, αρχικά ως υπάλληλος αξιολογητής και από το έτος 1991 ως προϊστάμενος του Τμήματος Ειδικών Δανειοδοτήσεων. Το τμήμα Ειδικών Δανειοδοτήσεων αξιολογούσε όλα τα αιτήματα της Τράπεζας για χορηγήσεις βραχυπρόθεσμων δανείων άνω του ποσού των 50.000.000 δρχ., για όλες τις μεταποιητικές επιχειρήσεις του Γεωργικού και Εξωγεωργικού τομέα, καθώς και όλες τις μεγάλες χρηματοδοτήσεις του Δημοσίου Τομέα και των θυγατρικών εταιρειών, που υπάγονταν σε αυτόν. Μεταξύ, δε, των περιπτώσεων χρηματοδοτήσεως, που χειρίστηκε ο ενάγων, κατά τη διάρκεια της θητείας του, στην ανωτέρω Διεύθυνση, συγκαταλέγονταν και οι κάτωθι αναφερόμενες τοιαύτες, για τις οποίες διενεργήθηκε από τους δεύτερο και τρίτο των εναγομένων εσωτερικός έλεγχος, κατόπιν σχετικών διαταγών της οικείας Διευθύνσεως της τράπεζας. Ειδικότερα, δε, ο δεύτερος εναγόμενος, Κ.Δ., καθώς και ο τρίτος εναγόμενος, Ι.Τ., υπηρετούσαν, κατά το έτος 2004, ότε και διερευνήθηκαν οι κρίσιμες εν προκειμένω περιπτώσεις χρηματοδοτήσεως, στη Διεύθυνση Εσωτερικής Επιθεωρήσεως τηςΑΕ., έχοντας το βαθμό του Ελεγκτή Α'. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότε ο Γ.Μ., επιχειρηματίας και ιδρυτής αρκετών εταιρειών, οι οποίες δραστηριοποιούνταν, πλην άλλων, και στον τομέα του ηλεκτρονικού τύπου και της ψυχαγωγίας, υπέβαλε, κατά την ημερομηνία της 21^{ης}-3-2000, την ομοιόχρονη αίτησή του, για τη χορήγηση σε αυτόν προσωπικού δανείου, προκειμένου να εξαγοράσει μετοχές της εταιρείας με την επωνυμία «Ι.....ΑΕ.», ύψους 7 δισεκατομμυρίων δραχμών. Ειδικότερα, το αιτούμενο δάνειο επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί από τον Γ.Μ. για την αύξηση του ποσοστού της

συμμετοχής του στο μετοχικό κεφάλαιο της ανωτέρω εταιρείας, η οποία είχε προέλθει από τη διάσπαση της μητρικής εταιρείας με την επωνυμία «..... ΑΒ.Ε.Τ.Ε.», λόγω του προκύψαντος ασυμβιβάστου των τομέων της δραστηριότητάς της, ήτοι του τηλεπικοινωνιακού και του κατασκευαστικού κλάδου αυτής. Η εν λόγω, δε, αίτηση διαβιβάσθηκε προς αξιολόγηση στην τότε Διεύθυνση τηςΑΕ., ενώ, όπως σημειώνεται στο σώμα της (αιτήσεως), χρεώθηκε στον Γ.Λ., που υπηρετούσε τότε ως υπάλληλος του Τμήματος Ειδικών Αξιολογήσεων της ανωτέρω Διευθύνσεως, κατά την ημερομηνία της 28^{ης}-03-2000, και παραδόθηκε σε αυτόν μαζί με το πληροφοριακό υλικό για τις δραστηριότητες της εταιρείας «I.....». Περαιτέρω, η αίτηση αυτή, που είχε υποβάλει ο Γ.Μ., αξιολογήθηκε αυθημερόν και την επόμενη ημέρα, ήτοι την 29η-03-2000, υπεβλήθη θετική εισήγηση στο Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων τηςΑ.Ε., για την έγκριση του δανείου στον ανωτέρω επιχειρηματία. Η ως άνω, δε, εισήγηση υπεγράφη από τον ενάγοντα, τον Γ.Λ. και τον Α.Τ., που υπηρετούσε τότε ως Υποδιευθυντής της Διευθύνσεως τηςΑ.Ε. Στην εισήγηση αυτή, γινόταν μία εξαιρετικά συνοπτική αναφορά στα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας «I.....», με βάση τον ισολογισμό της 31ης- 12-1998, αναφερόταν η διάρθρωση των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας, καθώς και ότι στον Γ.Μ. ανήκε ποσοστό 35,91 % του μετοχικού κεφαλαίου αυτής. Επιπλέον, αναφερόταν η διακύμανση της μετοχής της εταιρείας, κατά το χρονικό διάστημα από την 01^η-01-2000 έως και την 27η-03-2000, καθώς και η φύση και η αιτιολογία του υποβληθέντος αιτήματος δανεισμού του εν λόγω επιχειρηματία. Με βάση αυτά τα δεδομένα, εκφράσθηκε η θετική, για τη χορήγηση του δανείου, άποψη των ανωτέρω εισηγτών, μεταξύ των οποίων και του, ενάγοντος, ενώ διατυπώθηκαν και οι όροι χορηγήσεώς του. Ειδικότερα, αναφορικά με τις διασφαλίσεις, στην ίδια εισήγηση υποδεικνυόταν η διασφάλιση του δανείου με σύσταση ενεχύρου επί των μετοχών της εταιρείας «I.....», καθώς και η εκχώρηση του δικαιώματος πώλησεως αντιστοίχου αριθμού μετοχών στις περιπτώσεις, που δεν θα πληρώνονταν οι δεδουλευμένοι τόκοι ή δεν θα προσκομίζονταν νέες διασφαλίσεις για την αποκατάσταση της τυχόν διαταραχθείσης σχέσεως, ή δεν θα εξοφλείτο το δάνειο κατά τη λήξη του, μετά από προειδοποίηση δέκα (10) ημερών. Τέλος, στην αυτή ως άνω εισήγηση επισημαινόταν πως το αίτημα του Γ.Μ. είχε αντιμετωπισθεί με τη «γρήγορη διαδικασία», χωρίς τη συμμετοχή των περιφερειακών υπηρεσιών, λόγω του επείγοντος, στο πλαίσιο της σχετικής υπ' αριθμ. 1/27- 01-1998 αποφάσεως του Δ. Σ. της τράπεζας. Ακολούθως, κατά την ίδια ημεροχρονολογία, ήτοι την 29η-03-2000, ενεκρίθη από το Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων, ήτοι το ανώτατο πιστοδοτικό όργανο τηςΑ.Ε., η χορήγηση στον Γ.Μ. δανείου, ύψους 7

δισεκατομμυρίων δραχμών (βλ το απόσπασμα του πρακτικού του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων της υπ' αριθμ./29-03-2000 συνεδριάσεώς του, που νομίμως επικαλούνται και προσκομίζουν οι δεύτερος και τρίτος των εναγομένων). Επί της ως άνω, δε, εισήγησεως, που συνέταξε, πλην άλλων, και ο ενάγων, θα πρέπει να γίνουν οι ακόλουθες επισημάνσεις, ήτοι : Κατ' αρχήν, στην εν λόγω εισήγηση, ουδόλως αιτιολογείτο η επείγουσα αντιμετώπιση του αιτήματος και, μάλιστα, ενός τέτοιου ποσού, ώστε να αξιολογηθεί κατά την ίδια ημέρα, κατά την οποία είχε χρεωθεί η σχετική υπόθεση στον Γ.Λ. (28-03-2000) και, ακολούθως, να διαβιβασθεί την επομένη ημέρα η εισήγηση στο Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων, χωρίς να συμμετάσχουν στη διαδικασία οι Περιφερειακές Υπηρεσίες της Τράπεζας. Άλλωστε, ο αιτούμενος τη χορήγηση του δανείου, Γ.Μ., ουδόλως επικαλείτο, με την προρρηθείσα αίτησή του, ότι συνέτρεχε εν προκειμένω επείγουσα περίπτωση, για την αντιμετώπιση της υποθέσεώς του από τους αρμοδίους υπαλλήλους τηςΑ.Ε. Ούτε, δε, υπήρχε η απαιτούμενη από την υπ' αριθμ./27-01-1998 απόφαση του Δ. Σ. της τράπεζας, έγκριση του σχετικού αιτήματος του Γ.Μ., ώστε να εφαρμοσθεί η διαδικασία του κατεπείγοντος και να εισαχθεί η υπόθεση στο Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων, χωρίς την παρεμβολή των Περιφερειακών Υπηρεσιών. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τα διαλαμβανόμενα στην ίδια εισήγηση, το αίτημα δανειοδοτήσεως του Γ.Μ. εξετάσθηκε, σαν να επρόκειτο περί αιτήματος της εταιρείας «Ι.....», δεδομένου ότι αναφέρονταν οικονομικά στοιχεία μόνον της εταιρείας αυτής. Και ναι μεν απαιτείτο η αξιολόγηση της εταιρείας αυτής, καθόσον οι μετοχές της επρόκειτο να διατεθούν προς κάλυψη του χορηγηθησόμενου τότε δανείου, ωστόσο, ουδεμία αξιολόγηση του Ίεωργίου Μ., ως αντισυμβαλλόμενου φυσικού προσώπου, περιέχετο στην ίδια εισήγηση, όπως προβλεπόταν από τις σχετικές οδηγίες της υπ' αριθμ./1999 Εγκυκλίου Διαταγής τηςΑ.Ε. Επίσης, ουδεμία αναφορά διαλαμβανόταν σχετικά με τις οφειλές του Γ.Μ. προς άλλες τράπεζες, το Δημόσιο, ή οποιονδήποτε άλλο φορέα, ενώ επίσης δε διερευνήθηκε από τους εισηγητές η περιουσιακή κατάστασή του, ούτε, δε, μνημονευόταν στην εισήγηση η ύπαρξη τυχόν δυσμενών στοιχείων σε βάρος του Γ.Μ., όπως ρητώς προέβλεπαν οι υπ' αριθμ./1999 και/1994 εγκύκλιοι τηςΑ.Ε. Περαιτέρω, από το ίδιο το κείμενο της εισήγησεως δεν φαίνεται να απασχόλησε τους εισηγητές η ικανότητα εξυπηρετήσεως του υπό χορήγηση δανείου, δηλαδή από ποια πηγή θα πληρωνόταν αυτό. Επιπλέον, δεν αξιολογήθηκε, ούτε αναφέρθηκε στην εισήγηση προς το Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων η μείωση του κατεχόμενου από τον Γ.Μ., ποσοστού μετοχών στην εταιρεία «Ι.....»), από 35,91 % σε 31,05%. Δηλαδή, ενώ ο Γ.Μ. είχε μειώσει το ποσοστό των μετοχών του, οι ανωτέρω αρμόδιοι υπάλληλοι εισηγούνται στο Γενικό Συμβούλιο

Χορηγήσεων τηςΑ.Ε. να του χορηγηθεί χρηματοδότηση, ύψους 7 δισεκατομμυρίων δρχ., για να αυξήσει αυτό το ποσοστό του. Μάλιστα, μετά τη σύνταξη της ανωτέρω εισηγήσεως και μέχρι την ημερομηνία της υπογραφής της συμβάσεως και της ενάρξεως της εκταμιεύσεως του εγκριθέντος δανείου, ήτοι έως την 03η-04-2000, η συμμετοχή του Γ.Μ. στην ως άνω εταιρεία μειώθηκε περαιτέρω και ανήλθε στο ποσοστό των 27,59%. Ο λόγος, δε, της μείωσης του ποσοστού του στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας «I.....» οφειλόταν στην αναγκαστική εκποίηση των μετοχών του από τηνΑΕ (.....), για εξόφληση υφιστάμενων έναντι αυτής οφειλών της εταιρείας, συμφερόντων του Γ.Μ. « E..... ΑΒΕΤΕ» (βλ. το από 05-05-1999 έγγραφο του Κεντρικού Καταστήματος (040) τηςΤράπεζας προς τη Διοίκηση και τη Δ/ση Χρηματοδότησης Μεγάλων Επιχειρήσεων τηςΑΕ που νομίμως επικαλούνται και προσκομίζουν οι δεύτερος και τρίτος των εναγομένων). Άλλοις λόγους, τη στιγμή που η τράπεζαΑΕ. λάμβανε αναγκαστικά μέτρα σε βάρος του Γ.Μ., λόγω της ασυνεπείας του, ο ενάγων ουδόλως φαίνεται ότι θορυβήθηκε από το γεγονός αυτό, αλλά αντιθέτως εισηγείτο τη χορήγηση σε αυτόν δανείου, ύψους 7 δισεκατομμυρίων δρχ. Περαιτέρω, στην ως άνω εισήγηση, που συνέταξε και υπέβαλε προς το Γενικό Συμβούλιο Χρηματοδοτήσεων, μεταξύ άλλων, και ο ενάγων, δεν αναφερόταν το γεγονός, ότι, με την από 05-11-1999 απόφαση του Δ. Σ. του Χ.Α.Α., η εταιρεία «I.....» είχε ενταχθεί στην κατηγορία των εταιρειών υπό επιτήρηση. Επισημαίνεται, δε, ότι, η μετοχή της I..... θα «διασφάλιζε» την σχετική χρηματοδότηση. Με την επίμαχη εισήγηση προτάθηκε, ως διασφάλιση του δανείου, η σύσταση ενεχύρου επί μετοχών, σε σχέση 220/100. Ωστόσο, σύμφωνα με την ισχύουσα εκείνη την περίοδο υπ' αριθμ 2459/2000 πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (εφεξής «ΠΔΤΕ»), προβλεπόταν η διασφάλιση των χορηγούμενων δανείων για αγορά μετοχών, αποκλειστικά με ενέχυρο επί μετοχών, μόνον για ποσά μέχρι 15 εκατομμυρίων δρχ. Στην περίπτωση, συνεπώς, της εισηγήσεως-εγκρίσεως του προσωπικού μετοχοδανείου των 7 δισεκατομμυρίων δρχ., παρά το ύψος του ποσού, δεν προβλέφθηκε εξαρχής η ουσιαστική εμπράγματη εξασφάλισή του, δεδομένου ότι η διασφάλιση χορηγήσεων με ίδιες μετοχές των εταιρειών, εξαρτά την διασφαλιστική αξία των ενεχύρων από την πορεία των εταιρειών, από την οποία παράλληλα εξαρτάται και η δυνατότητα της λειτουργικής αποπληρωμής των δανείων. Δηλαδή, αν η εταιρεία είχε ομαλή επιχειρηματική πορεία και κέρδη θα μπορούσε να αποπληρώσει τα δάνεια της και δεν θα χρειαζόταν να γίνει χρήση του ενεχύρου. Στην αντίθετη περίπτωση, όπως στην προκειμένη, η αποπληρωμή των δανείων θα δυσχεραινόταν ουσιαστικά και παράλληλα, λόγω της κακής πορείας της εταιρείας, το ενέχυρο θα

απαξιωνόταν, με αποτέλεσμα να μη καθίσταται εφικτή ούτε η αναγκαστική είσπραξη των οφειλομένων, με ρευστοποίησή του. Δηλαδή, στην προκειμένη περίπτωση ουδεμία διασπορά του πιστωτικού κινδύνου υφίστατο, γεγονός το οποίο ο ενάγων, ως υψηλόβαθμο και πεπειραμένο σχετικά στέλεχος τηςΑ.Ε., όφειλε να έχει αντιληφθεί, κατά τη σύνταξη της σχετικής εισηγήσεώς του. Από τα ανωτέρω, επομένως, προκύπτει ότι ο τρόπος με τον οποίο αξιολογήθηκε το υποβληθέν αίτημα δανειοδοτήσεως του Γ.Μ. από τον ενάγοντα, καθώς και η διαδικασία, η οποία ακολουθήθηκε κατά τη σύνταξη της σχετικής εισηγήσεως και τη διαβίβασή της στα μέλη του Γενικού Συμβουλίου Χρηματοδοτήσεων τηςΑ.Ε., ήσαν πλημμελείς και αντέκειντο στις ανωτέρω δεσμευτικές για τους υπαλλήλους της τράπεζας εγκυκλίους της. Εξάλλου, από της ενάρξεως σχεδόν της λειτουργίας της εν λόγω δανειακής συμβάσεως, κατέστη εμφανές ότι το δάνειο δεν θα εξυπηρετείτο και ότι η επελθούσα διαταραχή της διασφαλιστικής σχέσεως, που είχε καθορισθεί από το Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων, δεν θα αποκαθίστατο. Στις συνεχείς έγγραφες οχλήσεις του Κεντρικού Καταστήματος, που άρχισαν με το υπ' αριθμ 755/6539/12-07-2000 έγγραφό του προς την Διεύθυνση Α..... Π....., η τελευταία αντέδρασε με αρκετή καθυστέρηση, μόλις την 22-08-2000, χωρίς, όμως, να λάβει κάποιο ουσιαστικό μέτρο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τη δανειακή σύμβαση. Προέβη, μόνον σε έγγραφες υπενθυμίσεις προς τον Γ.Μ., σχετικά με τις συμβατικές υποχρεώσεις του, χωρίς, ωστόσο, να προχωρήσει στη ρευστοποίηση του ενεχύρου, όπως είχε πράξει η τράπεζαΑΕ για τη διασφάλιση των οφειλών της. Αρμόδιος, δε, προς τούτο, ήταν ο ενάγων, ως υπεύθυνος παρακολουθήσεως του οικείου δανειακού λογαριασμού (φακέλου) του Γ.Μ. Τοιουτοτρόπως, όμως, η υποβάθμιση της διασφαλιστικής σχέσεως ανήλθε, τη 16η-11-2000, σε ποσοστό 38,29% (δάνειο/ ενέχυρο), όπως τούτο προκύπτει από το υπ' αριθμ. έγγραφο του Κεντρικού Καταστήματος τηςΑ.Ε. προς τη Διεύθυνση Μεγάλων Πελατών, που νομίμως επικαλούνται και προσκομίζουν οι δεύτερος και τρίτος των εναγόντων. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι οι δύο ρυθμίσεις των οφειλών του Γ. Μ., που αποφασίσθηκαν έπειτα από τις από 05-12-2000 και 21-12-2001 σχετικές εισηγήσεις του ενάγοντος και του Ε. Π., ουδέποτε εξυπηρετήθηκαν Άλλωστε, τα πληροφοριακά στοιχεία, που διαλαμβάνονταν σε αμφότερες τις ανωτέρω εισηγήσεις, πρέπει να χαρακτηρισθούν ως μάλλον ελλιπή, αναφορικά με τις ιδιοκτησίες του Γ.Μ., που είχαν προσφερθεί ως «πρόσθετες διασφαλίσεις», καθώς και τα επ' αυτών υφισταμένα βάρη, ενώ επιπλέον αναιτιολόγητες κρίνονται και οι προτάσεις των ως άνω εισηγητών, ως προς το επιτόκιο της ρυθμίσεως και την κάλυψη των εξόδων ενεχυρίασεως των μετοχών του τηλεοπτικού σταθμού με το διακριτικό τίτλο «S.....», που σε κάθε

περίπτωση δεν είχαν κάποια ουσιαστική επίδραση στην εξέλιξη της υποθέσεως του μετοχοδανείου των 7 δισεκατομμυρίων δραχμών. Ακολούθως, αποδεικνύεται ότι τη 17η-01-2001 και τη 16η-02-2001, δηλαδή σε χρόνο πολύ μεταγενέστερο της χορηγήσεως του ως άνω δανείου, ενενράφησαν υποθήκες υπέρ τηςΑ.Ε., σε συνέχεια άλλων υφιστάμενων βαρών, επί ακινήτων του Γ.Μ.. Οι λοιπές, όμως, υποθήκες που είχαν εγγραφεί σε προγενέστερο χρονικό διάστημα αυτών που ενέγραψε ηΑ.Ε., καθιστούσαν τη διασφαλιστική αξία των εν λόγω ακινήτων ουσιαστικά μηδενική. Επομένως, ο ενάγων ευθυνόταν, με τις ανωτέρω πράξεις και παραλείψεις του, όχι μόνον για το ελλιπές περιεχόμενο της συνταγείσης εισηγήσεώς του, αλλά και για τη μετέπειτα παρακολούθηση του δανειακού λογαριασμού του Γ.Μ. Τελικώς, προκύπτει ότι το επίμαχο προσωπικό μετοχοδάνειο, που χορηγήθηκε στον Γ.Μ. εξυπηρέτησε βραχύβιες σκοπιμότητες ενισχύσεως της μετοχής της εταιρείας «Ι.....» και, μάλιστα, εν όψει της προεκλογικής περιόδου του Μαρτίου - Απριλίου του έτους 2000, ότε και επικρατούσε ευδαιμονία των τιμών του Χ.Α.Α. Στη συνέχεια, όμως, η μετοχή της εν λόγω εταιρείας, όπως και το Χρηματιστήριο, ακολούθησε πτωτική πορεία, με ταχύτατους ρυθμούς. Άλλωστε, η εν λόγω εταιρεία κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως, κατά το έτος 2004, δυνάμει σχετικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι η εταιρεία με την επωνυμία «Ι..... ΑΕ.», συμφερόντων Γ. Μ., υπέβαλε στηνΑ.Ε. την υπ' αριθ. πρωτ. 252/17-01-2002 επιστολή της, η οποία, μάλιστα, ζητείτο να τεθεί υπ' όψιν του ενάγοντος προσωπικώς. Με την εν λόγω, δε, επιστολή της, την οποία υπέγραφε για λογαριασμό της αιτούσας εταιρείας, υπό την εταιρική επωνυμία αυτής, ο Γ.Μ., ζητούσε να της χορηγηθεί κεφάλαιο κινήσεως μέχρι του ποσού των 2.600.000,00 ευρώ, Το Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων τηςΑ.Ε., κατά την υπ' αριθμ. 04/24-01-2002 συνεδρίασή του, ενέκρινε, έπειτα από σχετική θετική εισήγηση της Διευθύνσεως Μεγάλων Πελατών, που υπογραφόταν από τον ενάγοντα και τους Ε. Π. και Δ.Τ., δάνειο για τη χορήγηση κεφαλαίου κινήσεως, ποσού 2.600.000,00 ευρώ, στην εταιρεία «Ι..... Α.Ε.». Επισημαίνεται, ότι κατά το χρόνο υποβολής του αιτήματος (17-01-2002), για την ως άνω χορήγηση, ο Γ.Μ. δεν νομιμοποιείτο για την υποβολή του, δεδομένου ότι δεν του είχε έως τότε παρασχεθεί το δικαίωμα της εταιρικής εκπροσωπήσεως, δεδομένου ότι αυτό του χορηγήθηκε την 06η-02-2002 (βλ. την υπ' αριθμ. 963/7943/14-02-2002 γνωμοδότηση της Διευθύνσεως Νομικών Υπηρεσιών τηςΑ.Ε. προς το Κεντρικό Κατάστημα, που νομίμως επικαλούνται και προσκομίζουν οι δεύτερος και τρίτος των εναγομένων). Ωστόσο, η ανωτέρω εταιρεία στερείτο της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής για την εκπλήρωση των

υποχρεώσεών της, όπως αυτές απέρρεαν από τη σύμβασή της με το δημόσιο, στο πλαίσιο του Ν. 2644/1998, Έτσι, παρότι το αίτημα αναφερόταν σε κάλυψη επενδυτικών αναγκών, εντούτοις αντιμετωπίστηκε με τη χορήγηση κεφαλαίου κινήσεως, με κάλυμμα μεταχρονολογημένες επιταγές. Ειδικότερα, η εταιρεία «Ι..... Α.Ε.» δανειοδοτήθηκε από τηνΑ.Ε., με το 1) προρρηθέν χρηματικό ποσό, με σκοπό την εκμετάλλευση των τηλεοπτικών δικαιωμάτων του Π.....Κ., τα οποία είχαν παραχωρηθεί στην, επίσης συμφερόντων του Γ.Μ., εταιρεία με την επωνυμία «Ε..... ΑΕ.», δυνάμει του από 23-07-2001 ιδιωτικού συμφωνητικού. Επισημαίνεται, δε, ότι τα δικαιώματα αυτά η εταιρεία «Ε..... Α.Ε.» τα είχε περαιτέρω μεταβιβάσει, δυνάμει του από 26-07-2001 ιδιωτικού συμφωνητικού, στην εταιρεία με την επωνυμία «Α..... Ψ..... Σ..... Α.Ε.». Στην τελευταία αυτή, όμως, εταιρεία («Α..... Ψ..... Σ..... Α.Ε.»), είχε χορηγηθεί από τηνΑ.Ε. δάνειο, ποσού 2 δισεκατομμυρίων δραχμών, για αγορά τηλεοπτικών δικαιωμάτων, με το οποίο, τελικώς, μετά την εκταμίευσή του, εξοφλήθηκαν υποχρεώσεις της έναντι του Γ.Μ. Διαπιστώνεται, δηλαδή, διπλή χρηματοδότηση για την ίδια ουσιαστικά δραστηριότητα. Εξάλλου, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά τη διαδικασία τη διαδικασία της αξιολογήσεως, αλλά και της εγκρίσεως του εν λόγω αιτήματος, πέραν των ανωτέρω, α) δεν λήφθηκε υπ' όψιν η κακή πορεία του χορηγηθέντος στον Γ.Μ. προσωπικού μετοχοδανείου, το οποίο στο σύνολό του δεν εξυπηρετείτο, β) δεν αξιολογήθηκαν οι σημαντικού ύψους οικονομικές υποχρεώσεις της εταιρείας «Ι..... ΑΕ.», κατά τη χρήση έτους 2001, οι οποίες ανέρχονταν στο ποσό των 1.169.285,00 ευρώ, γ) δεν συνεκτιμήθηκαν τα υφιστάμενα τότε δυσμενή στοιχεία για την πορεία των εταιρειών συμφερόντων του Γ. Μ., όπως, μάλιστα, αυτά προέκυπταν και από πλείστα δημοσιεύματα στον έντυπο και ηλεκτρονικό , τύπο, και δ) δεν αναφέρθηκαν τα υφιστάμενα δυσμενή στοιχεία για τις λοιπές επιχειρηματικές δραστηριότητες του Γ. Μ. Ευθύνη, δε, για τις εν λόγω παραλείψεις φέρει, πλην άλλων, και ο ενάγων, ο οποίος συνέταξε την ως άνω εισήγησή του προς το Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων τηςΑΕ Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι για τη διασφάλιση του δανείου προσκομίσθηκαν στο Κεντρικό Κατάστημα τηςΑ.Ε., επιταγές συνολικού ποσού 3.257.522,00 ευρώ, εκδόσεως της «Α..... Ψ..... Σ.....ΑΕ.», μέρος των οποίων αντικαταστάθηκε με άλλες, συνολικού ποσού 2.312.545,00 ευρώ, ένεκα της αδυναμίας της ως άνω εκδότριας εταιρείας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Άλλωστε, η εν λόγω εταιρεία είχε εν τω μεταξύ τεθεί σε καθεστώς εκκαθαρίσεως (βλ. το υπ' αριθμ. 1663/47715/18-10-2002 έγγραφο της Διευθύνσεως Μεγάλων Πελατών προς το Κεντρικό Κατάστημα, που νομίμως επικαλούνται και προσκομίζουν οι δεύτερος

και τρίτος των εναγομένων). Επιπλέον, προκύπτει ότι, κατά την ανακύκλωση του δανείου μέσω του τηρούμενου σχετικώς ανοιχτού λογαριασμού, έγιναν αποδεκτές, σε αντικατάσταση προγενεστέρως εκδοθεισών επιταγών και επιταγές ευκολίας, συνολικού ποσού 943.000,00 ευρώ, εκδόσεως της εταιρείας με την επωνυμία «Δ..... ΑΕ.», συμφερόντων του Γ.Μ., όπως τούτο προκύπτει από το υπ' αριθμ. πρωτ. 204/8996/11-02-2003 έγγραφο της Διευθύνσεως Μεγάλων Πελατών τηςΑ.Ε. προς το Κεντρικό Κατάστημα. Επισημαίνεται, όμως, ότι η παραπάνω ενέργεια διεξήχθη κατά παρέκκλιση της υπ' αριθμ. 88/1993 Εγκυκλίου της τράπεζας. Οι εν λόγω επιταγές δεν πληρώθηκαν, αντικαταστάθηκαν με άλλες, που και αυτές, όμως, δεν πληρώθηκαν, σφραγίστηκαν ως ακάλυπτες και τελικώς, δημιούργησαν ανεξόφλητο υπόλοιπο, ποσού 558.000,00 ευρώ. Κατά το χρόνο δε, συζητήσεως της ένδικης αγωγής, η οφειλή του Γ.Μ. ανερχόταν στο συνολικό ποσό των 40.354.015,69 ευρώ, εκ του οποίου, ποσό 17.508.844,98 ευρώ αποτελούσε κεφάλαιο, ποσό 20.447.316,97 ευρώ αποτελούσε τόκους συμβατικών, ποσό 2.389.486,32 ευρώ αποτελούσε τόκους υπερημερίας και ποσό 8.367,42 ευρώ αποτελούσε οφειλόμενες προμήθειες. Επίσης, η οφειλή της εταιρείας «Ι..... Α.Ε.», συμφερόντων Γ.Μ., ανερχόταν, κατά το ίδιο ως άνω χρονικό σημείο, στο συνολικό ποσό των 1.260.725,93 ευρώ, εκ τούτου οποίου ποσό 533.908,95 ευρώ αποτελούσε κεφάλαιο, ποσό 628.095,97 ευρώ αποτελούσε τόκους συμβατικών, ποσό 93.301,72 ευρώ αποτελούσε τόκους υπερημερίας και ποσό 5.419,29 ευρώ αποτελούσε οφειλόμενες προμήθειες. Οι παραπάνω, δε, οφειλές χαρακτηρίζονται από την τράπεζα ως ανεπίδεκτες εισπράξεως - ρευστοποιήσεως. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι ήδη από τις αρχές του έτους 2004 είχε ήδη υποβληθεί μηνυτήρια αναφορά, κατά παντός υπευθύνου, από τον τότε Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας, Μ..... Έ....., για τις εκ μέρους τηςΑ.Ε. χρηματοδοτήσεις του Γ.Μ., ενώ, επιπλέον, είχε υποβληθεί και σχετική ερώτηση στη Βουλή των Ελλήνων από τον ίδιο ως άνω Βουλευτή, η οποία διαβιβάστηκε προς απάντηση από τηνΑ.Ε., επιμελεία του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών. Δυνάμει, δε, της υπ' αριθμ. Ε.Π. 207/342/14-05-2004 διαταγής του Τμήματος Εξετάσεως Ειδικών Θεμάτων της Διευθύνσεως Εσωτερικού Ελέγχου τηςΑ.Ε., ανετέθη στο δεύτερο ενάγοντα και στον Β.Α., η διεξαγωγή ελέγχου, που αφορούσε στη διερεύνηση των ανωτέρω χρηματοδοτήσεων. Με βάση την εντολή αυτή, ο δεύτερος ενάγων και ο Β.Α. διενήργησαν έλεγχο και συνέταξαν την από 19-07-2004 έκθεση ελέγχου. Στην εν λόγω, δε, έκθεση ελέγχου, οι ανωτέρω ελεγκτές περιέλαβαν με πληρότητα και σαφήνεια, και κατόπιν ενδελεχούς έρευνας, την οποία είχαν διεξαγάγει, τις διαπιστώσεις τους, αναφορικά με τις πράξεις και παραλείψεις, πλην άλλων, και του

ενάγοντος, ως προς την ακολουθητέα από αυτόν διαδικασία, κατά τη σύνταξη της εισηγήσεώς του για την έγκριση των επίμαχων ως άνω δανειοδοτήσεων, αλλά και κατά την παρακολούθηση των οικείων δανειακών λογαριασμών. Παράλληλα, εισηγήθηκαν την πειθαρχική δίωξη, μεταξύ άλλων, και του ενάγοντος, ενώ διαβίβασαν την έκθεσή τους στα αρμόδια όργανα και υπηρεσίες της τράπεζας, προκειμένου να προβούν στις προσηκούμενες ενέργειες για τη διερεύνηση τόσο της τυχόν ποινικής, όσο και της αστικής ευθύνης του ενάγοντος. Με βάση, εξάλλου, τις σχετικές διαπιστώσεις τους, που επιβεβαιώνονται πλήρως και από τα ανωτέρω εκτιθέμενα πραγματικά περιστατικά, ο δεύτερος εναγόμενος και ο έτερος ελεγκτής, Β.Λ., κατέληξαν στα ακόλουθα, κατά πιστή και ακριβή αντιγραφή, συμπεράσματα στην έκθεσή τους, ήτοι : «3. Συμπεράσματα. Ανακεφαλαιώνοντας τα όσα μέχρι τώρα έχουμε αναφέρει καταλήγουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα : 3. 1 Την 29. 03. 00 εγκρίθηκε, στον κ. Μ., από το Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων δάνειο 7 δισεκατομμυρίων δραχμών, για αγορά μέτοχων της εταιρείας Ι....., προκειμένου να αυξήσει το ποσοστό των κατεχόμενων μέτοχων. Η έγκριση του δάνειου βασίστηκε σε θετική εισήγηση, που υπογράφεται από τους κ. κ. Γ.Λ., Κ. Σ. και Α.Τ.. Σύμφωνα με τα υφιστάμενα στοιχεία: Το υποβληθέν αίτημα δόθηκε για αντιμετώπιση στον κ. Λ. την 28.03.00, φαίνεται να γνωματεύθηκε αυθημερόν και την επόμενη, 29.03.00 υποβλήθηκε στο Γ.Σ.Χ. για έγκριση. Σε καμία περίπτωση δεν αιτιολογήθηκε η επείγουσα αντιμετώπιση του αιτήματος. Στην υποβληθείσα εισήγηση: Δεν έγινε σε καμία περίπτωση αξιολόγηση του κ. Μ., ως αντισυμβαλλόμενου φυσικού προσώπου, παρά τις οδηγίες της Ε.Δ. 147/99. -Δεν έγινε καμία αναφορά σε οφειλές του πελάτη προς άλλες Τράπεζες, το Δημόσιο, ή άλλο φορέα. Δεν διερευνήθηκε η περιουσιακή κατάσταση του κ. Μ. Δεν αναφέρθηκε η ύπαρξη δυσμενών στοιχείων. Σε καμία περίπτωση αξιολογήθηκε η ικανότητα εξυπηρέτησης του υπό χορήγηση δάνειου. Δεν αξιολογήθηκε, ούτε αναφέρθηκε, στην εισήγηση προς το Γ.Σ.Χ. η μείωση του κατεχόμενου, από τον κ. Μ., ποσοστού μέτοχων της Ι....., από 35,91% σε 31,05%. Επίσης δεν προβληματίσε, κατά τα φαινόμενα, η περαιτέρω μείωση της συμμετοχής του στο 27,59 % μέχρι την ημέρα αρχής εκταμίευσης του εγκριθέντος δάνειου (03.04.00), ούτε και ο λόγος της μείωσης, που οφειλόταν σε αναγκαστική εκποίηση μέτοχων από την τράπεζαΑΕ, για εξόφληση υφιστάμενων, σε αυτή, οφειλών της εταιρείας του κ. Γ.Μ. Ε..... ΑΒΕΤΕ. Δεν αναφέρθηκε το γεγονός ότι με την από 05.11.99 απόφαση του ΔΣ του ΧΑΑ η Ι..... είχε ενταχθεί στην κατηγορία των εταιρειών υπό επιτήρηση. Για όλα τα προαναφερόμενα η ευθύνη βαρύνει, τον εισηγητή κ. Γ.Λ., τον κ. Κ.Σ. και τον τότε Υποδιευθυντή κ. Α.Τ. Εξ' αρχής κατέστη εμφανές ότι το δάνειο δεν θα εξυπηρετείτο και ότι υπήρξε διαταραχή της διασφαλιστικής

σχέσης που είχε καθοριστεί από το Γ.Σ.Χ. Στις συνεχείς έγγραφες οχλήσεις του Κεντρικού καταστήματος, που άρχισαν με το Νο 755/6539/12.07.00 έγγραφο του, η Διεύθυνση αντέδρασε με αρκετή καθυστέρηση, μόλις την 22.08.00, χωρίς όμως να λάβει κάποιο ουσιαστικό μέτρο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τη δανειστική σύμβαση. Μόνο άγονες έγγραφες υπενθυμίσεις των συμβατικών υποχρεώσεων του απηύθυνε στον κ. Γ.Μ.. Αυτό που έκανε η τράπεζαΑΕ, για τη διασφάλιση των οφειλών της, ηΑΕ ουδέποτε το επιχείρησε. Κατ' αυτό τον, τρόπο φθάσαμε στην υποβάθμιση της διασφαλιστικής σχέσης στο 38,29 % (δάνειο/ενέχυρο) την 16. 11. 00. Η σχετική ευθύνη βαρύνει, μια και στο φάκελο του δάνειου δε βρέθηκε κάποια εισήγησή του για διαφορετική αντιμετώπιση της περίπτωσης, τον υπεύθυνο παρακολούθησης του λογαριασμού, κ. Κ. Σ. Οι δυο ρυθμίσεις των οφειλών που αποφασίστηκαν, έπειτα από τις από 13.12.00 και 21.12.01 σχετικές εισηγήσεις που υπογράφονται από τους κ.κ. Σ. και Π., ουδέποτε εξυπηρετήθηκαν. Οι εισηγήσεις αυτές με ελλιπή πληροφοριακά στοιχεία, αναφορικά με τις ιδιοκτησίες του κου Γ.Μ. που προσφέρθηκαν ως "πρόσθετες διασφαλίσεις", καθώς και για των επ' αυτών υφιστάμενων βαρών με αναιτιολόγητες προτάσεις, αναφορικά με το επιτόκιο της ρύθμισης και την κάλυψη των εξόδων ενεχυρίασης των μέτοχων του τηλεοπτικού σταθμού S..... δεν είχαν κάποια ουσιαστική επίδραση στην εξέλιξη της υπόθεσης και ως εκ τούτου, παρά την προβληματικότητά τους δεν καταλογίζονται ευθύνες. Στην περίπτωση ίσχυσε η λαϊκή ρήση «ο πνιγμένος από τα μαλλιά του πάνεται». Την 17.01.01 και την 16. 02. 01 εγράφησαν υποθήκες υπέρΑΕ, σε συνέχεια άλλων υφιστάμενων σε ακίνητα του κ. Γ.Μ.. Τα υποθηκικά βάρη που προηγούνται των υποθηκών της Τράπεζας καθιστούν την διασφαλιστική αξία των ακινήτων αυτών μηδενική. Μετά την πτώχευση της I.....και τη κατάρρευση του εγχειρήματος της λειτουργίας της δεύτερης πλατφόρμας δορυφορικής τηλεόρασης (I.....), το μόνο περιουσιακό στοιχείο που πιθανόν να έχει αξία είναι οι μετοχές του S..... (35%) επί των οποίων έχει γίνει σύσταση ενέχυρου υπέρΑΕ και προς αυτή τη κατεύθυνση πρέπει κατά κύριο λόγο να στραφούν οι προσπάθειες για ρευστοποίηση της οφειλής από το προσωπικό μετοχοδάνειο, το ύψος της οποίας, με λογιστικό 31.12.03, ανέρχεται σε 21.428.552 €. Ως τελικό συμπέρασμα, για την περίπτωση του μετοχοδανείου των 7 δισεκατομμυρίων δρχ., προκύπτει ότι αυτό εξυπηρετήσε βραχύβιες σκοπιμότητες ενίσχυσης της μετοχής της I..... και μάλιστα κατά την προεκλογική περίοδο του Μαρτίου - Απριλίου 2000. Στη συνέχεια, όπως ήταν φυσικό, η μετοχή, όπως και το Χρηματιστήριο, έλαβε την κατιούσα με ταχύτατους ρυθμούς. Εν κατακλείδι, ο κ. Γ.Μ. δεν υπήρξε θύμα χρηματιστηριακής κρίσης.

Υπήρξε συν τοις άλλοις, δημιουργός της απαξίωσης του χρηματιστηριακού θεσμού. Στη συνεδρίαση Νο 4124.01.2002 του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων εγκρίθηκε, έπειτα από σχετική θετική εισήγηση της Διεύθυνσης Μεγάλων Πελατών που υπογράφεται από τους κ.κ. Κ Σ. και Ε. Π. και Δ.Τ., δάνειο για κεφαλαίο κίνησης 2, 6 εκατομμυρίων € στην εταιρία Ι..... συμφερόντων του κ. Γ.Μ.. Κατά το χρόνο υποβολής του αιτήματος (17.01.02), για την ως άνω χορήγηση, ο κ. Γ.Μ. δεν νομιμοποιείτο για την υποβολή του, δεδομένου ότι δεν του είχε δοθεί το δικαίωμα της εταιρικής εκπροσώπησης. Η δανειολήπτρια εταιρεία εστερείτο της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής για την εκπλήρωσή των υποχρεώσεών της, όπως αυτές απέρρεαν από τη σύμβασή της με το δημόσιο, στα πλαίσια του Νομού 2644/98. Παρότι το αίτημα αναφερόταν σε κάλυψη επενδυτικών αναγκών, εντούτοις αντιμετωπίστηκε με τη χορήγηση κεφαλαίου κίνησης, με κάλυμμα μεταχρονολογημένες επιταγές. Η Ι..... δανειοδοτήθηκε με 2,6 εκατομμύρια €, για εκμετάλλευση των τηλεοπτικών δικαιωμάτων του Π..... τα οποία είχαν παραχωρηθεί στην, επίσης συμφερόντων του κ. Μ. εταιρεία, Ε..... δυνάμει του από 23.07.01 ιδιωτικού συμφωνητικού. Σημειώνεται ότι τα δικαιώματα αυτά η Ε..... τα είχε μεταβιβάσει δυνάμει του από 26.07.01 ιδιωτικού συμφωνητικού στην εταιρεία Α..... Ψ..... Σ..... Στην εταιρεία Α..... Ψ..... Σ..... χορηγήθηκε δάνειο 2 δισεκατομμυρίων δραχμών, για αγορά τηλεοπτικών δικαιωμάτων, το οποίο, τελικά, μετά την εκταμίευσή του εξόφλησε υποχρεώσεις του κ. Γ.Μ. Διαπιστώνεται δηλαδή διπλή χρηματοδότηση για την ίδια ουσιαστικά δραστηριότητα. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης και έγκρισης του αιτήματος έκτος των ανωτέρω : Δε λήφθηκε υπόψη η κακή πορεία, για τα συμφέροντα της Τράπεζας, του χορηγηθέντος προσωπικού μετοχοδανείου στον κ. Μ.. Δεν αξιολογήθηκαν οι σημαντικού ύψους οικονομικές υποχρεώσεις της Ι..... κατά τη χρήση έτους 2001 (1.169.285 €). Δεν λήφθηκαν υπόψη τα υφιστάμενα δυσμενή στοιχεία (δημοσιεύματα) για την πορεία των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του κ. Γ.Μ. Δεν αναφέρθηκαν τα υφιστάμενα δυσμενή στοιχεία για τον κ. Γ.Μ. Για τα ανωτέρω φέρουν ευθύνη οι κ.κ. Κ Σ., Ε. Π. και Δ. Τ. Για τη διασφάλιση του δανείου προσκομίστηκαν στο Κεντρικό κατάστημα επιταγές συνολικού ποσού 3.257.522 € έκδοσης της Α..... Ψ..... Σ....., μέρος των οποίων αντικαταστάθηκε με άλλες συνολικού ποσού 2.312.545 €, λόγω αδυναμίας της εκδότριας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, υπόψη ότι από 11.09.02 έχει τεθεί σε καθεστώς εκκαθάρισης. Κατά παρέκκλιση της εγκριτικής διαταγής έγιναν δεκτές και επιταγές συνολικού ύψους 943.000 €, έκδοσης της εταιρείας, συμφερόντων του κ.Γ.Μ., Δ..... Οι επιταγές αυτές, ως επιταγές ευκολίας, δεν πληρώθηκαν, αντικαταστάθηκαν με άλλες που και αυτές δεν

πληρώθηκαν, σφραγίσθηκαν ως ακάλυπτες και τελικά δημιούργησαν το ανεξόφλητο υπόλοιπο των 558.000 €. Η ευθύνη για το θέμα της λήψης των επιταγών ευκολίας βαρύνει τον τότε Υποδιευθυντή του Κεντρικού Καταστήματος κ. Ι.Σ. Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι η αντικατάσταση των επιταγών αυτών με άλλες, επίσης ευκολίας του ίδιου έκδοτη, έγινε σε γνώση των κ.κ. Α.Τ. και Κ.Σ.

Επισημαίνεται ότι ο Έλεγχος δεν υπεισήλθε σε θέματα σχετικά με τη λειτουργία του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων και των εξ αυτών απορρεουσών τυχόν ευθυνών του. 4. ΕΙΣΗΓΗΣΗ. Υπόψη των παραπάνω εισηγούμαστε: 4. 1 Την πειθαρχική δίωξη των: Κ.Σ., Τμηματάρχη Α' Οικονομικού Κλάδου, Α Μ Δυνάμει των άρθρων 82 και 114 παρ. 1, 2, 4β και 4η, για τα όσα αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος πορίσματος ελέγχου. . . , 4.4. Αντίγραφο του παρόντος πορίσματος ελέγχου να διαβιβαστεί: Στη Διοίκηση της Τράπεζας. Στη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών, και Στη Διεύθυνση Καθυστερήσεων, Προκειμένου να αντιμετωπιστούν θέματα και να ληφθούν αποφάσεις, σχετικά με τις τυχόν ποινικές και αστικές ευθύνες των εμπλεκόμενων υπηρεσιακών οργάνων καθώς και σχετικά με τη μεθόδευση της ρευστοποίησης των οφειλών από το προσωπικό μετοχοδάνειο του κ. Γ.Μ. και της εταιρείας Ι..... ». Ακολουθώντας, μετά τη διαβίβαση της εν λόγω εκθέσεως ελέγχου στις αρμόδιες υπηρεσίες τηςΑ.Ε., ο ενάγων κλήθηκε σε απολογία, με την υπ' αριθμ. 06/12-11-2004 απόφαση του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου της τράπεζας, τόσο για την υπόθεση των χρηματοδοτήσεων του Γ.Μ., όσο και ένεκα της αυθαίρετης απουσίας του από την υπηρεσία. Τελικώς, μετά από την τήρηση της προβλεπόμενης διαδικασίας, το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο τηςΑ.Ε., κατά την υπ' αριθμ. 03/02- 03-2005 συνεδρίασή του, επέβαλε, δυνάμει σχετικής αποφάσεώς του, στον ενάγοντα την πειθαρχική ποινή της οριστικής απολύσεως, λόγω της παρατεταμένης αυθαίρετης απουσίας του από την υπηρεσία. Με βάση, εξάλλου, τα ανωτέρω αποδεικνυόμενα πραγματικά περιστατικά, προκύπτει ότι τα προεκτεθέντα συμπεράσματα, στα οποία κατέληξε ο δεύτερος ενάγων και περιέλαβε στην επίμαχη έκθεση ελέγχου που, αυτός συνέταξε, ανταποκρίνονται πλήρως στην πραγματικότητα. Προκειμένου, εξάλλου, να αχθεί ο δεύτερος εναγόμενος στο ως άνω πόρισμά του, αξιολόγησε πλήθος εγγράφων στοιχείων, ενώ έλαβε υπ' όψιν του την τραπεζική πρακτική, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί με βάση τις δεσμευτικές εγκυκλίους τηςΑ.Ε., αλλά και τις οικείες Π.Τ.Δ.Ε. Επιπλέον, αξιολόγησε και την ορθότητα των θέσεων και των επιχειρημάτων, πλην άλλων και του ενάγοντος, ο οποίος είχε προηγουμένως κληθεί από τους ανωτέρω ελεγκτές να απαντήσει εγγράφως στο σχετικό από 03-05-2004 ερωτηματολόγιο, το οποίο του είχαν θέσει. Μάλιστα, ο δεύτερος εναγόμενος, κατά τη στάθμιση της

βασιμότητας των ισχυρισμών του ενάγοντος, διέλαβε σαφείς και επαρκείς αιτιολογίες, αντικρούοντας με πληρότητα τους σχετικώς προβληθέντες ισχυρισμούς του ήδη αντιδίκου του, ως αβασίμους. Επομένως, αποδεικνύεται ότι, συνεπεία των ανωτέρω περιγραφόμενων πράξεων και παραλείψεων του ενάγοντος, πράγματι προεκλήθη σημαντική οικονομική ζημία στην τράπεζα. Με δεδομένο, δε, ότι όλα όσα ανέφερε ο δεύτερος εναγόμενος, ως προς τα γεγονότα, τα οποία θεμελιώναν την ευθύνη και του ενάγοντος, για τις παράτυπες και ζημιογόνες χρηματοδοτήσεις του Γ. Μ., ήσαν αντικειμενικώς αληθή, δεν αποδεικνύεται ότι προσεβλήθη παρανόμως και υπαιτίως η προσωπικότητα του τελευταίου (ενάγοντος), καθ' οιονδήποτε τρόπο από τις ενέργειες του δευτέρου εναγομένου. Ειδικότερα, δε, ουδόλως προκύπτει ότι ο δεύτερος εναγόμενος τέλεσε σε βάρος του ενάγοντος τις αξιόποινες πράξεις της συκοφαντικής ή της απλής δυσφημίσεως (άρθρα 363- 362 και 366 παρ. 1 εδ. α ΠΚ). Αλλωστε, ο δεύτερος εναγόμενος δεν υπερέβη το αναγκαίο μέτρο στις χρησιμοποιούμενες από αυτόν εκφράσεις, κατά την αποτύπωση του νοήματος των σκέψεών του, με αποτέλεσμα να μη πληρούται εν προκειμένω ούτε η αξιόποινη πράξη της εξυβρίσεως σε βάρος του ενάγοντος (άρθρο 361 ΠΚ). Τέλος, αποδεικνύεται ότι ο δεύτερος εναγόμενος ενήργησε εντός του πλαισίου των ανατεθέντων σε αυτόν υπηρεσιακών καθηκόντων, χωρίς να παραβιάσει τους κανόνες της επάρκειας και της αμεροληψίας, που προβλέπονταν από τον Οργανισμό της τράπεζας, αλλά και από τον Κώδικα Δεοντολογίας των Εσωτερικών Ελεγκτών τηςΑ.Ε., και χωρίς να διαφαίνεται οιαδήποτε πρόθεσή του να προσβάλει την τιμή, την υπόληψη και την επαγγελματική υπόσταση του ενάγοντος. 'Αλλωστε, όπως αναφέρεται και ανωτέρω, ο ενάγων είχε εγγράφως κληθεί από το δεύτερο εναγόμενο, προκειμένου να εκθέσει τις απόψεις του επί της διερευνώμενης υποθέσεως, ενώ οι θέσεις του αξιολογήθηκαν διεξοδικά από τον ανωτέρω ελεγκτή στη σχετικώς συνταγείσα από αυτόν έκθεση ελέγχου του. Επομένως, ουδέν στοιχείο αποδεικτικό αποσιωπήθηκε από το δεύτερο εναγόμενο, κατά το διενεργηθέντα από αυτόν έλεγχο, ενώ ο τελευταίος ουδόλως προκύπτει ότι τέλεσε σε βάρος του ενάγοντος την αξιόποινη πράξη της παραβάσεως καθήκοντος (άρθρο 259 ΠΚ). Εξάλλου, ο ενάγων δεν αρνείται ειδικώς τα γεγονότα, που ισχυρίσθηκε ο δεύτερος εναγόμενος, με την ως άνω επίμαχη έκθεσή του, και επαναφέρει ήδη με τις νομίμως και εμπροθέσμως κατατεθείσες προτάσεις του και τα οποία συγκροτούν την ευθύνη του για τις ανωτέρω ζημιογόνες περιπτώσεις χρηματοδοτήσεως του Γ.Μ.. Ούτε, δε, εισφέρει επαρκείς, περί του αντιθέτου, αποδείξεις, ενώ η κατάθεση του ενόρκως εξετασθέντος στο ακροατήριο του Δικαστηρίου τούτου μάρτυρος και υιού του, Γ..... Σ..... του Κ....., κρίνεται ως ασαφής και εικοτολογική, δεδομένου ότι δεν στηρίζεται σε άμεση και ίδια αντίληψη

των περιστατικών, για τα οποία κατέθεσε ο εν λόγω μάρτυς, αλλά σε όσα του έχει μεταφέρει ο ίδιος ο ενάγων πατέρας του. Με δεδομένες, δε, τις αόριστες και υπεκφεύγουσες απαντήσεις του ενάγοντος στους ισχυρισμούς του δευτέρου εναγομένου, που εξικνούνται έως της γενικής αρνήσεως αυτών και της αποδόσεως στον τελευταίο (δεύτερο εναγόμενο) εν γένει δολιότητας, ως προς την σπίλωση της επαγγελματικής του πίστεως και της ηθικής του υποστάσεως, χωρίς διάκριση των συγκεκριμένων ισχυρισμών του, που φέρονται ως ψευδείς, συνάγεται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου **έμμεση ομολογία των εν λόγω ισχυρισμών, που κατισχύει της γενικής αρνήσεώς τους και παράγει πλήρη σε βάρος του ενάγοντος απόδειξη (άρθρα 261 εδ. β' και 352 παρ. 1 ΚΠολΔ)**. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι σε βάρος του ενάγοντος ασκήθηκε συναφώς από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών ποινική δίωξη, για την αξιόποινη πράξη της απιστίας (άρθρο 390 ΠΚ). Η εν λόγω, δε, υπόθεση εισήχθη προς εκδίκαση ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών, ενώ, κατόπιν διεξοδικής διαδικασίας, εξεδόθη η με αριθμούς 9686°/2006, 13891 °/2006, 15462/2006, 16299/2006 και 17461/2006 απόφαση του εν λόγω Δικαστηρίου, που έχει ήδη καταστεί αμετάκλητη και με την οποία ο ενάγων κηρύχθηκε, κατά πλειοψηφία, αθώος της αποδιδόμενης σε αυτόν κατηγορίας, με την αιτιολογία ότι δεν αποδείχθηκε πως αυτός είχε εν γνώσει του ζημιώσει την περιουσία τηςΑ.Ε. Στο πλαίσιο, δε, της εν λόγω ποινικής διαδικασίας, ο δεύτερος εναγόμενος εξετάστηκε ενόρκως, ως μάρτυς, κατά τη δικάσιμο της 09/02/2006, ενώπιον του ανωτέρω Δικαστηρίου. Οι κρίσιμες, δε, περικοπές της ένορκης καταθέσεώς του, σύμφωνα με τους αγωγικούς ισχυρισμούς, είναι επί λέξει οι ακόλουθες, ήτοι : *«Είμαι ελεγκτής τηςΑΕ. Τον Μάιο του 2004 διαταχθήκαμε να κάνουμε έλεγχο..... Οι κατηγορούμενοι αποτελούσαν την επιτροπή εγκρίσεως. Αυτοί θεωρώ ότι ήταν υπεύθυνοι και για την εκποίηση του ενέχυρου. Ο κ. Τ. είναι ιεραρχικά ανώτερος και μετά ο κ. Σ. ... Το θέμα είναι τι διασφαλίζει, εξασφαλίζει η εκάστοτε τράπεζα. Ο κ. Γ.Μ. δεν αξιολογήθηκε ως φυσικό πρόσωπό. Η αίτηση εξετάστηκε στην Δ/ση στην οποία αποτελούσαν οι κατ/νοι. Στις 29/3 οι κατ/νοι υπέγραψαν και υπέβαλαν την εισήγηση τους. ... Δεν υπήρχε μνεία για τα χρέη και τις οφειλές του κ. Γ.Μ. Έπρεπε να υπάρχουν εξαρχής στο φάκελο.... Δεν ξέρω ποιος χορήγησε την πληροφορία αυτή, έπρεπε όμως το Συμβούλιο Χορηγήσεων να θορυβηθεί Τα ακίνητα του κ. Γ.Μ. ήταν πολυποθηκευμένα κατά συνέπεια με την χορήγηση του δανείου ηΑΕ θα έμενε ακάλυπτη εάν κάτι δεν πήγαινε καλά, όπως και έγινε. Οι κατηγορούμενοι έπρεπε να το έχουν ελέγξει, ήταν σε θέση να το εντοπίσουν, δεν γνωρίζω πώς και γιατί το παρέλειψαν Αυτό έπρεπε να αναφερθεί από τους εισηγητές, είναι πολύ βασικό στοιχείο το ότι έχει τεθεί υπό επιτήρηση η εταιρία του κ. Γ.Μ. Ο Γ.Μ. σαν φυσικό πρόσωπό δεν*

αξιολογήθηκε. Η εταιρία αξιολογήθηκε, η «I.....». Η κάλυψη με μετοχές ενός τέτοιου ποσού δάνειου σε εποχές άσχημες για το Χρηματιστήριο πιστεύω δεν είναι κάλυψη. Ακόμη και τα οποία ακίνητα είχε ήταν υποθηκευμένα. Όταν ξεκίνησε η ιστορία ο κ. Τ..... ήταν ήδη συντ/χος, ο κ. Σ.απολύθηκε λόγω του ότι δεν προσερχόταν στην υπηρεσία. Η εισήγηση βασίζεται σε δεδομένα, όχι σε θεωρίες και φήμες. Η εισήγηση βασίστηκε στο ενημερωτικό δελτίο, αλλά έγινε επιλεκτική χρήση ως προς τα θετικά τα οποία και παρουσιάστηκαν μονά τους. Εκεί έγκειται η ευθύνη των κατηγορουμένων. Δεν υπάρχουν στοιχεία στο φάκελλο από άλλες τράπεζες, που να βεβαιώνουν ότι ο αιτών είχε εξοφλήσει ή όφειλε άλλα δάνει. Όφειλαν να το ψάξουν, δεν δέχομαι ότι δεν το πρόσεξαν ή το αμέλησαν, είναι όλοι έμπειροι υπάλληλοι. Ακόμη και αν το γνώριζαν στην εισήγηση δεν αναφέρουν τίποτα. Υπήρχε πρόβλεψη της εταιρίας για κέρδη ύψους 538 εκατομμυρίων δρχ. το επόμενο έτος αλλά οι κατ/νοι όφειλαν να την ερευνήσουν, ο αιτών είναι φυσικό να ωραιοποιεί την κατάσταση για να πάρει το δάνειο. Και στην περίπτωση του κ. Αλαμάνη ακολουθήθηκε η ίδια διαδικασία Η αξιολόγηση είναι υποκειμενική. Κατ' εμέ η αξιολόγηση είναι λάθος. Εκείνοι έβαλαν αυτό που εκείνοι νόμιζαν. Στην έκθεση ελέγχου κάνω και κρίσεις βάσει του πειθαρχικού δικαίου της Τράπεζας ... Δεν γνωρίζω για έκθεση διεθνούς ελεγκτικής εταιρίας, δεν υπήρχε τίποτα τέτοιο στον έλεγχο. Μετά τη διάθεση η αξία της μετοχής ήταν αυξημένη. Εκείνη τη στιγμή η Τράπεζα δεν είχε ζημία από τους κατηγορουμένους, υπολείπονταν όμως 20 μήνες ακόμη. Ο κ. Γ.Μ. έκανε συμπληρωματική αίτηση για 3 επιπλέον δις δάνειου επειδή η μετοχή ανέβαινε. Δεν ξέρω αν ο κ. Σφουντούρης είχε πρόθεση να βλάψει την Τράπεζα, η εισήγηση έπασχε και αυτός ως υπεύθυνος έπρεπε να το προσέξει..... Τα στοιχεία της αξιολόγησης, στην οποία βασίστηκαν οι εισηγητές, το ύψος κεφαλαίου, η διακύμανση της μετοχής και το ενεργητικό ή παθητικό, δεν είναι επαρκή στοιχεία για έγκριση τόσο μεγάλου δάνειου . . . Ζήτησα εξηγήσεις γραπτώς για τον τρόπο που έγινε η δανειοδότηση, η θετική εισήγηση, μου δοθήκαν εξηγήσεις τις οποίες θα χαρακτήριζα και αντικρουόμενες σε μερικά σημεία Η οδηγία της Τράπεζας λέει ότι τυχόν δυσμενή στοιχεία πρέπει να αναφέρονται στην εισήγηση, πράγμα το οποίο δεν έγινε ... Μέσω αξιολόγησης της εταιρίας δεν αξιολογείς απαραίτητα και το πρόσωπο. Ακόμη και αν το κάλυμμά με καλύπτει οφείλω να αξιολογήσω και το άτομο. Έχει σημασία η ταυτότητα του αντισυμβαλλομένου. ...». Από τα ανωτέρω, όμως, αποδεικνύόμενα πραγματικά περιστατικά, προκύπτει ότι ο δεύτερος εναγόμενος ουδέν ψευδές γεγονός κατέθεσε ενόρκως ή ισχυρίσθηκε ενώπιον του προρρηθέντος Δικαστηρίου, σε βάρος του ενάγοντος. Η μόνη ανακρίβεια, δε, που παρεισέφρησε προφανώς εκ παραδρομής στην κατάθεση του δευτέρου εναγομένου ήταν η αναφορά του, περί του ότι ο ενάγων, πλην άλλων, αποτελούσε μέλος της

επιτροπής εγκρίσεως του προσωπικού μετοχοδανείου του Γ. Μ., ενώ αυτός (ενάγων) αποτελούσε μέλος της εισηγητικής επιτροπής. Η ανακρίβεια, ωστόσο, αυτή, που οφειλόταν σε πρόδηλη παραδρομή του δευτέρου εναγομένου, κατά την αποστροφή του λόγου του, αποκαταστάθηκε από τον ίδιο εναγόμενο, όταν ακολούθως κατέθεσε με σαφήνεια ότι ο ενάγων συνυπέγραψε, μεταξύ άλλων, και υπέβαλε την εισήγησή του στο Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων. Ως εκ τούτων, το ανακριβές αυτό γεγονός, που διαλαμβανόταν στην ένορκη κατάθεση του δευτέρου εναγομένου, δεν μπορεί να αποδοθεί σε πρόθεσή του να προσβάλει την τιμή και την υπόληψη του ενάγοντος ή σε σκοπό του να βλαφθεί ο τελευταίος, δια της επιδιωκόμενης ποινικής του καταδίκης. Εξάλλου, από την ίδια ως άνω κατάθεση του δευτέρου εναγομένου, δεν προκύπτει σκοπός εξυβρίσεως του ενάγοντος, δοθέντος ότι ο εν λόγω εξετασθείς, ως μάρτυς, τήρησε και δεν υπερέβη το αναγκαίο μέτρο στις εκφράσεις του, για την απόδοση του νοήματος της σκέψεώς του. Συνακόλουθα, δεν αποδεικνύεται ότι ο δεύτερος εναγόμενος προσέβαλε παρανόμως και υπαιτίως, με την ανωτέρω μαρτυρική κατάθεσή του, την προσωπικότητα του ενάγοντος, δια της τελέσεως σε βάρος του των αξιοποιώνων πράξεων της ψευδορκίας μάρτυρος (άρθρο 224 παρ. 2 ΠΚ), της συκοφαντικής ή της απλής δυσφημίσεως (άρθρα 363-362 ΠΚ), της εξυβρίσεως (άρθρο 361 ΠΚ), ή της παραβάσεως καθήκοντος (άρθρο 259 ΠΚ). Περαιτέρω, από το σύνολο του προμνησθέντος αποδεικτικού υλικού, προκύπτουν και τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά, ήτοι : Οι εκκοκκιστικές εταιρείες με τις επωνυμίες «Ε..... ΑΒ.Ε.Ε.», «Ε..... ΑΕ.» και «Δ..... ΑΕ.» ήταν πελάτες τηςΑ.Ε., χρηματοδοτούμενες από αυτήν. Την 25η-11-1999, υπεβλήθη στο Κατάστημα Δ..... τηςΑ.Ε., η υπ' αριθμ. πρωτ. 2398 κοινή αίτηση των συγγενών εκκοκκιστικών εταιρειών με τις επωνυμίες «Ε..... ΑΒ.Ε.Ε.» και «Ε..... ΑΕ.», με την οποία ζητούσαν όπως εγκριθεί η μεταφορά των δραχμικών τους υπολοίπων, που ήταν δεσμευμένα σε λογαριασμό τηςΑΕ, σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο, Μετοχικό της ίδιας τράπεζας, δεσμευμένο για την κάλυψη της χρηματοδοτήσεώς τους. Η εν λόγω αίτηση διαβιβάστηκε από το ανωτέρω κατάστημα στη Διεύθυνση, ενώ η τελευταία αυτή Διεύθυνση τηςΑ.Ε., με το υπ' αριθμ, 47838/867/03-12-1999 έγγραφο της, ενέκρινε το συναφώς υποβληθέν αίτημα. Ειδικότερα, στο ως άνω έγγραφο, το οποίο υπεγράφη από τα στελέχη της Διευθύνσεως, ήτοι τον ενάγοντα και τους Α.Τ., Γ.Λ. και Ε. Κ., καθώς και από τον τότε Υποδιοικητή της τράπεζας, Α.Π., αναφέρονταν, πλην άλλων, επί λέξει και τα εξής : «Συμφωνούμε τα δεσμευμένα έναντι της χρημ/σης βαμβακιού εσοδείας 1999 ποσά να μεταφερθούν σε Αμοιβαίο Μετοχικό τηςΑΕ, το οποίο θα είναι δεσμευμένο σε διασφάλιση της χρημ/σης». Σε εκτέλεση, δε, της

Διαταγής αυτής, επενδύθηκε σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο, Μετοχικό τηςΑ.Ε., κατά το χρονικό διάστημα από την 08η-12-1999 έως τη 16η-03-2000, το χρηματικό ποσό του 1.870.000.000 δρχ., που αντιστοιχούσε σε 392.657,659 μερίδια. Η καθαρή, δε, τιμή των εν λόγω μεριδίων, κατά την ημερομηνία της 28^{ης}/02/2004 ανερχόταν σε 6,0646 ευρώ ή 2.066,53 δρχ. ανά μερίδιο και συνολικά στο ποσό των (392.657,659 μερίδια X 2.066,53 δρχ. =) 811.438.832 δρχ., ήτοι η αξία της εν λόγω επενδύσεως, κατά το προρρηθέν χρονικό σημείο, είχε απομειωθεί, κατά ποσοστό 56,61 % . Επιπλέον, αποδεικνύεται ότι την 22α-10-1999, υπεβλήθη στο ίδιο ως άνω Κατάστημα Δομοκού τηςΑ.Ε. αντίστοιχο αίτημα της εκκοκκιστικής εταιρείας με την επωνυμία «Δ..... ΑΕ.», με το οποίο αυτή ζητούσε τη μετατροπή των δεσμευμένων καταθέσεων της σε Αμοιβαίο Μετοχικό Κεφάλαιο τηςΑ.Ε. Και η εν λόγω αίτηση διαβιβάστηκε από το ως άνω Κατάστημα στη Διεύθυνση Αγροτικής Πίστης τηςΑ.Ε., η οποία, με το υπ' αριθμ. 50523/897/16-12-1999 έγγραφό της, που υπεγράφη και από τον ενάγοντα, ενέκρινε ομοίως το σχετικώς υποβληθέν αίτημα, για τη μεταφορά των δεσμευμένων ποσών της ανωτέρω εταιρείας, έναντι της χρηματοδοτήσεως βαμβακιού, εσοδείας 1999, σε Αμοιβαίο Μετοχικό της ίδιας τράπεζας, το οποίο θα δεσμευόταν για τη διασφάλιση της χρηματοδοτήσεώς της. Ακολούθως, σε εκτέλεση της εν λόγω Διαταγής, επενδύθηκε, κατά το χρονικό διάστημα από την 20η-12-1999 έως και την 04η-01-2000, το συνολικό χρηματικό ποσό των 2.703.000.000 δρχ. σε Αμοιβαίο Μετοχικό Κεφάλαιο τηςΑΕ, που αντιστοιχούσε σε 574.476,727 μερίδια. Με δεδομένο, δε, όπως αναφέρεται και ανωτέρω, ότι η καθαρή τιμή εκάστου μεριδίου ανερχόταν, κατά την ημερομηνία της 28ης-02-2004, στο ποσό των 6,0646 ευρώ ή 2.066,53 δρχ. και συνολικώς στο ποσό των (574.476,727 μερίδια X 2.066,53 δρχ. =) 1.187.173.390 δρχ., η αξία της εν λόγω επενδύσεως, κατά το ίδιο ως άνω χρονικό σημείο, είχε απομειωθεί, κατά ποσοστό 56,08%. Ωστόσο, τα ανωτέρω δεσμευμένα χρηματικά ποσά, συνολικού ύψους 4.573.000.000 δρχ., που αποτελούσαν εισπράξεις από την πώληση ενεχύρων προϊόντων βάμβακος, αντικανονικώς μεταφέρθηκαν, κατά τα ως άνω, σε Αμοιβαία Κεφάλαια, Μετοχικά τηςΑ.Ε., με αποτέλεσμα την πρόκληση ζημίας στην τράπεζα, ενώ έπρεπε να μεταφερθούν σε πίστωση των χρηματοδοτήσεων των προρρηθεισών εταιρειών. Ειδικότερα, οι αποφάσεις για την επένδυση των ως άνω δεσμευμένων εισπράξεων σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο, Μετοχικό τηςΑ.Ε. έπρεπε, σύμφωνα με την οικεία υπ' αριθμ. 10/31-07-1997 απόφαση του Δ.Σ. της τράπεζας, αλλά και τις οδηγίες της υπ. αριθμ. 165/1997 Εγκυκλίου Διαταγής, να ληφθεί από υπερκείμενο όργανο της τράπεζας και δη από το Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων. Θα πρέπει, δε, να επισημανθεί ότι οι ανωτέρω

εγκρίσεις από τον τότε Υποδιοικητή της τράπεζας, καθώς και από τους υπαλλήλους της Διευθύνσεως , δεν δόθηκαν στο πλαίσιο της υπ' αριθμ. 513/40/29-09-1999 αποφάσεως του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεως τηςΑ.Ε. Πλέον συγκεκριμένα, με την εν λόγω απόφαση, εξουσιοδοτήθηκαν ο ενάγων και ο Α.Τ., σε συνεργασία και με τον Υποδιοικητή της τράπεζας, Α. Π., να αξιολογήσουν και αναλόγως να προχωρήσουν στην χορήγηση χρηματοδοτήσεων βάμβακος, εσοδείας 1999, σε εκκοκκιστικές επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και οι εταιρείες «Ε..... Α.Β.Ε.Ε.» και «Δ..... ΑΕ.», που παρουσίαζαν ανοίγματα χρηματοδοτήσεων βάμβακος, εσοδείας 1998, με βάση τα ισχύοντα στηνΑ.Ε. και εφόσον πληρούνταν οι προκαθορισμένες από το Γενικό Συμβούλιο Χρηματοδοτήσεων προϋποθέσεις. Επομένως, προκύπτει ότι δεν είχε δοθεί από το Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων εξουσιοδότηση για τη μεταφορά των ποσών από τις δεσμευμένες καταθέσεις των εταιρειών «Ε..... Α.Β.Ε.Ε.», «Ε..... ΑΕ.» και «Δ..... Α.Ε.», που προέρχονταν από την πώληση ενεχύρων προϊόντων βάμβακος, εσοδείας 1998, στο Αμοιβαίο Κεφάλαιο, Μετοχικό τηςΑ.Ε. Έτσι, η έγκριση για τη μετατροπή των εν λόγω δεσμευμένων εισπράξεων από την πώληση ενεχύρου βάμβακος σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο, Μετοχικό τηςΑ.Ε. ήταν ενέργεια αντικανονική, που δεν προβλεπόταν από οιαδήποτε απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου τηςΑΕ, ούτε, δε, είχε δοθεί προς τούτο, σχετική εξουσιοδότηση στον Υποδιοικητή και στη Διεύθυνση από υπερκείμενο όργανο της τράπεζας, όπως από το Γενικό Συμβούλιο Χορηγήσεων. Άλλωστε, τα ως άνω αιτήματα που υπέβαλαν στο Κατάστημα Δομοκού τηςΑΕ οι προρρηθείσες εταιρείες, δεν έπρεπε να ικανοποιηθούν, καθόσον τα ποσά που ήσαν κατατεθειμένα σε δεσμευμένους λογαριασμούς των εν λόγω εταιρειών, κατ' εφαρμογή συμβατικού όρου, αποτελούσαν κεφάλαια τηςΑ.Ε. και όχι των εταιρειών αυτών, δοθέντος ότι προέρχονταν από την πώληση προϊόντων, που είχαν ενεχυριασθεί υπέρ τηςΑΕ. Επομένως, εκκρεμούσε η μεταφορά τους σε πίστωση των χορηγηθεισών χρηματοδοτήσεων των ως άνω εταιρειών, οι οποίες είχαν μετατραπεί σε συνάλλαγμα, όπως εκτίθετ.αι και κατωτέρω. Εξάλλου, οι ανωτέρω εγκριτικές αποφάσεις της Διευθύνσεως αναφέρονταν σε δεσμευμένα ποσά, έναντι της χρηματοδοτήσεως βάμβακος, εσοδείας 1999. Ωστόσο, το αιτήματα των ανωτέρω εταιρειών ήταν συγκεκριμένα και αναφέρονταν στις δεσμευμένες εισπράξεις, που υπήρχαν κατά το χρόνο υποβολής των αιτημάτων, δηλαδή κατά τις ημερομηνίες της 25ης-11-1999 και της 22ας-10-1999, και προέρχονταν από την πώληση βάμβακος παλαιότερων εσοδειών, ενώ την χρονική αυτή περίοδο, αλλά και μεταγενεστέρως που ενεκρίθη η μετατροπή δεν υπήρχαν εισπράξεις

από την πώληση βάμβακος, εσοδείας 1999. Μάλιστα, η εταιρεία «Ε..... ΑΕ.» δεν είχε λειτουργήσει κατά την περίοδο των ετών 1999-2000, ενώ η εταιρεία «Δ..... ΑΕ.» λειτούργησε μεν κατά την ίδια χρονική περίοδο, πλην, όμως, ήταν ζημιογόνος και, επομένως, δεν αποκόμισε σχετικώς διαθέσιμα από την πώληση βάμβακος. Το γεγονός, όμως, της ανυπαρξίας δεσμευμένων εισπράξεων των ως άνω εταιρειών από την πώληση βάμβακος, εσοδείας 1999, τελούσε σε γνώση τόσο του ενάγοντος, όσο και των λοιπών στελεχών της Διευθύνσεως Αγροτικής Πίστης, καθώς και του τότε Υποδιοικητή, Α.Π. Περαιτέρω, η τοποθέτηση των δεσμευμένων αυτών χρηματικών ποσών, εμμέσως μέσω των Αμοιβαίων Μετοχικών Κεφαλαίων, στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, έθετε άμεσα σε κίνδυνο τα συμφέροντα τηςΑΕ, διότι οι εν λόγω επενδύσεις ήταν υψηλού κινδύνου, καθόσον τα Αμοιβαία Κεφάλαια δεν είχαν εγγυημένη απόδοση, οι δε εγκριτικές αποφάσεις ελήφθησαν σε μία περίοδο, που ο γενικός δείκτης του Χρηματιστηρίου εμφάνιζε πτωτικές διακυμάνσεις. Μάλιστα, αποδεικνύεται ότι η ζημία για την ΑΕ από τη μεταφορά των εν λόγω δεσμευμένων ποσών σε Αμοιβαία Μετοχικά Κεφάλαια, ανήλθε τελικώς στο ποσό των 2.544.547.255 δρχ., αφού κατά την εξαγορά των Αμοιβαίων Κεφαλαίων, τη 12η-11-2004, εισπράχθηκαν 2.416.886,73 ευρώ (823.554.153 δρχ.) για την εταιρεία «Ε..... ΑΕ.» και 3.536.019,34 ευρώ (1204.898.590 δρχ.) για την εταιρεία «Δ..... ΑΕ.», έναντι 4.573.000.000 δρχ., που είχαν επενδυθεί συνολικώς και από τις δύο ως άνω εταιρείες. Επιπλέον, οι χρηματοδοτήσεις των ως άνω εταιρειών, μη πιστωθείσες με τα ποσά των δεσμευμένων εισπράξεων, προσέλαβαν χαρακτηριστικά έντονης προβληματικότητας, εφόσον όχι μόνον δεν απομειώθηκε το οφειλόμενο κεφάλαιό τους, αλλά επιβαρύνθηκε και με τους αναλογούντες τόκους. Ειδικότερα, δε, απότοκος ζημία από την ανωτέρω επένδυση, ήταν η απώλεια των τόκων επί του κεφαλαίου των 4.573.000.000 δρχ. από την 08η-12-1999 έως και τη 12η-11-2004, ποσού 3.000.000.000 δρχ. περίπου. Ως εκ τούτων, αποδεικνύεται ότι η εκ μέρους του ενάγοντος σύμπραξη, σύμφωνα με τα ανωτέρω καταφασκόμενα, στην έγκριση της μετατροπής των δεσμευμένων εισπράξεων από την πώληση ενεχύρου βάμβακος των εταιριών «Ε..... Α.Β.Ε.Ε.», «Ε..... ΑΕ.» και «Δ..... ΑΕ.» σε Αμοιβαία Κεφάλαια, μετοχικά τηςΑ.Ε., ήταν αντικανονική ενέργεια και ζημίωσε την τράπεζα. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι η εταιρεία «Ε..... ΑΕ.» είχε χρηματοδοτηθεί από τηνΑ.Ε., για την αγορά και εμπορία βάμβακος, εσοδείας 1998, με το συνολικό ποσό των 2.900.000.000 δρχ. Η Διεύθυνση, δε, της τράπεζας ενέκρινε τη μετατροπή της χρηματοδοτήσεως της εν λόγω εταιρείας σε συνάλλαγμα, για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Η έγκριση αυτή προέβλεπε τη δυνατότητα ανανεώσεως του δανείου σε

συνάλλαγμα στο τέλος του εξαμήνου, εφόσον, όμως, εξοφλούνταν εκτός από τους τόκους και οι συναλλαγματικές διαφορές και υπό την προϋπόθεση ότι ίσχυε η χρηματοδότηση. Έτσι, με βάση τη διαταγή αυτή, πραγματοποιήθηκε σταδιακά, κατά το χρονικό διάστημα από την 25η-11-1998 έως την 29η-03-1999, η μετατροπή της χρηματοδοτήσεως, ποσού 2.418.000.000 δρχ. σε 1.005.447.567 JPY. Ακολούθως, μετά από διαδοχικά αιτήματα της εταιρείας «Ε..... ΑΕ.», η Διεύθυνση και στη συνέχεια η Διεύθυνση Αναδιάρθρωσης Χαρτοφυλακίου Δανείων (Δ.Α.Χ.Δ.) ενέκριναν επτά (7) φορές την παράταση της λήξεως και της χρήσεως της χρηματοδοτήσεως σε συνάλλαγμα JPY μέχρι την 31η-01-2001. Επιπλέον, αποδεικνύεται ότι η εταιρεία «Δ..... ΑΕ.» χρηματοδοτήθηκε από τηνΑΕ, για την αγορά και εμπορία βάμβακος, εσοδείας 1997-1998, με το συνολικό χρηματικό ποσό των 7.000.000.000 δρχ. Με βάση, δε, σχετικές Διαταγές της Διευθύνσεως της τράπεζας, η χρηματοδότηση της ως άνω εταιρείας, για την κάλυψη της εμπορικής αξίας βάμβακος, εσοδείας 1997-1998, και έναντι της αναμενόμενης επιδοτήσεως, μπορούσε να είναι σε συνάλλαγμα. Έτσι, κατά το χρονικό διάστημα από την 29η-05-1998 έως την 24η-02-1999, πραγματοποιήθηκε σταδιακά η μετατροπή της χορηγηθείσης χρηματοδοτήσεως, ποσού 4.974.136.034 δρχ. σε 2.169.233 JPY. Κατόπιν, δε, αλληπάλληλων αιτημάτων της αυτής ως άνω εταιρείας, λόγω της υπέρξεως αποθεμάτων και της υψηλής ισοτιμίας του JPY, η Διεύθυνση αρχικώς και στη συνέχεια η Διεύθυνση Αναδιάρθρωσης Χαρτοφυλακίων Δανείων της τράπεζας ενέκριναν διαδοχικά έξι (6) φορές την παράταση της λήξεως και της χρήσεως των χρηματοδοτήσεων σε συνάλλαγμα μέχρι την 31η-10-2000. Ωστόσο, αποδεικνύεται ότι οι αναλογούντες τόκοι μέχρι την 31η-03-2000, αντί να καταβάλλονται από τις ανωτέρω εταιρείες «Ε..... Α.Ε.» και «Δ..... ΑΕ.», εξοφλούνταν από τις δεσμευμένες καταθέσεις τους, που είχαν εκχωρηθεί στηνΑ.Ε., για τη διασφάλιση των απαιτήσεών της. Το δε Κατάστημα Δομοκού τηςΑ.Ε. είχε ενημερώσει τη Διεύθυνση, για τον τρόπο εξοφλήσεως των τόκων των χορηγηθεισών χρηματοδοτήσεων, πλην, όμως, η εν λόγω Διεύθυνση ουδέποτε διέλαβε οιαδήποτε σχετική αναφορά ή σύσταση προς το ανωτέρω Κατάστημα σε κάποια εγκριτική Διαταγή της, για την ανανέωση των δανείων. Επιπλέον, στο δάνειο σε συνάλλαγμα της εταιρείας «Ε..... Α.Ε.», οι τόκοι από την 1η-04-2000 έως και την 31η-1-2001, συνολικού ποσού 78.763.434 δρχ., και στο δάνειο σε συνάλλαγμα της εταιρείας «Δ..... ΑΕ.», οι τόκοι από την 01η-04-2000 έως και την 31η-10-2000, συνολικού ποσού 186.021.431 δρχ., αντί να καταβληθούν πριν από κάθε ανανέωση, όπως προβλεπόταν από τις οικείες εγκριτικές διαταγές για την ανανέωση

αμφοτέρων των χρηματοδοτήσεων, χρεώνονταν στις δανειστικές καρτέλες. Τοιουτοτρόπως, όμως, η εξόφληση των τόκων αρχικώς από τις δεσμευμένες καταθέσεις, ήτοι από το προϊόν της πωλήσεως των ενεχύρων, και στη συνέχεια (από την 01η-04-2000 και εντεύθεν) η χρέωση των ανωτέρω ποσών τόκων στους δανειακούς λογαριασμούς (δανειστικές καρτέλες) είχε ως συνέπεια αφενός μεν τη μείωση των εξασφαλίσεων, με παράλληλη αύξηση των απαιτήσεων, και αφετέρου την ανάληψη του συναλλαγματικού κινδύνου από τηνΑΕ και όχι από τις προαναφερόμενες δανειολήπτριες εταιρείες. Επιπλέον, οι συναλλαγματικές διαφορές ουδέποτε κατεβλήθησαν από τις οφειλέτριες εταιρείες, αφού κάθε φορά αναβαλλόταν η καταβολή τους με έγκριση της Διευθύνσεως Επομένως, τα ως άνω χορηγηθέντα σε συνάλλαγμα δάνεια δεν έπρεπε να ανανεωθούν από την 01^η-04-2000 και εντεύθεν, εφόσον δεν καταβάλλονταν οι δεδουλευμένοι τόκοι, τα αποθέματα των ως άνω εταιρειών είχαν πωληθεί και τα χρηματοδοτικά ανοίγματα ήταν μεγάλα, ενώ η πρόβλεψη για την εξυπηρέτησή τους ήταν δυσοίωνη. Άλλωστε, προκύπτει ότι, κατά την ανανέωση των εν λόγω δανείων σε συνάλλαγμα, δεν ελήφθησαν βασικοί κανόνες, που προβλέπονταν από τις υπ' αριθμ. 99/1995 και 184/2000 Εγκυκλίους Διαταγές της Τράπεζας, σύμφωνα με τους οποίους (κανόνες) α) ο συναλλαγματικός κίνδυνος αναλαμβάνεται και βαρύνει αποκλειστικά τον πιστούχο, β) τα δάνεια ανανεώνονται μόνον εφόσον καταβάλλονται οι δεδουλευμένοι τόκοι και υπάρχει ομαλή εξέλιξη των πάσης φύσεως υποχρεώσεων του πελάτη. Εξάλλου, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, με την υπ' αριθμ. 519 απόφαση του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων της τράπεζας, που ελήφθη κατά την υπ' αριθμ. 40/29-09-1999 συνεδρίασή της, εξουσιοδοτήθηκαν οι Διευθύνσεις και Γεωργικών Βιομηχανιών να εγκρίνουν την ανανέωση δανείων σε συνάλλαγμα, σύμφωνα με την ανωτέρω απόφαση για την εταιρεία με την επωνυμία «Κ..... ΑΕ», ήτοι να ανανεώνουν δάνεια σε συνάλλαγμα, χωρίς τον υπολογισμό συναλλαγματικών διαφορών και χωρίς τη συνδρομή της προϋποθέσεως καταβολής των δεδουλευμένων τόκων της χρηματοδοτήσεως, ενώ το ποσό της οφειλής, που θα αποτελούσε το χρηματοοικονομικό άνοιγμα, θα δραχμοποιείτο και θα επιβαρυνόταν με τόκους υπερημερίας. Αντιθέτως, όμως, στις περιπτώσεις της ανανέωσης της μετατραπεύσεως χρηματοδοτήσεως σε συνάλλαγμα των ανωτέρω εταιρειών «Ε..... ΑΕ.» και «Δ..... ΑΕ.», τα χορηγηθέντα σε συνάλλαγμα δάνεια ανανεώθηκαν επτά (7) και έξι (6) φορές αντιστοίχως, για χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) και πλέον μηνών συνολικώς, χωρίς, όμως, να δραχμοποιηθεί σε οιαδήποτε από τις διαδοχικώς γενόμενες ανανεώσεις η οφειλή που αποτελούσε το χρηματοοικονομικό άνοιγμα. Εξάλλου, θα πρέπει να επισημανθεί ότι αν και στη χρηματοδότηση της εταιρείας «Δ..... ΑΕ.», κατά την ημερομηνία της 10^{ης}-11-1999,

υπήρχε ήδη χρηματοδοτικό άνοιγμα, ποσού 3.378.000.000 δρχ., μετά την πώληση όλων των αποθεμάτων, ανανεώθηκε το δάνειό της σε συνάλλαγμα διαδοχικά μέχρι την 31ης-10-2000 (βλ. το υπ' αριθμ. πρωτ. 2431/10-11-1999 έγγραφο του Καταστήματος Δ..... προς τη Διεύθυνση, που νομίμως επικαλείται και προσκομίζει ο τρίτος εναγόμενος). Ομοίως και το δάνειο της εταιρείας «Ε..... ΑΕ.» ανανεώθηκε μέχρι την 31η-01-2001, παρά το γεγονός ότι η εν λόγω εταιρεία δεν είχε λειτουργήσει κατά την περίοδο 1999- 2000, ενώ κατά την ημερομηνία της 31^{ης}-12-1999 είχαν πωληθεί όλα τα ενέχυρα και υπήρχε χρηματοδοτικό άνοιγμα, ποσού 1.268.000.000 δρχ. (βλ. το υπ' αριθμ. πρωτ. 24/04-01-2000 έγγραφο του Καιαστήματος Δομοκού προς την Διεύθυνση, που νομίμως επικαλείται και προσκομίζει ο τρίτος εναγόμενος). Άλλωστε, κατά τη δραχμοποίηση των εν λόγω χρηματοδοτήσεων σε συνάλλαγμα, προέκυψαν συναλλαγματικές διαφορές ποσού 792.930.257 δρχ., για την εταιρεία «Ε..... ΑΕ.» και ποσού 3.250.209.603 δρχ. για την εταιρεία «Δ..... ΑΕ.», οι οποίες εν τέλει βάρυναν τηνΑ.Ε., αφού οι ως άνω οφειλέτριες εταιρείες αδυνατούσαν να καλύψουν τον συναλλαγματικό κίνδυνο και δεν υπήρχαν επαρκείς εμπράγματα εξασφαλίσεις. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι, εκτός από τους τελικούς υπογράψαντες τις σχετικές εγκρίσεις ανανεώσεως, και ο ενάγων, ως Προϊστάμενος του Τμήματος Ειδικών Δανειοδοτήσεων της Διευθύνσεως, έφερε ευθύνη για την κατά παρέκκλιση των διαταγών της τράπεζας διαχείριση των ανωτέρω δανείων σε συνάλλαγμα των προρρηθεισών εταιρειών. Ειδικότερα, δε, ο ενάγων όφειλε, ως εκ της προαναφερόμενης ιδιότητάς του, να μεριμνήσει για την τήρηση των βασικών κανόνων, που ίσχυαν τότε για τα δάνεια σε συνάλλαγμα, ώστε να μην ανανεωθούν οι χρηματοδοτήσεις σε συνάλλαγμα των ανωτέρω εταιρειών, δεδομένων των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων τους, της πώλησεως όλων των ενεχύρων προϊόντων, της εντεύθεν αναλήψεως του συναλλαγματικού κινδύνου από τηνΑΕ από τη μη είσπραξη των δεδουλευμένων τόκων και των συναλλαγματικών διαφορών, καθώς και της ελλείψεως λοιπών διασφαλίσεων. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι, δυνάμει των υπ' αριθμ. Ε.Π. 301/810/15-09-2003 και 357/892/9-10-2003 διαταγών του Τμήματος Εξετάσεως Ειδικών Θεμάτων της Διευθύνσεως Εσωτερικού Ελέγχου τηςΑΕ, ανετέθη στον τρίτο εναγόμενο η διεξαγωγή ελέγχου, που αφορούσε στη διερεύνηση των χρηματοδοτήσεων από την τράπεζα των ανωτέρω εταιρειών με τις επωνυμίες «Δ..... Α.Ε.», «Ε..... Α.Ε.» και «Ε..... Α.Β.Ε.Ε.». Ειδικότερα, το αντικείμενο του διεξαχθέντος ελέγχου συνίστατο στα μεγάλα χρηματοοοηκά ανοίγματα που εμφάνιζαν οι προρρηθείσες εταιρείες, που δεν καλύπτονταν από επαρκή αντικρίσματα, όπως από αποθέματα προϊόντων, απαιτήσεις και

διαθέσιμα. Μάλιστα, κατά την ημερομηνία της 14^{ης}-10-2001, οι λογιστικοποιημένες οφειλές των τριών αυτών εταιρειών ανέρχονταν στο συνολικό ποσό των 39.346.600,00 ευρώ, ενώ οι αντίστοιχες εξασφαλίσεις τους δεν υπερέβαιναν το ποσό των 4.000.000,00 ευρώ. Με βάση, δε, τις προαναφερόμενες εντολές, ο τρίτος εναγόμενος διενήργησε έλεγχο και συνέταξε την από 10-03-2004 έκθεση ελέγχου του, την οποία υπέβαλε στο Τμήμα Εξετάσεως Ειδικών Θεμάτων της Διευθύνσεως Εσωτερικού Ελέγχου της τράπεζας. Κατά τη διενέργεια, δε, του σχετικού ελέγχου, ο τρίτος εναγόμενος ζήτησε, πλην άλλων, εγγράφως και από τον ενάγοντα τις απόψεις του επί των διερευνώμενων υποθέσεων. Πλέον συγκεκριμένα, με το από 02-02-2004 έγγραφο ερωτηματολόγιο του τρίτου εναγομένου, ετέθησαν στον ενάγοντα συγκεκριμένα ερωτήματα, προκειμένου να εκθέσει τις απόψεις του. Ο ενάγων, δε, πράγματι, με το από 18-02-2004 έγγραφό του, απήντησε στα τεθέντα σε αυτόν ερωτήματα, ενώ οι θέσεις του, όπως και πληθώρα άλλων εγγράφων, καθώς και οι απόψεις τρίτων προσώπων, των οποίων ελέγχονταν οι τυχόν πειθαρχικές τους ευθύνες για την προσγενομένη στην τράπεζα ζημία, ελήφθησαν υπ' όψιν από τον τρίτο εναγόμενο, ο οποίος, με την ανωτέρω έκθεση ελέγχου που συνέταξε, προέβη σε λεπτομερή αξιολόγηση και στάθμισή τους. Πλέον συγκεκριμένα, ο τρίτος εναγόμενος, διαλαμβάνοντας σαφείς και αιτιολογημένες σκέψεις στην από 10-03-04 έκθεσή του και παραθέτοντας με πληρότητα τα επισυμβάντα γεγονότα, τα οποία, εξάλλου, ταυτίζονται και με τα ανωτέρω αποδεικνύομενα πραγματικά περιστατικά, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, συνεπεία των προεκτεθεισών πράξεων και παραλείψεων των αρμοδίων υπαλλήλων τηςΑ.Ε., μεταξύ των οποίων και του ενάγοντος, κατά τη διαχείριση των χρηματοδοτήσεων των ως άνω εταιρειών, προεκήθη σημαντική ζημία στην τράπεζα. Παραλλήλως, διαπίστωσε και εισηγήθηκε τις, κατά την κρίση του, πειθαρχικές ευθύνες των υπαλλήλων τηςΑ.Ε., αναφέροντας στην έκθεσή του, πλην άλλων, επί λέξει τα ακόλουθα, ήτοι : « ... 4. ΕΙΣΗΓΗΣΗ. 4. 1 Ευθύνες Υπαλλήλων. Από την εξέταση του θέματος προέκυψαν ευθύνες υπηρεσιακών Οργάνων που με τις πράξεις ή παραλείψεις τους προκάλεσαν ζημία στην Τράπεζα. Σε επίπεδο Κεντρικών Υπηρεσιών οι ευθύνες των Οργάνων αυτών εντοπίζονται : 1. Στην έγκριση για την μετατροπή των δεσμευμένων εισπράξεων από την πώληση ενεχύρου βάμβακος σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο - ΜετοχικόΑΕ (παράγραφος έκθεσης 3.2.2). Υπεύθυνοι για την πράξη αυτή είναι οι παρακάτω οι οποίοι συνυπέγραψαν τα έγγραφα με τα οποία εγκρίθηκε η μετατροπή των δεσμευμένων εισπράξεων από την πώληση ενεχύρου βάμβακος σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο-ΜετοχικόΑΕ : • Ο τότε Υποδιοικητής κ. Α.Π. • Ο κ. Α. Τ. • Ο κ. Σ. Κ. • Ο κ. Λ.Γ. • Η κα Κ. ,Ε. 2. Στην έγκριση των παρατάσεων της λήξης των χρηματοδοτήσεων σε συνάλλαγμα μετά

την 31/12/1999, κατά παρέκκλιση βασικών κανόνων που ισχύουν στα δάνεια σε συνάλλαγμα και παρά τη διαπίστωση των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, την πώληση όλων των ενεχύρων προϊόντων και την ανάληψη του συναλλαγματικού κινδύνου από τηνΑΕ από τη μη είσπραξη και κεφαλαιοποίηση των δεδουλευμένων τόκων, των συναλλαγματικών διαφορών και την έλλειψη διασφαλίσεων. (παράγραφος έκθεσης 3.2.1). Τις παρατάσεις έχουν εγκρίνει : • Ο τότε Υποδιοικητής κ. Α.Π. τις παρατάσεις των χρηματοδοτήσεων των εταιριών Ε..... και Δ..... από 1/7/2000 μέχρι 30/9/00. • Ο κ. Α.Τ. τις παρατάσεις των χρηματοδοτήσεων των εταιριών Ε..... και Δ..... από 1/1/00 μέχρι 30/6/00. • Ο Διοικητής κ. την παράταση της χρηματοδότησης σε συνάλλαγμα της Δ..... από 30/10/99 μέχρι 31/12/99. Ευθύνη για τις προαναφερόμενες εγκρίσεις φέρει ο κ.Σ.Κ., ως ο αρμόδιος Προϊστάμενος του Τμήματος Ειδικών Δαν/σεων της Δ/σης Υπόψη των προαναφερομένων προτείνουμε : Α) Να ασκηθεί πειθαρχική δίωξη κατά του Τμημ. Α' (Οικ.) κ. Σ.Κ., ΑΜ, Υπεύθυνο Λογ/σμου στη Δ/ση Μεγάλων Πελατών, για τις αντικανονικές πράξεις ή παραλείψεις του, ως αρμοδίου Προϊσταμένου του Τμήματος Ειδικών Δαν/σεων της Δ/σης, που λεπτομερώς περιγράφονται στις παραγράφους 3. 2. 1 και 3. 2. 2 της έκθεσης και αποτελούν πειθαρχικά αδικήματα σύμφωνα με το άρθρο 114 του ισχύοντος Οργανισμού της Τράπεζας. ... ». Ως εκ τούτων, αποδεικνύεται ότι ο τρίτος εναγόμενος ουδέν ψευδές γεγονός ισχυρίστηκε ενώπιον τρίτων σε βάρος του ενάγοντος, καταφάσκοντας και εισηγούμενος, πλην άλλων, και την πειθαρχική ευθύνη του τελευταίου, αναφορικά με τις ανωτέρω αποδεικνυόμενες πράξεις και παραλείψεις του, και δη αναφορικά α) με την εκ μέρους του συνυπογραφή των εγκρίσεων για τη μετατροπή των δεσμευμένων εισπράξεων από την πώληση ενεχύρου βάμβακος, εσοδείας 1999, των εταιριών «Ε..... ΑΕ.» και «Δ..... ΑΕ.», σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο, Μετοχικό τηςΑΕ, και β) με την παράλληλη ευθύνη του, για την έγκριση των παρατάσεων της λήξεως των χρηματοδοτήσεων σε συνάλλαγμα των ιδίων ως άνω εταιριών μετά την 31-12-1999, κατά παρέκκλιση των βασικών κανόνων που ίσχυαν σε δάνεια σε συνάλλαγμα και παρά τη διαπίστωση των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, την πώληση όλων των ενεχύρων προϊόντων και την ανάληψη του συναλλαγματικού κινδύνου από τηνΑΕ από τη μη είσπραξη και κεφαλαιοποίηση των δεδουλευμένων τόκων, των συναλλαγματικών διαφορών και την έλλειψη διασφαλίσεων. Τα ανωτέρω, δε, αποδεικνυόμενα πραγματικά περιστατικά, που συγκροτούν την ευθύνη του ενάγοντος, ως προς την ανηκανονική και πλημμελή διαχείριση των περιπτώσεων δανειοδοτήσεων των προρρηθεισών εταιριών

επιβεβαιώνονται τόσο από τα έγγραφα, τα οποία νομίμως επικαλείται και προσκομίζει ο τρίτος εναγόμενος, όσο και από τη σαφή και κατηγορηματική κατάθεση του ενόρκως εξετασθέντος στο ακροατήριο του Δικαστηρίου τούτου μάρτυρος των εναγομένων, Λ.Κ. Εξάλλου, ο ενάγων ουδόλως αμφισβητεί ειδικώς τα ως άνω πραγματικά περιστατικά, που θεμελιώναν, κατά την κρίση του τρίτου εναγομένου την πειθαρχική ευθύνη του ιδίου, ενώ, χωρίς να προσδιορίζει τους κατ' ιδίαν ισχυρισμούς του τελευταίου που ήσαν ψευδείς, περιορίζεται στο να αποδώσει στον τελευταίο δολιότητα και μεροληψία, κατά τη διενέργεια του ελέγχου του και τη σύνταξη της εκθέσεώς του. Ειδικότερα, δεν αρνείται ειδικώς ότι, υπό την ιδιότητά του, ως προϊστάμενου του Τμήματος Ειδικών Δανειοδοτήσεων της Διευθύνσεως Αγροτικής Πίστης τηςΑ.Ε., συνυπέγραψε τις εγκριτικές αποφάσεις για τη μετατροπή των δεσμευμένων καταθέσεων των εταιρειών «Ε..... ΑΕ.» και «Δ..... ΑΕ.» σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο, Μετοχικό τηςΑΕ, ούτε, δε, τις πράξεις και τις παραλείψεις του, ως προς την έγκριση των ως άνω αναφερόμενων διαδοχικών ανανεώσεων των χρηματοδοτήσεων των ιδίων εταιρειών σε συνάλλαγμα JPY, κατά παράβαση των συναφών κανόνων της τράπεζας. Επιπλέον, δεν αρνείται ειδικώς ούτε το γεγονός ότι οι ως άνω πράξεις και παραλείψεις του επέφεραν στηνΑ.Ε. ζημία εκατομμυρίων ευρώ. Ο μόνος, δε, ισχυρισμός που προβάλλει συνίσταται στο ότι αυτός προέβη στις ανωτέρω ενέργειές του, ως προς την ανανέωση των επίμαχων χρηματοδοτήσεων σε συνάλλαγμα, στηριζόμενος στην υπ' αριθμ. 519 απόφαση του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων της τράπεζας, που ελήφθη κατά την υπ' αριθμ. 40/29-09-1999 συνεδρίασή της και με την οποία (απόφαση) εκφράσθηκε η πρόθεση και η θέση του εν λόγω υπερκείμενου οργάνου της BANK Α.Ε. για ειδική μεταχείριση των χρηματοδοτήσεων σε συνάλλαγμα που άφηναν ανοίγματα, ένεκα των συναλλαγματικών διαφορών της επίμαχης περιόδου, όμοια με εκείνη της εταιρείας με την επωνυμία «Κ..... Α.Ε.». Ωστόσο, σύμφωνα και με τα ως, άνω καταφασκόμενα, αποδεικνύεται ότι η δια της ανωτέρω αποφάσεως πρόβλεψη της άπαξ ανανεώσεως της χρηματοδοτήσεως σε συνάλλαγμα της τελευταίας αυτής εταιρείας για ένα τρίμηνο και της δραχμοποίησεως της οφειλής της, που αποτελούσε το χρηματοοικονομικό άνοιγμα, δεν τηρήθηκε κατά την αντιμετώπιση των περιπτώσεων ανανεώσεως των χρηματοδοτήσεων σε συνάλλαγμα των εταιρειών «Ε..... ΑΕ.» και «Δ..... ΑΕ.», καθόσον στις τελευταίες αυτές περιπτώσεις, τα χορηγηθέντα σε συνάλλαγμα δάνεια ανανεώθηκαν επτά (7) και έξι (6) φορές αντιστοίχως, για χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) και πλέον μηνών συνολικώς και όχι για ένα τρίμηνο, ενώ η οφειλή τους, που αποτελούσε το χρηματοοικονομικό άνοιγμα, δεν δραχμοποιήθηκε σε οιαδήποτε από τις διαδοχικώς

γενόμενες ανανεώσεις. Ο ενάγων, όμως, ουδόλως αντικρούει, καθ' οιονδήποτε τρόπο, το εν λόγω αποδεικνυόμενο γεγονός της ανακολουθίας μεταξύ των επιτασσομένων από την ως άνω απόφαση του Γενικού Συμβουλίου Χορηγήσεων της τράπεζας και των χειρισμών των υπαλλήλων της, μεταξύ των οποίων και του ιδίου, ως προς τις ανανεώσεις των επίμαχων χρηματοδοτήσεων σε συνάλλαγμα. Αρκείται, δε, απλώς στο να επικαλεσθεί και να προσκομίσει την υπ' αριθμ. 635/2006 αμετάκλητη απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Λαμίας, με την οποία απηλλάγησαν οι αναφερόμενοι σε αυτήν συγκατηγορούμενοί του των αποδιδόμενων σε αυτούς αξιοποιώνων πράξεων της απιστίας από κοινού και κατ' εξακολούθηση και της παραβάσεως καθήκοντος κατ' εξακολούθηση, με την αιτιολογία ότι, εν όψει των τότε επικρατουσών δυσμενών συνθηκών στη σχετική αγορά του εκκοκκισμένου βάμβακος, τα αρμόδια όργανα τηςΑ.Ε. αποφάσισαν την ανανέωση της μετατροπής των επίμαχων δανειοδοτήσεων σε συνάλλαγμα, με σκοπό την εξυγίανση των ανωτέρω επιχειρήσεων και τη μείωση της ζημίας της τράπεζας από τη χρηματοδότησή τους. Ωστόσο, η αθωωτική αυτή απόφαση, που αφορά, μάλιστα, και σε έτερους κατηγορουμένους και όχι στον ενάγοντα, ουδεμία δέσμευση παράγει, ως προς την κρίση του παρόντος Δικαστηρίου. Εν όψει, δε, των ασαφών και υπεκφευγουσών ως άνω θέσεων του ενάγοντος, ως προς τους ισχυρισμούς του τρίτου εναγομένου, που διαλαμβάνονται στην από 10-03-2004 έκθεση ελέγχου, την οποία αυτός συνέταξε, και επαναλαμβάνονται με τις νομίμως και εμπροθέσμως κατατεθείσες προτάσεις του, συνάγεται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου, έμμεση ομολογία αυτών (ισχυρισμών), που αποτελεί πλήρη σε βάρος του απόδειξη (άρθρα 261 εδ. β' και 3.52 παρ. 1 ΚΠολΔ). Άλλωστε, πέραν του γεγονότος ότι ουδόλως προκύπτει πως ήσαν ψευδείς οι ισχυρισμοί του τρίτου εναγομένου, που διαλαμβάνονταν στην έκθεση ελέγχου του, δεν αποδεικνύεται ότι ο τελευταίος ενήργησε, κατά τη διεξαγωγή του ελέγχου των ως άνω επίμαχων περιπτώσεων χρηματοδοτήσεως, με σκοπό να βλάψει την τιμή και την υπόληψη του ενάγοντος και εντεύθεν να επηρεάσει δυσμενώς την υπηρεσιακή του κατάσταση, καθώς αυτός (τρίτος εναγόμενος) ενήργησε στο πλαίσιο των ανατεθέντων από την υπηρεσία του καθηκόντων, έχοντας προσθέτως και πλήρη πεποίθηση αληθείας, περί των διαλαμβανόμενων στην έκθεσή του, ως προς τις πειθαρχικώς ελεγκτέες πράξεις και παραλείψεις του αντιδίκου του. Επιπλέον, δεν προκύπτει ότι ο τρίτος εναγόμενος παραβίασε την υποχρέωση αντικειμενικότητας και επάρκειας, που υπείχε, δυνάμει των οικείων διατάξεων των Κώδικα Δεοντολογία των Εσωτερικών Ελεγκτών της Α. Τ. Ε., αλλά και εκείνων των άρθρων 82 παρ. 1 α, 114 παρ. 2 του έχοντος ισχύ Νόμου Οργανισμού της BANK Α.Ε. και της υπ' αριθμ. 2438/1998 Π.Δ.Τ.Ε.

Αντιθέτως, αξιολόγησε και στάθμισε ενδελεχώς όλα τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή του, ενώ ζήτησε εγγράφως και τις απόψεις του ενάγοντος επί των διερευνώμενων υποθέσεων, εξασφαλίζοντάς του τοιουτοτρόπως το δικαίωμα ακροάσεως και, μάλιστα, σε στάδιο που δεν είχε ξεκινήσει η σε βάρος του πειθαρχική διαδικασία. Με δεδομένο, επομένως, ότι τα γεγονότα, τα οποία ισχυρίστηκε ο τρίτος εναγόμενος για τον ενάγοντα στην από 10-03-2004 έκθεση ελέγχου του, ήσαν αντικειμενικώς αληθή, δε δύναται να στοιχειοθετηθεί εν προκειμένω τόσο η αξιόποινη πράξη της συκοφαντικής δυσφημίσεως, όσο και εκείνη της απλής δυσφημίσεως (άρθρα 363-362 και 366 παρ. 1 εδ. α' ΠΚ). Επίσης, από την ανωτέρω περικοπή της εκθέσεως, που συνέταξε ο τρίτος εναγόμενος και η οποία (περικοπή) μόνον παρατίθεται στην ένδικη αγωγή, δεν προκύπτει σκοπός εξυβρίσεως του ενάγοντος, δηλαδή σκοπός, που να κατευθύνεται ειδικά στην προσβολή της τιμής και της υπολήψεώς του, με αμφισβήτηση της ηθικής, επαγγελματικής ή κοινωνικής αξίας του, αφού τα διαλαμβανόμενα στην ανωτέρω περικοπή της εκθέσεως του τρίτου εναγομένου ήσαν αντικειμενικώς αναγκαία, για να αποδοθεί το περιεχόμενο της σκέψεως του και δεν υπερέβη αυτός το αναγκαίο μέτρο εκφράσεως. Ως εκ τούτων, δεν στοιχειοθετείται εν προκειμένω η αξιόποινη πράξη της εξυβρίσεως (άρθρο 361 ΑΚ). Άλλωστε, με βάση τα ανωτέρω δεκτά γενόμενα, δεν αποδεικνύεται ότι ο τρίτος εναγόμενος παραβίασε οιοδήποτε καθήκον του, κατά τη διενέργεια του ελέγχου του και την υπ' αυτού σύνταξη της εκθέσεώς του, με σκοπό να βλάψει την υπηρεσιακή κατάσταση του ενάγοντος και, επομένως, ο περί του αντιθέτου ισχυρισμός του τελευταίου, ήτοι ότι ο εν λόγω εναγόμενος τέλεσε σε βάρος του και την αξιόποινη πράξη της παραβάσεως καθήκοντος (άρθρο 259 ΠΚ), ελέγχεται απορριπτέος, **ως ουσιαστικά αβάσιμος**. Περαιτέρω, όπως αναφέρεται και ανωτέρω η επίμαχη έκθεση ελέγχου, που συνέταξε ο τρίτος εναγόμενος, διαβιβάσθηκε στο Τμήμα Εξετάσεως Ειδικών Θεμάτων της Διευθύνσεως Εσωτερικού Ελέγχου της BANK Α.Ε. Η τελευταία αυτή Διεύθυνση, αφού προέβη σε επεξεργασία των στοιχείων της εκθέσεως, διαφώνησε εν μέρει με την ως άνω εισήγηση του τρίτου εναγομένου, υποβάλλοντας το υπ' αριθμ. πρωτ. 142/205/1264/15-03-2004 έγγραφό της προς το Γραφείο του Προϊσταμένου της Διευθύνσεως Ανθρωπίνου Δυναμικού της τράπεζας, με το οποίο παραλλήλως προέβη σε αξιολόγηση της ως άνω εκθέσεως ελέγχου, επιχειρώντας να την αποδυναμώσει πλήρως. Δεδομένου, δε, ότι κατά την κρίση του τρίτου εναγομένου, τα επιχειρήματα που διαλαμβάνονταν στο ως άνω έγγραφο της Διευθύνσεως Εσωτερικού Ελέγχου διαστρέβλωναν τα πραγματικά αποδεικτικά στοιχεία και οδηγούσαν τους αποδέκτες του σε εσφαλμένη κρίση, ο τρίτος εναγόμενος, την 22^ο-10-2004, υπέβαλε προς τον Προϊστάμενο της ίδιας ως άνω Διευθύνσεως το ομοιόχρονο έγγραφό του, στο οποίο ανέφερε,

μεταξύ άλλων, επί λέξει και τα ακόλουθα, ήτοι : « ... Για ζημία της Τράπεζας δισεκατομμυρίων δραχμών, αδυνατούμε να δεχθούμε το ανεύθυνο των εμπλεκόμενων υπάλληλων και κυρίως αυτών των επιτελικών υπηρεσιών, όταν για θέματα ήσσονος σημασίας επιβάλλονται κυρώσεις από τα Πειθαρχικά Συμβούλια . . . Τόσο ο Πρ/νος του Τμήματος Εξέτασης Ειδικών Θεμάτων κ. Β.Χ., όσο και ο τότε Δ/ντης κ. Α.Α. με την εισήγησή τους απεβλεπαν στη δημιουργία υπηρεσιακού απυρόβλητου των εμπλεκόμενων υψηλόβαθμων στελεχών τηςΑΕ. Ο σκοπός επετεύχθη μέσω και της απόκρυψης από μένα, των θέσεών τους, προφανώς διότι γνώριζαν το έωλο των επιχειρημάτων τους στα οποία στηρίχθηκε η πλήρης αποδυνάμωση του περιεχομένου της σχετικής έκθεσής μου. Πρόδρομο φαινόμενό της, περί το θέμα, βούλησης, της τότε ηγεσίας αποτέλεσε και η ουσιαστική απροθυμία αυτής να δώσει εντολή εξέτασης ως ειδικό θέμα, των κατά τον έκτακτο έλεγχο διαπιστώσεών μας.». Ωστόσο, από τις προεκτεθείσες κρίσιμες, κατά τους αγωγικούς ισχυρισμούς, περικοπές του από 22-10-2004 εγγράφου του τρίτου εναγομένου, σε συνδυασμό, πάντοτε, και με τους λοιπούς περιεχόμενους σε αυτό (έγγραφο) ισχυρισμούς και κρίσεις του, προκύπτει ότι ο τελευταίος απλώς υπεραμύνθηκε των απόψεων και συμπερασμάτων του ελέγχου του, που είχαν αποτυπωθεί στην επίμαχη από 10-03-2004 έκθεσή του, ενώ παραλλήλως επέκρινε και απαξιολογούσε τις θέσεις και την εισήγηση τόσο του τότε Προϊσταμένου του Τμήματος Εξετάσεως Ειδικών Θεμάτων, Χ.Β., όσο και του τότε Διευθυντή της Διευθύνσεως Εσωτερικού Ελέγχου της BANK A.E., Α.Α., που διαλαμβάνονταν στο υπ' αριθμ πρωτ. 142/205/1264/15-03- 2004 έγγραφό της Διευθύνσεως Εσωτερικού Ελέγχου και απευθυνόταν στο Γραφείο του Προϊσταμένου της Διευθύνσεως Ανθρωπίνου Δυναμικού της τράπεζας. Με τις ίδιες, εξάλλου, περικοπές του εγγράφου του, ο τρίτος εναγόμενος έβαλλε ουσιαστικώς κατά των ανωτέρω προσώπων, αποδίδοντάς τους πρόθεση συγκαλύψεως της αλήθειας και δημιουργίας υπηρεσιακού απυροβλήτου υψηλόβαθμων στελεχών της BANK A.E., τα οποία είχαν προκαλέσει, σύμφωνα και με τα ανωτέρω καταφασκόμενα, μεγάλη οικονομική ζημία στην τράπεζα, με τις πράξεις και παραλείψεις τους, Επιπλέον, ο τρίτος εναγόμενος ζητούσε πλήρη επανεξέταση επαναξιολόγηση της εκθέσεώς του, καθώς και τη διαβίβαση της αναφοράς του στη Διεύθυνση Διοικήσεως, προς ενημέρωση του Διοικητή της τράπεζας. Ως εκ τούτων, ουδόλως προκύπτει ότι, με τις επίμαχες περικοπές του ανωτέρω εγγράφου του, ο τρίτος εναγόμενος προσέβαλε την προσωπικότητα του ενάγοντος, τελώντας σε βάρος του είτε τις αξιόποινες πράξεις της συκοφαντικής ή της απλής δυσφημίσεως, ή ακόμη και εκείνη της εξυβρίσεως, είτε την αξιόποινη πράξη της παραβάσεως καθήκοντος. Αντιθέτως, θεωρώντας ότι θιγόταν και

διαστρεβλωνόταν, με το προρρηθέν έγγραφο της Διευθύνσεως Εσωτερικού Ελέγχου, η ορθότητα και η ακρίβεια των διαπιστώσεων και των συμπερασμάτων της εκθέσεώς του και εντεύθεν η υπηρεσιακή του ακεραιότητα, προέβη στις ως άνω αναφορές για τα πρόσωπα των μη διαδίκων εν προκειμένω, Αθανασίου Αλμπάνη και Χρήστου Βυτινιώτη, παρέχοντας συνάμα και διευκρινίσεις για τις ελεγχθείσες από τον ίδιο υποθέσεις. Ουδεμία, ωστόσο, εμμονή ή πρόθεση δύναται να του καταλογισθεί, αναφορικά με την εισήγησή του να ελεγχθούν πειθαρχικώς οι υπάλληλοι της τράπεζας, που ευθύνονταν για την προκληθείσα σε αυτήν ζημία, όπως αβασίμως διατείνεται ο ενάγων, ενώ οιαδήποτε έμμεση αναφορά στο πρόσωπο του τελευταίου, περί των πειθαρχικώς ελεγκτέων πράξεων και παραλείψεών του, κρίνεται ως δικαιολογημένη, καθώς επιβεβαιώνεται από τα ανωτέρω αποδεικνυόμενα πραγματικά περιστατικά. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι συνεπεία των προαναφερόμενων ενεργειών του τρίτου εναγομένου επαναξιολογήθηκε η έκθεση ελέγχου του και εν τέλει ασκήθηκαν πειθαρχικές διώξεις, μεταξύ άλλων, και σε βάρος του ενάγοντος (βλ. τα υπ' αριθμ. 12/15/07-01-2005 και 24/30/11-01-2005 εμπιστευτικά έγγραφα της Διευθύνσεως Εσωτερικού Ελέγχου της BANK A.E. προς τη Διεύθυνση Ανθρωπίνου Δυναμικού, που νομίμως επικαλείται και προσκομίζει ο τρίτος εναγόμενος). Εξάλλου, η Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών της BANK A.E. διαβίβασε στον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών Λαμίας το σχετικό φάκελο, με συνέπεια τη διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως. Σύμφωνα, δε, με την από 25-08-2005 (Α.Β.Μ. ΑΟ5/2130) αναφορά της Εισαγγελέως Πρωτοδικών Λαμίας προς τον Εισαγγελέα Εφετών Λαμίας, είχε εξαλειφθεί το αξιόποινο, λόγω παραγραφής, των πράξεων των υπαιτίων υπαλλήλων της BANK A.E., μεταξύ των οποίων και του ενάγοντος, που αφορούσαν αφενός μεν στις ανανεώσεις της χρηματοδοτήσεως των εταιρειών «Ε..... ΑΕ.», «Ε..... Α.Β.Ε.Ε.» και «Δ..... Α.Ε.» σε συνάλλαγμα και είχαν λάβει χώρα έως και την 1η-06-2000, και αφετέρου στην μετατροπή των δεσμευμένων εισπράξεων των ανωτέρω εταιρειών από την πώληση ενεχύρου βάμβακος σε Αμοιβάιο Κεφάλαιο, Μετοχικό τηςΑ.Ε., που είχε πραγματοποιηθεί κατά το χρονικό διάστημα από την 8η-12-1999 έως και τη 16η-03-2000. Ως εκ τούτων, δεν ασκήθηκαν συναφώς ποινικές διώξεις, αλλά η δικογραφία τέθηκε στο αρχείο, ως προς τις μερικότερες αυτές πράξεις, κατόπιν εγκρίσεως της αρχειοθετήσεώς της και από τον Εισαγγελέα Εφετών Λαμίας. Περαιτέρω, όμως, ο αρμόδιος Εισαγγελέας Πρωτοδικών Λαμίας άσκησε ποινική δίωξη σε βάρος πέντε (5) υπαλλήλων της BANK A.E., μεταξύ των οποίων και σε βάρος του ενάγοντος, για τις αξιόποινες πράξεις α) της απιστίας από κοινού και κατ' εξακολούθηση, β) της παραβάσεως καθήκοντος από κοινού και γ) της ηθικής αυτουργίας στις

ανωτέρω πράξεις κατ' εξακολούθηση (άρθρα 1, 14, 26 παρ. 1 α, 27, 45, 46 παρ. 1 α, 49 παρ. 1, 94 παρ. 1, 98, 259, 263Α και 390 ΠΚ). Ειδικότερα, στον ενάγοντα αποδόθηκε η κατηγορία της απιστίας από κοινού και κατ' εξακολούθηση, για τις διαδοχικές εγκρίσεις της παρατάσεως της λήξεως της μετατροπής της χρηματοδοτήσεως σε συνάλλαγμα της εταιρείας «Ε..... ΑΕ.», που έλαβαν χώρα την 29η-09-2000 και τη 19η-10-2000 και αφορούσαν στα χρονικά διαστήματα από την 01η-10-2000 έως την 31η-10-2000 και από την 01 η-11-2000 έως την 31 η-01-2001 αντίστοιχα, καθώς και για την έγκριση της παρατάσεως της λήξεως της μετατραπείσης σε συνάλλαγμα χρηματοδοτήσεως της εταιρείας «Δ..... ΑΕ.», που έλαβε χώρα την 29η-09-2000 και αφορούσε στο χρονικό διάστημα από την 01η_10-2000 έως την 31η-10-2000. Διαπιστώνεται, ωστόσο, ότι στην από 10-03-2004 έκθεση ελέγχου, που συνέταξε ο τρίτος εναγόμενος δεν γινόταν μνεία για οιαδήποτε πράξη ή παράλειψη του ενάγοντος, ως προς τις ως άνω παρατάσεις των χρηματοδοτήσεων των προρρηθεισών εταιρειών σε συνάλλαγμα. Η ποινική αυτή υπόθεση εκδικάστηκε ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Λαμίας, κατά τις δικασίμους της 07^{ης}-03-2006, της 08ης-03-2006 και της 14^{ης}-03-2006, ενώ, δυνάμει της υπ' αριθμ. 635/2006 αποφάσεως του εν λόγω Δικαστηρίου, που έχει ήδη καταστεί αμετάκλητη, ο ενάγων απηλλάγη της αποδιδόμενης σε αυτόν κατηγορίας, με την αιτιολογία ότι δεν πληρούτο αντικειμενικώς η αξιόποινη πράξη της απιστίας, που τον βάρυνε, καθόσον, κατά το προρρηθέν, επίμαχο χρονικό διάστημα, οι φάκελοι χρηματοδοτήσεως των εν λόγω εταιρειών είχαν μεταφερθεί από τη Διεύθυνση, στη Διεύθυνση Αναδιάρθρωσης Χαρτοφυλακίου Δανείων της BANK Α.Ε. Περαιτέρω, ο τρίτος εναγόμενος, καταθέτοντας ενόρκως, ως μάρτυρας, ενώπιον του ανωτέρω Δικαστηρίου, ανέφερε, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα, κρίσιμα κατά τους αγωγικούς ισχυρισμούς, ήτοι : « ... Από το 1991 είμαι εσωτερικός ελεγκτής της Τράπεζας Ο Σ..... τον επίδικο χρόνο 29-9-2000 ήταν προϊστάμενος του τμήματος δανειοδοτήσεων. Αρμοδιότητες του Σ..... αξιολογούσε απήματα δάνειων, χορηγούσε σε νέους πελάτες και για προβλήματα που ανέκυπταν παρενέβαινε και έκανε εισηγήσεις. ... Εγώ με εντολή της τράπεζας τον Μάρτιο του 2003 πραγματοποίησα έλεγχο. Διαπίστωσα 13 δισ. δραχμών απόλυτα αδιασφάλιστες, δεν είχαμε να λάβουμε τίποτα. Διασφαλιζόνταν με το βαμβάκι το επεξεργάζονταν, το πωλούσε και το έδινε στην τράπεζα, είχαν ανεξόφλητες οφειλές. Επέστρεψα και ενημέρωσα ότι πρέπει να εξετασθούν οι χρηματοδοτήσεις. Τον Σεπτέμβριο του 2003 μου δίνει εντολή να πάω να ελέγξω Τελείωσε όλη η δραστηριότητα, διασφαλής απαίτηση ήταν αυτό. . . . Είχαν υποχρέωση να ακολουθούν τις έγγραφες οδηγίες. Δεν πήρα σαφή απάντηση γιατί το έκαναν. Έπρεπε άμεσα να ενημερώσουν

ότι ο επιχειρηματίας αδυνατεί να . καταβάλει τους δεδουλευμένους τόκους. Δεν βρήκα πουθενά τέτοια αναφορά ... ». Επιπλέον, ο τρίτος εναγόμενος κατέθεσε και ότι « ... Ο Σ..... αυτήν την επίμαχη περίοδο δεν είχε καμία ανάμειξη. Είναι πριν 28-06-2000. Τότε υπεγράφη η τελευταία ανανέωση. Καμία υπηρεσιακή ανάμειξη δεν έχει έφυγαν οι φάκελοι ... ». Από τις προπαρατιθέμενες, δε, περικοπές της ένορκης μαρτυρικής καταθέσεως του τρίτου εναγομένου ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Λαμίας, προκύπτει ο εν λόγω διάδικος ουδόλως προσέβαλε την προσωπικότητα του ενάγοντος, πλήττοντας την τιμή, την υπόληψη και την επαγγελματική του πίστη. Ειδικότερα, δε, αποδεικνύεται ότι ο τρίτος εναγόμενος ουδέν ψευδές γεγονός κατέθεσε ή ισχυρίστηκε ενώπιον του προρρηθέντος Δικαστηρίου, ούτε, δε, αναφέρθηκε για το πρόσωπο του ενάγοντος με απαξιωτικές εκφράσεις ή κρίσεις. Αντιθέτως, κατέθεσε με σαφήνεια ότι ο ενάγων δεν έφερε οιαδήποτε ευθύνη για τις ανανεώσεις των επίμαχων χρηματοδοτήσεων σε συνάλλαγμα των ως άνω εταιρειών, κατά το ερευνώμενο από το ως άνω Δικαστήριο χρονικό διάστημα, δοθέντος ότι όλοι οι φάκελοι των δανείων είχαν μεταφερθεί από την υπηρεσία, όπου υπηρετούσε, σε άλλη υπηρεσία τηςΑ.Ε. Συνεπώς, δεν προσέβαλε την προσωπικότητα του ενάγοντος τελώντας σε βάρος του είτε τις αξιόποινες πράξεις της συκοφαντικής δυσφημίσεως ή της απλής δυσφημίσεως ή της εξυβρίσεως (363-362 και 361 ΠΚ), είτε την αξιόποινη πράξη της ψευδορκίας μάρτυρα (άρθρο 224 παρ. 2 ΠΚ), είτε ακόμη και εκείνη της παραβάσεως καθήκοντος (άρθρο 259 ΠΚ), απορριπτομένων των περί του αντιθέτου ανωνικών ισχυρισμών, ως κατ' ουσίαν αβασίμων. Περαιτέρω, θα πρέπει να επισημανθεί πως δεν αποδεικνύεται ότι οι δεύτερος και τρίτος των εναγομένων προέβησαν στις ανωτέρω ενέργειές τους, με την προτροπή και καθ' υπόδειξη των οργάνων της Α Τ. Ε., ούτε, δε, ότι οι ενέργειές τους αυτές εντάσσονταν σε οιαδήποτε εν γένει ενορχηστρωμένη και αντίθετη προς τα χρηστά ήθη μεθόδευση της Διοικήσεως και των προϊσταμένων της τράπεζας, προκειμένου να πληγεί το επαγγελματικό του μέλλον και να απομακρυνθεί αυτός από την υπηρεσία του. Τέλος, με δεδομένο ότι η συζήτηση της ένδικης αγωγής κηρύχθηκε απαράδεκτη, ως προς την πρώτη εναγόμενη τράπεζα, επισημαίνεται ότι στην παρούσα δεν διαλαμβάνονται σκέψεις επί της ουσιαστικής βασιμότητας της αποδιδόμενης σε αυτήν αδικοπραξίας και των προσβλητικών της προσωπικότητας του ενάγοντος ενεργειών των οργάνων της, που συνίστανται, κατά τους αγωγικούς ισχυρισμούς, στη διαβίβαση αμφοτέρων των ανωτέρω εκθέσεων ελέγχου των δευτέρου και τρίτου των εναγομένων στις αρμόδιες εισαγγελικές αρχές και εντεύθεν στην τέλεση σε βάρος του ενάγοντος της αξιοποίνου πράξεως της ψευδούς καταμηνύσεως (άρθρο 229 παρ. 1 ΠΚ), στην άσκηση πειθαρχικής διώξεως σε βάρος του ιδίου, χωρίς την προηγούμενη τήρηση

οιασδήποτε διαδικασίας ενημερώσεως και προσκλήσεώς του, ώστε, στο πλαίσιο της ασκήσεως του δικαιώματος ακροάσεώς του, να παράσχει σχετικώς εξηγήσεις ή διευκρινίσεις επί των θεμάτων των διενεργηθέντων ελέγχων, στην παράσταση της πρώτης εναγομένης, ως πολιτικώς ενάγουσας στις δύο ως άνω ποινικές δίκες, με σκοπό την καταδίκη του ενάγοντος, στη διαρροή της εμπλοκής του τελευταίου στις ανωτέρω υποθέσεις στον ημερήσιο και οικονομικό τύπο και δη στη δημοσιοποίηση των στοιχείων του σε φύλλο της εφημερίδας «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», στην ουσιαστική υποβάθμισή του σε άλλο τμήμα από εκείνο που υπηρετούσε, χωρίς κατ' ουσίαν αρμοδιότητες, και στην εν γένει εμμονή των οργάνων της τράπεζας για την πειθαρχική του καταδίκη, παρά την προηγούμενη υποβολή της παραιτήσεώς του. Υπό τα ανωτέρω, επομένως, δεδομένα, ουδόλως αποδεικνύεται ότι προσεβλήθη παρανόμως και υπαιτίως η προσωπικότητα του ενάγοντος από τις προεκτεθείσες ενέργειες των δευτέρου και τρίτου των εναγομένων, και ως εκ τούτου αυτός δεν υπέστη ηθική βλάβη από τη συμπεριφορά τους. Αντιθέτως, αποδεικνύεται ότι οι δεύτερος και τρίτος των εναγομένων ενήργησαν εντός του πλαισίου των ανατεθέντων σε αυτούς καθηκόντων, τηρώντας τους κανόνες της αντικειμενικότητας και της επάρκειας, κατά τους διενεργηθέντες από τους ίδιους ελέγχους και αποτυπώνοντας στις σχετικώς συνταγείσες εκθέσεις τους, αλλά και στις ένορκες μαρτυρικές καταθέσεις τους, ενώπιον των αρμοδίων ποινικών Δικαστηρίων, γεγονότα, σχετικά με τις διερευνώμενες υποθέσεις χρηματοδοτήσεως τηςΑ.Ε. και την εμπλοκή του ενάγοντος σε αυτές, που ήσαν αντικειμενικώς αληθή. Κατ' ακολουθίαν, επομένως, των ανωτέρω, πρέπει η ένδικη αγωγή να απορριφθεί, ως και κατ' ουσίαν αβάσιμη, αναφορικά με τους δεύτερο και τρίτο των εναγομένων. Τέλος, πρέπει ο ενάγων, λόγω της ήττας του, να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα των δευτέρου και τρίτου εναγομένων, κατόπιν υποβολής σχετικού προς τούτο αιτήματος εκ μέρους των τελευταίων (άρθρα 176, 180, 191 παρ. 2 και 106 ΚΠολΔ, σε συνδυασμό και με άρθρα 58 παρ. 4, 63 παρ. 1, 68 παρ. 1 και 84 παρ. 1 του Ν. 4194/2013), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό της παρούσας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΟΝΤΑΣ κατ' αντιμωλίαν των διαδίκων.

ΚΗΡΥΣΣΕΙ απαράδεκτη τη συζήτηση της αγωγής, ως προς την πρώτη εναγομένη.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την αγωγή, ως προς τους δεύτερο και τρίτο των εναγομένων.

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ τον ενάγοντα στα δικαστικά έξοδα των δευτέρου και τρίτου των εναγομένων, τα οποία ορίζει στο χρηματικό ποσό των πέντε χιλιάδων διακοσίων (5.200,00) ευρώ, ως προς έκαστον εξ αυτών.

ΚΡΙΘΗΚΕ και αποφασίστηκε στην Αθήνα, την 08η-01-2016.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Κατά της ανωτέρω απορριπτικής αποφάσεως ασκήθηκε έφεση από τον ενάγοντα και επί της εφέσεώς του, εκδόθηκε η υπ. αριθμ. 2498/2020 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, (14^ο Τμήμα), η οποία εδέχθη ότι και η πρωτόδικη απόφαση απορρίπτοντας την έφεση.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η παράθεση των ανωτέρω παραδειγμάτων, η οποία αποτελεί **θρυαλλίδα** στο σύνολο της παθογένειας που εμφάνισε το Τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα, δείχνει την άμεση ανάγκη αλλαγής, όχι απλώς των όρων και προϋποθέσεων χρηματοδότησης, αλλά του συνόλου του χρηματοοικονομικού συστήματος, **αφενός μεν** θεσπίζοντας προϋποθέσεις χρηματοδότησης που θα οδηγήσουν τις υγιείς επιχειρήσεις σε ανάπτυξη, προς όφελος ολόκληρης της κοινωνίας, **αφετέρου δε**, νομοθετώντας και υλοποιώντας συστήματα ελέγχου, της ορθής λειτουργίας του. Όπως αποδείχθηκε και εξακολουθεί δυστυχώς να αποδεικνύεται τα τελειότερα νομοθετήματα είναι ατελή, εάν δεν προβλέπεται και δεν υπάρχει αποτελεσματικός έλεγχος, που θα αποδεικνύει ότι όντως στην πράξη, αυτά, λειτουργούν όπως πρέπει και επιβάλλεται από τους κανόνες Δικαίου. Η Χώρα μας στο θέμα του ελέγχου, νοσεί. Βαρέως!! Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο πλημμελής έλεγχος της ΤτΕ, όπως ανωτέρω αναφέρω. Αν όντως υπήρχε ουσιαστικός και ενδεδειγμένος έλεγχος, τον οποίο υποχρεούται άλλωστε να διενεργεί η ΤτΕ, αν είχαν αναζητηθεί ευθύνες στην πληθώρα των κραυγαλέων πράξεων κακοδιαχείρισης σε πληθώρα τραπεζικών Ιδρυμάτων, είναι πλέον βέβαιο ότι τα αποτελέσματα θα ήταν διαφορετικά για την οικονομία μας. Δεν είναι τυχαίο ότι 16 Ιδρύματα έχουν τεθεί σε εκκαθάριση.

Ευθύνη μεγάλη όμως έχει και η Ελληνική Δικαιοσύνη, διότι διαχρονικά (με εξαίρεση ίσως τα χρόνια της οικονομικής κρίσης, που επηρέασαν όλους), άφησε στο απυρόβλητο σοβαρότατες περιπτώσεις απιστίας και κακοδιαχείρισης. Έως και σήμερα ελάχιστες περιπτώσεις έχουν φθάσει σε καταδίκη, όπως η ανωτέρω αναγραφόμενη απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, ενώ σχεδόν κανείς από αυτά τα πρόσωπα, δεν μπήκε φυλακή, συνήθως γιατί αναγνωρίστηκαν ελαφρυντικά και επιβλήθησαν ποινές φυλάκισης. Όμως η ευθύνη για ότι συνέβη και για ότι εξακολουθεί να συμβαίνει βαρύνει καθ' ένα ξεχωριστά. Η ευθύνη δεν υπάρχει μόνον στην διάπραξη μιάς παράνομης ή αντικοινωνικής πράξης, αλλά κυρίως στην ανοχή που επιδεικνύει μεγάλο τμήμα της κοινωνίας. Η παραβατικότητα έχει κοινωνικοποιηθεί και αποτελεί αποδεκτό φαινόμενο, όταν ταυτίζεται με το προσωπικό

συμφέρον ή την κομματική ιδεολογία. Θεωρώ ότι η κατάσταση αυτή θ' αλλάξει όταν πρώτα αλλάξει η δική μας προσωπική θεωρία και πράξη, για το πώς πρέπει να λειτουργούν τα πράγματα. Όταν θα **αποτελέσει προτεραιότητα** για τον καθένα το συμφέρον του συνόλου και η υπακοή στο Νόμο, που συνάδει με το Σύνταγμα και το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο.

.....

Παράρτημα.

Βιβλιογραφία.

- Αλεξιάκης, Π. & Πετράκης, Π. (1990). Το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα κάτω από τις εσωτερικές, τις κοινοτικές και άλλες διεθνείς εξελίξεις. Χρηματοδοτικά μέσα και αναλύσεις περιπτώσεων. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Αναγνωστάκης, Γ. & Κοκκομέλης, Κ. (2000). Στρατηγική τραπεζών. Τόμος Γ'. Ειδικές μορφές πίστης. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. ΑΠΕ-ΜΠΕ (2011). Αυξητικές τάσεις στην ανάπτυξη του franchising.
- Καθημερινή, 11/3 http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_kathbreak_1_11/03/2011_382492 (τελευταία πρόσβαση 25/5/2011).
- Αποστολόπουλος, Ι. (2007). Ειδικά θέματα χρηματοδοτικής διοικήσεως. Μέθοδοι-εργαλεία-εφαρμογές, 2η έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Αρτίκης Γ. (2002). Χρηματοοικονομική διοίκηση. Αποφάσεις επενδύσεων. Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
- Βασιλείου, Δ. (1997). Μια συνοπτική θεώρηση της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων. Δελτίο Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, Β' Δεκαετία, έτος 3ο, αριθ. 11, Γ' τριμηνία, σσ.89-106.
- Βασιλείου Δ., Δρακάτος, Κ., & Θωμαδάκης, Σ. (1999). Τραπεζική διοίκηση. Τόμος Α'. Χρηματοοικονομική διοίκηση. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Βασιλείου, Δ., Ηρειώτης, Ν. (2008). Χρηματοοικονομική διοίκηση. Θεωρία και πρακτική.
- Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.

- Γαλάνης, Β. (2000). Leasing, factoring, forfaiting, franchising, venture capital: Η λειτουργία των σύγχρονων χρηματοοικονομικών θεσμών στη χώρα μας. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Γεωργιάδης, Α. (2000). Νέες μορφές συμβάσεων της σύγχρονης οικονομίας: Leasing, factoring, forfaiting, franchising. 4η έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Γιαννακάκης, Σ. (2011). Το καθεστώς του franchise στην Ελλάδα. <http://www.axiaplus.gr>
- Δεμίρης, Χ. (1993). Χρηματοδοτήσεις. Αθήνα: Ένωση Ελληνικών Τραπεζών.
- Θάνος, Γ., Κιόχος, Π., Παπανικολάου, Γ. (2002). Χρηματοδότηση των επιχειρήσεων.
- Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή.
- Θωμαδάκης, Σ. & Ξανθάκης, Μ. (2006). Αγορές χρήματος και κεφαλαίου. Τραπεζική επιστήμη. Θεωρία και πράξη. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Καραθανάσης, Γ. (1999). Χρηματοοικονομική ανάλυση και χρηματιστηριακές αγορές.
- Αθήνα: Εκδόσεις Ε. Μπένου.
- Κιόχος, Π., Παπανικολάου, Γ. (1997). Χρήμα-τράπεζες-πίστη. Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική.
- Κιόχος, Π., Παπανικολάου, Γ., Θάνος, Γ., Κιόχος, Α. (2002). Χρηματοοικονομική διοίκηση και πολιτική. Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική.
- Κοκκομέλης, Κ. (1995). Τραπεζικές υπηρεσίες προς καταναλωτές. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Κωστάκης, Δ. (2011). Νομικό πλαίσιο του franchising. http://legacy.lawnet.gr/case_study.asp?PageLabel=3&MeletID=33 (τελευταία πρόσβαση 25/5/2011).

- Κωστάκης, Δ. (2002). Franchising: νομική και επιχειρηματική διάσταση: Θεωρία, νομολογία, υποδείγματα. 2η έκδοση, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Νιάρχος, Ν. (2004). Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων. 7η έκδοση.
- Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Νόμος 3908 (2011). Ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη, την επιχειρηματικότητα και την περιφερειακή συνοχή. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως,
- τεύχος Α΄, σσ. 39-54.
- Παπούλιας, Γ. (2000). Χρηματοοικονομική διοίκηση (Financial management). 4η έκδοση.
- Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Σκουλάς, Ν. (2008). Το εγχειρίδιο του μικρού και μεσαίου επιχειρηματία. Πρακτικός οδηγός για μία κερδοφόρα μικρή και μεσαία επιχείρηση. 5η έκδοση, Ηράκλειο: Εκδόσεις NSA.
- Ζωάννος, Ι. (1988). Χρηματοδοτική διοίκηση. Αθήνα: Εκδόσεις Σμπίλια.
- Φίλιος, Β. (1996). Χρηματοοικονομική ανάλυση. Τόμοι Α΄ και Β΄. Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική.
- Χολέβας, Γ. (1995). Τραπεζικές εργασίες. Αθήνα: Interbooks.
- Ψυχομάνης, Σ. (1996). Το factoring ως σύμβαση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Walsh, C. (2000). Αριθμοδείκτες και management. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
- Weston, J. & Brigham, E. (1986). Βασικές αρχές χρηματοοικονομικής διαχείρισης και πολιτικής. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Αντωνόπουλος Β., Δίκαιο Εμπορικών Εταιρειών.

- Γκόρτσος Χρ., Η εποπτεία Ελληνικών Τραπεζών σε ενοποιημένη βάση, (Δελτίο ΕΕΤ 12^{ος} /1996).
- Γκόρτσος Χρ., Εισαγωγή στο διεθνές χρηματοπιστωτικό Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη 2011
- Γκόρτσος Χρ., 2011, Βασιλεία ΙΙΙ, Νομική Βιβλιοθήκη
- Ελληνική Ένωση Τραπεζών, Απολογισμός 2010
- Κοτσίρης Λ., Ευρωπαϊκό Εμπορικό Δίκαιο.
- Κοτσίρης Λ., Περί ηθικής των επιχειρήσεων, (Πρακτικά Ακαδημίας Αθηνών, Τ. 78, (2003), τεύχος Γ' .
- Μανιτάκης Α. Κράτος Δικαίου και δικαστικός έλεγχος της Συνταγματικότητας Ι, 1994.
- Πάσχας Γ., Απόψεις για την ενίσχυση του πλαισίου που διέπει την ανάπτυξη του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου στα Πιστωτικά Ιδρύματα, Δελτίου ΕΕΤ 2005 (Α' Τριμ.).
- Ψυχομάνης Σ., Τραπεζικό Δίκαιο-Δίκαιο τραπεζικών συμβάσεων, 2001
- Ψυχομάνης Σ., Δίκαιο του Τραπεζικού συστήματος, 2009
- Σαπουντζόγλου Γ. Πεντοτής Χ., Τραπεζική οικονομική, Τόμος Α,Β, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα, 2009.
- Μιχάλης Ψαλιδόπουλος, Η Ιστορία της Τράπεζας της Ελλάδος 1928-2008, έκδοση Απριλίου 2014.
- Κατεργαράκης Στέλιος, Γιακουμάκης Γιώργος:
«χρηματοοικονομική ανάλυση μίας ΑΕ και μέτρηση βιωσιμότητας και χρηματοοικονομικής δυσχέρειας..».
- Αλέξανδρος Λυγγίτσος, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ της μικρής επιχείρησης, 2012, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ.
- ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΟΡΩΝ.
- Van Horne, Financial Management and Policy (1971).

- Χρηματοοικονομικά θέματα, Γεωργίου Καραθανάση(2002)
- Weston, J. Fred and Eugene F. Brigham, Managerial Finance (1969) Ανάλυση Χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης, Παπαδοπούλου Α., Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1983
- Χρηματοοικονομική Λογιστική, Δημητρίου Χ. Γκίκα.
- Corporate financial analysis, Diana R. Harrington, The Irwin Series in Finance, United States 1993
- Ο Οδηγός Επενδύσεων του Πλούσιου Μπαμπά, Robert T. Kiyosaki
- ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ- Φωτεινή Ψιμάρνη-Βούλγαρη, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής.
- «ΤΑ ΜΕΤΡΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ» Κυριάκος Πατατούκας, Επιθεωρητής Ποιοτικού Ελέγχου ΣΟΛ-Νικόλαος Α. Παπάκης, Επίκουρος Ορκωτός Λογιστής Master of Accountancy & Business Finance, University of Dundee, Scotland.
- Πέτρος Καλαντώνης, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Ανώτατο Τεχνολογικό Ιδρυμα Πειραιά: «Δείκτης Ποσοστού Επισφαλών Απαιτήσεων» .
- «Enarxis dynamic media ltd». Εμπορική και Πιστωτική πολιτική πελατών Εσωτερικού.
- ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ: Κ.Ε.Μ.Ε.Α.
- Νικήτα Α. Νιάρχου, Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα 2004.
- Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Πέτρος Καλαντώνης Επίκουρος καθηγητής Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ιδρυμα Πειραιά-Τεχνολογικού Τομέα.

- Κάντζος Κ. (2002), Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, Εκδόσεις Interbooks, Αθήνα.
- Σωτηρία Ελευθερίου, Λογιστής φοροτεχνικός Α τάξης, εισηγήτρια λογιστικής στο ΙΕΣΟΕΛ, Sotele Accounting Officecrowe Sol.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ -ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- 1) Βουλή των Ελλήνων, www.hellenicparliament.gr
- 2) Τράπεζα της Ελλάδος, www.bankofgreece.gr
- 3) Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος-Ενημέρωση Επενδυτών, <http://www.nbg.gr>
- 4) wikipedia, Ευρετήριο Οικονομικών Ορων.
- 5) wikipedia, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ.

